

P. Beller Tilmann

A CSALÁDI ÉLET:
küldetés és munka

P. Beller Tilmann

A CSALÁDI ÉLET: küldetés és munka

Családnapok előadásai
1983–1990

Családakadémia-Óbudavár Egyesület
Óbudavár, 2002

Ez a kiadvány a Szociális és Családügyi Minisztérium
anyagi támogatásával készült

ISBN 963 86278 7 5

Kiadja a Családakadémia-Óbudavár Egyesület
8272 Óbudavár, Fő u. 14., tel./fax: 87/479-026
info@csaladakademia.hu • www.csaladakademia.hu
Felelős kiadó: az Egyesület elnöke
Nyomdai előkészítés: Palásthy Bt., Balatonfüzfő
Nyomás: OOK-Press Nyomda, Veszprém
Felelős vezető: Szathmáry Attila

A TÖMEGEMBER

Veszprém, 1983. március 2.

Kedves Családok!

A mai kor legnagyobb kihívása a tömegember. Most itt három család van jelen. Mindegyik más, sajátosan eredeti, nincsen általános keresztény család. Az eredetinek ez a látásmódja Schönstatt sajátossága. Isten nem futószalagon teremti az embereket. Isten szemében nincs tömeg. Jóllehet az egyházban mindig voltak profétikus emberek, akik a keresztényi mivolt egy bizonyos típusát létrehozták (például Szent Ferenc).

Az Egyház a II. vatikáni zsinat előtt nagyon uniformizált volt. Ez a védekező állásból következett. A zsinat által az Egyház újra felfedezte a karizmáinak sokszínűségét. Ilyen eredeti karizma Kentenich atya karizmája.

Milyen az eredeti képe a keresztény schönstatti családnak? Egy a keresztény családok sorában, de bizonyos eredetiséggel.

Isten a kor által szól hozzánk. Egy bizonyos kor nehézsége fölhívást jelent Isten részéről. Azáltal, hogy bizonyos időkben, bizonyos oldalról az Egyház veszélyeztetve van, bizonyos értékekre akar figyelmeztetni bennünket.

Hogy értsük ezt? Isten kezében minden eszközként szolgál, még a bolsevizmus is. Azt mondanánk, hogy ez ördögi találmány, mégis Isten kezében eszköz. A bolsevizmus nem gazdasági, hanem emberi, közösségi kép. A proletárból indul ki, akinek nincs vesztenivalója (Kommunista kiáltvány), akinek nincs meg az az érzése, hogy ér valamit. Minden értéktudata a közösségből jön. Csak annyit ér, amennyit a közössége ér. A tömegben érzi magát erősnek, nem akar kilógni a tömegből. Mindenben alkalmazkodik, nincs saját véleménye. Itt egy lelki alkatról van szó. Ez a tömegember. Ez az embertípus nincs gazdasági rendszerhez kötve. Ez van keleten és nyugaton is.

Az emberek között a kommunikáció nagyon telített, sűrű. Ez úgy hat, hogy a gondolkodásunkban hasonulnak egymáshoz. Például nézik a tévét. Így eltűnik a személyiség. Az ember az önértetét az intézményekhez való tartozásból meríti. Saját magunkban is megtalálhatjuk a tömegembert. Nem vagyunk elég bátrak, hogy a véleményünket kimondjuk.

Ez a tömegember Isten nagy kihívása az Egyház felé. Az emberi történelem értelme az isteni esemény kibontakoztatása. Cél, hogy Isten elgondolása az emberről beteljesedjék. Az ember bizonyos történelmi szituációkban különböző képességekre tesz szert. A középkorban, amikor a gazdagság akarta megfojtani az emberiséget, jelent meg Szent Ferenc, aki egy új embertípust képviselt. Olyan ember típusát, aki szeretetből mindenről lemondott.

A tömegember által Isten egy lényeges emberi vonásra akar figyelmeztetni. Ez ma a legjelentősebb probléma az Egyházban. Ha egy keresztény a hitét

nem vallja meg, az is ez a probléma. Nem megy misére, mert kinevetik. A házasság felbomlását a közösség szokása hozza magával.

A tömegemberség Isten kezében egy eszköz. Mit akar ezáltal Isten nekünk mondani?

Isten az egyes személyiség értékét akarja kiemelni. Azt, hogy mindannyian egyszerűek vagyunk. Azt mondja, hogy te számomra érték vagy. Isten igent mond ránk. Nem úgy szeret bennünket, amilyennek lennünk kellene, hanem amilyenek vagyunk. Ezért fontos és szabad elfogadni magunkat. Fontos, hogy felfedezzük magunkat.

Elgondolkoztak már azon, hogy mi tetszik a másikon? Elmondták már neki? Húsvétra írják meg ezt egy levélben!

Jézus Krisztusnak a házastársunk nem akármilyen. A keresztség egy eredeti szeretetszövetség köztém és Jézus között. Ez a viszony egyedi. A tömegember megjelenésével Isten figyelmeztetni akar az egyéniség és a személyiség fontosságára.

Személyes eszménykép

A keresztyén ember erre a problémára úgy ad választ, hogy megkeresi a személyes ideálját, eszményét. Átérti, hogy elhivatottsága van.

Schönstatt elgondolása a közösségről: a tökéletes közösség tökéletes személyiségekből áll, amit a szeretet ereje éltet.

1.) Minden schönstatti keresi a személyes ideálját, azt írásba foglalja. A személyes ideált az ember érzékelheti a saját vágyaiban, tehát azt keresi, hogy milyen szeretnék lenni.

Néhány megfogalmazás:

- Mint Krisztus, élni akarok minden emberért.
- Mindenkinek a mindene akarok lenni.
- Isten tabernákuluma szeretnék lenni.
- Fáklya szeretnék lenni az embertársaim számára.
- A szeretet fénye szeretnék lenni.
- Az emberek előtt apa vagy anya, Isten előtt gyermek akarok lenni.
- Krisztus társa akarok lenni a mai világ megváltásában.

2.) Az én személyes titkát csak Isten ismeri. Kérdés, hogy a házasságon belül mennyit mondjak, adjak, tartsak meg magamnak. A házasság hármasszövetség, Krisztus a harmadik személy. A közösségben mindegyikünknek eredeti kapcsolata van Istennel, és ezt megéljük.

3.) Schönstatt nagyra értékeli a gondviselésbe vetett hitet. Nincs véletlen. Az egész világ jel Isten kezében. Például: a gyűrű érték, a szeretetre emlékeztet. Minden élményünk Isten szeretetének jele. A főnök is eszköz Isten kezében.

Most végignézzve a napon, megkérdezhetjük: min, kin keresztül találkozott velem ma Isten? A hit Isten ajándéka, de a hitet gyakorolhatjuk is. Krisztus a keresztség által a lelkünkben lakik.

Most megkérdezhetjük: Isten milyen jelét adta szeretetének? Mivel Isten végtelen, végtelenül titokzatos is. A partnerünk is végtelenül titokzatos. A házastársunk mögött Isten rejtőzik. Mivel Isten a szövetségünkben a harmadik, biztosak lehetünk abban, hogy Isten meg fog tartani a partnerünk mellett.

Lássuk meg a dolgok mögött Istent! Isten kapcsolatba hozhatja terveit a bűnnel is.

A heti schönstatti óra számára szép feladat, hogy Isten milyen eszközök révén, milyen jelek által vezetett minket egymáshoz.

A házaspárok életszentségre törekvése

Az Egyház jövője a családokon múlik, mert a család az egyetlen hely, ahol még lehetséges keresztény élettér kialakítása. Ezért fontos, hogy a család, a mai kornak megfelelően, egyéni szeretetet, kultúrát hordozzon. Ez a kultúra a szokásokból, hagyományokból, nevelési dolgokból, imádságokból stb. áll. Fontos, hogy a családok kapcsolatba lépjenek egymással. Több család összefogása hordozhatja csak a kultúrát.

Válaszként a kor problémáira csak lényeges dolgokat mondhatunk. De mivel az egyéniséget hangsúlyozzuk, az egyik család ezt, a másik család mást képvisel. Tehát amit régen az intézmények biztosítottak (pl. a szerzetesrendek: a bencések, a ciszterek, pálosok stb.), azt ma a családoknak kell biztosítaniuk.

A családokat alakítjuk, építjük. Nagy szeretetközösséggé formáljuk. Milyen módon formáljuk a családunkat szeretetközösséggé?

1.) A házastársamat nagynak látom. Akkor is, ha a természetem tiltakozik ellene. Mivel tudom, hogy Isten szereti a partneremet, és ő nagynak látja őt, hiszem nagyságát akkor is, ha én nem látom.

2.) Jóakarattal vagyok iránta. Jót teszek vele, javát akarom. A szeretet cselekedeteit adom neki. A szeretet akkor igazán értékes, ha saját magunknak fájdalmat okoz.

3.) Törekszünk együtt szentté válni. Megkérjük a társunkat, hogy mondjon kritikát rólunk. A kérés nélküli kritikának nem sok értelme van, mert csak sért. A kritika akkor segít, ha jó időszakban kapjuk. Beszéljük meg! Legyünk egymás iránt türelmesek!

4.) Közösén alakítjuk családi életünket. Beszéljük meg, hogyan alakítjuk a napirendünket!

5.) Beszéljük meg, hogyan töltjük el a közös szabadidőnket!

6.) Legyen idejük magukra is! Legyen egy külön kuckójuk. A személyek eredetiségét helyhez is lehessen kötni.

7.) Fontos az imádkozás. Imádkozzanak közösen legalább egyszer naponta. Szabad (spontán) és kötött ima is lehet.

Mi Atyánk – a mi házasságunk Atyja... Bocsásd meg – ilyenkor egymás felé fordulunk.

Fontos az imádság heti ritmusa is.

8.) Beszélni kell egymással egymásról. Egy időt rögzítsünk le és vasszigorral tartsuk be! A férfiak ezt úgy élik meg, hogy „ketten egy irányba nézünk”, a nők pedig úgy, hogy „egymásra nézünk”.

9.) Alakítsuk ki az ünnepeinket, az egyházi ünnepeket.

10.) Személyes naplóvezetés.

11.) Személyes vallásos célkitűzések (jófeltételek). A személyes célkitűzések mértékletes ápolása. Ha elkezdjük, hamarosan észrevesszük gyengeségeinket.

A Schönstatti Szűzanya az új ember és a család nevelője. A legfontosabb a személyes kapcsolat. Ez kiegészül az eszmékhez való kötődéssel, és a helyhez való kötődéssel. Ez azt jelenti, hogy a schönstatti családok kérik a Szűzanyát, hogy jöjjön a családjukba, a házukba. A képe az otthonukba kerül, a ház kegyhelyé válik, ahol a Szűzanya a házastársakat neveli.

Házi feladat: Nem szeretnének írni egy levelet a házastársuknak?

Talán megírhatnák, hogy mi tetszik a házastársukban!

Meggondolhatjuk, hogy hol vehetjük észre a tömegembert a környezetünkben?

Hol, miben vesszük észre magunkban a tömegembert?

Megfigyeljük az otthonunkat, hol találjuk meg benne az eredetiséget.

KIS CSALÁDNAPOK

Óbudavár, 1984. november 9 – 11.

Kedves Családok!

Ez az első alkalom, hogy együtt kis lelkigyakorlatot tartunk. Bizonyára egyetértenek azzal, hogy először az Önök elvárásait próbálom szavakba foglalni. Elvárnak valamit saját maguknak és a házasságuknak. Talán segítséget várnak az egymás iránti szeretetben is. Talán világosságot keresnek a házasság képéről, ahogy azt Isten látja. Mindenekelőtt erőt keresnek, vagyis felteszik a kérdést, hogyan tudjuk a keresztény házasság eszményét a hétköznapi gyakorlatban élni?

I. A családok hivatása

A mai korban a család egy fontos téma. A Szentatya, II. János Pál pápa a családot pápaságának központi témájává tette. Ezt három intézkedéséből is láthatjuk: Az Egyház eddigi kétezeréves történetében először létesült pápai minisztérium a családok számára. Az a neve, hogy a „Családok Pápai Tanácsa”. Most van először az is, hogy létrejött egy külön pápai intézet, egy tudományos intézet, mely a család kérdéseit kutatja és tanítja. Harmadszor pedig a mostani Szentatya tollából származik az eddigi legjelentősebb okmány a keresztény családról (Familiaris Consortio). Elgondolkozva mondta egy magánbeszélgetésen XIII. Leóról és az ő szociális kérdésekkel kapcsolatos küldetéséről a pápa: XIII. Leó pápa úgy vonult be a történelembe, mint a szociális kérdés pápája. Aztán értésre adta, hogy ő pedig talán mint a családok pápája szeretne a történelembe vonulni.

De a család nemcsak az Egyházban áll az érdeklődés középpontjában. A társadalom is egyre inkább törődik a családokkal. Ennek vannak jelei. Például az anyák 3 éves szülési szabadsága. Ez egy jó dolog és Európában nem túl gyakori. A tv-ben egy adás rendszeresen a családdal foglalkozik. A kormány pedig újra jobban támogatja a sokgyermekes családokat. A társadalomnak ez a reakciója nem magától értetődő. Egy olyan világban élünk ugyanis, amely lerombolja, lerombolhatja a meglevő kötelekeket. Az eddigi paraszti kultúra messze mögöttünk van. Előttünk áll egy műszaki kultúra, melyet egészében emberek alkottak. Egyre inkább egy eltömegesedett társadalom alakul ki. S az emberek rendkívül sűrű kommunikációba kerülnek egymással, a modern közlekedési eszközök és a modern kommunikációs eszközök révén. Emberek milliói egy és ugyanazon pillanatban féltik valamelyik tv-darab hősét. Emberek milliói élik át együtt a tv-ben a baleseteket, katasztrófákat. Viszont egyik kép

követi a másikat. S ezért az ember a sokrétű kapcsolatok közepette magányos marad. Az a képessége, hogy szeretetkapcsolatot létesítsen, túl van terhelve. Ezekkel vagy milliókkal nem lehet személyes kapcsolatot létesíteni. Ezért a tömegnek megvan a sajátos módja a kapcsolattartásra. Ez a kapcsolat felületes és az ösztönök síkján történik. Hitler egy szuggesztív beszédében azt kérdezte a sokezeres tömegtől: Akarjátok a totális háborút? S azok ordították, hogy igen. Finomabb formában ma is átélünk ilyen tömegkapcsolatot és tömegszuggesztiót úgy nyugaton, mint keleten. Ennek oka a technikai társadalom, amelyben élünk. A tömegben visszafejlődik az ember szeretetre való képessége, mint egy olyan szerv, amelyet nem használunk. Ezért van a házasság válságban. S ezáltal a tulajdonképpeni keresztény szeretet is válságba került. S mivel az Isten iránti szeretet bizonyos természetes szeretetet tételez fel, az Isten iránti szeretet is alapvető válságba jutott.

Föltesszük magunknak a kérdést, mit jelent a jelenlegi válság. Kentenich atya a Schönstatt-mozgalom alapítója mondta egy alkalommal, hogy Isten az élet Istene. Ahol megengedi, hogy valami eltörjön, ott új életet akar teremteni. S azzal folytatta, hogy milyen csodálatosnak kell lennie annak a világnak, melyet a jelenlegi elhalása nyomán akar létrehozni.

Ha Isten az emberekkel új kezdetet akar beindítani, akkor azt a családban kell tennie, mert a családban történik az ember személyiségének a formálása. Ez vonatkozik személyiségének erejére és szeretetre való képességére is. Vonatkozik továbbá arra a képességére, hogy hinni tudjon, és az erejére, amellyel munkáját végzi. A családban létrehozhatunk egy olyan teret, amelyet nemcsak a technika formál, hanem az apa és az anya szeretete. Isten a szülőknek a saját képességeiből átadott valamit, hogy megmutassák egymásnak és a gyerekeiknek. A társunk által mutatja meg Isten, hogy egyedüliek vagyunk a számára. A szülőkből Isten szeretetének a képmását élik át a gyerekek. A nem keresztény külső légkör ellenére a családban megvan annak a lehetősége, hogy otthonukban keresztény légkör jöjjön létre. S mint valamikor az ősegyház, a jövő egyháza is a házak egyháza lesz. A Schönstatt-mozgalomban a Szűzanyára kiváltképpen úgy tekintünk, mint a családok anyjára és nevelőjére. Így a család azzá a hellyé válik, ahol a mai korban Krisztus újra születik. Ahogy korábban a kolostorok voltak a keresztény élet központjai a környezetük számára, úgy most a családoknak kell Krisztus szeretetének kisugárzó központjaivá válniuk. II. János Pál pápa szavaival kifejezve: Amint korábban Isten a prófétákat szólította, hogy általuk hazahívja népét, úgy most a családokat hívja Isten. Korábban ugyanis arra volt szükség, hogy az emberek megtérjenek Istenhez. Ma többről van szó. A próféták feladata nehezebb lett. A szeretetre való képességet kell, hogy visszaajándékozzák az embereknek. Ez csak úgy lehetséges, ha felkínálnak egy olyan teret az embereknek, ahol szeretet uralkodik. Vagy még pontosabban olyan teret kapnak az emberek, ahol fogantatásuk pillanatától

szeretik őket. Ilyen tér kialakítására, ilyen prófétai szolgálatra vagyunk elhivatva. A házasságra és a családra való ilyen elhivatottságot szemléljük most meg kissé közelebbről.

Magyarországon szívesen mondjuk az érkező vendégnek, hogy Isten hozott. Ha a házastársunkra tekintünk, jogosan ismételhettük meg ezt a szót: Isten hozott, Isten küldött. Jeremiás prófétával mondhatjuk: Még mielőtt kifomáltalak volna anyád méhében, már kiválasztottalak (Jer 1,5). Ezt mondja nekünk is: Még mielőtt kifomáltalak volna benneteket anyátok méhében, már kiválasztottalak benneteket. Vagyis: Isten egymásnak teremtett bennünket. Elmondhatjuk magunkról: Isten engem a házastársamnak teremtett. S hiszem, hogy a házastársukról mondhatják hívő lélekkel: Őt nekem gondolta ki Isten.

Ha a társunkat – úgy, ahogy konkrétan előttünk áll – szemléljük, mondhatjuk talán, hogy Istenem, hát ezt meg hogy gondoltad? A társunkban felfedezünk olyan vonásokat, amelyek boldoggá tesznek bennünket, s olyanokat is, amelyek csalódást okoznak. S megfigyelhetünk magunknál olyan képességeket, amelyekkel társunkat megajándékozunk, és gyengeségeket, amelyekkel a terhére vagyunk. Egészen egyikünk számítása sem válik be. Ennek megvan a maga jó értelme. A házasság szentségében Krisztus köztünk van. Így általa Isten, a mennyei Atya a házasságunk szövetségében a harmadik fél. Megtart bennünket az egymás iránti szeretetben, és együtt vezet bennünket. Házasságunk sok problémája csak Vele közösségben oldható meg.

S ebből néhány gyakorlati következtetést lehet levonni:

Először: Társunkat a hit fényében látjuk. Szem előtt tartjuk, hogy Isten küldte őt. Beszélünk Istennel a társunkról. Elmondjuk neki, hogy mi tetszik nekünk a társunkon. S elmondjuk Istennek, hogy mi nem tetszik a társunkon. Meghallgatjuk, hogy mi Istennek a szándéka ezzel. Isten azt mondja nekünk, hogy a társad gyengéi és hibái arra szolgáljanak, hogy megtanulj szeretni. A te szereteted még túlságosan önző. A társad korlátai és gyengéi legyenek segítségére, hogy Úrrá légy a saját magad körüli keringésen. Kentenich atya többször idézett egy kis mondást, amely a német nyelvben rimel:

Du Mittel meiner Heiligkeit, sei gelobt in Ewigkeit.
(Te, szentségemnek eszköze, dicsértessél mindörökre.)

Társunk tehát tervszerű eszköz Isten kezében, amellyel magához akar vonni bennünket.

Társam szeretetében és gyengédségében megtapasztalom Isten szeretetét, amellyel megérint engem. A társam hibáiban és gyengeségeiben megtapasztalom Istent, aki arra hív, hogy még jobban szeressem őt. A társunk tehát Isten kinyilatkoztatása az életünkben. A mi feladatunk az, hogy a társunk mögött

észrevegyük Istent. Miután megláttuk Istent a társunk mögött, elkezdhetünk vele beszélgetni. Azt tanácsolom, hogy beszéljenek gyakran a Jóistennel a partnerükről.

A harmadik lépés ebben az Istennel való találkozásban abban áll, hogy egy kis áldozatot hozunk. Ha szükséges. Nem szeretnének egymásnak karácsonyra egy szerelmes levelet írni? Egy olyan levelet, amely tartalmazza Istennel való beszélgetésük eredményét. Az egyik idei családnapi végén a férfiek átadtak a feleségüknek egy ilyen levelet. Mindegyik férj megírta a feleségének, hogy mi tetszik neki különösen a feleségén. Némelyik hosszú idő óta most csinálta ezt először.

Isten a partnerünk lelki, eredeti mivoltán keresztül is szól hozzánk. Az asszony az ő sajátosságainak megfelelően újra meg újra szeretne hallani egy-egy kedves, szerető szót a férjétől. Egy fiatalember egyszer azt mondta nekem, hogy valami nincs rendben a feleségénél. Már ötször megkérdezte tőlem, hogy szeretem-e, pedig már megmondtam neki. Kedves férjek, ha az elmúlt hét folyamán nem mondták a feleségüknek, hogy szeretik őt, vagy hogy szép, vagy hogy örülnek neki, akkor itt az ideje annak, hogy pótolják a mulasztásukat. Nem információról van itt szó, s nem is adatközlésről, hanem lelki érintkezésről. Isten az asszonyhoz is szól lelki sajátosságán keresztül. A férfiaknak megvan a jellegzetes módjuk, hogy kifejezzék szeretetüket. Többnyire közvetve teszik ezt. Valamilyen jellel. Egy irányban néznek azzal, akit szeretnek. S éppen ebben élnek meg mély közelséget. Az asszonyok a szeretetnek ezeket a jeleit gyakran nem veszik észre, s kielégítetlennek, magányosnak érzik magukat. Hadd illusztráljam ezt egy szélsőséges példával. Egy fiatalember, akinek nehézségei támadtak a feleségével, a következőket mondta el, amikor megkérdeztem tőle: mondta-e már a feleségének, hogy szép vagy? „Igen. Amikor egyik este a nagyváros állomása előtti téren sétáltunk, nagyon szépnek tűnt a feleségem, s én azt mondtam neki, hogy itt olyan a megvilágítás, mint egy húsboltban.” (Ahol rejtett piros fény világítja meg a húst, hogy mutatósabb legyen.) Ez volt a fiatalember bókja. Később, amikor aztán mindketten nálam voltak, megemlítettem ezt a bókot a fiatal férj beleegyezésével. Kiderült természetesen, hogy a feleség meg se értette férje mondanak. Mit jelent ez a gyakorlatban? Ha egy férj a feleségének a lelki közelségét keresi, akkor gyakran egy feladat lehet az a közeg, ami kettőjüket erősen összekapcsolja. Egy közös munka az építkezésen lelkileg nagyon közel hozza a feleséget a férjéhez. Adott esetben sokkal inkább, mint egy csók, vagy közvetlen kedveskedés, szerető szó. Kentenich atya két kifejezést használ arra, hogy ezt megmagyarázza. Szívközösségről és feladatközösségről beszél. Számunkra, férfiak számára a szeretethez vezető eredeti út a feladatközösség. De meg kell tanulnunk azt is, hogy a szívközösség módján is szeressünk. Ezért azt tanácsolom Önöknek, hogy karácsonyra írjanak levelet.

Az asszonyok elsődlegesen a szívek közösségét élik át. S nekik pedig azt kell megtanulniuk, hogy feladatközösséget képezzenek a férjükkel. Mint feleség, nem szabad örökké azt kérdezgetnem, hogy szeretsz-e, szeretsz-e..., hanem meg kell tanulnom, hogy a férjemért, és az ő feladataért feláldozzam magam, mint az ő társa. Az asszonyi szeretet értelme, hogy fölálldozza magát. Egészen odaadja magát a gyerekének, akit hordoz és a férjének. A Szűzanya nem törődött azzal a kereszttel, hogy jól érzi-e magát, hanem Istennek ajánlódta a gyermekét az emberekért. Másrészt a férj is megtanulhatja, hogy lemondjon saját magáról. Nem az a fontos, hogy ő boldog-e, amikor jó szót szól a társához, hanem az a fontos, hogy a feleség boldog-e. Mivel az asszony alkalmazkodóképessége általában nagyobb, mint a férfié, a házastársi közösségben a férfi egyszerűen felül szokott kerekedni. Ezért a férfiaknak általában többet kell azért fáradniuk, hogy ráhangolódjanak és tekintettel legyenek a feleségükre, mint fordítva. Így van ez mindig akkor, amikor a szeretetünket mutatjuk kifejezésre, a házastársi testi találkozásnál is. Mivel a férfi könnyebben föltalálja magát a dolgok viszonylatában, az embereket is hamar tárgyi szempontok szerint kezeli. A modern világ is még csak inkább ebbe a tárgyas irányba tereli. Ezért a férfinak minden erejével azon kell dolgoznia, hogy a személyre tudjon figyelni.

Mivel ma pontos ismeretünk van arról, hogy hogyan jön létre a szeretetre való képesség, pontosan tudjuk, hogy miért nem tudunk szeretni. Általában meg tudjuk mondani a pontos lélektani okát annak, hogy miért nem tudunk szeretni. Talán gyerekkorunkban túl kevés szeretetben volt részünk, talán állandóan veszekedtek a szüleink, vagy más rossz tapasztalatokat szereztünk. Ez nem ok arra, hogy elveszítsük a bátorságunkat. S arra sem ok, hogy azt higgyük, hogy nekünk akkor nem is kell szeretnünk. Mivel Isten harmadikként jelen van a szövetségünkben, ezért mindig nagyobb szeretetre vagyunk meghívva, mint amennyire képesek vagyunk, függetlenül attól, hogy egészséges-e a szeretetképességünk vagy sem. Mint ahogy Jézus és Mária között a szeretet a kereszten teljesedett ki. S róluk feltételezhetjük, hogy a szeretetre való képességük egészséges volt.

A házasságunk tehát az a hely, ahol szeretünk. Isten egymásnak szánt minket, s az összetartozásunkat eszközként kívánja használni.

Néhány kérdés az egymással való beszélgetéshez: Emlékezünk az első szeretetünk idejére és azt kérdezzük, hogy mi tetszett akkor a társunkon.

Megmondjuk a társunknak, hogy mi mindenért vagyunk neki hálásak. Megkérjük a társunkat, mondja meg nekünk, hogyan tudnánk érezhetőbben, kivehetőbben kifejezni a szeretetünket.

Végül még egy megjegyzés. Néhányan Önök közül egy pillanatra elsomorodtak. Pedig az nem utópia, hanem hitünk kifejezése, hogy Krisztus jelen van a házasságban. A schönstatti Szűzanya nevelési nagyhatalom. Nálunk a csodák szokásosak.

II. A gondviselésbe vetett gyakorlati hit

Isten családokat hív, amikor az Egyházat és a társadalmat a legújabb korba akarja átvezetni. Kentenich atya a hitet tekintette annak a döntő szervnek, amellyel Istent megismerhetjük. Mégpedig azt a hitet, amely eredeti arculatot nyer a Gondviselőbe vetett gyakorlati hitben. Istent megtalálhatjuk a Szentírásban. Megtaláljuk Istent az egyház szavában. Különösképpen pedig megtaláljuk őt életünk minden eseménye mögött. Isten van minden dolog mögött és szólít bennünket. Emberek és dolgok jellé válnak. Ha két ember kezet nyújt egymásnak, ez az érintés nem csupán két húsdarab találkozása. A kéz itt jelle lesz, és a kézfogás a két személy összetartozását fejezi ki. Azok az emberek, akikkel találkozunk, Isten kezének szerepét töltik be az életünkben. Életünk eseményei jelek, amelyek útján Isten érintkezni akar velünk. Igen, saját szívünk vágyódásában is szól hozzánk. A Gondviselőbe vetett gyakorlati hit azt jelenti, hogy Istent felfedezzük ezek mögött a jelek mögött. Ez azért fontos számunkra, modern emberek számára, mert egy hitetlen világban élünk. Így az egész világot átlátszóvá tesszük Isten felé.

Néhány gyakorlati alkalmazás. Felfedezzük Istent saját eredeti mivoltunk és vágyunk mögött. Minden ember egyszeri. Egészen egyedi, eredeti megjelenése van. S a közte és a többi ember közötti kapcsolat is egyedi. Felfedezhetjük ezt a mi eredeti mivoltunkat, ahogy Isten minket elgondolt. Felfedezhetjük a vágyakozásban, amelyet Isten belénk alapozott. Ha észleljük a saját vágyakozásunkat, akkor eredeti mivoltunkat érezzük.

Néhány példa: Elismerésre vágyunk. Vagy saját nagyságunkról álmodunk. Ez annak a jele, hogy Isten azt akarja, hogy nagyok legyünk. Belső igényünk van arra, hogy másokat boldoggá tegyünk. Ez annak a jele, hogy arra vagyunk hivatva, hogy másokat boldoggá tegyünk. Az a vágyunk, hogy másokat vezessünk. Ez annak a jele, hogy vezetői hivatásunk van. Tágra nyitjuk szívünket mások gondjai iránt. Ez annak a jele, hogy Isten sok embernek akar otthont adni a szívünkben. Szeretjük az Egyházat. Isten az Egyház szolgálatában akar bennünket látni. És így tovább.

Azt tanácsolom, hogy fogjanak egyszer egy papírlapot, írják rá a kérdést: Milyen szeretnék lenni? Feltételezem, hogy nem adunk felületes válaszokat, hogy gazdag szeretnék lenni, vagy hasonlót. Ha azt kérdezzük magunktól, hogy milyenek akarunk lenni, akkor megmozdul szívünkben az a vágyakozás, amelyet Isten helyezett bele. Egy másik lapra írják azt a kérdést, hogy: Mi sze-

retnék mások számára lenni? S ismét feljegyzik a válaszokat, amelyek a szívükből jönnek. A harmadik lapra írják a kérdést: Mi szeretnék Isten számára lenni? Ha tetszik, egy negyedik lapra vázolják a képet, ahogy a munka világában látják magukat. Az ötödik lapra írják föl a kedvenc imájukat, a részletet a Szentírásból, amelyet a legjobban kedvelnek. Melyik jelenetben tetszik maguknak Krisztus leginkább?

A korábbi nemzedékeknek természetes volt, hogy megtalálják eredetiségüket. Ma technikai civilizációban élünk. Minden az erős eltömegesedés irányába terel bennünket. Isten nem azt akarja, hogy a technikát visszafejlesszük. Új embert akar teremteni, aki meg tud felelni a modern technikai világ követelményeinek. Ahogy ma a természetet tudatosan védenünk kell, úgy a jövő házában az ember bizonyos tulajdonságait ki kell hangsúlyoznunk. Tehát az emberkép Isten által szándékolt továbbfejlesztésével van dolgunk. Ennek az emberképnek egyik vonása: az eljövendő technikai kultúra embere saját eredetiségét egész tudatosan fogja meglátni és elfogadni. A házasságban segíthetünk egymásnak, hogy megtaláljuk az eredetiségünket. Ha megmondjuk a társunknak, hogy ez és ez tetszik rajtad, akkor segítünk neki, hogy megismerje magát. Lehet, hogy csalódottak leszünk, ha a partnerünk megnevezi az értékeinket, mert illúzióba ringattuk magunkat magunk felől. Jézus azt mondja: Az igazság szabaddá tesz benneteket. (Jn 8,32)

Házaspárként is kereshetjük az eredetiségünket. Schönstattban nemcsak az egyes ember személyes eszményét ismerjük, hanem a családok ideálját is. Ismerek egy családot, amelyiknek a Tábor-hegy az eszménye. Krisztus megnyilatkozott az ő dicsőségében és jó volt ott lenni. Egy másik család kedveli a názareti Szent Család képét. Szereti a hűséget és egymás kölcsönös elfogadását. Megint egy másik család szereti a pünkösdi jelenetet. Eltelve a Szentlélektől, meg akarják hódítani a világot Krisztusnak. Egy másik pár a Golgotán érzi magát otthon. Isten nagyon sok szenvedést küldött nekik, és abban látják életük feladatát, hogy szenvedésüket Istennek ajándékozzák az embertársaikért. Némi időbe fog kerülni, amíg meg tudják fogalmazni házasi eszményüket. Azt tanácsolom, hogy ebben az esetben is írjanak egy lapra, vagy inkább egy füzetbe. Írjanak föl mindent, ami mindkettőjük tetszését elnyeri. Meglátják, ha majd közös élményeikből közösen betakarítják a gyümölcsöt, amelyet értékesnek találnak, akkor idővel ebből egy teljesen eredeti kép alakul ki. Ha például ezek után a családnapiak után ezt mindannyian megteszik, ha tehát közösen összeírják azt, ami értékes volt ezekben a napokban, akkor azt gondolná egy kívülálló, aki megvizsgálná a lapokat, hogy mindannyian más-más napokat éltek át. Valóban különböző lelki napokról van szó. Isten párbeszéde egy házaspárral mindig más, mint egy másikkal.

Látják, nemcsak nekem kell dolgoznom, hanem maguknak is. S a maguk munkája a fontosabb!

A Gondviselőbe vetett gyakorlati hit által megfigyelhetjük, hogyan vezetett bennünket Isten. Nincsenek véletlenek az életünkben. Jelek vannak, amelyek Istentől jönnek. Ha szívesen teszük, írják le a szerelmüknek a történetét. Jegyezzék fel a „véletleneket”, amelyeket Isten szervezett, hogy egymáshoz vezesse magukat. Isten végtelen, s néha egy fél világot mozgósít, hogy két embert egymáshoz vezessen. Gondoljanak arra, hogyan talált egymásra a G. házaspár. Isten egyetlen világraszóló eseménnyel számtalan olyan ügyet összekapcsol, amellyel valami szándéka van. Az egyes vonalakból mintát sző. Számunkra az a fontos, hogy együtt, hívő módon lássuk közös történetünket. Mint ahogy Isten Izrael népét vezette, úgy minket is vezet. S ha – most valami lehetetlent mondok – ha a Szentírás egyszer elveszne, még mindig rendelkezésünkre állna a mi saját szent történetünk. Ha a gyerekeink este köszönetet mondanak az Istennek, akkor feltételezik, hogy az események mögött a Jóisten van. Ha férj és feleség egyszer egy héten összeülnek, hogy beszéljenek egymással, akkor közösen áttekinthetik, mit ajándékozott nekik a Jóisten az elmúlt héten, hol, mivel, hogyan szólt hozzájuk?

Kiemelek néhány jelet, amelyet Isten különösen gyakran és szívesen alkalmaz. Elsőként az emberekkel való kapcsolat örömét. Azt az örömet, amelyben házastársunk és gyerekeink révén részesülünk. E mögött Isten van. Megmondjuk Neki, hogy észrevettük. Másodszor a csalódásokat, amelyeket az embertársainkkal való kapcsolatainkban átélünk.

Ezt jól jegyezzék meg: Kentenich atya azt mondja, hogy a teremtményeknek hármas rendeltetése van. Az egyik: az ingerfunkció. Ez azt jelenti, hogy felkeltik az érdeklődésünket. A második: a csalódást okozó funkció. Ezt nagyon fontos tudnunk. A szívünk határtalan szeretetre és megismerésre van alkotva. Mert arra vagyunk hivatva, hogy Istent szemtől szembe lássuk. Ezért szükségszerűen egy ember csalódást kell, hogy okozzon nekünk. Ez nem lélektani, hanem teológiai megjegyzés. Minket az Istennel való találkozásra teremtetek. Lehetséges, hogy Istennek egy képmása hosszabb időn keresztül lebilincsel minket. Végző soron azonban a legtökéletesebb ember is csalódást fog nekünk okozni, mert többet keresünk, mint amit ő nyújtani tud. Határtalan szeretetet keresünk, határtalan boldogságot, felismerést, amelyet semmi sem határol be. A házasságoknak tehát a csalódások velejárói. Van, akinél ez korábban, van, akinél későbbben következik be. Ha később jelentkeznek, az nem baj. Akkor teljes erőnket egymásnak és a gyerekeknek szentelhetjük. Ha korábban jelentkeznek, az Isten szeretetének a jele. Akkor arról fogunk gondoskodni, hogy növekedjünk az egymás iránti szeretetben. Ez a szeretet önzetlen lesz. Nem azért szeretem a másikat, mert élvezhetem, hanem mert Isten ajándékozta őt nekem. Amikor csalódunk a társunkban, nagy veszélynek vagyunk kitéve. Ez a veszély abban áll, hogy magunkban bíráljuk a társunkat. Szemrehányást teszünk neki, hogy az álmaink egy másik társat keresnek. A partner-

ben való ilyenén csalódás lehet egy normális pszichológiai fejlődés. A szerelem első idejében a szeretetünk összekapcsolódik szenvedélyeink önkéntelenségével. A szeretetnek eme primitív formájában – a primitív szót jellemzőképpen, nem értékelően használom – azért keressük társunknak a közelségét, mert boldoggá tesz bennünket. Eközben saját kívánságainkat vetítjük bele a társunkba. Aszerint ítéljük meg a társunkat, hogy mennyiben felel meg ezeknek. Az ilyen primitív szeretet rendesen két-három évig szokott tartani. S akkor azt hisszük, hogy megváltozott a társunk. De nem a társunk változott meg, hanem a mi illúzióink pukkant szét. Mit akar Isten ezáltal mondani? Először is: nem megfutamodni! Fennáll az a veszély, hogy álmainkban másik partnert keresünk. Ezek a társak egyrészt eszményi formában jelennek meg előttünk. Számolniuk kell azzal, hogy ilyesmi a mi családmozgalmunkban is megtörténhet. Egy papot eszményi fényben látunk, mert a hibáit nem ismerjük. Látjuk egy másik házaspár egyik tagját – az ő hibáit sem ismerjük. Hiszen ha mint családok találkozunk egymással, a legjobb oldalról mutatkozunk. Isten tehát azt mondja, hogy ne futamodjunk meg léleekben, álmodozásainkban a társunktól. Másodszor azt mondja Isten: azt szeretném, ha újólág odafordulnál a társad felé és jobban megismernéd. Ezért a felismerésért imádkozhatunk. A Szentlélek ajándéka, ha meg tudjuk látni a többi emberben azt, ami benne nagy. Jézus azt mondja nekünk, ha bár ti, akik rosszak vagytok, a gyermekeiteknek jó adományt tudtok adni, mennyivel inkább megadja a ti mennyei Atyátok a Szentleket azoknak, akik kérik Tőle. (Lk 11,13) Azzal is számolhatunk, hogy a schönstatti Szűzanya kikönyörgi számunkra a Szentleket. Nincs olyan kérés, amit Isten szívesebben meghallgatna, mint a szeretetért való könyörgést. A szeretet a főparancs. Ezért a szeretetért való könyörgés biztosan benne van Isten tervében. Tehát ha csalódtunk egymásban, akkor forduljunk különös szeretettel egymáshoz. Ez csak akkor lehetséges, ha szeretetünket egyidejűleg továbbvezetjük Istenhez. Isten azt mondja, hogy végső soron egészen az enyém vagy. Valamiképpen mi, emberek, a házasságban is magányosak vagyunk. Ez a házasságban átélt magány az Istenben kettesben való személyes együttléthez kell, hogy vezessen, nem pedig a házasságból való meneküléshez, még a képzeletünkben sem. Az Istennel való együttlétünkben észrevesszük, hogy Isten a társunknak ajándékozott bennünket. Ha tehát újólág a társunk felé fordulunk, akkor Isten akaratát teljesítjük. Mint ahogy a szentáldozásban Krisztust, Isten Fiát fogadjuk be, ugyanúgy befogadjuk őt, ha Isten akaratát teljesítjük. A házasság szentsége megelevenedik bennünk. Minden igennel, amelyet a társamnak adok, Isten akaratával egyesülök, és áldássá válok a családom, a gyerekeim számára.

Harmadszor: legyünk mindig készek a megbocsátásra. Mi, emberek, mindig újra bűnössé válunk egymással szemben. A bűn életünknek része. Akkor is, ha a legbensőnkben nem akarjuk, bűnössé válunk embertársainkkal szem-

ben. Csak egy útja van annak, hogy megszabaduljunk a bűntől. És ez a megbocsátás. Az, akivel szemben bűnössé váltunk, azt mondja, hogy megbocsátok neked. A társadalom a bűnösség körüli problémák tisztázására a bíróságokat hozta létre. A büntetés letöltésével bűnhődik a bűnös a bűnéért. Krisztus a keresztfáradatával minden büntetést magára vállalt. Ezért minden bűnünkkel Istenhez jöhetünk és ő Krisztus kedvéért megbocsát. Isten azt akarja, hogy egymásnak is megbocsássunk. Krisztus azt tanítja a Miatyánkban, hogy bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.

Mi történik, ha megbocsátunk egymásnak? Elsőként megállapítjuk, hogy a másik vétett ellenünk. Valami rosszat tett nekünk, vagy nem adott meg valamit, amit elvártunk tőle. Másodszor azt mondjuk a másiknak, hogy megbocsátok neked. Ez a megbocsátás teljességgel egy ajándék. Ha a társunk megbocsátja, amit vele szemben elkövettünk, akkor nem hivatkozhatunk a mi saját teljesítményünkre. Rá vagyunk utalva az ő könyörületességére. Az ő megbocsátását, mint a szeretet egyedülálló tettét éljük át. A megbocsátás teljességgel ajándék. Megajándékozottnak éljük át magunkat, ezért a megbocsátás a szeretetnek egy új kezdete. Ha bocsánatot kérünk a társunktól, el kell hagynunk a trónunkat. Akkor megszűnik a hiúság. Persze a bocsánatkéréssel játszózni is lehet. Bocsánatot kérünk, de közben azt várjuk el, hogy a társunk kérjen tőlünk bocsánatot. Mi azonban nem játszózást, hanem újrakezdést akarunk. A házaspárnak, amelyik a növekvő szeretet eszménye felé halad, bizonyos tapasztalatra van szüksége a megbocsátás terén. Azt tanácsolom, hogy alakítsanak ki bevett szokásokat. Imádkozzák, ha jónak látják, minden este a Miatyánkot és tartsanak szünetet azután a kérés után, hogy bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek. Ez alatt a szünet alatt kérjék a társukat egész csendben, hogy bocsásson meg. S ugyanúgy bocsássanak meg a társuknak is mindent, ami történt. Ha jónak látják, adjanak egymásnak a szünet végén valamilyen szeretet-jelet. Második fokozatként, ha fontosabb dologról van szó, kérjék ebben a szünetben kifejezetten társuk bocsánatát az elkövetett hibáért. Helyesnek bizonyulhat, ha a fontos dolgokban kifejezetten bocsánatot kérünk egymástól. Eközben vegyék figyelembe – kérem – egymás vérmérsékletét. Bizonyos emberek nagyon gyorsan reagálnak. Mások nagyon lassan és mélyen. Előfordulhat, hogy az egyik, amelyik gyorsan reagál, már bocsánatot kér, amikor a másik, aki lassan reagál, még haragra sem gerjedt. Ezért jó, ha az, aki gyorsan reagál, egy kicsit nyugodtan vár. A megbocsátás befejezéseként értelmes lehet, ha szeretetből teszünk is valamit a társunkért. Ha egy házaspár közösen életszentségre törekszik, akkor fontos, hogy a megbocsátás területén egy szilárd szokást alakítson ki. Nem arról van szó, hogy egyszer-másszor megbocsátunk, hanem egy szilárd szokásról, egy képességről, amivel biztosan élni tudunk. Különösen fontos az, amikor a töké-

letes szeretetre való törekvés útján sok csalódást élünk át egymásban. Aki nagyobb szeretetre törekszik, észreveszi a másik kisebb hibáit is. Ezért a megbo csátásnak a napi és heti gyakorlatunkhoz kell tartoznia.

III. Korfordulón élünk

Három jelet figyeltünk meg, amely által Isten különösen közel van hozzánk. 1. A házastárs jósága és gyengédsége. 2. A csalódások, amelyeket okoz nekünk. 3. A véték, a bűn. Mindhárom mélyebben a partnerünkhöz vezet bennünket és Istenhez vezet minket. Egy negyedik alkalom a házasságban, amelyben Istent megtalálhatjuk és vele találkozhatunk, azok a feladatok, amelyeket Isten elének tűzött.

Isten a házasságunkat és a családunkat eszközként akarja használni. Mit akar ez jelenteni? A középkorban volt egy homogén keresztény nyugat. Ezen a területen minden keresztény volt. A megszentelt templom, a harangok zúgása és szentképek alakították a környezetet. Keresztény ünnepek az időszakokat formálták. Minden hivatásnak volt egy szentje, minden országnak volt egy védőszentje. És ami e keresztény nyugat határain kívül volt, az nem volt keresztény. Mentek a misszionáriusok és vitték a kereszténységet más országokba. Ez a keresztény nyugat összetört. Az az idő, amikor Magyarország katolikus ország volt, elmúlt. A közvélemény már nem keresztény, hanem Isten nélküli. Gyakran nem istenellenes, hanem Isten nélküli. Ez nem elsősorban olyan erőktől származik, amelyek Isten ellenesek, hanem onnan ered az egész, hogy az utolsó 100 évben végbement technicizálódás által egy új világ jött létre. A változást, ami az utolsó 100-150 évben végbement, alig tudjuk a képzeletünkkel felmérni. A kocsik, amelyek 10000 évvel ezelőtt jártak, alapjában véve ugyanazok voltak, mint amelyeket Magyarországon 200 éve még használtak. A technikai változás az utóbbi 150 évben teljesen új feltételeket hozott létre. Némely szociológus azt mondja, hogy a változás, amelyet az utóbbi években átélünk, csak egyszer fordult elő eddig: amikor a vadászó, gyűjtögető életmódról a földművelésre tértek át az emberek. Az emberiség szerveződésében teljesen új képződményekkel, új emberiséggel találkozunk. Ennek az új emberiségnek az alapelvei keleten és nyugaton egyformák. A technikai adottságokból eredő közös vonások sokkal döntőbbek, mint az ideológiai különbségek. Például az emberek százazrei vesznek részt bizonyos ipari folyamatokban. Az emberek százazrei élnek intenzív kommunikációban. Így már az eszméknek is van komputere.

Ez az új világ még nincs megkeresztelve. Ezek az állapotok, ez a tömeges szerveződés, ez a kommunikáció új emberi valóságot hoz létre. Ez az új emberi valóság még nincs megkeresztelve. Vagyis még nincs kapcsolatban a kereszténységgel. Ez a következő évszázad feladata. A kiindulópontjának, a kezdetének a családban kell lennie. A teljesítmény, amelyet a családtól ígé-

nyelnek, nagyon nagy. A jövő családja nem hozhatja létre úgy az embert, ahogy a múlt családjai tették. Olyan embert kell a jövőben létrehozni, aki elég erős ahhoz, hogy élni tudjon egy szuggesztív tömegközösségben. Olyan embert kell létrehozni, aki tud szeretni, annak ellenére, hogy emberek ezreivel van kapcsolata. A család ma még ennek a követelménynek nem tud megfelelni. Egy olyan embert kell az új családnak létrehozni, akiben Krisztus nagysága és ereje, képessége és szeretete fölragyog.

Kentenich atya szívesen használja azt a kifejezést ebben az összefüggésben: „Új embert az új közösségben”. Az új embert három tulajdonsággal határozza meg: szabad, erős és papi.

Szabad minden manipulációtól, de szabad az ösztönökkel szemben is.

Erős: Ez azt a képességet jelenti, hogy keresztülviszi akaratát és hű tud lenni.

Papi: Krisztussal van kapcsolatban, ezért teljes létevel belenyúlik Istenbe.

A házastársakra nézve ez azt jelenti, hogy mindegyik kibontakoztatja saját eredetiségét, és a társa őt az ő eredetiségében elfogadja. Evvel megérintjük az új közösség eszméjét. Kentenich atya úgy határozza meg ezt az új közösséget, hogy tökéletes személyiségekből áll, amelyet a szeretet alapvető ereje tart össze. Nincs más térség, ami annyira alkalmas lenne az új ember kialakítására, mint a család. Férfi és nő állandóan együtt élnek egymással és a gyerekekkel is. A kölcsönös szeretet itt tud leginkább kibontakozni. Elfogadjuk egymást, örülünk a másik eredetiségének és nagylelkűen elviseljük gyengeségeit. Sokrétű kapcsolatrendszer van a családon belül: férj–feleség, apa–gyerek, anya–gyerek... Ahol több gyerek van, ott még gazdagabb ez a kapcsolatrendszer. Isten arra választott ki bennünket, hogy mint család, egy új kezdet legyünk. Lehetőség van arra, hogy a családban élő egyház legyünk. Azért lehetséges ez, mert tőlünk függ, hogy milyen a családon belül a légkör. Ha Krisztus ott él a családban, a házasságban, ha élő szeretet uralkodik, akkor az egyház már a bejáratú ajtónál érezhető. A családon belül, a négy fal között lehetséges egy olyan keresztény légkör és keresztény élet, mint amilyen a keresztény középkorban az egész kultúrában volt. Így kezdődött az ősegyházban is, és a kereszténység elkezdte áthatni a kultúrát. A házakban kezdődött a kereszténység, a családok házaiban. Az akkori római kornak a házai jóval nagyobbak voltak, mint a maiak. A családtagok fennhatósága alatt 20-30 személy volt. Családtagok, rokonok, rabszolgák, alkalmazottak stb. Ezek a keresztény szellemű házak voltak az egyház kezdetei. Ezekben a házakban találkoztak, itt ünnepelték az Eucharisziát, együtt gondolkoztak el azon, hogyan lehet keresztény módon élni. A kereszténység első templomainak a nevei nem szentek, hanem családnév volt. Ezek a magánházak voltak az istentisztelet helyei. Amikor később templomokat építettek (gyakran ugyanott, ahol egy ilyen magánház állt), akkor a templom is megtartotta a család nevét.

A keresztény életnek megfelelő atmoszférára van szüksége ahhoz, hogy növekedni tudjon. Ahogy egy növénynek is megfelelő földre van szüksége. Az Antarktiszon nem lehet rózsát nevelni. A mi feladatunk, hogy egy ilyen élő családegyházat építsünk fel. Az öröm, a szeretet és a béke házát. A megértés, a türelem, a megbocsátás és újrakezdés házát, ahol Isten közel van. Szent János a Jelenések könyvében leírja a jövő egyház képét (Jel 21. fejezet). A szent város képét használja fel. A szent város az égből száll alá, és Isten az övéi közt lakik. Isten letörli a könnyeket az emberek szeméről. És az emberek között ott él a szeretet közössége. A Földön élők kultúrája egy egyetlen, emberek által készített város. Ez a város még nincs megkeresztelve. Isten arra akar bennünket kiválasztani, hogy a szent város házait építsük. A házainkat Krisztus szeretetének kisugárzó központjává akarja tenni. Mint ahogy ezt a Szentatya mondta. Vonzóan hatnak másokra, mert egyszerűen szépek. Más emberek jönnek és segítséget, vigaszt keresnek, tanácsot kérnek. A ház lakóival folytatott beszélgetés közben megtalálják a hitet. Másként, mint az egyes egyházi rendezvényeken, itt sajátos atmoszféra uralkodik. Ezt az atmoszférát a szeretet mindennapi megélése hozza létre. Az egyházi évben ezekben a házakban élnek az adventet, az egész család várakozik az Úr érkezésére. A régi adventi szokásokat felülvizsgálják, és új élettel telítik. Apa és anyja meggondolják együtt, később a gyerekek bevonásával, hogyan alakítsák az adventi időt. Legyünk figyelemmel arra, hogy a vallásos szokásokat a mindennapi élettel összekapcsoljuk. Ez azt jelenti, hogy megkérdezzük magunktól, hogy hol van szükségünk a Megváltóra. Hol kívánjuk a család egyes tagjainak az emberré lett Megváltó kegyelmét. Azt is kérdezzük meg magunktól, hogy hol van szükségünk barátainknak a Megváltóra? Kérjük helyettük az Urat, hogy jöjjön közénk! Karácsonykor azt is ünnepeljük, hogy a házasság szentségében az Úr újból közénk érkezik. Ünnepeljük a böjti időszakot, és megkérdezzük magunktól, hol van szükségünk tisztulásra. A húsvét ünneplésekor felfedezzük közös történetünkben Krisztus győzelmét és így tovább.

A szent város házai tehát Krisztus szeretetének kisugárzó centrumai. Ha egy ház megérett arra, akkor apostoli körzet jön létre körülötte. Ide tartoznak azok az emberek, akiknek a plébánián belül szolgálunk, barátaink, rokonaink, családi kör, amelyet vezetünk, egy személyiség, akit talán csak tv-ből ismerünk és imádkozunk érte, mert feltehetően senki sem imádkozik érte. Ez mégiscsak szép lenne. A szent város egy házának olyan hatósugara van, amelyet nem lehet könnyen körülhatárolni.

De nekünk elsősorban az a fontos, hogy ezt a házat belülről építsük. Először is a házasságban, az Istenhez fűződő közös kapcsolatunkban és a gyerekekkel. S talán még azokkal a barátainkkal és rokonainkkal, akiket magától értetődően hordozunk. De ne ámítsuk magunkat, nagyon érdemes egymásnak sok időt szentelni. A házunkban az élet forrása: a férj és a feleség közti kap-

csolat. Néha előfordul családoknál, hogy vagy az asszony, vagy a férfi külön-külön apostolkodik valahol kint, vagy a plébánia vagy az egyházközség szolgálatában. Vannak ilyen hivatások. A Jóistennek nem adhatunk előírásokat. A mi feladatunk más. A mi feladatunk, hogy a szent város egy házát felépítsük és lélekkel töltsük meg. Ehhez a feladathoz egyébként egy saját családi ház nagy segítség. Újra meg újra találkoztam ezzel Kentenich atyánál. A mi schönstatti családjaink megkísérlik, hogy egy saját családi házhoz jussanak. Csak akkor értettem meg igazán ezt, amikor ötödször olvastam. Végül is könnyen érthető. A keresztény atmoszféra tulajdonképpen már a kertkapunál kezdődik.

A szent város egy házának felépítésében fontos eszköz a férj és a feleség közti beszélgetés. A mi schönstatti családjaink elhatározták, hogy legalább egyszer egy héten beszélgetnek egymással. Ezt a kitűzött időpontot olyan komolyan veszik, mintha a püspökkel lenne megbeszélésük. Mert amikor férj és feleség egymással beszélgetnek, akkor Krisztus jelen van a házasság szentségében. Ez még több mint egy püspök. Szeretném tanácsolni, hogy egy fix időpontot jelöljenek ki maguknak a héten. Hogyha arra várunk, hogy megjelenjen a Szentlélek, akkor nagyon sokáig várhatunk. Ez a megszervezett heti beszélgetés csak egy keret ahhoz, hogy állandó párbeszédet folytassunk. Kétségtelen, hogy a legjobb beszélgetések mellesleg jönnek létre, például mosogatás közben. A férfiakkal többnyire segítség, ha van a kezükben valami. Vagy autóvezetés közben, vagy miközben együtt dolgozunk valamit. Kérem, kedves feleségek, kapcsolódjanak bele az ilyenbe, és ne mondják azt, hogy ne most. Mindenesetre fontos, hogy a héten egyszer szervezeten a beszélgetésre időt szakítsunk. Ezáltal egyszerűen jobban orientálódunk egymásra.

Mit tegyünk gyakorlatilag? Kitűzünk egy időpontot. Másodszor: ne hagyjuk magunkat senkitől se zavarni. Ha egy vendég jönne, akkor viselkedjünk úgy, mintha a püspök volna nálunk vendégségben. Ha jön a szomszédasszony, hogy a férje eltörte a lábát, akkor, ha a püspök van is nálunk, segítünk. De ha csak beszélgetni jön, akkor udvariasan visszaküldjük. Ezt maguknak kell eldönteni, de kétséges esetben inkább legyünk keményebbek. Nem az a veszély, hogy túlságosan odafordulunk a társunk felé, hanem hogy túl könnyen hagyjuk magunkat megzavarni. Ha egyáltalán kibírjuk, hogy oda se megyünk az ajtóhoz, akkor gratulálok. Úgy védjük meg ezt az alkalmat, mint egy fontos megállapodást. Harmadszor: teremtsünk jó légkört. Gondoskodunk arról, hogy a gyerekek ne zavarjanak bennünket. Gondoskodunk arról, hogy a külső környezet kellemes legyen. Vannak párok, akik beülnek a háziszentélyükbe és meggyújtanak a Mária-kép előtt egy gyertyát. Vannak olyanok, akik süteményt tesznek az asztalra, vagy kinyitnak egy üveg bort. Kérdezzék meg a G. családot, hogy ők ezt hogyan csinálják.

Néhány héttel ezelőtt sok családdal voltam együtt. Megmagyaráztam azoknak, akik akkor voltak ott először, hogy is van ezzel a beszélgetéssel, és azt

mondtam nekik: A beszélgetés egy nagyon nehéz dolog. Ha ma elhatározzák magukat, akkor kb. három év múlva lesznek képesek rá. Azzal folytattam, hogy kérdezzék meg a jelenlevő schönstatti családokat, hogy megtartják-e a heti beszélgetést? A negyedik fontos dolog tehát a türelem. Talán felvetődik a kérdés, hogy miről beszélgessünk. Amikor megismerkedtek egymással, akkor ez nem volt probléma. Ha ez most nincs így, az nem baj. Meg lehet ezt oldani. Beszélgessünk egymással egymásról, a közös élményekről és hallgassuk meg egymást! A beszélgetésben gyakran visszatérő kérdés: Hogyan élted ezt át? Fennáll annak a veszélye, hogy gyorsan ellene beszélünk a másiknak. Ha a társunk elmond valamit, akkor ne válaszoljunk így: „igen, de...”, hanem mondjuk azt: „Ez érdekes volt, beszélj még róla!”

Gyakorlati kérdések:

Mi szépet éltünk meg az elmúlt héten?

Milyen szépet éltünk át egymásban?

Milyen szépet éltünk át a gyerekekkel?

Hol éreztük a Jóisten kezét?

Hol vétkeztünk? (Egymás között, akkor itt az idő a megbocsátásra.

A gyerekek bűnét velünk szemben is bocsássuk meg.)

Hol váltunk Isten előtt bűnössé? (Kérjünk Istentől bocsánatot.)

Hol akar a Jóisten a következő héten használni?

Hol használt a múlt héten?

Mi jót tettünk egymásnak, a gyerekeknek, más embereknek?

Végül jó lenne feltenni a kérdést, hogy mit akar tőlünk a Jóisten a következő héten?

Jó lenne egy konkrét elhatározást is tenni!

Nehéz egy beszélgetést szabadon elkezdni így, ahogy ezt mondtam. Segíthet, ha kezdetül elgondolkozva valamilyen vallásos szöveget olvasunk. Például ezt az anyagot, és ebből kiindulva néhány benyomást közlünk egymással. Mindenki megmondhatná azt, ami őt megragadta. Idővel így megtanuljuk, hogy az egyes szituációkat a társunk szemével nézzük. Felépül így egy lelki közösség. Sok évig tarthat, amíg annyira egyek leszünk, hogy közösen apostolkodni is tudunk kifelé. Ezért jó az elején, ha kifelé nem túl sok aktivitást vállalunk. Ez a pár érettségi fokától függ. Azt tanácsolom Önöknek, hogy amit csak lehet, közösen tegyék. Közösen, vagyis kettesben. Természetesen mind-egyik félnek arra is szüksége van, hogy saját élettere legyen, ahova visszahúzódhat. Olyan időkre is szüksége van, amikor egészen egyedül akar lenni, és a társa is békén hagyja. Mindennap is szükség van ilyen időszakra, meg hetente is nagyobb időre. Egyébként azt tanácsolom, hogy minél többet kettesben, hogy egymást egyre inkább megértsék. Vigyázzanak arra, hogy a családok köre nem helyettesítheti vagy pótolhatja az egyes házaspárok erőfeszítéseit.

IV. Családi szokásrend

Az összpontosító képességünket ez az együttlét erősen igénybe veszi. De ez ugyanígy van a normális családi életben is. Ezért fontos, hogy ügyeljünk családjainkban az egészséges életmódra. Erről szeretnék most néhány dolgot mondani. Ha az ember beteg vagy fáradt, akkor elsőnek a szellemi funkciók esnek ki. A szeretet is nehezebbre esik annak, aki fáradt. Az életszentségre való törekvés a házasságban azzal kezdődik, hogy az ember eleget alszik. Különböző embereknek különböző az alvásigénye. Kérdezzék meg időnként a házastársukat: Gondolod, hogy eleget alszom? És ha a házastárs azt mondja: Neked többet kellene aludnod! Akkor tudjuk már, hogy mi a baj.

Ügyeljünk az elégséges testmozgásra is! Különösen azok, akik ülve dolgoznak vagy keveset mozognak, könnyen ingerlékenyek és agresszívek lesznek.

Az étkezéshez nem értek annyit, hogy tanácsot adhatnék. Ha az étkezésük az itt tapasztalt színvonalon van, az jó. A férfiaknál a szeretet mindig egy kicsit a gyomron is múlik. Ez egy német közmondás. Nem tudom, hogy a németek jobban ügyelnek-e az ínyükre, mint a magyarok. Anyámtól hallottam egyszer a jó házasság receptjét: Etesd a bestiát és békés lesz. A házastársi béke, látják, nemcsak az alváson múlik, hanem a konyhán is.

Fontos feladat továbbá a közös napi ritmus kialakítása. Jó, ha naponta egy vagy két étkezést együtt tölthetünk. Az is nagy dolog, ha reggelenként van egy kis időnk egymás számára. Tíz perc is sokat jelent. Ha reggelenként a felkelés és az indulás között van tíz percünk egymásnak, akkor az egész napunk sokkal nyugodtabb lesz. Ez az idő a valódi közösség ideje, hiszen este, amikor ismét találkozunk, általában már fáradtak vagyunk.

Kedves asszonyok, ügyeljenek arra, hogy férjük egy szép feleséget láthasson. Ne takarítónői ruhában várják őt haza. Gondoljanak arra, hogy férjük munkahelyén a nők sokat adnak a szépségükre. Nem szabad, hogy velük szemben otthon egy boszorkány fogadja őket. A gyóntatószékben egyszer egy asszonnynak azt tanácsoltam, hogy menjen el fodrászhoz. A házassága veszélybe került, amin nem is lehetett csodálkozni.

Ha este a házaspár újra találkozik, akkor bizonyos stílusra, ritmusra van szükségük. Lehet, hogy a munkából hazatérőnek először egy kis nyugalomra van szüksége. Szeretne talán egy kicsit visszavonulni, ha erre van hely és lehetőség. Vagy talán elmenne egyet sétálni a kutyával, esetleg a gyerekekkel. Esetleg ledől egy fél órára a heverőre, ami alatt nem szabad zavarni. Ez csak néhány példa volt, a stílus kialakításához. Mielőtt az idejüket a tv-nek szentelnék, vizsgálják meg, hogy mennyi idővel rendelkezhetnek egyáltalán szabadon. Rá fognak jönni, hogy milyen kevés ez, és ennek alapján szabják meg a tv-nézés idejét.

A közös napirendet ismételten beszéljük meg. Ügyeljenek arra, hogy a házaspárnak elegendő ideje jusson egymásra. A gyerekek a házasság zsarnokai-vá is válhatnak, sőt képesek azt szét is rombolni. Legyen gondjuk arra is, hogy a házaspár Istennel hármásban időzhessen. A gyermekekkel együtt végzett imádság nem ugyanaz, mintha a házastársunkkal állunk Isten elé, és beszélünk vele.

Nagyon fontos – amint ezt már említettük is –, hogy az egyházi év atmoszféráját beengedjük a családi életbe. Különösen fontos a heti szentmise és a vásárnap közös alakítása. Most beszéljünk egy kicsit a vasárnapi szentmise ünnepléséről.

A szentmise mint életmise

Mi, schönstattiak, szívesen beszélünk arról, hogy a vasárnapi misét életmisévé kell alakítani. Készüljünk fel közösen a vasárnapi szentmisére. Hogyan néz ez ki? Összekapcsoljuk életünket a szentmisével. Először megkérdezzük magunkat, hogy az elmúlt héten hol vétkeztünk? Talán veszekedtünk, talán közömbösek voltunk egymással, talán túl kevés időt adtunk egymásnak. Ezt a bűnösséget visszük magunkkal a vasárnapi misére, és ott együtt könyörgünk: Uram irgalmazz! Olvassuk el azután a vasárnapi olvasmányokat, és kérdezzük meg: Mi van belőle rám hatással? A szentmisén aztán újra figyelünk a szövegre, és ugyanezzel a kérdéssel hallgassuk a prédikációt is. Tulajdonképpen így nincs gyümölcs nélküli szentbeszéd. Egy rossz prédikáció is hozhat a szívünkbe gyümölcsöt Isten gazdagságából. Ha a házaspár az Úr üzenete utáni érdeklődéssel hallgat egy prédikációt, akkor az mindig termékeny lehet.

A szentmisére való felkészülés során megfogalmazzuk azt is, hogy mit kérünk az Úrtól. Az egyetemes könyörgéseknél aztán mi is mondjuk el ezeket. Azután megkérdezzük magunkat, hogy milyen áldozatokat helyezhetünk majd a paténára? Vegyük aztán azt is számba, hogy mit fogunk megköszönni az Úrnak. Készüljünk fel arra is, hogy a szentmise nagy hálaímájában mi is köszönetet mondhassunk Isten nagy tetteiért a mi életünkben. Ha Istennek egy ajándékát mélyen átéljük, akkor újra meg újra úgy érezzük, hogy köszönetet kell érte mondanunk. Így mond köszönetet mindig újra az egyház a megváltásért. Nekünk is szabad így, mindig újra minden ajándékunkért köszönetet mondani. Ezáltal a múlt ajándékai jelenvalóvá válnak. Eltölt minket a megajándékozottak öröme, és újból átéljük az Úr irántunk való szeretetét. A szentmisében Isten mindig újra megajándékoz szeretetével bennünket. Krisztus megváltó tette jelenvalóvá válik közöttünk, és önmagát odaajándékozza nekünk a szentáldozásban. Sohase lehetünk közelebb egymáshoz, mint amikor együtt áldozunk. Mint feleség és férj, Krisztus tagjai vagyunk. Még egy szó a békecsókhoz. Ez azt jelenti, hogy ismét minden teljesen rendben van magunk között. A liturgia előírása szerint a pap felszólíthatja a híveket, hogy a béké-

nek egy saját jelét adják. A nemzeti temperamentumtól függően ez a jel lehet egy kézzorítás, de átölelés is. Ismerek sok schönstatti családot, akik a béke jeleként a kezüket nyújtják egymásnak, függetlenül attól, hogy a pap felszólítja őket, vagy sem. A szentmise zárszava kiküld bennünket vissza a világba, a mi családi életünkbe.

A szentmisenek ilyen előkészítése nem fog sikerülni azonnal az első szombaton. Ehhez egy fél évre is szükség lehet. Talán azzal a résszel kezdjük, amelyik a legjobban fekszik nekünk. Például a békecsókkal, néhány eredeti könyörgéssel, a szentbeszéd üzenetének keresésével, áldozataink felajánlásával vagy a hálaadással. Először csak egy valamit válasszunk ki. Láthatjuk, munka van bőven. Mindig a heti életritmus kialakítása legyen a szemünk előtt.

Ha a gyerekek már nagyok, akkor bevonhatjuk őket is az előkészületbe. De ne veszítsük szem elől, hogy a család tulajdonképpeni erőforrása a férj és a feleség közti házastársi kapcsolat. Mindent azonban nem lehet duplán csinálni. Saját magunknak kell eldönteni, hogy mit csinálunk kettesben és mit a gyerekekkel. Mindenesetre azt tanácsolom, hogy kettesben kezdjék. Ahhoz, hogy házasságuk Isten lakóhelye, életteli szentély legyen, elég számú vallásos gyakorlat kell, amit csak ketten végeznek.

Egy másik kérdés, hogy jöjjenek-e a gyerekek velünk a szentmisére? Ez a szentmisét vezető paptól függ. A schönstatti mozgalomban az az alapelv – ott is, ahol több százan jönnek össze –, hogy akit egy kisgyerek lármája zavar, az hazamehet. A schönstatti családok találkozóin a gyerekek mindig ott vannak. Ebben az évben már negyven olyan előadást tartottam, amelyet a gyermekek lármája kísért, és kb. 30 szentmisénél is így volt. A schönstatti családok számára egy nagy ajándék, hogy ott lehetnek a gyerekek is. Jóllehet ez néhány ideget kifárasztott, de a Szűzanya segítette ezt a fáradozásunkat a közösség mélyebb átélésének kegyelmével, a hit fontosságának felismerésével és a családok küldetésstudatának új megragadásával. Ha az imádságról és a szentmiséről beszélünk, akkor mindig gondoljunk arra, hogy ez nem a mi összpontosításunkon múlik, hanem azon, hogy Isten megérinti a szívünket. Ezt maguk is meg fogják tapasztalni. Ha tehát hűek vagyunk a házastársi hivatásunkhoz, és magunkra vesszük a gyerekek súlyát és kiabálásuk terhét, akkor könnyen lehetséges, hogy Isten a mi fáradozásunkat szeretetével megjutalmazza, és a gyerekek kiabálása közben jobban fogunk imádkozni, mint anélkül. Mert az imádság nem az összpontosítás kérdése, hanem hogy mennyire találkozunk a szívünk Istennel, feltéve, hogy az ő akarata szerint akarunk élni. De nem elég csak tudni, hogy mi a helyes. Tekintettel kell lennünk mindig a nálunk gyengébbekre is az egyházban. Ha sokan vannak, akikben rossz gondolatok támadnak fel a gyerekek kiabálása hallatán, akkor a pap feladata, hogy megváltoztassa ezek gondolatait. Ha ez nem sikerül, vagy ezt meg se próbálja, akkor nekünk, erősebbeknek kell tekintettel lennünk a gyengébbekre. Ezt az erős-gyenge ellen-

tétet abban az értelemben használok, ahogy azt Szent Pál kifejtette a korintusiakhoz írt levelében. Így tehát előfordulhat, hogy nem vihetjük el a gyermekeket a szentmisére, de ez mégis nagyon szomorú. De hát mi is örülünk, ha mások tekintettel vannak ránk. Ez az egész szituáció azt mutatja, hogy a család problémájával az egyházon belül is még csak a kezdet kezdetén vagyunk. Hiszen nem logikus és értelmes azt mondani, hogy a házasság szentségében jelen van Krisztus, ha a vasárnapi szentmise ünneplésében férfinak és nőnek mégis külön kell válnia, mivel a plébániai közösséget a nyugalmban zavarják a gyerekek. Tulajdonképpen férjnek és feleségnek egymás mellett a helyük a szentmisén a gyerekekkel együtt. De tekintettel kell lennünk minden esetben keresztény testvéreinkre. Vesztélyes dolog fennhéjázón, prófétai módon viselkedni. Ha ilyenek vagyunk, akkor Isten visszahúzódik tőlünk. Az egyháznak viszont sokkal jobban kellene vigyázni a családok ügyére. Egy negatív példát hallottak. Ügyeljünk azonban arra is, hogy mi, schönstatti családok nem azért jövünk össze, hogy másokat kritizáljunk. Természetesen kifejezhetjük igényeinket és problémáinkat, de ha ezek túl nagy teret kapnak, akkor holmi panaszkodó vénasszonyokra fogunk hasonlítani. A Szentlélek pedig vissza fog húzódnival tőlünk.

Gyengédség, szerelem

Most beszéljünk arról, hogyan fejezhetjük ki a házastársi közösségben egymás iránti szeretetünket. A szeretet igényli a kifejeződést. Megajándékozunk partnerünket egy virággal vagy más gyengédséggel. A gyengédség a lelki összetartozás kifejezése. Kantenich atya így fogalmazta meg a lélek és a kifejezés alaptörvényét: „A lélek igényli és megkeresi a kifejező formát, de a forma felfalja a lelket.” Ezt illusztrálja a következő gyakorlati példa. A házasság elején a reggeli búcsúzásnál, ill. az esti megérkezésnél a csók az összetartó szeretet eleven, örömteli kifejeződése, egy lélekkel áthatott forma volt. Idővel azonban talán ez is kiüresedik. Már csak rutinból adjuk, és később már talán többet ront, mint segít. Ez nemcsak a mi személyes tragédiánk, hanem egy általános törvényszerűség is. Egy formát mindig újra át kell hatni lélekkel, ismételtlen mindig újra vissza kell hódítanunk az eredeti értelmét.

Most a szeretetformáknak egy sajátos fajtájáról beszéljünk: az egymás iránti gyengédségről. A gyengédség a lelki összetartozásnak a kifejeződése. A lelki összetartozás jelenthet a feladatokban való összetartozást és a személyek összetartozását. A férfiak számára a feladatokban való összetartozás által jön létre az erős lelki összetartozás, míg a nők számára a személyek összetartozásának közvetlen átéléséből fakad. Ezt a szellemi összetartozást fejezik ki a gyengédség kicserélésében. Például ha egy házaspár házat épít, a férfit például a tetőn való együttes munka nyomán eltölti a szeretet a vele készségesen együtt dolgozó felesége iránt, és a tetőről lejöve megöleli feleségét. Az

asszony pedig, ahogy érzi férje szeretetét, ő is férje nyakába borul. Fontos, hogy mindig küzdjünk ezért a lelki összetartozásért. Az asszony sajátos feladata e küzdelem komolyságának biztosítása.

Különösen is áll ez a nemi kapcsolatra. A nőben a nemi vonzalom csak lassan ébred fel. Kentenich atya a női nemiség gravitációs törvényéről beszélt. A kezdetben meglevő lelki kapcsolatból jön a hajlandóság, hogy engedelmeskedjen szeretett párjának. Az asszony a szeretett férfi felé fordul, és szeretne örömet okozni neki. Ebből alakul ki egy sajátos bizalmasság: a szeretet érzelme. Ez a boldog együttlét olyan állapot, amelyben szívesen elidőz a nő. A bizalmasság és a szeretett személynek érezhető közelsége erősebb vágyat ébreszt, az érzéki szeretet. Ez erőteljesebb, mondhatni durvább, mint az előző, érzelmi szeretet. Az egy virághoz, egy szellőhöz, vagy egy esti hangulathoz volt hasonló, emez olyan, mint a föld vagy a tűz. Közben egy érzés keletkezik: mintha lenne köztük valami, egy érezhetően összekötő kapcsolat. Csak ezután a hosszú előkészítés után jelentkezik a nőben is az az igény, hogy testileg is eggyé váljon férjével. Megsejthető már a nehézség ebben a találkozásukban. A férfinél a lelki kapcsolatból nagyon hamar létrejön a testi kapcsolat indítéka. Gyakorlatilag ez azt jelenti, hogy ott, ahol az asszony a tulajdonképpeni boldogságát átéli, ő keveset érez. A nő ugyanis a másik látásában, a vele való beszélgetésben, az egymással való szerető elidőzésben a legboldogabb. Gyengéd szavakra, gyengéd hallgatásra, gyengéd gesztusokra vágyik. És nagyon fontos, hogy mindez az ő személyének szóljon és ne csak a testének. Ha az asszony azt érzi, hogy férje csak a testét akarja, akkor könnyen elveszíti örömét az együttlétükben. Úgy érzi, hogy tárgyként kezelik. Jellegzetes tünete korunknak, hogy a technikai fejlődés, a fogamzásgátlás és az emancipáció következtében egyre több nő válik frigidé. Ennek az oka könnyen belátható. Mert a szexuális és házastársi kapcsolatból kiesik a lelki terület és a nők kielégületlenek maradnak. Testileg is! Sok szenvedés van a házasságokban is, mivel sok férfi nem ismeri ezeket az összefüggéseket. Mi ennek a feszült helyzetnek, a különböző férfi és női élményképességnek az értelme? Ennek a szituációnak az az értelme, hogy a férfi tanuljon meg szeretni. Meg kell tanulnia, hogy partnernőjének a személye felé forduljon! Ez megváltoztatja az ő karakterét. Ezáltal jobb apa és jobb házastárs lesz. Ilyen módon van az áldozat beleépítve a nemi kapcsolatba. A férfi áldozata, aki, hogy boldoggá tegye feleségét, szívesen elidőz a gyengédségben. De benne van a nő áldozata is, hogy nem harcolja ki a jogot erre a gyengédségre, mivel tudja, hogy a gyengédség csak szabad ajándék lehet. Szívesen kész boldoggá tenni férjét akkor is, ha ez neki nem hoz semmit. Ha valahol, akkor épp itt, a házastársi kapcsolatban áll Jézus szava: Aki elveszíti életét, az megtalálja, aki pedig mohón keresi, az el fogja veszíteni (Mt 10,39; 16,25; Mk 8,35; Lk 9,24; 17,33; Jn 12,25). Ha a házasságban a társunkat akarjuk boldoggá tenni és nem magunk akarunk boldogok lenni, és

ha ez kölcsönös, akkor lesz csak a házastársi nemi kapcsolat a közös boldogság forrása. Az említett törvényszerűségek miatt azonban helyes, ha a férfi különösen is igyekszik. Teológiailag kifejezve: A különböző nemi ritmusban Krisztus keresztye van elrejtve. A házastársak csak akkor lesznek boldogok, ha Krisztusban önzetlenül szeretik egymást. Ez a szeretet folytatódik a gyermekáldás elfogadásában, a fogamzásgátlás területén az egyházhoz tanúsított hűségben, a várandós feleséggel szembeni figyelmességben és társunk egészségi állapotának, hangulatának figyelembevételében. A házasságban a gyengédség annak a kifejezése, hogy magunkat egymásnak akarjuk ajándékozni, vagyis a Krisztusban való önzetlen szeretet jele.

V. Schönstatt történelme

Kentenich atya célkitűzése: Új embert az új közösségbe! Mit jelent ez a magyar családok számára? Lehet, hogy Isten arra hív minket, hogy megalapítsuk Isten új városának egy új házát. Ezt az egyes pároknak kettesben kell megkérdezni és megélni. Sok lelkesítő felismerés volt, de ez gond is: Hogyan tudjuk ezt megvalósítani? Bele tudunk-e ebbe nőni?

Kentenich atyának papokat, fiatalokat kellett nevelni Schönstatt közelében. Misszionáriusok akartak lenni. A házban forrongás volt a megnyírbált szabadság miatt. Kentenich atya számára döntő felismerés és lépés volt: Új embert az új környezetbe. De akkor senki se értette meg. Hűség és kötelesség volt akkor a jelszó, nem pedig a szabadság és önállóság.

1912. október 28. Első előadása: Mária oltalma alatt akarjuk magunkat szilárd, szabad, papi egyéniségekké nevelni. Meghívja a fiúkat, hogy dolgozzanak a saját személyiségükön. Egy valami hiányzott: A kongregációszerű szervezett közösség. Hozzunk egy ilyet létre! Csináljuk együtt, nélkülöttek nem fogok semmit se tenni! A fiúk célja a belső szabadság lett, a világosan felismert célt megvalósítani. Szabadság = a személyes eszmény felé való törekvés. A missziós egyesület helyett Mária kongregáció alakult. Ezt lehetett akkor hivatalosan. Az újat nagyon nehezen fogadták el akkoriban. A fiúk egy csoportja nem akarta ezt a jámbor formát. Ők a missziós gondolatban éltek, és elleneztek a Mária-kongregációt. Nem értették meg Kentenich atyát. De ő formálisan támogatta őket, és felszólította a közös diszkusszióra. Kentenich atya nagyon beteg lett. A fiúk nélküle olyan szabályzatot csináltak, hogy csak a közgyűlés vehet fel új tagokat. Nem volt idő a lassú meggyőzésre és ezért Kentenich atya belenyúlt a szabályzatba, hogy az új tagokat a vezetőség vegye fel. Ez az életképesség miatt kellett. Kentenich atya mindig nagyra értékelte az egyéni szabadságot.

1914. március. Jelentős előadások. Kentenich atya Máriáról beszél. Anya és királynő. Hozzá mehetünk, mint anyához panaszainkkal, ő otthont ad és vi-

gasztal. Mint királynő, Isten országát építi, és ehhez keres munkatársakat. Apostoli szolgálatra hív, nem pedig érzelmes hozsannázásra.

Kentenich atya életének mély titka volt, hogy kora gyermekkorától kezdve magányos volt. Nem találta az új közösséget sehol. A Szűzanya volt az egyetlen társa. Azt tapasztalta, hogy a Szűzanyával való beszélgetésekből erőt és lelket merített. Ezért beszélt róla a fiainak is. Kívánta az új embernek és közösségének a létrehozását, és ebben a Szűzanyára támaszkodott. Ővele akarta véghezvinni. Nagyon magas cél. A Szűzanyának kell az új ember létrehozásának csodáját végbevinni. Gyülekezési helyet keresve megkapják a Szent Mihály kápolnát (középkori kolostormaradvány). Egy hónappal később olvassák az újságban Bartolo Longo olasz ügyvédnek és Valle di Pompei Mária kegyhelyének a történetét. Valle di Pompeiben egy karítászintézmény volt. Van egy kápolnájuk és Bartolo Longo szerette volna ezt Szűzanya kegyhelyévé tenni. Kérte ezért a Szűzanyát, hogy jöjjön oda és legyen a közösségükkel. Így lett Valle di Pompei Olaszország legnagyobb Mária-zarándokhelye. Kentenich atya is ilyet akart. Schönstatt a Szűzanya kegyhelye lehetne az új ember műhelyében. Vajon akarja-e ezt Isten? Kentenich atya számára a nehézség mindig a Szűzanya beavatkozásának a jele volt. A közeledő nehézségekben tervének igazolását látta. Elmondta fiainak is a tervét. „Itt az idő, hogy önévelésünket a maximumra fokozzuk. Adjuk át ezt Máriának azzal, hogy alapíts közöttünk egy kegyhelyet, ahol új emberi mivoltot és küldetést adsz nekünk.” A fiúk komolyan vették ezt. Máriának adták az önévelő munkájukat, eredetiségre való törekvésüket. Életük apostoli küldetést kapott. Kegyelemi tőkét akartak gyűjteni, amelyből Mária oszthat. Mária ezt elfogadta. Kegyhely lett a schönstatti kápolna.

A következő lépés: Dachau, a koncentrációs tábor. Uruguayi nővérek, fiatalság, mozgalom és nincs kegyhelyük. Miért szereti a Szűzanya jobban Németországot? Schönstatti kápolna épül Uruguayban. A II. világháború után pedig filiálék az egész világon. Abból él mindez, hogy a Szűzanyának ajándékozták az életszentségre való törekvésüket. Bécsben már a hetvenes évek elején elkezdték. Ők már akkor imádkoztak a keleti egyházakért. Nekik is köszönhetjük, hogy itt most együtt vagyunk.

A legutóbbi lépés a háziszentélyek létrejötte. Kérték a családok a Szűzanyát, hogy jöjjön a házukba és alakítsa őket élő szentséggé. „Semmit nélkülöd, semmit nélkülünk.” A családok is kegyelmi tőkét gyűjtenek kicsiben. Mint Krisztus testének tagjai egyesülnek imáikban és áldozataikon át a Szűzanya szándékaiban. Imádkozunk mindazokért, akiket a Szűzanya általunk meg akar áldani!

ELSŐ CSALÁDNAPOK

Óbudavár, 1985. június 22 – 28.

A családnapokról és elvárásainkról

Családnapokat, családi lelki napokat tartunk egymással. Ez azt jelenti, hogy alkalmunk nyílik felüdülésre is. De nem kapcsolódhatunk ki a partnerünkkel való közösségből, mert a társunk itt van velünk. Mindenesetre családokból álló nagyobb közösségben vagyunk. Észre fogják venni, hogy ez is felüdülést jelent. Van valami, ami közös itt minálunk. A család fontos számunkra. Ezért közösen töltjük a szabadságunkat. Együtt vagyunk olyan családokkal, akik fontosnak tartják a családjukat. Ha szabadságon vagyunk, lazítunk. Elmaradnak azok a feladataink, melyekkel különben foglalkoznunk kell. Persze nem a kisgyerekeink. De több az időnk egymás számára. A délutánjaink szabadok lesznek egymás számára. Egymás számára, ez azt jelenti, hogy kirándulásokra és beszélgetésekre. De semmit se szervezünk. Ez a szabadidő nagyon fontos, mert ezalatt Isten jobban tud hatni közöttünk.

Szívünk vágyódásában Isten érint meg bennünket. Mire is vágyódunk? A következő példák szolgáljanak saját gondolkodásunk aktiválására. Talán szeretnénk egymást jobban megérteni. Talán csalódtunk a társunkban. Talán a házasságban csalódtunk többé vagy kevésbé. Különösen, ha mély az érzelmvilágunk, könnyen elszomorodik és elbátortalanodik a szívünk. A körünkben számolhatunk ilyesmivel, mert vallásos embereknek gyakran nagy a szívük. Ezért gyakran fennáll a veszély, hogy elveszítjük a bátorságunkat és szomorúak leszünk. Szívünk vágyódása ilyenkor abban áll, hogy visszakívánunk valamit abból, ahogy kezdetben szeretttük egymást. Talán arra is vágyódunk, hogy más családoknak a szokottnál valamivel többet ajándékozzunk. Tudjuk, hogy csak akkor tudunk másokat megajándékozni, ha magunk gazdagok vagyunk. A többi családnál való apostolkodás a saját családjunkra irányuló apostoli munkával kezdődik. Keressük annak az útját, hogyan kapcsolhatnánk a kettőt egybe. Talán arra vágyódunk, hogy otthont tudjunk nyújtani a társunknak, s erre túl gyengének érezzük magunkat. De talán meg vagyunk győződve ez irányú képességünkről, s egyetlen problémánk az, hogyan nevelhetnénk társunkat saját elképzelésünk szerint. Nem valószínű, hogy ez a kívánságunk teljesül. Talán úgy érezzük, hogy a társunk hatalmaskodik fölöttünk ily módon. Létezik a kemény szavak zsarnoksága, és a szomorú szemek zsarnoksága. Nézzenek utána, hogy van-e maguknál otthon ilyen zsarnok. Tulajdonképpen természetes, hogy a szeretet uralkodni is akar a másikon, mert a szeretet tökéletes egyesülésre törekszik. Talán arra vágyik a szívünk, hogy szeressenek, és ugyanakkor szabadok legyünk. Hogy szeressük és a másikat el tudjuk fogadni olyannak,

amilyen. Eme vágyódásunkban Isten fontos szerepet játszik. Ő házasságunk szövetségében a harmadik. A házasság szentség. Ahogy Krisztus az oltári-szentségben jelen van, úgy a házasság szentségében is. Ha valaki az oltári-szentség előtt térdet hajt, az helyes. Ha valaki egy házaspár előtt hajtana térdet, az is helyes lenne, de ez nem szokás. Teológiailag elfogadható lenne. Krisztus által Isten jelen van a házasságunkban. Itt megsejtjük eme vágyódásunk értelmét. Jézus sok beteggel találkozott. E betegségek érteleme az volt, hogy Jézus kinyilatkoztathatta a hatalmát. Jézus éhes emberekkel is találkozott. Éhségük érteleme az volt, hogy megmutathatta jóságát és hatalmát a kenyérszaporítással (Mt 14,19 sköv.; Mk 6,31 sköv.; Lk 9,10 sköv.; Jn 6,1 sköv.). Jézus egyszer a viharral is találkozott a Genezárreti tavon. A tanítványok kérték, ments meg minket, Urunk, mert elveszünk! (Mt 8,24 sköv.; Mk 4,37 sköv.) A vihar érteleme az volt, hogy Jézus megmutathatta hatalmát. Jézus készséges emberekkel is találkozott. Készségük érteleme az volt, hogy Jézus apostolaivá tehette őket. Talán nálunk is van betegség, éhezés, vihar. Mindennek az az érteleme, hogy Jézus a házasság szentségében is megmutathassa közöttünk a hatalmát. Talán mi is azt szeretnénk mondani az Úrnak: követni akarlak, bárhová mész. Talán mi is rendelkezésre akarjuk bocsátani kezünket és szívünket. Talán közös szeretetünket is rendelkezésére akarjuk bocsátani országa számára. Ebben az esetben is hihetünk abban, hogy szívünk vágyódása Istentől van.

Vágyódásunknak érteleme van. Vágyódásainkban a Szentlélek működik. Názáretben, a szülővárosában nem tudott Jézus sok csodát művelni, mert az emberek nem hittek benne. Tehát, ha egy csodát ígértem Önöknek, annak jó oka van. Én átéltem ilyen csodákat. Mégpedig csodákat, melyekben a Szűzanya egész különleges módon cselekedett. Schönstattban mint nevelő tevékenykedik, mégpedig az új ember és az új család nevelőjeként. A teológia nyelvén kifejezve, abban látja feladatát, hogy Krisztust újra szülje az emberi szívekben és családokban. Krisztust újra szülni egy házaspárban azt jelenti, hogy a házaspár megtapasztalja Isten közelségét. Ha egy házaspár Istent mint atyát megtapasztalja, akkor könnyebb lesz nekik egymást szeretni. A Szűzanya Schönstattban egy kis szentélyben letelepedett. Később, amikor a családok mozgalma létrejött, a családok a Szűzanyát a házukba vitték és kérték, legyél itt köztünk. Alakítsd házunkat kegyhellyé, szüld meg Krisztust itt újra. Azt mondtam, ha itt egy csodát ígérek maguknak, azt azért teszem, mert ilyen csodát már megéltem. Elég jól értek ugyan a lélektanhoz, de az emberi szív megváltoztatását a Jóistennek kell elvégeznie. Eszembe jut egy házaspár, amelyik családnapijra jött egyszer. Ott újra egymásra találtak. A végén egymás nyakába borultak és mindketten nagyon boldogok voltak. Azóta nem veszedkednek. Ilyen feltűnő csodák azonban nem mindennaposak. Kentenich atya, a schönstatti mozgalom alapítója, gyakran mondta, hogy a vágyódás mértéke

szabja meg a beteljesülés mértékét. Ezért az az első feladatunk, hogy tudatosítsák magukban a vágyódásukat. Mit várunk el ezektől a napoktól? Azt tanácsolom, hogy elvárásaikat személyesen fogalmazzák meg. Ha úgy gondolják, írják föl maguknak. Talán beszéljék meg egymással, mi a közös elvárásuk, közös vágyakozásuk. Ez a kérdés az elején veszélyes lehet, mert esetleg egyik a másiknak azt mondja, hogy változzon meg. Például egy feleség, akinek a férje minden este a kocsmban van, azt mondja, hogy ő arra vágyik, hogy esténként együtt legyenek. Vagy egy férj, akinek a felesége állandóan az apostolkodás útjait járja, egy fényképre vágyik a feleségéről, hogy legalább így néha lássa. Mindenesetre szép lenne, ha együtt meg tudnánk fogalmazni a vágyódásunkat. Úgy mondtam, fogalmazzák meg a vágyódásukat – amit most mondok, nem vonatkozik mindenkire –, nem mondom azt, hogy fogalmazzák meg a kétségbeesésüket vagy a lemondásukat. Ne mondják, hogy úgysem lesz belőle semmi. Ez nem való, mint ahogy nem való, hogy az orrunkat piszkáljuk. A lemondásnak, az elkeseredésnek vagy a kétségbeesésnek nem szabad teret engednünk. Változtassák át a keserűségüket elvárássá, vágyakozássá. Forduljanak a Szűzanyához, a schönstatti kegyelmi Anyához és mondják neki, hogy tegyen csodát.

Szeretem a személy titkát. Egy házaspárnak is van titka. Ezért amit most mondok, nagyon óvatosan mondom. Nem szeretnék kettejük közös vágyakozását írásban megfogalmazni? Egy, a Szűzanyának szóló levélben. Nem mondom, hogy ezt tenniük kell, de erre ösztönzöm Önöket. Úgy mint ahogy a gyerekek karácsony előtt levelet írnak a Jézuskának. Persze hogy ismeri a Szűzanya a helyzetünket. De Názáretben Jézus is csak kevés csodát tudott művelni.

A házasság, a család: feladat

Ha Isten valakit szeret, nehézségeket küld neki. Azt is lehet mondani, ha Isten valakit szeret, akkor egy nagy feladatot bíz rá. A család egy ilyen nagy feladat a mi korunkban. Mit kezdünk vele?

Először is a családban az emberek, dolgok, történések mögött felfedezzük Istent. Másodszor szeretetteljesen beszélünk Vele. Harmadszor egy kis áldozatot ajándékozunk Neki. Most alkalmazzuk ezt a mi helyzetünkre! Egy ember mögött, akit szeretek, a házastársam mögött meglátom Istent. Szeretettel beszélek Vele (Istennel). Vagyis a szeretett társam gyújtja lángra bennem az Isten iránti szeretetet. És harmadszor hagyom, hogy Isten a házastársamhoz vezessen. Vagyis nem élvezem a másik ember iránti szeretetemet, hanem az Isten iránti szeretetet élvezem, és egész erőmet a házastársamnak és a családomnak szentelem, ajándékozom. Egészen odaajándékozuk magunkat a házastársunknak és a családunknak. A szeretet fájhat. Gyakran az együttes életet apróságok teszik nehezzé. Kentenich atya ebben az összefüggésben mondta,

hogy engedjük meg a társunknak, hogy legyen húsz bogara. Például egy férj kenyérből kis golyókat gyúr és a falra dobálja. Egy asszony fészületlenül jön a reggelihez. Egy férfi a szennyes fehérneműjét csak úgy ledobja a padlóra. Egy asszony sose tesz rendet a házban, mindig káosz van, úgyhogy a férjnek kísértése van, hogy az irodában aludjon. Egy férj sohase hallgatja meg a felesége mondanivalóját stb. Kentenich atya azt mondja, hogy ha húsnál kevesebb van, akkor ez egy rendkívül kedvező eset. De ha már több van mint húsz, akkor kell valamit ellene tenni. Ez lélektanilag ügyesen megfogalmazottan ugyanaz, mint amit Szent Pál a mai olvasmányban mond: „A szeretet mindent elvisel. Mindent eltűr, mindent remél. A szeretet sohasem múlik el.” (1Kor 13,7-8) Tehát egy bizonyos nagylelkűségre van szükség. Gyakran tényleg az egészen kis dolgok teszik nehezzé együttélésünket. Könnyű egy embernek azt mondani, hogy egészen a tied vagyok. De nagyon nehéz a rossz szájszagát elviselni. Nagylelkűség az apró dolgokban! Megengedni, hogy a partneremnek húsz bogara legyen! Kentenich atya nem azt mondta, hogy nekem lehet húsz bogaram, hanem a társamnak.

Gyengédség és szerelem

A szeretethez a gyengédség jelei is hozzátartoznak. Ezek a lelki egység látható kifejeződései. A lelki egység a legfontosabb, a gyengédség ennek a megmutatkozása, amely visszahatva erősíti a lelki összetartozást. A Jóistennel való kapcsolatban is vannak ilyen gyengéd jelek. Ezekkel fejezzük ki a hozzá való tartozásunkat. Ilyenek például a szenteltvíz vagy maguk a szentségek. A szentáldozás nélkül is a szívünkbe jöhet Jézus. De ő a kenyeret és a bort választotta: ez gyengédség. Éreztetni akarja velünk, hogy nekünk ajándékozza magát. Ha mi a Szűzanyához intézett egy kérésünket vagy áldozatunkat felírjuk egy papírra és beledobjuk a korsóba, ez szintén gyengédség. Ez nem szükséges. A lelkiek a döntők.

A házasságban is így van ez. A gyengédség a lelki egység jele. De mivel a nemi ösztön olyan erős, és a természetünk az eredeti bűn miatt szétszakadt, gyakran megesik, hogy a nemi gyengédség elszakad a lélektől. Ilyenkor saját magunkat keressük és már nem a partner boldogságát. Manapság nagyon sok szó esik a nemi technikákról. Az egyetlen „lényeges technika” csak az, hogy a testi egység a lelki egység kifejezése legyen. Ez áldozatba is kerülhet, hogy nem magamat, hanem a páromat keresem. Ez különösen ott érvényes, ahol a nemi izgalom görbéje különböző. Ezt nem lehet általánosítani, de általában a nemi izgalom lefolyása más a férfiaknál és más a nőknél. A férfinál viszonylag rövid, és a feloldódás után szinte rögtön teljesen kialszik. A nőnél lassan jön létre, és éppen olyan lassan is cseng le. Így gyakran előfordul, hogy a szerelem tetőfokán szeretetlenség történik. Például úgy, hogy a férj nincs te-

kintettel a feleségére. Az alapvető magatartás tehát az, hogy a társamat boldogítani akarom. Érzik az összhangot azzal, amiről az előbb beszéltünk? Akkor is, amikor a szerelemben egymásnak ajándékozzuk magunkat, hozhatunk egymásért egy kis áldozatot, hogy a párunkat boldoggá tegyük. Ez az áldozat saját magunkat is boldoggá tesz. Itt is alkalmazhatjuk az előbb említett hármas módszert. Először felfedezni Istent a dolgok mögött. Felfedezem Istent abban a módban, ahogyan a társam nemi izgalomba hozható. Beszélek erről Istennel hálás szeretettel. Megköszönöm neki a társamat, megköszönöm az egységünket, és kifejezem, hogy boldoggá szeretném tenni őt. És harmadszor: szeretetből egy kis áldozatot hozok. Ha mindketten készek vagyunk egymásért áldozatot hozni, az mindkettőnknek jó, és megtaláljuk magunkat. Erre gondol Jézus, amikor azt mondja, hogy aki önmagát keresi, elveszíti azt, de aki magát kevésre tartja, az megnyeri (Lk 17,33).

Ezekben a dolgokban egyébként Schönstatt lelki jellegzetességét tanulmányozhatjuk. Lelki sajátosságunkhoz tartozik a régi hitigazságoknak az egészen konkrét életre való alkalmazása.

A családok helye a múlt, a jelen és a jövő egyházában

Gondolják meg, hogy a gyerekek hányszor mondanak valamit. Egyre-másra megismétlik azt, amit mondani akarnak. Így van ez velem is. Ezért ne haragudjanak, ha ismétlem magam. Ez a feladatom. Különben rossz nevelő lennék.

Ennek az ismétlésnek különleges oka van. A kereszténységben a keresztény házasságnak az útját nagyon sokáig nem látták, nem vették figyelembe. Mire gondolok? Kétezer éven keresztül egyedül lett valaki szent az egyházon belül. Könyvek ezrei vannak, amelyek leírják az egyes ember útját az életszentségre. Mindig az egyes emberekről szólnak ezek a könyvek.

Házaspárok számára az életszentséghez vezető út kérdése új az egyházon belül. Mit jelent ez gyakorlatilag? A világon kb. félmillió pap van. Mindegyiküket hat éven keresztül képezték a hivatásukra, és ennek a kiképzésnek a folyamán sok év és hónap a lelki életre vonatkozott. Néhány millió szerzetes van az egyházban. Mielőtt tagok lettek volna véglegesen, egy-két évig noviciátusban voltak, ahol nem csináltak mást, mint azt tanulták, hogyan válhatnak szentekké. És ez így megy kétezer éve már.

De Krisztus a házasság szentségében is itt van közöttünk.

Húsz évvel ezelőtt diáklányoknak kellett előadást tartanom. Az volt az előadás témája: a házasság és a szüzesség. Akkor a lányok vezetőnőjének azt mondtam: a házasságról is kell valami jót mondanom, hiszen a házasság szentség. Azt felelte rá: *sajnos!*

Hisszük, hogy a jövő egyházában a házas embernek nagyobb jelentősége lesz. Azt mondtam, hogy a jövő egyházában. Gondolják csak meg, hogy kik

hordozzák a jelenlegi magyar egyházat! A papok cölibátusban, nem házasságban élnek. A szerzetesek szintén így. És ők vezetik az iskolákat, plébániákat, a vallási központokat, ha vannak, ők írják a könyveket, ők vezetik az imaköröket stb.

A házas ember jelenleg az egyházban a lelkipásztorkodás tárgya. Hisszük, hogy a Szűzanya Schönstattból kiindulva változtatni akar ezen. Aktívvá akarja tenni a házasembert, hogy a házasság szentségének a kegyelme sokkal jobban hasznára váljon az egyháznak. A házasság a jövő egyházában a lelkipásztorkodás alanya, cselekvője lesz. Miért?

A keresztény mivoltunk, létünk a minőségéről van szó. Nem úgy keresztény az ember, mint ahogy matematikus vagy mérnök. A kereszténységet nem lehet csak úgy egyszerűen megtanulni. Kereszténynek lenni azt jelenti, hogy a Krisztus és az embertársaink iránti szeretet az egész embert áthatja. Ez a folyamat csak egy kereszténységgel átitatott légkörben lehetséges. Az egyik olyan lehetséges hely, ahol ez az átitatás a lélek mélyéig hatóan végbemehet: a család. Még Magyarországon sem fejeződött be az elvilágiasodás folyamata. Itt, Óbudaváron, naponta háromszor harangoznak. Ez vallásos jelzés. De senki sem megy templomba vasárnap. A harangozás tehát ereklje. Maga a templom is tulajdonképpen egy ilyen ereklje. Ha éjjel ellopják, a legtöbb embernek nem hiányozna. Legalábbis nem úgy, mint az a hely, ahol közöttünk lakozik az Isten. Legföljebb az esztétikus része hiányozna a faluképből.

A templom és a különböző vallási, egyházi jelek történelmi és kulturális emlékek. Néha ilyen irányba becsapjuk magunkat. Még messze nem értünk az összes életviszony elvilágiasodásának a végére.

A technikai fejlődéssel és az iparosodással egy új világ jött létre. Ez az új világ még nincs megkeresztelve. Mire gondolok itt? Mit értek ez alatt?

Eltartott néhány évszázadig, amíg a kereszténység behatolt a nyugati világ embereinek a szívébe. Az első törzsek megkeresztelkedésétől a valódi kereszténység eléréséig évszázadok kellettek. Az eredmény egy keresztény kultúra volt. Ez a kultúra mezőgazdaságra és kézművességre épült.

Az ipari forradalom óta egy teljesen új világ van keletkezőben. Ez a világ még nincs megkeresztelve. Ennek a világnak a kereszténnyé válása először a családban és a családok által fog történni.

A Szűzanya tehát idejön közénk és helyet keres, ahol Krisztust újra meg tudja szülni. Embereket keres, akikre küldetést bízhat. Családi szigetek hálóját szeretné létrehozni. Népünk újbóli kereszténnyé válásának a bázisát teremti meg. Ami a Genezáreti tó partján történt (Lk 5,1-11), az most itt újra történik. Az Úr keresi, hogy kit hívhat meg. Édesanyjának azt a feladatot tervezte, hogy a megújult családoknak legyen az anyja. Tehát hivatásról van szó.

Ez a meghívás hasonló azoknak a szerzeteseknek a meghívásához, hivatásához, akik segítettek hazánk, népünk megkeresztelésében.

Hasonló az első keresztyények hivatásához is. A keresztyénség ott is a házakban, a családokban kezdődött. Végül ez a meghívás és elhivatottság hasonlít Szent István és felesége hivatásához, akik a keresztyény Magyarország bölcsőjénél álltak.

Tudatosították-e már magukban, hogy Magyarország keresztyénné válásának kezdetén világiak álltak? És nemcsak hogy világiak, tehát nem szerzetesek, hanem egy család. Egy szent család. Kevés olyan házaspár van, amely szentté lett. Az meghívás és elhivatottság kérdése, és a meghívásra adott válasz kérdése.

A családok meghívása

Családnapjaink folyamán sokat fogunk a házasság problémáiról beszélni. A nevelés kérdéseiről is fogunk beszélni, ha ez érdekel bennünket.

De végül is nem mint tanító, hanem mint tanú vagyok itt. Miről kell tanúságot tennem? A Szűzanya szándékáról, hogy Önöket az eszközeivé akarja választani a magyar egyház megújulására.

A hibáink, gyengeségeink ezzel új fényben látszanak, új megvilágításba kerülnek. Szent Pál azt mondta: Ami a világ szemében gyenge, azt választotta ki Isten, hogy megszégyenítse az erőseket (1Kor 1,27). Schönstattot legényeknek, fiúknak a közössége hozta létre. Tehát kezdetben nem családok, hanem fiúk voltak. Ez a Kentenich atya körül csoportosuló fiatal emberek közössége a Szűzanyának ajánlotta és ajándékozta az életszentségre való törekvést. Arra készítették a Szűzanyát, hogy telepedjen le ott az ő kápolnájukban.

A Szűzanya az ő schönstatti szentélye körül egy nagy mozgalmat hozott létre, melyhez világszerte százezer ember tartozik. Akik Kentenich atyával együtt a művet elindították, az alapítók neveit Kentenich atya a kápolnában egy táblán megörökíttette. Megkérdezték, miért csinálta ezt. Azt válaszolta, azért, hogy minden nemzedék lássa, hogy milyen egyszerű, gyenge emberekkel kezdődött, indult el Schönstatt.

Igaza van! Azok a nevek, amelyek azon a táblán vannak, sok emberi gyengeségről tanúskodnak.

Ha tehát a Szűzanya minket kiválaszt, akkor követi a Jóisten régi szokását: ami a világ szerint gyenge, azt választja ki az Isten, hogy megszégyenítse az erőseket.

Ráhagyatkozás a Szűzanyára

A másik vonzást is szabad meghallanunk. Jeremiás prófétának mondta Isten: Ne félj, veled vagyok! (Jer 1,8) Ez a „veled vagyok”, ezt a schönstatti kegyelmi Anya sok embernek mondta. Veletek vagyok, mondja nekünk, mint házastársaknak.

Szabad-e ezt nagyon gyermekien kifejeznünk? A schönstatti kegyképen a Szűzanya az egyik karjában a gyermekét tartja, a másik keze szabad. Itt találunk helyet a gondjaink. Talán túl sok gondot találunk és okozunk magunknak. Talán túl feszültek vagyunk bensőleg.

A Szűzanya azt mondja: *Engedd, hogy én is csináljak valamit!* Ez nem játék a szavakkal, hanem válasz a modern ember vallási alapproblémájára. A modern ember vallásosságával összefüggő alapvető probléma a büszkeség. Nem volt kor, amelyben az embereknek ennyi lehetőségük lett volna, amióta csak ember van a földön. A modern ember alapvető problémája az, hogy saját maga körül forog. Sokat követel magától. Ez különösen is áll az erkölcsileg magasan álló, értékes emberre. Mindent tökéletesen kell, hogy csináljon.

Egy mérnök nem mondhatja a főnökének, hogy legyen elnőző az emberi gyengeségével szemben; és az autószervezben a szerelő mester sem mondhatja ezt az ügyfelének. Mindent tökéletesen kell csinálni.

Azt hisszük, nekünk is tökéletesnek kell lennünk. Gyakran nem tudjuk a hibáinkat magunknak megbocsátani. Ezért nem találunk Istenre. Szívesebben vitatkozunk Istenről, minthogy őt személyesen megtaláljuk. Míg vitatkozunk, azalatt mi vagyunk a nagyok. Ha igazunk van, akkor pedig a legnagyobbak. De ha Istennel találkozunk, akkor Ő a nagy, mi pedig a kicsik. Talán könnyű ezt így kimondani, de ezt átélni nem könnyű. Azért, hogy ez beépüljön az életérzésünkbe, azért akarja Isten, hogy gyakran kérjünk Tőle, és hogy hívjuk a Szűzanyát.

Mit akar ez jelenteni? Engedjék meg a Szűzanyának, hogy ő gondoskodjon az Önök gyermekeiről! Engedjék meg a Szűzanyának, hogy ő gondoskodjon a megélhetésükről! Engedjék meg a Szűzanyának, hogy ő gondosodjon az Önök egészségéről! Engedjék meg a Szűzanyának, hogy a háztársai kapcsolataikról gondoskodjon! Isten kiválasztotta azt, ami a világ szemében gyenge, hogy az erőt megsemmisítse.

Kentenich atya egy szójátékot használ: *A nyomorék gyermekek a csodagyerekek, a kedvenc gyerekek.* Mi is szívesen fordulunk oda, hajolunk le a gyámolatlan kicsi gyermekekhez. Ez onnan jön, hogy hasonlítunk Istenhez.

Mindez a házastársakra is vonatkozik. Ha ketten együtt, a házaspár odaáll a Szűzanya elé és rábízta magát, akkor a Szűzanya nem tud mást tenni, mint-hogy teljesen feléjük fordul.

Ma éjjel valami különleges történt. A G. család háziszentélyében valami változás történt. Ott van most egy korsó. Nem ők tették oda azt a korsót. (A korsó utalás a kánai menyegző korsóira, ahol a Szűzanya kérésére Jézus a vizet borrá változtatta: Jn 2,1-10.)

Ha egy kérést írnak egy papírra, és azt be akarják dobni a korsóba, írják titkosírással, mert a gyerekek valószínű, hogy kihalásszák és elolvassák. Mégis legalább jelezve írjanak valamit a lapra és dobják bele. Mi, emberek, a külső

érzékszerveinkhez kötött lények vagyunk. A külső jelek a hitünkben, hívésünkben segítenek. Természetesen csak akkor, ha akarják.

Az előadások feldolgozása

Néhány mondat az együttléteink módszeréről: Érzékelhetik, hogy szavaimmal nem csak újat mondok, sokszor gondolják, hogy ezt már én is gondoltam. A módszer abban áll, hogy a beszélgetés előfeltételeit próbáljuk megteremteni, hogy utána mi történik, az már az Önök dolga.

Az Önök dolga, az egyes pároké és az egész csoporté. Tehát kell, hogy legyen idő ezekben a napokban, amikor egymással beszélgetünk.

Ezért tanácsolom is, hogy beszéljünk egymással. Például értékes megállapítani, hogy mit talált a házastársunk érdekesnek az előadásban. Bizonyos dolgokról biztosan tudják is, hogy mit talált ő érdekesnek. De más dolgok meglepetést okoznak nekünk. Az anyagról való beszélgetés oda vezet, hogy egymást is jobban megismerjük.

Schönstattban a legelső ilyen családnapokon azt kérdezték a családok, hogy mi ez? Miben áll a családok mozgalma? Tick atya, akit Kentenich atya megbízott a családok mozgalmának a vezetésével, azt válaszolta: *A családok mozgalma az, amivé maguk teszik.*

Bizalom

Kedves Családok! A bizalom a jövő egyházának egy fontos eleme lesz.

A múlt egyházában az isteni intézményesítve volt. Intézményesítve volt vallásos szokásokban, a politikában, a foglalkozások körében stb. Mi, modern emberek, messzemenően ilyen vallásos légkör nélkül élünk. Ez előny. Isten az egyházat tovább akarja fejleszteni. Inkább közvetlenül akar az egyes emberekkel kapcsolatba kerülni. Így a Jóistennel való közösségünk egy bizalomteljes kapcsolatban áll.

Minden esemény mögött fölfedezzük Istent. Isten ezeket az eseményeket úgy használja, mint ahogy mi is jeleket használunk az egymás iránti szeretetünkben.

A jel önmagában nem valami nagy érték, a különösen nagy ajándékoktól eltekintve, amik önmagukban is nagy értékek. De azáltal, hogy a házastársunknak adjuk a szeretetünknek valamilyen jelét, azáltal lesz a jel értékessé.

Így van ez a Jóistennel való viszonyunkban is. Az emberek az ő szeretetének jelei. Ez akkor is áll, ha nem jók, nem kedvesek hozzánk. Isten ilyen esetben azt mondja: szükségem van rád. Gyermekeink is jelek, Isten hozzánk való szeretetének jelei. Isten azt mondja az anyának: szükségem van a szeretetedre a gyermekek számára. Isten azt mondja az apának: szükségem van rád a gyer-

mekeid számára. Akkor is, ha a munkától fáradt vagy. Isten szól hozzánk gyermekeink nevelésében is, és a természetes szükségleteik által is. A gyerek náthája Isten küldötte.

Felnőtt kereszténységről van szó. Nem akkor érett felnőtt keresztény valaki, ha például ellene mond a plébánosának; ha mindent jobban tud nála. Ez a neveletlenségének is lehet a jele. Akkor felnőtt egy keresztény, ha az életét a Jóistennel való egészen szoros kapcsolatából alakítja. Ha a hite nem függ a vallásos környezettől, hanem minden dolog mögött fölfedezi Istent. Szeretetteljesen beszél Istennel és teszi Isten akaratát.

Kentenich atya ezt a három pontot az Isten jelenlétében való életnek nevezi:

1. Minden dolog mögött felfedezni Őt;
2. Szeretetteljesen beszélni Vele;
3. Áldozatot hozni Érte úgy, ahogy a konkrét helyzet igényli.

Így az egész életünk párbeszéddé válik. De nemcsak a fej, az értelem párbeszédévé, hanem a szív és a cselekvés párbeszédévé is.

A bizalom azt jelenti, hogy minden helyzetben számolok a mennyei Atya közelségével. A bizalom a modern házasságnak is a követelménye. Korábban a válás szinte lehetetlen volt. A külső környezet biztosította a házastársak hűségét. Ma a házastársi hűség a kölcsönös szeretettől függ. A házastársunkban bízni annyit jelent, hogy hiszek abban, hogy őt gondolta nekem a Jóisten. Isten nekem teremtette a házastársamat. Egy társadalomlélektani megjegyzés szükséges itt.

A házasság három szakasza

1. Egy kapcsolat létrejöttének kezdetén az örömteli egymásra találás és egymáshoz való közeledés szakaszát figyelhetjük meg. Örülünk, ha látjuk a másikat, egyre több újat fedezünk fel benne, és jó megvilágításban látjuk.

2. A második szakasz a hatalomért folytatott harc szakasza. Ezt lélektanilag mondom. Aki szeret, az a szeretett társát egészen akarja, és minden jót szeretne neki megtenni. Azt, hogy mi a jó a társamnak, én határozom meg – gondolja. – Így rejtve egy hatalmi harc játszódik le. Mindegyik a másikat a saját elképzelései szerint szeretné látni. Egy jámbor vallásos nő szeretné, ha a férje is jámbor, vallásos lenne, és megfelelő teológiai érvei is vannak. Észre sem veszi, hogy itt hatalmi kérdésről van szó.

Egy férj, aki szívesen sportol, szeretne a feleségével futni, kirándulni, csónakázni, sportolni. Neki is megvannak a jó érvei, hiszen az egészségről van szó. Ő sem veszi észre, hogy a hatalomról van szó.

Egy ilyen hatalomra való törekvés erkölcsileg nem értéktelen, nem rossz, hanem teljesen semleges.

3. A harmadik szakaszban fölfedezzük, hogy a társam az ő sajátosságaival kiegészít engem. Egy példát mondok: vannak emberek, akiknek a lelke tágas, mint a tenger, és vannak, akiknek mély, mint a tenger. Gyakran egymásra találunk ezek a típusok a házasságban, mivel az ellentétek vonzzák egymást. Most aztán kezdődik a harc. Legyen a házasság mély, mint a tenger, vagy legyen a házasság tágas, mint a tenger. Konkrétan: Beszéljünk sokat, utazzunk sokat, gondoskodjunk arról, hogy minden nap legyen valami új – tehát tágas, mint a tenger. Vagy szeressük a hallgatást, a csendet, szeressük, hogy szó nélkül megértjük egymást, találjuk meg egymás szívét anélkül, hogy mondanánk valamit – tehát mély, mint a tenger. A szeretet itt azt jelenti, hogy a társunkat kiegészítjük, és hogy engedjük magunkat kiegészíteni a társunk által. Mind a kettő fontos.

Kiegészítem a másikat, tehát a másik akkor lesz egész, ha én ott vagyok. Isten neki szánt engem. Ezt hihetem. Bízok Istenben: bízok saját magamban. A bizalom a házasságban azt jelenti, hogy bízom abban, hogy Isten rajtam keresztül, általam akarja a társamat megajándékozni.

Vannak emberek, akiknek nehéz ez a bizalom. Ezek olyanok, akiket a Jóisten nagy szívvel ajándékozott meg, akik szívesen gondolják magukról, hogy ők csekélyek. Kicsiknek tartják magukat. Ezért abban hinni, hogy meg tudom ajándékozni a társamat, a bizalom egy aktusa. Bizalom az Istenben, aki engem a másik számára teremtett.

Abban is bízom, hogy *a társam engem kiegészít*. Nem olyan értelemben bízom a társamban, hogy azt tegye, amit én akarok, hanem olyan értelemben, hogy az, aki ő, és az, amit ő tesz, az az én számomra jó. Vannak fölismerések, amelyek számomra fontosak, de az én gondolkodásomban nem fordulnak elő, hanem a társunk gondolkodásába helyezte bele a Jóisten. Vagy ott keresem, vagy nem találom meg soha. Tehát van Istennek olyan szava, igéje, ami nekem szól, de a Szentírásban, az egyház tanítóhivatalában és egy pappal való beszélgetésben nem találom meg. Az én Istenemnek ezt a szavát a társam gondolkodásában találom meg.

A bizalom azt jelenti, hogy számolok azzal, hogy Isten a társam által szól hozzám. Ez áll például a gyermekek nevelésére is. Az anya feladata a gyermekekről való szerető gondoskodás. Az apák feladata, hogy merészségre, bátorságra neveljék a gyermekeiket. Az Isten által szándékolt hozzájárulás az apa részéről a gyermekneveléshez az, hogy „hát engedd már”. Némely anyának itt problémái vannak, és ez normális helyzet, de vannak feleségek, akik nem tanulják meg soha, hogy hagyják magukat kiegészíteni a férjük által ebben a pontban.

Találkoztam egyszer egy asszonnyal. Nagyon erős asszony volt, és keserűen panaszkodott a férjére. Azt mondta, hogy nem segít a gyermekek nevelésében. Azt értette ez alatt, hogy a férje segítsen abban, hogy a gyerekek az ő szigorú utasításait végrehajtsák. Egyedül akart uralkodni a családban. Ha ezt

így megmondta volna neki valaki, nem tudta volna elfogadni. Mélyen meg volt róla győződve, hogy csakis a legjobbat akarja. A férje mindig csak azt mondta, hogy *engedd már, hadd menjen*, olyan esetekben, amikor a fia több szabadságot kívánt magának.

Kentenich atya azt mondja, hogy az apák feladata, hogy a gyermekeket merészségre neveljék. Gondoskodjanak arról, hogy a gyerekek fára mászzanak, kutyákkal játszanak, az ablakon ugorjanak ki, tüzet gyújtsanak, a késsel foglalkozzanak és a hűtőszekrényt szétszedjék. Ez az apák feladata.

Tehát az anya kiegészíttetheti magát az apa által. Fordítva: az apa is kiegészíttetheti magát az anya által.

Az apa az anya szívének iskolájában megtanulhatja, hogy az apró dolgok is fontosak. A társnak, a feleségnek igénye van a gyengédségre. Nemcsak a testi gyedégségre, hanem a szavak gyengédségére is.

Sok férj van, aki durva marad. Nem beszél a szív nyelvét. A feladataikért, a foglalkozásbeli sikerekért élnek. A gyerekekkel való kapcsolatban pedig érzelmesebbek lesznek. Tehát a keménység az ellenkezőjébe csap át. Nincs érzékük ahhoz, hogy a gyerekeket nevelni kell, hogy nemet kell mondani, hogy a gyerekektől valamit követelni kell. Elkényeztetik a gyermekeiket.

Ha egy férj egész akar lenni, akkor ott kell lennie mindig a felesége iskolájában. A feleségben bízni egy férj számára annyit jelent, hogy az, ami az ő szívében van, az fontos a számomra. Egy férfi számára nagyon nehéz, hogy tanuljon a feleségétől, mert mi férfiak, mi vagyunk az erős nem. Ezért méltóságunkon aluli, hogy a feleségünk iskolájába menjünk.

Egy pár kérdés a személyes elmélkedésre:

Mit köszönhetek a házastársamnak?

Miben egészít ki engem?

Mi az, ami engem általa egészszé tesz?

Bizalom Istenben

Bízni azt jelenti, hogy hiszek abban, hogy ami a másikban van, az számomra van. Tehát nem abban bízom, hogy Isten megteszi azt, amit én akarok, hanem hogy amit Isten tesz, az számomra jó.

Egyre inkább a bizalom úgy mutatkozik, mint egy nagyon fontos feladat. A bizalom a jelenkor egyházának szükséglete, igénye, és ugyanakkor a modern házasság követelménye is. Egyáltalán a házastársi szeretet követelménye. A bizalom a mi korunk követelménye, mert egy nyugtalan korban élünk, nem tudjuk, mit hoz a jövő.

Bízni annyit jelent, hogy megbízunk abban, hogy Isten a jóságos kezeiben tart minket. Bízni tehát nem csak azt jelenti, hogy bízom abban, hogy Isten

megteszi azt, amit kívánok. Ez olyan, mint a házastársi együttlét. Némelyek a házastársi viszonyukban éretlenek maradnak. *Bíznak abban*, hogy a társuk megteszi azt, amit ők akarnak, és ha nem teszi meg, megharagszanak. Hasonlóképpen vannak némely emberek Istennel is.

A mi célunk más. Bízunk abban, hogy amit Isten tesz, az jó. Ez egy bizonyos fokú elszakadást tételez fel saját magunktól, és egy készséget, hogy hagyjuk magunkat Isten által kiegészíteni. Azaz akkor leszek egész, ha Isten azt teszi velem, amit akar. Ez a házasságunkra és a családunkra is érvényes. Mivel Isten a szövetségünkben a harmadik, ezért úgy leszünk egészek, ha Isten azt teszi velünk, amit akar.

Kentenich atyánk, Schönstatt atyja és alapítója, a bizalom hősiességéről beszél ebben az összefüggésben. Nem olcsó játszadozásról van tehát szó, ha a bizalomról beszélünk, hanem a saját magunktól való elszakadásról, és arról, hogy Istent komolyan vegyük.

Nem beszélgetnének egymással arról, hogy mi mindent tett magukkal az Isten? Isten egymáshoz vezette magukat, talán némely „véletlen” útján. Most fontos, hogy együttesen lássák Istent e mögött.

Ha akarják, írjanak egy könyvet, hogyan tapasztalták meg együttesen Istent. Észre fogják venni, hogy nagyon sok szép jele van a Vele való kapcsolatnak. Nevezzék meg szeretetének ezeket a jeleit! Egész konkrétan fogalmazzák meg, hogy itt és itt fedezték fel Istent!

Előfordulhat, hogy a nehézségek mögött fedezik fel Istent. A házasságban felmerülő nehézségek a Jóisten rendelkezései lehetnek. Isten talán azt akarja, hogy szeretetünkben növekedjünk ezáltal. Természetesen ezt csak jóval később vesszük észre.

Beszélgessenek tehát egymással azokról az élményekről, melyek mögött felfedezték a Jóistent! Fel fogják fedezni saját szent történelmüket.

Az Ószövetség és az Újszövetség története nem más, mint leírt megtapasztalások Istennel. Az emberek az Istennel kapcsolatos tapasztalataikat írásban rögzítették. Az emberiség legnagyobb megtapasztalása Istentről Jézus Krisztus felismerése. De e körül a csúcspont körül sok más őstörténeti megtapasztalás is létezik. Így tapasztalta meg Izrael népe is Istent örömben és bánatban.

A saját szent történetüket tartják szem előtt, ha azt mondják, itt vagy ott nyúlt bele az életünkbe Isten, és ezáltal isteni öntudatra és életérzésre teszünk szert.

A hetente ismétlődő beszélgetésünk egymással alkalmat adhat nekünk arra, hogy Istennek ilyen jelét keressük együtt.

Talán, ha nagyobb közösségben találkozunk, beszámolunk egymásnak ott is erről. De csak amennyire akarjuk ezt, anélkül, hogy a belső szférát megsértenénk. De a mi körünk számára is fontos, hogy tudjuk, a Jóisten cselekszik bennünk.

Mellesleg, ha saját élettörténetükben fedezik fel Istent, akkor a Szentírás-sal is egy egész más viszonyba fognak kerülni. Meg fogják érteni Szent Pált Korintusban, akinek az Úr azt mondta: *Veled vagyok (ApCsel 18,10). Egyszerűen folytasd tovább, a nagy nehézségek ellenére is. Beszélj csak, és ne hallgass! Sok embert tartogatok számodra a városban.* Megértjük Szent Pétert, aki az Úr szavára mégis kiment a tengerre, annak ellenére, hogy egész éjszaka nem fogott semmit (Jn 21,3).

A hiba, a bűn és a gyengeség

Kedves Családok! Először is néhány megjegyzés a családnaphoz. Ha sok ember kis helyen együtt él, akkor az nagy öröm, de megterheli az idegeket. Aki sok ilyenben részt vett, az tudja ezt. A harmadik nap általában különösen nehéz. Ma van a harmadik nap. Szombat és vasárnap csak a bevezetés volt. Tehát ha azt vesszük észre, hogy különösen is idegesek, akkor ez annak a jele, hogy egészen normális emberek. Ha nem idegesek, akkor ez különös kegyelem jele.

Még egy megjegyzés. Ma már nem hat az együttlétünk az újdonság erejével. Már nem olyan vonzó és lelkesítő, hanem inkább munkajellegű.

Ha a házasság eszményére tekintünk, akkor észrevevesszük a saját kicsinységünket. Ezekben a napokban biztosan éreztük már, hogy ez vagy az hiányzik. Ezért ma a hiba, a bűn és a gyengeség érzésének jelenlétéről fogunk beszélgetni. Nem teológiai értelemben vett bűnről, hanem a szubjektíve érzett, a pszichológiai értelemben vett hiányosságról van szó, függetlenül annak teológiai értékétől. Bűn és gyengeség hozzátartozik az ember életéhez. Számunkra, keresztények számára ez alkalom arra, hogy Istent megtaláljuk. Isten ugyanis a mi Atyánk, aki megbocsát. A mai korban nincs helye a bűnösségnek és a gyengeségnek. Aki valamiben bűnössé válik, azt a diktatórikus rendszerekben keményen megbüntetik, a szabad világban pedig megvetik. A személyes életben nem tudunk mit kezdeni a bűnösséggel. Hosszú időn keresztül úgy mondták, hogy az a fontos, hogy az embernek jó legyen a lelkiismerete. A „jó lelkiismeret” a polgári gondolkodás jellegzetessége. Egy híres német irodalmi műben azt mondja egy férfi a halála előtt, hogy nyugodtan halok meg, mert jó voltam. Ha megvizsgáljuk magunkat, láthatjuk, hogy mindannyian ilyenek szeretnénk lenni. És így gondolkodik a környezetünk is. Kevés olyan embert ismerünk, aki nyilvánosan elismeri hibáját. Jó színben akarunk mindannyian feltűnni. Itt, Magyarországon is az egyik nemzetiség bírálja a másikat. És nem gondol senki arra, hogy a bűnt meg lehet bocsátani. Ez egy vallási probléma is: aki ugyanis nem bűnös, annak nincs szüksége a megváltásra. Van Dosztojevszkij egyik regényében egy jó fiú, aki mégis mindenkitől bocsánatot kér. Amikor édesanyja mondja neki, hogy ezt ne csinálja, hiszen jó fiú, így válaszol:

„Hagyjon, anyám, mert ha mindenki előtt elismerem a bűnösségem, akkor mindenki megbocsát, és ez maga a paradicsom.” Nekünk, keresztényeknek, a paradicsom Isten irgalmassága, hogy Isten megbocsát. Kentenich atya gyakran mondta, hogy Isten nem kicsiségünk ellenére szeret minket, hanem éppen azért. Isten a szeretet. És a szeretet ajándékozni akar. Képzeljük csak el, hogy a gyerekeiknek egyszer csak már nem lenne szükségük az Önök szeretetére!

Így van Isten is az olyan emberrel, aki mindent jól akar csinálni, aki mindig igaz akar lenni, aki mindig korrekt akar lenni, aki nem tud magának egy hibát se megbocsátani. Isten nem tudja őt megajándékozni a szeretetével, mert mindent saját magától vár el. Ez a modern ember szituációja. Ha megfigyeljük a nagy társadalmi rendszereket, akkor láthatjuk, hogy ez a gondolkodásmód intézményesítve van. Ha például nyugaton egy politikus, egy miniszter hibázik, akkor a sajtó a lemondását követeli. A farizeusok népévé váltunk. Az evangéliumokban sok szó esik a farizeusokról, de nem jó értelemben. Pedig nagyon törekvő emberek voltak. Sok száz törvényt szigorúan megtartottak és valóban Istennek akartak szolgálni. De Jézus mégse volt velük egyetértésben, hanem ismételten bírálta őket. Az evangélium tele van ezzel a bírálattal. Ez nemcsak a történelmi múlt, hanem a jelen is. Ezt a problémát az evangélium részletesen tárgyalja, mert ez az emberi és a keresztény életnek egy központi problémája. A farizeus az az ember, aki mindent jól akar csinálni. És úgy gondolja, hogy ez egyedül tőle függ. Az életében nincsen helye a könyörületességnek, csak a teljesítménynek. Ebben az esetben az erkölcsi teljesítményre gondolok. Az evangéliumban találunk egy szembeállítást: a farizeus és a szegény vámos a templomban (Lk 18,10-14). A vámosok rossz emberek voltak. Ők bérbe vették a rómaiaktól a vámszedési jogot, amiért egy bizonyos összeget fizettek, és olyan vámot szedtek, amelyet akartak. Így rabolták ki a saját honfitársaikat, az idegen hatalom védelme alatt. Egy ilyen vámosról van tehát szó. A templomban ott van tehát a farizeus és a vámos. A farizeus arról beszél Istennek, hogy mi jót cselekedett. A beszédében mindig újra hallhatjuk az „én”-t. A vámos csak azt mondja: Légy hozzám, bűnöshöz, irgalmas! Jézus azt mondja, hogy a vámos távozott megigazultan. Ez egy forradalom. A megigazulás volt a farizeusok törekvésének a célja. A vámos megigazulása egyedül Isten könyörületességéből fakadt. Ebből a háttérből értjük meg a tékozló fiúnak a történetét is (Lk 15,11-32). Isten irgalmas.

A bűnösségünk, elesettségünk átélésének értelme: Isten könyörületességének megtapasztalása. A bűnösség nem alaklomszerűen fordul elő életünkben, hanem mindig. A természetünk ugyanis beteg az áteredő bűn miatt. Minél világosabb a hit fénye, annál jobban látjuk és átéljük gyengeségünket. Mit kezdünk velük? Mire jó a gyengeség-, a bűnösség-élmény? Odavihetjük a mi irgalmas, mennyei Atyánkhoz, és ő mindent megbocsát, mindent rendbe tesz. Ez nagyon fontos a házastársi kapcsolatban is. Akinek érzékeny a lelkiismeret-

te, annak mindig megvan az az érzése, hogy hibázott a házastársával szemben. Nemcsak akkor, ha szeretetlen, hanem a gyengeségek miatt is. Tudjuk, hogy erősebbnek kellene lenni, mégis olyanok vagyunk, mint a gyermekek. Ezekben a gyengeségekben az áteredő bűnt érezzük. Ez mindig újra bűnössé tesz minket. Különösen az érzékeny lelkű emberek élik ezt át erősen. Ezek a gyengeségek a szexualitásban is felléphetnek. Jóllehet tudjuk, hogy Isten akarata, mégis gyakran rossz a lelkiismeretünk, mert a természet és a szeretet közt ott van az áteredő bűn. A házasság szövetségében Isten a harmadik. Ő a mi gyengeségeink által kap sanszot. Csak ne legyünk büszkék! Schönstatt gyermeki kapcsolatot jelent Istennel. Az emberek előtt nem vagyunk gyermekiek a felelősség miatt. Ez alól csak a házastárs a kivétel. Vele egymás előtt kölcsönösen gyermeknek mutatkozunk. Ez nem játék, hanem nagy teljesítmény, hogy gyengeségeinket felismerjük és elismerjük, és Istennek megvalljuk. A mélylélektan sokat tud a bűnök elfojtásáról. Azáltal, hogy a tudatalattiba kényszerítik, bizonyos keménység és idegesség lesz úrrá az emberen. Kompenzációs igény lép fel, mely más utakon keres kielégülést. A mi utunk a bűnösség elismerése!

Ez nagyon fontos a családi életben. Nagyon fontos a gyengeségekkel való bánásmód megtanulása. Ha a Szűzanyával szeretetszövetséget kötünk, akkor gyengeségünket az ő hatalmához kapcsoljuk. „Mi odaajándékozunk neki gyengeségünket, és ő gondot visel ránk” – mondta Kentenich atya. Újra megtanuljuk nála, hogy gyermekek vagyunk. „Minden problémát a gyermekséggel oldok meg” – szokta mondani Kentenich atya. Persze meg kell tennünk mindent, de végül is a gyengeség-élményünkkel a Szűzanyához megyünk. Ő elfogad minket. Gyengeségeinket elviszi az Atyához, aki megadja nekünk újra a gyermekség lelkét, amellyel őt Atyánknak szólítjuk.

Tanulják meg megbocsátani egymásnak nemcsak a rossz cselekedeteket, hanem a strukturális hibákat is! Irgalmas lelkülettel forduljanak egymás felé! Mondjuk a párunknak, hogy nem baj, hogy olyan vagy, ettől még szeretlek. Akkor is szeretlek, ha fájdalmat okozol. Ne féljünk attól, hogy ez akadályozza a nagyobb életszentségre való törekvést! Sőt! Ha egymással szemben ténylegesen vétkeztünk, bocsássunk meg egymásnak! Ezt szokássá is tehetjük. Kis dolgokból persze nem kell nagy ügyet csinálni! De vannak komolyabb dolgok is. Szükség van egy útra, módra, ahogy kibékülünk. Vannak gyors, ill. lassú reakciójú emberek. Jó, ha a gyors egy kicsit vár a béküléssel. Ne fejezzük be a napot kölcsönös megbocsátás nélkül! Ezt végezhetik például a Miatyánk közös elimádkozásával, és annál a résznél, hogy „bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek...”, álljunk meg és béküljünk ki! Ne játsszunk színházat a bocsánatkéréssel! Ne legyenek hátsó gondolataink! Mondhassuk nyugodtan a bocsánatkérésre, hogy igen, ez meg ez rosszul esett, de megbocsátok: most már minden rendben van. Mindenképpen adjuk jelét a megbocsátásnak! Fontos feladat, hogy ezen a téren bizonyos

képességre szert tegyünk. Ezt meg lehet tanulni. A megbocsátást meg lehet tanulni. A modern ember sok időt és erőt fordít arra, hogy a hivatásába beletanuljon. A házasságra is tanulni kell! Ide tartozik a megbocsátás megtanulása is. Talán az első harminc nehéz lesz. A Miatyánk ilyen alkalmazása egy hónapi gyakorlat után már jól fog menni, meglátják.

Először néhány perc (5-10 perc) alatt áttekintjük az elmúlt napot. Felfedezzük Istent a szép dolgok mögött. Egy kicsit elidőzünk Isten szeretetének megtapasztalásánál.

Másodszor felfedezzük a hibáinkat és a gyengeségeinket. Ez magától megy, ha szeretjük őt. Esetleg tarthatunk egy szigorú lelkiismeretvizsgálatot is.

Harmadszor. Kicsiségünk érzésében hazamegyünk mennyei Atyánkhoz: Atyám, a te kezedbe adom az életemet. Elidőzünk nála az újra elfogadásban.

Nem a gyengeség és a nyomorúság érzésében élünk, hanem abban, hogy Atyánk szeret és megbocsát. Kentenich atya ezt az úszás tanulásához hasonlítja. Úszni tanulunk az isteni irgalom tengerében. Úszni tanulunk a saját nyomorúságunk tengerében, amely azonban beletorkollik Isten könyörületességének tengerébe. Próbálják ki Önök is! Lélektanilag kifejezve ez a higiénia egyik formája. Így elkerülhetjük a neurózist.

Isten tehát nem a gyengeségünk ellenére szeret minket, hanem éppen azért, mert olyan kis gyengék vagyunk. Nem jó hasonlat a bűnt piszokhoz hasonlítani.

Lehet-e ezt a házastárssal kettesben végezni? Válasz: Igen. Ezt kell egyénileg csinálni, de ha kettesben csinálják, van egy fontos, kölcsönös szabály: ne legyen erkölcsi kényszer! Így nagy kárt okozhatunk! Tárgyilagosan kell folytatni a beszédet, mivel szívünk mélye Istenhez tartozik és nem a társunkhoz.

Először csak beszéljék meg Isten ajándékait! Később aztán megpróbálhatják majd azt is, hogy hol lettünk bűnössé? Végül hazatérés az irgalmas Atyához.

Olvastuk a Szentírásban Erzsébet és Zakariás történetét. Erzsébet a Szentlélektől inspirálva beszélni kezd. Majd egy idő után Zakariás is újra beszélni kezd. És a gyermek (János) örömmel ujjong fel anyja méhében (Lk 1. fej.). Most gondoljunk csak arra, hogy a Szűzanya a mi otthonunkba jön, és a férj és a feleség prófétálni kezdenek. Mit jelent ez? Prófétálni annyit jelent itt, hogy a társamat Isten fényében látom és ezt kimondom. A gyermekeket és az egész családot Isten világosságában látni és ezt kimondani. A kort, amelyben élünk, a környezetet, a munkánkat, a szomszédainkat Isten világosságában látni és ezt a párunknak elmondani. Nehéz azokkal prófétai módon beszélni, akikkel az ember együtt él. Jézus azt mondja Názáretben, hogy egy prófétát sem ismernek el a saját hazájában (Jn 4,44). Mi mindig odahaza élünk. És itt kell prófétálnunk. Ez egy különleges kegyelmet igényel. Kérjük ezt a Szűzanyától. Érzik, hogy ez a prófétai beszéd, az egymás közötti vallásos beszélgetés feltételezi az irgalmas szeretetet. Ha irgalmasak vagyunk, akkor megengedjük a másoknak, hogy nagy dolgokat mondjon akkor is, ha azokat nem látjuk az éle-

tében. Hasonlóképpen áll ez magunkra is. A Szűzanyának kell tehát a prófétai beszédet nekünk ajándékoznia. Azt a kegyelmet, hogy együtt életünket Isten fényében láthassuk. Nem akarják megpróbálni, hogy hetente egyszer egy ilyen elmélkedést tartsanak? De már annak is nagy jelentősége van, ha hetente csak úgy beszélgetünk. Jézus azt mondta, hogy ha ketten-hárman összejönnek az ő nevében, akkor ott van közöttük (Mt 18,20). Ez így van, ha együtt vagyunk. Lehet, hogy nincs mindig hangulatunk a vallásos beszélgetéshez, akkor ülünk össze és játszunk. De azért az talán kevés lenne, ha egy egész éven át csak malmoznánk. Segíthet, ha együtt olvasunk valamit. Például ezen előadások szövege szakaszokra osztva és címekkel ellátva, ill. tartalomjegyzékkel és címszójegyzékkel kiegészítve jó segítséget nyújthat a beszélgetéshez. Kikezeshetjük így a megfelelő aktuális témát. Semmiből nem lesz semmi. Nagyon jó, ha a beszélgetésünk kezdetén van egy vallásos gondolat, amely valamennyire felemel bennünket. Még akkor is, ha aztán másról beszélünk. Gondoskodjanak a beszélgetéshez szükséges atmoszféráról is. Ne engedjék megzavarni magukat. Gondoskodjanak a zavartalanságról is. Ha a fürdőkád-ban ülnek, akkor se hagyják magukat zavarni. És a házastársunkkal való beszélgetés valami hasonló. Tisztítja a légkört, elmélyíti a szeretetünket, elmélyíti az Isten iránti szeretetünket. Ha az igazgatónkkal beszélünk, akkor se hagyjuk magunkat zavarni. Ha Krisztus közöttünk van, az több mint az igazgató. Azt szeretném megvilágítani, hogy nagyon fontos a házastársak beszélgetése. Olyan emberek számára, akik a rendezett ritmust szeretik, jó lehet, ha egy napot rögzítenek a héten. Olyanoknál is, akiknek sok határidejük és kötelezettségük van, jó lehet, hogyha erre a beszélgetésre egy meghatározott időt kitűzünk. Mert különben csak a jó szándék marad és nem lesz az egészből semmi. De vannak olyanok is, akik spontán hagyják magukat a Szentlélektől indítani. Ők csak arra ügyeljenek, hogy havonta a négy beszélgetés legalább meglegyen. Ha azt mondjuk, hogy csak akkor tudunk egymással beszélni, ha kedvünk van hozzá, és ez csak egyszer van egy évben, ez túl kevés.

Ez a téma is beletartozik abba az igénybe, hogy egy családi szokásrendet kialakítsunk. Kentenich atya ezt a schönstatti családok egyik legfontosabb feladatának tartotta. A családi szokásokat megtartani, és/vagy újakat bevezetni.

Az örömhöz vezető utak a családban

Még egyszer tekintsük csak a Szűzanya látogatását Erzsébetnél. Jánost eltölti az öröm. A Szűzanya gondoskodni szeretne róla, hogy a mi házuk is az öröm háza legyen. De ezért mi is tehetünk valamit.

Először is eleget aludni. Aki kialudta magát, az vidámabb a fáradtnál. Itt van a tv problémája. Van, aki késő estig a tv előtt ül, és mivel a felkelés ideje a munkakezdés miatt le van rögzítve, ezért mindig keveset alszik. Ez ideges-

séget és ingerlékenységet eredményez. Tehát aludjunk eleget! Ha ez bizonyos ideig valóban nem lehetséges, akkor kérjük a Szűzanya különleges kegyelmét.

Másodszor. Meglátni az apró szép dolgokat! Tulajdonképpen ezt gyakorolni kellene! Össze kellene ülnünk és elmondani, hogy milyen szép dolgokat láttunk itt ezekben a napokban. Én láttam, hogy M. a levegőbe feldobta kisfiát, és hogy ettől az milyen boldog volt. A teológus és a pszichológus bennem persze arra gondolt, hogy a kisgyerek itt most olyasvalamit élt át, amit később majd a Jóistennel gyakran még át fog élni. A Jóisten is néha feldob bennünket a levegőbe. Néha nagyon is messze magasra, de aztán mindig el is kap minket. A gyermeknek a képe a Jóistenről a szülőkön át alakul ki. Láttam, ahogy P. az édesapja mellett ült és furulyázott. Ez egy egység volt. Nemcsak szépen játszottak, hanem megmutatták, hogy apa és lánya összetartoznak. Hasonlóképpen tartozik össze az ember Istennel is. Játssza a dallamot, de érzi, hogy Isten kíséri. Nem folytatom a megfigyeléseimet. Nagyon sok szép dolog van itt. Hogy ezeket a szép dolgokat meglássuk, ezt meg lehet tanulni. És ha meglátjuk, és örülünk neki, akkor mondjuk is ki. Így alakul ki az öröm légköre. A rossz dolgok nem érdemlik meg a ráfigyelésünket. De mégis sokszor elidőzünk velük.

Harmadszor: játsszunk egymással. Azt nem akarom előírni, hogy milyen gyakran. Egyszer hetente. Évente egyszer. Ezt döntsék el maguk.

Negyedszer: Együtt valami jót tenni vagy készíteni. Ez lehet felőlem akár a nagytakarítás is. Ilyesmit lehet közösen csinálni, a fáradt kötelességteljesítés légkörében, de lehet a belső örömből fakadó közös tett is: tisztává tesszük a házunkat. A szülőkön múlik, hogy hangulatukkal a gyerekeket is magukkal ragadják. Közösen valami jót csinálunk, amelyben mindenki részt vesz. Az örömet ne csak különleges helyzetekben keressük. A mindennapi, a szokásos legyen az öröm tárgya!

Ötödször: Ábrázoljuk magunkat, mint családot! Némely schönstatti család beosztotta a háziszentélyét. Az anya a Szűzanya képéről gondoskodott, az apa Kentenich atya képéről, az egyik gyerek a védőszentjének a képéről, a másik a virágokról gondoskodott stb. Így lesz a szentély eleven. Láttam olyan háziszentélyt is, ahol a család képei is ott voltak. Ezeket időről időre felújították.

Hatodszor: Emlékezzünk vissza a szép élményekre! Fényképekkel, elbeszélésekkel.

Hetedszer: Vegyünk részt abban, ami a család egyes tagjaival történik. Ismerek egy családot, ahol gyertyát gyújtanak, ha az egyik gyerek dolgozatot ír. Megünnepeljük a különleges napokat. Az ünneplés nagyon fontos! Egy jó családnak mindig van oka ünnepelni. Ha nincs, akkor is talál. Ugyebár a születésnapok nem olyan gyakoriak. Megünnepeljük a születés-, a névnapokat, a Mária-ünnepeket, ebből sok van. Kiemeljük a vasárnapokat. Az egyházzal együtt ünnepeljük az egyházi évet. Az egyházi év légköre töltsse be az ottho-

nunkat is. Kentenich atya ezt nagyon fontosnak tartja. Azt mondja, hogy be kell engedni a házunkba az egyházi év légkörét! Tehát az adventet, a karácsonyt, a nagyböjtöt, a húsvétot, májust, a Szűzanya hónapját stb. Mindezt meg is kell beszélni. A nagyobb gyerekeket is vonjuk be! Házunk az öröm háza!

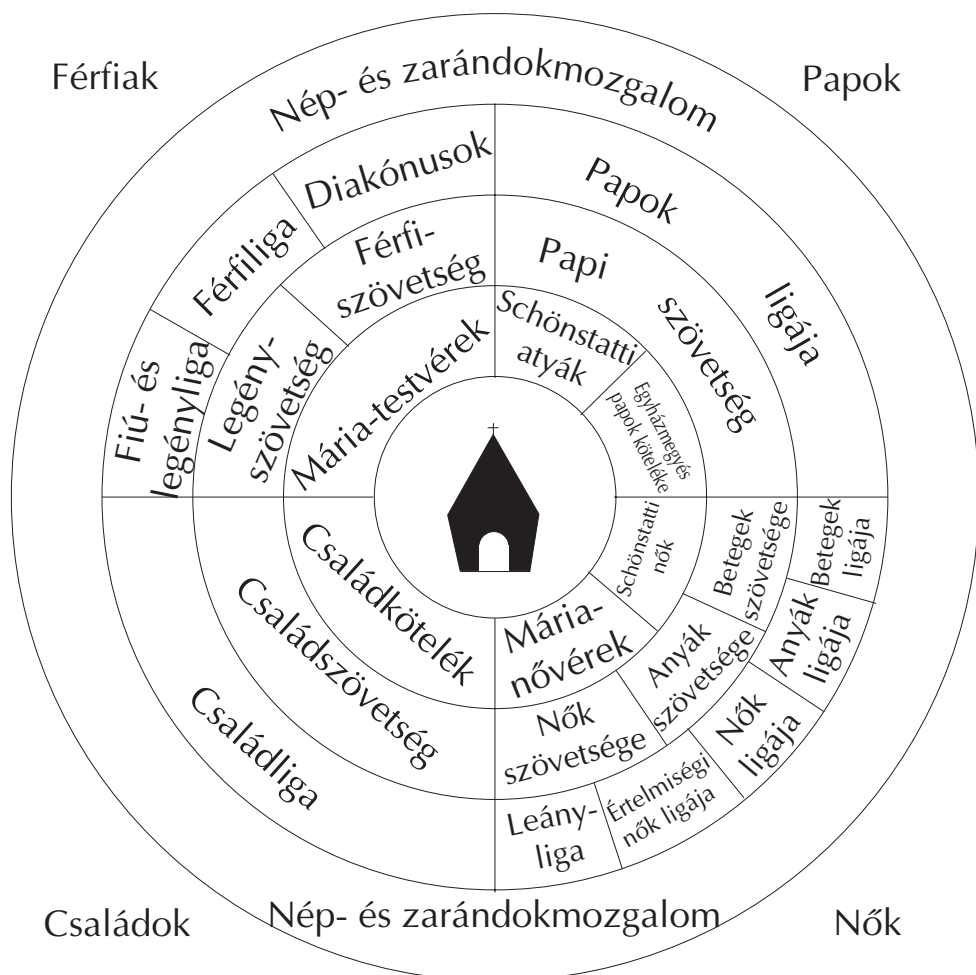
Van sok jó régi családi szokás is. Ezek a szokások ma gyakran feledésbe mennek. Kentenich atya azt szeretné, ha ezeket újra felfedeznénk, és lélekkel töltenénk meg! Nem tudom, hogy itt, Magyarországon miféle szokások léteznek. Ez az Önök feladata, ezeket újra felfedezni és lélekkel áthatni. A szokás olyan, mint egy edény, amelyben az isteni és emberi együtt van. Ezért a jó családi szokásrend biztosíték az eltömegesedés ellen.

Érzik ugye, hogy itt egy nagy feladat áll előttünk? Ezeket a dolgokat egymás közt kicserélni, újra felfedezni, ez a mi feladatunk, mely egyúttal egy új keresztény családkultúra megalkotását jelenti, amely másokat is indítani fog. Legalább most váljon világossá, hogy mennyire szükségünk van a Szűzanya segítségére. Arról van szó, hogy a kereszténységet újra beültetjük az életünkbe. Amit itt egészen kis körben végzünk, ennek nagy jelentősége van. Akkor is, ha ezt nem írjuk ki az újságokba. A Monte Casino kolostor alapítása sem állt benn mindjárt a távoli Germánia újsághasábjain. A mi feladatunk tehát az, hogy a családi életünket széppé tegyünk. Ez prófétai feladat, amelyben segítsen bennünket a Szűzanya!

Schönstatt felépítése

A szeretetszövetséget a Szűzanyával egészen személyes, privát módon kötjük meg. Tegyük fel például, hogy írok erről egy újságcikket az egyházi lapban, és ennek alapján egy család csatlakozik a Szűzanyával kötött szeretetszövetséghez úgy, hogy neki szenteli magát. Neki ajándékozza az életszentségre való törekvést a házasságban és a gyereknevelésben, akkor a Szűzanya is megköti velük a szövetséget és gondoskodik róluk a már említett módon. Ez a család egy schönstatti háziszentélyt is berendezhet, kérve a Szűzanyát: gyere hozzánk! Tegyük fel, hogy erről senki sem tud. Mégis ez egy igazi schönstatti család.

Ugyanakkor azonban létezik a schönstatti családmozgalom is, amelynek bizonyos szervezete is van. Itt jól látható együttműködésről van szó. Például hogy részt vesznek ezen a családnapon, vagy egy csoporthoz tartoznak, vagy schönstatti újságot olvasnak. (Jó volna, ha csinálnának egy ilyen újságot maguk is.) Itt a mozgalomban létezik egy bizonyos forma, ami által kifejezésre juttatjuk, hogy oda tartozunk, hogy velük dolgozunk. Ez nem egy szerződéssel történik vagy egy írásos belépési nyilatkozattal, hanem úgy, hogy a közösség jelenlétében kötjük meg a szeretetszövetséget a Szűzanyával. Ennek tehát két összetevője van: egyrészt a házaspárnak és családnak a személyes

kapcsolata a Szűzanyával, másrészt a kapcsolatuk a schönstatti családmozgalommal. De a kettő egyet alkot a közösség előtt történt odaszentelésben.

Schönstatt egy sokrétűen tagolt közösség. Olyan, mint egy sütemény.

Itt vannak a családok. Itt vannak a nők. Itt vannak a férfiak. És itt vannak a papok. Nézzük meg most, hogy van a felépítés a nőknél. Alapvetően három formája van a közösségeknek.

A középső réteget szövetségnek nevezzük. Ők az evangéliumi tanácsok szellemében élnek, de nem tesznek fogadalmat. Ugyanarra törekszenek (tisztaság, szegénység, engedelmesség), csak szabadon.

Legbelül vannak a modern szerzetesrendeknek megfelelő szerzetesi közösségek, ezeket köteleknek nevezzük. Itt megvannak az előjárók, engedelmesség stb. Az egészet kívülről körbeveszi a tágas mozgalom, emberek, akik

csatlakoztak Schönstatthoz, életszentségre törekszenek és apostolkodnak. A nőknél két szerzetesrendhez hasonló közösség is van: a Mária-nővérek és a schönstatti nők. Ez utóbbiak egészen civilben élnek, egyedül a világban. A Mária-nővérek közösségben élnek. Csak néhányan közülük civilben élnek. De mindegyiknek képesnek kell erre is lenni.

A nagy külső körben, a mozgalomban, a ligában vannak a hajadon lányoknak, egyetemista lányoknak, egyedülálló nőknek és anyáknak is csoportjai. Minden kis közösség önálló.

A férfiaknál legbelül van az egyházmegyes papoknak és a schönstatti atyáknak a köteléke. A schönstatti atyák egyedül vagy közösségben élnek, de egészen szabadok a schönstatti munka számára. A mi közösségünk tagjai (schönstatti atyák) túlnyomó többségben az egyes schönstatti csoportokban dolgoznak (ők a motorjai az egésznek).

A családoknál is hasonlóképpen van. Az egyházjog szerint ugyan még nem létezhetnek szerzetesi családcsoportok, kötelékek, de már folyamatban van, hogy alapítsunk egyet. Már kb. 150 család van, akik erre készülődnek Németországban, Svájcban, Chilében, Brazíliában és az Egyesült Államokban. Az egyháznak itt meg kell változtatnia az egyházjogot, mint ahogy ezt már többször meg is tette a történelemben. De jelenleg ez nem a mi problémánk most. Talán majd holnapután? Nem tudom. Most a családok mozgalma az aktuális. A mozgalom körül van még az ún. népmozgalom, ezek azok az emberek, akik a schönstatti szentélyeket látogatják, akik itt vagy ott Schönstatt-tal kapcsolatba kerülnek. Itt nincs semmi szervezet, az egész áttekinthetetlen, alkalmoszerű. Ide tartozik az a család is, akiről az előbb beszéltem, hogy az újságban olvasott a szeretetszövetségről és háziszentélyt rendezett be.

Önök már többet tesznek ennél, hiszen egy családcsoportban vesznek részt és most egy közös lelkigyakorlatot tartanak. Ha megkötik a Szűzanyával a szeretetszövetséget, és ezt a közösség előtt teszik, és azt a közösség egy képviselő által elfogadja, akkor először is a Szűzanyához tartoznak, másodszor pedig munkatársként a schönstatti családmozgalomhoz. A szervezetünkben van itt egy elvünk: kötelezettség legyen olyan kevés, amennyire csak lehet (az, amit tenni kell), de az alkotó szabadság oly nagy legyen, amennyire csak lehetséges. Tehát munkatársként részt vehet valaki a schönstatti mozgalomban anélkül is, hogy egy csoporthoz tartozna. Az egyetlen kötelező a munkatársnak, ill. a munkatárs családok számára csak annyi: jó keresztény élet és alkalmoszerű apostolkodás. Ez azt jelenti, hogy ezeknek a követelményeknek Önök itt mind megfelelnek. Jobban is, mint ami elégséges. De amikor valahol Schönstatt elkezdődik, természetesen jó, ha az alapító tagok többet tesznek, mint amennyit muszáj. Vagyis mint családok, a tökéletességre törekszenek. Hiszen kiindulópontjai lesznek egy mozgalomnak. De ez nem követelmény,

nem elkötelezettség, nem muszáj, hanem nagylelkűség kérdése. Ez egy nagyon fontos szó Schönstattban.

A szerzetesszerű közösségeknek, a kötelékeknek az egész világon egységes vezetése van. A szövetségi közösségeknek országonként van koordinációjuk. A mozgalom pedig végső soron egyházmegyéenként tagozódik.

A fiúk mozgalmában a fiúknak saját maguknak kell jelentkezni. A szülőknek természetesen jogilag hozzá kell járulni a jelentkezésükhöz. Egyszer három testvér – nem schönstatti család fiai – jött együtt egy lelkigyakorlatra. Mindjárt éreztem, hogy itt nincs valami rendben. Még az első este beszéltem velük, és kiderült, hogy ők egyáltalán nem is akartak eljönni, hanem csak az édesanyjuk kedvéért jöttek. Az édesanya nyilván egy erős asszony volt. Még aznap este hazaküldtem őket. Nagyon boldogok voltak. Az édesanyjuknak meg szívélyes üdvözetemet küldtem. Nem is hallottam többet róluk.

A szabadságra nevelés azt jelenti, hogy hiszek abban, hogy az Isten a kezében tartja a gyerekeimet is. Isten néha kifejezésre is juttatja, hogy Ő az úr a házban. Mindannyiszor ezt csinálja, amikor olyasmit veszünk észre a gyerekeknél, amivel szemben tehetetlenek vagyunk. Azt mondja ilyenkor: „Én ajándékoztam neked a gyereket, és azt szeretném, ha őt a számomra felnevelnéd. Ajándékozd neki az egész szeretetedet, de a gyerek az enyém, mint ahogy te is az enyém vagy.”

CSALÁDNAPOK

1986. június 20 – 26.

Mária működése a háziszentélyben

Kedves Családok! A mi természetünk az átöröklődő rossz következtében beteg. Mindig hajlamos arra, hogy önmagát keresse. Mindig hajlunk arra, hogy saját magunk körül keringjünk. Ezért van az gyakran, hogy egy kicsit fáj, ha Isten akaratát követjük. Ez egy egészen normális életérzés. Kentenich atya ezt úgy nevezi, hogy isteni mosolygás és emberi sírás. Az egyik imában azt mondja: „Szűzanya, tegyél engem az állandó isteni mosolygás és állandó emberi sírás gyermekévé.”

Ez együtt, egyidejűleg lehetséges. Tehát az emberi fájdalom az isteni mosolygás által megdicsőül. Mondjuk valami nem sikerül a munkánkban: ez egy emberi sírás. Meglátom mögötte a Szűzanyát. Azt mondom neki: A Te kezében van minden. És akkor létrejön az isteni mosolygás. Ennek ellenére ott van a rossz érzésem. De az isteni mosoly révén megnyílik a helyzet. Néha először mérgesek is leszünk, s az isteni mosolygás később áll be. A gyerekeknél ez egészen normális dolog. Ha valami nincs rendben, akkor kiabálnak. Látják, ez szép. Ezeknek a gyerekeknek később majd könnyebb lesz a Jóistennel beszélgetniük. Átélik, hogy az apjuknak és az anyjuknak mindig van ideje...

Kentenich atya azt mondja, hogy a modern hitéletnek van egy nagyon fontos előfeltétele. Ez a háziszentély rendkívüli fontosságát jelzi a modern korban a hitre való nevelésre vonatkozóan. Régebben a keresztény kultúra az ember környezete volt. Ahová az ember csak nézett, minden fölfelé irányította a figyelmét. Nemcsak a templom tornya, vagy a szentképek, hanem a népszokások is. Ma mindez másképp van. Ma élő szentképekre van szüksége az embereknek. Különösen az apa és az anya képére. És azt a képet, amelyet az apjáról és az anyjáról alkotott, később átviszi Istenre. Egy tudományos felmérés a következőket állapítja meg: Az apák naponta 2-3 percet fordítanak átlagban a gyerekeikre. Ha ezek a gyerekek később majd imádkoznak, az az érzésük lesz, hogy Isten nincs jelen. Nem hall engem, egy sötét lyukba beszélek bele, ahonnan nincs visszhang. A szülőkhöz fűződő mai viszony az Istenhez való holnapi viszonyt jelenti. Az istenképnek ez a formálódása lenyúlik a lélek mélyébe. El tudják képzelni, hogy ez mit jelent a jövő egyháza számára? Istent az apa és az anya léte fogja hirdetni. Tehát ha később a gyerekek azt hallják, hogy Isten a mi atyánk, akkor fölmerül bennük mindaz, amit az anyjuknál, apjuknál átéltek. És ha semmi sem bukkan föl náluk, mert nem voltak jó élményeik a szüleikkel kapcsolatban, akkor a legjobb prédikáció sem ér semmit.

A gyerekek a háziszentélyben még valami mást is átélnek. Azt élik át, hogy a szüleik imádkoznak. Ahogy így a saját anyjukat és a Szűzanyát is át-élik, a kettő egyetlen élménnyé válik. Mert a saját édesanya a gyerekekkel együtt beszélget a Szűzanyával. Így az anya szó mindkettőt érinti: a saját anyát és a Szűzanyát. Ugyanez áll az apa szóra is. Kis Szent Teréz az apjuk halála után így írt testvéreinek: most új módon mondhatjuk, hogy Miatyánk, aki a mennyekben vagy. Ez nem a módszer kérdése elsősorban, hanem a belső tartás. Hogyha mi, apa és anya, a háziszentélyünkben gyerekek vagyunk; hogyha mi a Szűzanya szívében otthon vagyunk; hogyha este a háziszentélyünkben felfedezzük, mint vezetett a nap folyamán bennünket az Isten; hogyha Istent atyának szólítjuk, akkor átáramlik szívünkbe a Jóisten atyai gazdagsága és a Szűzanya átadja nekünk az ő saját mivoltát, és gyermekeink számára Isten képmásai leszünk. Így válik a háziszentélyünk azzá a helyé, ahol új kereszténység keletkezik.

Modern életünkben ismételten nagy megrázkódtatásokra kell számítanunk. Hosszú időbe fog még telni, amíg a világunk újra megnyugszik. Ezek a megrázkódtatások egészen különfélék lehetnek. De mindig olyanok lesznek, hogy nem érezzük igazán jól magunkat ezek között a körülmények között. Ez az időszak tesz azonban képessé bennünket arra, hogy megtapasztaljuk Isten szeretetét. A Szűzanya jelentkezik és azt mondja, „tiétek a szívem”. Ez akkor is érvényes, amikor csöddöt mondtunk. Szent János mondja: Ha szívünk el is ítél minket, Isten nem ítél el (1Jn 3,20). Mert Isten nagyobb a szívünknel. Kicsinységünk átélésével kezdődik a Szűzanya iránti nagy szeretetünk. Ez lesz csak igazán szép. Előfordulhat, hogy ketten együtt éljük át magunkat kicsinek, és ebben a tudatban ülünk be a háziszentélyünkbe, és ott a gyarlóságunk gyermeki lelkületté válik. Megértették ezt? Tehát a gyarlóságunkból gyermeki lelkület fakad. Ezáltal új módon fedeztük fel az evangéliumot.

Jézus azt az üzenetet hozta nekünk, hogy Isten a mi atyánk. Mégpedig a mi kedves atyánk. Ő maga Istent úgy szólította meg, ahogy azt addig nem szokták. Arámul Abbának szólította Istent. A modern szentírástudomány kimutatta, hogy ezt a szót Jézus – az Istennel való kapcsolatából – maga alkotta. Magyarra fordítva ez a szó aput jelent. Ez forradalmi volt. Jézus becenevet használt. Kortársainak ez szinte elviselhetetlen volt. Jézus egészen meghitt kapcsolatban volt Istennel. Ezt a gyermekiséget Jézus az anyja karján tanulta meg és azt akarja, hogy az egész egyház ugyanígy tegyen. S ezért a kereszten az egész egyháznak anyjául adta Máriát. Azt mondta Szent Jánosnak, a többi apostol képviselőjének (a többiek nem voltak ott): „Íme, a te anyád!” (Jn 19,27) A Szűzanya karján kell az egyháznak a gyermekséget megtanulnia, hogy Istent atyának tudja szólítani. Apunak, kedves apának. Szent Pálnál ugyanezt olvassuk a rómaiakhoz írt levélben. „A fiúság lelkét kaptátok, aki által kiáltjuk Abba, kedves atyánk!” (Róm 8,15) A galatákhoz írt levélben Szent

Pál ezt a gyermekséget kapcsolatba hozza a Szűzanyával: „De amikor eljött az idő teljessége, Isten elküldte fiát, aki asszonytól született a törvénynek alávetve, hogy a törvény alatt levőket megváltsa, hogy Isten fiaivá legyünk. Mivel pedig fiak vagytok, Isten elküldte fiának lelkét a mi szívünkbe, aki azt kiáltja, Abba, atyám.” (Gal 4,4-6) Az atyám nem jó fordítás, apu helyesebb lenne. Az arám Abba egy becéző változat. Ez azt jelenti, hogy a háziszentélyünkben kereszténységünk a Szűzanya közreműködésével megújul a gyermekség szellemében.

Hányszor előfordul, hogy egy gazdag keresztény hagyomány képviselői elszomorodnak, ha a modern korra és a jövőre gondolnak. Ez az egyik legnehezebb emberi probléma, hogy olyan embereknek, akik a gazdag múltból jönnek, a jövőbe vezető utat megmutassuk úgy, hogy remény töltse el őket a jövőt illetően. A háziszentélyben megtapasztaljuk, hogy a háziszentélyünk Schönstatt által az egész gazdag múlt a keresztény élet új lehetőségét, alakját kapja meg. A modern élet állandóan új problémákat vet föl. Aki a hitből kiindulva akar úrrá lenni ezen az életen, annak nem elég csak egyszer föléleszteni a hitét, hanem a gyermeki bizalom gyermekévé kell válnia, aki folyamatosan bízik Istenben. Akkor az élet kis problémái az Isten és az ember közötti szeretetjárték tárgyává válnak. Vizsgakérdésekre és egyéb hasonlókra gondolunk. Gondolják meg, hogy azt az érzést kaptuk ajándékba, hogy Isten elfogad minket. Azt a megtapasztalást, hogy Isten személyesen szeret bennünket. Azt a megtapasztalást is, hogy Istennel magányosak vagyunk. Annak is megvan a maga jó értelme, ha nem értjük meg mindig egészen egymást. Mert Isten azt szeretné mondani: egészen magamnak akarom a szívedet. Az a kegyelem, hogy utána mégis megtaláljuk egymást, mert a társunk mögött ott látjuk Istent. Megkapjuk azt a kegyelmet, hogy Isten országában megtaláltuk a helyünket az eszményünk által. Vagy hogy él bennünk az a gondolat, hogy Istennek szüksége van rám. Van egy személyes életcélom. Gondoljanak arra a kegyelemre, hogy a házunk egy kis zárandokhelyé válik. Egy igazi kicsi kegyhelyé, ahová el lehet zárandokolni. S végül gondoljanak arra – az a hívő meggyőződésünk lehet –, hogy a Jóisten eszközként használ bennünket az ő országa számára. A sivatagot föl akarja virágoztatni, amennyiben a házakban forrásokat fakaszt, ahol a házasság szentsége megelevenedik és a környéken egy darab földet megöntözt. Úgyhogy idővel a sivatagból kert lesz. Egy szent várost akar létrehozni, amelyről Szent János apostol az Apokalipszisben így szól: A szent város, amely a mennyből száll alá és fel van ékesítve, mint a mennyasszony a vőlegény számára. (Jel 21,2) Egy szent város, amely a mi házainkból épült fel és amely mindig tovább nő, mert a szent város házainak a száma növekszik. Mindez az égből jött.

A Jóisten iránti hála kötelez bennünket arra, hogy mindezt lássuk és ki is mondjuk. Szent Pált most sokkal jobban megértjük, mint azelőtt. Egyik leve-

lének az elején azt írta (Fil 1,3-4): Köszönetet mondok Istennek, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyjának, amikor imáimban rátok gondolok. Azt is jobban megértjük, hogy mit akar a szentmise prefációja. Hálaadásról van szó mindazért, amit Isten rajtunk véghezvitt. Arról a köszönetről, amit azért mondunk, mert Jézus Krisztus megváltott minket. De ezt a köszönetet csak akkor tudjuk igazán kimondani, ha az életünkben megéltük, amiért köszönetet mondunk.

Nem kellene egy kis prefációt összeállítanunk? A közösségünk hálaímáját, amelyben összegyűjtjük hálánkat és elmondjuk Istennek mindazért, amit a Szűzanyán keresztül velünk tett.

Nem akarnák a következő találkozósaik egy részét arra szánni, hogy beszéljenek egymásnak? Néhány szép dolgot elmesélni. Nem kell, hogy nagy dolgok legyenek. De közöljük egymással, hogy Isten tesz velünk valamit.

Ezekben a dolgokban azonban meg kell hagynunk egymás szabadságát. Nem szabad, hogy sikerkényszer alakuljon ki. De Önök olyan bizalmas viszonyban vannak egymással, hogy ez biztos jól fog menni. Vannak olyan emberek, akiknek nehezebb esik, hogy elmeséljenek magukról valamit.

A csoportösszejövétel menete

1.) Isten szavát befogadni. – Tehát szabadságot engedünk egymásnak, és a csoport összejövetele alkalmával meghallgatjuk Isten szavát körünk életéből.

a.) Mit mond Isten azáltal, amit az egyeseknek ajándékozott? Nem sokáig beszélünk erről, tíz percig. Minden család egy percig. S néhányunknak kicsit többre van szüksége. Tehát tíz percig.

b.) A második részben arra hallgatunk, amit Isten a családnapok által mond nekünk. Valaki beszámolót készít, negyedórását. Ha senki sem készített beszámolót, akkor a magnószalagról hallgatunk egy részt, félórását. Utána rövid, kb. ötperces szünetet tartunk.

2.) Mi ragadott meg bennünket? – Nem problémákat vitatunk meg, most még nem.

a.) Mindenki meggondolja, mit mond ezáltal a Jóisten, mi ragadott meg bennünket. Eközben a házastársak is értekezhetnek egészen csendben egymással.

b.) Csak miután mindenki kifejezésre juttatta, hol érintette meg Isten hangja, akkor vitatunk meg aktuális problémákat. De azt se vég nélkül. A vezető, vagy a vezető házaspár egyszer majd azt mondja, most vége van a vitának.

3.) Mit teszünk? – Azon gondolkodunk, hogy mit tudunk a gyakorlatban tenni. Ha ez az utolsó pont nem jön létre, akkor a csoportösszejövétel nem lesz igazán gyümölcsöző. Mit tudunk gyakorlatilag tenni? Az egyes párok megkérdezik maguktól a következő beszélgetésük során odahaza: Tényleg mit csináljunk? A tulajdonképpeni csoportot a mi családmozgalmunkban nem a családok köre, hanem a házaspár képezi. Vagyis nem tíz személy törekszik

életszentségre, hanem mi öt pár vagyunk, akik életszentségre törekszünk. Természetesen előfordulhat, hogy egyszer közös jófeltételt határozunk el. Ha jól választottuk meg ezt a jófeltételt, akkor ez az egyes házaspároktól még saját kezdeményezést követel. A kör jófeltétele ilyenképpen így hangozhatna: Kettesben még egyszer beszélünk az anyagról és a gyakorlati életünk számára következtetést vonunk le belőle. A körnek van egy jófeltétele, de az egyeseknek még kell tenniük valamit.

Tehát három nagy és egy kis lépésről van szó. Meghallgatjuk, mit mond nekünk a Jóisten. Azaz befogadunk valamit. Valaki beszámol a lelki napok egy témájáról, vagy meghallgatunk egy részt. De idetartoznak azok a beszámolók is, hogy Isten hogyan vezetett bennünket. Befogadunk. Másodszor: Mi ragad meg bennünket? Idetartozik a kérdések megvitatása is. Harmadszor: Mit teszünk?

Így néz ki a családok összejövetele. Az első lépés két kis lépésből áll. Ha a másodikat elhagyjuk, úgy is megy, de azt javaslom, próbálják meg a másodikat is. A családi körök közül egyet sem tudok, akik az összejövetelük elején a háziszentélyükben megtapasztalt isteni vezetésről beszélnének. Ezt nem lehet előírni, csak biztatásképpen mondom. Talán sikerül. Úgy mint most a családnapok folyamán, csak kisebb körben. Ezt azért mondom, mert a családnapok folyamán ez nagyon jó volt. A második kis lépés a megvitatás. A tulajdonképeni lépés: mi ragad meg engem? Vitatkozás nélkül is ki lehet jönni, de – mindenekelőtt a férfiaknak – világos fogalmakra van szükségük. A nők majd arról gondoskodjanak, hogy ne vitatkozzanak örökösen és ne az egész világot akarják megújítani. Ezért egyszer véget kell vetni a vitának. Döntő fontosságú a második lépésben, hogy mi ragadott meg? Mert ez azzal jár, hogy az egész személyünkkel és nemcsak a fejünkkel gondolkodunk. Érdekes hallani, hogy mi ragadta meg az egyeseket. A harmadik lépés pedig: Mi a tennivalónk?

Mária a családok nevelő anyja

Az utóbbi hetek eseményei felhívták a figyelmünket arra, hogy az emberiség az életnek nagyobb értelmet keres, életének nagyobb, magasabb értelmét keresi. Mi megtaláljuk ezt az értelmet a házasságunkban. Ezért lép kapcsolatba a schönstatti Szűzanya a családokkal. A Szűzanya a Schönstatt szentélyből kiindulva új embert akar létrehozni, és ezt különösen jól a családokban tudja elvégezni.

A Szűzanya Názáretben az Isten akaratára igennel válaszolt és ezt az igent a mi időnkben is újra ki akarja mondani. Mit jelent ez? A Szűzanya ránk tekint és azt szeretné, hogy Isten éreztesse velünk az ő szeretetét, és az ő tartásából akar valamit nekünk is adni.

A Szűzanya igent mondott arra, amit Isten vele cselekedett és az Isten Fia emberré lett. A háziszentélyünkben a Szűzanya kapcsolatba lép velünk és mi

hozzá hasonlóvá válunk, úgy mint ahogy a barátok is egymáshoz hasonlóvá válnak. Ha Isten valamit mond nekünk, akkor ezt most jobban észrevevessük, mint régebben, mert a Szűzanyától megtanultuk, hogy hogyan kell Istenre hallgatnunk.

Gyakorlatiasan is szeretném az előbb elmondottakat érzékeltetni. Talán nehezünkre esik életünk szép élményeit összegyűjteni, mert saját magunk körül forgunk és nem vesszük észre, hogy kívülről segítséget, ajándékot kaptunk. Talán egyszerűen szomorúak vagy melankolikusak vagyunk, vagy rossz a lelkiismeretünk. Nem tudjuk meghallani és észrevenni, hogy Isten most megajándékoz minket. Vagy valami súlyos szenvedés ért el bennünket és mindig akörül keringünk. Vagy van valami problémánk, amit meg kell oldanunk, s most mindig ezzel a kérdéssel foglalkozunk. Hogyha Isten ajándékozni akar valamit nekünk, meg se halljuk, mert mindig ekörül a kérdés körül forgolódunk. Hogyha mindezekben az esetekben összeköttetésbe lépünk a Szűzanyával, akkor más lesz a helyzet. A Szűzanya odajön hozzánk és azt mondja, hogy egymáshoz tartozunk, és ez a lelkünknek jólesik. Aztán miközben a problémáinkkal, kérdéseinkkel, nehézségeinkkel foglalkozunk, a Szűzanya egyszer csak azt mondja: Most elég! Figyelj, a mennyei Atya most mond neked valamit! Nézd, amikor találkoztatok egymással, akkor megajándékozott benneteket! Ugye szép volt? Ő a továbbiakban is meg akar benneteket ajándékozni, hogyha emlékeztek az első élményekre. A közös élményetek folyamán sok isteni beavatkozásban volt részetek, ahol megajándékozott benneteket.

Tehát ha kapcsolatba kerülünk a Szűzanyával, akkor észrevevessük az isteni behatolását az életünkbe. Ez az a kegyelem, amit a Szűzanyától kikönyörgünk a mai napra.

Kedves Nagyasszonyunk, családunk Nagyasszonya, Te nálunk vagy. Te mindig meghallgattad Isten szavát, mindent észrevettél, amivel megajándékozott. Hadd vehessük mi is észre mindazt az ajándékot, amit Istentől kapunk. Tekints velünk közösen szerelmünk első időszakára, házasságunk eddigi időszakának élményeire és segíts minket, hogy észrevehessük a mennyei Atyát minden mögött.

Az esti kilenc órai áldás

Ennek az esti áldásnak a kezdete Schönstatt alapításához nyúlik vissza. Schönstatt első tagjai fiatalemberek voltak, akiket szétszórtak az I. világháborúban a frontokon. Levelek útján tartották a kapcsolatot és így képeztek kis szervezeteket. Régebben mindnyájan ugyanabban a kollégiumban voltak, Kantenich atya velük együtt alapította a mozgalmat. Most szétszóródtak a különböző frontokon. Akkor jött létre ez a szokás, hogy Kantenich atya az áldását küldte nekik. Nem tudom pontosan, hogy mikor vezették be az esti 9 órát, de abban biztos vagyok, hogy régebben, mint 40 éve.

Amikor 1948-ban Schönstattban az első családnapokat tartották, akkor született meg a családoknál az elhatározás, hogy 9 órakor ők is akarják fogadni az esti áldást. Az osztrák schönstatti családok 10 év óta ugyanígy csinálják.

Néhány évvel ezelőtt a fiúk kezdték el. A fiúk akkoriban egy imát fogalmaztak meg, ebben az imában Ausztria számára egy schönstatti szentélyért könyörögtek. Ebben az imában az volt: Adj otthont itt a mi népünknek és a keleti országok népeinek. Tehát a fiúk akkoriban már imádkoztak értünk, magyarokért is. Azóta már nem imádkoznak a keleti országokért. A fiúknál ez mindig csak rövid ideig tart, akkor aztán jön valami újabb.

Az esti áldás szokásával ugyanaz van, mint minden más schönstatti szokással, hogy nem törvény. Sok Schönstatthoz tartozó személy nem törődik vele. Hogyha ezt valaki csinálja, akkor ez a saját elhatározása és törekvése.

Jómagam már fiatal korom óta tartom ezt a szokást és most mióta ezek a modern csipogó órák vannak, azóta egy kicsit könnyebb odafigyelni. Kente-nich atya minden időben elérhető, lehet vele beszélgetni. Ha egy fél órával előbb vagy később, az nem számít. Sok schönstatti van, aki nem pontosan 9 órakor fogadja az áldást, hanem már az esti imánál közösen kéri. A 9 órai időpont pontos betartása egy közösség számára jó, mert akkor megvan az az érzésük, hogy most mindenki ott van és egyre gondol, vagy gondolatban odazarándokolnak a szentélybe. De ezt csinálhatják, ahogy akarják. Ezt én csak azért teszem, mert kötelességem az osztrák családokkal szemben. Ezért mindenhol, ahol vagyok, megmondom, hogy szeretném az áldást adni. Azoknak is megmondom, akik nem schönstattiak. Egyszerűen csak azt mondom, hogy az embereim most várnak az áldásra. Megadom, imádkozzanak velem. De Önök is meggondolhatják, hogy nem szeretnének-e egyszer a közösségüknek egy ilyen jelét létrehozni? Az áldással nem szeretnének-e egy kis imát összekapcsolni?

Az a helyzet, hogy Önök Magyarországon a schönstatti családok, és hogy mi lesz ebből a családmozgalomból, az az Önök döntése. Ezért még mindent meggondolhatnak.

Az új ember és az új közösség

Előzetes megjegyzés: A harmadik nap a nyaralásban is mindig kicsit nehéz, mert a szervezet az új helyzetre átáll, beállítja magát. Kicsit rosszkedve van az embernek ilyenkor, agresszív lesz. (Némelyek még az ajtófélfát is megtámadják.) Vannak, akik tiltakozással elhagyják a családnapokat. Reméljük, a többiek egészségesen fogják ezt a napot átvészelni.

Gyakran előfordul az életünkben egy kis krízis. Az ilyen helyzetek követelnek valamit a személyiségünkől és ez jellemző a modern keresztények állapotára. Nem élnek egyszerűen keresztény légkörben, hanem egy pogány légkör hat rájuk, ill. ők is hatnak erre a nem keresztény légkörre.

Kereszténynek lenni ma más valami, mint 300 évvel ezelőtt. Kentenich atya számára ez volt Schönstatt alapításának a kiinduló motívuma. Nevelő volt egy kollégiumban. 1912-t írtunk akkor. A vallásos nevelés nagyon formális, külsődleges volt. A kollégiumban 143 paragrafus, előírás volt. Ezek szabályozták a fiúk életét és a házban forradalom tört ki. Kentenich atya ebben a helyzetben kapta meg a feladatot, hogy lelki vezetője legyen a társaságnak. Ez a megbízatás magával hozta egy személyes vágyódásának teljességét. Gyermekkora óta célja volt az új ember létrehozása, egy olyan új emberé, aki szabad belső döntésből, szeretetből kötődik a többi emberhez. Két szempont kapcsolódik itt össze. Az egyik a szabadság, a belső szabadság, a másik pedig az önzetlen szeretet a többi emberhez.

Világos volt számára, hogy a jövő egyháza nem számíthat majd a keresztény légkörre, környezetre, hanem egy elvilágiasodott pogány világ befolyása alatt fog állni. Egy olyan világ jön, ahol a tömegszellem uralkodik. Ezért már korán felismerte, hogy a jövő kereszténye tudatos belső döntésből kell, hogy éljen, függetlenül (az egyre jobban eltűnő) keresztény környezettől. Belülről jövő szeretetkapcsolatot kell, hogy kialakítson a többiekkel.

Kentenich atya gyermekkorában nagyon mély tapasztalatokat szerzett a Szűzanyával kapcsolatban. Az édesanyja, amikor már nem tudott gondoskodni róla, saját maga árvaházba vitte őt. Mielőtt elbúcsúzott volna a fiától, bement vele a házi kápolnába, levette a saját nyakáról az előáldozási emlékét – amit a nyakában hordott –, és a Szűzanya nyakába akasztotta. Azt mondta, hogy helyette mostantól fogva legyen ő József fiának az édesanyja és nevelője.

Ez a Szűzanyának tett felajánlás Kentenich atya egész életére döntő jelentőségű lett. A Szűzanyával való kapcsolatában átélte, hogy vezeti és neveli őt a Szűzanya. Átélt, hogy a Szűzanya a nagyobb szeretet felé vezeti. Átélt, megélte azt, hogy a Szűzanya a saját lényéből átad neki valamit: a Krisztusnak való teljes önátadás szellemét. Lélektanilag szólva a belső szabadságnak a szellemét, ami a mások véleményétől való bizonyos függetlenséget jelentette. A fiatal Kentenich József nem tesz azért valamit, mert mások is úgy tesznek, hanem csak azért, mert ő azt helyesnek tartja. A többiekkel nem egy alaktalan tömegben él, hanem értük él. Nem azért imádkozik, mert ott, ahol él, imádkoznak, hanem azért, mert Istent szereti.

Amikor Kentenich atya a fiúk lelki vezetője, nevelője lesz, a kollégiumban egy programot hoz létre. Ezt a programot bemutatja az első előadáson, amit tart. Ez az előadás, mint előzetes alapító okirat került be Schönstatt történetébe.

A program lényege: Meg akarjuk tanulni önmagunkat nevelni Mária oltalma alatt szabad, szilárd, papi jellemekké. Ebben a programban megtaláljuk mindazokat az elemeket, amelyeket az előbb, mint Kentenich atya nagy életcélját ábrázoltuk. 1. A belső szabadságot. 2. Az önzetlen szolgálatot a többi embernek. Ez az utóbbi a programban azt jelenti, hogy papi jellemekké akar-

juk magunkat nevelni. Papi jellem Kentenich atya szerint az, aki önzetlenül szolgál másokat, aki föláldozza magát másokért. Aki kötődik a keresztre feszített Krisztushoz, Krisztussal együtt odaajándékozza magát az Atyának és így lehívja Isten áldását a többi emberre. (Ugyanez az eszménye a családban az apának és anyának is.)

Az új embernek ezt az eszményét Kentenich atya bemutatja a fiataloknak és a fiatalok szívesen magukévá teszik ezt a célt, mert az önnevelés akkor egy aktuális dolog volt. Tehát az új vezető programja szerint nemcsak az előírásokat kellett követniük, betartaniuk, hanem még saját magukon is dolgozhattak. Létrejött egy közösség, amelyben gyakorolják az önnevelést a közösségben.

Kentenich atya a közösség formájaként először missziós egyesületet választ, később pedig Mária-kongregáció lesz ebből a missziós egyesületből.

Jellemző az, hogy a közösséget, a csoportot a fiúk maguk alakították. Ők is vezették. A fiúk számára ez nagy élmény volt. A többi tanár számára ott az iskolában szintén nagy élmény, de egy problémás élmény. A némettanár például azt mondta: Ebben a közösségben a fiúk beszédeket tartanak, de olyanokat, amelyeket én előtte nem ellenőriztem. Elrontják a stílusukat. Az énektanár azt mondta: Az én felügyeletem nélkül énekelnek ott. Mások azt mondták, hogy Kentenich atya forradalmárokat nevel, hogyha ezek a fiatalok mindent maguk csinálhatnak a felnőttek közvetlen irányítása nélkül. Ezzel kezdetét vette Kentenich atya nehézségeinek hosszú sora. Később ezt így fogalmazta meg: Schönstatt egy háborús gyermek.

A kis közösségben elkezdődött az eszményre való törekvés. Most már nem elsősorban a kívülről jövő nehézségek voltak az érdeklődés központjában, hanem fölfedezték, hogy a tulajdonképpeni ellenség a saját szívükben lakik. A szigorú házirend kihívást jelentett az önnevelésük számára. Azt mondták: A szeretettel átítatott engedelmesség szabaddá tesz. Ez volt a jelszó. Község nem úgy jön létre, hogy mindannyian engedelmeskednek, hanem úgy, hogy az egyik beveti magát a másikért.

1914 tavaszán Kentenich atya néhány előadást tartott a Szűzanyáról. Arról beszélt, hogy a Szűzanya a mi anyánk. Természetesen egy különleges értelmében a szónak, mert a serdülőkorban levő fiataloknak általában nehézségeik vannak az anyjukkal. Ezért nem ábrázolhatta a Szűzanyát egyszerűen mint természetes anyát, hanem azt mondta, hogy a Szűzanya azért az anyánk, mert a gyengeségeinket hozzá vihetjük. Hogyha mi eléje visszük és neki ajándékozuk azt, hogy csődöt mondtunk, akkor ő elfogad bennünket és segít.

Ez számunkra, schönstattiak számára nagyon fontos lesz. Nem szabad elkezdni életszentségre törekedni anélkül, hogy megtanulnánk bánni a hibáinkkal. Tehát anélkül, hogy tudnánk, mit kell csinálnunk a hibáinkkal. Mert ha életszentségre törekszünk, sokkal jobban átéljük azt, hogy nem megy, hogy hibásak, gyengék vagyunk. Egy átlag keresztény nem éli át azt, hogy képtelen

valamire, hanem azt gondolja, hogy nagyjából minden rendben van. Nem igaz ez, de megnyugtatja őt. Aki életszentségre törekszik, nagyobb szeretetre és belső szabadságra, az naponta átéli a sikertelenségeit. Ez az élmény nagyon-nagyon fontos. Ezt az élményünket odavisszük a Szűzanyának és azt mondjuk: Ilyen vagyok. A Szűzanya pedig azt mondja: Gyere gyermekem, szeretlek. Krisztus vére megváltott Téged is és Isten a Te atyád, aki mindig megbocsát. Ez az életfolyamat számunkra, modern emberek számára nagyon fontos, mert büszkék vagyunk. Nagyon sok erkölcsileg magas szinten álló ember van, akik nem tudják maguknak megbocsátani, hogyha hibáznak.

Kentenich atya fiai, a rábízottak lassan megtanulják, hogy gyermekek tudjanak lenni a Szűzanya előtt. Ez a kifejezés, hogy a Szűzanya a mi anyánk, új és mély értelmet nyer.

A Szűzanya egy másik képét is bemutatja Kentenich atya a fiúknak. Azt mondja, hogy a Szűzanya egy királynő. Ez feltételezi, hogy a Szűzanya felelősséget hordoz Isten országában, de ezt a felelősséget nem egyedül akarja viselni, hanem embereket keres, akik segítenek, akik bevetik magukat Isten országáért. Jön tehát ezekhez a fiúkhoz és azt mondja nekik: Szükségem van rátok.

Ilyen korán jelentkezett már a Szűzanyáról alkotott képünk egy jellemző vonása. A schönstatti Szűzanya azt mondja az embereknek, nekünk: Szükségem van rátok, terád! Szükségem van a szívedre a többi ember számára, hogy a szívedben élő Isten szeretetből ajándékozzál a többi embernek is. Szükségem van a kezedre a munkához. Szükségem van a szádra a szeretet szavai miatt. Szükségem van a gondolkodásodra, hogy minden dolog mögött meglásd Istent. Szükségem van az imádra és a kötelességteljesítésedre.

Tehát Máriának ez a kettős képe (anya és királynő) 1914-ben nagyon erősen hat a fiúkra. Kentenich atyának az a benyomása, hogy a Szűzanya nagyon erőteljesen közeledik a fiatalok közösségéhez és keresi ebben Isten tervét. Azon gondolkodik, hogy vajon nem ugyanaz áll-e ezekkel a fiúkkal kapcsolatban Isten tervében, mint amit már ő személyesen átélt? Isten néhány jelet ad neki:

1. A kis közösség egy saját gyülekezőhelyet keres. Lent a völgyben van egy régi kápolna, a régi Schönstatt-kolostornak a temetőkápolnája. A kápolna Szent Mihálynak, a haldoklók védőangyalának van szentelve. Használton kívül áll abban az időben. A rend vezetői Kentenich atya kérésére átengedik ezt a kápolnát a fiatal közösség számára. Megvan tehát a saját otthonuk.

2. Kentenich atya arról olvas az újságban, hogy Olaszországban, Valle di Pompeiben egy zarándokhely jött létre. Bartolo Longo, olasz ügyvéd létesített ott egy árvaházat, melybe a börtönben lévők gyermekeit is befogadták. Tehát a gyerekek vagy árvák voltak, vagy a szüleik börtönben ültek. Bartolo Longo a sok nehézség láttán kérte a Szűzanyát, hogy menjen oda, telepedjen le a templomukba: Szükségük van Rád a gyermekeknek. És a Szűzanya eljött.

Valle di Pompeiból egy nagy zarándokhely lett. Erről olvas Kantenich atya és ez kelti fel benne a gondolatot, hogy nem történhetne ez meg itt Schönstattban is? Nem kérhetnék meg a Szűzanyát, hogy jöjjön ebbe a kápolnába és éljen itt a közösségükben? A döntő kérdés az volt, hogy Isten akarata-e ez? Ilyesmit nem lehet csak úgy elhatározni és megcsinálni, ha ez nincs benne Isten terveiben.

3. Kitört az I. világháború. A tornyosuló nehézségek Kantenich atya számára ok a bizalom növekedésére. Kantenich atya tudja, hogy kis közössége hamarosan szétszóródik a harctereken. Emberileg nézve ez azt jelenti, hogy vége az új közösségnek. De Kantenich atyának sajátosan más a gondolkodása. Ha nehézségek jöttek, az sohasem volt elégséges ok arra, hogy valamit feladjon. A nehézségek inkább arra indították, hogy növekedjen a bizalma. A nehézségek azt jelentették számára, hogy a Szűzanya az eddigieknél is aktívabb akar lenni és Isten meg akar dicsőülni. Tehát a világháború, ami az alapításnak a végét kellett, hogy jelentse, éppen azt jelentette a számára, hogy Isten akar személyesen közbelépni.

Schönstatt alapítása tulajdonképpen 1918. október 18-án megy végbe. A háború miatt a fiúk a nyári szünidőről csak ekkor jönnek vissza. A háború miatt tovább tartott a szünet. Ez az első alkalom, hogy a kis közösség a rendbe hozott Szent Mihály kápolnában gyűlhet össze. Ekkor Kantenich atya a közösség elé terjeszti azt a tervet, amelyet ő a gondviselő Istentől ellesett. Saját szavaival adja vissza, tehát nem idéz. A Szűzanya arra hív bennünket, hogy növeljük a törekvésünket a nagyobb belső szabadságra és a nagyobb szeretetre. Azt szeretné, ha felülmúlnánk önmagunkat, ha saját magunktól a legtöbbet követelnénk. Ajándékozzuk a Szűzanyának minden áldozatunkat, ami ezzel a törekvéssel jár. Kérjük őt, hogy szálljon ide le miközénk. A Tábor-hegyen az apostolok megtapasztalták Isten dicsőségét. Ott akartak maradni és sátrat építeni (Mt 17,1-13). Hasonlóan tapasztalják meg itt a Szűzanya szeretetét is azok az emberek, akik idejönnek majd ebbe a szentélybe. Ez a mi szentélyünk legyen a mi Tábor-hegyünk, egy zarándokhely a közösségünk számára, de messze azon túl is. A Szűzanya alakítsa át a szíveket, hogy jobban tudjanak szeretni az emberek, és apostolokat neveljen ezen a helyen, akik harcolnak az Isten országáért. A Szűzanya itt a hármassal zarándokkegyelmet szeretné odaajándékozni: a lelki otthonosság kegyelmét, a lelki átalakulását és az apostoli gyümölcsözőség kegyelmét. Keresztényeket akar nevelni a jövő egyházának, de nem a mi közreműködésünk nélkül. Azt mondja ezért nekünk: Hozzatok nekem hozzájárulásokat szorgalmasan a kegyelmi tőkéhez a nagyobb szeretet utáni törekvéssel.

Ez az 1914. október 18-i előadásának tartalma. Így írta körül a jövő keresztényének a képét Kantenich atya. A jövő keresztényét, aki tudatában van a többi emberrel szembeni felelősségének, aki imáit, munkáját, szenvedéseit odaajándékozta embertársaiért, akinek otthona van az Isten szívében és apos-

tolkodik. A fiúk ezeket a gondolatokat fölfogták és elfogadták. A közösség növekedésnek indult. Először is azokban a csoportokban, amelyeket levelezés útján alakítottak ki a katonai kiképző táborokban és a harctereken szétszóródott fiúk közt.

Kentenich atya a háború után felmentést kap a lelki vezetői beosztásból, és így most már csak ezért az új alapításért dolgozhat. Az első időben csak fiatalemberekkel foglalkozik, később nők is csatlakoznak. A teológiát tanuló diákokból papok lesznek és a nők csoportjából nővérek. Létrejön a nővérek közössége, egy modern női szerzetesközösség. Így növekszik a Schönstattmozgalom. A külföldre került nővérek újabb nehézségek előtt állnak. Az uruguayi gyermekeknek ugyanis problémát okoz, hogy a németországi Schönstattba küldjék a Szűzanyának ajándékaikat és áldozataikat. Számunkra, hogy ott messze működik a Szűzanya, nem volt mozgatóerő. Megkérdezték ezért a nővérek Kentenich atyától, hogy nem lehetne-e ott, Uruguayban is egy schönstatti kápolnát építeni, mint az eredetinek leányszentélyét. Megépítették. Ez már a II. világháború idején történt. Kentenich atya akkor Dachauban volt a koncentrációs táborban, de titkos levelezést folytatott a külvilággal és külföldi kapcsolatai voltak. A Szűzanya akaratát látta ebben a dologban is. Dachauban lengyel papok is voltak, akik létrehoztak egy schönstatti csoportot. Nekik is nehézséget okozott az, hogy Schönstatt Németországban van. Fischer atya Kentenich atyához megy és elmondja ezt a nehézséget. Kentenich atya átadta ekkor az uruguayi szentély felszenteléséről szóló beszámolót, amit onnan kapott. Fischer atya felolvassa azt a lengyel papok előtt és ezzel nyomban meg is oldódott a lengyelek nehézsége. Schönstatti szentélyt kell Lengyelországban felállítani. Néhány év múlva, amikor politikai enyhülés következett be, Lengyelországban is felszentelték a lengyelek schönstatti szentélyét.

A második világháború után a Szűzanya néhány lépéssel még tovább ment. Amerikában, Milwaukee-ban a családok Kentenich atya vezetésével azon fáradoztak, hogy ők maguk ábrázoljanak egy élő szentélyt és azzá váljanak. Kentenich atya megmutatta nekik, hogy lehet a Szűzanyát arra kérni, hogy a házukba jöjjön, hogy az otthonuk egy kis zarándokhellyé váljék, kegyhellyé változzék, ahol a Szűzanya schönstatti kegyképének útján kegyelmeket oszt. A kegykép előtt a családok odaajándékozzák áldozataikat a Szűzanyának, részesednek Krisztus keresztségében, ott imádkoznak és számolnak be apostolkodásukról. A Szűzanya megáldja a szülőket, a gyermekeket és a barátokat.

Adódnak életünkben Istennek olyan rendelkezései, amelyeket nem értünk meg mindjárt, hanem csak később, amikor az okát és az értelmét már fel tudjuk fogni. Istennek ezek az irányításai, vezetései teljesen különbözők lehetnek, mégis van egy közös formájuk, alakjuk. Ez így mutatkozik meg: a Szűzanya odahív minket magához a keresztség alá, hogy Krisztussal együtt Istennek ajánljuk magunkat. Konkrét megnyilvánulásában ez teljesen különböző

lehet. Például az egészségünkben, a nevelésben, a házastársunkkal való kapcsolatban kaphatunk keresztet. Egy kedves embernek vagy hozzátartozónak a halálában. Egy lelki fájdalomban, csalódásban... És most szól a Szűzanya: Ajándékozd nekünk ezt az áldozatot! Ajándékozd ezt nekünk, mint a nagyobb szeretetednek a jelét, hogy a szentélyből megáldhassam a testvéreimet. Lehet az itt szóban forgó szentély a mi háziszentélyünk is. Gyakorlatilag ez azt jelenti, hogy életünk nehézségei szeretetté válnak, hogy szeretetté válnak szívünk sebei, mint ahogy Jézus is Atyjának ajándékozta magát az emberekért. Így tehetjük meg mi is, hogy Jézussal együtt odaajándékozzuk magunkat az Atyának embertársainkért; vagy a Szűzanyának ajándékozzuk magunkat, aki a mi adományunkat az Atyának továbbítja.

Házi feladat: Mikor és hol kért tőlünk áldozatot a Jóisten? Adott esetben soká tarthat, hogy az áldozatokat felfedezzük, hogy utána azokat ténylegesen a Jóistennek szívből odaajándékozzuk. Tehát keressük meg, hogy hol hívott meg bennünket a Jóisten nagyobb szeretetre!

Ez a házi feladat nem valami különleges dolog. Lehet az a munka fáradalma, az időszűke, hogy nem jövünk ki az időből, de nevelési probléma is lehet. Az a fontos, hogy felfedezzük, ezek a nehézségek meghívások arra, hogy jobban szeressük őt. Ez tulajdonképpen Schönstatt titka: szeretetszövetség a Szűzanyával.

Házunk eredetisége

Kedves Családok! A ház az a hely, ahol elrejtve biztonságban lehet élni. Ma ezt nem mondhatjuk minden további nélkül, mert az életet sokféle tényező határozza meg. A munka ma már nem kötődik a házhoz, legalábbis a foglalkozással járó munka. Sokféle befolyás áramlik gyermekeinkre, lelki, szellemi befolyás, ami nem a házból jön. Újság, rádió, tv. Ehhez csatlakozik egy további tény. Sok más emberhez szorosan kapcsolódva egy tömegtársadalomban élünk. Átvesszük a többiek véleményét, nézeteit. A magatartásunkban is a többiekről veszünk mintát. Azt lehet így mondani, hogy a házunk falai elvékonyodtak. Átveszik a sokféle befolyást.

Egy olyan társadalom, amelyik nem tiszteli a házastársi hűséget, befolyással van a családokra is. A társadalom, amelyik nem becsüli és értékeli a gyermekáldást, eszméivel áthat a házunk falán.

Az, hogy a Szűzanya a háziszentélyben hozzánk eljön, az első feladata az, hogy a házunkból ismét egy „házat” alkosson. Ez annyit jelent, hogy az ő jelenlétével egy szellemileg zárt tér jön létre. A Szűzanya határozza meg, hogy minek van és minek nincs helye a házban. Ez áll az eszmékre, gondolatokra, erkölcsi elgondolásokra, az örömmek az útjaira, a szabadidő alakításának módjaira, arra, hogy hogyan dolgozzunk. A háziszentély így egy jel a házunkban.

Házunk újra „házzá” lesz. Nagyon nehéz dolog ezt magában véve egyedül megtenni, összeülni és egy önálló ítéletet, elgondolást létrehozni, alkotni. Az elgondolások ma oly sokfélék és tévednek. Egyszerűbben megy mindez, ha a Szűzanya nálunk van, mert így a házunk egy önálló, szellemileg zárt tér lesz.

Néhány teológiai megjegyzést teszek. Ha az Isten az embert megérinti, akkor ez az ember önmagára talál, önmagává válik. Az Isten az embernek az eredete, tehát ha Vele kapcsolatba kerül, az ő saját eredetével lép kapcsolatba. Isten egészen eredetinek alkotott minket. Hogyha a Szűzanya velünk van a háziszentélyben, akkor jobban rátalálunk saját magunkra. Megtaláljuk magunkat, de közösségünk eredeti mivoltát is megtaláljuk. Megtaláljuk az eredeti házassági eszmét. Ezt a „házas eszményünket” úgy találjuk meg, hogy kérdezzünk: milyennek szeretnénk mi ketten lenni? Tábor-hegy szeretnénk lenni, ahol mi és gyermekeink Isten szeretetét megtapasztaljuk, hogy „itt jó lenni”. Názáret szeretnénk lenni, ahol a Szűzanyával Isten akaratát ismételten felismerjük és igent mondunk rá. Betlehem szeretnénk lenni, ahol Krisztus újra születik a mai korban. Názáret szeretnénk lenni, egy szent család helye. Vagy arra van hívatta házunk, hogy Golgota legyen, ahol Krisztussal és Máriával a szenvedésben Istennek ajánljuk magunkat. Talán a pünkösdi teremnek a képe lebeg előttünk. A cönákulum, az utolsó vacsora terme, ahol a Szentlélek lejött az apostolokra és átalakította őket. Talán a kánai menyegző képét szeretnénk, ahol a Szűzanya ismételten mondja az Úrnak: „Nincs boruk...” (Jn 2,1-11) És a mi szegényes adományunk vize átváltozik az isteni áldás borává. Talán szemünk előtt nem egy képet látunk, hanem egy központi gondolat, eszme van a szemünk előtt. Talán az a gondolat ragad meg bennünk, hogy legyünk a szabadság háza, ahol Isten halk kívánságait észrevevesszük és elfogadjuk, és ahol legyűrtük az alacsonyabbrendű kívánságokat. Talán az a gondolat érint meg bennünket, hogy az öröm háza legyen az otthonunk, ahol kipihenhetjük magunkat valami jóban, amire vágyakoztunk. A legnagyobb jó, amire vágyakoztunk, a minket szerető Isten, aki az ő szeretetét az emberek által is közli velünk. Az öröm háza egy olyan ház, ahol az emberek azt élik át, hogy Isten szereti őket, és ahol az emberek a többiek szívében felfedezik Isten szeretetét, ahol mindenki, aki odajön, megtapasztalja Isten szeretetét, az isteni szeretetet, tehát azt találja meg, amit mindig is keresett. Talán a szépség házát akarjuk ábrázolni, ahol az isteni szeretet és az isteni ragyogás mindent átsugároz, átítat. Talán a tisztaság házát állítjuk magunk elé? Jézus azt mondja, hogy boldogok a tisztaszívűek, mert meglátják Istent (Mt 5,8) és hogy a társunkat és a gyermekeket a szeretet isteni megvilágosításában láthatjuk, és hogy így a saját énünk körüli keringés megszakad. Ez az élés az isteni világosságban egy sajátos méltóságot ad az embernek. Jóságossá és erőssé teszi. Azok az erők, amelyek gyakran le vannak kötve az alacsonyabbrendű kívánságokkal, felszabadulnak az isteni szeretet számára. Ez a tisztaság lélektana. Előbb szabadul-

nak fel az erők a szeretetre a velünk szembe álló ember számára, tehát a tett számára és a munka számára. Talán arra vagyunk hívatva, hogy az igazság és az igazságosság háza legyünk. Egy kis „Isten-állam”, mely azokat az értékeket testesíti meg, amelyekre az egész világnak szüksége van. Talán az apostoli harci kedvnek a háza akarunk lenni nagy szenvedélyességgel az Isten országáért, azzal az erős készséggel, hogy ennek a nagy célnak minden mást alárendeljünk.

Keressenek saját maguk is tovább: képeket és eszméket. Kérdezzék meg egyszer, hogy vannak-e olyan gondolatok, képek és eszmék, amelyek mindannyiunk számára egyformán fontosak. Van-e valami olyasmi, ami a magyar schönstatti családok részére eszmény lehetne? Tulajdonképpen ez kézzelfogható is, hogyha az Isten a háziszentélyben közel van, megtaláljuk magunkat. Erre gondolunk, hogyha azt mondjuk: Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtményében.

Hogyha Isten egy embert megérint, akkor ez az ember megtalálja a saját eredetiségét. Hogyha Isten egy családot érint meg, akkor a család találja meg a saját eredetiségét.

A schönstatti Szűzanyának az a feladata, hogy ismételten megmondja az igényét arra, hogy a mi korunkban Isten akarata teljesüljön.

Néhány pedagógiai megjegyzés: Hogyha ismerjük házunk eredetiségét, akkor az immunizál bennünket környezetünk rontásai ellen. Egy olyan korban, amikor egész Európa keresztény volt, nem volt szükség arra, hogy az eszményt keresse. A nagy nyilvánosságban nem történtek nagy rontások. Ez ma másképpen van. Hogyha mi ma tudatosan és önállóan hódítjuk meg eredetiségünket, akkor ezt nem katolikus tömegben tesszük. Viszont keresztény környezetben is lehetséges a tömegemberi mivolt. Egyszerűen igent mondani valamire vagy tapsolni valaminek, mert mindenki ezt teszi. Ez a nagy probléma, ami előtt állunk. Egy valláspedagógiai probléma. Hogyha az emberek egy vallásos környezetben vannak, akkor vallásos kifejezésmóddal beszélnek. Ha egy slágerfesztiválon vesznek részt, akkor a sztárokat tapsolják meg. Hogyha pedig a munkatársak piszkos beszédet folytatnak, akkor azon nevetnek. Az emberek olyanok, mint a kaméleon, mindig a környezetük színét veszik fel. Tömegemberek.

Nem is eszményi dolog ezért az, ha az emberek mindjárt igent mondanak, ha egy vallási igazságot hallanak. Fontos az, hogy önállóan gondolkodjunk. Ez a személyes eszmény és a házasság eszmény módszere. Önállóan hódítjuk meg magunknak a vallásos igazságokat. Ez idővel bizonyos szellemi magatartássá válik, amely a szellemileg erős emberek számára korábban magától értetődő volt, de ez ma már messzemenően elveszett. Ez a szellemi magatartás azt jelenti, hogy mindent, amivel találkozunk, önállóan felülvizsgálunk.

Kentenich atya környezetében ez a szellemi magatartás magától értetődő volt. Azt mondta egyszer Kentenich atya, hogy amíg én a Mária-nővéreknek egy gondolatot át tudok adni, közel tudom vinni hozzájuk, két évig tart. Ne haragudjanak ezért, ha némely dolgot kétszer, háromszor, ötször is elmondok.

Hogy a Szűzanya a házunkba jön, akkor gondoskodik arról, hogy az a ház szellemileg eredetivé váljék.

A mi házunknak lehet egy eredeti szokásrendszere (hagyománya) is. Feladatunknak tekintjük, hogy eredeti szokásokat dolgozzunk ki a család számára. Ezekben a szokásokban kifejeződik a család sajátossága. Közben tanulmányozzuk a hagyományokat. Ezeket nem azért vesszük át, mert „hagyományok” voltak, hanem azért, mert helyesnek tartjuk. A múltnak sok szokása értékes. Fel fogjuk fedezni, hogy ezek a szokások alkalmasak számunkra is. Tartsuk szem előtt, hogy a Szűzanya azért jött hozzánk, hogy eredeti családdá alakítson minket. Az ilyen családnak megvan az eredeti eszménye és az eredeti életmódja.

Ez az eredeti életmód ismételten megmutatkozik a szokásokban. Minthogy minden házaspárnak megvan az eredeti alakja, ezért minden házaspár életének is megvan a sajátos eredeti alakja. Isten közelében újlag felfedezzük eredeti mivoltunkat, eredeti házasságeszményünket, és ezzel összeköttetésben életünknek eredeti alakját, családunk eredeti szokásrendszerét.

Ha a Szűzanya a háziszentélyben velünk van, akkor nekünk adja a lelki átalakulás kegyelmét. Azt a kegyelmét, amelynek segítségével felismerjük Isten akaratát és azt teljesítjük is. Istennek az az akarat, hogy valósítsuk meg eredeti házasságeszményünket, és hogy kialakítsunk a családban egy eredeti szokásrendet.

Most egy példát kívánok a családok figyelmébe ajánlani.

Mint család, együtt élünk az egyházi évvel. Közösén alakítjuk az adventi napokat. Ahol nagyobb gyermekek is vannak, bevonhatjuk őket elgondolásainkba. Megvannak a közös imádkozásnak és éneklésnek is az időpontjai.

A büszkeség és az infantilizmus gyógyítása

Kedves Családok! Ami a leginkább elválaszt a többi embertől, az a büszkeség. A saját magunk körül való keringés. Magunkat vesszük fontosnak és másoktól elvárjuk, hogy fontosnak tartsanak bennünket. A büszke nem hajlandó arra, hogy a másikat meglássa, hanem azt várja, hogy a többiek törődjenek vele: csodálják vagy sajnálják. Mivel Isten nem hajlandó ezt a játékot játszani, ezért a büszke ember nem tud imádkozni. Mivel a többi ember sem játssza ezt a játékot, ezért a büszke egyedül marad. Ezért sértve érzi magát. És a szemében a többiek a hibásak. A büszkeség ellen van egy jó orvosság. Az ember saját hibája. Ha hibázunk, ha valamiben bűnösökké válunk, akkor leesünk a

trónunkról, és olyannak látjuk magunkat, amilyenek valóban vagyunk. Ezért azok az élmények, amikor bűnösnek érezzük magunkat, nagyon értékesek. Ha bűnösnek érezzük magunkat, akkor magunkra találunk. Természetesen lehet arra törekedni, hogy a bűnösségünket elrejtjük, álcázzuk azáltal, hogy mást mutatunk kifelé, mint ami van. Fiatalok ezt gyakran teszik. Belül egészen bizonytalanok és a fölényeset játsszák. Tulajdonképpen szép az, amikor a fiatal lányok a serdülőkorban környezetükhöz kegyesek és játsszák a nagy hölgyet. A nagy királynőt, aki irgalmasan fordul mindenki máshoz. És csókra nyújtja a kezét. Szép, mert ennek szabad így lennie. Ez egy kis színház. Arra, hogy a saját bizonytalanságát elrejtse. Felnőtteknél ez már nem szép. Alapjában véve ez a gyengeség jele. A bűnösségünk segít abban, hogy olyannak ismerjük meg magunkat, amilyenek tényleg vagyunk.

Éretlenségünknek van még egy további formája is, az infantilizmus. Ez egy szellemi magatartás, amely mindig azt várja el, hogy a többiek törődjenek vele. Az infantil ember mindig azt kérdezi, hogyan hatok a másokra. És mindig feléje kell fordulni. Nem tudja elviselni, hogy valaki ellentmond. Egy infantil ember megházasodik, akkor rabszolgaságba dönti a társát. Egy bizonyos kisugárzás megy ki belőle, melyet kb. ezekkel a szavakkal lehetne leírni: Ha nem csinálod azt, amit én akarok, akkor fájdalmat okozol. És így kényszeríti a társát, hogy vele törődjön. De ő saját maga nem törődik a társával, nem fogadja be. Ez a kizsákmányolás egy formája. Az infantil ember állandóan beleviszi a környezetébe a saját kívánságát. És kizsákmányolja a környezetét. A környezetének figyelembe kell vennie a kívánságát. Ha az infantil ember egy nagyobb társaságban van, akkor gondoskodik arról, hogy mindenki vele foglalkozzon. Van egy problémája, és mindenkinek segítenie kell, hogy úrrá legyen ezen a problémán. A közösség, ha nincsen ilyen irányú tapasztalata, meg is teszi. Különösen a keresztény közösségekben, ahol nagyon sok segítőkész ember gyűlik össze. Mindegyik segíteni akar. Végül is egyik sem tud segíteni. Mert az infantil ember úgy rendezi az egészet, hogy végül senki sem tud rajta segíteni. És akkor még egyszer diadalmaskodhat: Nekem, rajtam senki sem tud segíteni.

Mivel lelki problémák ma divatban vannak, keres magának az ember tanácsadót, aki komolyan veszi ezeket a problémákat. Akkor megint van az embernek valakije, aki foglalkozik vele. Saját magunkon is megfigyelhetünk ilyen infantilizmusokat. Mi segít ezek ellen? Barát, aki megmondja az embernek a véleményét. Ez a vélemény így hangzik: Ne tartsd magad olyan fontosnak! Az infantil embernek meg kell tanulnia, hogy el kell fogadnia a lelkének a szenvedéseit. Ez egy súlyos kereszt. De áldássá válik. Reggel felkel az ember, belenéz a tükörbe, keresztnevéen szólítja magát: Ne tartsd magad olyan fontosnak! Egy jó házastársam van, rám néz, mosolyog, keresztnevemen nevez és azt mondja: Ne tartsd magad olyan fontosnak! És ha hagyom, hogy

ezt nekem megmondják, és én is mosolygok, megköszönöm, akkor a javulás útján vagyok. Egy jel arra, hogy az ember az infantilizmusán úrrá lett, ha kész vagyok arra, hogy a társam előtt elismerjem egy hibámat. Itt is játszhatunk infantil színházat. Akkor azt mondom: Igen, mindent rosszul csináltam! És azt szeretnénk, hogy a másik azt válaszolja: Nem csinálsz mindent rosszul! A társunk tehát azt mondja: Mindent rosszul csinálok! Akkor a karunkba vesszük és azt mondjuk: mégis szeretlek! Nem megyünk bele ebbe a játékba, mert ez még feketébbé teszi az embert. De ha sikerült egy hibát őszintén elismerni, az felszabadítja a lelket. Felszabadítja abból a kényszerből, hogy mindig a közép-pontban akar lenni. Felszabadítja a belső rabszolgaságból: Mit gondolnak a többiek róla? Hogyan viselkednek velem a többiek? Ezt gyakorolni is lehet. Például egy társaságban vagyunk és a szomszédunk ruháját leöntjük vörösborral. Azt mondjuk: Bocsánat, ügyetlen voltam! Vagy ha kiborítjuk a sült hús szaftját. De jobb, ha ez véletlenül történik, hogy blamáljuk magunkat. Egy hibát, bűnösséget mások előtt elismerni, az jól tesz a léleknek. A bűnösség: orvosság, ha helyesen bánunk vele. Mit csinálunk a bűnösségünkkel? A társunk előtt beismerjük. És a társunk megbocsátja a bűnünket. Ezáltal, hogy a társunk megbocsát, úrrá leszünk a gyengeségen. És az a szeretetnek egy új átélése. Mert a társunk könyörületét nem érdemeltük ki. Teljességgel egy ajándék. És ez segít rajtunk, felépít bennünket. Hol érzem, miben érzem magam hibásnak a társammal szemben? Sok erőre van szükség ahhoz, hogy hibáinkat elismerjük és bocsánatot kérjünk. Ha ezt megpróbálják, akkor észre fogják venni, hogy milyen hamar előjön a hajlam arra, hogy védekezzünk. Milyen hamar hibáztatjuk a másikat. Vagy azt mondjuk, hogy a körülmények okozták. Milyen gyorsan kimagyarázzuk magunkat. Van egy másik ismertetőjele is annak, hogy kicsit érettebbek lettünk. Hogyan reagálunk, ha mások vádolnak bennünket? Az éretlen ember infantilisan reagál. Vagy energikusan visszautasítja a választ. Vagy pedig a vérmérsékletétől függően mély szomorúságba süllyed. Milyen nyomorúság! Milyen nehéz a sorsom! Mindenki engem csipked! Ez mindig így volt. És így tovább. Hogyan reagálok, ha megvádolnak? Egy érett személyiség azt mondja: Érdekes! Kérlek, mondjál még többet erről!

Ha azt kérjük a támadótól, hogy még többet mondjon és ő folytatja, akkor eközben az első ütéstől magunkhoz térhetünk. Majd felülvizsgáljuk, hogy helyes-e vagy sem, amit a másik mondott. És eközben fontos tudomásul venni, hogy a kívülállók így látnak engem. Hogy tulajdonképpen jól gondoljuk, az világos. Más is így van ezzel. Általában nincs közöttünk senki, aki direkt rosszat akarna. De mégis sok mindent helytelenül csinál. Ilyen vagyok. Ezt szomorúság nélkül mondjuk. Nagy bizalommal a Jóisten iránt, aki könyörületes hozzánk. És az Atya mosolyog és azt mondja: Igen, ilyen vagy, de elfogadlak, mert Jézus meghalt érted. És mert a Szűzanya állandóan rólad beszél. Ezért elfogadlak. Gyere, gyermekem.

És azt mondjuk a társunknak: Elfogadlak olyannak, amilyen vagy! És ha így elfogadjuk egymást, ez egy könyörületes elfogadás. Alapjában véve a szeretet a házasságban mindig irgalmas szeretet. Mert a hibák, amik csak egyszer fordulnak elő, ismételten előjönnek, s mivel gyenge emberek vagyunk, sok mindenben nem tudunk változtatni. Ilyenek vagyunk. És a társunkkal szembeni magatartásunkban is: Ilyenek vagyunk. És a társunknak a magatartása, válassza: Hát csak arra vagy te jó... Ne feledkezzenek meg arról, hogy olyan emberrel házasodtak össze, akin rajta van az eredeti bűn. Ha egy olyan életet akarnak, amelyet nem terhel meg a társuk valamivel, akkor áteredő bűn nélküli társsal kellett volna összeházasodni. De olyat választottak, akin rajta van az áteredő bűn. Ezzel akkor úgy döntöttek, hogy könyörületes szeretetet akarnak ajándékozni. Tehát a mi szeretetünk eleve könyörületes. És eleve úgy fordulunk a társunk felé, hogy nekünk is szükségünk van az ő könyörületes szeretetére. Ez a kölcsönös könyörületesség a keresztyén házasságban az alapmagatartás. Hogy könyörületesek lehessünk, ahhoz egy kicsit éretteknek kell lennünk. Infantilis emberek nem könyörületesek, ők megsértődnek. A könyörületes szeretetnek tere kell, hogy legyen az együttélésünkben. Az együttélésünkben is és nem csak a teológiában. A teológiában ez világos. Mivel magunknak szükségünk van Isten könyörületes szeretetére, úgy való, hogy a többiekkel is könyörületesen bánjunk. Boldogok az irgalmasok, mert irgalmasság lesz a részük (Mt 5,7). Vagy pedig a Miatyánk kérésére gondolunk: Bocsásd meg a vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek. A bűnösség tudata hozzátartozik a közösségünkhöz. Megbocsátunk egymásnak ismételten. Ennek egyik útja: egy kis bocsánatkérés este, amikor a Miatyánkot imádkozzuk. A kérés után, hogy bocsásd meg a vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek, szünetet tartunk. Ez alatt a szünet alatt csendben bocsánatot kérünk a társunktól. Vagy megbocsátunk egymásnak. És ezt a szeretet egy kis jelével kifejezésre is juttathatjuk. Fontos, hogy egész nap meglegyen körülöttünk a könyörületesség légköre. Nem kell, hogy mindig hibátlanok legyünk. Hanem, hogy mindig számolhatunk a társunk könyörületességével. Ne ítéljük el a társunkat, ne ítélkezzünk felette. Belsőleg se ítéljük el. Ez olyan gyorsan végbemegy, hogy a másikat elítéljük: Ő bűnös! Objektíve igazunk van, ha elítéljük. De a mi magatartásunk könyörületes. Istenre tekintünk, amikor észleljük a társunk hibáját, és vele együtt a társunkat nézzük és könyörületesek vagyunk.

Dosztojevszkijt halálra ítélték és már a kivégzőhelyen volt. És látja a nagy tömeget, mely kíváncsian várja a „színjátékot”. Az utolsó pillanatban megjön a kegyelem. És akkor egyszerre más szemekkel látja az embereket. Szánalmat érez velük szemben. Sajnálja azokat, akik a halálát, mint cirkuszt akarták átélni.

Egyik regényében találkozunk egy fiatal fiúval, aki beteg. Mindenkihez jó, és mindenki szereti őt, mert olyan aranyos. Mindenkitől bocsánatot kér. Az

anyja azt mondja neki: Ne kérj mindenkitől bocsánatot, hiszen olyan jó vagy! Azt válaszolja a fiú: Hagyj csak, anyukám! Ha bűnös vagyok mindenki előtt, akkor mindenki megbocsát. És ez a Paradicsom!

Ha bűnösök vagyunk egymással szemben, akkor van okunk megbocsátani, és ez a Paradicsom. Egymástól bocsánatot kérünk, és megajándékozunk egymást a megbocsátással. Akkor teljesen magától létrejön bennünk az a kívánság, hogy változtassunk az életünkön. Akinek megbocsátottak, az szeretne megváltozni. Teljesen magától. Mindent megtesz azért, hogy tényleg megváltozzon. Hogy ne okozzon fájdalmat a másinak. De tudja, ha nem sikerül neki igazán megváltozni, a másik akkor megbocsát. Az irgalmasság az a szeretet, amelyhez nincs jogalapunk. A házastársi szeretet egyéb összetevőire jogos igényünk van. Jogunk van a társunk hűségére, mert azt szerződésben megígérte. Jogalapunk van arra, hogy a társunk gazdaságilag munkájával, pénzeszközeivel támogató. Megígérte nekünk. Ez áll a házastársi szeretet sok más területére is. Persze a szeretet végső soron nem jog. De a megbocsátásnál ez teljesen világos. Itt egy ajándékot kapunk.

Pontosan ez volt a Szűzanya lelkében az alapvonás. Az Úr Jézus lelkében is ez volt az alapvonás a Szűzanyával szemben. A Szűzanya ezt kifejezésre is juttatja a Magnificátban. Isten jóságosan letekintett a szolgálójára. Úgy éli át a Jóisten szeretetét, mint ami nem jár. Tehát tiszta ajándék. Könyörületes, irgalmas. Mert a teremtménynek nincsen joga igényelni a kegyelmet. És ezért úgy éli meg Krisztus önfeláldozó szeretetét a kereszten, mint ami nem jár neki. Nem lehet jogos igénye arra, hogy Krisztus meghaljon érte. Figyelhetjük a Szűzanyánál, hogy elfogadja ezt a szeretetet, melyet nem érdemel ki, és ez boldoggá teszi. Ez a Magnificat alapja. Annak ellenére, hogy neki nincsen személyes bűne. Az áteredő bűn sem. Isten szeretetét, mint irgalmat éli meg. Hasonlóképpen éli meg Jézus a Szűzanya szeretetét. Nem számíthat arra, hogy a Szűzanya megérti őt. Ő kockáztatja az életét. És elveszíti az életét. Mária egyszerűen tiszteli. Lehet a házasságunkban is valami ebből a kölcsönös ajándékozásból. És ezt megmutatjuk egymásnak. Egy mosollyal. Megmondhatjuk egymásnak, hogy elfogadjuk egymást, akármennyi hibánk is van. És éppen ezáltal élesztjük fel a társunkban, hogy jobbá akar válni. Ez egy sajátos folyamat. A kemény bírálat védekező állásba hozza az embert. A könyörületesség pedig feléleszti azt a kívánságot, hogy jobbá váljon. Ezért kérjük, kérdezzük meg a társunkat, légy szíves, mondd meg, hogy mit tudnék jobban csinálni. És hagyjuk ezt magunknak megmondani.

Házi feladat: Mit csinálnak rosszul a társukkal szemben?

Nem akarják végiggondolni, mi az, amit helytelenül csinálnak?

Mit csinálok rosszul a gyermekeimmel szemben?

Mit csinálok helytelenül az egész családi életünkben?

Nem szeretnék a társukat megkérdezni: Mit csinálok helytelenül?

Érzékeléskapcsolatban gyermekeinkkel

Kedves családok! A családi szokásokhoz tartoznak: Születésnap, névnap, esküvők ünneplése is. A gyerekekkel való játék is hozzátartozik, egy bizonyos közös napirend. Erről most nem beszélek részletesebben. A háziszentéllyel kapcsolatban egy másik gondolatot szeretnék kiemelni.

A ház az elrejtettség helye. Ha a Szűzanya hozzánk jön, akkor ez azt jelenti, hogy a szívében helyet készít a számunkra és ott hordoz minket. Ezért olyanok lehetünk, mint a gyermekei. Nem az emberek előtt vagyunk gyerekek, hanem a Szűzanya gyerekei vagyunk. Abban az időben, amikor éjszakánként Németország fölött az ellenséges repülőök köröztek, akkoriban szívesen mondta Kentenich atya, hogy a Szűzanya szíve a legjobb légópince. Abban az időben, amikor az egyház száműzetésbe küldte, akkor mondta egyikünknek Kentenich atya: Minden problémát a gyermekséggel oldok meg. Az Istenhez való viszonyát egy sajátos képben szemléltette, amit a koncentrációs táborban használt a maga számára. Azt mondta: Ezek a legjobb pelenkák. Egy anya a gyermekének mindig a legjobb pelenkát készíti. Ezek a viszonyok, amik között itt Dachauban élek, a legjobb pólya, amelyet Isten a számomra készített. Az éhség, a hideg, az emberi természet teljes kimerültsége, az állandó, közvetlen halálveszély, a terror, a foglyok egymás közti brutalitása, személyes támadások, megvetés. Mindezek a legjobb pelenkák.

Tehát két fontos életfolyamattal állunk szemben. Egyrészt kész vagyok arra, hogy minden áldozatot meghozzak. A nehéz helyzet mögött Istent látom, és azt mondom: A Tied vagyok Atyám! Vagy a Szűzanyának mondom, hogy ezt neked adom a korsódba, hogy a háziszentélyünkéből sok áldás áradjon szét. Ez az Isten akarátára mondott igen. Áldozathozatal a kegyelmi tőkéhez.

A másik oldalról pedig ott van a gyermeki bizalom. Ez a legjobb pólya. A Szűzanya tart mindent erősen a kezében. Ha ma megoperálják a feleségemet, akkor azt mondom: Atyám, legyen meg a Te akaratom! De azt is mondom: Szűzanya, odaírom őt a szívedbe. Anyám, törődjél a gyermekeddel! Meg fogják látni a Jóisten sajátos pedagógiáját. Alig van az életünkben olyan természetes szituáció, amely rendben lenne. Mindig van valami apróság, ami figyelmeztet bennünket arra, hogy ott van mögötte a Szűzanya. Tulajdonképpen ez teszi széppé az életet. Így van ez a társunkkal való szeretetünkben is. Gyakran ott van a nagy boldogság, de a bizonytalanság is, a csalódás is, kishitőség is. Ezek mögött a Szűzanya nevelését kell látni.

Pedagógiai megjegyzések: Mit jelent a nevelés?

A nevelés azt jelenti, hogy eleven érzékelésben állunk. Kentenich atya ezt a szót gyakran ismételte. Mit jelent az, hogy érzékelésben állunk? Akkor állunk érzékelésben a másikkal, ha az ő szíve a miénkkel összeköttetésben van. Hogy tudunk ilyen érzékelési kapcsolatot tartani a gyermekeinkkel? Érdeklő-

dünk az iránt, ami a gyermekeinket mozgatja. Kentenich atya egyszer azt mondta: Egész életem során mindenkinek még a tyúkszemével is törődtem. Vagyis ez azt jelenti, hogy érdekelnek a gyermekemnek az apró dolgai. Piros labda, egy kis bogár, a lábán a kis bibi és így tovább. Ez nagyon fárasztó. Kentenich atya azt mondja, amikor este hazaér az apa, akkor kezdődik az igazi munkája.

Gyakorlati tanács: Ki kellene alakítani egy szokást. Amikor az apa, a férj hazajön és az egész család azonnal megrohamozza, és mindenki el akar neki mondani valamit, és a felesége is már 8 órán keresztül várta, és ő is szeretne valamit elmesélni, akkor egy idő után lehet, hogy már nem jön szívesen haza. Ismerek családokat, akik ezt úgy oldották meg, hogy az első félórában békén hagyják az apát. Végigdőlhet az ágyon, vagy újságot olvashat. És mindenki tudja, hogy most békén hagyjuk őt. Csak az után jön a nagy roham.

Néhány apa tudja, hogy a családnak nagyon nehezebb esik visszatartania magát. Akkor hívja a kutyát és elmegy egy félóra sétálni. A nagyvárosban az apáknak sokszor nagy utat kell megtenni hazáig. Egy apa azt mondta nekem: Amikor hazamegyek, már nem kell pihennem, mert a hazafelé vezető úton, a villamoson már kipihenem magam. De kell itt valami utat találni. Az is megéri egyáltalán, ha mindig gondolkozunk azon, hogy mi a legjobb megoldás. A család sok problémája nem abból adódik, hogy túl kevés a szeretet, hanem abból, hogy a dolgokat nem kezdjük el okosan megoldani.

Tehát apa és anya érdeklődnek a gyerek apró dolgai iránt. Mit jelent érzékelést tartani? Ennél azért többet jelent. Mert hogyha a kisgyerek problémáira nézünk, akkor magunkat nagynak érezzük és a gyereket egész kicsinek. És mivel a gyerek olyan kicsi, könnyen azt gondoljuk, hogy egész gyenge is és segíteni kell neki. Ez helyes is. De a kisgyerek ugyanakkor már egy saját személyiség is, és megterhelhető, mert elég erős. Tehát a gyerekekkel úgy kell érzékelés-kapcsolatot tartanom, ahogy ő érzékeli saját magát, ahogy az ténylegesen nála van. És nem szabad, hogy hagyjam magam megtévesztetni a nagy különbség által. Egy gyerek lehet mérges, agresszív, önző vagy durva is.

Nézzék meg, hogy a gyerekek egymással hogyan bánnak. Ők nem kis gyámoltalan lények, hanem kis zsarnokok, aki a környezetükre rákényszerítik az akarataikat. És igazi fegyverekkel harcolnak. Mi egy fegyver? A fegyver az a valami, amivel egy másiknak fájdalmat tudok okozni. A gyerekeknek nincsen pisztolyuk, de azért tudnak másoknak fájdalmat okozni, a szülőknek is. Itt vannak a lármázó fegyverek. A gyerekek sírása sem mindig a fájdalom jele, hanem gyakran eszköz arra, hogy keresztülvigyék az akarataikat. Mert a szülők a sírásra fájdalmat éreznek, és azt akarják, hogy megszűnjön a fájdalom, és ezért gyorsan teljesítik a gyerek kívánságait. Ezek azok a kicsi gyámoltalan gyerekek?!

Tehát úgy kell érzékelésben állnom a gyerekekkel, ahogy az ténylegesen van. Erre létezik egy módszer, amit Kentenich atya fejlesztett ki. Ezt meg kell igaziból tanulni, különben nem fogjuk tudni. És meg lehet tanulni. Gyakorolni kell és ellenőrizni magunkat, hogy megtettük-e. Ez olyan, mintha egy idegen nyelvet tanulnánk. A jóakarát enélkül egyáltalán semmit nem hoz. A szeretet sem hoz semmit, itt tenni kell valamit.

Tehát miben áll Kentenich atyának ez a módszere az érzékelésre? Rátekintek a gyerekekre, megnézem, hogy mi mozgatja. Aztán a saját életemben keresek valami hasonlót, ami engem hasonló módon mozgat. Elgondolkodom azon, hogy mit kell itt tennem saját magamnak. És csak ezután gondolkodom azon, hogy mi a tennivaló a gyerekeknél.

Néhány példa:

1.) A gyerekek homokból várat építenek. Mi mozgatja őket? Örülnek annak, hogy belenyúlhatnak a homokba. Egyszerűen szép. És ez az öröm erősebb, mint az, hogy vigyázni kell a ruhára. Örömük telik abban, hogy valamit formálhatnak, örülnek neki, hogy valami létrejön. Az az élményük, hogy valamit alkothattak. Most keresem a gyerekekkel az érzékelés-kapcsolatot. Hol van bennem olyan öröm, ami ehhez hasonló? Elöttem áll egy gép, amit meg kell javítani, mert már nem megy. Most szükség van az egész tudományomra, hogy megtaláljam a hibát. Végre megtaláltam és megszüntettem a hibát. Beépíték egy alkatrészt, mindent rendbe hozok, kipróbálom, és a gép beindul. Csak most értem meg a gyereket, hogy mi van benne, amikor homokból várat épít. Természetesen azt is elképzelhetem magamban, hogy süteményt sütök, csak az a fontos, hogy ugyanazt éljem át, amit a gyerek is átél. Érzékelést tartok.

Aztán odajön egy másik gyerek és szétrontra a homokvárat. Most sír a gyerekek. Keresek az én életemben egy hasonló esetet, ahol valaki más nálam egy jó munkát elrontott. Megégett a sütemény vagy hiányzik az alkatrész. Ez bosszantó. Mérges és szomorú vagyok. És most azt kérdezem, hogy mi a tennivaló, hogy viszonyuljak egy ilyen problémához? Odaülhetek a műhely egyik sarkába és elkezdhetek sírni, hogy hiányzik egy alkatrész és elvárhatom a többi embertől, hogy üljenek ők is mellém és sírjanak velem együtt, hogy hiányzik az alkatrész. Lehet, hogy nem sírnak, csak szitkozódznak. Hogyha így látom az életet, akkor odamegyek a gyermekhez és vigasztalni kezdem. De talán másképp reagálok például a leégett süteményre. Talán észreveszem, hogy ez egy olyan feladat, amit meg kell oldani. Sírással és szitkozódással nem lesz jobb a helyzet. Tehát mit csinálok a megégett süteménnyel? Talán beszélek a Szűzanyával róla. Talán a házastársammal is beszélek róla. Talán szükségem van egy olyan valakire, aki velem együtt sír és mérgelődik, de ez biztos, hogy nem a végső reakció. Jönni kell egy olyan pontnak, ahol megoldom a feladatot. Ahol veszem a süteményt és bedobom a kukába. Vagy a kutyának adom, hogy egye meg, és egy új süteményt sütök. Vagy keresek egy másik utat arra,

hogyan javítom meg a gépet. Az nem oldja meg a problémát, hogy várok valakire, aki majd megvigasztal. Tehát újra hozzálatok a dologhoz. És hogyha én mindezt saját magamban feldolgoztam, akkor fordulok oda a gyermekem felé, aki a szétrombolt homokvár fölött ül és sír. Tudom, hogy meg kell vigasztalni, az is jó, hogy van, aki velem együtt sír és szitkozódik, de az is jó, ha egy új várat építünk. A gyerek problémáit a saját életemben kell látnom. A saját életemben kell megoldanom őket, és akkor átvinni a gyermekhez a megoldást. Észreveszik, hogy erre időre van szükség? Mire az elmélkedésükkel a szétrombolt várról elkészültek és tudják, hogyan reagáljanak a gyermekükre, addigra már a második vár is tönkrement. Ezért kell ezt gyakorolni a háziszentélyben. Később aztán könnyebben megy, ha előtte százszor, ezerszer elgyakoroltuk.

2.) A gyermekem nem akar valamit. Azt mondja: Nem! Ő most egy kis forradalmár. 3-4 éves korában minden gyermek bekerül ebbe az időszakba. 14 éves korban még egyszer. Mi ennek a „nem”-nek az értelme? Néha mi is azt mondjuk a társunknak, hogy nem! Reméljük, hogy meg tudjuk ezt tenni. Vannak emberek, akik erre képtelenek. De azok önmagukkal mindig elégedetlenek, és könnyen elkeserednek és egészen belül agresszívak. Jó érzés nemet mondani, erősnek érezni magunkat. Föl is szabadíthat. Most átélek saját magamnál egy ilyen „nem”-et. És érzem magamban, hogy egy ilyen „nem” neveltlenség is lehet. Gyerekes és önfejű. És ezek a „nem”-eink most a szemem előtt lebegnek. Hogyha ezeket a „nem”-eket különböző formákban a saját szívemben érzem, akkor meg tudom érteni a gyermekem „nem”-ét.

De mindenekelőtt valami pozitívumot látok benne. Egy ember számára szép dolog, ha az önállóságaért harcolni tud. Sokan közülünk ezt sohasem éltek át. A nevelőink azt akarták, hogy mindig igent mondjunk. És büntudatot ébresztettek bennünk, ha nemet mondtunk. Vannak olyan emberek, akik azt, amit tényleg szeretnek csinálni, rossz lelkiismerettel teszik. Egy gyerek számára ajándék lehet, hogyha a szülők egy kicsit harcolnak vele.

3.) Láttam egyszer egy családban egy ilyen kis fickót, aki energikusan nemet mondott. Mellettem állt. Megfogtam a nadrágját, ő pedig azt mondta: Engedj el! Erre én ugyanabban a hangsúlyban, mint ő: Nem! Mérgesen így felelt: Engedj el! Erre én: Nem! Kb. 3 percig. És nem engedtem. Ez egy igazi harc volt. És amikor az ellenállása gyengülni kezdett, akkor elengedtem. Pár perc múlva visszajött, de hátrálva. A hátát mutatta nekem. És nyilvánvalóan azt akarta, hogy ezt újból csináljuk. Meg is tettem. Azt mondta: Engedj el! De ennek már egészen más volt a hangzása. Ez már játék volt. Azt mondtam: Nem! Egy darabig folytattuk, és aztán vége volt a játéknak. Az első dackorszak nemje a gyereknel az önállósulás jele. Egy ilyen helyzetben nem szabad a gyerektől elvenni a nemet. Úgy, ahogy magamnál sem szeretném, ha az önálló személyiséget elvennék tőlem. Éreztetnem kell, hogy elismerem a kis önálló személyiségét. Azáltal, hogy egy kicsit harcolok vele, és szeretettel harcolok vele.

4.) Néha nevetlen a gyermek. Most megkeresem azt a helyet, ahol én saját magam nevetlen vagyok. Akkor hamarosan megvilágosodik előttem. Ha nevetlen vagyok, akkor valamit megint rendbe kell hozni. Különbem nem érzem jól magam. Hogyha a környezetem a szeszélyeimet egyszerűen megengedi és az agresszivitásomat szeretettel viszonzozza, és a gyerekes fontoskodásaimra csak jóságosan mosolyog, akkor romlott jellemű leszek. Fontos, hogy néha megmondja nekem valaki, hogy ne vedd magad olyan fontosnak. Ne légy olyan érzékeny, fájdalmat okozol! Vannak olyan helyzetek, amikor önsajnálattal vagyunk tele. A lelkünknek nagyon jót tehet, hogyha valaki megmondja nekünk, hogy ne sajnáld magad annyira. Miért van ez így? Azért, mert annak a felismerése, amit teszünk, elveszik nálunk. Ez kicsit hasonló ahhoz, amikor valaki részeg. Ha valaki nevetlen, vagy szeszélyes, érzékeny vagy mérges, akkor az ösztönök veszik át a személy feletti ellenőrzést. Az értelem már nincs birtokában ennek az ellenőrzésnek. Ezért nem is lehet elérni az eszünkön keresztül az ellenőrzést. Hogyha egy gyerek megüt valaki mást, nem elég, hogy csak megmagyarázom a gyerekeknek, hogy az a másiknak fáj. Nem fogja felfogni. Éreztetnem kell a gyerekekkel azt, hogy fáj, oly módon, hogy fájdalmat okozok neki. Ez a büntetés. A mi eredeti bűnnel terhelt természetünkkel nem jövünk ki büntetés nélkül. Mindenesetre Kentenich atya a schönstatti atyáknak azt mondta: Az olyan közösségeknek, mint a mienk, büntetéslexikont kell összeállítani. De az Önök gyermekei a természetüknél fogva talán szentebbek, mint a schönstatti atyák. Tehát annak a felismerése, hogy mi helyes és mi helytelen, az embereknél az érzelmeken keresztül is bekövetkezik. Természetesen törekszünk a nevelésben arra, hogy verés nélkül neveljünk, más lehetőség is van. De azt a felismerést, hogy valamit hibáztam, ne csak magyarázaton keresztül kapja meg a gyerek. Ez még a racionalizmus idejéből való tévtanítás. A gyerek azt a felismerést, hogy valamit hibásan csinált, az élményből kapja. Csak az a fontos, hogy a büntetés után következzen a kibékülés. Létre kell jönni annak az érzésnek, hogy most már megint minden jó. A megbocsátott hibát soha többé nem hozzuk fel. Amit megbocsátottunk, azt egyszer és mindenkorra elintéztük.

Egymással és a gyerekekkel való bánásmód és a háziszentély

Kedves Családok! Majdnem egy hétig éltünk itt egymással. Most kettős vonalat érzünk. Valami újonnan élni kezdett bennünk. Az egymással való beszélgetésben, a Szűzanyával való beszélgetésben, a saját magunkkal való beszélgetésben valami új kezdődött. A másik vonal: sok programpontot fölvtettünk, elindultunk a gondolatokkal, amelyeket aztán tovább fel akarunk dolgozni, amelyek foglalkoztatnak bennünket. Mindkét szempontból jó lenne talán, ha még egy hétig folytatni tudnánk a családnapokat. Kentenich atya

mondta egyszer Tick atyának: János, ti családnapokat rendeztek, de ez nem elég. A családok töltsék együtt a szabadságukat, hogy hosszabb időn át a mi légkörünkben éljenek. Az ausztriai családokról mesélem: nagyon jól bevált, ha a családnapok után szabadságra mennek a családok. Mert akkor az egyes kérdéseken, gondolatokon tovább lehet dolgozni egy lazább légkörben. Nem tudjuk, hogy milyen szándéka van a Jóistennek a mi házunkkal itt, de magába véve jó lenne, ha lenne olyan nyaraló, ahol a mi légkörünk uralkodik, és hosszabb időn át elidőzhetünk ott... És a tó sincs messze...

Most szeretnék néhány megjegyzést tenni az egymással való és a gyerekekkel való bánásmódra. És mindkettőhöz a kulcs a háziszentély. A Szűzanya szeretne hozzánk jönni, mert terve van velünk. Családunknak küldetése van. Az a küldetése, hogy a Jóisten szeretetét a gyermekeinknek és a többi embernek ajándékozzuk. A Szűzanya szeretne hozzánk jönni a mi Urunk, Jézus Krisztussal együtt. Azt mondta, hogy ahol ketten, hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok közöttük (Mt 18,20). És Krisztus és a Szűzanya együtt vannak egymással. Szeretetlenben kötődnek egymáshoz. A Szűzanya szeretetlenben kötődik Krisztushoz, aki a házasság szentségében jelen van a családunkban, a házasságunkban. Jézus ott van az édesanyjával, aki a háziszentélyünkben jelen van. Ezért a feszület és a Szűzanya-kép összetartozik. Ahogy a házasság szentségében Jézus jelenvaló és Mária a háziszentélyben. Talán ha a szentélyükbe a keresztet készítik, valamiképpen bele tudják hozni a házasság szentségének a jelképét is.

Mivel itt egy nagy jelentőségű valóságról van szó, ezért szentelünk rá időt. Képzeljék el, hogy a pápa idejönne látogatóba. És odaültetjük a pápát a lakószobába, és kimennek a konyhába, és a férj pedig a kertbe megy. Jézus Krisztus jelen van a házasságunkban. Beültetjük a lakószobába. Nem lenne szép, ha lenne egy idő, amikor egymással, Jézussal és a Szűzanyával lennénk? Emlékeznek a lelki napirendre? Nem gondolnák meg a következőket? Nem kellene-e egy olyan gyakorlat, amikor egymással vagyunk Jézusnál és Máriánál? Negyed órát együtt vagyunk a háziszentélyben. Ha idősebbek leszünk, akkor a Jóisten iránti szeretet lesz előtérben. És nem küszködünk a társkapcsolat problémáival. Ha fiatalabbak vagyunk, akkor beszélgetünk egymással egymásról is. Ez egy nagyon nagy titok. Ha a Jóisten nekünk akarja magát ajándékozni, akkor ezt a társunk szívéen keresztül teszi. Mint ahogy Jézusnak ajándékozta magát. A kereszten keresztül ajándékozta magát Jézusnak. Ha Jézus a sivatagba ment volna és nem Jeruzsálembe, akkor csodálatosan elmélkedhetett volna ott. Tanító lehetett volna ott. Mint ahogy Kumrán emberei, akik közül Keresztelő János jött. Némelyek odazarándokoltak volna hozzá, és megállapították volna, hogy itt valóban Isten embere van. A szíve jámbor gondolatokkal telt volna el, de az Atya másképp akarta. Jézus abban találta meg az Atyát, hogy a keresztet elfogadta. Ha a házasság szentség, akkor a Jóisten a házasságon ke-

resztül akarja magát nekünk ajándékozni. És akkor együtt vagyunk és egymásra találunk, elviseljük egymást és így rátalálunk Jézusra, Máriára is. Látják, így a háziszentély a házasság szentségének elevenné válásának a helye lesz. Bemutattam, hogy a megtisztulásnak a folyamata a különböző közösségekben hogyan néz ki. Nálunk a tisztulás abban áll, hogy a fő szenvedélyeinket meg-nemesítjük. Az egyesülésnek a vonala a legtöbb közösségnél megnyilvánul abban a formában is, hogy hosszabban elidőznek a Jóistennél. A házasság szentségében való elidőzés még nem találta meg a formáját. Ezt a formát nekünk kell az egyháznak ajándékozni. Látják, létezik az Oltáriszentségnek az imádása. Hosszabb elidőzés az Oltáriszentségnél. Ismerjük, ott van a nagymise. Ötször annyi ideig tart, mint egy egyszerű mise. Elidőzés az Oltáriszentségnél. Ismerjük az elmélkedést, amely nagyon sok szerzetesrendben ott van. Ez alapjában véve elidőzés a keresztség szentségénél. Krisztus a szívünkben lakik és a Jóisten szeretettel tekint le ránk. Még nincs, nem alakult ki a formája a házasság szentségénél való elidőzésnek. Az elidőzés annál a gondolatnál, hogy Isten egymásnak gondolt ki minket. Ezt a formát, ilyen formát találni fontos feladat. És a háziszentélyt nagy szeretet hatja át. Együtt vagyunk ott, és egymásnak mondjuk: A Jóisten Téged nekem ajándékozott. Elfogadlak. A Jóisten engem Neked ajándékozott. Engem Neked ajándékozott, én is Neked ajándékozom magamat. A Jóisten a gyerekeinket nekünk ajándékozta. A Jóisten nekünk ajándékozta a sok embert, akihez a küldetésünk szól. Megtapasztaljuk Jézus Krisztus közelségét a szentségben. Jézus és a mennyei Atya közelségét, aki az egymás iránti szeretetünkben megtartott minket. A szentélyben való ilyen találkozás talán egymás iránti gyengédségben is folytatódik. Vagy a házastársi együttlétben, találkozásban. A Jóisten Téged neked ajándékozott. Elfogadlak. A Jóisten engem Neked ajándékozott. Én is Neked ajándékozom magamat. A Jóisten azt akarja, hogy termékenyek legyünk saját családunk számára, az egyház, a világ számára, az ő szeretetét továbbajándékozuk. Elidőzés a háziszentélyben. És ezzel egy új erőforrás keletkezik. Jobban összetartunk. Akkor is összetartunk, ha gyakran és elég könnyen fájdalmat okozunk egymásnak.

Az együttélésre vonatkozólag még néhány megjegyzés.

Először. Nem beszélünk a társunkról a háta mögött. Ezt fiataloknak ismételtten mondani kell. Azáltal a tudat által, hogy a társam nem beszél rólam, egy belső biztonság jön létre bennünk. Másodszor nem bíráljuk egymást mások előtt. Ez nehezünkre eshet. Valahol meghívtak bennünket és a feleségem a tor-tahabot a hajába keni. Azt mondom: kedvesem, elragadóan nézel ki. És egész halkan hozzáfűzöm: és még valamire szükséged van? Nem kritizáljuk egymást a többiek előtt. És kérem, a gyerekek előtt sem. Ennek még egy külön oka is van. Mert ezzel ártunk a gyerekeknek. Elveszítik a tekintélybe vetett hitüket. A mi tekintélyünkbe vetett hitet is, ha a társunkat kritizáljuk. Ha nincs meg az

egység, akkor két tekintély nyilatkozik meg. Mind a kettő megnyilvánulásában van valami jó és van döntés. Csakhogy mind a két megnyilvánulás más jót nevez meg. Tehát ha a társam ellenére érvényesítem az akaratomat a gyerekek-nél, akkor két dolgot élnek át a gyerekek: első, hogy a társamnak a döntését érvénytelenítik. Ezt megszenvedi az ő tekintélye. Másodszor abban, amit ő mondott, ott volt a jó rész is. És ez a rész az ő személyét jelentette, és most ezt a komponenst elveszem tőlük. Ösztönösen is felteszik a kérdést, milyen alapon? És így a saját tekintélyünk is csorbát szenved. Egy Ausztráliában élő Schönstatt-atyát felhív egy nő telefonon. Szeretne egy problémát megbeszélni vele. Ez az atya megkérdezi: Megbeszélte már ezt a másik atyával? Akkor csak két schönstatti atya volt Ausztráliában. Igen, azt mondja a nővér. Akkor válaszolja az atya: Az nagyon jó, éppen azon a véleményen vagyok, mint ő. Igen? – mondja a nővér. Erre fel a schönstatti atya felhívta a másik atyát, és megkérdezte, mit mondtál a nővérnek? Azt mondtam, hogy ugyanazon a véleményen vagyok, mint te. Tehát a tekintélynyerés nincs arányban azzal, hogy egy bizonyos ügyet jobban vagy kevésbé jól intézünk el. A schönstatti atyáknak a tekintélye nagyon sokat nyert, hogy mindig összetartanak. Persze sokat beszélnek egymással, különben nem megy. Ha megvan az időnk, amikor együtt vagyunk a háziszentélyben, ha sok időt töltünk el egymással, akkor ezt minden további nélkül reszkirozzhatjuk, mert akkor tudjuk, hogyan gondolkodik a másik. Van a gyermekekkel való bánásmódnak egy nagy problémája. És ez a közvetlen tekintélybevetés. Ettől sokszor félünk. Attól félünk, hogy elveszítjük a gyerek szimpátiáját, ha követelményeket állítunk vele szemben. Ezért mindig engedünk. Barátságos szavakat mondunk. És ez nem jó, mert a gyerek belsőleg elhanyagoltta válik. A szenvedélyek a gyerekekben is ott vannak. Amikről tegnap beszéltünk. De a gyerek még nem tudja, hogyan nemesítse meg a szenvedélyeit. Csak a kielégülés utáni vágyat éli meg. Meg akar kapni valamit. És megy tovább. Ha most a gyerekeknek barátságosan mondom, hogy neked ez nem tesz jót, akkor az értelmére apellálok, s feltételezem, hogy a gyerek saját magát tudja irányítani. De nem tudja, a feltételezés nem helytálló. Ezért a gyerek kitart az igényénél. Tehát ha a gyerekeknek mindig engedünk, átengedjük a gyereket a saját szenvedélyeinek, tehát az áteredő bűn által befolyásolt, károsított szenvedélyeinek is, és a gyerek nem tanul meg ellenállást elviselni. Ilyen esetekben mérges lesz. Olyan emberré válik, akit a neveletlen szenvedélyei hajtanak. Ha jó nevelők vagyunk, akkor segítünk abban, hogy a megváltás valósággá váljon. Akkor létezik követelmény, melyet érvényesítünk is. Ez belső tartást ad a gyerekeknek. Belénk kapaszkodhat. Alapjában ezt csináljuk is, tesszük is. Alapjában mi is ezt tesszük, a példaképeinkbe kapaszkodunk. Csak nem egy akaratait érvényesítő tekintéllyel szemben. Az a tekintély, amely követelményt állít és ezt érvényesíti is, és jóságos, a gyerekeknek felszabadulást okoz, szereti ezt a tekintélyt. A tekintélyt, aki mindig enged,

nem lehet szeretni. Azt használja a gyerek. Tehát a gyereknek tartást adni. Ezt érezni kell. Vannak a házukban bizonyos dolgok, melyet én a tekintélyemmel támasztok és nem érvekkel. Azt mondom: Mi így csináljuk. Persze ha a gyerekek felnőttek lesznek, kamaszkorba jutnak, egyre többet kell engednem, hogy a gyerekek döntsenek. Mert akkor van itt az ideje, hogy tanuljanak dönteni. Tehát támasztékot adok a gyerekeknek. Ne keressék a gyerekeknek a hozzájárulását. Ne udvaroljanak érte. Ha mondok valamit a gyereknek, amit nem tud felfogni, akkor nem fogok jóságos hangon udvarolni, hogy megértse. Hanem azt mondom: Azt nem csináljuk! Kedvesen mondom. Ha a gyerek azt kérdezi: Miért? Azért, mert mondom. Normális esetekben érvekkel kormányzunk. Elsősorban a fiúkkal szemben. Nagyon sokszor elég egy megokolás utasítás nélkül. Az iskolai tankönyvek egymás mellett állnak a polcon, könnyebben találod meg a könyvet, amit keresel és jól is néznek ki. És ez elég. És ezt kb. tizenötször elmondom. Fontos, ha egy ilyen hadműveletet beindítottam, hogy kitartsak mellette. Ne váltsak át valami másba. Tehát hagyok magamnak egy hét időt. És megismétlem ezt az indoklást. Nem utasítok, nem mondom, hogy csinálja, állítsa fel a könyveket, hanem azt mondom, könnyebben megtalálja, amit keres. Csak a megokolást mondom el, miért jobb, ha állnak, mintha összevissza fekszenek. Kitartok mellette. Nem vetem be a tekintélyemet, csak a meggondolásomat. És ez a meggondolás idővel érvényesül a kis embernél, aki önállóan tud gondolkodni. Ha tekintéllyel dolgozom, az máshogy néz ki. Azt éreznie kell, hogy akarom. Azt nem magyarázom hosszadalmasan. Ha lehetséges, természetesen. De tudnia kell, hogy ez nem egy hosszadalmas dolog, hanem ennek meg kell történnie. És akkor gondoskodom arról, hogy ez meg is történjen. Mit csinálnak akkor, ha azt mondja a gyerek: Te nem szeretsz engem! Ha a gyerek azt mondja: Ha ezt kell csinálnom, akkor te nem szeretsz igazán. Vagy hogyha nem adod oda ezt és ezt, vagy nem adod meg ezt és ezt, akkor te nem is szeretsz. Mit kell ilyenkor csinálni? Azt mondjuk ilyenkor: ostobaság. Nem vitatkozunk erről, sohasem vitázunk a gyerekek iránti szeretetről. Ezzel kapcsolatban vitába szállni mindig helytelen. Mondjuk neki, hogy szeretjük, de nem vitatkozunk erről. Néha azt mondja, ha ezt teszed, nem hiszem, hogy szeretsz. A gyerek ezt nem szavakkal mondja, hanem könnyekkel. A gyerek a könnyeivel azt akarja tudomásunkra hozni: Kegyetlen vagy! Kegyetlen vagy hozzám, ha nem azt csinálod, amit akarok. Sok szülő aztán ilyenkor nagyon gyorsan engedelmeskedik a gyermekének. Mert nem tudják értelmezni ezeket a könnyeket. Azt hiszik, fájdalomról van szó. Ezek nem a fájdalom könnyei, ez a szülők fegyelmezésének eszköze. Ez van, ilyen van. Akkor éppen úgy reagálok, mint mikor azt mondja: Nem is szeretsz. Azt mondjuk: Hagyd abba ezt a hülyeséget. A sírást. Ott, ahol helyénvaló, az akaratunkat keresztülvisszük, azáltal segítünk neki, hogy a szenvedélyeiben rendet tudjon rakni. Csak egy a fontos: tudjunk örülni a gyermekeink szenvedélyei-

nek. Talán sok szeretettel egy nevet is mondhatok. Egyszerűen szép megfigyelni, ahogy a kis Péter egyre-másra megkísérli, hogy ő legyen a család feje. Jó látni, hogy rendíthetetlen nyugalommal azt válaszolják a szülők mindig: Nem, Péter, mi vagyunk a főnökök! Akkor nagyon szép látni, ahogy a szülők Péter kegyeit elveszítik. Mint egy király, akinek a hadügyminisztere bejelentette, hogy le kell mondania a királynak. Péter megvonja a kegyeit. És ez szép. Nem ütik le Pétert, kap időt, és bizonyos idő után arra a következtetésre jut, hogy a trón megrohamozása még túl korán van. És olyan jól érzi magát, mint egy gyerek a családban. De a kis forradalmi próbálkozásból visz valamit magával, a személyiségének az erősítését, és a következő forradalomban győz biztosan. És Péter egyre erősebb lesz. Egy év múlva elfelejti a forradalmat. Akkor az első dackorszaknak vége lesz. És akkor kilenc év múlva újra jön a forradalom. És egyszer csak véglegesen sikerre viszi a forradalmat, és akkor tényleg azt csinálja, amit akar.

Ismerünk néhány szent házaspárt: A názáreti szent család, egy német királyi pár, a mi szent királyi családunk... A jövőben ez másképpen lesz. Az egyház jövőjére a szent családok is hatni fognak. Mert egy mély átalakulás a hit erejéből csak a családban lesz lehetséges. A modern ember a lelke mélyéig beteggé vált és otthon nagyon gyakran nem éli már át Isten atyai jóságát. Ezért a keresztény hit hirdetésének a legfontosabb módja az apának és az anyának a tanúságtétele. Az a megtapasztalás, amire a csecsemő tesz szert, döntő az ő istenképére vonatkozóan. Nincsen más, ami ilyen mélyre hatolna. Isten később is ajándékozhatja valakinek, hogy mélyen megtapasztalja az ő szeretetét, megéreztheti egy emberrel azt, hogy szereti őt. Egy ilyen megtapasztalás a lélek mélyébe is behatolhat, de ez nem a közönséges út.

A világ kereszténnyé válása tehát elsősorban a családban történik. Tehát feltételezhetjük, hogy Isten életszentségre hív családokat, és itt a Szűzanya nagy szerepet játszik. Már gazdag tapasztalatokat szereztek e téren, de ez még csak a kezdet.

A szerzeteseknél van egy imaforma, amit közösen imádkoznak. Három-óránként összejönnek, hogy zsoltárokat imádkozzanak és lelki olvasmányokat olvassanak. Így az egész napot összekapcsolják a Jóistennel. Az az erő, amit a szerzetesek kifejtettek, nagyon összefügg az Istennel való erős kapcsolattal. Van nálunk valami hasonló? 300 év múlva majd lesz erre a kérdésre válasz. Később az Egyházban apostoli közösségek létesültek, amelyekben nem éltek mindig szorosan együtt. Például a jezsuiták, tehát olyan közösségek, amelyek apostoli munkát végeztek. Itt a vallási életnek olyan formája jött létre, amely ehhez a mozgalmas apostoli helyzethez illett. Ez az elmélkedés volt. Fél vagy egy órán át elmélkedtek Jézus életéről. Kentenich atya ezt az elmélkedést továbbfejlesztette. A mi számunkra az elmélkedés tulajdonképpen abból áll, hogy megfigyeljük mit tett a Jóisten a saját életünkben. Meglátjuk, hogy a

Jóisten az események mögött áll, és érezhetjük az ő szeretetét. Szegénynek, gyarlónak, gyengének érezzük természetesen magunkat. Gondolunk a bűneinkre, hibáinkra, de sohasem az utolsó, végső gondolat ez. A mi elmélkedésünk mindig azzal a gondolattal zárul, hogy az irgalmas Isten elfogad bennünket. Kentenich atya a mi elmélkedésünket egy képpel is ábrázolni szokta. Azt mondta, hogy Isten könyörületességének tengerén úszunk, és úszunk a saját könyörületre szorulásunk tengerén is. De úgy úszunk a saját könyörületre szorulásunk tengerén, hogy az beletorkollik Isten könyörületességének tengerébe.

A mi kérdésünk tehát az, hogy van-e olyan imaforma, ami nekünk, házastársaknak a háziszentélyben megfelelő? Ahol mindenki Istennel egyedül van, de ahol ketten együtt is Istennél vagyunk, és ahol egymással is vagyunk.

Nem próbálnák meg, hogy naponta hosszabb ideig együtt kettesben legyenek a háziszentélyben? Ennek egy lélektani oldala is van. Tegyük fel, hogy nem a háziszentélyről van szó, hanem egy kerti padról. Képzelsenek el egy házaspárt, akik minden nap negyed órára odaülnek egymás mellé erre a kerti padra. Akkor is, ha sok a munkájuk, ha a gyerek beteg, ha a szomszédok jönnek látogatóba, vagy vizsga előtt állnak, vagy két munkatárs a munkahelyen megbetegedett és ezért fáradtak. Hétről hétre ez a házaspár azt mondja, hogy ezt a negyed órát a kerti padon nem engedjük magunktól elvenni. Lehet, hogy ott szundikálnak együtt, talán nem képesek egy értelmes gondolatot összehozni, de azt mondják: ezt az időt egymással töltjük. És éreztetik egymással, hogy örülnek annak, hogy a társuk ott van. Éreztetik egymással, hogy készek arra, hogy a másikat újólag elfogadják. Tehát van egy kis idejük egymás számára. Ha jobban érzik magukat, elbeszélgetnek a szép élményekről. Esetleg bocsánatot kérnek egymástól és elmondják egymásnak, hogy mi jót találnak egymásban. Vagy beszélnek egy problémáról és mindezt egy kerti padon.

Ez csak a lélektani oldala az egésznek. Most képzeljék el az egészet a háziszentélyben. Ahol átéljük, hogy a Szűzanya néz ránk.

Vianney Szent János egyszer egy parasztot látott a templomban, aki máskor is gyakran ott szokott lenni a tabernákulum előtt. Megkérdezte tőle: Mit csinálsz ilyen hosszú időn át az Oltáriszentség előtt? Azt felelte: Nem csinálok semmit, Ő néz rám, én meg rá nézek.

Itt vagyunk tehát kettesben a háziszentélyben. A Szűzanya velünk van. Ő néz ránk, mi pedig nézünk rá. Talán olvasunk valamit együtt. Vagy néhány percig hallgatunk valamit a szalagról. Vagy beszélünk arról, amit a Jóisten ajándékozott nekünk. Vannak időszakok, amikor mindenki külön beszél a Jóistennel. Kölcsönösen nagyon közel lehetünk egymáshoz, anélkül, hogy beszélnénk egymással. Talán akkor elbeszélgetek a Szűzanyával, Krisztussal a társamról. Hogyha életünk folyamán érettebbé akarunk válni, akkor szükségünk van egy útra, amelyben a személyiségünk mélyebbé válik. Ez megvan minden vallásban. Gondoljanak a jógára, néhány modern módszerre, vagy az

ima útjaira az egyes szerzetesrendekben, amiről az előbb szóltam. És ez ott is megtörténik, ahol az embereknek nincs kapcsolatuk a Jóistennel. Az embernek szüksége van egy időre, ahol összeszedi magát. Vannak modern menedzserek, akiknek az asztalán kerek kő van (mélylélektanilag a kő a személyiség magvának a jelképe). A nap sűrű dolgai közepette egyszer csak azt mondja a titkárnak, hogy most pedig negyed óráig nem akarom, hogy zavarjanak. Ráteszi mindkét kezét a kőre, lecsukja a szemét, lazít és új erőt nyer. Találunk-e a háziszentélyünkkel kapcsolatban olyasmit, amiből mi is erőt meríthetünk? Ugye érzik, hogy nem akarom Önöket valamire rábeszélni, hogy a Szentlélek tudjon hatást gyakorolni. De szép lenne, ha találnánk, találhatnánk valamit. Úgy, ahogy a szerzetesek megtalálták a zsolozsmát, vagy az apostolok közössége az órás elmélkedésüket, vagy a távolkeleti emberek a jógájukat, a menedzserek a kövüket. És ezt a szentélyhez kötődve egyedül és kettesben találjuk meg.

Egyszer a Mária-nővérek házában voltam, és hátul térdeltem a kápolnában. Elöl a tabernákulum mellett nyitva volt az ajtó. Odakint a folyosón zörögtek a vödrök, lehetett hallani, hogy mossák fel a padlót. Hirtelen csönd lesz odakint, nyílik az ajtó, egy nővér bejön, nem lát engem, megáll a tabernákulum és a Mária-kép előtt. Csak áll ott egy percig és újra kimegy, a vödrök tovább zörögnek.

Megértik ugye, hogy mit akarok mondani? Lehetséges, hogy a különböző családokban különböző formák alakulnak ki. Némelyiküknek vannak korszokai. A korszokjukba cédulákat tesznek bele a kérésekkel, amelyekkel a Szűzanyához fordulnak. Fölírják a cédulára azt is, amit a Szűzanyának följajánlanak. A korszó a kánai menyegzőre emlékeztet (Jn 2,1-11). A Szűzanya azt mondta az Úrnak, hogy nincs boruk, és az Úr a vizet borrá változtatta. Mi odaajándékozzuk a kéréseinket a korszóba, a Szűzanya odanéz rájuk, és azt mondja az Úrnak: nincs boruk. De a Szűzanya nekünk is azt mondja, a testvéreinknek nincs több boruk. Ajándékozz nekem az ő részükre egy áldozatot. Tehát ez egy kérdés: Hogyan éljünk a háziszentélyünkkel? Nekünk, férfiaknak, egy dolog nagyon fontos. Egy férfi nem tud mindig a jámborságnak csak nagyon kicsi formáival élni. Neki tudnia kell azt is, hogy mire jó az egész. Nagy cél kell, hogy lebegjen előtte. Tehát a szemünk előtt kell, hogy lebegjen, hogy a család megújulásáról van szó, és az egyház megújulásáról, és az emberi közösség megújulásáról.

CSALÁDNAPOK

Óbudavár, 1987. június 27 – július 2.

Kedves Családok! Vannak időszakok, amikor az egymás iránti szeretetet jobban érezzük. Talán olyan időszakok lehetnek ezek, amikor ünneplünk valamit. Vagy ha visszaemlékezünk. Visszaemlékezünk a megismerkedésünk, első találkozásunk idejére. Vannak olyan időszakok is, amikor Isten különösen közel van hozzánk. Ezek a nagy ünnepeknek az időszakai. Vannak olyan időszakok, amikor mind a kettő így van. Időszakok, mikor az Istent is és a társunkat is közel érezzük. A lelki napjaink ilyenek. Ünnepek kétféle értelemben. Átéljük a Szűzanya közelségét, mit szeretne ajándékozni a kegyelmével, mégpedig egy sajtóságos kegyelemmel. A názáreti család kegyelmével. Másodszor pedig átéljük a lelki napjainkban a közösségünket is. Ez Schönstattban tipikus valami, a kegyelemnek és a természetfelettinek az összekapcsolása. Évközben is vannak ilyen időszakok. Nem tudom, hogy maguk is ünnepelnek-e, szoktak ünnepeket tartani? Megvizsgálom, hogy a férfiek tudják-e a házassági évfordulójukat.

Ezekben a napokban feladatainkat, mint házaspár és család, megtanuljuk új módon, másként nézni és az előtt a kérdés előtt állunk, hogy miként valósuljon meg mindez életünkben.

Schönstatt alapítása

Kentenich atya fiatal papként szintén e kérdés előtt állt. Fiatal emberek egy csoportjának hirdette elképzelését az új emberről. A fiatal emberek egy élő közösséget hoztak létre, melyben életszentségre törekedtek. Ez Schönstattban volt, egy kollégiumban, és a Jóisten itt jelek egész sorát adta.

Az első jel: egy előadássorozat a Szűzanyáról sok erőt adott a fiúknak, és Kentenich atya, aki nagyon szerette őt, megsejtette, hogy a Szűzanya szövetkezni akar ezzel a fiatal társasággal.

A második jel: A kis közösség megkapta az ottlévő régi temetőkápolnát gyülekezési helynek. A Szent Mihály kápolna, mely egy középkori kolostorhoz tartozott, egy térség mellett volt, ahol a fiúk futballozni szoktak.

A harmadik jel: Kentenich atya egy újságcikket olvasott Valle di Pompei zarándokhelyének létrejöttéről Olaszországban. Ennek a zarándokhelynek van egy különlegessége: nem volt itt a Szűzanya jelenése, hanem ott élt egy férfi, aki szoros kapcsolatban volt egy gyermekcsoporttal. Ők is kérték a Szűzanyát, hogy jöjjön közéjük.

Kentenich atya amennyire csak vissza tudott emlékezni, mindig élt benne a felelősség és a tudat, hogy neki új embert, új közösséget kell alapítania. Ez az új ember olyan, aki belülről fakadóan szeret, akiben Krisztus lelke működik. Aki a jót nem azért teszi, mert a többiek is teszik, hanem mert ő akarja. Aki tehát cselekvésében nem függ a tömegtől. Az új közösség tökéletes közösség akar lenni, tökéletes személyiségekből, egyénekből, a szeretet alapvető erényére alapozva. Ehhez a felelősséghez, amely Kentenich atyában élt, mindig egy nagy gond is társult. Minden nevelőnek gondja ez a gond, viszont az ő személyes életében volt egy nagyon mély megtapasztalás: átélte azt, hogy a Szűzanya vezeti őt.

A Szűzanyával való nagy bensőséges kapcsolata belső személyes szabadságot adott számára. Az a kívánság élt benne, hogy az ő megtapasztalását a fiatal közösségnek továbbadja. Az volt a kívánsága, hogy a Szűzanya ennek a kis közösségnek bocsássa rendelkezésére, adja oda az ő szívét.

Elképzelhetjük, milyen gondolatok jártak a fejében, mikor a Valle di Pompei zárandokhely létrejöttéről szóló cikket olvasta.

Az a gondolat bukkant fel, hogy jöhetne-e a Szűzanya ide közénk is. A mi új gyülekezőhelyünket tenné-e kegyhellyé és bocsátaná rendelkezésünkre, ajándékozna oda a szívét, hogy az éljen bennünk is, ami őbenne élt:

- szabad, erős személyiség;
- szívélyes szeretet az emberekhez;
- bensőséges kötődés Krisztushoz;
- lélekkel teli gyermekség az Isten előtt, Atyánk előtt.

Negyedik jel: Néhány héttel később kitört az I. világháború. Kentenich atya tudta, hogy a fiúk, a fiatal emberek hamarosan a frontra fognak kerülni. Ezzel Isten fontos jelet adott. Az volt ugyanis a kérdés, hogy akar-e a Jóisten itt egy új kegyhelyet alapítani. Az emberek azt mondják, hogy szeretnénk, ha a Szűzanya itt lenne közöttünk kegyelmi anyaként. Az nem biztos, hogy a Szűzanya is ugyanúgy akarja. A Szűzanya az Isten tervein tájékozódik. Az volt a kérdés, hogy akar-e Isten itt egy új kegyhelyet létrehozni, ahonnan a Szűzanya nevelő tevékenységet fejt ki. Itt a világháború egy nagyon fontos jel. Kentenich atyának volt ugyanis egy alapvető belső tartása, mely így írható körül: ha mi, emberek, tehetetlenek vagyunk, akkor akarja megmutatni Isten a mindenhatóságát.

A fiatal közösség pedig valóban tehetetlen volt, hiszen szét fog szóródni az I. világháború csatáterein. Hogyan törekedjenek ilyen körülmények között továbbra is együtt életszentségre? Hogy élhetnek együtt az apostoli munkának? Éppen ez a nehézség volt a jel Kentenich atyának arra, hogy a Szűzanya mégis akar valami. Így került sor Schönstatt alapítására.

Az alapítás

A fiatal emberek visszajöttek a nyaralásból és megtartották az első összejövetelüket az új gyülekezőhelyükön, a régi Szent Mihály kápolnában. Kantenich atya eléjük tárta a tervét: nehéz időszak, amelyben élünk, a legnagyobb erőfeszítéseket igényli tőlünk, de mi a saját erőfeszítéseinkkel nem fogunk sokra menni, ezért a Szűzanyának ajándékozzuk őket és kérjük őt, hogy jöjjön közénk: jöjj közénk és ajándékozd nekünk a szívedet, hogy benned a Jóisten-nél otthon lehessünk.

Ajándékozd nekünk a szívedet, hogy szabad, erős személyiségekké váljunk, akik belülről fakadóan szeretnek. Ajándékozd nekünk a szívedet és alkalmazd bennünket, hogy lehessünk a te apostolaid és egy új kezdet jöjjön létre a kezdeményezésünkkel az egyház és a világ megújítására. A fiúk Kantenich atya javaslatait elfogadták, a Szűzanyának ajándékozták, az ő rendelkezésére bocsátották magukat.

A Szűzanya rendelkezésükre bocsátotta magát és egy nagy megújító mozgalom jött létre, melynek a középpontja a Szűzanya kegyhelye, a kis kápolna, Schönstatt tehát egy szövetségre jött létre, abból a szövetségből, mely a Szűzanya és az alapító, valamint munkatársai között jött létre. Az tartozik Schönstathoz, aki ezt a szövetséget szintén megköti.

A szövetséget hivatalosan lehet megkötni a közösség előtt. A schönstatti mozgalomhoz való tartozásnak vannak formái, a döntő azonban, hogy a szívünkkel kössük meg ezt a szövetséget. Ez ott történik meg, ahol valaki azt mondja a Szűzanyának, hogy én neked ajándékozom magam, a nagyobb szereetre való törekvésemet, az imádkozásomat, a munkámat, a szenvedésemet. Áldj meg minden embert, akinek a te áldásodra szüksége van schönstatti szentélyedből.

1942-45 között Kantenich atya a dachau koncentrációs táborban volt. A schönstatti mozgalom ott is kezdett elterjedni.

Nemcsak német, hanem más nemzetiségű foglyok is csatlakoztak a mozgalomhoz. A legtöbben olyan nemzetekből származtak, amelyeket a németek megtámadtak és leigáztak. Az a kérdés merült föl bennük, hogy miként tudnának ilyen mozgalmat létrehozni hazájukban. Egy ilyen mozgalmat hogyan lehet meghonosítani, melynek központja Németországban van. A következő évtizedekben az emberek nem akartak németekről hallani, beszélni.

Egyidejűleg valami fontos történt Dél-Amerikában: a schönstatti Mária-nővérek Uruguayban tevékenykedtek. Az ottani embereknek nem voltak problémáik Schönstatt-tal olyan értelemben, hogy az német területen van, de Schönstatt, mint hely, messze volt. Nem volt elképzelhető egy dél-amerikai számára, hogy lélekben átzarándokoljon az óceánon és a schönstatti szentélyben a Szűzanya szívében otthonra találjon.

Az sem volt világosan érthető számukra, hogy miért ajándékozzák el ők az áldozatukat Németországba a Szűzanyának. Ez vezette a nővéreket arra a gondolatra, hogy szentélyt építsenek Dél-Amerikában, Uruguayban és ugyanazt tegyék, mint Schönstatt alapításakor tette az alapító és a fiúk. Tehát egy leányszentélyt alapítottak. A kérdés az volt, hogy a Szűzanya is akarta-e ezt. Megkérdezték Kentenich atyától ezt. Kentenich atyának volt titkos levelezése a táborból, ami életveszélyes volt, de az alapítás fontosabb volt neki, mint az élete.

Kentenich atya a hozzá érkező kérdésben azt a jelet fedezte föl, hogy a Szűzanya a szentélyét meg akarja sokszorozni.

Így jött létre az első leányszentély. A más nemzetiségű foglyok ott Dachauban ennek a gondolatnak és hírnek nagyon örültek: akkor Schönstattot, a szentélyt fölépíthetjük a hazánkban, mint nemzeti schönstatti szentélyt...

A háború után ez meg is történt, sok országban jöttek létre leányszentélyek. Pillanatnyilag az egész világon kb. 100 ilyen van és folyamatosan épülnek újak.

A negyvenes évekig a schönstatti mozgalom már annyira kialakult, hogy sok országban voltak schönstattiak. A legelején volt egy csoport fiatalemberekből, később ezekből egyetemista csoport lett, többen papok lettek belőlük, tanítók, tanárok, más hivatásban működő férfiak.

Megmaradt a fiúknak a saját mozgalma, utánpótlás jött az iskolákból. Azután jöttek nők is és a nők mozgalmából néhányan elhatározták, hogy egészen Schönstattnak akarnak élni. Ők egy külön csoportot alapítottak, belőlük lettek a Mária-nővérek. Van több, a régi szerzetesrendekhez hasonló közösség Schönstatton belül. Papok közössége, nem pap férfiaknak, Mária fi-testvéreknek és olyan papoknak, akik csak Schönstattot szolgálják, ők a schönstatti atyák. Családok közössége, akik egyféle „családi szerzetesrendet” képeznek. Ilyen még nincs az egyházban, ehhez még meg kell formálni az egyházjogot.

E közösségek köré – amelynek mindegyike nagyon erősen kötődik Schönstatthoz – csoportosulnak további közösségek, amelyek szervezetileg kevésbé szoros kötődéssel rendelkeznek. Ez a kisebb kötődés szervezeti vonatkozásra értendő, nem pedig szívük Szűzanyának való odaadására. Ezek a szervezetileg kevésbé kötődő közösségek, például fiúk, lányok, családok, anyák, apák közössége, ahol egyik szülő lépett csak be és a papok. Az egész mozgalom életelve a Szűzanyával való szövetség, de a szervezeti csatlakozás különböző.

Az egész világon lévő szentélyek mindenhol egyformák. Ennek meghatározott értelme van. A modern ember nagyon sokat mozog. Bárhova megy, ugyanolyan helyiségbe léphet be és az az élménye, hogy otthon van.

A családmozgalom alapítása egy további fejlődést hozott magával: a családoknak nem volt elég, hogy elzarándokoltak a legközelebbi schönstatti szentélybe. Ők azt szerették volna, ha a Szűzanya ott van náluk otthon.

Kentenich atya a családmozgalom alapítása alkalmából írja a családoknak: fogják a Szűzanya schönstatti kegyképét, vigyék magukkal haza és helyezzék el egy szép, méltó helyen a lakásukban. Akkor otthonaik maguk is kis szentté válnak, ahol a kegykép kegyelmet árasztónak, közvetítőnek bizonyul és egy szent családbirodalmat hoz létre.

Megint föl kell tenni a kérdést, hogy akarja-e ezt a Szűzanya? De erről meg lehetünk győződve, mert az alapítónk ezt így mondta. Tehát ezt tesszük otthon, amit az alapító és a fiúk tettek 1914. október 18-án.

Így hozunk létre egy háziszentélyt. Ezt fölülről is lehet szemlélni, és akkor így fejezhetjük ki: a Szűzanya kiválasztja magának a házunkat, hogy ott működjön, hozzánk jön és nekünk akarja ajándékozni a szívét.

A családunkat a nagyobb szeretet terévé akarja tenni. Egy olyan helyé, ahonnan Krisztus szeretete kisugárzik. Ahol az ember, akik odajönnek, otthon vannak Istennél. De a Szűzanya azt kéri tőlünk, hogy ajándékozzuk magunkat neki. Tehát a szeretetszövetség legyen az a mód, életforma, ahogy élünk.

Az érett és éretlen gyermekség

Kedves Családok!

Minden felnőtt ember először gyermek volt. A világot először az anyja és az apja szívéen át tapasztalta meg. A gyermekben vágy él, valóságos éhség a világ után. Kapcsolatokra, gyengédségre vágyik. Ezt az igényét az apja és az anyja kielégítik. Amikor a világgal kapcsolatba kerül, akkor azt a szülein keresztül ismeri meg. Észleli a szülei által támasztott követelményeket, a szigort és a következetességet is. Ezáltal azt is észreveszi, hogy többre képes, mint ahogy hitte. Lényegében az a gyerek tapasztalata, hogy szeretik.

A gyermekségnek ebben az életfolyamatában valami, az egész emberi életre vonatkozó fontos dolog jut kifejezésre. A gyermeklét ugyanis hozzátartozik az emberi természethez, akkor is, ha érett nők és férfiak lettünk.

Van éretlen és érett gyermekség. Az éretlen gyermek azt akarja, hogy minden kívánsága teljesüljön. Ő akar a középpontban lenni, ezért mindig új és új problémái vannak, hogy a többiek ráfigyeljenek. Siratja az elmulasztott lehetőségeit. Mindig saját magáról beszél. Az olyan személyiségeknek, akik éretlen gyermekek maradtak, sajátos kisugárzásuk van. Ha érintkezésbe kerülünk velük, akkor állandóan igazolnunk kell őket. A pszichológia ilyenkor infantilis személyiségről beszél.

Egy éretlen gyermeket nevelni lehet, de persze felnőttkorban ez nagyon nehéz. Egy infantilis felnőtt nevelése olyan nehéz, mint megtanulni egy idegen nyelvet. A probléma megoldása ott van a háziszentélyünkben. Az éretlen embernek meg kell tanulnia szenvedni és a szenvedést odaajándékozni. Meg

kell tanulnia, hogy a fájdalom hozzátartozik az élethez, de nem akadályozza a szeretetet. Meg kell tanulnia, hogy a szeretet fájhat is.

Mi mindannyian infantilisak vagyunk egy kicsit. Az előrehaladást csak a szeretetünk növekedése hozza. Ha önmagunktól elfordulunk, és azt keressük, hogy mi jó van a társunkban. Ha az áldozatainkat odaadjuk a Szűzanyának. A Szűzanya akkor majd hozzánk jön, és felébreszt bennünk egy olyan életformát, amelyben Krisztus él. Ő feláldozta magát az atyjának a kereszten és szeretettel fordult azok felé, akik keresztre feszítették. A szenvedéseink felajánlásával Krisztus növekszik bennünk. Ha odaadjuk lelkünk fájdalmát, akkor nagy nyugalom költözik belénk. Az anyjánál levő gyermek nagy nyugalma ez. Szűzanya! Neked adom magamat. Krisztus is ezt mondja bennünk. A kereszten pedig: „Atyám, a te kezébe adom magamat.” (Lk 23,46) Az infantilizmuson Krisztus lelkével leszünk úrrá.

Az érett gyermeki ember. Ő az apa, az anya körül kering. Minden nagy és szép dolognak örül. Az infantilisnak nem lehet ajándékot adni, mert mindig követel, és mindig többet, mint amennyit a másik adni képes. A gyermeki ember nem ilyen. Kentenich atya minden apróságnak örült, mint egy gyermek. És mindent továbbajándékozott.

Az infantilis ember egy változata a megöregedett ember. Neki mindene megvan, ő már mindent látott, átélt, megtapasztalt. Nem lehet neki semmivel sem örömet szerezni. Olyan tanító típusa, aki mindig a mutatóujját emeli. Közben az az érzésünk, hogy nem kell őt komolyan venni. Egy egészen szűk kis világban él, és alig lehet neki valamit ajándékozni, ami ezt nagyobbá tehetné.

A házasságban is van ilyen, amikor már minden megszokott, szabályozott. Hányszor mondta Kentenich atya ilyeneket látván: „Fel kell számolnunk a magától értetődőségeket!” Mindig felfedezőknak kell lennünk. Mint a gyermek, örülni az ajándékoknak. Lássuk meg házasságunk felett a mennyei Atyát. Ő ajándékozza nekünk a társunkat és felszólít, hogy te is add oda neki magadat. Tekintsük a házasságunkat úgy, mint a gyerekek játékát. A gyermekség itt ideál jelent, az érett emberség formáját, nem infantilizmust.

Segít a Szűzanya. Gyermekként beszéljessünk a mennyei Atyával a társunkról. Így fedezzük fel, hogy milyen szép ajándékot kaptunk a Jóistentől. De mivel még kissé infantilisek vagyunk, és saját magunk körül keringünk, ezért a társunkat a saját kívánságainkhoz mérjük. Olyanok vagyunk, mint az a gyermek, aki sír, mert az ajándék labda nem autó. Az érett gyermekség az Atyára tekint és meglátja, hogy tőle kapta a társát ajándékba. Meg van arról győződve, hogy atyja örömet akart ezzel neki szerezni. Annál több örömünk van a társunkban, minél inkább Isten gyermekei vagyunk. Ezt a belső magatartást kiterjesztjük az egész életünkre. Vagyis mindent, a gyerekeket, a barátokat, az otthonunkat Isten ajándékának tekintjük. Egy tipikus schönstatti család mindig szép dolgokat él át. Tudja a mi Atyánk, hogy mi jó nekünk. Éretté akar

nevelni bennünket. Ezért gyakran nem azt adja, amit kérünk. Feleljük erre azt, hogy igen, megteheted ezt velünk. Ez fáj, de megnyugszik a lelkünk. Imádkozzuk mi is Kentenich atyával: „Tégy engem az állandó isteni mosoly és az emberi sírás gyermekévé!”

Ha tehát nehézség támad köztünk, először is arra gondolok, hogy a társam mögött ott van a Jóisten. Megpróbálok őt meglátni. Nem futok a templomba, hiszen itt van az én templomom. Rám tekint Atyám és nekem nyújtja a társam. Ennek nem örülök, mert magam körül keringek. Mégis így szólok: Köszönöm. Létrejön a mosoly az emberi síráson. A társam is ugyanígy van velem. Egy- másra találunk ebben a mosolyban, és ekkor történhet akármi. Ugyanígy fordulunk a gyerekek felé is. Isteni mosollyal és néha emberi sírással fogadjuk el őket.

A Szentlélekből való élet feloldja a feszültségeket. Fellazulunk. Aki mosolyog, az nem visel háborút. A mosolyban benne van az az állandó készség, hogy meglássuk a másik szépségét. Kicsit mosolygunk a saját butaságunkon, a másik butaságán. A mosoly az ellazulásból ered, amikor elengedjük a másik kötelezettségét. Például miért mosolygunk a kiscicákon? Mert olyan esetlenül mozognak, olyan különösen néznek. Felmentjük őket az alól, hogy tökéletes macskák legyenek. Nézzük így a társunkat, a gyerekeinket a Jóisten szemével. Hiszen ő alkotta őket, ilyenek teremtette, tehát nem kell, hogy más legyen. Nem tehet róla, hogy ilyen, és ez nem is baj. Így aztán feloldódik a feszültség. A magunk körül keringés kinyílik és hirtelen meglátjuk a másik szépségét, elkezdünk ennek örülni. A háziszentélyben jelenlevő Szűzanya segít. Menjünk oda hozzá együtt. Ő csak mosolyog rajtunk, mint mi a kiscicákon. Mosolyog és szeret minket. A feszültségek feloldódnak. Meglátjuk a társunk nagyságát. Feléled a szívünkben az apai-anyai érzés, és örülök a társam eredeti egyéniségének. Annak, amin korábban bosszankodtam. Jóindulattal vagyok iránta. Így majd harag nélkül tudom helyesbíteni úgy, ahogy a kiscicát is harag nélkül teszem le a reggeliző asztalról, a tej mellől. A gyermekség és a szülőség itt ugyanaz. „A lélek megszabadul magától, hogy apai-anyai gazdagság áramolhasson a helyébe” – mondta egyszer Kentenich atya. Ő gyermeki és ugyanakkor meleg atya-szívű ember volt.

Üljenek oda a Szűzanya képe elé és gyakorolják:

1. A Szűzanya ránéz a társamra és mosolyog.
2. A Szűzanya rám néz és mosolyog.
3. A Szűzanya ránk néz és mosolyog.
4. A Szűzanyára nézünk és mosolygunk.
5. Egymásra nézünk és mosolygunk.

Ez egyetlen életfolyamat. A Szűzanyával vagyunk és fürdünk az irántunk való szeretetének a fényében.

Gyakorlat:

Üljünk a háziszentélyünkben és gondoljunk arra, hogy a mennyei Atya megajándékoz bennünket, nekünk adja a társunkat. Mondjuk tehát neki: „Atyám, elfogadom a te ajándékodat.” Fogjuk meg egymás kezét és mondjuk: „Atyánk, te kötsz minket egybe.”

Ismételt nehézség esetén: „Atyánk, neked adjuk magunkat úgy, mint Jézus a kereszten. Neked adjuk szenvedésünket a kegyelmi tőkébe. Szűzanya megengedjük, hogy még több szenvedést is küldjél, nem fogunk elfutni. Hisszük, hogy szeretsz minket.”

A mennyei Atya vezet bennünket

Megtanultuk, hogy lássuk a társunk mögött a Jóistent. Ezt a fejünkkel nagyon gyorsan megtanuljuk. Az életben valamivel tovább tart.

Schönstatt az eszme és az élet közötti kapcsolatot jelenti. Tehát összekapcsoljuk a gondolatot és a gyakorlatot, a meggondolást és a cselekvést. Ha valaki azt kérdezi maguktól, hogy mi Schönstatt, akkor mondhatják: a keresztény élet egy mai útja. Tehát Schönstatt nem akadémia, hanem az élet egyeteme. Nem adományoz tudományos doktori címeket, hanem a keresztény élet doktori címét adományozza. A megélt keresztény élet doktori címe a szentté avatás. De ez csak a földi élet befejezése után következik. A mi közösségünk, csoportunk akkor érte el célját, ha egy házaspárt közülünk szentté tudnak avatni. Meg kell egyeznünk abban, hogy melyik házaspár legyen az, és a többiek imádkoznak azért a kettőért.

De most komolyan: Gondolják csak meg, hogy hány egyes keresztényt avattak már szentté, és hány házaspárt? Talán van négyezer szent, és mind-egyikük a keresztény élet példáját mutatta. A szentté avatással azt fejezi ki az egyház, hogy tájékozódhatunk általuk, tarthatjuk magunkat az ő életútjukhoz. Ezért olyan fontos számunkra, hogy az alapítónkat is szentté avassák. Ezáltal az ő élete és útja az egész egyház részéről elismerést nyer.

A szentté avatásnál az egyház a Szentlélek irányítása alatt cselekszik. Amikor Rómában most a Kentenich atya születésének 100. évfordulóját ünnepelték, a Szentatya Kentenich atyát az egész egyház élete forrásának nevezte, és arról beszélt, hogy legyen ő számunkra az irányadó. Arról beszélt, hogy az ő karizmájának részesei vagyunk. Ez egyelőre elég nekünk, de előbb vagy utóbb szentté is avatja az egyház. De hogyha egy keresztény közösség alapítóját avatják szentté, az valami különleges.

Néhány éve a svájci schönstatti fiúk egy csoportja személyesen felkereste a Szentatyát, hogy avassa szentté Kentenich atyát. A pápa azt felelte: Avassátok ti szentté. A szent követők igazolják az alapító szentségét.

Az első jezsuiták között pár szentet találunk: Xavéri Szent Ferenc, boldog Fáber Péter, Borgia Szent Ferenc. Magyarországon pedig mi vagyunk az elsők Kantenich atya követői között. Hogyha 200 év múlva 20 ezer vagy 50 ezer schönstatti család lesz Magyarországon, akkor kérdezik, hogy kik voltak az elsők. Az összejöveteleken majd rólunk mesélnek.

Schönstatt az élet egyeteme. Schönstatt az az út, ahogy a hétköznapiakban éljük az életszentséget.

De nem vagyunk egyedül ezzel a feladattal. A Szűzanya jön hozzánk és nevel bennünket. Ott van ő a schönstatti családok háziszentélyében.

A gyermekség útjáról beszélgettünk együtt és azt a beszélgetést akarjuk folytatni. A Szűzanya arra tanít bennünket, hogy együtt lássuk az életet isteni megvilágításban. Együtt közösen megfigyeljük az életünket, szemléljük, hogyan találkoztunk egymással, hogy mit éltünk át egymással, hogyan találtunk lakást. A nehézségeket szemléljük, amelyeket át kell élnünk a másikkal való kapcsolatban. Szemléljük, hogy születtek a gyermekeink, hogy eltávolodtunk egymástól, és újra egymásra találtunk. Ezek mögött az események mögött meglátjuk a mennyei Atya kezét.

Krisztus közöttünk él a házasság szentségében és Krisztus minden mögött ott látta a Jóistent. Vele együtt mi is ott látjuk minden esemény mögött az Atyát. A gyermekség útja a hit útja. Mégpedig a közös hitünk útja. Ez másféleképp van egy házaspárnál, mint egy egyes személynél. Egy egyedülálló, szűzi életet élő ember úgy lesz szentté, hogy a saját élete mögött ott látja a Jóistent. Egy házaspár azzal, hogy mindegyikük külön-külön az élete mögött látja a Jóistent, még nem lesz szent, hanem ők kettesben fedezhetik fel életük eseményei mögött az Isten irányító kezét. A természetes közegünkben nagy jelentősége van ennek.

Emlékezünk: Hogy volt akkor? Egyszer átéltem egy családnapi folyamán, hogy minden este egy vagy több pár elmesélte, hogyan találtak egymásra. Nagyon érdekes volt. A férjek tudták még, hogy a feleségükön milyen ruha volt. A feleségek még emlékeztek az autóra, vagy pontosan tudták, hogy ezen az estén mi volt vacsorára. Tudták, hogyan nőtt a szeretetük fokozatosan. Nem szeretnének együtt emlékezni? Együtt az első szerelmük idejére emlékezni. Minden, ami azóta történt, a Jóisten irányítása alatt történt. A természetes lelkesedés talán alábbhagyott. Miért van ez így? Mert a Jóisten azt akarja, hogy a szívünk nagyobb szeretetével visszahódítsuk ezt a közösségünket. Akkor, amikor szerelmesek lettünk, ez a közösség még nem volt nehéz. Most a Jóisten elvesz ebből az egymás iránti természetes lelkesedésből valamennyit, és azt akarja, hogy ezt a lelkesedést a szívünk nagyobb szeretete újra hozza létre. Ez a nagyobb szeretet olyan szeretet, ami fáj.

A tegnapi lélektani kifejezőmódban ez azt jelenti, hogy szerelmesek lehetnek infantilis emberek is. Azt élük át, hogy a másik boldogítja őket. Egyik

a másikat magától, automatikusan boldogítja. Azt mondják, szeretet, de valójában mindegyik saját magát keresi. Mindegyik a másikat használja a saját örömére. Ez közönségesen 2-3 évig tart általában.

Lélektanilag kifejezve projekcióról, bevetítésről is beszélhetünk. Tehát a bennünk levő infantilis ember a másikba belevetíti a saját kívánságait és ezeket a belevetített kívánságokat kizsákmányolja magának. S ha a másik nem olyan, mint amilyennek én azt magamnak kívánom, akkor kényszerítem, hogy olyan legyen. A másik talán vállalja és játssza ezt a játékot, mert nem akar elveszíteni. És akkor elveszíti saját magát, hogy engem ne veszítsen el.

Mi a teendő? Közösen visszaemlékezni. Kicseréljük egymással közös élményeinket és sajátos dolgot fognak felfedezni. Ha jól odafigyelnek, akkor két élményről lesz szó, nem egyről. Elmesélik mind a ketten, hogyan élték át azt akkor. Ha jól odafigyelnek, akkor meghallják, hogyan élte át a társuk, és akkor újólag felfedezzük a közös élményünket.

Egy példán szeretném ezt megmagyarázni. A társunkat átélhetjük mint társat vagy mint gyermeket. Mégpedig egy gyermeket, akiről gondoskodunk, akinek a segítségünkre van szüksége. Vagy átéljük a társunkat mint apát vagy anyát, mert apánk vagy anyánk vonásait hordozza. Kérdés tehát: Hogyan éljük át a társunkat? Mint apánkat, mint anyánkat, vagy mint gyermeket, aki föl-éleszti bennünk az apai vagy anyai erőket? Ez is szép. Vagy pedig társként éljük át, életünk egyenrangú kísérőjeként? Ez az egymás átélése változhat, sőt váltakozhat. Egyszer inkább gyerekek vagyunk, aztán inkább apák stb. Föl-tesszük a kérdést: Mi volt a szándékunk, amikor összeházasodtunk? Itt sok problémának a gyökere rejtőzhet. Sok nő társat keres és gyereket talál. Sok férfi társat keres és egy anyai zsarnokot talál. Akkor nem találják meg egymást.

Hol van a megoldás? A kapcsolataink kitágításában. Nem arról van szó, hogy valami helytelen, hanem arról, hogy túl kevés, ami van. Tehát felidézzük az első találkozásunkat, és megmondjuk a társunknak, hogy mit jelentetett ő számunkra. Visszahódítjuk ezt az első képet. A társunk apa, anya volt a számunkra, éreztük a szeretetét, törődését. Vagy társunk volt, és együtt terveztük a jövőnket. Megbeszéltük, hogyan legyen a gyerekeinkkel, a lakásunkkal. Megbeszéltük a munkahelyi ügyeinket.

Vagy hogyan éltük át egymást gyerekként? (Hogy egymással szemben gyerekek is voltunk.) Vissza akarjuk hódítani kapcsolataink egész spektrumát. A módszer az, hogy visszaemlékezünk közös élményeinkre. A fő kérdés az, hogyan élte át ezt a társunk. A probléma magva az, hogy megértsük a társunkat. Ez alapjában lehetetlen, mert egy ember vég nélküli, és csak Isten értheti meg, de megpróbálhatjuk. Magányosak maradunk a házasságban is, mert egy ember egészen nem érthet meg bennünket. De megpróbálhatjuk, hogy érezhesse a társunk, hogy értjük őt. Gyakran kérdezzük a beszélgetés folyamán, hogy

„jól megértettelek?” Ez egy beszélgetésben a legfontosabb kérdés. Ezt többször, ismételten kérdezzük meg, amikor beszélgetünk egymással.

Tudják, hogyan élte át Önöket a társuk az első találkozásuk alkalmával? Arra az első találkozásra gondolok, amikor a szerelmüket felfedezték. Tudják, hogyan élte át a társuk Önöket? Biztos vagyok benne, hogy azt tudják, hogyan élték át a társukat, de tudják-e, hogy a társuk Önöket hogyan élte át. Kérdezzék meg! Talán valami fontos, érdekes fog előkerülni. A múlt élményeit újra átélhetjük egy magasabb síkon.

Egyszer átéltem, hogy a szüleim beszéltek az első találkozásukról. Elmesélték egymásnak, hogyan élte át az egyik a másikat. És most azon a nívón, amin vagyunk, meghódítjuk a múltunkat.

Azt tanácsolom Önöknek, hogy beszélgessenek egymással egyes eseményekről. Akkoriban Isten cselekedett magukkal. Amit Isten tesz, azt egyre mélyebben értjük meg. Amit Isten Izrael népével cselekedett, azt olvashatjuk a Szentírásban. 2000 év óta egyre mélyebben, egyre újabban értjük meg. Amit Isten Önökkel cselekedett, az föl van írva az Önök szívében és azt újólapon, egyre mélyebben megérthetik. Így megírhatják együtt a szent történetüket. Vagy ha csak természetes módon akarjuk kifejezni: úrrá lesznek az infantilis álláspontjukon és fölfedeznek, meghódítanak egy érett szemléletmódot. Ezáltal újra gyerekekké válunk, olyanokká, akik csodálkozni fognak és ez egy érett gyermekhez hozzátartozik.

Figyeljük meg a gyerekeinket, ők hogy tudnak csodálkozni, ha valamit felfedeznek. Akkor olyan gyerekekké válunk, akik csodálkozni fognak, mi minden történik a házasságukban. Aki, csodálkozni tudnak együttes élményeik felett, csodálkozni tudnak a társukon. Ha egy új látásmódot meghódítottunk, tényleg lehetséges, hogy a társunkon, akit már hosszú ideje ismerünk, újat fedezzünk fel.

Kedves családok! Írjanak talán egy levelet maguknak. Némely dolgot levélben könnyebb kifejezni, mint élőszóval. Írják meg talán egymásnak, hogyan élték át az első találkozásukat. Vagy írják meg egymásnak azt is, hogyan látják együttélésük problémáit. De mindenekelőtt fontos, hogy figyeljék együtt a jó dolgokat.

Talán vegyünk egy ilyen zöld füzetet és felváltva írjunk bele. Először írja meg a férj a feleségének, hogyan élte át az első találkozásukat. Utána meg a feleség a férj számára ugyanazt. Így felváltva írnak egy folytatásos regényt a zöld füzetbe.

Hogyha egy közös élményt, mint Isten ajándékát fölfedeztünk, akkor köszönetet is mondhatunk érte. Ezeket a dolgokat is rögzíteni kell, különben elszállnak. Készítsenek maguknak egy kis hálaimát. Mondjanak köszönetet mindazért, amit egymással átéltek és akkor mondhatják: egymásnak teremtetél bennünket, egymáshoz vezetél bennünket, gyermekeinket ajándékoztad

nekünk. Most itt nagyon általánosan mondom, de ez egy módszer, amit az egyház is alkalmaz. Az egyháznak is van egy hálaímája: „Mert bizony méltó, illő és üdvös, hogy hálát adjunk. A te örök igéd ő. Általa alkottál minket és őt küldted, hogy üdvözítőnk és megváltónk legyen. Ezért öltött a Szentlélektől testet és született a szent Szűztől, majd akaratomat teljesítve és szent népe szeretetéből a keresztfán kitárt karokkal elszenvedte a kínhalált.”

Az egyház nagy hálaímája mintegy jelenlévővé teszi az üdvösség eseményeit és Krisztus újólal közénk jön. Ez az Oltáriszentség. Hogyha mi a mi hálaímánkat mondjuk egymással, Krisztus újólal közénk jön. Ez a házasság szentsége. Még nem sokat értünk a házasság szentségéből. A házasságot lehet ünnepelni. Akkor hozzátartozik egy hálaíma is. Ez még az előző előadáshoz tartozik.

Írjanak egymásnak egy levelet, készítsenek együtt egy hálaímát, és mivel az egyház különböző hálaímákat ismer, ezért nekünk is lehetnek különböző hálaímáink.

Megbocsátás

Kedves Családok!

Mi, emberek, hibázunk. Korunkban van egy tévhit. Ez nagyon veszélyes, mert senki sem figyel föl rá, s halálos úgy az emberi, mint az isteni élet számára. Ez a tévtanítás így hangzik: tulajdonképpen nem lehetnek hibáink! Azt mondtam, hogy ez a tévtanítás halálos az emberi élet számára. Miért? A gyakorlatban ténylegesen vannak hibáink. Megsértjük az elveket, hibásakká, bűnösökké válunk és a bűnösség egyre nagyobb lesz. A bűnösségből származó félelem is. Az ember már nem tudja magát elfogadni. Komplexusok, gátlások és belső ellentmondások jönnek létre bennünk. A tévtanítás tulajdonképpen abból áll, hogy az embernek nem volna szabad hibájának lenni. A társamnak azonban vannak hibái. Hibákat követ el velem szemben, és bűnössége, hibás mivolta egyre növekszik, zavarja a közösséget. Így van ez Istennél is. Hogyha az emberiség nem tudja már elviselni Istennel szemben a bűneit, hibás mivoltát, akkor kinyilvánítja, hogy Isten nincs is. Tehát egy olyan tanítási rendszer, amely tagadja az Istent, abban az embernek nem lehetnek hibái. Az igazság más. Az igazságot Krisztus kinyilatkoztatta nekünk, és az igazság, hogy bűnösök vagyunk. Az eredeti bűn létezik, és az eredeti bűn nyomán újabb és újabb bűnöket követünk el. Hogy hibásak vagyunk, ez hozzátartozik az emberi természethez. Az eredeti bűn előtti emberi természet a filozófusoknak az elvonatkoztatása, absztrakciója. Konkrétan itt van az emberi természet, amely bűnös. És Jézus ezt a bűnös emberi természetet fedte fel, amiért halásak vagyunk. Ezért öltött testet a Szentlélek, hogy legyen Üdvözítőnk és Megváltónk. Krisztus megváltónk lett. Isten elé léphetünk, és Isten nekünk ajándékoz-

za az irgalmat. Azt mondja: Gyere, gyermekem, befogadlak újra. Mert Isten elfogad bennünket, ezért mi is elfogadjuk magunkat. Istennel együtt igent mondunk magunkra, az irgalom igéjét, és Isten irgalmat gyakorol a társunkra is. Isten irgalmas szemével nézünk a társunkra is. Tehát a hibáknak helyük van az életünkben, mert Isten irgalmához vezetnek bennünket. És kölcsönös könyörületességhez is. Hogyha Isten és a társunk irgalmat gyakoroltak velünk, jól akarunk továbbra is élni, de tudjuk, hogy újra hibázni fogunk, aztán megbocsátunk újra egymásnak, és Isten újra megbocsát nekünk. Így történik ez a szentmisén. Csatlakozunk Krisztushoz, a megfeszítetthez, és Isten előttünk áll és irgalmasan tekint le ránk! A tévtanítás, melyről beszéltem, halálos! Isten irgalma jelenti az életet számunkra. Ugyanígy a kölcsönös megbocsátás.

Egy olyan múltból jövünk, melyre rányomta bélyegét ez a tévtanítás! A keresztény hagyományokban is jelen volt ez valamennyire. Vizsgálják meg egyszer, hogy életük folyamán hányszor éltek át irgalmat, megbocsátást. Gyakran előfordul, hogy gyermekkorban egy szigorú Istenben hiszünk, nem olyanban, aki megbocsát.

A legfontosabb ebben az esetben, hogy jók legyünk! Az infantilis ember nem ismer irgalmat, csak saját magával szemben érez szánalmat, de alapjában mindig igazoló akar lenni. A gyermeki ember a többiek könyörületével számol. Az a legfontosabb feladat, hogy megtanuljunk egymásnak megbocsátani! Hogy megtanuljuk a közös bocsánatkérést a Jóistentől. Tehát, ha van valami megbocsátanivaló Önök között, akkor örvendjenek. Ha nincs, akkor elmehetnek Rómába, hogy szenté avassák Önöket. Ha társunk előtt bűnösnek érezzük magunkat, az jó. Akkor mondják meg társuknak: bűnösnek érzem magamat. Akkor a válasz erre ne az legyen, hogy nem is olyan nagy baj ez, mert ezzel nem tűnik el a vétek. Csak akkor, ha azt mondjuk: megbocsátok neked. Talán ketten együtt is bűnösnek érzik magukat. Akkor mondják ezt el együtt a Jóistennek. És akkor Isten azt mondja: Jól van, rendben van.

A házasság szentsége kioltja, feloldja bűneinket, és átélhetjük, hogy Isten újból megajándékoz minket a közösségünkkel. És most az emberi oldalt szemléljük. Lehetséges, hogy újra kezdjük, és ez az újrakezdés a megbocsátásban áll. Mind a két oldalt szemléljük: az egyik oldalt, mely megbocsát, és a másikat, mely kéri a megbocsátást. Kezdetben a társak közötti szeretet mindig egy kicsit önző. Saját magunkat keressük. Ez primitív szeretet. Semleges értelemben primitív, nem rosszálló értelemben. Keressük a szeretetet, társunk közelségét, mert jól érezzük magunkat a közelségben. Ez a szeretet egy kicsit infantilis. Ez nem baj, de növekedni kell ennek a szeretetnek az önzetlenség irányába. Ennek egyik eszköze a megbocsátás. Ha bocsánatot kérünk, akkor szegények vagyunk a másik előtt. Ezáltal az önzésnek nincs helye. Nem a másik szemére hánynak valamit, hanem saját magunkat éljük át hibásnak. Ezért csak érett emberek tudnak bocsánatot kérni. Az infantilisak mindig a másikat

hibáztatják. Azt mondják: Igen, én is hibás vagyok, de... És ez a de nagyon hangos. Tehát szegényen viszem magamat oda a másikhoz. Most már nem trónuson ülök, hanem a másik trónjához járulok és a szeretetében bízom. Ha sokszor kicsinek látom is a társam, egyben nagynak látom: bízom a szeretetében, a megbocsátó szeretetében. Vannak, akiknek nehezükre esik a bocsánatkérés, azoknak, akik sohasem élték át, hogy nekik megbocsátottak, akiknek ez a gyermekkorukból kimaradt. Családban ez így történik: a gyerek hibázik. A szülők megintik, talán meg is büntetik, és a gyerek megfogadja, hogy ezután jó lesz, de nem kerül sor a megbocsátásra. Ha ezt nem éljük át, akkor nehezükre esik a bocsánatkérés. Fontos, hogy a büntetést kövesse a megbocsátás! Azt mondjuk: most újra minden rendben. Kibékülést ünnepelünk. Ha egy gyerek ilyen tapasztalatokra tesz szert, egykoron a házasságban könnyen tud a társától bocsánatot kérni. Ha a nevelés csak a hibák korrigálására koncentrál, ez így nem lesz jó.

A bocsánatkérésben ezért válik önzetlenné a szeretetünk, mert szegényen állunk társunk előtt. Most szemléljük a megbocsátó oldaláról!

Ha a társunkat szeretjük, ez nyereséggel jár számunkra. Természetesen ajándékozni is akarunk. A szeretetben mindig jelen van mind a két összetevő. Az infantilis ember csak saját magát szereti, keresi, s használja, dirigálja a másikat. Az élet szeretet, a másikat meg akarja ajándékozni. A megbocsátással is. Ha tehát a szeretetben növekedni akarnak, nagy segítséget jelent, ha bocsánatot kérnek és megbocsátanak! Fönnállhat az a veszély is, hogy saját magának nem tud megbocsátani az, aki mindent maga akar lerendezni. Ezért nem tud építeni a másik megbocsátására.

A megbocsátás az emberi együttélés alapvető dolga. Ez vonatkozik a munkatársakkal való együttműködésre is. Tehát, ha a kollégám rendetlen volt, ezt szóvá teszem, patáliát csapok, és hagyom egy órát az esőben állni, de utána úgy érzem, hogy rendben van közöttünk újra minden. Ez a kibékülésnek egy józan, szerényebb módja. Arra vigyázni kell, hogy ezt ne gyengeségnek fogják fel! Ez a kibékülés fontos. Ez a népekkel való bánásmódra is érvényes. Ez különböző kapcsolatban is érvényes. Senkit sem szabad deklasszálni. A Jóisten kiválasztott bennünket, hogy mi más családoknak ajándékozzunk életet, akkor a többieknek a problémáit bele fogja helyezni a mi életünkbe. Tehát mi ketten az életünkben megoldjuk sok-sok más házasság problémáit. Assisi Szent Ferenc egy olyan világba született, amely gazdag volt. Az egyház is gazdag volt. Ezért az egyház a feladatát már nem tudta betölteni. A püspökök hercegek is voltak. Nagy társasági életet éltek, vadászni jártak, és néha kicsit püspökök is voltak. A kolostorok is gazdagok voltak. Ez egész természetes volt. Egy családban öt gyermek volt vagy még több. Egy kereset jutott hét személyre. Egy kolostorban férfiak voltak. Mindnyájan valami jón dolgoztak. A gazdaságban, a művészeti műhelyekben, az iskolákban, a tudomány területein stb. Egy sze-

mélyre jutott egy kereset. Ők szegényen éltek, de a kolostor mérhetetlenül gazdaggá vált. Ez volt az egyház Assisi Szent Ferenc életében. És akkor ő az egyház életét a saját életében megoldotta. Mindent eltolt magától, mindenről lemondott, élte a szegények életét. Az ő megoldása az volt, hogy lemondott mindenről és szeretett. Istent szerette, a megfeszített Krisztust szerette, és az embertársait szerette. Ha valaki mindenről lemond, akkor a teremtetést egy új megvilágításban látja. És Assisi Szent Ferenc mindenütt testvérekre talált.

A gazdag ember a dolgokban nem a testvéreit látja. A szegény Assisi Szent Ferenc a szívében volt gazdag. Így oldhatja meg valaki saját életében kora problémáit. És mi a társas kapcsolatunkban megoldjuk korunk házasságainak problémáját úgy, hogy egymás elé tárjuk hibás mivoltunkat úgy, hogy bizalmat adunk a másik tiszta szeretetének, úgy, hogy mi a másikat egy tiszta szeretettel megajándékozunk, megbocsátunk. Az emberi kapcsolatnak egy új módjáról van szó. Ez a megbocsátásnak és az irgalomnak az útja. Ha van egymás között megbocsátanivalójuk, akkor jól van. Ha nincs, akkor nem tudok magukon segíteni. Menjenek Rómába, és avattassák magukat szentté! Hogyha ezt egy év alatt megtanulják úgy, hogy ezt tudják is, akkor elégedettek lehetnek. Schönstatt az élet egyeteme. Fontos, hogy feldolgozzák a családnapi anyagát. Ne arról legyen szó, hogy új gondolataink legyenek, hanem hogy utat találjanak a saját életük alakítására. Ez fáradtságos munka. És ha öt év múlva más családokat vezetnek be Schönstattba, mesélik el, mit csinálnak!

Egy alkalommal Ausztriában is a megbocsátásról beszéltünk. Az egyik család beszámolót tartott a témáról. Egyszerűen elmesélték, hogy ők mit csinálnak. Nagyon érdekes volt. Így nőtt a kereszténység. Nem mint egy tanítás, hanem mint egy út, az élet alakításának az útja.

Az Apostolok Cselekedetei az új út követőiről beszélnek. Így nevezték magukat a keresztények. Ez ott is érvényes kell, hogy legyen, ahol az egyház megújul. Tehát nálunk, a mi családjainknál. Hogyha egy év múlva összejövünk, de szép is lenne, ha addigra mind tudnánk megbocsátani! És a nézeteltérés nem tartana tovább, mint estig, és akkor jön az egyik, és azt mondja: sajnálom. A másik feleli: ez fáj, de gyere, minden rendben! És elidőzünk az egymás iránti szeretetben, és mélyebben találunk egymásra, mint régebben. Ha mindketten rosszak voltunk és megsértődtünk, akkor együtt megyünk a Jóistenhez, és megvalljuk bűneinket, és ő megbocsát. Ha átéljük Isten megbocsátását, akkor számunkra is könnyebb a megbocsátás. A Miatyánkban imádkozzuk: „Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.”

Házasságunk ünneplése

Kedves Családok!

Két pap veszekedett egymással. Azon vitatkoztak, hogy a breviárium imádkozása közben szabad-e dohányozni. Mindketten írtak Rómába. Egyikőjük azt kérdezte meg, hogy a breviárium imádkozása közben szabad-e dohányozni. A válasz az volt, hogy nem, és nagyon elégedett volt a válasszal. Egy idő múlva találkozik a paptársával és látja, hogy a breviárium imádkozása közben dohányzik. „Hiszen ezt Róma megtiltotta” – mondta. „Nekem Róma megengedte” – válaszolta a másik. „Mit írtál?” „Megkérdeztem, hogy szabad-e dohányzás közben imádkozni?”

Hogyha ma délután a strandra mennek, akkor most mindjárt megmondom, a strandon megengedett, hogy a társukkal beszélgessenek. Szabad. Még az is megengedett, hogy a vízben azt mondják a társuknak, hogy szeretik. Csak egy kicsit.

Kedves családok! Kentenich atya előadása képezi családnapjaink hátterét. Kentenich atyától még egy másik szöveget is veszek. Kentenich atya ebben az előadásban a gyermekségről beszél, mint a keresztény élet alapformájáról. Ezt a gondolatot a házasságra alkalmazzuk. A házastársak speciális útjáról van szó, ahogy kereszténységet élhetnek. Most ezt a gondolatot szeretném egy kicsit elmélyíteni.

Isten előtt való gyermekségünket szemléljük és annak növekedését. Jézus Krisztus a mennyei Atya fia. A házasságban ő összeköttetésben van velünk. Az ő jelenlétének a jele vagyunk. Mint ahogy az Oltáriszentség az ő jelenlétének egy jele. Az Oltáriszentségben Krisztus a kenyér alakjában van köztünk. A szentáldozásban az történik, amit a kenyér jelöl. A kenyeret magunkhoz vesszük, és Krisztus nekünk ajándékozta magát. Tehát a kenyér jelében azt mondja: nektek ajándékozom magamat. Mikor a kenyeret esszük, az elfogy. Így adta oda magát teljesen Jézus értünk a kereszten. Megszűnt létezni, ráment. Tehát a szentség jele valami történésre utal. A házasság is szentség. Itt nem a kenyér a jel, hanem a férj és a feleség egymásnak való önátadása. Ez a kölcsönös odaadás feltétlen. Minden bűnösségen és gyengeségen keresztül érvényes. A megbocsátásról beszéltünk. Ez örök, ez teljes, még ha belehalunk, akkor is.

A férj és feleség eme odaadását veszi most Jézus és jellé teszi. Azt mondja vele az egyháznak, hogy így ajándékozom magam oda nektek, ahogy ők ketten egymásnak adják magukat. Tehát mintegy megszentelt ostya vagyunk. Krisztus jelként használ bennünket. Ezzel a jellel azt mondja azoknak az embereknek – akik hozzá jönnek, az ő népévé lesznek –, hogy így ajándékozom magamat nektek én is, így ajándékozom magamat az egyháznak.

Az évszázadok folyamán súlypontokat helyez el az egyház. Volt olyan időszak, amikor az életszentségre való törekvés egész erősen a bűnbánat szentségéhez kötődött. Igyekvő keresztények mindennap gyóntak, és háromszor egy évben szentáldozáshoz járultak. Ezt azért mesélem el, hogy lássuk, hogy az egyház történelmében a hangsúly erre vagy arra eltolódik.

Az egyház életében van egy nagyon erős súlypont, amely az Oltáriszentség körül kering. A kolostorok középpontjában az oltár állt. Összegyűltek az oltár körül, amikor Krisztust magukhoz vették, szoros kapcsolatba léptek vele és így voltak a mennyei Atya gyermekei. Az Atya szeretettel tekintett le az ő népére, mert Jézussal szoros kapcsolatban volt. Az Atya irgalmat gyakorolt, és Jézus kedvéért minden bűnt megbocsátott.

A házasság szentsége az egyházban még szinte el van rejtve. Nincsen liturgikus ünnepelési mód, amellyel naponta ünnepeljük a házasság szentségét. Az Oltáriszentség körül a vallásosságnak sokféle formája alakult ki. Nemcsak a szentmise liturgiája és a korális, hanem például az úrnapi körmenet, a szentsegímdás is. A házasság szentségénél csak a házasságkötést ismerjük. A házasságkötésnél a szentség még nem is nyerte el teljes érvényét. A házasság szentsége, amelyet a házastársak maguk szolgáltatnak ki egymásnak, akkor lesz teljesen érvényes, amikor a testi kölcsönös odaadással létrehozuk a házasságot. Csak ettől kezdve lesz a házasság felbonthatatlan és lesz Krisztus végleges önátadásának jelévé.

Háziszentélyünkben odajön hozzánk a Szűzanya és azt mondja: Gyere, ajándékozz egy áldozatot a kegyelmi tőkéhez! Ajándékozz meg a nagyobb szeretet életével! De ő nem két egyes személyhez jön, akik külön-külön akarnak szentté válni. Arra akar kérni minket, hogy ajándékozzuk oda magunkat tőkéletesen egymásnak. Jön és azt mondja: Ajándékozd magad a társadnak teljes egészében! Ezzel a második pontot érintjük meg: a házasság szentségének a növekedését. A szentség nem egy statikus nagyság. Krisztus jelenléte az Oltáriszentségben nem olyan, mint a benzin a tankban. Az ő jelenléte annál erőteljesebb, minél nagyobb a készsége annak, aki őt befogadja. Persze objektíve tekintve az ő jelenléte adott, függetlenül attól, aki befogadja az Oltáriszentséget. De az emberek ezreinek, akik hit nélkül elmennek a templom mellett, nem használ semmit Krisztus jelenléte. Ha valaki az Oltáriszentséget magához veszi, és az életét följánlja Krisztusnak, akkor ő egész gazdagságával tud hozzá közeledni. Így van ez a házasság szentségével is. Egy házaspár minél inkább jellé válik, annál jobban tud Krisztus hatni. Ha most a Szűzanya azt mondja nekünk: Ajándékozz nekem egy áldozatot! Akkor ennek következtében teljes egészében odaajándékozom magam a társamnak. Akkor is, ha ez pillanatnyilag nehezemre esik. Ha át tudjuk ölelni egymást akkor is, ha saját szívünk nehezséget okoz. Ezzel készítjük, érleljük a házasság szentségének a jelét, és

Krisztus újra megszületik bennünk. Így működik a Szűzanya a háziszentélyünkben, hogy Krisztus újra megszülessen a családi életünkben.

Adománnyá alakít bennünket, akikben a mennyei Atyának kedve telik azáltal, hogy kér bennünket, hogy ajándékozz áldozatot a kegyelmi tőkéhez. Vagy ahogy szívesen mondjuk: adjál áldozatot a korsóba! Tehát minél inkább odaajándékozzuk magunkat a társunknak, annál inkább a mennyei Atya gyermekeivé válunk Krisztussal. Akkor Krisztus közöttünk él. A mi szívünkben beszél az ő atyjával. Mi pedig egymás mellett állunk és Istent Atyánknak szólítjuk. El vagyunk telve Krisztus lelkületével, és ezért föl tudjuk fedezni Isten rendelkezéseit a mindennapi életünkben. Fölfedezzük az ő ajándékait, észrevesszük, amikor áldozatot kér tőlünk. Kettesben együtt élünk Istennel, aki a szövetségünkben a harmadik. Az Atya, és mi az ő két gyermeke.

A házasságnak ilyenén szemlélete megszabadít minket saját magunktól. Nem vesszük magunkat ezután olyan komolyan. Figyeljék meg a válságban lévő házasságokat! Borzasztó fontosnak veszik magukat. Óriási lelki drámát rendeznek, amelyben ők játsszák a főszerepet. Mi pedig Krisztussal és Krisztusban a mi nagy mennyei Atyánk gyermekei vagyunk. Egymás mellett ülünk a háziszentélyben és azt mondjuk: Atyánk, te mindent jól csinálsz. A Szűzanya azt mondja: Ajándékozz nekem egy áldozatot! Mi válaszoljuk, hogy természetesen megteesszük.

A társunk okozhat fájdalmat. Az nem számít, én szeretem őt. A Szűzanya megajándékoz minket az Isten szívében való otthonosság kegyelmével. Mivel Krisztus bennünk él, Istent mint atyánkat éljük át, aki szeretetben megtart minket. Nem szeretnék megtalálni a módját a házasságuk megünneplésének? Megmondom, hogy ez hogyan történhetne.

Összeülünk és igeliturgiával kezdjük. Utána jön az áldozat liturgiája. Az igeliturgiában azt mondjuk: Atyánk, te vezettél egymáshoz minket. Egymás számára gondoltál ki bennünket. Meghívtál bennünket, hogy keresztény házasságot alapítsunk. Meghívtál, hogy családot alapítsunk és gyermekeink legyenek. Az utóbbi időben ezt és ezt tetted velünk: olvassuk a zöld füzetben levőket. Aztán következnek a könyörgések. Ezután jön a második rész, az áldozat liturgiája. Itt újólág egymásnak ajándékozzuk magunkat. Azt mondjuk a társunknak: újból kiválasztalak. A szívünket mintegy rátesszük a paténára, mint ahogy a kenyeret a paténára teszi a pap. Azt mondjuk a társunknak a szívünkben, hogy neked ajándékozom magam akkor is, ha fáj a szeretet. Ezt odaajándékozzuk a Szűzanyának a korsóba. Ezeket a benső dolgokat nem kell hangosan kimondanunk, de a szívünkben újra egymásnak adjuk magunkat. Jelét is adhatjuk ennek. Ha ezt este csináljuk, lehet a házastársi egyesülés is a jel. A jel, hogy egymásnak ajándékozzuk magunkat, megfelel annak a jelnek, ahogy magunkhoz vesszük az Oltáriszentséget.

Nem szeretnék egy ilyen liturgiát kialakítani? Természetesen a liturgia kifejezést itt tágabb értelemben használjuk. Szigorúan véve a liturgia az egyház hivatalos cselekménye. Tágabb értelemben akkor is beszélhetünk liturgiáról, ha Isten népe megünnepli a szentségeket. Mint ahogy egy szabadon mondott könyörgés is a liturgiához tartozik. Talán le is mondhatunk a liturgia kifejezésről az esetleges félreértések elkerülése végett.

Nem szeretnék megtalálni a módját a házasságuk megünneplésének? Egy ilyen ünnepség tarthat néhány percig. Bemegyünk a háziszentélyünkbe és mondjuk: Atyánk, te egymásnak szántál bennünket. Ez volt az igeliturgia. Utána azt mondjuk: Atyánk, ezért újból egymásnak ajándékozunk magunkat. Semmi el nem szakíthat bennünket egymástól. Történjék bármi. Ez volt az áldozati rész. Vagy pedig kicsit hosszabbra nyújtjuk. Gyermekként Krisztusban egyesülünk mennyei Atyánk előtt, Anyánk háziszentélyében.

A család az egyház és a társadalom alapsejtje

Kedves Családok!

Isten vezeti az egyházat az időn keresztül. Ennek a vezetésnek mély értelme van. A történelemnek az az értelme, hogy az emberi lét kibontakozzék. A történelem új szakaszai új problémák elé állítják az embereket és ezek az új problémák új képességeket fakasztanak az embereken. Ugyanez érvényes a keresztény ember számára is. Krisztusra érvényes tehát, aki az egyházban, az emberekben él. Az egyháztörténelem Krisztus kibontakozását jelenti a keresztényekben.

Az első évszázadok keresztényüldözései erős belső fejlődést hoztak magukkal. Krisztus újraélte szenvedéseit a vértanúkban, és az Atyának való tökéletes önátadása élt a keresztényekben.

A középkorban a mi térségünkben még a nagy Római Birodalom volt. Népünk történelmének kezdetén egy szent király áll. Krisztus mint világi uralkodó lépett fel, uralkodik Európában és mint világi uralkodó élt az emberek szívében. Még sok példát hozhatnánk fel.

Beszélhetünk a szegény Krisztusról is, aki Assisi Szent Ferencben kezdte el élni új mozgalmát. Fontos, hogy megértsük, hogy a történelem a kereszténység kibontakozását hozza, és így az emberi létnek a továbbfejlődését. Miben áll ma számunkra az emberi lét továbbfejlődése? Egy új emberi közösségben. Egy közösségben, amelyben mindenki mindenkit elismer. Ahol mindenki mindenkinek otthont ad a szívében. Egy közösségben, amelyben mindenki szabadon kibontakoztathatja az eredetiségét. Érzik? A családról beszélünk.

A család közösségében az ember minden tulajdonságot, minden képességet megszerez, amelyre szüksége van a közösségi élethez. Itt tesz szert az alapvető meg tapasztalásokra. Bizalmat lát és megérzi, hogy a bizalom erő.

Aki a családjában sok bizalmat élt át, az főnökként, előljáróként is tud bizalmat adni és a beosztottait ezáltal erősíteni. A családban megtanuljuk, hogy belsőleg együtt éljünk, kapcsolatban legyünk a többiekkel. Érezzük, hogy különbség van egy bizonyos barátságosság és az igazi mély kapcsolat között. A családban meghatározott személyekhez egészen mélyen kötődünk. Megtapasztaljuk, hogy egy mély kapcsolat lassan jön létre, lassan épül fel, és hogy ez a kapcsolat erőteljes. Így tanuljuk meg, hogy mindenütt mély, élő kapcsolatot építsünk ki az embertársainkkal. Az ember, aki tömegben él, elszigetelt. Nincs ott senkije, aki sírna, ha ő nem lenne. Gyorsan barátokra talál mindenütt, mert a „barát” szót idézőjelbe kell tenni. A barátok váltakoznak. A házastársak és a feleségek szintén váltakoznak. Itt van a házasság nagy problémája. Ha olyan emberek házasodnak, akiknek nincs kötődési képességük, akkor nagyon nehéz a házasságot megőrizni.

Az új ember olyan ember, aki tud szeretni. A családban olyan ember nevelődik, aki felelősséget hordoz. Olyan ember, aki önként törődik másokkal. Ezt megfigyelhetik már a gyermeknél is. Hányan tesznek olyasmit, ami felelősségvállalást, törődést jelent? Néha esetlenül végzik gondoskodó cselekvésüket. Például felemelik Pétert, hogy el tudja fűjni a gyertyát. Vagy valamilyen kisebb gyermeket hordoznak, mint macska a kölykét. Nem biztos, hogy ennek örülnek a kisebbek, de mindenesetre érzik, hogy valaki törődik velük. Ez az új ember, aki másokkal törődik. Aki nem másokra hagyja a társát.

Egy közösségnek, amilyen a miénk, szüksége van olyan emberekre, akikre a többiek támaszkodhatnak, építhetnek. Ez nemcsak a családokra vonatkozik, hanem a munkahelyekre is. Ha mindenki csak saját magára gondol, akkor szenved a közösség. A családban olyan emberek születnek, akik felelősséget fognak viselni. Tehát lehet mondani, hogy a család a társadalom alapsejtje, amiből minden csírázik, fakad.

Az egyházra valami hasonló áll. A jelen történelme magával hozza az ember továbbfejlődését és a keresztény ember továbbfejlődését. Az új ember közösségi ember, aki másokkal mély közösségben él. Ennek a közösségnek az ismertető jelei a bizalom, a belső kötődés és a felelősség.

Az a feladatunk most, hogy teremtsünk egy kibontakozott Krisztus-képet. Azt észre kell vennünk, hogy a zárt középkori keresztényi birodalom már nem létezik. Mit akar Isten az új helyzettel? A keresztényeknek és az egyháznak a belső továbbfejlődését kívánja. A gondolatok hasonlóságát keressük a történelemben az egyházra vonatkozóan is. Vissza kell mennünk az első keresztény századokba. Ez a birodalom pogány volt. Saját istenei voltak. A császárt istenként kellett tisztelni. Az erkölcsök romlottak voltak. Ebbe a Római Birodalomba nőtt bele az egyház. Hogyan csinálta ezt az egyház? Nem képezett nagy egyesületeket, nem építhetett a kormányok védelmére. Időnként a kormány üldözte az egyházat, néha pedig megtűrte, mert a keresztények jó állampolgárok

voltak. De az egyház akkor még nem szövetkezett a kormánnyal, csak később, a középkorban. Az egyház a saját útját járta. Az egyház útja akkor a „házak” voltak. Nem az egyetemek vagy a filozófus iskolák, nem a kormányzatok, nem a nagy gazdasági vállalkozások, hanem a „házak”. Ezt mutatták be az utóbbi napok olvasmányai. Például Szent Pál Filippibe érkezik és ott találkozik a gazdag Lídiával, egy befolyásos asszonnyal, aki kereszténnyé lesz. Nemcsak ő, hanem „egész házanépével együtt megkeresztelkedett”. (ApCsel 16,15) Amikor Szilással együtt Pál kiszabadul a börtönből, a börtönfelügyelő is keresztény lesz. Ma olvastuk: „...s örült egész házanépével, hogy Isten híve lett.” (ApCsel 16,34)

Tehát a korai idők egyháza a házakban élt. A házakban gyülekeztek a hívek. A szentmisére is ott gyűltek össze. Voltak vezető házak, ahol a többiek összegyűltek. Ahogy a közösségek nőttek, úgy igyekeztek ezekben a házakban a helyiségeket bővíteni. A közösségek, vagy egyházközségek a nevüket arról a családról kapták, ahol összegyülekeztek. Azt mondták, hogy Gaiusnál jövünk össze. A közösség aztán egyre növekedett. Talán Gaius telkén egy templomot is építettek. Ez a templom aztán a Gaius nevet viselte. Az első templomok nevei nem a szentek nevei voltak, hanem családi nevek. A Rómaiakhoz írt levélből is kiérezhetjük. Az utolsó fejezetben Szent Pál az üdvözleteit küldi a rómaiaknak. Egyik nevet a másik után sorolja. Sokukat ismeri. Némelyikükről csak úgy hallomásból tud. Így ír: „köszöntsétek Arisztobulusz házanépét”, vagy „köszöntsétek Narcisszus házanépét, akik hívők az Úrban”. „Köszöntsétek Filológuszt és Júliát, Nereuszt és nővérét, meg Olimpiát és az összes szentet náluk.” Ezekben a házakban találkozott a közösség. Ezekben a házakban a keresztények keresztény módon éltek. Hűek voltak a házasságban. Jóságosak voltak egymással szemben. Örültek a gyermekeknek, segítették egymást. Volt idejük egymásra. Néha együtt is szórakoztak. A többi ember ezt látta és azt mondta: Nézzétek, hogy szeretik ezek egymást. A házaknak e tanúságtételei jelentették tulajdonképpen az egyház igehirdetését.

Feltételezhetjük, hogy a Jóisten most a mi házainkban valami hasonlót akar, hogy a házasság szentsége az egész egyház életforrásává váljék. Ez nem jelenti az Oltáriszentség visszaszorítását, hanem inkább azt, hogy a szívek újólal megnyíljanak az Oltáriszentségnek. Ez úgy történik, hogy a házasság szentsége élőbbé válik.

Szemléljük a keresztény családi házat! Vagy másképpen: Miben áll a keresztény élet kibontakozása, továbbfejlődése a mi korunkban? Természetesen hozzá kell tennünk, hogy valami igazán új nem lehet az egyházban, mert Krisztus az életnek a teljességét hozta magával az Atyától. De ez a teljesség olyan nagy, hogy az egyes korokban ebből a teljességből csak egy-egy rész bontakozik ki. Egy-egy súlypont jön létre, amelyből a teljességet újra és újra felfedezik. A ferenceseknél ez a súlypont a szegénység volt. Így tehát a gya-

korlati életet tekintve továbbfejlődésről beszélhetünk. Helyesebben úgy kellene mondanunk, hogy lassú kibontakozásáról annak, amit Krisztus hozott nekünk.

Fejlődés és kibontakozás. Itt van először is a gyermeki ember. Ez az ember, aki Krisztusban gyermeki bizalommal van az Atya iránt. Aki a Jóistent egészen közélről éli át és életének minden eseménye mögött látja őt. Az ember, aki a gondviselésbe vetett hitből él. Mivel ez az új ember, a kereszténynek ez az új típusa minden dolog mögött a Jóistent látja, ezért az ő számára az egész világ egy jel, amely az Istenre mutat. Az egész világ és minden esemény jel, amely Istentől ered, az Isten adott nekünk. Az esti imánkban a gyerekek megköszönik ezeket a jeleket, amelyeket az Isten adott nekik. Megköszönik a fürdést, a napot. A szép idő és a fürdés mögött felfedezik Istent, aki nekünk örömet akar szerezni. Az is szép, hogyha van egy szentképünk és mögötte meglátjuk a Jóistent. Szükségünk is van a szentképekre. Annak a gyermeknek a számára, aki a Jóistennek megköszöni a fürdést és a szép időt, a fürdés és a szép idő lesz a jel.

Manapság sokat beszélünk a Szűzanya jelenéseiről. Ott vannak például Medjugorjeban a gyermekek, akiknek a Szűzanya megjelenik minden nap. Hogy tényleg a Szűzanya az, akkor tudjuk majd megítélni, ha a pápa is állást foglalt. Mi Schönstattban ilyen különleges dolgokban a pápa ítéletétől tesszük magunkat függővé. Egy valami azonban világos a számunkra. Ha este együtt imádkozunk, akkor tudjuk, hogy a gyermekeink látó gyermekek. A Szűzanya megjelenik és a szeretetének a jelét adja nekik. A nagy Isten jelenik meg nekik és ad jeleket. Beszél velük és ők beszélnek vele. Esti imáinknál ezt halljuk. Nem tudom, sejtik-e, hogy ez a keresztény embernek egy új típusa. Ez egy olyan keresztény embertípus, ahol mindenki egy látnok, ahol mindegyik látja az Istent. Ahol mindenki megszólítva érzi magát a Szűzanya által. A keresztény embernek ez a típusa meg tudja ítélni, hogy mit akar tőle a Jóisten. Természetesen nem elszigetelten az egyháztól. Éppen az egyházon keresztül, különösen a pápán keresztül beszél Isten ezeknek a keresztényeknek. De az egyes keresztényeknek megvan az az érzésük is, hogy Isten közvetlenül is szól hozzájuk. Érzik, hogy ez annak a megközelítése, amit Szent Pál Krisztusban való nagykorúságnak nevez? Ez az ember, mint keresztény felnőtt, a többi hívővel együtt él. Ismeri az egyes ember számára meglévő tévedési lehetőségeket. Ezért tájékozódik abból, amit a pápák tanítanak, és élő közösségben él a többi kereszténnyel. Mégis ő egy olyan keresztény, akinek saját magának van kapcsolata az Istenhez, tehát észreveszi Istent. Istent, aki neki szeretetének jeleit adja és kívánságait elmondja neki.

Itt van a házastárs különleges jelentősége... Hogyha együtt vagyunk és kérdezzük egymástól, hogy mit mond nekünk a Jóisten, akkor szabad azt hinnünk, hogy Krisztus Lelke itt van közöttünk. Tehát létezik a ház lelkiekben való önállósága. A mi házainkban megjelenik a Szűzanya és megajándékoz ben-

nünket Isten eleven megtapasztalásával. Hogyha a Szűzanya megjelenéséről beszélünk, akkor nem különleges élményekre gondolunk, hanem a hit fényére hivatkozunk. Hogyha a Szűzanya a háziszentélyünkben közöttünk van, akkor valóságosan, személyesen van itt. Természetesen valamilyen szándékkal van itt. Nemcsak vigasztalni akar bennünket, hanem azt szeretné, hogy Krisztus újra megszülessen közöttünk és más házakban is. Azt mondja nekünk: Szükségem van rátok! Bocsássátok magatokat a rendelkezésemre, ajándékozzátok nekem a szereteteket és életeteket, a mindennapjaitokat! Akkor szívesen jövök közétek, megáldalak benneteket és mindazokat, akik házatokba jönnek. Tehát ott, ahol a schönstatti kegyelmi Anyja megérint bennünket, ott felelősséget ébreszt bennünk. Megérint bennünket és azt mondja: Szükségem van rátok a többiek számára! Talán megértik most, hogy miért helyezünk olyan nagy súlyt a szabadságra a pedagógiánkban? Mert a Szűzanya a házainkban a mi szabadságunkra apellál. Nem ad nekünk részletes előírásokat. Megtehetné. Azt mondják, hogy Medjugorjében vannak ilyen előírások a böjtölésre, az imádkozásra vonatkozóan.

Amennyiben mint schönstatti kegyelmi Anya lép fel a Szűzanya, másképp teszi, és nem azt mondja konkrétan, hogy tegyétek ezt vagy azt. Hanem azt mondja: Ajándékozd nekem a szívedet! És akkor a szegény schönstattiaknak saját maguknak kell az utat megkeresniük. Nekik kell kitalálniuk, hogy mit és hogyan beszélgessenek a feleségükkel, hogy milyen kedvességet mondjanak neki, hogy miként bocsássonak meg egymásnak, hogyan alakítsák vallási életüket, hogyan alakítsák gyermeknevelési módszerüket a szabadság légkörében. Kommunikálniuk kell, hogy felfedezzék Istent az életükben. Maguknak kell a szokásrendszerüket kialakítani. Az egyház életét az egyházzal együtt a családban ünneplik. Mint ahogyan a családban a családtagok ünnepeit megünneplik. Tehát hogyha a Szűzanya azt mondja, hogy szükségem van rátok, akkor fel akarja éleszteni a felelősséget és a kezdeményezést. Itt van megint a keresztény ember új típusa.

A megújult keresztény első vonása az, hogy ő a mennyei Atyának a gyermeke és minden dolog mögött felfedezi Istent. A másik vonása az, hogy felelősnek érzi magát saját keresztény életéért és a többi keresztény ember életéért. Felelős. A harmadik vonás magától értetődik. A házainkban egy olyan ember jön létre, aki kötődik, akinek mély szeretetkapcsolatai vannak. Szeretetkapcsolatban él saját családján belül. Szeretetkapcsolatai vannak a mennyei személyekhez, talán hoznak a Szűzanyának holnap virágot. Látják, ez jel. Nemcsak arról van szó, hogy leszakítok a réten egy virágot és hozom a Szűzanyának. Ez egy jel. Szakítsanak le majd egy virágot és hozzák a feleségüknek. Akkor ő majd tudja, hogy ez egy jel. A mi házainkban mély, szeretetteljes kötődés van, ezért időt is szakítunk egymás számára. Ilyen kötődésünk van a Szűzanyához, aki itt lakik a házban. Itt van Krisztus, akivel egyesülünk,

amikor csendben ülünk a háziszentélyünkben. Ő bennünk él, mi őbenne, és egyek leszünk benne. Kifejezésre jut ez abban az énekben, amit olyan szívesen énekelünk: „Szeretet áradjon köztünk...” Elmélkedjük ezt át lassan, kettesben. Még további sok barátunk is van a mennyben. Kedvenc szentjeink, akiket szeretünk. Sok emberhez kötődünk. Nagy ház jön létre körülöttünk, a szent városnak egy háza.

Házaspári beszélgetés

Néhány szó a beszélgetésről, a jelekről, amit a jelek nyelvének nevezünk.

Ez a férfiak számára különösen fontos. Számunkra néha nagyon nehéznek tűnik, hogy személyes dolgokról beszéljessünk. Nagyon sok gondolatunk igen gyengéd, amit nem lehet hangosan kimondani, ezért nagyon fontos a jelek általi közlés. Beszélhetünk a pillantásunkkal vagy a kezeinkkel, testtartásunkkal vagy a cselekedeteinkkel. Ha a férj a feleségével, családjával együtt egy hétre eljön családnapokra, akkor azzal mond egy szót. Most kérdezem az asszonyokat, hogy meghallották ezt a szót? A férjük mondott ezáltal valamit? Mondott valamit azzal, hogy eljött? Vizsgáztassuk az asszonyokat? Ki hallotta meg a szót? Ki hallott valamit?

Van egy egészen halk beszéd, és nagyon sok férfi, akinek az érzésvilága nagyon mély, nem szívesen beszél személyes dolgokról. Ezek a férfiak gondolkozzanak el egyszer a következőkön: Egy asszony a jelek által kifejezett dolgokat sokszor nem érti meg. Arra vár, azt szeretné, hogy kimondottan, szavakkal mondjuk el, amit akarunk, és ez nehéz. Tehát mondják ki a feleségüknek, hogy szeretik. És ha nehezebbre esik azt mondani, hogy „szeretlek”, akkor mondják azt, hogy „szeretlek egy kicsit”.

Most olyan valami jön, amit a nők nagyon jól megértenek, a férfiak viszont kevésbé. Hogyha a férjek nem akarják azt mondani, hogy „szeretlek egy kicsit”, akkor csak annyit mondjanak: „egy kicsit”. Tehát mondják még ma este a feleségüknek: „egy kicsit”. Akkor nem kell megmondani neki, hogy szeretik. A feleségek számára a következő dolog a fontos: egy férfi szívesen elrejti az érzelmeit ilyen jelek mögé, egy ilyen képlet mögé: „egy kicsit”. Eközben pedig az asszony keveset él át. Ő igazából kimondva szeretné hallani, hogy „szeretlek téged”. Meg kell találniuk a közös nyelvet. Minden közösségnek megvan a maga nyelve. A mi családi körünknek is megvan a maga családi nyelve. Egy házasságnak is megvan a maga saját nyelve.

A második: A nő számára a beszélgetéshez fontos a megfelelő légkör. Szép asztalterítőre gyertyát tenni, meggyújtani stb. A férfinak ez gyakran nehéz. Egymás mellett ülni, egymás kezét fogni, gyertyát gyújtani. A férfiak szívesebben beszélgetnek menet közben. Például amikor a kezükben van a kormánykerék. Akkor lehet így beszélni: Nézd, ez egy szép autó, de nem jól

megy, de én szeretlek téged és ma különösen jól nézel ki. Legjobban a szemeid tetszenek. Ez motor legkevesebb 80 lóerős... És így tovább. Szegény feleségek, de sok férfi ilyen. De még mindig jobb így, mint egyáltalán sehogy. Huszonöt évi házasság után mondta nekem egy nő: Egyszer elkezdett a férjem a villamoson beszélni és én azt mondtam, hogy: „Dehát ne itt!” A férjem aztán soha többé nem mondott semmit.

Többféle típus létezik abban a vonatkozásban, ahogy egy férfi kifejezi magát. Vannak olyan nők, akik személyes dolgokban nagyon erősek és sarokba szorítják a férjüket, aki ugyan nagyon szeretne valamit mondani, de nem megy. Ezeknek a feleségeknek meg kell valamit tanulniuk. Meg kell tanulniuk a hallgatásban megérteniük a férjük lelkét. Nagyon közel lehet lenni egymáshoz, hogyha hallgatunk. Azért is mondtam, hogy egyszerűen üljenek be a szentélybe és hallgassanak. Eközben igazi kommunikáció jön létre. Az ember nem ér véget a bőrénél. Mi már mindnyájan érezhettük, hogy van olyan ember, akinek kisugárzása van.

Létezik ilyen kapcsolatfelvétel emberek és növények között is. Ha egy növényre megfelelő készüléket erősítünk, akkor ezt még mérni is lehet. Egy amerikai rendőr kísérleteket kezdett egy házagságvizsgáló készülékkel. Ezt a készüléket odaerősítette egy filodendronra. Levágott egy levelet, semmi reakció nem jött a növénytől. Forró kávét öntött rá, semmi reakció. Akkor azt gondolta: Ha most sem reagál, akkor ezt az átkozott növényt elégetem. Ekkor egy heves kijelzést mutatott a készülék. Tehát a növény a gondolatot észlelte és félt. Ilyen kísérleteknek széles skálája létezik. A keleti országokban is jó eredményeket értek el a kutatók. Ha egy ember egy növényvel kapcsolatban van és ha egy nagyvárosban sok kilométerre van a növénytől több más ember között, és lelki megrázkódtatás éri, otthon a növélynél érzékelhető reakció. Tehát összeköttetés létezik ember és növény között.

Emberek között is létezik összeköttetés. Észlelhetjük, hogy egy emberből jóakarát, jóindulat, szimpátia vagy gyűlölet árad. Érezhetjük valakinek a bizalmatlanságát, vagy az örömet. Anélkül is érezhetjük, hogy az illetőt látnánk. Egyszerűen abból, hogy mellettünk ül. Egy anya egyszerűen érzi, hogy mi van a gyermekével. Egy apa szintén. Tehát ha a másikat jónak találom, az egyszerűen jót tesz neki.

Egy pszichológuscsoport elment egy amerikai iskolába. Azt mondták, hogy intelligencia-tesztet akarnak végezni. A tesztet minden tanulónál elvégezték, de ez csak álcázás volt. A pszichológusok a kartotékokból tetszés szerint 20 kártyát kiemeltek és a tanítókkal egy titkot közöltek. Azt mondták, a teszt alapján az várható, hogy ez a 20 tanuló a következő félév folyamán a teljesítményében növekedni fog. Nyugaton ezek a tesztek vallásféle szerepet töltenek be, azokban hisznek. A tudósok a vallás papjai. A tanítók hittek ebben a kitalált dologban és fél év elmúltával a 20 tanuló eredményei lényegesen jobbak lettek.

Ha egy embert jónak találok, akkor tölem elindul egy áramlat feléje és ez erőt ad neki. Akkor nagyobb lesz az önbizalma, bátorsága. Megfordítva is igaz. Ha valakit mindig lekicsinylek, akkor olyanná válik, mint amilyennek látom. Ez érvényes a gyerekeinkre és a társamra is. Itt értékelhetik a csalódások problémáit. Kezdetben mindnyájan nagy csodát várunk el a társunktól. A nagy csoda nem következik be és csalódottak leszünk. Néha bekövetkezik a csoda, de általában nem. Csalódottak vagyunk. Ez a csalódás az oka, hogy a társunkat egyre kisebbnek látjuk és kisebbé is tesszük. Itt Magyarországon az emberek 95% érzelemből és 5% értelemből állnak. A magyarok értelme nagyon nagy, ezt bizonyítják a tudomány és a kultúra eredményei, de az érzelmvilág húszszor nagyobb. Tehát ha egy magyarral akarnak beszélni, akkor szeretniük kell, jónak kell találniuk és örömet lelni benne. Ha egy magyarban igazi örömet lelik, ha örülnek, hogy létezik, ha örülnek annak, hogy olyan, amilyen, ha hisznek abban, hogy titokban tehetséges és az kibontakozik majd, mint a kiemelt diákoknál, ha boldogan gondolnak rá, akkor mondhatnak, amit akarnak, az mindig jó.

A házastársak közti beszélgetésben a legfontosabb munka a saját szívükben zajlik le. Ha megengednek maguknak negatív gondolatokat, ha ezeket még tenyésztik is, ha újra és újra a csalódásokra gondolnak vissza, akkor órákon keresztül vitatkozhatnak problémákról, nem fognak egymáshoz odatalálni. Összeállíthatnak egy problémalistát, mint ahogyan azt az amerikai pszichológia teszi, de nem találhatnak egymásra. A beszélgetés a szív kérdése.

Mondtam, hogy egyik probléma az, hogy a másikat kicsinek látom, a másik probléma pedig az, hogy saját magamat látom kicsinek. Azok az emberek, akiknek gazdag és mély az érzelmvilága, gyakran lekicsinylik magukat. Ha saját magamat lekicsinylem, akkor nem tudok a másikkal beszélgetni, mert semmit sem hiszek neki. Ha nem hiszek saját magamban, akkor azt sem hiszem, hogy a másik jónak talál engem. Feltételezem róla, hogy csak bókol, vagy színészkedik, nem őszintén gondolja. A mély érzelmvilággal bíró emberek sokszor lekicsinylik magukat. Sokszor kisebbnek érzik magukat, mint amilyenek valójában. Ez így van. Mi a teendő? Egyszerűen bízom a másik szavában, bízom a másik szeretetében. Mivel a másik hisz bennem, ezért hiszek saját magamban is. Mivel a társam jónak talál engem, ezért én is jónak tartom magamat. Az önmagunk elfogadása, a saját magunkra mondott igen a személyiséghez tartozik. De ha Isten egy embert házasságra hív meg, akkor gyakori, hogy az egyénnek saját személyisége megtalálásához a társára van szüksége. Tehát abból, amit a Jóisten nekünk akar adni, sok mindent a társunk szívébe raktározott. Akkor is, ha a személyiségem legbelsőjét érintő dolgokról van szó.

Ha a társam azt mondja, hogy hiszek benned, akkor ezt befogadom és a sajátommá válik, mert ezt a gondolatot a Jóisten adta a társamnak a számomra. De ez sokáig tarthat.

Néhány melankolikus temperamentumú egyén van köztünk. A melankolikusoknál fönnáll az, hogy lekicsinylik magukat. Ha egy melankolikussal házasodtam össze, akkor újra és újra megmondom neki, hogy jónak találom őt. Ha én vagyok a melankolikus, akkor elhiszem ezt, ha a társam mondja, mert a társamon keresztül a Jóisten beszél velem. Néha egy-egy melankolikus olyannal házasodik össze, akinek eleven a temperamentuma, kolerikus vagy szangvinikus. Nincsenek olyan magyarok, akik csak szangvinikusak. A sejtekben minden magyar melankolikus is egy kicsit. Természetesen ez kölcsönös vonzódást hoz magával. A melankolikusok és a szangvinikusok természetesen vonzódnak egymáshoz, de nem könnyen élnek együtt.

A szangvinikus jellemzője, hogy nagyon mozgékony természetű. A kolerikusnál hozzájön még az erős akarat is. A kolerikus nagyon nehezen enged. Mi a teendő? Azon fáradozom, hogy a társamat nagynak lássam és imádkozom a Szűzanyához, hogy engedje meg nagynak látni a társamat. Odamegyek a mennyei Atyához és azt mondom: Atyám, Te látod a társamat és jónak találod őt, hiszen Te alkottad. Te gondoltad őt ki. Ne felejsék el, hogy itt nem tettekről van szó, hanem alkatról, adottságról. Tehát a Jóistennel együtt letekintek a társamra. Előfordulhat, hogy a Jóisten a társam néhány tettének nem örül, de megbocsátja neki a hibáit, mert ő könyörületes. Mi is megbocsátjuk a gyerekeinknek a hibáit, és ha megbocsátottunk, akkor minden elrendeződött. Nem rójuk fel neki, hogy ekkor meg ekkor ezt és ezt tetted. Megmarad bennünk a szívélyes meleg szeretet az irányában és örömlenket leljük gyermekünkben, jónak találjuk őt. Ha mások kritizálják a gyermekünket, akkor ezt nem szeretjük, mert ő a mi gyerekünk és mi jónak találjuk őt.

Ugyanígy a Jóisten a társunkat is jónak teremtette, hiszen az ő gyermekei vagyunk. Ő teremtette, és ő sokkal inkább, mint mi, minden tettéért felelős. Mi is a Jóisten szemével tekintünk a társunkra és jószándékkal vagyunk iránta. Ez a tulajdonképpeni előkészület a beszélgetéshez, ezért lehet egymással szavak nélkül is beszélgetni. Együtt vagyunk és elképzeljük magunkban, hogy a Jóisten örömmel tekint a társunkra. Azt mondjuk: Jóisten, Te fölfoghatatlan vagy! De aztán szeretettel odafordulunk a társunkhoz és így vagyunk együtt. Majd talán egy szót is mondunk. Lehet, hogy gyakran egész kevés, csak pár szó lesz: „...egy kicsit.” Vagy azt mondjuk, hogy „jó volt veled”. Őt percig hallgatunk és egy jó szót szólunk. Akkor ez a szó olyan, mint a drágakő egy értékes foglalatban.

CSALÁDNAPOK

Óbudavár, 1988. június 20 – 24.

Részesei és közvetítői vagyunk Isten emberszeretetének

Kedves Családok!

Örülök, hogy együtt lehetek Önökkel. Ma reggel valami szépet láttam: a kis Marci állt itt, előtte három lépéssel állt az édesanyja és hívta: „Gyere, Marci!” Marci tétova lépésekkel elindult, és elérte az édesanyját. Mindketten nagyon örültek, hogy sikerült.

Hasonló lehet ehhez a Jóisten, a Szűzanya és a közöttünk lévő kapcsolat. Ő hív bennünket, mi tétova lépésekkel indulunk feléje, és nagy lesz az öröm, ha egymásra találunk. A házaspárok közt is van ilyen. A Jóisten a házastársamon keresztül hív és mi apró, tétova lépésekkel közeledünk feléje. Azt kívánjuk, hogy a családnapi végén egy új találkozás jöjjön létre. Ha a Jóisten a kapcsolatot a házastársamon át akarja velem felvenni, akkor a házasságunk egyre mélyebb lesz. Mert Isten végtelen. Sohasem érhetjük el őt egészen. A társunk csak egy rész belőle. Ez a szeretet néha felfoghatatlan. Azt kívánjuk, hogy a hét végén újra felfedezzük egymást.

II. János Pál pápa a „Familiaris Consortio” körlevelében arról beszél, hogy Istennek terve van mindegyikünk házasságával. Részesei vagyunk ugyanis Isten emberszeretetének. Isten szereti az embert, és mi részt veszünk ebben.

Ebből következik, hogy szabad abban hinnem, hogy tényleg meg tudom ajándékozni a társamat. Akkor is, ha kicsinek látszom magam előtt! Mert részt veszek Isten szeretetében. Gyakran azt kívánjuk, hogy jobban tudjunk szeretni. Felületesek, érzékenyek, sértődősek vagyunk. Túl fontosnak tartjuk magunkat. Mégis szeretnénk jobban szeretni, de ez nem megy könnyen! És most részt veszek a Jóistennek a társam iránti szeretetében. Általam érinti meg a Jóisten a páromat, amikor a szeretetét akarja éreztetni vele. Átengedjük magunkat, bízunk ebben a szeretetáramban. A családnapiainknak ezt az első felismerését egészen személyesen érzékelhetjük: Istennek terve van velünk, és ebben a tervben benne van, hogy a Jóisten általam ajándékozza meg a társamat. Ez nem egy erkölcsi felhívás akar lenni, hanem a létünk valóságára való rámutatás. Másodszor abban a meggyőződésben fordulok a társamhoz, hogy ő is részt vesz a Jóistennek az irántam való szeretetében. Vagyis Isten ott áll mögöttem a háttérben. Ez nagy nyugalmat és bizalmat kölcsönözhet nekünk. A társam a Jóisten szeretetének a megjelenése.

Nem akarnak egy gyakorlati feladatot megoldani?

Gondolják el, hogy hol érezték meg a társuk által a Jóisten szeretetét. Mondják is meg egymásnak, ha lehetséges, ha akarják! Mondják meg egymás-

nak: úgy éreztem, hogy a Jóisten szeret engem, amikor itt és itt...; a hangodban, a szemedben éreztem...; a magatartásodban, a hallgatásodban, a kezeidben, a türelmedben...

A Szentatya az Isten szeretetében való részvételről beszélt. Próbálják meg ezt az életben gyakorlatilag megfogni! Tudják, a családnapokon nagyon fontos, hogy egy kicsit csendben lehessünk. Nem tudom, hogy ez a gyakorlatban hogyan oldható meg. A magyarok, amikor a szívet osztották, háromszor kaptak. Amint kilépnek innen az ajtón, egy szív, egy lélek az egész társaság. Hogyan lehet ezeket rávenni arra, hogy egymással beszélgessenek?!

Talán az előadások végén ne menjenek rögtön vissza a gyerekekhez, vagy tartsunk délután egy csendes órát, amikor a Szűzanya képe köré gyülekezünk csendes elmélkedésre? (Arról, hogy hol éreztem a társamban a Jóisten szeretetét.) Talán beszéljék ezt meg együtt. Mindenesetre a csendes megfontolás és az egymással való beszélgetés ezen a családnapokon nagyon fontos. Talán meg is fogom kérdezni, hogy beszéltek-e már egymással, a Jóistennel. Részt venni Istennek a társunk iránti szeretetében. Ez így sajátos öntudatot ad nekünk. Nem az a fontos, hogy mindent jól tegyünk, hanem hogy abban a tudatban élhetünk, hogy Isten egymás számára teremtett bennünket. A létünk Isten szeretetének a bizonyítéka. Vannak prófétai hivatású emberek, akik Isten szavát hirdetik. A mi isteni elhivatottságunk Isten szeretetét továbbadni a társunknak. Talán azt mondják, ez ugyanaz, mint az általános keresztény hivatás. Igen! Mivel Isten az embert a saját képére és hasonlatosságára teremtette, ezért a mi lényegünk is a szeretet. Akkor válunk igazán önmagunkká, amikor szeretünk. Amikor igazán ott vagyok a gyerekek számára, ha dolgozom a családomért szeretetből. Így nyilvánul meg az Istenhez való hasonlóságunk. Az ember természete szerint nem egoista, hanem szerető.

Mikor éreztem magam boldognak a szeretetben? Talán fájt is ez akkor?! Krisztus a kereszten feláldozta magát mindannyiunkért az Atyának. Ez az emberi lét és szeretet kiteljesedése volt. Így kell, hogy legyen. Ha jobban szeretek, jobban önmagamá válok, boldogabb vagyok.

Van ilyen emlékü? Amikor mindketten megfeledkeztek önmagukról, és csak a másokra gondoltak? Emlékezzenek csak vissza! Gyűjtsék össze! Amikor egymásra vagy a gyerekekre gondoltak, és nem önmagukra. Ez munka!

Tehát két feladatot adtam eddig:

1. Hol éreztem a Jóisten szeretetét a társamban? Ezt megmondom neki.
2. Hol találtunk egymásra az önzetlen szeretetben?

A szeretetnek ezek a nagy eseményei sokkal gyakoribbak, mint gondolnánk. Talán sikerül a családnapok idején lehetőséget teremteni az ilyen megfontolás és megbeszélés számára. Netán az esti összejeövetel előtt?!

A schönstatti kegyelmi Anya célja az, hogy a szeretetre neveljen minket. Az Ő gondoskodása ebbe az irányba alakít bennünket. Azt szeretné, ha bennünk és általunk újra születne Krisztus, és általunk önzetlenül újra az Atyának ajándékozhatná önmagát.

Részt veszünk a Jóistennek az emberek iránti szeretetében. Így kapták a gyermekeink általunk az életüket is. Ha a Jóisten éreztetni akarja a gyerekekkel szeretetét, azt általunk teszi. Természetesen a Jóisten közvetlenül is megérinthet egyeseket. Ezt meg is teszi, de szívesen használ közvetítő eszközöket. Így használ bennünket is, mint a szeretetének eszközeit a családjunk számára.

Engedjük, hogy ez a gondolat belénk ivódjon!

A proféták Isten szavát tolmácsolták, mi az Ő szeretetét adjuk tovább. Annyira így van ez, hogy általunk új emberek jönnek létre: a gyermekeink, akiknek mi alakítjuk a lelkét is. A szeretetünk által válnak nyugodt, biztos és boldog emberekké, akik hisznek önmagukban.

Fontos, hogy bizonyos öntudat jöjjön létre bennünk!

A szeretetre vagyunk meghíva, és képesek is vagyunk rá!

Az otthonunkban, a házukban olyan teret hozunk létre, amelyben Isten szeretete uralkodik.

A Szűzanya Schönstattban egy új tevékenységbe kezdett: az embereket Isten szeretetének eszközeivé neveli.

Az a lényeg, azt várja tőlünk, hogy: „Szeress jobban! Add nekem az imáidat és az áldozataidat! Ajándékozz meg még nagyobb szeretettel! Adj teret a szívedben Krisztusnak! Ő a végsőig szeretett!”

Jöjjenek ide a képe elé, és hallják meg, ahogy mondja: „Azt szeretném, hogy még jobban szeress! Ne félj az áldozattól, amely a szeretettel jár!” Ha jajgatni kezdünk, így szól: „Jól van na, majd segítetek. Az Anyátok leszek úgy, mint Kánában, majd szólok értetek. De akkor aztán hagyd abba a jajgatást! Szükségem van a szeretetedre!”

3. feladat: Gondolják együtt végig, hogy mi mindent hozott már létre együtt a szeretetük! A család..., a ház...

Érezzék át Isten teremtmény működésében való részesedésüket! A Jóisten Önökön keresztül egy új világot alkotott: a családjukat.

Szent János apostol a Jelenések könyvében (21. feje.) az Egyházzal mint Isten szent városáról beszél. Ennek a szent városnak egy házát építjük mi.

A feladatok tehát:

1. Hol éltem át Isten szeretetét a társamban? Ezt mondjam meg neki!
2. Hol szerettük önzetlenül egymást? Hol voltunk boldogok együtt?
Hol hoztunk áldozatot egymásért?
3. Mit hozott létre a szeretetünk?

Nehézségek:

– A sok csalódás miatt már nem látjuk meg egymásban a jó dolgokat. De ebben nem szabad megrögződni!

– Mi, férfiak, nem szívesen beszélünk a szív dolgairól. Néha a nők sem. Meg kell újra tanulni a szeretet nyelvét! Hogyan? Odamegyünk a Szűzanyához, és ha hangosan nem is tudunk szólni, legalább csendben gondoljuk. Legyünk együtt Nála.

– A szeretet szavainak helyre, csendre van szükségük. Ez itt a veszély, hogy mindig „nagyüzem” van. Gondoskodjanak arról, hogy mindig újra szakítsanak időt egymás számára!

Isten szeretete érint meg a boldogságban is. Amikor a társam fájdalmat, csalódást okoz, olyankor Isten tisztogat minket az önzéstől. Az Úr a keresztközelébe hív minket. Lehetséges ott pszichológiai egység? Igen, de csak akkor, ha ezt mindketten felfedezzük, és együtt elfogadjuk a keresztet. Ne tegyünk szemrehányást, hanem mint Jézus, fogadjuk el a keresztet szeretettel! Jézus nem szitkozódik a kereszttúton, hanem elfogadja a keresztet, mint Isten üdvözlését. Az Atyát látja a keresztt mögött, és Őt öleli át a kereszttel.

Isten új kezdetet akar indítani velünk, ezért a modern világ problémái bejönnek a családi életbe. Nem lesz könnyű megoldani őket, de a nagyobb szeretet elve segíteni fog. A schönstatti családok nem tökéletes családok, hanem jobban szerető családok.

Ne aggódjanak, a Szűzanya gondoskodni fog róla, hogy minden jól menjen!

Kentenich atya mondta, hogy mi is mindannyian lelki fogyatékos gyerekek vagyunk. A Jóisten és a Szűzanya számára éppen olyanok vagyunk, mint a nyomorék = kedvenc = csodagyerekek, mert a szülők különleges szeretete a gyereket lelkileg gazdaggá teszi.

Talán valaki sajnálja a kis Marcit, de hány ilyen gyerek van, akit így szeretnek?! Eszembe jutnak az elvált szülők gyerekei, az állami gondozottak, az abortált gyerekek... A gyerekek terhet jelentenek, de csak akkor, ha nem fordulunk feléjük. Amit a kis Marci átél, az a Szűzanyával való viszonyunk képe.

Ha más gyerekekkel hasonlítjuk össze, akkor persze fájdalmas. Az apa, akinek ilyen gyereke van, az nem lehet „rutinos félisten fehérben”! Megváltozik a viszonya a betegeivel is. Vigyük át ezt az Istennel való viszonyunkra is. Amit ez az anya tesz, azt teszi a Szűzanya is.

Néha a házasságban is úgy érezzük magunkat, mint a fogyatékos gyerekek. Veszekszünk, nem értjük egymást... Ülünk ilyenkor oda a Szűzanya képe elé, és mondjuk neki: „Itt vannak a Te fogyatékos gyerekeid.”

A szülők és gyerekek közti kapcsolatot átvisszük a Jóisten és a közöttünk lévő kapcsolatra.

– A férfikép a mai világban nagyon problémás. A férfiak sokat teljesítenek, de elsősorban a tárgyi világban. A férfi azonban apa is! Nagyon fontos, hogy időt szakítson a gyerekei számára. Ez visszahat rá és megváltoztatja őt.

Istennek terve van a házasságunkkal

Kedves Családok!

A családnapok elején a fáradtság növekszik, és fáradtabbak vagyunk kb. a harmadik napig. Utána könnyebb lesz.

Olvassuk a Szentatyá családokhoz szóló körlevelét. „Isten ugyanis, aki a jegyeseket meghívta a házasságra, a házasságban továbbra is hívja őket. A mindennapi élet eseményeiben, tetteiben, kérdéseiben és nehézségeiben Isten eljön hozzájuk, megmutatja és feltárja azokat a konkrét követelményeket, amelyek Krisztus Egyház iránti szeretetében való részesedésük alapján sajátos családi, társadalmi, egyházi állapotuknak megfelelően állnak előttük. A házastársi és családi közösségnek együttesen kell megtalálnia Isten tervét, és így kell engedelmeskedniük az emberi szeretetet megtapasztalása által, amelyet a házastársak a szülők és a gyermekek egymás között Krisztus lelkületével való-sítanak meg.” (Amit Isten egybekötött...)

Tehát Istennek terve van a házasságunkkal. Isten jeleket ad nekünk, és hittünkkel fel tudjuk fedezni ezeket a jeleket. Ahogyan Isten Gábor angyal által üzenetet küldött Máriának, bennünket is megszólít. És az a szép, hogy mi felfedezzük Isten házasságunkkal kapcsolatos tervét. Felfedezzük a jeleket, amelyeket a Jóisten ad nekünk. Itt tehát hitbeli történelemről van szó és nem elsősorban lélektanról.

Megnevezek néhány jelet rendszerezés nélkül. Inkább a szívekbe nézek, mint a tankönyvbe.

– Vannak házaspárok, akik erősen vágyódnak arra, hogy másokon segítsenek, erősítsék a többieket. Vágyódásuk által Isten szól hozzájuk: „Használni akarlak benneteket, hogy általatok a többi családnak erőt és tartást adjak.”

– Vágyódás él bennünk, hogy egészen megértsük egymást. De ez nem mindig sikerül. Felfedezzük mögöttesen a Jóistent, aki azt mondja: „Nálatok akarok lenni, hogy igazából egymásra találjatok az én szívemben.”

– Bizonytalannak érzem magam a társam iránti szeretetben. E mögött a bizonytalanság mögött a mennyei Atya áll. Elveszi tőlem az emberi bizonyosságot, hogy istenit adjon helyette. Úgy érzem, nem tudok megfelelni annak a szeretetnek, amely kijárna a társamnak. Nagyon átérzem a társam szeretetreméltóságát, de úgy érzem, ezt nem tudom megfelelően viszonzni, és ezért kicsinek érzem magam. E mögött is a mennyei Atya áll, és azt mondja: „Veled vagyok, amikor társaddal vagy, általad szeretném a társadnak ajándékozni a szeretetemet. Nem kell mindent egyedül csinálnod.”

– Nincs elég türelmem. Már mindkettőnknek szentnek kellene lennünk, már a fél országnak meg kellett volna általunk újulnia, és eközben még csak egy egészen kis rész újult meg bennünk. E megtapasztalás mögött a Jóisten áll, és azt mondja: „Általad akarom a többieknek szeretetemet ajándékozni.” Ez egy nagyon fontos üzenete a Jóistennek minden apostol számára. Azt mondja: „Én akarok általad hatni.”

– Nagy baj érte a családjunkat. Sok a fájdalom. Lehetnek ezek testi és lelki fájdalmak. Az Úr angyala az, aki hozza az üzenetet. „Azt szeretném, ha velem jönnétek a keresztre.” Ajándékozzátok a Szűzanyának a korszóba. Tegyük ezt azzal a gondolattal, hogy „Szűzanya, felajánljuk ezt neked, hogy minél több családon tudjál segíteni”. Ha arra vagyunk hívva, hogy apostolok legyünk, akkor a többieket a kereszt viselése által kell hordoznunk, úgy tudunk segíteni rajtuk. Ezt meg kell látnunk, és mint Istentől jövő üzenetet kell felismernünk. Gyakran sokáig tart, amíg ezt felfogjuk. Minden szenvedésnél van valami károkozó körülmény, és amíg e körülménynél megragadunk, addig nem értjük meg, hogy itt isteni irányításról van szó. Arra vagyunk hivatva, hogy Krisztussal a keresztre menjünk, és megváltjuk a világot. Ez egy olyan feszület, amelyen a Szűzanya is rajta van. Ez a házasságnak is képe. A kereszten egyek vagyunk egymással, és együtt ajándékozzuk magunkat a mennyi Atyának. Erről beszélniük kellene egymással. Megállapítani, hogy ez és ez fájdalmat okozott nekünk, hogy emögött a Jóisten áll, és azt kéri tőlünk, hogy ezt az áldozatot ajándékozzuk neki. Ezek után talán meg tudunk fogalmazni egy rövid imát, amelyben kifejezzük, hogy a Szűzanyával együtt felajánljuk ezt a fájdalmat, ezt az áldozatot a Jóistennek.

– Egyes házaspárok meg vannak áldva azzal az adománnyal, hogy apró dolgoknak örülni tudnak. A Jóisten olyan, hogy nagyon apró jeleket is tud adni. Egyszerűen azt szeretné mondani ezekkel az apró örömökkal, hogy szeret bennünket. Az öröm mögött felfedezzük Őt, amögött, ami megérintett. Aztán pedig kifejezésre juttatjuk, hogy észrevettünk Isten, Téged. Talán próbálják meg ezt közösen, hogy együtt higgyenek. Együtt felfedezik, hogy mit mond Önöknek Isten a jelek által.

– Egy másik jele annak, hogy közel van hozzánk Isten, amikor nagyon kicsinek érezzük magunkat. Ha a nagy Isten közel van hozzánk, tudatára ébredünk gyengeségünknek. Azt mondjuk: „Igen, akarok szeretni, és szeretném, ha a házasságunk szent lenne, de kicsinek érzem magam hozzá.” A kicsinység megélése jelzi, hogy Isten közel van hozzánk. Azt mondja: „Én akarok minden lenni a számodra.”

Tehát fel kell ismernünk a jeleket. Vannak apró jelek is: egy mosoly, egy gyengédség, a gyermekem egy szava és cselekedete, a feladataink, a mindennapos munkánk stb.

Nem akarnak egy kis időt szakítani arra, hogy nézzék és meglássák az Isten által küldött jeleket? A házasság lelkiségéhez hozzátartozik, hogy együtt higgyenek. Nem akarják ezt itt megtanulni? Szakítsanak egymás számára időt, üljenek le egymás mellé, vagy sétáljanak kettesben, és keressenek egy jelet, amelyet Isten adott Önöknek. Vagy keressenek többet, mint egy jel! Tanulják meg, hogyan kell a dolgok mögé látni, hogy a Jóistent felfedezzük; például a félreértések mögött; a szeretetre való tehetetlenségünk mögött; a társunk mögött, akit nagyon kedvesnek találunk; az önmagunkban való csalódások mögött; az együttlétek melegsége mögött; a kereszt mögött; az életünk apró örömei mögött; a nagy feladatoktól való félelem mögött; az együtt létrehozott otthon mögött. S ha ez sikerült, mondjuk Istennek, hogy Neki ajándékozzuk magunkat.

A Szűzanya, mint schönstatti kegyelmi Anya, a családok nevelője. Azt szeretné, ha ezeket az Istentől kapott jeleket hitünkükből fakadóan felismernénk, és Jézussal együtt áldozatot hoznánk.

Jézus a házasság szentségében közöttünk van. A házasság egy kis Golgota. Krisztus felújítja szenvedését a szentmiséhez hasonlóan a házasság szentségében is. Ezt a Szűzanya elevenen akarja bennünk tartani. Arra kér, ajándékozzuk neki a szeretet egy-egy cselekedetét.

Szakítsanak időt maguknak és keressék a jeleket! Azokat, melyekben Isten közel van Önökhöz, amelyekben kifejezi az Önök iránti szeretetét, amelyekben jelzi, hogy szüksége van Önökre. Nem tudom, világos-e, hogy mit jelent ez? Önöknek kettesben egészen sajátosan kell megtapasztalniuk Istent. Hasonlóan, mint ahogyan az Ószövetség prófétái vagy Jézus apostolai megtapasztalták. Ha felfedezik azokat a jeleket, amelyeket Isten ad maguknak, akkor meg tudják írni a házasságuk Szentírását, szent történetét, és idővel összeáll egy gazdag tapasztalatgyűjteményük az Istennel kapcsolatban. Ez az Önök sajátos üdvtörténete.

Mi, schönstatti atyák, képzésünk során kapunk egy feladatot, hogy negyed év alatt megírjuk életünk regényét. Vagyis azt igyekszünk felismerni, hogy Isten hogyan vezetett bennünket. Ennek az időnek egy részét azzal töltjük, azon elmélkedünk, hogyan vezetett bennünket Isten a schönstatti közösségbe. Mi, akik Schönstatthoz tartozunk, úgy érezzük, hogy a Jóisten állandóan jeleket ad és megszólít bennünket.

Nincs kedvük megírni a házasságuk üdvtörténetét? Felírni az Isten által adott jeleket az első találkozásuktól az utolsó veszekedésükig. Egyszerűen felírni és felfedezni Istennek a jeleit.

Végül még egy megjegyzés. Nem mondok semmi újat, de ez úgy van, mint a gyerekekkel kapcsolatban, gyakran kell megismételni ugyanazt. Mondják el egymásnak azt a szépet is, amit felfedeznek a másokban. Ebben a vonatkozásban is ad jeleket az Isten. Mi, férfiak, tudjuk, hogy a mi feleségünk a legcsinosabb a világon, csak ezt elfelejtjük neki mondani. Kedves férfiak, mondjanak

valami kedveset feleségüknek, meglátják, szívesen fogják fogadni. De mint feleség, mi is mondhatjuk a férjünknek, hogy jónak találjuk őt. Mondhatjuk például: most a családnapiokon nagyon sok derék férjet láttam, de most tudom csak igazán milyen derék férjem van nekem. Tehát fedezzük fel a kis dolgokat, és vegyük észre a jeleket. A társunknak pedig mondjuk meg a szépet és a jót.

A gyakorlatban készítsenek egy listát, amelyre felírják, milyen jeleket küldött az Isten! Érezzék magukat teljesen szabadnak, csinálják, amit mondok! Egy listát, hogy milyen jeleket küldött az Isten és hogyan válaszoltak rá. Majd szerkesszenek ebből egy imát, üljenek le vele a Szűzanya elé, és időzzenek el egy kicsit.

Ha eleinte nehéz felismerni, hogy Isten hogyan vezetett bennünket, akkor keressék a régi szép közös élményeket – akár a tíz évvel ezelőttiüket –, beszéljenek azokról és fedezzék fel mögötte a Jóistent.

Az egymás közötti beszélgetések útjába gördülhet akadály: egy-egy aktuális probléma. Például összeveszett a férjének édesanyjával, vagy nem elégedett a férje a főztjével. Egy ilyen aktuális probléma az egész beszélgetést blokkolhatja, és ez buta dolog. Gyakran előfordul. Egyetlen konkrét eset lehetlenné teheti a beszélgetést. Ha látják, hogy ismét sikerült egymásra találniuk, beszélgessenek egymással, és akkor ez a konkrét ügy is megoldódik idővel. De ha ez a probléma a beszélgetést megakadályozza, akkor a konkrét probléma sem oldódik meg.

Feladatunk tehát, hogy meglássuk a jeleket. Kentenich atya életének ez volt az alapmagatartása. Kentenich atya mondja: „A Jóistent a mindennapi életben kell megtalálni.”

Most Kentenich atyáról szeretnék egy kicsit beszélni. Az ő gondolkodásmódját az jellemezte, hogy meglátta az események mögött a Jóistent. Az volt a sajátos elképzelése, hogy egy új embert kell létrehozni. Mi legyen az új ezen az új emberen? – kérdezhetjük. Szent Pál a Krisztusban való új emberről beszél. Arról az emberről, aki szoros kapcsolatban áll Krisztussal, s aki a Szentlélekben az Istent Atyjának szólítja. Ez a Rómaiakhoz írt levél 6. és 8. fejezetében található. Kentenich atya az új ember fogalmát másképpen képzelte el. Megfigyelte, hogy az Egyházban sok minden tradícióból történik. Az emberek azért tesznek dolgokat, mert mindenki azt csinálja. Világossá vált előtte, hogy ez a hagyomány össze fog dőlni. Az az ember, aki ma a többiekkel együtt elmegy a templomba, az holnap a többiekkel együtt el fog maradni a templomból. Ötven évvel ezelőtt egy faluban senki sem maradhatott el a szentmiséről, mert ujjal mutogattak volna rá. Bizonyos helyeken ma a városokban azért nem mehetnek el a templomba, mert ujjal mutogatnak rá.

Kentenich atya elgondolása: egy olyan új embert kell nevelni, aki szabad belső döntésből él, belsőleg teljesen szabad, és aki e belső szabadságában találkozik a Jóistennel.

A schönstatti közösség és a kápolna

1912-ben Kentenich atya nevelő lesz egy kollégiumban. Előtte, mint fiatal pap, latintanár volt. Diákjai szerették. Az volt a módszere az oktatásban, hogy a szabályokat a tanítványaival találta meg. Ez fárasztó, de szép volt. Most mint nevelő, új programmal kezdi a munkáját. Azt mondja: „Meg akarjuk tanulni Mária oltalma és vezetése alatt nevelni magunkat szabad, szilárd, papi jellemekké. Egy új világ áll előttünk, és ennek az új világnak új emberekre van szüksége.” Beszéde végén meghívja a fiatalokat, alakítsanak közösséget, amelyben együtt nevelik önmagukat és együtt apostolkodnak. Azt mondja: „Ezt a közösséget együtt fogjuk létrehozni, nem pedig én. Én ebben a kérdésben semmit sem kívánok tenni a ti hozzájárulásotok nélkül.” A fiatalok munkához láttak, és először alapítottak egy missziós egyesületet, amely akkor modern dolognak számított. Az egyesület később átalakult Mária-kongregációvá, amelyben közösen törekedtek az életszentség elérésére. Kentenich atya beszélt nekik arról, hogy milyen hatalmas van a Szűzanyának az emberi szívek fölött. „A Szűzanyának szüksége van a mi erőnkre az Isten Országának szolgálatára. Ezért Ő a mi királynőnk, vele és érte működünk Isten Országáért. Szolgálatába akar fogadni minket. Ha hibázunk, olyan hozzánk mint egy anya, könyörülettel van irántunk. Hozzá fordulhatunk gyengeségeinkkel, és ezért nem fog ránk haragudni.”

A Jóisten Kentenich atyának jelet ad. A kis közösség kap egy helyet, ahol összejöhetnek. Az iskola és a kollégium melletti völgyben van a Szent Mihály kápolna. Ez valamikor, több száz évvel ezelőtt a schönstatti kolostor temetőkápolnája volt. A vezetőség ezt a kápolnát átengedi a kis közösség számára. Kentenich atyának az a kívánsága, hogy a Szűzanya kötődjön erősebben ehhez a kis közösséghez. Kentenich atya fiatal korában átélte, hogy a Szűzanya sok erőt adott számára. Ebben az időben az újságban arról olvas, hogy Olaszországban hogyan jött létre egy zarándokhely. Valle di Pompeiben egy Bartolo Longo nevű olasz ügyvéd zarándokhelyet alapított. Úgy kezdődött, hogy árvaházakat hozott létre, és házakat, volt fegyencek számára. Nagy nehézségekkel küszködött, és Mária-hoz fordult segítségért. Ugyanazon a helyen egy kápolnát ajándékozott a Szűzanyának. Elhelyezett benne egy Szűzanya képet és azt kérte: „Szűzanya, gyere közénk, mert szükségünk van Rád!” És a Szűzanya jött. Ma Valle di Pompei egyike a nagy olasz zarándokhelyeknek.

Kentenich atya ezt olvassa, és azt is látja, hogy a fiúk elkezdték magukban kialakítani az új ember képét, aki szabad és erős; aki saját bensőjéből fakadóan tud szeretni; aki felelősséget érez mások iránt; aki a jót azért teszi, mert azt a jót ő akarja tenni, és nem azért, mert mások is teszik. Kentenich atya szeretné, hogy ez a kibontakozás folytatódjon és felgyorsuljon. Tudja, hogy a régi formák és szokások már nem sokáig folytatódhatnak tovább az Egyházban. Ekkor

támad az a gondolata, hogy kérjék ők is a Szűzanyát, jöjjön közéjük és nevelje köztük az új embert... És ekkor kitör az első világháború. Ez azt jelenti, hogy egyik napról a másikra tönkre fog menni a mű, amelyet elindított, mert a fiúk a háború különböző frontjaira kerülnek. Nem folytathatnak tovább vallási tárgyú beszélgetéseket, nem tárgyalhatják meg egymással önnevelésük következő lépését, és azt, hogyan tudnak tovább apostolkodni. De Kentenich atyának volt egy belső megtapasztalása: ha nehézségek jönnek, az annak a jele, hogy a Szűzanya azzal a bizonyos dologgal még jobban akar törődni. Ez hozzátartozott Kentenich atya személyiségéhez. A nehézségek sohasem adtak okot számára, hogy feladja. Inkább azt jelentették, hogy a Szűzanya most azt mondja: Hagyd, hogy én csináljam!

Emlékezzünk csak! Kentenich atya elkezd egy kis közösségben új embereket nevelni, akik a Szűzanya iránti szeretetből komoly törekvésre szánják el magukat. Kapnak egy kápolnát, egy gyülekezőhelyet. Ekkor olvassa Kentenich atya egy folyóiratban, hogy Bartolo Longo Olaszországban egy Mária-kegyhelyet alapított. Kitör az első világháború, amely azt jelenti, hogy emberileg az ügy le van zárva, mindennek vége.

Kentenich atya ezeket a jeleket most a következő módon értelmezi: A Szűzanya ebben a Szent Mihály kápolnában le akar telepedni, és új kegyhelyet akar létrehozni, amelyben új embereket nevel a legnagyobb nehézségek közepe is. Tehát az I. világháború kezdetén, 1914. október 18-án előterjeszti tervét a fiataloknak. Azt javasolja, hogy ajándékozzák apostoli munkájukat a Szűzanyának; az önnevelésüket és a szabadságra, életszentségre való törekvésüket. Kéri a Szűzanyát: „Gyere közénk, légy a mi nevelőnőnk! Vidd végbe köztünk a kegyelem csodáit!” A fiatalok pozitívan fogadták a tervet és felajánlották a Szűzanyának törekvéseiket. A Szűzanya pedig letelepedett a kis kápolnában, és elindította a Schönstatt-mozgalmat.

A II. világháborút követően a világ sok pontján építették fel ennek a kis kápolnának a mását. Az emberek ezeken a helyeken ugyanúgy kérték a Szűzanyát, mint egykor a fiatalok Schönstattban: „Gyere, és telepedj le a mi kis kápolnánkban, és neveld az új embereket!” Később aztán a családok is hasonlóan csinálták. Azt mondták a Szűzanyának: „Gyere a házukba, mert szükségünk van Rád! Neked ajándékozzuk a törekvéseinket, hogy jobban szeressük egymást és a gyermekeinket! Gyere közénk, légy az anyánk és a nevelőnk!” Így jöttek létre a mi háziszentélyeink. Ezek kegyhelyek, ahol a Szűzanya neveli a családokat, és gondoskodik arról, hogy Krisztus éljen ezekben a családokban és az egyes családtagokban.

Ez csak néhány megjegyzés volt Kentenich atyáról. Észrevehették, hogy nem volt jelenés, mint más helyeken, például Lourdes-ban vagy Fatimában. Nem történtek gyógyulások, hanem a jelek által üzent valamit a Jóisten. Kentenich atya a gondviselésbe vetett gyakorlati hit által ismerte fel a Jóisten

akarátát. Ez Kentenich atya különleges karizmája, amelyet általa akar a Jóisten a ma Egyházának adományozni. Mi pedig ezt kívánjuk elsajátítani.

Figyeljük és keressük, mikor mutatta meg a Jóisten számunkra szeretetének jelét. Így élhetjük át, hogy az Isten ismer, elfogad és vezet bennünket. Ezért szeretném kérni Önöket, szakítsanak időt a jelek keresésére. – Amen.

A családok hivatása

Kedves Családok!

„Az Egyház jövője a családban van” – mondja a Szentatya.

A házasságról beszélünk, mint arról a helyről, ahol szeretünk.

A keresztény kultúra egyre inkább veszít az erejéből. A középkornak vége, ezért egy új keresztény kultúrának kell elkezdődnie a szívekben. A szeretet kultúrájának. A házasság eredetét a Szentháromságban látjuk. Az Atya és a Fiú bensőséges szeretetben hajolnak egymáshoz. Ez a szeretet létrehozza a Szentlelket. A házasságban hasonlóságra talál a Szentháromság.

A másik példakép a názareti szent család, ahol Mária, József és Jézus együtt voltak. Jézus és Mária szeretete még külön súlyt is kapott, mert a Szűzanya Jézus mellett volt a megváltásnál. Ezt nem a feladat oldaláról kell nézni, hanem a személyek kapcsolata szempontjából. Jézus nagyon magányos volt, és a tanítványok alig értették meg. Még feltámadása után is azt kérdezték, hogy most már felépíti-e a politikai messiási birodalmat.

A Szentlélek eljövetele után kezdték csak megérteni Jézust, de volt valaki az oldalán, aki már előtte lassan megértette: Mária. Ő sem mindjárt értette meg, hiszen fia nyilvános működése elején azt akarta, hogy menjen haza. De egyre közelebb jutott Jézushoz. Volt valaki Jézus oldalán, aki velemet. A kereszt alatt Jézussal együtt a mennyei Atyának ajándékozta magát. Egy volt Jézussal a szeretetben. Most is egy vele a dicsőségben az Atyánál. Nagyobb szeretet a teremtmények között nincs, mint Jézus és Mária szeretete. Minden teremtmény arra törekszik, hogy összekapcsolódjon ezzel a szeretettel.

Nagyon fontos, hogy egy új keresztény kultúrát hozzunk létre: a szívek kultúráját. Se keleten, se nyugaton nem lehetséges politikai keresztény kultúrát létrehozni, ennek az ideje lejárt. De egy kultúra kezdődött azzal, hogy Jézus és Mária együtt vannak a mennyben. Egy új kultúra kezdődött a Szent Családban. Egy új kultúra kezdődik a családban a férj és a feleség szeretetében.

A gyakorlati életben ez úgy van, hogy a szívünk egyszer az egyikhez fordul jobban, máskor a másikhoz. Egyszer inkább a gyerekünket tudjuk jobban szeretni, máskor a férjünket. Aztán egyszerre szeretjük az egész társaságot. Így van ez a mennyei személyekkel is. Egyszer el vagyunk telve szeretettel Jézus Krisztus iránt, és belső kapcsolatban vagyunk egymással. Máskor megtaláljuk Jézus szeretetét a feleségünk szívében, megint máskor nem látjuk sem

Jézust, sem a feleségünket, csak az Atyát, vagy a Szentlélekkel vagyunk eltelve. Ez a szeretetnek egyetlen nagy szervezete. S mivel nem egy megszervezett keresztény kultúrában élünk, nagyon fontos, hogy a szeretetnek ezt a szervezetét meghódítsuk magunknak.

Egy keresztény kultúrában mindent betölt a kereszténység. Az idő is meg van szentelve. Reggeltől estig, hétfőtől vasárnapig az egyházi év ritmusa hatja át. A térség is szent. A mezőn ott vannak a jelek, fészületek, Mária-kép, a falvaknak, városoknak is vannak védőszentjeik. A templomok a települések központjai. A társadalmi struktúra is szent: a király az isteni tekintély képviselőjének tekintti magát. De ez a keresztény kultúra már a végét járja. Nem egy politikai rendszer miatt, hanem az emberiség fejlődésének a következményeképp.

A műszaki kor jött el, az ipar világában élünk; a tömegkommunikációs eszközök világában élünk. Ez az új világ, és ez az új világ még nem keresztény, és ebben a világban kezdődik egy új keresztény kultúra a személyek közötti szeretetben. A Szentháromságban élő szeretet, Jézus és Mária szeretete a család élő szeretetében van jelen. Ezért nagyon fontos a család. A család az Egyházat képviseli az eljövendő szent Egyházat. A világban az Isten szeretete jelen van közöttünk. Ennek az új, modern világnak a megkeresztelése a családban történik.

„Az Egyház jövője a családban van” – mondja a Szentatya.

A családban egy olyan térség jön létre, amely által a világ kereszténnyé válhat.

Eredeti eszményképünk

Mivel a modern világban tömegtársadalom van, ezért Kentenich atya nagy súlyt fektet az eredetiségre. A tömeg a személyiség elutasításával jár. Emberek milliói mind ugyanazt gondolják. Akár egy krimi, akár politikai propaganda nyomán az egyénnek nincs személyes arculata: azt teszi, amit a többiek, épp úgy, ahogy a többiek. Még a keresztény is tömegemberként viselkedik: annak tapsol, akinek a többiek. Ezért Kentenich atya azt mondja, a szeretetnek egy egészen eredeti készségét kell létrehozunk.

Egyszeriek vagyunk. Ha most mindannyian fognánk egy papírt és ráír-nánk, hogy milyenek szeretnénk lenni, bizonyára valami ilyesmi állna rajta: az öröm közössége, az áldozatra való készség közössége, a mennyei bölcsesség helye szeretnénk lenni. A vidámság, a derű, a szegénység, az öröm házává szeretnénk válni. A nyolc boldogság, a béke háza, a szelídség, a harcra való készség háza, a gyermeki bizalom, a segíteni vágyás háza. A vágyakozásokban jelenik meg a mi eredeti elhivatottságunk. A szeretet mindig konkrét.

Gondolják át kettesben: milyenek is szeretnénk lenni, hogyan néz ki a szeretet térsége, amelyet nekünk kell kialakítani. Fontos a Jóisten meghívása a mi közösségünk eredetisége miatt.

Szemléljük csak a Szűzanyát a szeretet szempontjából! Kit szeret ez az asszony? Rögtön láthatjuk, hogy szereti Jézus Krisztust. Nem lehet nála sokáig elidőzni anélkül, hogy ne kerüljünk bele ebbe a Jézusra irányuló szeretet-áramlatba. Fölfedezzük, hogy Mária szereti az Atyát is. A názáreti esemény találkozás volt az Atyával. Látjuk Máriát a Szentlélekre irányuló szeretetében, és fölfedezzük a Szűzanyát Jézus Krisztus szívében, az Ő emberek iránti szeretetében. Mária látja, hogy Jézus szeret bennünket, és Jézussal együtt Ő is szeret bennünket. Szereti a társamat, szeret engem. Az Istentől azt a megbízást kapta, hogy neveljen bennünket, élő valósággént legyen jelen a családjunkban, mint a názáreti Szent Családban. Neveli Krisztust, hogy növekedjék bennünk.

Feladatok:

1. Milyen szeretnénk lenni mi, mint család? A szívünk vágyódásában az Isten ígéretére találunk.

2. Milyennek látjuk a Szűzanyát? Adjunk a Szűzanyának egy nevet, olyat, ami a családnak megfelel! Például: Szomorúak Vigasztalója, Dávid erős tornya, Titokzatos Rózsa, a mi Anyánk, Isten minden harcában győztes Asszony.

3. Keressünk a Szentírásban egy részt, ami tetszik nekünk! Milyen az a kép, ami megfelel nekünk Jézusról: a beteggyógyító, a kenyérszaporító, a démonokat kiűző, imájában a mennyei Atyánál lévő, írástudókkal harcoló.

Mind a három pontban feladatot találunk, mellyel keressük eredeti elhivatottságunkat! Az első lélektani, a másik kettő inkább teológiai út.

Olyan korban élünk, amely változást hoz. Egy új világ van, és az Egyház ebben az új világban még nem találta meg a helyét. Kentenich atya a jelenkort mint a tömeg világát jellemezte. Olyan kor ez, melyben a régi építmények ledőlnek, de az új most van készülöben. Az Isten azt akarja, hogy egy új világ jöjjön létre, mégpedig a családokon keresztül.

Kentenich atya számára különösen egy volt fontos: Isten szeretete mindig egyszeri! Ami köztem és az Isten között van, az mindig egyszeri, egyedi. Értékes vagyok tehát a számára. Amit az Isten a prófétáknak mondott, azt most mindnyájunknak mondja: „Még mielőtt az anyaméhben megalkottalak volna, neveden szólítottalak.” (Jer 1,5) Ez azt jelenti: rajtad keresztül akarom az embereknek megmutatni az igazságot és a szeretetemet. Ezt mint családnak is mondja nekünk. Kiválasztottalak benneteket, és eredeti feladatokat van a szent városban, Isten Országában. Isten igent mond ránk úgy, ahogy vagyunk, nem úgy, ahogy lennünk kellene. És megbocsát nekünk. Eredeti küldetést ad, amit keresünk.

Milyenek szeretnénk lenni? Például:

- Az öröm családja, melyben az öröm uralkodik, és azt kisugározza;
- A szépség háza szeretnénk lenni, ahol az emberek a szépséget belülről sugározzák;

- A szeretet háza szeretnénk lenni;
- A harci készség háza szeretnénk lenni;
- Az igazság, az igazság háza szeretnénk lenni;
- A gyermeki bizalom háza szeretnénk lenni;
- A mosoly háza szeretnénk lenni;
- Az isteni mosoly háza szeretnénk lenni;
- A hűség háza szeretnénk lenni;
- Az erő háza szeretnénk lenni;
- A názáreti ház szeretnénk lenni;
- A táborhegyi házhoz hasonló ház szeretnénk lenni;
- A kánai menyegző háza szeretnénk lenni;
- A zene háza szeretnénk lenni;
- A megértés háza szeretnénk lenni (Szent Pál (1Kor 13,12): „Úgy fogok megismerni, ahogy én is ismert vagyok.”);
- A türelem háza szeretnénk lenni, ahol a Jóisten hordozza az embereket, bármilyen gyengék.

Van talán egy szó, amely megragad.

A Jóistennek a viszonya a mi házunkhoz egyszeri. Krisztus életében való részesedés egyszeri, eredeti, és a schönstatti kegyelmi Anya ajándéka segít ezt felfedezni. Ez egész közvetlenül kihat, irányítja cselekedeteinket. Ha tudom, hogy erre vagyok hivatva, akkor új erő áramlik az életembe. Nem az az erő, amely programot ad, hanem olyan, amely belsőleg megragad. Szent Pálnak nem volt programja a világ misszionálására, de volt meghívás-élménye. Ezért az Úr nevét egyre tovább és tovább hordozta. Ha felismerjük, hogy arra vagyunk hivatva, hogy egy házat kell felépítenünk eredeti formában, amely csak nálunk van, ebből a felismerésből nagy erőt merítünk a mindennapi életünk-höz. Így mindennap hozzáfogunk az építéshez, alakításhoz. Persze azon is elgondolkodunk, hogy mi a teendő. Tehát az eredeti elhivatottságunkat kell keresni.

Minden embernek egyedül is van egy ilyen eredeti elhivatottsága. Ezért megkülönböztetünk személyes és családi eszményt, és a kettő kölcsönösen kiegészíti egymást. Ha keressük együtt a családi eszményünket, akkor felfedezzük a személyes eszményünket is. Forduljunk a Szűzanyához, hogy megtaláljuk az eszményünket. Lélektanilag szólva a Szűzanya segít Önöknek, hogy örömet találjanak magukban. Hogy belső örömmel tudják mondani: például a szeretet és az öröm háza vagyunk. Isteni szeretet, isteni erő, isteni türelem. Hordozzuk egymást, gyermekeinket és minden embert. Fennáll az a veszély, hogy felszínesek leszünk, ezért a Jóisten keresztet is küld, és ezáltal az isteni fény és erő házává leszünk. A fáradhatatlanság és a bevetésre való készség háza vagyunk. Semmi sem lesz nekünk sok. A hit háza vagyunk. Hiszünk egymásban, hiszünk a gyermekeink iránti isteni szeretetben, a minden ember

íránti isteni szeretetben. Ezért az emberek otthon érzik magukat nálunk. Mi a szeretet új kultúrájának háza vagyunk. Új kultúráé, mely a gyermeki bizalomból fakad és nem emberi büszkeségből. A szeretet új kultúrájának a háza. Ehhez akar a Szűzanya hozzásegíteni.

Lélektanilag szólva: akkor találtuk meg az eszményünket, ha abban jól érezzük magunkat.

Teológiailag: ha a mi kettőnk eredeti elhivatottságát jelenti.

Ezt az elhivatottságot szívünk vágyódásában fedezzük fel. A Szentlélek maga ösztönöz bennünket. Milyenek szeretnénk lenni? Milyen legyen a mi házunk, mik legyünk mások számára, milyenek szeretnénk lenni az Egyház számára Jézus Krisztus előtt, a Szűzanya előtt, mint schönstatti kegyelmi erő előtt. Szeretném tanácsolni, kezdjék meg a keresést, gyűjtsék csak a dolgokat, amelyek bensőleg Önöket megragadják, alakítsák imává, amit találtak. Egy szót, amely talált, amit az Isten a mi vágyódásainkon keresztül mond. Hogy az igazit találtuk-e meg, azt azon tudjuk lemérni, hogy örömet okoz. Nem ilyenek kell lenni, hanem ilyenek szeretnénk lenni. Érezzék magukat teljesen szabadnak, de... törekedjenek a beszélgetésre egymással, egymásról.

Az elején nem mondtuk, de magától értetődően feltételezzük, hogy érezzék magukat szabadnak, ami az előadásokon való részvételt is illeti. Ha az előadás idejét az egymással való beszélgetésre akarja egy házaspár használni, lehet. Ugyanúgy áll ez a szabadság a szentmisén való részvételre is. És nem szabad azt gondolniuk, hogy akkor bennem egy rossz érzés keletkezik, ha nem jönnek. A jövő egyháza a szabadság egyháza lesz. Jól érzem magam, ha azt tapasztalom, hogy valaki él a szabadságával.

A házasságunk ápolása

Áldozatkészség

A keresztény élet a szeretet élete, mely ad akkor is, ha nehezebbre esik. A szeretet a házasság alapvető ereje. Ez azt jelenti, hogy egymásnak ajándékozzuk magunkat, ha nehéz is. Krisztushoz hasonlóvá válunk. Krisztus is a kereszten odaajándékozta magát értünk az Atyának. Ha mi is a házasságunkban egymásnak ajándékozzuk magunkat, akkor a kereszten függő Krisztushoz vagyunk hasonlóak. Természetesen oly módon is, hogy áldást hozunk egymás számára. A schönstatti Szűzanya hív, hogy áldozatot ajándékozzunk neki, hogy másokat megáldhasson. Meghív a keresztény életre. Azt szeretné, hogy Krisztus éljen bennünk. Azt mondja, hogy ajánlj fel egy áldozatot a társadért. A keresztény mivolt jelképe: a cédulákra felírt áldozatok a korszakban.

Mint házastárs, egészen természetesen veszem az áldozatot a másikért. Amit Krisztus az emberiségért tett, azt teszem én is a társamért, a gyermekei-

mért. Schönstatti családjaink a Szűzanya képét házuknak egy méltó helyére tesszik, és neki ajándékozzák azokat az áldozatokat, melyeket az egymás iránti szeretet követel tőlük.

„Szűzanya, neked ajándékozom ezt és ezt a családomért, jöjj közénk, lakjál itt velünk. Amit Krisztus a kereszten az emberekért tett, azt teszem a házamban a családomért. Odaajándékozom magamat, a szeretet tetteit a Szűzanya által a mennyei Atyának.” (Amikor én Szűzanyát mondom, mindig hallják bele, hogy a Jóisten jelképeként használom a Szűzanya szót, Vele egy-ségben.)

Van időnk egymás számára

Szakítunk ismételten időt egymás számára. Krisztus a házasság szentsége által közöttünk van, ez az alapja annak, hogy időt szakítsunk egymás számára. Veszélyt jelent – különösen a keresztény családok számára –, hogy mindenütt az egész világon tevékenykednek, agyonhajszoják magukat. Van időm számodra, azt jelenti: itt vagyok számodra (= egymás felé fordulunk). Ez jelenthet öt percet. Nem mellette vagy nála vagyok, hanem hozzá fordulok. Érdekel az, ami őt a szívében foglalkoztatja. Ez egy sajátos külön cselekvés. Ezt a nap folyamán ismételni kell!

Kentenich atya – amikor velem beszélt –, úgy éreztem az egész világ megszűnik, csak ő meg én létezőnk, még akkor is, ha csak egy perc ideje volt. A másik felé fordulás áldozatot jelent. Miért? Mert több más dologgal vagyunk elfoglalva, melyek kitöltik a szívünket. Ezt most mind elengedjük, és a társunkhoz fordulunk.

Nehézségek merülhetnek föl a társam és én között

Kellemetlennek talállok egyet és mást a társamban. Felbukkannak emlékezetemben a hibák vagy magatartásformák, amelyek fájdalmat okoznak nekünk – ezeket hagyjuk ott, ahol vannak – és szeretettel a társunk felé fordulunk. A szeretet fájhat.

Éppen valami mással vagyunk elfoglalva. A konyhában vagyunk, a sütemény bent van a sütőben, és két perc múlva lesz készen. Éppen most jön a férjem a konyhába. Megint az a furcsa kalap van a fején. Azt mondja, kedvesem, csak egész rövid időm van, de nagyon örülök, hogy látlak. Hozzáfordulok, és azt mondom: Annyira jó, hogy te vagy, és ma az egész estém szabad a számodra; az énekkart lemondtam, és a te bibliakörödet is lemondtam. Azt mondtam a plébános úrnak, hogy magas vendéget várunk. De hogyha most még tovább is neked szentelem magam, akkor odaéig a sütemény. Ezért nagy szeretettel kérek, hogy most hagyj... Ugye megfigyelték, hogy ez a beszélgetés 45 másodpercig tartott. Még van 15 másodpercünk arra, hogy még egyszer mondjuk, hogy menj ki a konyhából, és egy percünk, hogy kivegyük a sütőből a süte-

ményt. A döntő az, hogy odafordulok a másikhoz. Éreztetem vele, hogy elfogadom őt a kalappal együtt. Fontos, értékes vagy számomra! Nem baj, hogyha fájdalmat is okozol nekem. Tudom, hogy te is elviselsz engem. Ha azt mondom, hogy a férjemnek nincs ideje a számomra, akkor ez azt jelenti, az az idő, amit velem tölt, nem a számomra van. Legyen időnk egymás számára. A sok kis találkozás a nap folyamán legyen a közömbösség és felületesség elleni harc és harc a saját szívünk hangulatai ellen. Tehát:

– Van időnk egymás számára.

– Megértem a társamat (engem érdekel az, ami benne van).

Végezzenek el mindjárt egy kis gyakorlatot! A társuk ma már mondott valamit Önöknek. Mit mondott? Nagyon felületesen élünk. Mit mondott nekem ma a társam? Újra hallom, amit mond és olvasok a szívében. Ezt tessék gyakorolni! Menjenek a Szűzanyához és gondolkodjanak el azon, mit mondott nekem ma a társam, mi foglalkoztatja a szívét?

Van olyan időszak, mikor az asszonyok csak a gyerekeket hallják, és nem hallják a férjüket. Akkor a férj a titkárnőhöz beszél, mert az meghallgatja, figyel rá. Mi, férfiak, nem figyelünk a feleségünkre, mert az asszonyok mellékes dolgokról beszélnek. Mi, férjek, olyanok vagyunk, mint a basák, ülünk a trónon, és meghajlásra várunk. Ha ez a meghajlás nem történik meg, akkor nem figyelünk oda. Kedves asszonyok, Önök tudják, hogyan kell bánniuk a férjükkel. Tegyék meg és mondják neki: Te vagy a legnagyobb! Ezt szívesen hallják. A gyengeségeket az életben úgy kell elfogadni, ahogy vannak. Tehát fontos a társunkat elfogadni. Aztán befogadni, amit mondott, érdeklődni iránta. Ha az az érzésem, hogy a társam megértett engem, akkor az nagyon nagy dolog. Ne az a kívánság éljen bennünk, hogy azt szeretném, ha engem megértene, hanem az, hogy én szeretném megérteni őt.

A házastársi beszélgetés

Szakítsunk hetente hosszabb időt arra, hogy beszélgessünk egymással! Egy délutánt, egy estét, amikor egymással, egymásról beszélgetünk. Leülnek például a Szűzanya képe elé, vagy a feszület elé, és elbeszélgetnek arról, hogy az elmúlt időben Istennek milyen jeleit észlelték az életükben. Visszaemlékezhetnek az elmúlt szép időkre is. Megkérhetjük házastársunkat, mondja el, hogy mi nem tetszik bennünk. De ne ezzel kezdjük, hanem a jó dolgokkal, különben fáj a bíráló. Legyen ez a bíráló a szeretet kifejezése. Abban a tudatban beszéljünk, hogy nekünk is vannak hibáink. Tudniuk kell arról, hogy éppúgy megterhelik kapcsolatukat, mint a társuk. Az nagyon rossz, ha igaznak tartjuk magunkat, mert akkor nem találunk a társunkra.

Szakítsanak tehát időt egymásra, egy estét vagy akár egy fél napot is. Beszélgessenek, imádkozzanak együtt! A fájdalmakat pedig ajánlják fel a Szűzanyának!

Megbocsátás, kibékülés

Meg kell tanulnunk a házasságban is egymástól bocsánatot kérni és megbocsátani. Ez kezdetben egyszerű. Akkor válik nehezzé, ha még évek múlva is mindig ugyanazért kell megbocsátani és bocsánatot kérni. De van ebben valami szép is, mert megmutatkozik, hogy a szeretetünk irgalmas. Tízévi házasság után valószínűleg a társuk már nem fogja levetni a hibáit, de elismeri: „Ilyen vagyok, bocsáss meg!” Erre azt mondjuk: „Na gyere, megbocsátok, újra minden rendben van!” Ez nem könnyű! Ha a másik fájdalmat okozott, olykor nehéz megbocsátani. A szeretet odafordul a másikhoz, és legyőz minden akadályt. Ha ezt mindketten meg tudják tenni, az nagyon szép.

A szeretet isteni erény. Jézus szerette az övéit. Akkor is, amikor a kereszten kínozták. Egyszerűen tovább szeretett, és ezt a szeretetet odaajándékozta a mennyei Atyának, és ezáltal a mennyei Atya szeretetét levonta a világra.

A schönstatti Szűzanya azt szeretné, ha ilyen lelkület, ha Krisztusnak ez a lelke lenne bennünk. Azt szeretné, hogy megsebzett szívvel is szeretni tudjunk. Ez nem lehetetlen. Szenvedünk a társunk miatt, és mégis szeretjük Őt. Emberi sírás és isteni mosoly. Ez nem az akaraton múlik, hanem ez a Szentlélekkel megtelt szív dolga.

A házasság folytonos megbocsátás. Ez visz minket előbbre a szeretetben. Ez kicsit nehéz, de felajánljuk a Szűzanyának a korsóba. Megkérjük, hogy jöjjön el a mi otthonunkba, éljen velünk, áldja meg a házunkat és a családjunkat.

A házasságunk a szeretet térsége. Akkor is elfogadjuk egymást, amikor hibázunk. Szép, ha minden este irgalmas szeretettel megbocsátunk egymásnak. „Elfogadlak, még ha bántottál is!” Van, aki ezt a Miatyánk elimádkozásához köti, és csendben vagy hangosan kibékülnek. Az is jó lehet, ha levelet írunk a társunknak. Így könnyebb bizonyos dolgokról beszélnünk. Kérem, nehegy figyelmen kívül hagyják: a megbocsátás nagyon nehéz is lehet! Komoly dolgok esetén, vagy ha sokadszor kell ugyanazért megbocsátani, a kibékülés olyan lehet, mint egy vértanúság! Krisztus azonban köztünk él, és ő szereti a szívünkön át a társunkat. Ha egy évig gyakoroljuk ezt, és megfelelő szokást alakítunk ki ebben, az nem sok idő rá.

Háziszentély Máriával

Kedves Családok!

A szeretet azt jelenti, hogy egymásnak ajándékozzuk magunkat. Vagyis Krisztus él bennük, és újólag az Atyának adja magát. Arról van tehát szó, hogy Krisztus újra megszülessen a házainkban. Biztosan érezték már, hogy mi a különbség egy eszme és az élet közt. Könnyen kimondjuk, hogy Jézus az Isten Fia, de ennél sokkal több és szebb, ha Jézus bennem él és én az ő szeretetével

fordulok a társam felé. Megbocsátok neki, megértem, és még azt is megengedem, hogy megnevezze a hibáimat.

Azt tapasztaltuk, hogy a Szűzanya segít, hogy Krisztus bennünk éljen.

Úgy, ahogy Betlehemben megszülte egykor, úgy szeretné újra megszülni a mi családjunkban is. Ezért kérjük őt, hogy jöjjön a házukba és tegye azt a kegyhelyévé. Tegye ugyanazt nálunk is, mint Schönstattban. Ajándékozzon meg minket az Istennel való bensőséges kapcsolattal, alakítsa át szívünket, hogy ott is szeretni tudjunk, ahol fáj. Adjon nekünk is apostoli küldetést!

A schönstatti Anya nagy nevelő. Nem elég azt mondanunk neki, hogy jöjj hozzánk, mert visszakérdez: „Mit adsz?” Ő nem jön csak úgy hiába. Azon fáradozik, hogy jobban tudjunk szeretni. Ezért mielőtt jönne, előterjeszti a követeléseit: „Adj teret az életedben Krisztusnak, akkor szívesen jövök!”

Hogyan néz ki ez gyakorlatilag? Fogják a képét és a lakásban egy helyet készítenek neki. Talán odateszik Kantenich atya képét is, mert ő segít a nevelésben. Aztán néhány hónapon át igyekeznek jobban szeretni. Időt szakítanak egymás számára, és az áldozataikat felajánlják a Szűzanyának. Imádkoznak együtt, hogy felfedezzék eredeti hivatásukat, házasságuk eszményképét. Választ keresnek ezekre a kérdésekre:

Milyen szeretnék lenni a házastársam számára? A gyerekek számára? A barátok számára?

Keresik együtt az Isten vezetését az életükben. Aztán mindebből összeállítanak egy szentelési imát. Akkor egy kis ünnepet tartanak együtt, ahol kéri a Szűzanyát, hogy költözzön hozzájuk úgy, ahogy 1914. október 18-án Schönstattban tette. Talán meghívják egy atyát is, hogy képviselje Kantenich atyát.

A háziszentélyben arról van szó, hogy a Szűzanya újrászüli Krisztust az otthonunkba. Beszélgessenek egymással erről! Ugye érzik, hogy ez a munkánk kulcsa, mert magunktól oly keveset tudunk csak. A Szűzanyával való ilyen kapcsolatot Schönstattban szeretetszövetségnek nevezzük. Mi neki adjuk szeretetünket, hűséges köteleességteljesítésünket, felajánljuk áldozatainkat, ő pedig otthont ad a szívében, hogy meg tudjuk vele együtt valósítani családi hivatásunkat.

A szeretetszövetséghez szentelés formájában csatlakozunk. A Szűzanyával való ilyen szövetség által lesz valaki schönstatti család.

Összetartunk a gyerekekrenevelésben

Mi mindig összetartunk! Nem mondok semmi negatívumot a nagyobb gyerekek előtt a társamról. Ez hiúvá és önzővé teszi őket. Ugyanígy nem igazítjuk ki egymást a gyerekek előtt. Általában egy nyelven beszélünk a gyerekekkel. A gyerek azt nem érti meg, ha az egyik így, a másik meg amúgy beszél, hanem kijátssza őket egymás ellen. Bizonyos helyzetekben nagyon nehéz lehet össze-

tartani a nevelésben. Beszéljenek sokat a teendőkről, de a gyerekek nélkül. Egy-két éves korban nagyon sok anyai szeretetre van a gyerekeknek szüksége. Ilyenkor féltékenyek az apák. Mégis helyes dolog a kicsiknek nagyon sok szeretetet adni.

Hároméves korban, az első dackorszakban háborúsdit kell velük játszani. Ő mondja: „Nem!” Én mondom: „De igen!” – ezt 5 percig. A szeretet háborújához a férfiak jobban értenek, mert az anyák az ellenkezés miatt elszomorodnak. Pedig ez tiszta sport, mint az olimpia. Ez teszi erőssé a gyereket. A férfiak tehát kapcsolódjanak be a gyereknevelésbe. Ne sajnáljuk az időt, van, amihez 5 perces csata kell.

Később a kamaszkorban ne mondják azt az anyák, hogy az apa jöjjön és segítsen legyőzni a gyereket. Inkább hagyja magát a férje által kiegészíteni. Ez nehéz lehet, ha azelőtt csak az anya nevelte a gyereket. Az apa ugyanis azt mondja: „Hagyd, hadd menjen!” Ehhez sok bizalom és szeretet kell, és az anya éppen az ellenkezőjét szeretné. Egy anyának nem könnyű a gyereket elengedni. Néha hozzájárul ehhez még az is, hogy a gyerek volt az anya egyetlen társa, aki a magányát feloldotta. Mintegy szövetségben voltak az apa ellen. Ha a férj nem figyel a feleségére, akkor kell valaki más, aki bizalommal van iránta. Nagyon nehéz egyedül maradni! Ezért is nagyon fontos, hogy a férfi forduljon oda a feleségéhez, ne csak minden máshoz.

A nevelés tükrében nézve a házastársi szeretet új megvilágításba kerül. Nagyon fontos, hogy éljük ezt: „A számodra vagyok itt!” Kell a fájdalmas dolgokról is beszélni! Nem lehet mindig kitérni a problémák elől. Mit mondjak egy kemény kritikára? „Te, ez egy kicsit fáj! Úgy látszik, itt van valami, amit nem jól csinálok. Kérlek, beszélj még róla, el akarok gondolkodni rajta!” Ne mondjuk, hogy: „Igen, de...” Ezt nem könnyű megállni, mert úgy véljük, hogy nekünk van igazunk. A bírálatot nem könnyű megérteni. Hetekig tarthat. „Hiszen én is meggondoltam, nem vagyok hülye...!” Hallgassuk meg, mit mond a társunk! Gondolkodjunk el rajta, és először csak annyit mondjunk: „Nem értelek, de szeretlek!”

Az önmagát is nevelő nevelő

Nevelni annyit jelent, mint eleven érzékelésben maradni. Kentenich atya gyakran ismételte Alban Stolz e mondását. Mit jelent ez?

Belső kapcsolattartást azzal, ami a másik szívében van. Például a gyerek a labdával játszik. Látom, és örülök a mozdulatainak, a nevetésének. Kicsit aggodom is a ruhája miatt, meg amiatt, hogy a labda kitörheti az ablakot. Így azonban még nem vagyok vele érzékelés-kapcsolatban. Csak akkor, ha én is átélem a gyerek örömét. Ha visszaemlékezem arra, amikor én labdáztam. Vagy ha keresek valamit, ami hasonló örömet okoz. Például egy pohárka

öröm, vagy egy szép dal..., és ezt átviszem a gyerekre, hogy ilyesmit érezhet most ő is. Érzékelni annyit jelent, mint átélni azt, amit a másik is átél.

Kentenich atya aztán még egy lépéssel továbbment és beszélt az önmagát is nevelő nevelőről. Ha valamit el akarok a gyerekekkel érni, akkor először is a problémát a saját életemben próbálom megoldani. Például a gyerek nem rakja el a holmiját. „Rakd el!” – így szól az utasításom, szeretnék már rendet látni! Ez egy kívülről jövő parancs. Az önmagát is nevelő nevelő ezt másképp csinálja. Kapcsolatot keres először a gyerekekkel. Körülnéz a saját életében, hogy hol rendetlen ő is. Lehet, hogy a holmimat ugyan rendben tartom, de a házastársammal való kapcsolatban vannak dolgok, amelyeket rendbe kellene hozni. Vagy talán a Jóisten felé nincs minden rendben. Csak ritkán és rendszertelenül imádkozom. Ez is rendetlenség. Ebből a belső tapasztalatból keresek utat a gyerekekhez. Vagyis mind a ketten a rendetlenség előtt állunk, és így beszélünk egymással. Önmagunkat is állandóan nevelve visszük magunkkal gyermekünket.

Vagy egy másik példa: a gyerekeknek meg kell csinálni a feladatát. Nekem öröm a feladatom, de én is elfáradok bele. Nekem sincs mindig mindenhez kedvem. Erre gondolok, amikor beszélek vele. Nem használok más szavakat, mint más szülők, mégis hitelesek a szavaim.

Ha a gyerek egy kis forradalmár (3 vagy 13 évesen), akkor meg kell keresni a forradalmárt a saját szívemben. Talán túljutottam már a kamaszkoron, de a társam vagy a főnököm ellen én is lázadok. Ráébresztem magam arra, hogy én is forradalmár vagyok. Felismerem, hogy mennyi pozitívum is van ebben. Legalábbis az, hogy nekem mindig igazam van, és én magam is állok a sarat! Persze azt is érzem, hogy az ember könnyen beszűkül, és gyakran önfejű és igazságtalan. Tárgyalok a forradalmárral a saját szívemben. Felismerem, hogy ennek a nagyobb önállóság és felelősség az értelme. Ebből a küszködésből kiindulva beszélek a forradalmár gyermekemmel. Nevelni = eleven érzékelésben állni.

Az ifjú szívében való mozgáshoz hozzáigazítani az én szívem mozgását. A nevelő nem valami mintakép, jó példa, amit csak utánózni kell, hanem a nevelő neveli saját magát és eközben viszi magával a gyermekét is. Közben az is előfordulhat, hogy a gyerek tökéletesebb, mint a nevelője. Általában nekünk, felnőtteknek, van több defektünk, a gyerek lelke tisztább. A nevelési folyamat meg is fordulhat. A gyereknél felfedezek egy kis hibát, és ugyanabban magamnál egy nagyot. Például a gyerek szorgalmas, igyekvő, csak néha kicsit lanyha. Én pedig nagyon lusta vagyok. Legszívesebben nem csinálnék semmit. Mondhatom-e ilyen helyzetben, hogy legyél még szorgalmasabb? Igen, ha magam is komolyan törekszem, hogy a lustaságot legyőzzem. Biztatom tehát magam, hogy jó dolog dolgozni másokért, hogy a Szűzanya is örülni fog, hogy a Jóistennel dolgozom együtt, tehát nem csinálhatom rosszul... Aztán ebből a tö-

rekvésből fordulok a gyerekekhez. Az én törekvésemből kap erőt, hogy a jó tanácsot követni is tudja.

A jó nevelő tehát nem mintakép a tökéletességben, hanem példakép a törekvésben.

Ha ezt egyszer igazán megértik, akkor nem kell aggódniuk, hogy mi lesz a következő jófeltétel. Azzal, hogy összekapcsoljuk magunkat a gyerekekkel, egy józan ítéletre is szert teszünk. A szülők, akik nem így tesznek, gyakran félre-nevelik a gyerekeiket. Ha érzem a gyerek szívét, akkor sok neveletlenséget is meglátok nála. Például egy gyerek mindig előretolakszik. Ezt először talán jó-pofának tartom. De ha belegondolok, hogy mit is jelent ez, ha átélem, hogy itt-ott én is előretolakszom, akkor megérzem, hogy itt sok tennivaló van. Például a gyerek mindig a nagyobb süteményt veszi ki. Elgondolkozom azon, hogy én hol vagyok mohó „a nagyobb süteményre”? Talán az autó, a lakás vagy a ruházkodás vonatkozásában. Rájövök, hogy itt nem csak egy viselkedési formáról van szó, hanem a jellem alapjáról.

Például a gyerek mindig a háttérbe húzódik, én pedig gyakran engedek a béke kedvéért. Azonban ez nem tesz igazán boldoggá. Gyakran mérges vagyok miatta. Ez nem szeretet, hanem jellemtelenség vagy önzés, mert egyszerűen nem akarok harcolni. Nyugalmat akarok. A gyerek szerénysége mögött is gyakran ez van.

Nem mindig könnyű eldönteni, hogy mi a helyes és mi a helytelen. Ha azonban a problémát magunkra vonatkoztatjuk, ha magunkba nézünk, sokszor könnyebb. A gyereknevelést a Jóisten bízta Önökre, és felövezte Önöket minden szükséges kellékkel is, hogy ezt jól el is tudják látni. Ha még a Szűzanyát is kérjük, rábízuk magunkat a Szentlélekre, akkor normális esetben nyugodtak lehetünk, hogy jól fogunk cselekedni. A nevelés egy egyszerű folyamat, amely mindig mozgásban van. Idővel biztonságra teszünk szert. Így részt tudunk venni abban, ami a gyereket mozgatja. A szívük indulata átjön belénk is.

Nem beszéltem még a sajnálkozásról, a szánalomról. Ha látom, hogy a gyerekek baja van és ordít, és sajnálom, akkor ez nem jelent lelki érintkezést. Vissza kell ehhez emlékezni arra, hogy hol vertem be én is a fejem. Ha erre gondolok, akkor értem meg a gyereket. De érzem ebben azt is, hogy hogyan sajnálja magát ilyenkor az ember, és hogyan kelnek benne lábra rossz gondolatok. Úgy, mintha egy éretlen gyerek volnék. Csak akkor beszéljek vele, ha ezt fel tudtam idézni. Ez más! Az ember küzd a szívének negatív indulatai ellen. Ha most nevetve a karomba veszem a gyereket, akkor átszáll az erő. Érzi a szeretetemet, hogy vigasztalni akarom. Közben ezt mondom: „Ne cirkszolj!” Érzi, hogy nevelem. Ez munka. A nevelés munka. Néha nagy a távolság, de ha naponta egyszer beleérzünk a gyerekekbe, és a problémáját megkeressük az életünkben, ha ezen dolgozunk, és így beszélünk vele, akkor egy év alatt az már nagyon sok. Ezt meg lehet tanulni!

CSALÁDNAPOK

Óbudavár, 1988. június 26 – július 1.

Itt az ideje, hogy jobban szeressünk!

Kedves Családok és Barátok!

Jó, hogy újra együtt vagyunk! Mindazok után, amit együtt átéltünk, meg is van az okunk, hogy örüljünk. Mindig újra érezzük a Szűzanya kezét. Most Magdolnán és Margiton át érezzük, mert az ő gyerekvigyázásuk lehetővé teszi a családnapokat.

A tavasszal is éreztük a Szűzanya kezét. Aztán meg most fejeztünk be egy együttléteket új családokkal. Ilyen még itt nem volt. Hat új családdal tartottunk egyhetes családnapokat. Rajtuk kívül is még sok családdal vagyunk kapcsolatban. Érezzük, hogy a Szűzanya elkezdett valamit, tervez valamit.

Tőlünk mit vár most? Ugyanazt, mint annak idején Schönstattban: „Bizonyítsátok be, hogy valóban szeretettek! Akkor szívesen letelepszem itt köztektek, hogy a kegyelmeimet gazdagon szétoszsam.”

Azt mondja a Szűzanya: „Szükségem van rátok!”

Azt szeretné, hogy Krisztussal együtt, aki itt él bennünk, az Atyának ajándékozzuk magunkat. Szüksége van ránk. Mária a szeretet kérdését intézi hozzánk. Megy végig a világon és nagyszívű embereket keres. A nagylelkűség kérdését intézi hozzánk. Olyanokat keres, akik tudnak szívből ajándékot adni. Azt mondja: „Add nekem a szívedet és akkor én is neked adom az enyémet! A Jóisten általad sok embert meg akar áldani.”

Arra kértük a Szűzanyát, hogy jöjjön közénk, és ő itt van a háziszentélyekben. A házaink kis kegyhelyekké váltak. Nemcsak minket áld meg, hanem általunk sokakat. Azért vagyunk most itt, hogy újra felfedezzük a hivatásunkat, és meglássuk a szívünkben a kegyelem gazdagságát. Hogy meglássuk, mennyire szeret minket a Jóisten, és megismerjük a reánk vonatkozó terveit: „Örök szeretettel szeretlek téged, és magamhoz vonlak...” – mondja.

Szeretnének ezen a héten Isten szeretetének tükrében szemlélni saját történetünket. Nincsenek véletlenek, csak Isten szeretete!

Isten terve arra irányul, hogy közreműködjünk a szent város felépítésében. Olyanokat keres, akik a rendelkezésére bocsátják magukat. Ezért küldi a Szűzanyát a világ útjaira. Ő minket is megtalált. Neki adjuk a munkánkat, a szenvedéseinket, ő meg nekünk adja a szívét és apostolként használ minket.

Szeretnék beszélgetni Önökkel arról, hogyan tapasztaltuk meg Isten vezetését. Először most a közösség egészében. Itt vannak az említett családok, akiket

Őnök hordoznak, inspirálnak. Vannak fiatalok is. Mindez egy következtetést enged meg:

Talán itt van az idő, hogy *jobban szeressünk!* Ez a sok ember a mi imádságainkból és áldozatainkból él. Ez egy döntő tény. Részt veszünk Krisztus megváltó tevékenységében és szenvedésében. „Kiegészítem a testemben azt, ami még hiányzik Krisztus szenvedésében az ő teste, az Egyház számára.” (Kol 1,24) Így fogadott minket a Szűzanya az ő szolgálatába. Erről van szó, amikor azt mondja: „Szükségem van Rád!”

Ami itt elindult körülöttünk, az nagyon sok áldozatot és imádságot igényel. És életszentséget a házasságunkban. Nézzék, hogy mindez csak egy szép baráti társaság marad-e, vagy valóban a Jóisten Országa épül és növekszik, ez attól függ, hogy mennyit tudunk felajánlani. Legalább egy családnak szentté kellene válnia! Így a többinek több nyugalma lenne. De ez még nem dőlt el, így mindenkinek igyekezni kell!

Emlékeznek, hogy mit mondtam legutóbb? Mint családmozgalom, egy fontos döntés elé értünk. Vagy mélységben tovább fejlődünk, növekszünk, azaz más családok felfedezik nálunk a forrás buzogását, felfedezik isteni hivatásunkat és odaadják, rendelkezésre bocsátják magukat, otthonukat a Szűzanyának, mint a szent város egy háza; vagy megmaradunk egy szép baráti társaságnak csak, és ez minden.

Amikor a nagy apostoli vállalkozásokról beszéltem, átéreztem egy-két szívben a fájdalmat. Ők is szívesen jöttek volna a csatába. De a Jóisten azt akarta, hogy ők hátul maradjanak és szép csendben a muníciót készítsék a többieknek. A Jóisten ott érint meg, ahol a legjobban fáj. Mit szólnak erre? Mosolyogva azt mondjuk neki: „Igen, szabad!” A csendben elrejtett tevékenység fontosabb lehet a terjeszkedéshez, mint a többiek direkt munkája. Mert ami itt létrejött, az nem elsősorban azok által, vagy általam jött létre, hanem az Őnök napi áldozatai által. Szeretném, ha ez benne lenne az életérzésükben.

Tehát köszöntöm a nagy misszionáriusnőket a konyhában! Köszöntöm a nagy misszionáriusokat, akik naponta odafordulnak a gyerekeikhez; és akik felajánlják lelkük fájdalmait a Szűzanyának.

Ilyen most a helyzetünk. Mit követel ez tőlünk? Az életünk áttelekítését! Egész életünknek szeretetté kell válnia, mert sokakat akarunk megnyerni Istennek!

„Az emberi nem jövője a családtól függ” (II. János Pál: Familiaris Consortio)

Az idén negyedszer tartunk családnapokat és amióta együtt úton vagyunk, nagy szívügyünké vált a család. Nem tudom, hogy helyesen ítélem-e meg, de nekem úgy tűnik, hogy ez így van. A család fontosabb lett a számunkra. A saját családuk és a család egyáltalán. Ha dolgozunk a saját családukért, akkor tudjuk, hogy nemcsak magánügyek elintézéséről van szó, hanem az emberiség alapsejtjéért tevékenykedünk.

Ezekben a napokban szeretnék Önökkel betekinteni a pápának a megnyilatkozásaiba a katolikus házasságokról. Szeretnék segíteni és néhány alapvető dologra felhívni a figyelmet, amely a pápának is szívügye. Ha ezeket a fő dolgokat ismerjük, akkor megtaláljuk a kulcsot ahhoz, hogy megértsük. Először a befejező részt olvassuk el. Ez általában egy jó módszer. Sok író nyújtja a záróban egyszerű összefoglalását annak, amit mondani akar. Ha a fő gondolatokat elsajátítjuk, akkor jobban eligazodunk a könyvben.

Az emberi nem jövője a családtól függ, mondja a Szentatya. Továbbá ezt mondja: Ez Istennek a terve. A pápa tehát nemcsak az emberiséget veszi figyelembe, hanem szerkezetében látja azt. Családokat lát, és az emberiség szerkezeti elemétől, a családtól függ az emberiség jövője, sorsa.

Ha mi az emberiség kifejezést halljuk, egy általános képet hordozunk magunkban. Egyes személyeket veszünk számba. Azt mondjuk például, hogy hány lakosa van egy városnak. Egyes személyeket számolnak, ha arról van szó, hány tanulója van egy iskolának. Nem kérdezik azt, hogy hány családból jönnek a tanulók. Ha a Szentatya a Szentlélek által megvilágosítva nézi az emberiséget, akkor szerkezetében látja azt, látja a családot.

Ez Isten terve. Ez egy kifejezés, amely ismételten előfordul az iratban. Isten tervéről van szó. Egy másik gondolat, hogy a családnak küldetése van. Tehát ha az emberiség sorsa a családtól függ, akkor ezt a folyamatot a Jóisten a pecsétjével látja el. A Jóisten a családon keresztül akarja az emberiséget megerősíteni és megajándékozni.

A küldetés szót általában akkor használják, ha prófétákról van szó. Akkor használják, amikor Jézus a tanítványait kiküldi. Egy szerzetesrendnek a küldetéséről is szoktak beszélni. És most azt mondja a Szentatya: A családnak van küldetése. Azáltal az ember által, akinek küldetése van, akarja magát a Jóisten az embereknek ajándékozni. „Menj, én küldelek téged” – mondja a Jóisten Mózesnek. „Vezesd ki népemet a szolgaságból.” „Kit küldjünk?” – kérdi Isten Izaiástól a nagy víziójában. Izaiás azt válaszolja: „Itt vagyok Uram, küldjél engem!” (Iz 6,8)

Nemcsak a küldetés hordozója a család, hanem a küldetés tartalma is. A család azt a feladatot kapta, hogy közölje az emberiséggel, hogy a család fon-

tos. Ezért dolgozom én is a család küldetéséért, habár nekem nincsen családom. Ebben az összefüggésben a pápa egy egészen sajátos kifejezést használ. A családról szóló jó hírről beszél. Ezt a kifejezést, hogy „jó hír”, Jézus Krisztus evangéliumára használjuk. Az evangélium: jó hír. Hogy jól bevésődjék az emlékezetünkbe, ezért élesebben fogalmazok: az üdvösséghez vezető út, a Jóistennel való élethez vezető út, az evangélium megvalósításához vezető út a család. Ezt jelenti a családra vonatkozó jó hír.

A mondottak után nem csodálkozom, hogy a pápa megbízást ad: a keresztények egész erejükkel forduljanak a család felé. Működjenek együtt minden jóakarátú emberrel, aki felelősséget érez a család szolgálata iránt. Ez egy, a keresztényeknek szóló megbízatás.

Végül a Szent Családhoz fordul a pápa a mennyországban. Szent Józsefhez, Szűzanyánkhoz. Azt mondja: ő az egyháznak az anyja, legyen a család-egyháznak is az anyja. A Szent Családra bízta ezt az írást, az írását, azzal a kéréssel, hogy véssék bele az emberi szívekbe ennek tartalmát. Tehát az emberiség alkotó, alakító elvének – a családnak – megvan a mása a mennyországban. Ez a Szent Család. Ez a családoknak a példaképe, egyúttal felelős is a családokért.

A pápai körirat utószavait szemléltük, kézenfekvő, hogy megkérdezzük, miként látja Kentenich atya, a mi atyánk és alapítónk a családot? A feleletet Önök is megadhatják. A pápa azt veti most föl, amit Kentenich atya már negyven éve hirdetett. Így hangzik ez abban a levélben, amelyet 1948-ban Tick atyának írt: „Ha a schönstatti Szűzanya az új embert az új társadalomban létre akarja hozni, akkor szükségszerűen a teljes kegyelmi hatalmát koncentrálnia kell szent családszigeteknek a létrehozására. Ezek egyre inkább egymáshoz kapcsolódnak egy közös családművé. A Szűzanya nem tudja a feladatát ellátni, végrehajtani, ha nem folyik minden erecske, patakocská egy irányba, mégpedig a szent családszigetek irányába.”

A családok nagy példaképének a názáreti Szent Családot tartja Kentenich atya. A Tick atyához intézett levélben ezt ismételten kifejezésre juttatja.

Ha Önök a saját gondolkodásukat összehasonlítják a Szentatyáéval és Kentenich atyáéval, akkor egy megállapítást tesznek: Én is így gondolkodom! Tehát ugyanaz a Lélek működik minden oldalon. A Szentlélek a család jelentőségét az elmúlt időben egyre inkább közel hozta hozzánk.

Egy nagy életfeladatot találtunk, és ez nagy nyugalmat ad nekünk. Ez a feladat először is abban áll, hogy gondoskodunk a saját családunkról. Tudjuk, hogy az emberi társadalom csírasejtjén dolgozunk. Ebben az összefüggésben a Szűzanya bizonyos áldozatokat is követel tőlünk. Lehet, hogy szívesebben vállalkoznánk nagy apostoli feladatokra kifelé, de most azt mondja a Jóisten: Az egész erődöt és szeretetedet ajándékozd a családnak. Ez egy isteni megbízatás: a házastárs és a gyerekek iránti szeretet. Az együttes életünknek a föl-

építése. A szeretet légkörének a megteremtése. A sok apró dolog, ami hozzátartozik a családi élethez. Ezért vagyunk, ez a mi küldetésünk. Ez a mi részvételünk, részesedésünk a világ újjáalakításában.

Talán fölteszik a kérdést, mit tesz itt Miklós? A választ könnyű megadni. A családnak a magva a házasság. A férfi és a nő elszakíthatatlan egysége a házasság szentségében. Ebben a pillanatban Miklós tanúságot tesz a házasság felbonthatatlan egységéről. Nem mint egyes személy van itt köztünk, hanem mint házasember. És hű marad ehhez a házassághoz a nehéz körülmények között is.

Egy olyan korban, amikor a házasság válságban van, a család a mi küldetésünk. A schönstatti kegyelmi Anya kiválasztott bennünket családmozgalmának szolgálatára. Ezekből a szavakból fény sugárzik életünk különböző területeire. Fény sugárzik szürke hétköznapijainkra, eddigi élményeinkre, az isteni vezetésre, amelyet az utóbbi időben megtapasztaltunk. Fény sugárzik közös élményeinkre, mindennapjainkra.

Kis Szent Teréz klasszikus példája annak, hogyan hat az egyházban a hétköznapiok megszentelése. A Szűzanya és Szent József után, ő a mi korunk legismertebb szentje. De ott a kolostorban, amelyben élt, ezt nem tudták. Amikor betegen az ágyában feküdt, hallotta, hogy két társa az ablak alatt órála beszélget. Az egyik így szól: Teréz nővér hamarosan meg fog halni. Vajon mit fog a főnökasszony róla a halotti könyvbe beírni? Mire a másik: Tényleg mit is tud? Belépett a kolostorba, élt itt és meghalt. Ennyi az egész.

Néhány évvel később az egész egyház ismerte ezt a rejtettségben élő szentet. Ha nagy küldetésünk van, akkor jelen van a legkisebb dolgainkban is. A mindennapi élet kis fáradozásait fölajánljuk a Szűzanyának azzal a kéréssel, hogy egy nagy családmozgalom jöjjön létre. A mennyországban majd újra összejövetelet tartunk, és a Jóistent kérjük, mondja meg, ki tett többet ezért? Ha egy nagy küldetést látok, akkor az életemben semmi sem jelentéktelen. A legkisebb munka is a szeretet művévé válik. Különösen akkor és ott, amikor erőnket a saját családunkra fordítjuk.

Másodszor: fény sugárzik az elmúlt történetünkre. A Jóisten a szolgálatába fogad minket minden tapasztalatunkkal együtt. Mindent fölhasználhatunk, amit átéltünk valamikor. Tanultunk azokból a nehézségekből, amelyek a többi emberrel való kapcsolatainkban voltak. Megtanultuk ezáltal, hogy itt ma kell szeretni. A szenvedés, amit átéltünk, ma is gyümölcsözővé lesz. Krisztus keresztje még ma is gyümölcsöző, ha ezt újólapon fölajánlja az Atyának. Ez történik a szentmise áldozatban. Jézus az életének a keresztjét újra fölajánlja az Atyának, és az Atya a szentmise által a teljes szeretetét az emberiségnek ajánlódékozza. Így mi is az életünk elmúlt keresztjeit a Szűzanya kezei által ismételtet, újra fölajánlhatjuk a Jóistennek. Ez áldássá válik sok család számára. Nem volt tehát hiába.

Mivel Önök az elsők, számolhatnak vele, hogy Önöket a Jóisten a keresztközelébe hívja. Másképp ezt nem mondhatom. Mert ezek szerint a törvényszerűségek szerint cselekedett mindig a Jóisten a kétezeréves egyháztörténelem folyamán. Fény sugárzik tehát elmúlt történetünkre, mindarra, amit átéltünk. A Jóistennek ajándékozzuk és nagy áldás jön a házunkra. Fény sugárzik életünk egyes eseményeire.

Megfigyeljük, hogy mindenki a maga módján erősítette a családot: házat vett, vagy a munkahely és a család összekötése által, vagy a gyermekek növekvő száma által. Azt lehet mondani, hogy előbbre ment valami az Önök házának a kiépítésében. Ott is, ahol látszólag sikertelenség volt. Ahol a házasságért való küzdelem egyszerűen a házasság létéért való küzdelem volt, és éppen ezért a házasság ügyét mélyen bevészte a szívekbe.

Mi van ezek mögött a vezetések, események mögött? A Szűzanya Önök segítségével a családnak egyfajta mintáját akarja létrehozni. A Szűzanya mögött ott áll a Jóisten, aki vezet minket.

Negyedszer: Világos fény árad mindarra, amit mi, mint közösség átéltünk. Fölfedezünk e mögött egy isteni tervet. Szép, hogy ebben a házban találkozunk, szép, hogy a mi házainkban van hely barátok, vendégek számára. Egy isteni vezetés, amely a szolgálatába vesz minket. Sok helyen, ahol valamilyen hiányt, szükségét érzünk, azt mondja a Jóisten: Gyere, szükségem van Rád! A Szűzanya eszközöket keres, és nincs az életünkben semmi, amit ne ajándékozhatnánk neki.

Szívesen gyakoroljuk családnapokon a beszélgetést kettesben. A beszélgetéshez szeretnék egy kis indítást adni:

- Miben állt a hivatásunk a családdal szemben az elmúlt évben?
- Hol tettünk valamit a többi családért?
- Miben állt a munkánk a mi családunkért?
- Mit kívánunk a saját családunk számára?
- Van egy fájdalmunk, amit odaajándékozhatunk a többi családért?

Tehát a munkánk a mi családunkért, a családokért, és a fájdalom, amelyet odaajándékozhatunk.

Most azokra az ajándékokra tekintek, amelyek a Szűzanya kezein keresztülmennek:

- Mit ajándékozott a családunknak a Szűzanya?
- Hol vett szolgálatába a többi családért?
- Hol mondta nagyon komolyan, hogy „szükségem van rád”?

Családunk küldetése

Kedves Családok!

Atyánk és alapítónk a Szentatyának a szívügyét magáévá tette. Valószínűleg az eljövendő Szentatyáknak az ügyeit is. Most elég, hogy megállapítjuk azt, hogy egy bizonyos megegyezés tapasztalható a Szentatya szándékai és alapítónk dolgaiban. Ez a gondolat fontos: A családnak küldetése van. Ez a mi gondolkodásunknak a megváltoztatását jelenti. Eddig azt gondoltuk, hogy az egyházban a papoknak van küldetésük, és mi az Isten népe vagyunk, akikről nekik gondoskodniuk kell. Schönstattban viszont azt tanultuk, s most a Szentatyától is, hogy a családnak küldetése van. Sokáig fog tartani, amíg az egyház ezt be tudja fogadni.

A Szentatya először is a család belső lényegéről beszél. A zsinattal együtt... az élet és a szeretet bensőséges közösségének nevezi. De nem áll itt meg, hanem még hozzáfűzi:

„A családnak az a küldetése, hogy őrizze, kinyilvánítsa és közölje a szeretetet, amely eleven visszhangja és tükröződése annak a szeretetnek, mellyel Isten az embert, valamint az Úr Krisztus az ő menyasszonyát, az egyházat szereti.”

Isten úgy szereti a világot, az emberiséget, ahogy Krisztus az egyházat. A család mutassa meg és nyilatkoztassa ki a világnak ezt a szeretetet. A kinyilatkoztatásnak ez a formája megfelel a modern embereknek. A modern ember nem hisz a szavaknak, hanem csak az életnek. A szavakkal ma nagyon sokan visszaélnék. Az élet az igazság valódi tanúja. Ha azt mondjuk, hogy Isten az emberiséget véglegesen szereti, akkor ezt a szót megvalósítva látjuk a családban. Férj és feleség véglegesen szeretik egymást. A házasság felbonthatatlan. Így Istennek az irántunk való végleges szeretetének a jelét hordozzuk. Isten szeretete önzetlen. És a gyerekeinkről való gondoskodásunk által Isten önzetlen szeretetének a jeleivé válunk. Nem saját magunkra gondolunk először, hanem azokra, akiknek önzetlenül szolgálunk.

A Szentatya iskolájában most tovább vesszük a család küldetését: „Mivel a mindenség Teremtője a házastársi közösséget tette meg az emberi társadalom kezdetévé és alapjává, a család a társadalom első és eleven sejtje lett... Így a család természetétől és hivatásától távol áll, hogy magába zárkózzon. Épp ellenkezőleg, sajátos társadalmi szerepét vállalva, meg kell nyílnia más családok, valamint a társadalom felé. A közösség és a részesedés megtapasztalása, melynek a család mindennapos életét jellemeznie kell, a család első és alapvető hozzájárulása a társadalom javához. A családi közösség tagjai közötti kapcsolatokat a minden egyes tagban a személyi méltóságra támaszkodó és azt becsülő ingyenesség irányítja és hatja át. Ezért szeretettől áthatott az együttlétnünk, a beszélgetésünk. Ezért lesznek önzéstől mentesek az érzelmi kapcsola-

taink, és így lesz nagylelkű a szolgálat és szoros a lelki kapcsolat. A személyek igazi életközösségének kibontakozása a családban így válik az igazságosság, a megbecsülés, a párbeszéd és a szeretet jegyében a társadalmi közösség első és lényeges iskolájává, példaképévé és serkentőjévé. Ezért, miként a szinódus atyái hangsúlyozzák, a család lesz forrása és leghatásosabb eszköze a társadalom emberivé tételének és általa kapja meg az egész társadalom a személy pecsétjét. Egyedülálló és átható módon járul hozzá a világ építéséhez, miközben biztosítja, hogy valóban emberi életet élhessen. Nevezetesen pedig, hogy az erényeket kiemelkedő értékek gyanánt őrizték és hagyományozzák tovább.”

Az ember a családban megtanulja az ajándékozást. És ez az ajándékozás az ember lényege. Gondolják csak meg, hogy az emberek egymással szembeni magatartása mégis mennyire a számításra van beállítva. És ebben elnéző az ember. Jézus felhívja a figyelmünket az emberség eme alapelvére. Aki az életét meg akarja menteni, el fogja veszíteni (Lk 9,24). Aki az életét nem akarja görcsösen megtartani a világban, az megmenti. Aki elveszíti az életét, az meg fogja találni. Mit jelent ez? Az ember szellemi lény, szabad, rendelkezhet saját maga fölött. Meg tudja határozni, mit csinál saját magával. És ennek a saját maga feletti rendelkezésnek van egy belső iránya. És ez a belső irányultság a „te”-re vonatkozik. Mert az Atya maga is a Fiúnak ajándékozta magát a Szentlélekben. Mi Isten képmásai vagyunk. Az emberi létünknek az értelme a szeretet. És itt egy probléma keletkezik. A világ tele van betegekkel. Beteg emberekkel, akik még nem találtak magukra. Akik még a kisgyermeki lét szakaszában vannak, amikor sok szeretetre van szükségük. Ha az ember életének első éveiben nem kapott elég szeretetet, akkor infantilis marad. Minden emberrel szemben egy elvárással lép fel. A tiszteletet, a szeretetet várja el tőle. Házról házra megy és keresi a szeretetet, amit gyerekkorában nem kapott meg. Mivel ez a betegség ma általánossá vált, ezért nagyon sok emberrel találkozunk, akik úton vannak a szeretet keresésében. Ennek a világnak beteges vonásai vannak. Ezt meg is fogalmazzák. Bizonyos dolgok, amelyeket ma még általános lélektani igazságként terjesztenek, az tulajdonképpen a betegek lélektanából van véve. És ez nem egészen hamis, mert nagyon sok a beteg. Ezek az emberek mindenütt ide-oda szaladgálnak és szeretetet koldulnak. Ebben a helyzetben a Jóisten a családban egy új embert akar létrehozni. Olyan embert, aki szívből jövő szeretet kap, aki tudja, hogy őt szívből szeretik. Ezért ő is tud másokat szívből szeretni. Ez egy nagylelkű ember, olyan, aki ajándékozni tud. A háziszentélyben megtanulja ez az ember, hogy a Szűzanyának is adhatunk ajándékot, és hogy ő örül ennek. Hogy a Szűzanya nemcsak az a valaki, akinél koldulhatunk, akinél kérhetünk, hanem akinek ajándékozhatunk is. És a gyermek megtanulja a háziszentélyben, hogy amit a Szűzanyának ajándékozunk, az a többiekért van. Fogadd el az áldozatomat, fogadd el az ajándékomat, és

áldd meg általa a többieket. A háziszentélynek így gyógyító funkciója is van. Már nem keringünk a saját fájdalmaink körül. Nem ápoljuk és tenyésztjük a neurózisainkat. A Schönstatt-feleségek a délutáni kávétalálkozójukon nem a pszichiátereikkel való tapasztalataikat cserélik ki. Az önmegvalósításnak a szakaszán már rég túl vagyunk. És a férfiak nem futnak minden testi fájdalommal az orvoshoz. Emlékeznek arra, amit Kentenich atya mondott: „Nekem is mindig fáj valahol valami.” Ilyen játékoskára nincsen idejük, az ő idejük az ajándékozásra kell. Aki ajándékozik, az elfeledkezik a saját szenvedéseiről. Ebben a tekintetben a háziszentélynek gyógyító szerepe van. Jövök este a háziszentélybe, emlékezem arra, ami fájt nekem napközben, és odaajándékozom a Szűzanyának. Akkor ettől jobban vagyok. Ezt a pápa az ingyenes ajándékozás törvényének nevezi.

Másodszor a családban az ember megkapja a személyi méltóságát. Olyan emberek vannak körülötte, akik azt mondják: Fontos vagy nekem! A családban, ahol együtt élünk egymással, megvan mindenkinek az eredeti profilja, arcéle. És a szülők a saját profiljukat már rég felismerték. A személyes eszményüket. És nagy tisztelettel fordulnak egymás felé. Ezt érzik a gyerekek. Észreveszik, ahogy az apa mellékesen jól beszél az édesanyjukról. Gyerekek, a ti anyátok egy nagy asszony. És a gyerekek azt is érzik, ahogy anya az apjukat nagyra becsüli. A gyerek jön az édesanyjához, és azt mondja, az apu ezt meg ezt mondta, mit gondolsz te? És akkor azt mondja az édesanya: „Mit mondott az apátok? Akkor én is úgy gondolom!” És ez átszáll a gyerekekre. A szülők örülnek a gyerek eredetiségének. Követelnek tőlük. De gondoljanak mindig arra, ha követelményt állítunk a gyerekekkel szemben, az mindig a megbecsülés jele. Vannak egészen kicsi kutyák. Ha egy ilyen egészen kicsi kutyára egy nagyméretű láncot teszünk...

A Szentlélek vezetett össze bennünket. Szeretnénk növekedni a szeretetben. A Jóisten iránti szeretetben. Azok a szülők, akiknek kevés az idejük, azok gyámkodók lesznek, másrészt elhanyagolják a gyermekeinket. És az elhanyagolt gyermekek nem önállóak. Mert azzal az érzéssel élnek, hogy amit ők jól-rosszul megcsinálnak, azt senki sem veszi figyelembe. És egy gyereknek szüksége van egy bizonyos elismerésre, ha valamit saját maga csinál.

Nem tudom, ezt Önök hogyan csinálták volna. Marcinak egyszer mondtam, hogyan kell az oltárt elrendezni, és ma ezt egyedül csinálja. Azért jöttem ki a szobától, mert valaki nem hagyta abba a kiabálást: Tilmann bácsi! Tilmann bácsi! Péter volt, aki ministrálni akart. És akkor az asztalnál egy egész csapat gyereket fedeztem fel, akik készítették elő a szentmisét. A nagyobb háborús cselekményeket erőteljesen megakadályoztam, és akkor újra elmentem. És minden rendesen elő volt készítve. Hány kisostya kell a tányérkára, azt Marci tudta, én már nem tudtam. Tőlem azt kérdezte, hány nagyot kell vennie. De itt nem az ostyák számáról volt szó, hanem inkább egy fához

való támaszkodásról. A gyerekek szüksége van arra, hogy a hátát a fának támassza és akkor tud harcolni. Azért kérdezett valamit Marci, amit nem is kellett volna kérdeznie. És amikor elpakolt, akkor a végén megkérdezte, ezt is be kell tenni a bőröndbe? Igen, mondtam. Egyszerűen meg akarta állapítani, hogy figyelemmel kísérem a folyamatot, nem hagyom egyedül. Ha én odanyúltam volna és én pakoltam volna el, az hiba lett volna. Miközben egész csendben azzal is számolok, hogy a drága kis kék kancsó egyszer csak összetörik. A gyerekek személyi méltósága kerülhet pénzbe. Ha én rakom be ezeket a kék korsókat, akkor a stólát szépen köréjük tekerem, hogy mindnek meglegyen szépen a védelme. A gyerekek bedugdosnak mindent, mint a macska a kölykeit a kosárba. De így lesznek önállóak. És megvan az az érzésük, hogy az atya ezt ránk meri bízni.

Harmadszor: A család a közösség iskolája. Mély kötődések jönnek létre. Ismételten ugyanazzal a személlyel találkozom. Tudom, hogy a szívükben van számomra egy hely. Olyan emberek jönnek létre, akik tudnak kötődni. A modern ember az más. A másik ember csak rövid használatra érinti meg. Megérintik a szereplők a televízióban. Szórakoztató eszközökként használja az embereket, nem szereti őket. A modern ember átmenetileg, menet közben érinti csak az embertársait. Mindannyian tudjuk, hogy az autókban, amik itt végigrohannak az utcán, emberek ülnek. Csak átmenetileg érintkezünk velük. Például rövid ideig használatba vesszük az autóbuszvezetőt. Vagy az asszonyt, aki árusít valamit a boltban. De nem jön létre kapcsolat. Így az ember az embertársai között magányos marad. Sokan a saját családjukat is így látják. Használják az egyes családtagokat, és ez minden. A mi családjunkban új ember jön létre. Egy ember, aki tudja mondani: Ez az én testvérem. Aki tudja, mit jelent az anya, az apa szó. Aki sokrétű kapcsolatrendszer ismer. Mindezek után megértik a Szentatya szavát:

„Ezért, miként a szinódus atyái hangsúlyozzák, a család lesz forrása és leghatásosabb eszköze a társadalom emberivé tételének... Következésképpen egy olyan társadalommal szemben, amely egyre inkább az elszemélytelenedés veszélyében forog és egyre inkább formátlan tömeggé válik és emiatt elveszíti emberi jellegét, és ártó hatásaival oly sok embert menekülésbe kerget, mint például alkoholizmusba, kábítószerhez és terrorizmusba. A családnak ma is nagy ereje van ahhoz, hogy kiragadja az embereket a névtelenség homályából, tudatosítsa bennük személyi méltóságukat, gazdagítsa emberségüket, rádöbentse őket egyszeri és megismételhetetlen voltokra és így szője bele őket a társadalomba.”

Kedves Családok! A családban új ember fog születni. Egy olyan ember, aki tud ajándékozni. Láttuk, hogy a háziszentélyünkben az ajándékozás egy bizonyos csúcspontra jut. Egy olyan ember születik, aki tisztában van a saját értékeivel, akit a többiek tisztelnek. És itt is nevel a Szűzanya a háziszentélyben.

Arra tanít bennünket, hogy nagynak lássuk egymást. Gyakran van a bensőnkben egy egészen sajátos folyamat: lekicsinyeljük a többi embert. Nem látjuk őket nagynak. Kevesebbet feltételezünk róluk. Ha a háziszentélyben a Szűzanyával beszélünk erről az embertársunkról, akkor azt mondja a Szűzanya: Én feltételezem róla, hogy képes erre meg erre. Ez áll a házastársunkra is. A Szűzanyával együtt nézzük a társunkat. És ez áll a gyerekeinkre is. Ez a nevelésben is fontos. Reszketve állok a háziszentélyben és azt mondom: Szűzanya, odaát van a fiam, és most veszi fel életében először egyedül a pulóvert. Rád bízom őt. Egészen nyugodt vagyok a szívemben. A Te kezében van... Minél inkább sikerül gyermekeinket a Szűzanyára bízni, annál inkább önállóságra is neveljük őket. Amikor arról van szó, hogy egy élő közösséget képezzünk.

Negyedik pont. A családban megtanuljuk a kapcsolatok kiépítését, felépítését. A háziszentélyben jeleket helyezhetünk el, ahol mindenki előfordul, mindenki rajta van. Az előző családnapokon a gyerekek egy nagy képet rajzoltak, ahol mindenki rajta volt, minden résztvevő. Mindenki, akit a Szűzanya szeret, és akik szeretik egymást. Talán most is csinálni kellene. És akkor ez a kép ott volt a Szűzanya képénél. Egy kis jele annak, hogy a mi közösségünk nálad van. Ilyen képet időről időre fel lehet újítani, megjegyzésekkel lehet ellátni. Egyik gyerek mellé oda lehet írni, hogy ötöst kapott az iskolában. Vagy egy családújság a háziszentélyben. Vagy a család minden tagja választ valamit a háziszentélyben, melyről ő gondoskodik. Például: virágcserep, kép, schönstatti Szűzanya-kép, Kentenich atya képe... Az egyes családtagok így a tárgyak által ott vannak a szentélyben. Vagy a családtagok választanak maguknak egy-egy saját jelképet: egy kardot a Marcinak, egy kéz az apának, a nap az anyának, Zsófinak egy virág. Egy személyes jellel így minden családtag képviselve van a háziszentélyben. Vagy egy képes falitabló, ahol a családtagok fényképei vannak. Képek a szünetről, találkozásokról. De olyan képek legyenek mindig, ahol az egyes személyiségek előtérben vannak. Tehát mi nála vagyunk. Egy kis képes falitabló, ahová oda tudjuk tűzni a képeket és ki tudjuk cserélni. Az első schönstattiaknak sajátos szokásuk volt. Akiknek katonának kellett menni az I. világháborúba, csináltattak magukról fényképet. Az akkor még bonyolult volt, el kellett menni a fényképészhez. Schönstattban készítettek egy albumot, ahol mindenkinek bent volt a képe. Ez az album a szentélyben volt a Szűzanyánál. És tudták, hogy az én képem ott van a Szűzanyánál a szentélyben. Tehát a mi közösségünket valamiképpen lehet látni a háziszentélyben. Buenos Airesben a szentélyben találkoztam egy szokással. Ott az egyes csoportoknak volt egy könyvük. És a szentélyben levő könyvükbe azt írták bele, amit a Szűzanyának akartak mondani. Természetesen csak annyit, amiről azt akarták, hogy csoport többi tagja is olvassa. Az ottani emberek a szív emberei. Könnyen kibeszélik, ami a szívükön van. Egész láda van ott könyvekkel, melyet a különböző csoportok hoztak. Talán van a háziszen-

télyünkben egy könyv, amibe mi is beírunk. Másként néz ki a könyv, ha a gyerekek is beleolvashatnak, mint hogyha csak kettőnkre tartozik. A közösség jelei a háziszentélyben.

Az Evangélium hirdetése

Tegnap azon gondolkoztunk, mi a család küldetése a mai világban. Ma a család küldetését az egyház számára fogjuk átgondolni. Újra megkérdezzük a Szentatyát, a család nagy mesterét, tanítóját, és megkérdezzük Kentenich atyát, aki gyakorlati utat, utakat mutat a pápa tanításának megvalósítására.

A Szentatya, II. János Pál pápa azt mondja:

„Amennyire befogadja az evangéliumot és érlelődik a hitben, annyira válik a keresztény család evangelizáló közösséggé.” Hallgassuk csak ismét VI. Pál pápát: „A család is, miként az egyház, az evangelizálás területe, ahol az evangéliumot továbbadják, és ahonnan az evangélium kisugárzik. Ahol egy család tisztában van ezzel a küldetésével, ott minden tagja befogadja az evangéliumot és tovább is adja. A szülők az evangéliumot nemcsak átadják gyermekeiknek, hanem vissza is kapják tőlük, mikor látják, hogyan élük meg. Az ilyen család sok más családra és egész környezetére is kisugározza az evangéliumot. A szinódus arra a buzdításra való hivatkozással, amelyet Puebla városában mondtunk el, ismét kimondta, hogy az evangelizáció jövője legnagyobb részt a családi egyháztól függ. A család apostoli küldetése, amely a keresztségből fakad, új erőt nyer a házasság szentségi kegyelméből a hit továbbadására és arra, hogy a maga közösségét Isten terve szerint megszentelje és átalakítsa.” (Fam. Cons. 3. rész, IV. 2. A. 2) Ugyanott az utolsó fejezet: „Vannak olyan körülmények, és ilyeneket az egyház sajnos tapasztal, amelyek között a családi katekézisre feltűnően szükség van. Ahol vallásellenes törvények akadályozzák a hitoktatást, ahol a szekularizáció vagy a hitetlenség eláradása miatt nincs rá mód, hogy egyéb formákban történjék a hitre való nevelés, ott a család mint családi egyház marad az egyetlen hely, ahol a gyermekek és a fiatalok a hiteles katekézishez hozzájuthatnak.”

Az utolsó fejezetből kitűnik, hogy a család feladata az evangélium hirdetése és hogy ez minden ipari államra érvényes. Itt nem az a döntő, hogy az állam tiltja-e vagy sem. Ez egy nagy tévedés, amelyben ebben az országban vagyunk. A szomszédos Ausztriában az iskolákban van hitoktatás, de ott se megy több ember a templomba vasárnaponként. A probléma nem ott van, hogy az állam megtiltja az iskolákban a hitoktatást. A probléma ott van, hogy egy egészen új világ jött létre. Az ipar világa. A tömegkommunikációs eszközök világa. A számítógépek világa. Az emberek egészen sűrű kommunikációja. A tömegtársadalom világa. Ez a világ százötven év óta létezik. A földünkön a gyárak létrejöttével valami új kezdődött el. A kézműves üzemek meg voltak

keresztelve. Ugyanúgy, ahogy a paraszti porták is meg voltak keresztelve. Több évszázados fejlődés folyamán jött létre ez a megkereszteltség. A vallás, a hit sok szokásban jutott kifejezésre és nyert formát. Egy ilyen szokás emléke van itt nálunk is: szól a harang. Kinek szól? Vasárnap egy vagy két családot látunk a templomban. De szól a harang és a hangja betölti az egész falut. Ez a régi keresztény világ. Egy akusztikai emlékezés az elmúlt időkre. Ez a régi parasztság és kézművesség világa keresztény volt. Keresztény jellel kezdődött a nap. Harangszóval. És mindenki imádkozott. A templom a falu közepén állt. Az élet a templom köré gyűlt. És mivel munka közben nem mehettek az emberek a templomban, ezért a vallásos jeleket kivitték a mezőkre. Így a Szűzanya és a keresztre feszített Úr szeme előtt dolgozhattak. Természetesen még más égi barátai is voltak az embereknek: a szentek. Sok falu a szentek nevét viseli. Ez az a szent, aki a falunak az ügyeit a mennyben képviselte. Hány szent neve található a helységneveinkben? Az év folyamata is keresztény módon volt megszentelve. Advent, karácsony, nagyböjt, húsvét, pünkösd. De különös ünnepek is voltak, amelyek az életből jöttek létre. A névnap, a születésnap, vagyis az a nap, amelyen a Jóisten a gyermek életét ajándékozta. A körmenetek, amelyben a jó aratásért könyörögtek. És a hálaadás a termésért. Külön megszentelt gyertya volt a viharok idejére. Áldás az istállóra. És természetesen a szentképek a házban. És minden ember védőszentet kapott az őrangyala mellé még. Így a középkorban az emberek vallásos atmoszférában éltek. És ez volt a katekézis. Ez volt a hitoktatás. Ha valaki egyszerűen csak élt, állandóan a hit világában élt. És állandóan hitoktatásban részesült. Azután létrejöttek a gyárak. Ez egy új világ volt. Ez először is nem rossz, gonosz, hanem új. Új világ van kialakulóban. És ez az új világ egyre növekszik és növekszik. Először csak egy nagyon kicsi rész volt. De később kiterjedt ez az új világ egyre több életterületre. Ma a televízió uralja az emberek szabadidejét. És a világ egyetlen nagy vállalkozássá lett. Kereskedelmi kapcsolatok szövik át az egész világot, és a nagy gyárak, a nagy cégek az egész világnak kínálják a termékeiket. Nemcsak a Coca-Colára érvényes ez, vagy a Ladára, hanem a termékek száza-ira, amelyeket az egész világon mindenütt reklámoznak. És azoknak az embereknek a boldogulása, akik ma földet művelnek, nem attól függ, hogy jó lesz-e a termés, hanem attól, hogy azoknak, akiknek az eladás megszervezése a kezükben van, sikerül-e a termékeket jól értékesíteni. Előfordulhat, hogy többet keres valaki, ha kevesebb a termés, mert akkor magasabb az ár. Ilyenkor azért kellene hálát adniuk, hogy kevesebb termett. Ez az új világ egyetlen nagy szervezet. És ez a világ nagyon erős. Az egyháznak ez a tulajdonképpeni feladata. A politikai rendszerek közötti különbségek, tehát hogy kommunista rendszer, nyugati demokrácia vagy egy latin-amerikai diktatúra, a Coca-Cola vezetőinek teljesen közömbös. A fiatalság mindenütt ugyanazokat a farmereket hordja. Moszkvában szeretik a Levis farmereket. Ez az új világ, ami egyetlen nagy

szervezet, az emberek közötti összeköttetésnek egészen új eszközeit birtokolják. Minden évben kb. annyi ember repül át az Atlanti-óceánon, mint ahányan Magyarországon lakunk. Mindenféle eseményt, mely hazánkban történik, a televízió képernyőjén láthatjuk. Sokmindent láthatunk abból is, ami a világ egyéb részein történik. És ezt az új világot még nem keresztelték meg. Az új világ nem keresztény, hanem inkább egy olyan világ, amelyben az egyik ember a másikhoz hasonul. Úgyhogy mindenki ugyanazt gondolja. Fennáll annak a veszélye, hogy az emberek elveszítik a személyiségüket. Ami az elmúlt százötven évben létrejött, az valami nagyon nagy dolog. Annyira különbözik a régi kultúrától, mint egy modern toronyház különbözik a sáttortól. És ezt az új világot még nem keresztelték meg. Nem helyes, ha azt mondjuk, hogy régebben keresztény volt a világ, most pedig eltűnik a kereszténység, hanem, hogy a régi világ eltűnt, egy új világ született, amit még nem kereszteltek meg.

Most lesz ez csak igazán érdekes számunkra. Az a hely, ahol a világot újra megkeresztelik, a család. Erre gondol a Szentatya, amikor azt mondja, hogy a család feladata, hogy Isten szavát hirdesse. Kentenich atya meg is okolja ezt. Azt mondja: A hitet nem fogadhatjuk be úgy, mint egy, az agyunk számára szolgáló információt. Fiatalok, akik életük folyamán több mint ezer hittanórán vettek részt, nem mennek templomba. Bécsben száz fiatal közül húszan járnak csak templomba. A többi nyolcvannak a több mint ezer hittanóra az iskolában nem ért semmit. A hitünk hirdetésének az előfeltétele egy megfelelő légkör, atmoszféra. Mi az az atmoszféra?

Ez az a klíma, amiben az emberek élnek. Ami az egész életet meghatározza és alakítja. Ami a zárt ablakokon is áthatol. Amit nemcsak az értelmünkkel, hanem egész emberségünkkel befogadunk egész szívünkkel, érzékeinkkel, szemünkkel, fülünkkel. A házainkban képesek vagyunk arra, hogy keresztény légkört hozzunk létre. A plébánián is lehetséges. Ezért fontos, hogy az istentiszteletet szépen alakítsuk. Hogy az egyházközség mint egy család találkozhasson. Hogy az istentisztelet után még egy kicsit beszélgezzünk egymással. Hogy az egyesek, akik istentiszteletre jönnek, ismerjék egymást. Ezért fontos, hogy a plébánia egyetlen család legyen, melynek a plébános az atyja. És az év folyamán többször is legyenek olyan alkalmak, ahol a plébániai közösség mint család megmutatkozhasson. De érezzük, hogy a lehetőségek ezen a téren milyen csekélyek. Ez a keresztény légkör csak néhány óráig tart. A családban a keresztény légkört sokkal hosszabban átélhetjük. Már reggel ebben a keresztény légkörben ébredünk fel. Ahogy ezt az énekünk is kifejezi: „Örülj, hogyha napsütéssel ébredsz. Örülj, hogyha álmaidra csillagok vigyáznak. Örülj, hogyha szíved dobban, áldunk ezért, jó Atyánk!” És ebben a légkörben élünk egész nap. Ha ezt a helyet el is hagyjuk, egy rövid idő múlva visszatérünk oda. Ott töltjük az estét és az éjszakát. A szentség, ami ezt a térséget lélekkel átítatja, a házasság szentsége. Összeköttetésben a keresztség és a bérmlás szentségével.

Ezért néhány dolog a gyakorlatra nézve fontos. Kentenich atya azt mondja: Az egyházi év atmoszféráját be akarjuk engedni a családba. Ünnepeljük meg otthon az adventet, a karácsonyt, a nagyböjtöt és így tovább. De a különleges ünnepeket is ünnepeljük, például a születésnapokat. Azt mondjuk a gyermeknek: Isten éltesse! A Jóisten teremtett téged. És a legkülönbözőbb oldalról átéljük a Jóisten közelségét.

A második. Együtt élünk a Szűzanyával. Ott él velünk a háziszentélyben. Megajándékozuk őt keresztény életünkkel. Ő helyet ad nekünk, otthont ad nekünk Isten szívében. Nevel minket. Segít nekünk életünk nehéz problémáit megoldani. A házasság kemény dolog, ahogy énekeltük is. És a nagyobb szeretet és a megbocsátás útját járjuk. És küszködünk a megértésért. De akkor ott van a refrénben: Szűzanya, nevelj bennünket! Ez azt jelenti, hogy a Szűzanya nevelő keze között egy új emberi mivolt jön létre. Tegnap is beszéltünk erről. Kentenich atya azt is felveti, hogy nem kellene-e a szülőknek vasárnaponként a háziszentélyben összeülniük és együtt valamit olvasni? Például Schönstatt alapító leveléből. Vagy Isten valami szavát, ami fontos számukra. Tehát például a vasárnapi olvasmányokat vagy valamit a családnapiaink anyagából. Olvasunk és utána beszélünk róla. Megmondjuk egymásnak, mi ragadt meg bennünket. Így hirdetjük egymásnak Isten szavát, mint ahogy ezt a pápa mondja. Amikor este visszatekintünk az elmúlt napra, és felkutatjuk Isten vezetését, akkor is ugyanez történik. Vagy amikor este olvasunk a gyerekeinkkel egy részt, egy fejezetet, egy gyermeknek megfelelő fejezetet a Szentírásból vagy a Szentek életéből. Vagyis hirdetjük gyerekeinknek Isten szavát. Ez előtt a háttér előtt érthetik meg Kentenich atya szavát, amikor azt mondja, hogy a család a feladatai közül sokat leadott. Átadta az egyháznak. És a plébános vállalta át azokat a feladatokat, amelyek tulajdonképpen a családra tartoznak. Sok feladatát átadta az államnak. Az állam vette át azt a feladatot, hogy a gyerekeket oktassa. Nemcsak a technikai oktatás általános értelmében, hanem erkölcsi értelemben is. Az iskolában tanulták meg, hogy mi jó és mi nem jó. Hogy nem szabad lopni, nem szabad hazudni, hogy az embereknek segíteniük kell egymásnak.

Ez ma már nem megy. Nem várhatjuk el, hogy az iskola ilyen nevelést adjon. Számolnunk kell azzal, hogy az iskolában a tanárok és a gyerekek között egyaránt sokféle ember van. Például az iskola nem mondhatja azt, hogy a házasság felbonthatatlan. És sokminden mást sem. Ez azt jelenti, hogy a gyerekek szellemi formálása sokkal erősebben, mint eddig, a családra tartozik. Így lesz a család a keresztény hitoktatás és nevelés helyévé. Az első és tulajdonképpeni helyévé. Mert a családban keresztény atmoszféra van. Keresztény szokásrendszer, keresztény életritmus, és ezt lassan észreveszi az egyház. De csak egész lassan. Találtam valamit Chilében. Ott a szülők végzik az elsődolgozó gyerekek oktatását. De nem egyes szülők sok gyerek számára, hanem min-

den szülő a saját gyerekét. És a plébánia segítséget nyújt ehhez. De a tanításnál is fontosabb a keresztény légkör a családban.

A Szentatya az enciklikája következő fejezetében rámutat arra, hogy a család a hivatások helye. „...*Az Isten országának szentelt, életre szóló hivatás...*”

Kentenich atya ezt korábban úgy fejezte ki, hogy a család az első papi szeminárium. Szép látni, hogy a Szentatya ötven évvel Schönstatt alapítása után ugyanazt a megfogalmazást használja.

Azt mondta II. János Pál pápa: A család lesz az Isten országának szentelt, életre szóló hivatás számára az első és legjobb szeminárium.

Ezt mondja az egész világ összes papi szemináriumának a vezetője. Azt mondja, hogy a család a legjobb papi szeminárium. Az egyház ezt még nem igazán értette meg. Úgy vélem, hogy azért nekünk, családoknak ezt a hivatást nagyra kell értékelnünk. Ha a családot, mint az egyház alapsejtjét, mindennél nagyobbra becsüljük, mégis valami nagyon nagy dolog az, ha a Jóisten az egyik családtagnak egész életre szóló hivatást ajándékozik.

A harmadik pontban ezt olvassuk: „Amikor a családon belül már feléledt a missziós lelkület, ez a családi egyházat arra serkenti, hogy Krisztus jelenlétének és szeretetének ragyogó jele legyen a távolállóknek, a még nem hívő családoknak, illetve azoknak a családoknak, amelyek ugyan keresztények, de nem élik a hitüket. Ez a misszionáló család arra hivatott, hogy példájával és tanúságával megvilágosítsa azokat, akik keresik az igazságot. Miként az ősegyházban Aquila és Priszella misszionáló házaspár volt, ugyanúgy manapság az egyház számára fogatkozást nem ismerő megújulást és virágzást jelent azoknak a keresztény családoknak és házaspároknak az élete, akik legalább bizonyos időre elmennek misszióba, hogy hirdessék az evangéliumot és Jézus Krisztus szeretetével szolgáljanak az embereknek. A keresztény családok különleges módon támogatják az egyház missziós ügyét, amikor fiaikban és leányaikban ápolják a missziós hivatást. És még általánosabban: amikor úgy nevelik gyermekeiket, hogy már kicsi koruktól kezdve felkészítik őket Isten minden ember felé irányuló szeretetének felismerésére.”

A Szentatya két dolgot mond itt nekünk: A mi házaink Krisztus jelenlétének és szeretetének a jelei a távol lévők számára is. Ezt szívesen fejeztük ki azzal a képpel, hogy az egyház a szent város, amely leszáll a földre; és mi a szent városnak egy házát építjük. És az emberek a mi házainkban jutnak a Jóistennel kapcsolatba. A mi házaink Krisztus kisugárzó szeretetének kisugárzó központjaivá válnak. Ez is a Szentatyának egy szava. És érzik, hogy itt nagyon fontos, hogy az emberek megtapasztalják a szeretetünket. Hogy az emberek átéljék ezt a velünk való kapcsolatban. Az emberek átéljék, ahogy mi egymással bánunk. A házaknak ez a légköre tette naggyá a korai egyházat. És vonzóan hatott a többiekre. Az emberek szívesen mentek a keresztények házaiba, mert ott egyszerűen szép volt, jó volt. Némelyek azt is meg tudták mondani, alkal-

muk volt megmondani, honnan származik ez a szeretet, és be tudták őket vezetni a keresztény hitbe. Ez számunkra nem új. De az egyház számára új. Számunkra ez az, amit eddig is csináltunk. Másokat barátságosan befogadni, szívélyes kapcsolatokat tartani, meghallgatni őket. És a háziszentélyünk így egy kis zárandokhely.

Természetesen ne felejtsek el, a mi első feladatunk a saját gyerekeink. Ezt ismételtén mondani kell, különben könnyen elfeledkezünk erről.

Ösztöneink megnemesítése

Rendetlenség van, rendet kellene csinálni. Így szólok magamhoz: *Az én házam az anyám és királynőm háza.* És rendet rakok számára. Vagy másképpen is fogalmazhatok: *Szeretném, hogy a családom itt jól érezze magát.* Vagy a műhelyre való tekintettel: *A rend emeli a teljesítményemet.*

Észrevevessük, hogy az egyik megfogalmazás jobban érint, a másik kevésbé. Úgy és addig fogok keresgéltni, amíg meg nem találom azt, ami mélyen érinti a lelkemet az odaadóképességem területén.

- Szeretnék otthont ajándékozni.
- Szeretnék másokért élni.
- Szeretnék egy otthont teremteni.
- Boldog szeretnék lenni a szeretetben.
- Szeretem az apró dolgokat, a gondosságot, a kicsiben való hűséget.
- Szeretek csodálkozni és a szemlélődésben elidőzni.
- Szeretnék egységet átélni.

Amikor ezeket a kifejezéseket felsorolom, valami hangzik a szívünkben. Ez az *odaadókészség.* Ennek a legmélyebb megalapozása a szexualításban van. A szexualitás az a képesség, hogy magunkat egészen odaajándékozunk. Ez a terület keringhet saját maga körül vagy odaajándékozhatja magát boldogítani. És ezt az egész területet úgy tudjuk megnemesíteni, hogy nem saját magamra gondolok. Aki leissza magát, az ezt a területet arra használja, hogy saját magát élvezze. Aki valamit széppé tesz vagy egy gyereket megsimogat, az ezt a képességét valahová odafordítja. Ezért nevezi ezt Kentenich atya odaadóképességnek. Ez lehet egy munka, egy ember, egy virág, lehet a Jóisten.

A másik terület a nagyra való törekvés, a *hódító ösztön.*

- Valami nagyért bevetni magunkat.
- Valami nagyért élni.
- Valamiért elhasználni magunkat.
- Nagynak, erősnek, gazdagnak lenni.

Ez a két terület nem egyformán erős az egyes emberekben. Vannak, akik jobban hajlanak az odaadás irányába, mások inkább a hódító ösztön irányába hajlanak. És az önnevelésükben ennek megfelelően vagy az egyik, vagy a má-

sik területet fogják erősebben kibontakoztatni. De alapjában véve mind a kettő alapszenvedély megtalálható mindegyikünkben.

Ha egy főszzenvedélyt megneemesítek, akkor teret engedek neki az életemben és élvezhetem is. Ha egy gyereket megsimogatok, akkor az odaadóképességem a gyerek felé fordul. De én magam boldog vagyok közben. Saját magamat is simogatom. Vagy leihatok magam. Akkor saját magam keresem. De ha valahová odaajándékozom magam az odaadóképességem erejével, akkor boldog leszek. Ugyanez érvényes a hódító ösztönre is. Ha valami nagyot teljesítek, akkor boldog vagyok. Ha a Szűzanyának házat építek, akkor boldog vagyok. Ez a boldogság jöhet a hódítás vagy az odaadás ösztönéből. Ha a hódító ösztönből jön, akkor belülről ez így néz ki: Valami nagyot teljesítettem, ez egy jó ügy. Nagyon kemény volt, de bírtuk. És felépítettük a Királynőnk házat. Ha nem a hódító ösztön, hanem az odaadóképesség mozgatott, akkor más a belső átélésem: Felépítettük a házat a Szűzanyának és most jól érezzük magunkat benne. És mások is jól érzik magukat ott. És a ház szép. Biztonságban, rejtettségben lehet itt lenni. És itt most az emberek találkozhatnak a Szűzanyával. Anyánk velünk van...

Ugyanaz a dolog nagy mozgást idézhet elő bennem egyszer a hódítás ösztönéből, máskor az odaadás készségéből. Mit csinál a Szűzanya a háziszentélyében? A hódító típusok számára uralkodik az egész környéken és egy új világot kezd el építeni. Az odaadó típusok számára itt érezteti velünk a szeretetet. És mindenki, aki idejön, jól érzi magát.

Ha azt mondják, rám mind a kettő érvényes, annál jobb. Persze mindig mindkettő megvan bennünk. Egy erős hódító ösztön és egy erős odaadókészség. De súlypontok vannak. És ha a szenvedélyeknek ezt a területét pozitíve megérinti valami, akkor belső öröm keletkezik. Két imát hozok fel példaként. Két szentnek az imáját és Önök megmondják, kettőjük közül melyik a hódító és melyik az odaadó típus. Mind a két ima az Isten iránti szeretetet fejezi ki. De a lelki színezete mindegyiknek más. Különböző a zenéje vagy a hangszíne.

Az első ima: Uram, én Istenem, taníts meg engem a te szolgálatodra, úgy, ahogy te ezt megérdemled. Adni anélkül, hogy számolnám. Dolgozni anélkül, hogy nyugalmat keresnék. Harcolni, anélkül, hogy a sebeket figyelném. Odaadni magamat anélkül, hogy jutalmat várnék. Legyen elég nekem az az egy boldogító tudat, hogy a te szent akaratodat teljesítettem.

A második ima: Én Uram, én Istenem, vedd el tőlem mindenem, ami akadályoz abban, hogy hozzád jöjjek. Küldjél nekem mindent, ami segít hozzád jutnom. Én Uram, én Istenem, vegyél el engem magamtól és adj oda teljesen magadnak.

Melyik a hódító, melyik az odaadó típus? Észrevették? Az első Loyolai Szent Ignác, a másik Flüei Szent Miklós.

Ha a jóföltételünkben a főszenvedélyünket megérintjük, akkor szép lesz. Jóföltételt akkor választottunk szerencsésen, ha az nekünk belső örömet okoz. A legnagyobb erőfeszítést követelheti meg, mégis örömet okoz. Néhány évvel ezelőtt két hegymászó oxigén nélkül megmászta a Mount Everestet. Az egyik könyvet írt róla. Úgy nevezi ezt a könyvet: Elindulás a végpontra. És mi a végpont? Ez az a pont, ahol már nem megy tovább. Ahol az emberi teljesítőképesség egy abszolút korlátba ütközik. Tehát nemcsak a Mount Everestől volt szó, hanem a lehető legnagyobb teljesítményről. Aki így beszél, az egy hódító típus. Elindulás a végponthoz. Látják, ha egy ilyen szót találtam és hódító típus vagyok, akkor elkezd bennem valami hangzani. Egy odaadó típusnál itt nem csendül semmi. Ha hódító típus vagyok és olyan a társam, akit alig lehet elviselni, akkor a különleges jóföltételem így hangzik: elindulás a szeretet végpontjához... Akkor örömet lelem benne. Abban áll a művészet, hogy egy jóföltételt úgy tudjunk megfogalmazni, hogy az egész lelkünk rezdüljön. Rendkívül nehéz dolgokról lehet szó. A Mount Everest megmászása oxigén nélkül, az egy rendkívüli teljesítmény volt testi fájdalmakkal és lelki megterhelésekkel összekapcsolva. De örömet okozott. A cél nem az, hogy fájdalom nélkül éljünk, hanem az a célunk, hogy teljes életet éljünk. Nietzsche azt mondja: Ha van egy miérted az életben, akkor a hogyan nem kell, hogy gondot okozzon. Ez azt jelenti, hogy akkor minden nehézséget elvisel az ember. Kentenich atya találmánya: a szenvedélyünk mozgósítása az életszentségre való törekvésben. A nagyok mindig is eszerint cselekedtek. A két ima megmutatta ezt. De nekünk ez egy módszerünk most. Hiszünk abban, hogy ezt meg lehet tanulni. Vagyis veszek egy jóföltételt és összekapcsolom az odaadó-képességemmel, a lelki egymásbafonódásra irányuló vágyammal. Vagy azzal a kívánsággal, hogy valami nagyot teljesítsek. És ide-oda keresgélek. Ez nem megy gyorsan. Egy jóföltétel ilyen megfogalmazására elég sok idő szükséges, de ez nagyon fontos.

Nézzünk a szórakoztató filmekre. Mesterien játszadoznak a lelkünkön. Sok más erő is játszik a léleknek ezzel a területével. Ezért nem elég, hogy csak az akaratunkkal törekedjünk Isten felé. Akkor más erőknél engedjük át a bennünk rejlő ösztönöket. Ha valaki csupán csak az akaratával cselekszik, például egy napig böjtöl, az ellenség továbbra is ott van a hátában. Mit csinál közben az ő hódító ösztöne? Ott ül egy bűnügyi film előtt és magával ragadja őt a film.

Keressenek jóföltételeket, fogalmazzák meg úgy, hogy arra adjon választ: Mi szeretnék lenni?

Mondják meg a társuknak, hogy milyen típus inkább: odaadó vagy hódító. Vagy mindkettő egyforma erősen él benne.

Volt-e egy olyan szó vagy gondolat, mely engem belülről mozgásba hozott?

Hogy látják a Szűzanyát? Édesanyám vagy inkább a királynőm?

Érzik, hogy már a Szűzanya megszólításában is fellelhetjük a fő szenvedélyünket. Nem elég a gondolkodás, nem elég a hit. Ott állok a háziszentélyben. Egészen egyedül vagyok. Tíz percig ott vagyok. És egy szót mondok: Kedves Édesanyám! Vagy azt mondom: nagy Királynőm! Érzik, itt különbség van a lélek hangzásában. Ezt érzékelnünk kell, ez fontos. Most éppen néhányan felfedezték a fő szenvedélyüket. Alapvetően mind a kettő megvan bennünk, de az egyik erősebb. És ez szép. Egy jófeltétel összekapcsolva a fő szenvedéllyel.

Egy utolsó példa. Szeretnék fáradozni, igyekezni az imádkozásban. Ez az akarat jófeltétele. Most schönstatti jófeltételt csinálunk belőle.

Példákat mondok:

- Időt akarok szakítani számodra.
- Újra és újra nálad akarok lenni.
- A Királynőnek csak a legjobb a jó.
- Az ima erőt ad. És szükségem van erre az erőre.
- Rendelkezésedre állok. Az ima minden nap.

Találtak-e valamit, ami megérintette Önöket? Addig kell keresni, amíg egy megfogalmazás megérinti a lelkünket. Ilyen a különleges schönstatti jófeltétel.

CSALÁDNAPOK

Óbudavár, 1989. június 18 – 24.

Hazánk az angyali üdvözllet óráját éli

Az Üdvözlégy Mária az angyali üdvözllet órájára emlékeztet. Arra az időre, mikor Isten véglegesen szólt az emberekhez. Ma is szól Isten. Mert a Szűzanya az egyházban él, mert az egyháznak máriás jellege van, ezért az egyház mindig újólal hallgatja Isten szavát. Isten Jézus Krisztusban, őáltala szól. Így Magyarország ma is az angyali üdvözllet óráját éli. Isten szól a népünkhöz. Újra a népünkhöz akar fordulni és közölni akarja saját magát. Természetesen Isten olyan halkán szól, hogy félre is lehet érteni. Kérdezzük tehát, hogy mit akar Isten a népünknek mondani? Népünk az angyali üdvözllet óráját éli át. Az Úr angyala köszöntötte Szűz Máriát. Mit akar Mária közölni velünk? Milyen üzenete van a számunkra? Egy új világról szól. Egy új emberi társadalomról szól. Ezzel kitágulnak a gondolataink. Nem csak Magyarországról, hanem az egész földkerekség új társadalmáról beszél. A dél-amerikai országok azt remélik, hogy az ottani diktatúrákon úrrá lesznek. Hasonlóan áll Afrika, Ázsia néhány országa. És az úgynevezett szabad országok is diktatúra alatt élnek. Persze egy másfajta, „puha” diktatúrában. A föld javainak a diktatúrájában, melyek függővé teszik maguktól az embert. Ez a függőség nagyon nagy ezekben az úgynevezett szabad országokban. Például egy tudományos vizsgálódás szerint Ausztriában egy átlagos apa naponta három percet tud a gyerekeire szentelni, de ugyanakkor másfél órát tévézik. Erre gondolok, amikor azt mondom, diktatúra. Az anyák egy kicsit szabadabbak, nekik átlagban hét percük van a gyerekekre naponta és csak egy és negyed órát tévéznek. Ez egy átlagos érték. Nem mindenre igaz...

Hazánk az angyali üdvözllet óráját éli át. Isten közölni szeretné magát velünk és egy új társadalmat szeretne. Az új társadalom nem az utcán kezdődik. Ezek a mostani nagy élmények az utcán jönnek és mennek. És ha valaki tud bánni a tömeggel, akkor nem probléma, hogy a tömeget belelkesítse. Ez irányban itt még nem sok tapasztalat van. Mert a hatalom eddigi birtokosai inkább naivak voltak a tömeggel való bánásmódot illetően. A jelszavaik alig tudtak igazi lelkesedést előidézni. A hatalmasok nyugaton ezt jobban tudják. És egy ilyen lelkesedést létrehozni nem nehéz, ha valaki ért hozzá. A nyugat szellemi hatalmasainak befolyása elhat hozzánk is. A fiatalok itt is a Louis Jeans farmeroakat kedvelik. Nem azért, mert ez jobb anyagból van, hanem azért, mert azt mondták nekik, hogy ez a jó. Így vezetik az embereket nyugaton, és majd így vezetnek bennünket holnap itt is. Az, hogy a nép egészében mozgások mennek végbe, az természetes dolog. Ma ezért lelkesednek, holnap pedig valami má-

sért. Ezért Isten nemigen szól a tömegek lelkesedése útján hozzánk. Ha valaki a televízión keresztül egész Magyarországot Istenért belelkesíti, úgyhogy egész Magyarország kitárt karokkal a tévé előtt áll és vallásos énekeket énekel, az szép. És holnap az egész Magyarország a tévé előtt ül, és azt kiáltja: Louis Jeans! Holnapután pedig Coca-Colát. Így mindennap valami mást. Itt van az egyháznak a tulajdonképpeni problémája. Az emberek, a tömegek nem kötődnek sehová, csak a pillanatot élik meg. És annak adnak igazat, aki utolsóként manipulálta őket. Ez a modern szabad társadalom képe. Ha Isten a magyarokhoz szólni akar, akkor úgy akar szólni, hogy a szavát ne csak egy pillanatra hallják. Úgy, hogy a mag jó földbe hullhasson, és hosszú időn keresztül termést hozzon. Ahhoz, hogy Isten szava gyümölcsöző, termékeny legyen, ahhoz térségre van szükség. Emberekre, akik hallják a szavát, emberek közösségére, egy életterre, melyet Isten szava alakít. Észreveszik, hogy miről beszélnek? A családról. Isten azt mondja a családjainknak: Ismét hozzátok akarok jönni! Országunknak az angyali üdvözet órája egyúttal a családok angyali üdvözetének az órája is. Ha Isten a szeretetét meg akarja mutatni hazánknak, akkor ezt a családokon keresztül teszi. Úgy is kifejezhetjük, hogy a Szűzanya családjainkban újra meg akarja szülni Krisztust. Meg kell különböztetnünk azt, ami csak pillanatnyilag érvényes, és azt, ami tartósan. Az elkövetkezendő időben nagyon sok egynapos igazság lesz. Sok olyan dolog lesz, ami csak egy pillanatig lesz érvényes. Az egyházban is. Mindig sok minden lehet jó. De Isten ott szól, ahol a szavak termést hoznak. És ez ott történik meg, ahol a szavából élet fakad. És ez a családban van. A Szűzanya a családunkban Krisztust újra megszüli. Krisztus az Ige, akit az Atya nekünk küldött. Az Atya azt mondja nekünk: Szeretlek benneteket. És mi, mint házaspár, azért élünk, mert Isten szeret minket. Mert egymásnak gondolt ki bennünket. Mert az egymás iránti szeretetben hordozzuk egymást. És ez nemcsak egy pillanatra érvényes. Ott, ahol Isten cselekszik, nemcsak egy percről van szó, hanem ő az emberekkel egy szent történetet ír. Az életünkben nagyon sok olyan esemény van, amit Isten rendezett, amikor nagyon közel volt hozzánk. Isten szeretné velünk a közös történetünket megírni. A modern tömegember történelem nélkül él. Ez az egyházban is így van. A tömeg csak a pillanatnak él. Isten azonban kezdettől fogva kísérte népét, és így Izrael népének megvolt a szent történelme. Ugyanúgy a mi népünknek is megvan a szent történelme, és ugyanúgy megvan a családunknak is a szent történelme. Ez a mi feladatunk, hogy a hit fényében a közös szent történelmünket felfedezzük.

Isten a teremtményeken keresztül szól hozzánk

Az embereken keresztül, akikkel találkozunk. Sok ember elzarándokol oda, ahol a Szűzanya megjelent. De mi szívesen mondjuk, hogy az igazi schönstatti embernek a Szűzanya naponta „megjelenik”. Természetesen nem egy fényalakzatban jelenik meg, hanem jelentkezik a mindennapi események mögött. A hit fényében láthatjuk Anyánkat az események mögött. Általa felfedezhetjük, hogy a Jóisten közel van hozzánk. Ez a mi első feladatunk. Hol láthatjuk Istent? Pontosabban mely események mögött nyilatkoztatja ki magát számunkra? A hit fényében felfedezhetjük őt. Visszaemlékezünk arra az időre, amikor először találkoztunk egymással. A társunk szerelme mögött felfedezzük a Jóistent. Abban az örömben felfedezhetjük Istent. Ha az első találkozásunkra visszaemlékezünk, ha az érzékszerveink fényében szemlélhetjük magunkat, akkor újra felidézhetjük, milyen kellemes volt ez az együttlét. Jól éreztük magunkat. Ha az életünk fényében szemléljük ezt a találkozást, akkor felfedezzük a szerelmet, ami kettőnk között alakult. Észre vesszük, hogy a másik értékesnek mutatkozott a számunkra; okosnak, szépnek. Ha a hit fényében nézzük ezt a találkozást, akkor felfedezzük, hogy ezt a találkozást Isten ajándékozta nekünk. És azt akarta mondani nekünk: Szeretlek! Ezt értem az alatt, hogy a hit fényében szemléljük a találkozásunkat. Biztos azt mondják most, hogy azért van különbség a Mária-jelenésekhez viszonyítva. A különbség a jelben van, amit Isten ad. Az egyik esetben az a mi találkozásunk: gyengédség stb. A másik esetben egy fényalak, ami úgy néz ki, mint a Szűzanya. De mindkét esetben a hitre van szükségünk ahhoz, hogy a jelenség mögött Istent fedezzük fel. Hogy ez a fényalak, aki úgy néz ki, mint a Szűzanya, valóban a Szűzanya-e, aki Isten megbízásából beszél, vagy egy csalfa kép, amit az ördög csinál, azt az értelmem nem tudja. Csak a hitem. És azt, hogy társam mögött Isten az, aki hozzám szól, azt is a hit fényében tudom. Ez Isten megtalálásának egy józan módja. Schönstattban ezt a gondviselésbe vetett gyakorlati hitnek nevezzük. Keresem az Istent. Sok helyen keresem. Szemlélhetem a teremtet. Istent a Szentírásban is megtalálhatjuk. És ezt naponta tesszük és a Szentírás szavai által szól hozzánk. Megtalálhatjuk az Istent az egyház tanításában, a pápa, a püspökök, a papok által szól hozzánk. De különösen szívesen szól a mindennapi élet eseményei által hozzám. És ott áll a társunk mögött. Láthatjuk őt, beszélhetünk vele, hallhatjuk őt. A házasságunk iskolája egyben a hitünk iskolája is. Ahol Isten vezet bennünket, ott Krisztushoz hasonlónak tesz bennünket. Hagyja, hogy részesedjünk Krisztus keresztjében is. Vizsgálják felül, hogy Önök is részesednek-e a házasságukban Krisztus keresztjében? Ez a Szűzanya keze, aki nevel minket. Elvezet minket a Golgotára, mert ő is ott volt. Az ő szenvedése sok ember számára áldássá vált. Jézus őt az emberek anyjává tette. A házasságunkban, a családunkban ott van a kereszt és látjuk mögötte az

Atyát, aki Krisztushoz hasonlóvá akar tenni bennünket. De létezik a Krisztus feltámadásában való részesedés is, a húsvéti öröm is. Mind a kettő jelen van az egészen személyes életünkben és kettőnk közös életében is. A házasság szentség, ami azt jelenti, hogy Krisztus él közöttünk. Még egyszer végigéli az életét, halálát és feltámadását. Ezeknek a napoknak a kegyelme, hogy felfedezzük a minket vezető Istent. A történetünk egy szent történet. Minden nap felfedezhetjük a Jóistent. Vannak események, melyek különösen fontosak. Ezeket az eseményeket fel kell kutatni. És kezdetben az a kedvező, ha azokat az eseményeket keressük, amelyekben Krisztust mint a feltámadottat éltük át. Tehát azokat az eseményeket, amelyek szépek voltak. Ahol nagy örömet éltünk meg. Mi volt szép az elmúlt évben? Talán azt mondjuk egyszer: „Te voltál szép!” Vagy azt mondjuk a társunknak, megmondjuk, hogy érezzük mögötte a Jóistent. Látlak téged, és látom mögötted a Jóistent. Otthon érzem magam nálad, és így képzelem el az otthonlétet a Jóistennél. Úgy érzem, megértettél engem, és érzem, hogy a Jóisten is megért bennünket. A nehéz időben kitartottál velem, így Isten képe lettél a számomra. Mögötted felfedezem a Jóistent, aki azt mondja: „Hozzád húzok!”

Nem szeretnék felkutatni a házasságuk jeles eseményeit és mögötte a Jóistent meglátni? Házasságuk szövetségében Isten a harmadik. Krisztusban az Atya közel jön hozzánk. Erre gondolunk, amikor azt mondjuk, hogy a Szűzanya a házasságunkban Krisztust újra meg akarja szülni. Ha Krisztus él bennünk, akkor mindenütt felfedezzük őt. És akkor elkezdjük a szent történelmünket írni. A schönstatti atyák kiképzése folyamán van egy különleges időszak. Ha már öt évig papok voltunk, kb. harmincöt évesek vagyunk, akkor egy negyed év időt szakítunk és ez alatt a negyed év alatt keressük, igyekszünk az életünk eseményei mögött a Jóistent felfedezni. Ez nagyon szép munka. És akkor ezt leírjuk. Az életünk regénye lesz. Ez a mi saját történetünk a Jóistennel. És itt nem valami különleges dolgokról van szó. Ha nekem megjelenne a Szűzanya fényalakban, akkor azt mondanám: Erre nincs szükség, hiszen úgylátjuk egymást állandóan.

Az első feladat, amit Önöknek adtam, hogy felfedezzék, hogy Isten mikor, hogyan okozott örömet. Ezt könnyű megoldani. De nagyon fontos. Mert ha életünk nehéz órái, nehéz időszakai jönnek, nagyon könnyen elfeledkezünk a szépről, az örömről. Lehet, hogy nem is tudja már akkor az ember elhinni, hogy létezik az öröm, a szép. Mert az ember lelke teljesen sötét és nem érez örömet. Ilyenkor az a fontos, hogy a hit fényét ne hagyjuk kialudni. Nem arról van szó, hogy újra élesszük a szép dolgokat. Nem hangulatról, hanem hitről van szó. Ami volt, amögött meglátom a Jóistent.

Nem tudom, hogy sikerült-e Önöknek néhány szép dolgot felfedezni. Egy-mással azt megfigyelni, amit a Jóisten nekünk ajándékozott. Ez nem is olyan egyszerű. Ebben először is az a fontos, hogy megtanuljanak egymással beszél-

ni. Egymással beszélni azt jelenti, hogy közöljük a társunkkal azt, amit látunk, amit átéltünk. Meghallgatjuk, befogadjuk azt, amit a társunk meglátott. Érdekel bennünket az, amit mond, és igyekszünk őt megérteni. Az egymással való beszélgetés a házastársi közösség egyik feltétele. Ha még nem szokták meg ezt a beszélgetést, akkor időre van szükségük. Ha azt mondom, hogy még nem szokták meg, akkor arra gondolok, hogy még nem szokták meg, hogy odafigyeljenek a társukra. Ha időt mondok, akkor néhány évre gondolok.

Gyakoroljuk most ezt egy kicsit! Én kérdezek és Önök válaszolnak.

A kérdéseim:

– Mi az, amit a társa fontosnak tart?

– Mi okoz neki örömet?

– Mi szomorítja el?

Ezt egész konkrétan is meg lehet kérdezni. Például a társam a múlt héten átélt valamit, ami számára fontos volt. Mi volt ez? A társam a múlt héten örömet élt át. Mi volt ez? Vagy pedig az utóbbi időben valami fájdalmat okozott neki. És amögött, amit a társam átélt, meglátom a Jóistent: ezt Ő rendezte így. De ez nem megy, Istent nem láthatom, ha nem tudom, mi az, ami a társam számára fontos volt. Ez olyan valami, mintha úgy akarnék olvasni a Szentírásból, hogy nem nyitom ki.

Megpróbálunk tehát a gondviselésbe vetett gyakorlati hit iskolájába járni. Amögött, ami a társunk számára fontos, felfedezzük a Jóistent. Ha ez sikerült, akkor meg is szólítjuk Őt: Észrevettelek!

Szeretetszövetség Máriával

Üdvözlégység Mária, kegyelemmel teljes. A schönstatti kegyelmi Anya nemcsak a gondviselésbe vetett hit iskolájába akar járatni minket, hanem meghív arra is, hogy még inkább szeressünk. Úgy, ahogy Krisztus szeretett a kereszten. Ezzel kezdődött Schönstatt. Kentenich atya körül volt egy pár fiatal, akik életszentségre törekedtek. Hamarosan tapasztalták, hogy ezzel a törekvéssel nem jutnak nagyon messze. És akkor Kentenich atya rájuk bízta szívének titkát. A Szűzanya egy sor jellel mutatta az utat. Kentenich atya ezeket a jeleket a gondviselésbe vetett hittel értelmezte.

Az első ilyen jel az volt, hogy amikor előadásokat tartott a Szűzanyáról, a fiatalokban törekvés jött létre az életszentségre. A Szűzanyát úgy mutatta be, mint királynőt, aki felelősséget visel Fia országáért; és mint anyát, akihez a gyengeségeinkkel fordulhatunk.

A második jel: A kis közösség saját helyet talált magának. Eddig a kollégium házi kápolnáját használták. A kollégium a dombon volt. Lent a völgyben ott állt az egykori temető használaton kívüli kis kápolnája, ezt kapták meg.

A harmadik jel: Kentenich atya egy olasz zarándokhely létrejöttéről olvasott. Egy olasz ügyvéd, Bartolo Longo Valle di Pompeiben árvaházat alapított. Árva gyerekeket és börtönbüntetésüket töltő szülők gyermekeit gyűjtötte ide össze. Ajándékba kapott egy templomot is. Bartolo Longo vett egy Szűzanya-képet és felállította a templomban. Azt mondta a Szűzanyának: „Gyere, a gyermekeknek szüksége van Rád!” A Szűzanya elfogadta a kérést. Ma Valle di Pompei a nagy olasz zarándokhelyek közé tartozik. Ez volt a harmadik jel, hogy Kentenich atya erről egy tudósítást olvasott.

A negyedik jel: Kitört az I. világháború. Ez közelebb hozta a gondolatot, hogy valami hasonlót csináljon, mint Bartolo Longo. De honnan tudhatta Kentenich atya, hogy ez Isten terve? Benne élt az új ember és az új közösség eszméje, aki a szeretetből él. Egy új közösség eszménye, amelyben az egyesek a saját eredetiségük tudatában szeretettel fordulnak egymáshoz. És ő saját maga átélte már, hogy mennyire segít a Szűzanya az önnevelésben. Ezért nagyon megragadta őt ez a gondolat, hogy a Szűzanya odajön közéjük és kezébe veszi az új ember formálását, kialakítását. A fő kérdése az volt, hogy így akarja-e a Jóisten? Ekkor tört ki az I. világháború. Ez azt jelentette gyakorlatilag, hogy a kis közössége szét fog szóródni a frontokon. Vagyis fizikailag lehetetlenné válik az új közösség létrehozása, fenntartása. De Kentenich atyának sajátos gondolkodásmódja volt. A nehézségek neki sohasem jelentettek okot arra, hogy valamit feladjon. Számára a nehézség annak a jele, hogy a Jóisten akar közbeszólni. Tehát itt, ebben az esetben is. „A Szűzanya tényleg közénk akar jönni?” – Amikor feltette magában ezt a kérdést, abban a situációban az I. világháború kitörése jel volt a számára. Emberileg nézve lehetetlennek tűnt, hogy tovább létezzen ez a kis közösség és tovább lehessen vele dolgozni. De Isten számára semmi sem lehetetlen. És ezért a felmerült nehézségek mögött hallotta a Szűzanya hangját: „Közbe akarok lépni.”

Így került sor Schönstatt alapítására. Schönstatt egy nevelőnek a szükség-helyzetéből, nehézségéből jött létre. Természetesen a Szűzanya Schönstatt számára nem egy kényelmes utat nyitott. Mert az új ember, aki Kentenich atya szeme előtt lebegett, belsőleg szabad, eredeti személyiség. Olyasvalaki, akinek személyes eszménye van. Aki látja életének eredeti értelmét, aki felelősséget hordoz. Tehát az eljövendő világ embere. Ezért a Szűzanya arra a kérésre, hogy jöjjön közéjük, jelentős feltételt szabott. Nem jelenés útján mondta ezt, hanem minden szavát Kentenich atya a gondviselésbe vetett gyakorlati hitből értelmezett. A megismerésének mindvégig ugyanaz a forrása, ami nekünk is rendelkezésünkre áll, és amellyel megtanult élni. A Szűzanya azt mondta: Szívesen jövök, de bizonyítsátok be, hogy valóban szerettek! Egy szent élet által bizonyítsátok! A mindennapi életetek életszentsége által. Így lett az egykori Szent Mihály kápolna kegyhellyé, a Schönstatt-mozgalom központjává.

Később leányszentélyek jöttek létre. Száznál is több van szerte a világon. Aztán azt mondták a családok: Mi ugyanazt tesszük a házunkban. Kérjük a Szűzanyát: Gyere közénk! A Szűzanya válaszolta: Bizonyítsátok először be, hogy valóban szerettek! Ajándékozzatok nekem a házastársatok iránti nagyobb szeretetet. Ajándékozzatok nekem a gyerekeitek iránti szereteteket, a munkátok iránti szereteteket. Akkor szívesen jövök közétek és lakom a házatokban. Akkor a házatokat egy háziszentéllyé teszem. Azaz gondoskodom arról, hogy Krisztus a házasság szentségében köztetek éljen. Otthont ajándékozok nektek a mennyei Atya szívében. Gondoskodom arról, hogy sugározzatok úgy, hogy életetek a többi embert vonzza. Ez az egyszerű folyamat a schönstatti család szíve.

A gondviselésbe vetett hit fényében látjuk a társunkat. A Jóistent látjuk mögötte, aki meghív minket arra, hogy jobban szeressünk.

Mindent megértünk most, ami nehéz volt. Egészen egyszerű: a Jóisten arra hív meg minket, hogy még inkább szeressünk. És az áldozatokat, mely ebből a szeretetből fakad, a Szűzanyának ajándékozuk, és kérjük: Gyere közénk a háziszentélyünkbe! Ezzel új fejezet kezdődött.

Néhány gyakorlati nehézséget szeretnék megmutatni, amit a Szűzanya küld:

Az első: Csalódást érzünk a társunkkal szemben. Korábban talán nagyon nagy volt az elvárás, a várakozásunk. De másként lett. És amit most megélünk, messze nem az, mint amire vágyakoztunk. Ez a csalódás a Jóistentől kapott nagy feladat. Mert a társunk által okozott csalódás a Jóistentől van, ő szól hozánk. És mit mond? Nagyon szeretlek! Kezdetben szűk és önző volt a szeretetünk. Saját magunkat is kerestük, nemcsak a Jóistent. És Isten azt szeretné, hogy a társunkat önmaga miatt szeressük. Ezért van a csalódás a társukban. Látják, ez nem egy hiba, hanem isteni terv. Isten azt szeretné, ha tisztábbá válna a szeretetünk; ha önzetlenebbül szeretnénk, ha Krisztushoz kapcsolódnánk. Krisztus a végsőig szeretett. Akkor is, amikor keresztre feszítették. És így kitágul a szívünk. Kentenich atya azt mondja, hogy engedjük meg, hogy a társunknak húsz bogara legyen. Nem saját magunknak, hanem a társunknak, mert szeretjük őt. És mindazt, ami fáj, a Szűzanyának ajándékozuk. Azt mondjuk neki: Gyere közénk, mert szükségünk van rád! Változtass meg minket! Ez egy nagyon szép dolog. Hogy a szenvedéseket, melyeket a társunk okoz, a társunkért a Szűzanyának ajándékozuk. Ez nem valami új dolog. Mi, keresztények, imádkozhatunk, hozhatunk áldozatot egymásért. Mivel részesedünk Krisztus életében, ezért életének az áldásában is részesülünk. „Kiegészítem a saját testemben, ami Krisztus szenvedéséből még hiányzik az egyház, a ő teste számára” – mondja Szent Pál (Kol 1,20). Erre hív bennünket a Szűzanya. Akkor mindaz a nehézség, ami kettőnk kapcsolatát terheli, áldássá válik. Megengedjük a társunknak, hogy legyen húsz hibája. Számolják össze a bogarakat:

- Nem beszél, ha hazajön a férj.
 - A feleség nem beszél, ha a férje hazajön.
 - Vagy pedig beszél, anélkül, hogy odafigyelne.
 - Vagy a férj nem figyel oda, mert úgylis mindent jobban tud.
- És így tovább...

Számolják meg a bogarakat, és ajándékozzák őket a Szűzanyának. Van egy kis külső jelünk is. A szentélyünkben van egy korsó. Az áldozatainkat egy cédulára írjuk és bedobjuk a korsóba. Sok család háziszentélyében is van kis korsó, és ők is felírják egy cédulára az áldozatokat, és beledobják. Természetesen úgy, hogy a gyerekek ne tudják elolvasni. Mindez nem lényeges, de fontos. Nem lényeges ez a külső jel, mert enélkül is lehet, de mi, emberek, az érzékekhez vagyunk kötve.

Tehát mindemögött az áll, hogy a Szűzanya a családukba jön és össze akar kapcsolni bennünket Krisztus keresztyével. Azzal, hogy csak szenvedek valami miatt, azzal még nincs meg a kapcsolat Krisztus keresztyéhez. Tehát csalódást érzek például a férjemmel szemben. Ez szenvedés. Akkor azt mondom a Jóistennek: A Te kezedből elfogadom ezt a szenvedést és felajánlom Neked a családomért, a többi családért, az egész egyházért. Most ezzel oda-kapcsoltam magam, helyreállítottam a kapcsolatot Krisztus keresztyével. Így életem szenvedése Krisztus keresztyévé lesz az életemben és így a szenvedésem gyümölcsöző lesz. Erre hív meg minket a Szűzanya. Akkor az életemnek a sebei szeretetté válnak és ott is szeretek, ahol fáj. Szívesen mondjuk egész egyszerűen: a szeretet fájhat. Ezzel lélektanilag is nagyon sok minden történik. Ami a kegyelem rendjében helyes, az a lélektan rendjében is helyes. Ha egy szenvedést elajándékozok, az már nem fáj annyira. Fáj még, de van értelme. Ha értelme van, akkor könnyebben viselem el. Itt van a társam hibája. Szenvedek miatta. De most nem görcsölök be, hanem odaajándékozom érte. Így fellazul a saját lelkem. Elfogadom a másikat a hibájával együtt. Így jön létre annak a feltétele, hogy a másiknak segíteni tudjak, hogy megváltozzon. Amíg bosszankodom vagy belül őrlődöm, addig nem tudok segíteni a társamnak, addig saját magamra gondolok. De ha azt mondom: Gyere, elfogadlak olyannak, amilyen vagy! Akkor létrejön a szívemben valami, ami segít a másiknak, hogy egészségessé váljék.

Házi feladat: Számolják meg a társuk bogarait!

Lássák meg a társuk bogarai mögött a Szűzanyát, aki arra kéri Önöket, hogy áldozatokat ajándékozzanak neki.

Még egy megjegyzés. Talán csodálkoznak azon, hogy milyen magától értetődően beszélek hol a Jóistenről, Krisztusról hol meg a Szűzanyáról. Mert ők szeretik egymást, és együtt működnek a világ megváltásában. Szoros egység van Jézus és Mária között; szoros egység van a Szentlélekben Jézus, Mária és

az Atya között. Mivel ez fennáll, és ehhez hozzájön, hogy nem lehet mindig és mindent kimondani, ezért a hangsúly egyszer ide tolódik, máskor meg oda. Önök azt vegyék ki mindebből, amire a Szentlélek ösztönzi Önöket.

Feladat: Számolják meg a bogarakat! Meg fogom kérdezni, melyikük talált többet, mint tíz. Kentenich atya azt mondja, hogy ha kevesebb van húsznál, az egy kedvező eset. De nem magamnak, hanem a másoknak engedem meg a húsz bogarat!

A másik feladat: meglátni a társam hibái mögött a Szűzanyát, aki hív, hogy még inkább, még jobban szeressek. Ez az én Mária-jelenésem. Kemény dolog. Minden nap. Akkor az egyik feleség találkozik a másikkal és egy kicsit szomorúan, részvétellel megkérdezi: Mi van veled? Mire ő így felel: „Mária-jelenésem volt!”

Neveljük önmagunkat és egymást

Ha adok Önöknek egy feladatot, ez nem azt jelenti, hogy ezt a feladatot rögtön el kell végezni. Nem is lehetséges ez. Éppen elhangzott a feladat, hogy milyen bogarai vannak a társamnak. Ez még többé-kevésbé egyszerű. Tíz perc alatt egy egész hosszú listát összeállíthatnak. De ha azt mondom, hogy megengedem neked ezt a húsz bogarat, az nem megy olyan gyorsan. Megmondtam, mi ennek az útja. Felfedezem a hiba mögött a Szűzanyát vagy az Urat, vagy a mennyei Atyát, aki azt mondja nekem: „Szeretném, hogy növekedj a szeretetben; hogy a szereteted önzetlenné váljon; hogy nagylelkű legyél, hogy szentté válj! Ez a hiba nem a társad bűne. El is tudnám venni tőle ezt a hibát, hiszen a keresztség által ott lakom a szívében. Ajándékozhatnék neki annyi kegyelmet, hogy az bőven elég arra, hogy ez a hiba (ami miatt szenvedsz) eltűnjön. De azt szeretném, hogy te növekedj a szeretetben! Nevelni szeretnék téged! És azt szeretném, hogy Krisztus keresztjében részesülj! Szeretném, ha közreműködnél a megváltás művében!”

Most beszélgetek a Szűzanyával erről az ügyről. Azt mondom: „I-i-igen!” Beleküzdöm magam ebbe az igenbe. Előfordulhat, hogy ehhez fél évre van szükségem, ha egy olyan hibáról van szó, ami nagy szenvedést okoz. Akkor aztán azt mondom a társamnak: „Szabad vagy!” És a szíve kitágul, felszabadul. Megengedek a társamnak húsz hibát. A szeretet fájhat. És a növekedés létezik. A nagy szentek a sértéseket mosollyal tudták elviselni. A mi eszményképünk nem az érzelem nélküli, érzéketlen ember. Az az ember, akinek semmi sem számít. Ez az ember nem szent, hanem primitív. A mi eszményképünk az az ember, aki a nehézségek mögött felfedezi Istent. Aki mosolyog és azt mondja: Igen, Atyám! Az az ember, aki a dolgok mögött az Atyát látja és egy

kicsit panaszkodik az Atyának vagy Jézusnak. Panaszkodhatunk az imában. Az nem jó dolog, ha a társunk hibáiról mindenfelé panaszkodunk. A nők, ha összejönnek, szívesen panaszkodnak a férjükre. Ez nem jó. Megterheli a kapcsolatot. Amikor újra viszontlátom a férjemet, arra kell gondolnom, hogy rosszat mondtam róla. A társam hibái mögött meglátom a Szüzanyát. Mosolygok és odaajándékozom érte az elégedetlenségemet. És ezáltal a családuk számára áldássá válok. Papok leszünk. Az Újszövetségben csak egy pap van, Jézus Krisztus. És mindenki más részesedik az ő papságában. Ez másképp van, mint más vallásokban. És mi mindnyájan részesülünk Jézus Krisztus papaságában. Mindnyájan odaajándékozunk az életünk szenvedéseit naponta Krisztussal és Krisztus által a mennyei Atyának. Azért, hogy a mi kis világunkat megváltsuk. Erre hív bennünket a Szüzanya, amikor azt mondja: Ajándékoz nekem a mindennapok szenvedéseit, áldozatait, és akkor szívesen odajövök hozzátok. Akkor egy mosoly jelenik meg az életünkben. Szenvedünk, de van értelme.

Természetesen megvan bennünk az a kívánság, hogy hibáinkat csökkentjük. Szeretnénk megváltoztatni azokat a dolgokat, amik a másíknak a terhére vannak. De az, hogy az emberek egymásnak szenvedést okoznak, egészen normális. A kérdés az, hogy mit teszünk? Mit tegyünk annak érdekében, hogy saját hibáinkat csökkentjük?

Az első út egyszerű: elgondolkozunk. Mi által okozok fájdalmat a társamnak? Mi zavarja őt? Gyakran egész apróságok.

A második út. Ismerek egy házaspárt, aki szívesen mondja el a következő történetet: Nagy problémájuk volt, ami a kapcsolatukat megterhelte. De ezt a problémát soha nem mondták ki. Az egyik hibája okozta ezt, amiről saját maga nem is tudott. A fogkrémes tubusra a kupakot nem szokta rácsavarni. A másik pedig bosszankodott miatta, mert a fogkrém így kiszárad. Ez volt a probléma. És az egyik állandóan bosszankodott ezért. Ma már megoldódott a probléma. Mégpedig a második úton keresztül. Az első út az, hogy elgondolkodom azon, mi okoz terhelést a társamnak? De itt a gondolkozáson keresztül soha nem jött volna rá az illető. Tehát a második utat járta, ami nem más, mint hogy az egyik megkérdezte a másiktól: Mi az, amit rosszul csinálok? Egész egyszerű. Erre a másik megmondta: Nem csavarod rá a fogkrémre a kupakot. Tehát a második út abban áll, hogy megkérem a társamat, mondjal valamit. Fontos, hogy kérjük erre a társunkat. Felkérés nélkül ne kritizáljunk! Ha kérés nélkül kritizálunk, akkor társunk rögtön védekező állást vesz fel. Száz okot tud megnevezni, hogy miért cselekszik. Nem akarja hallani. Talán nincs is meg a megfelelő hangulat. Nem is könnyű a megfelelő hangulatot megteremteni arra, hogy kritizálhassunk. Ki veszi azt szívesen, ha kritizálják? Mindenesetre megkérdezzük a társunktól: Mi az, amit rosszul csinálok? De előbb szép légkört teremtünk ehhez a beszélgetéshez. Például talán este, amikor együtt ülünk. A gyerekek alsza-

nak vagy a „hűtőszekrényben” vannak. Egy üveg tokaji bort teszünk az asztalra, egy kis süteményt, gyertyát. És akkor azt mondom: Most mondd meg, légy szíves, mi az, amit rosszul csinálok! És ezt meghallgatom anélkül, hogy elkezdenék védekezni. Mert most nem egy objektíve rossz dolog a kérdés, hanem hogy mi által okozok fájdalmat a társamnak. Semmit sem szólok rá, vagy pedig csak annyit: „Te, ezt nem is tudtam. Mondj róla még valamit!” Ez egyébként egy jó fordulat. Akkor is jól használható, ha váratlan kritikát kapok. Én ilyenkor azt szoktam mondani: „Ez érdekes! Mondjon róla még többet!” És míg a másik kifejti, addig az első csapást meg tudom emészteni. És egy kis időt nyertem arra, hogy a nyugalمامat visszanyerjem.

Tehát: „Mondj még többet róla!” És nem azt gondolom: „Na várj csak, majd ha én kerülök sorra, visszafizetem!” Hanem azon gondolkozom, hogy mit tehetnék. De mi van akkor, ha ennek ellenére sem változik semmi? Nagyon gyakran nem fog megváltozni semmi. Megkérhetem a társamat, hogy emlékeztessen rá. Apró dolgokban ez jól megy. Ha belegondolunk, alapjában véve minden apróság, ha valaki saját maga nagy. És ha valaki saját maga kicsi, akkor minden dolog nagynak tűnik a számára. Egy ilyen kazetta egy hangya számára olyan, mint egy ház. Egy ember pedig nyugodtan tudja a kezében tartani.

Ismerek egy fiatal házaspárt. Az asszonynak olyan a járása, mint a kacsáé: totyog. Zavarta ez a férjet. Az asszony nem tudta. Mikor a feleség megkérdezte tőle, mi a baj, akkor megmondta neki. A feleség feltette magában, hogy ezután nem fog úgy járni. De természetesen továbbra is úgy járt-kelt, mint egy kacska. Aztán megállapodtak egy jelben. Olyan volt ez a jel, amit akkor is tudtak használni, ha másokkal együtt társaságban voltak. A férfi azt mondja: „Kvak, kvak.” És akkor a feleség tudja, hogy megint úgy megy, mint a kacska. Összeszedi magát és átvált, úgy megy, mint egy királynő. Tudunk magunknak segíteni. Nem véletlenül beszéltem a hangyáról. Egy kis hangya számára ez a kis kazetta akkora, mint egy ház. Ha egy hangyát emlékeztetünk egy hibára, akkor nem mosolyog, hanem megsértődik. Azt gondolja magában: „Hagyj békén!” Ez a lelki nagyság kérdése. Mindnyájunknak több hibája van, mint amiről tudunk. Ezért jó, hogy van társunk, aki emlékeztet a hibákra. Egy ember, ha szentté akar válni, akkor általában nem képes erre egyedül. Régebben az emberek egy lelki vezetőhöz kapcsolódtak szorosan. Mi azt mondjuk: Normális körülmények között nincs erre szükség. De szükségem van a házastársamra, aki állandóan emlékeztet a hibáimra.

Egy ember (lelkiatya) előtt, akivel havonta csak egyszer találkozom, színeszkedhetem. Úgy is, hogy ezt nem is akarom; hogy az ember egész természetes, önkéntelen módon a jó oldalát mutatja. Ha az a pap nem eléggé tapasztalt, akkor először is megsajnál... Persze az nagyon jó, ha találok egy olyan papot, akinél kipanaszkodhatom magam úgy a társamról, hogy erre nem sajnálkozva reagál. Ha találok egy ilyen papot, akkor egy olyan embert talál-

tam, akiben a Szentlélek működik. Ha olyan valakit találok, aki azt mondja: „Ó, te szegény!” –, akkor a legjobb lesz, ha másikat keresünk.

Szentté válunk a társunk által. De nem szabad úgy gondolkodnom, hogy én így szent leszek, hanem arra kell gondolni, hogy *mi együtt szentek leszünk*. Beszélünk róla, hogy segíteni akarunk egymásnak. Ha a másik segít nekem például oly módon, hogy kvak, kvak, akkor nekem is szabad segítenem. Én is a hibájára terelem a figyelmét, de úgy, hogy a hibáival szemben nagylelkűen viselkedek. A kölcsönös nagylelkűség által nagyon szép légkör alakul ki közöttünk, amelyben a mennyei Atya lakik. Ez a Szűzanya ajándéka a háziszentélyben. Mi ketten otthon vagyunk a mennyei Atyánál. Ránk tekint, látja a hibáinkat, látja az igyekezetünket és mosolyog: „Gyertek, az nem baj!” – mondja.

Végezetül egy apróság. Vannak kis virágok, s a kis virág örömet okoz. Milyen virágra gondolok? Valami szépet mondok a társamnak. Nem sokba kerül, de szép. Csak igaz kell, hogy legyen. Valami szépet mondok a feleségemnek. Megmondom neki, hogy szeretem. Mikor mondták utoljára a feleségüknek, hogy szeretik? Ha régebben mint egy hete, akkor az már túl régen volt. Azt mondom neki, hogy szép. Nem úgy szép, mint egy kirakati bábú, hanem úgy, mint akiből Isten gazdagsága sugárzik. Isten olyan szép, hogy örökké nézhetjük őt. És ilyen egy szép asszonynak is az arca. Egy kirakati bábút nem lehet sokáig nézni. De egy szép arcot hosszasan lehet szemlélni. Sajnos a szemeink felületessé váltak. A képek gyorsan váltakoznak a televízióban, az utcán. Csak felületesen odatekintünk és nem tudunk már hosszasan szemlélni arcokat. Ezért is nem látjuk meg, hogy az asszonyok szépek. Mivel nem úgy néznek ki, mint a kirakat-babák, ezért azt hisszük, hogy nem szépek. Mondják a feleségüknek, hogy szép. És a szépség pénzbe is kerülhet. A feleség szépsége kerülhet annyi pénzbe, mint a férj autója! Az szabad. Mondjanak a férjüknek valami szépet! Ezek a mindennapi életnek az ajándékai. És fontos, hogy kimondjuk a dolgokat. Semmi sem magától értetődő. Kentenich atya azt mondta, hogy fel kell számolnunk a magától értetődőséget. A magától értetődőség a szeretet, szerelem halálát jelenti.

Először készítsenek egy listát a saját hibáikkal. Jegyezzék fel azokat a dolgokat, amelyekről azt hiszik, hogy a társukat megterheli.

Másodszor: Kérjék meg a társukat, hogy mondja el, mivel terheljük meg? Talán nem képes rá azonnal. Egyszer délelőtt egy megbeszélésnél megkértem egy munkatársamat, hogy mondjon rólam valamit. Azt mondta: Ezt meg kell gondolni. És a délutáni szünetben elmondta. Számomra nagyon szép volt. Hogy ezt „kokain” nélkül is lehet-e csinálni, nem tudom. Mindenesetre jó hangulat szükséges hozzá. Nem szabad megharagudni. Ez a második.

A harmadik. Néhány apró virágot adni. Mondják meg a társuknak, mi jót látnak benne. És higgyenek abban, amit a társuk mond. Ne azt válaszolják, hogy ezt csak azért mondtad, mert Tilmann atya mondta. Mondjanak egymás-

nak jót egymásról. Egy férjnek jól esik, ha azt mondják, ezt jól csináltad. Egy férjnek azt is mondhatjuk, te vagy a legnagyobb.

A Szűzanya a lényéből ad nekünk valamit

Kedves Családok! Ha sikerül a Szűzanyát a házukba hozni, akkor közli magát velünk. Ez azt jelenti, hogy a lényéből átad valamit nekünk, valamit a Jézussal fennálló közösségünkbe. Úgy, hogy a Jézus és Mária közötti bensőséges kapcsolat a házasságunkban, családukban is leképeződik.

Először is a szeméből ad valamit nekünk. Ezek a szemek az evangéliumban is benne vannak. A Szűzanya meglátja, hogy nincs boruk. Arról van szó, hogy a Szűzanya képessé tesz bennünket arra, hogy meglássuk, mi mozgatja a másikat, mi foglalkoztatja. Ehhez szabad lelki erőre van szükség. Ha saját magunkkal vagyunk teljesen elfoglalva, akkor nem tudjuk meglátni, hogy a másikat mi foglalkoztatja. A Szűzanya látta, hogy elfogyott a boruk. Tudják, ez így van, ha az ember állandóan együtt él valakivel, akkor azt hiszi, már mindent tud róla. Ha most itt egymással találkoztak, talán valami újat felfedeztek. Felfedeztek valami újat a társukban is. Talán a jellemének egy új vonását? Vagy szívének valamilyen rezdülését? Mosolyát? Testének is valamilyen hatását érzékelték? Fáradt? Vagy örült? Ha nap mint nap együtt élünk, akkor azt hisszük, mindent tudunk. Például egyszer idősebb házaspároknak beszéltem a beszélgetésről. Kifejtettem, hogy a beszélgetésnél a legfontosabb, hogy értsük a másikat; hogy megadjuk neki azt az érzést, hogy megértettük. A végén az egyik férj azt kérdezte: „De Atya, mi van akkor, ha az ember a társát jobban megérti, mint ő saját magát?” És akkor azt mondtam: „Nézzétek, ilyen egy képmutató!” Becsapjuk magunkat. Ha sokáig egymás mellett élünk, akkor azt gondoljuk, hogy a másikról már mindent tudunk. Itt van sok házastársi hűtlenségnek a gyökere. A hűtlenség általában nem szexuális probléma, hanem egy lehetőség, hogy valaki más lehetek. Gyakran élünk a házasságban azzal az érzéssel, hogy a másik ilyennek lát engem, és egyéb lehetőségem már nincs. Aztán megélek egy másik embert, aki egész másként lát. És érzem, hogy igaza van. Hirtelen más módon lehetek saját magam. Kentenich atya ezt a meg nem élt élet törvényének nevezi. Ilyen esetben veszélyben van a házastársi hűség.

Például a társunkat olyan valakinek látjuk, akinek szüksége van a gondoskodásomra, akinek a szeretetemet ajándékozom, akit kímélnem kell. De másik rész is van benne. Nagy szeretne lenni. Valamit jelenteni szeretne a számomra. Nem csak azt szeretné, hogy gondoskodjam róla, ápoljam...

Egy másik példa: Egész szeretetünkkel a társunk felé fordulunk. De néha egyszerűen jót tenne neki, ha nyugton hagynák. Mi pedig azt gondoljuk, hogy mindig kell valami jót tennünk vele, és fürdetjük a jóindulatunkban. Pedig talán nagyon igényelné, ha egyszer nyugton hagynánk...

Egy másik eset: Ahhoz szoktunk hozzá, hogy a társunk határoz, ő dönt. Ő adja meg az alaphangot. Pedig talán neki is jó lenne, vár arra, hogy egyszer ő is gyermek lehessen a kettőnk közösségében...

Nagyon tapintatos, megértő társam van. Soha nem tenne semmit a kinyilvánított akaratom ellenére. De nekem szükségem lenne néha arra is, hogy rátámaszkodhassak a társamra. És ezt nem veszi észre. Mert éppen az önállóságomat értékeli nagyra.

Csodálnak azért, hogy mindig mindenben úrrá tudok lenni. A figyelmemet sok dolog köti le. Megszoktam, hogy a társamnak szüksége van rám, és gondoskodom is róla. De egy ideje már csak a sok gyengeséget érzzelem nála, nem veszem észre az erős oldalát. És ezért ő olyan helyekre megy, ahol ő is lehet nagy.

Nincs boruk. A Szűzanya odaajándékozta nekünk a szemét. Képesé tesz arra, hogy a másokban meglássuk a finom rezdüléseket. Hogy a társunkat újra felfedezzük. Egy sárkányom van otthon. És én félek ettől a sárkánytól. Közben a sárkány éppen arra vár, hogy a gyermekem lehessen.

Talán az előadás folyamán egy és más még eszembe fog jutni. Ezek csak olyan megjegyzések voltak, melyeket az első látásra mondtam.

Egy kép él bennünk a társunkról. De ez csak az egyik felét mutatja. Komoly munkát jelent felfedezni őt. Beleérezni a másikba. Hallgatni és kihallani, ami a szívében van. Ez a munkám. De nincs már borunk! Kegyelem kell! Természetesen mindig lehet valamit tenni, de ez általában inkább a kegyelem dolga. Ezért jó, ha kérjük a Szűzanyát, jöjjön a házunkba és alakítson át bennünket, hogy látni, szeretni tudjunk.

A második: A Szűzanya a kezeit is nekünk adja. Ezek olyan kezek, amelyek adni tudnak, amelyek rejtve adnak. Szeretnénk, ha a másiknak jól menne a sora. Anélkül, hogy mindig megkapnánk a visszaigazolást. Ezen a téren a nők erősebbek. De mi, férfiak is megtanulhatjuk. Mit tettem ma a társamért? Ez összefügg a szemünkkel is. Ha nem látja az ember a tennivalót, akkor nem is tudja tenni. Ezt talán lehetne itt a családnapokon jól gyakorolni. Mert itt különleges körülmények között élünk. Ahol nincs meg minden kézmozdulatnak a megszokott módja és helye. Vagy egyszerűen megkérdezzük, mit tehetnék érted? Az asszonyok számára ez majdnem természetes. Ezért most a férfiaknak beszélek. Keresem, hogy mit tudok tenni a társamért, hogy mit tehetnék a közösségünkért? A Szűzanya segít, nekem adja a kezeit.

A harmadik: Számunkra, férfiak számára természetesen fontos, hogy a Szűzanya füleit kapjuk meg, hogy hallani tudjunk. A feleségünkhöz fordulunk, és megpróbáljuk meghallani, amit mond. A nők ezt általában jobban tudják. De nem mindig, mert néha egy kicsit sokat beszélnek. Mindenkinek tanulnia kell. Meg kell tanulnunk, hogy halljunk. Tegyük egy próbát! Mondjon egy mondatot, amelyet a társa ma mondott! Nem hallottam! Mit mondott

ma az Ön társa? Valamit. Bármit. Hallunk, és mégsem hallunk. Nagyon sokat fogadunk be. A televízió korában élünk. Ezért nincs idő már a dolgokat rendesen feldolgozni. Nem halljuk már, amit a másik mond. Olyan sok a kép és mindig változik. Ha most itt vagyunk ebben a körben, ez a kép mindig egyforma. És mégis állandóan változik ez a kép is. De a képen történő finom változásokat csak akkor tudjuk érzékelni, ha ezzel a képpel hosszasan bizalmas viszonyba tudunk kerülni. Mi változott meg itt a teremben, mióta az előadást elkezdtük? Nem gondoltam arra, hogy a dolgokat különösen megfigyeljem. Mi változott meg? Egy kisiú bejött egy pillanatra. A székre letette a pulóverét. Marci jött be, Jutka kézen fogta, majd újra elengedte stb. Száz dolog. Órákon át mesélhetnénk. De a tv leszoktatott bennünket erről az aprólékos figyelemről. A Híradóban a legkülönbözőbb híreket adják. Egyik izgalmasabb, mint a másik. És minden hat vagy tíz másodpercben változik a kép. Itt a nézés, a figyelem sajátos módja jött létre. Egészen felszínesen nézünk. És nem is hallunk már. Minden olyan gyorsan jön egymás után. Ez így megy ez a rádióban is. Ezért nem élünk már a saját megfigyeléseinkkel együtt, hanem a belső világunkra az nyomja rá a bélyegét, ami kívülről jön. Nem éljük, hanem elszenvedjük az életet. „Mások élnek minket.” Ezért nem észleljük azt sem, mi van a társunkkal, mert felületesek vagyunk. Aki sokat tévézik, az a társát is úgy látja csak, mint a tévében egy képet. Egyet az ezer közül. Kérjük a Szűzanyát, ajándékozza nekünk a szemeit, füleit, hogy újra tanuljunk meg látni és hallani.

Mi a teendők? Odafordulunk a társunkhoz és újból felfedezzük őt. Ez feladat. Mit érez a társunk most? Ha nem tudják, kérdezzék meg őt. Mit érez most a társam?

Itt-ott érzek bizonyos gyámoltalanságot. Bátorság! Ez nem is olyan nehéz! Önök ezt jól tudják. Csak a társukhoz kell fordulniuk és őt befogadniuk. Ez a szó Kentenich atya nyelvezetében fordul elő: befogadtam valamit. Odafordulok a másikhoz és befogadom magamba. Ez nem technikai kérdés, hanem belső tartás kérdése. Természetesen besegítek még egy kis technikával is. Például fölülvizsgálom azt, amit befogadok. Például azt mondom a társamnak: „Ma este elmegyek a klubba.” A társam szomorú képet vág. Az első gondolatom az, hogy azért szomorú, mert elmegyek. De ez nem igaz. A társamnak fáj a gyomra. Ezért szomorú az arca. A valóságban örül, hogy elmegyek, és egyedül lesz, és gyógyíthatja a gyomrát. Tehát téves volt az első gondolatom. Ezért, ha látok-hallok valamit, először visszakérdezek. Jól látom, szomorú az arcod? És ez egy új kezdet lehet. Így újra megismerjük egymást. Ezen a területen tulajdonképpen csak egy hibát lehet elkövetni, hogy azt hisszük, megértettük a társunkat. Mert egy ember lelke felmérhetetlenül mély. Ez az egész életünk programja: a társunkat felfedezni. Vagyis a másik társunkat, aki van, és akit eddig nem láttunk.

Házi feladat. Ezt konkrétabban fogalmazzuk meg. Tegyük fel maguknak gyakrabban a nap folyamán a kérdést: Mit érez a társam? És vizsgálják ezt felül, hogy eltalálták-e? Ez lehetséges, és lehet még egyre többet hozzátanulni. Ez lehetséges, barátaim!

Az önálló személyiség

A Szűzanya részesít minket a Jézushoz fűződő viszonyában, amikor a házunkba jön. A Szűzanyának a Jézushoz fűző kapcsolatában megfigyeljük, hogy mindketten teljesen önállóak; mindkét fél egy közös feladatnak szenteli magát, és mindkét fél egymásnak.

Mindkét fél önálló. Egy személy csak akkor tud szeretni, ha önálló. Különbözik a szeretete a jellemtelenség egyik formája csak. A tömegemberi mivoltnak egyik formája. Akkor a szeretet a személyiség magvát elmossa. A Szűzanya önálló, és tudja, milyen gazdag a saját szíve. Ezt a Magnificatban kifejezésre is juttatta. Megélte, hogy Isten nagyot tett vele. Azt mondja: Boldognak fog mondani minden nemzedék. Ugyanez áll Jézusra is. Észre is vesszük, hogy nem olyan könnyű kettőjüknek egymásra találni. Gondoljunk a 12 éves Jézusra, a templomi jelenetre (Lk 2,41-52). Vagy arra, amikor Mária a fiát haza akarta vinni (Mk 3,31-35). Azt mondják Jézusnak: „Anyád és testvéreid vannak itt, beszélni akarnak veled.” Haza akarták vinni. Mert a fellépése veszélyes volt. És a nép vezetői elkezdtek utána kémkedni. Akkor Jézus azt mondja a körülötte állókra tekintve: „Nézzétek, itt vannak az anyám és a testvéreim. Mert aki Atyám akaratát teszi, az az én anyám és testvérem.” Csak az tudja magát elajándékozni, aki önálló. A szívünk Isten szentélye. A keresztség által a Szentháromságos Isten bennünk lakozik. Az örök Atya képmása vagyunk. Hozzá tartozunk, övéi vagyunk. Krisztusban gyermekei vagyunk és a Lelke betölt minket. Szívünk legmélyét senkivel sem tudjuk közölni. És így végső soron magányos emberek maradunk, akik egészen a Jóistenéi. És fontos, hogy ez az önállóság a házasságunkban is kifejezésre jusson. Mivel ma a tömegben élünk, könnyen elveszítjük magunkat a házasságunkban is. Egy tömegember nem válik a házasságkötéssel személyiséggé. Gyakran találkozunk házas emberekkel, akik egymást kizsákmányolják. Az egyik kihasználja a másikat. És a másik pedig hagyja magát kihasználni. Önálló személyiségek kellenek! És ennek kifejezésre kell jutnia a házasságban. Egy saját térségre van szüksége a személynek, ha lehet. De ez nem mindig lehetséges. De talán van a lakásban egy hely, ami az enyém. Egy fotel az apának. És abba senkinek sem szabad ülni, csak neki. És az anyának is van saját helye, ahol személyes dolgait tarthatja. És ahol senki sem nyúlhat hozzá. Saját helyre van szükség a ruháink számára. Saját időre is szükségünk van. Nem tudunk mindig egymással beszélgetni. Lehetséges kell legyen, hogy nyugton hagyjuk a másikat. Szükség-

günk van, hogy szabadságot kapjunk a társunktól. Nem azért, hogy szórakozunk, hanem hogy magunkra találjunk. És ezt naponta. Talán, amikor az apa hazajön, magában lehet még egy fél órát. Fontos az is, hogy a feleség szakítson időt saját maga számára, akkor is, ha otthon van. Ez nem magától értetődő. Otthon egész nap lehet dolgozni. De azt hiszem, ha az asszony otthon is van, a délelőtt folyamán másfél órát szakíthatna a saját maga számára.

(Közbeszólás: Nem lesz ez egy kicsit sok?!)

Csak az tud adni, akinek van valamije. És ha mindig dolgozik valaki, akkor nem kap lelki gazdagságot. És mi van akkor, ha egy kis házimunka elmarad?!

Fontos, hogy a férjnek is meglegyen a saját világa. Ha ez nincs meg neki, akkor a természet keresi, követeli a jogát. Akkor, ha elfárad, oda ül a tv elé. Nem a műsort nézi, hanem tévézik. Ez valami más. Pedig talán csak azt nem akarja, hogy állandóan a társa felé forduljon. A férfinak kell, hogy legyen saját világa.

Saját pénz. Van egy közös kasszánk, de szép, ha mindenkinek van saját pénze is. A fodrászt ne a közös kasszából kelljen fizetni, vagy a fotóimat. Akkor mindig rossz lelkiismerete van az embernek. A saját pénz fontos a személyiség számára. Tömegtársadalomban élünk, ahol a személyiség elvész. Ha a gyerekek nagyobbak lesznek, akkor kapjanak egy összeget, saját pénzt, és abból bizonyos dolgokat be kell, hogy szerezzenek. Iskolai dolgokat, vagy a szünidei akcióikat vagy a ruháikat. És annyit kapjanak, hogy az elég legyen. És akkor vehetnek, amit akarnak. Miért fontos ez? A gyerekek megtanulnak a szabadságukkal élni még addig, míg velünk vannak. Mert később erre szükségük lesz. Helyesen élni a szabadsággal. Az iskolára szolgáló pénzt már jó korán rájuk lehet bízni és ezt egyre inkább emelni kell. De a házastársakról beszélek most. Van egy közös kassza, ahova mindketten benyúlhatunk, és van az anyának és az apának saját fizetése. És így ajándékozhatunk is egymásnak.

Tiszteletben tartjuk a másik privát területét. Ha a feleség a férj íróasztalán nagy rendetlenséget lát, akkor úgy hagyja azt a rendetlenséget, nem csinál rendet. És ha ennek a rendetlenségnek az alján kikandikál egy rózsaszín papír, aminek ibolyaillata van, akkor otthagyja azt a papírt, ahol van. Megengedjük a másiknak, hogy privát területe legyen.

A családok hivatása

Jézus és Mária egyetértettek és egymásra találtak egy közös feladatban. Ez abban áll, hogy odaadták magukat az Atya akaratának. Az Atya akarata mindkettőjüket a megváltás szolgálatába állította. Atya, mi a tied vagyunk! A szívükben ez volt az alaphang. Ez a kereszten találta meg a kiteljesedését. De nem először a Golgotán, hanem ez már Názáretben kezdődött. Az örök Ige engedelmességet az Atyának és emberré lett. És Mária engedelmes volt és anya

lett. A Szent Családban erős volt ez a gondolat, hogy az Atya akarata a legfontosabb. Ezért élünk Jézussal és Máriával az Atya akaratáért. Házasságunk szentségében Isten a harmadik. Ő a tulajdonképpeni Úr. Az ő szent akaratának élünk. A házasságban nem mi vagyunk a fő személyek, hanem az örök Atya a fő személy. És mi azért vagyunk, hogy teljesítsük az akaratát. Terve van velünk. Ismételten megkíséreljük ezt a tervet felismerni és kivitelezni. Jézusnál és Máriánál nagyon erős közös vonás volt, hogy mi az Atyához tartozunk. Ez a közösségüknek nagy biztonságot adott. Történhetett bármi. Tudták, hogy az Atya akarata érvényesül általa. Legyen meg a te akaratod a földön, miként a mennyben. Nemcsak általában a fölön, hanem a házasságunkban. A Te akaratod történjen a házasságunkban. Ez az Isten betörése ebbe a világba. Kentenich atya szívesen beszél az isteni akarral való áldozásról. Úgy, ahogy a szentmisében áldozni megyünk, úgy egyesülünk az Atya akaratával. Jézus és Mária számára az Atya akarata azt jelentette, hogy a megváltásban együttműködnek. Mi pedig azt kérdezzük: Hol van a mi feladatunk, amit Isten ad nekünk? Ez a feladat: a gyermekeink. De ez nem elég. Isten ma az egyházat a házakon keresztül akarja megújítani. Az egyes házak mintegy központjaivá válnak a keresztény életnek. Azért, mert a keresztény életnek atmoszférára van szüksége. Az életnek nemcsak aktivitásokra van szüksége, hanem légkörre, ami körbeveszi. Egy növényt sem lehet vákuumban tartani. Csak egy gépet. A növénynek atmoszférára van szüksége. A szellemi életre és az isteni életre is áll ez. A nyilvánosságban manapság már nincs keresztény légkör. Ha most a nagy nyugati szabadság következik, akkor a keresztény élet maradék atmoszférája is elveszik. Meg tudjuk ezt ítélni, mert ismerjük a nyugati viszonyokat. Az egyház nagy nehézséggel áll szemben. Hol növekedjék a keresztény élet? Nem jöhet létre hetente egy óra alatt a templomban. Az a hely, ahol keresztény élet létrejöhet, a család. Ahol az isteni és a köznapi összekapcsolódik egymással. Ahol átélhetünk egy olyan embert, aki tudja, hogy Isten mennyire szereti őt. Eredetileg is így jött létre az egyház. Olyan világban jött létre, amelyben nem volt keresztény légkör. És mit csináltak az apostolok? Egész házakat nyertek meg a kereszténységnek. És ezek a házak voltak azok a helyek, ahol a kereszténységet megélték. És ez a pogányokra benyomást tett. Azt mondták: Csodálatos, hogyan viselkednek egymással! Látjátok, mennyire szeretik egymást? Ezeknek a házaknak a vonzásába kerültek. Odajöttek, hogy rövid időt töltsenek ott. Időnként az apostolok jöttek a házba, szentmisét ünnepeltek. Mások is, egyre többen jöttek és kevésnek bizonyult a hely. Akkor kibontottak egy falat. Aztán még mindig kevésnek bizonyult a hely, és akkor a ház helyére egy templomot építettek. De ennek a templomnak még mindig az volt a neve, ami a családnak, aki ott lakott korábban. Az első templomnevek családnevek voltak. Csak később, amikor már egyből templomot építettek, akkor kellett valami nevet keresniük, és akkor a vértanúk neveit

választották. És még később a szentek neveit. Az Apostolok Cselekedeteiben ezt többször olvassuk. Olvassák el a rómaiaknak írt levél 16. fejezetét! Szent Pál gyakran egy névhez és a hozzájuk tartozó közösséghez szól. Így kezdődött el az egyház. És így kell a jövőbe is behatolni. Ez Kentenich atya meggyőződése. Szívesen használjuk azt a kifejezést, hogy a szent város egy házát építjük. Az egyház képét a szent város képében látjuk, a Jelenések könyve 21. fejezetében. És azt mondjuk, hogy a szent város egy házát építjük. Egy olyan házat, amelyben Jézus és Mária lakik. Amiben Isten akarata történik. És mi Isten akarata? A szeretet. A személyiség eredetisége. Ha emberek jönnek hozzánk, akkor átéljük az egyházat. Összekapcsolva a mindennapi élettel. Ahogy az apa bánik a gyerekekkel, ahogy a férj a feleséggel beszél. A hanghordozás, ahogy beszél vele. Ahogy a feleség köszönti a férjét. Ahogy egyáltalán együtt élnek. Ez az egyház jövője. Mert itt személyes szubsztancia jön létre. Ahol ez nem történik meg, ott a sok munka felesleges. Akkor csak egy nagy felhajtást csinálunk, és a végén mégsem hiszik el, hogy az Isten szereti őket. Figyeljék meg azokat a tapasztalatokat, amelyeket ez a kisfiú szerez. Szabadon áll egy bizonytalan talajon, de ismételten megélheti, hogy az apja tartja. Később majd hallani fogja a kisgyerek egy prédikációban, hogy ha bizonytalan is alattunk a talaj, az Atya akkor is a kezében tart bennünket. Akkor tudni fogja a gyerek, miről is van szó. És ha az apának soha nem volt ideje a gyermeke számára, akkor órákon át ülhet egy bibliakörben ez a gyerek, mégsem tudja, miről van szó. A családban a mennyországnak egy darabját éljük meg. Megengedjük más embereknek is, hogy részesüljenek ebben az életben. A jövőnek ez az apostolkodási módja. Így válunk egy nagy család atyjává és anyjává. Először is a saját gyermekeink kapják meg az egész figyelmünket, de idővel egyre több gyerek lesz körülöttünk. A végén húszan, ötvenen is. Attól függően, milyen nagy a szívünk. Feladatunk van. Embereknek egy nagy körét összekapcsolni, odavezetni Istenhez, aki a körünkben él. És ebben a nagy családban zarándokhely, kegyhely is van. Ez a háziszentély. Van egy tabernákulum, azok vagyunk mi. Mert Krisztus a házasság szentségében ott van közöttünk.

Azt mondta ez a kisfiú: ebben a kis templomban eszünk és élünk és alszunk. Ez a kis templom a háziszentélyünk. A házasság szentség, Jézus Krisztus és Jóisten él itt, és ebben a kis templomban eszünk. És a Jóisten beszél a kisfiú által. Élünk egy kis templomban. Élünk egy kicsit a mennyben. Mi Atyánk, ki vagy a mennyben. Hol van a menny? Itt van. Ahol a Jóisten van, ott van. És a Jóisten köztünk van. És felemel minket és játszunk a Jóistennel. Ez a feladatunk, ez Isten akarata velünk kapcsolatban a mai korunk számára. Nemcsak a nagy eszméket látjuk magunk előtt, hanem egész konkrétan a közös feladatokat. Ha adhatok Önöknek egy tanácsot, ne keressenek sok olyan feladatot, amelyik az egyiket ebbe az irányba, a másikat a másik irányba szólítja. Hanem olyan feladatokat keressenek, ahol együtt tudnak működni. Ter-

mészletesen lehetnek különváló feladataink is. Ezekről beszéltem az első részben. Önálló személyiségek vagyunk. De keressenek sok közös feladatot is, ahol együtt dolgozhatnak. És ha nem közös munkaterületen dolgoznak, akkor tegyék ezeket a különböző területeket közös feladatukká oly módon, hogy beszélnek egymással róluk. Ez azt jelenti, hogy beszélgetünk egymással a férj munkájáról, beszélgetünk a feleség munkájáról. Nem kell mindent közösen végezni, de mindenről beszélgetünk egymással. Úgy, hogy meglegyen az az érzésünk, ez a mi közös feladatunk.

Az előadások feldolgozása

A családnapokon hallottakat nem tudjuk egyszerre befogadni. Ez egy évre szóló munkát jelent. Ez is egy olyan módszer, melyet Kentenich atya talált ki: Befogadni, majd önállóan feldolgozni. És ezt a feldolgozást pap nélkül végezzük magunk. Így felelősséget hordozunk. Nem azt jelenti, hogy másoknak is így kell csinálniuk. De az egyház jövője az önálló világi keresztényeken múlik. Akiket nem kell minden lépésnél vezetni. Amikor a családnapok anyagát utólag feldolgozzuk, összekapcsoljuk ezzel az anyaggal a személyes problémáinkat és megpróbáljuk a hallottakat az életünkbe belevinni. Egy év alatt növekszik ez. Az anyag sok, ezért természetesen mindig választani kell. Egyszer ez, máskor más a fontosabb. A családi munkánk tulajdonképpen hordozója a házaspár, nem pedig a családcsoporthoz. Az alap, a bázisközösség: *a házaspár*. A házaspár tehát hetente összeül, beszélgetnek és megoldják a feladatot. Felteszik a kérdést: Mit tehetünk? Ezt egy darabig tudjuk csinálni. És mindig újra felbukkan egy nehézség. De nehogy azt gondolja most valaki, hogy ez nálunk nem lehetséges. A kettőnk közötti eszmecserének a szintje, melyet egyszer elértünk, nem kell, hogy tartós maradjon. De ismételten meghódíthatjuk. Ne gondolják, hogy ez Önöknél lehetetlen. Ne gondolják, mert a Szentlélek a házasság szentségében ott lakik. És a Szentlélek az egymással való beszélgetéshez odavezeti Önöket. Úgy, ahogy Jézust és Máriát is egységre vezette. Nem szabad, hogy azt gondolják, ez nálunk nem lehetséges. Azért se gondolják, mert a Szűzanya a háziszentélyben csodát szeretne tenni. És ha átveszi Önökért a felelősséget, akkor mintegy az egész mennyország előtt cselekszik. Az egész mennyország szeretné látni, hogy csodát tesz. A házasember messzemenően biztosítja van az önbecsapástól. Az egyedül élő hosszú időn keresztül tévedhet, amennyiben a saját helytelen kívánságát Isten akaratának nézi. És azt mondja rá Isten: ő saját magát éli. A házasember ebbe az öncsalásba nem eshet bele, mert a társától mindig újra hallja Isten szavát. Ez egy megalapozott út az életszentséghez. Tehát a családnapoknak akkor van értelme, ha utólag feldolgozzuk. És mint házaspár, kettesben megkíséreljük, hogy átvigyük az életünkbe. Eközben alkotó munkát végzünk. Ugyanis az anyag, ahogy foglalkozunk vele, átváltozik.

Mária és Jézus egysége

Mit szeretne nekünk a Szűzanya a háziszentélyben ajándékozni? Ugyanazt az egységet szeretné nekünk ajándékozni, amely Krisztus és közte van. Ez az egység önállóságot feltételez. Ez az egység egy közös feladatban jön létre. Ez az egység a találkozásban jön létre.

A Szűzanya egészen Jézusnak ajándékozta magát. Jézus volt az az ember, aki miatt született. És Isten Jézust és Máriát egymásnak gondolta ki. Öröktől fogva Isten úgy gondolt Jézusra, mint aki emberré fog válni. Öröktől fogva úgy gondolt Máriára, hogy ő lesz Jézus anyja. De fordítva: Jézust is Máriának gondolta ki. Hisz Jézus megváltotta Máriát. A Szűzanya egészen Jézushoz volt hozzárendelve. Ez lehetséges volt, mert Jézus őt megváltotta. A kereszten az Atyjának ajándékozta magát. És az Atya a Szűzanyának ajándékozta magát és egész életét Jézushoz rendelte. Ez a lelkek közötti egymásért való lét. És egyúttal lelki egymásban való lét is. Mária gondolatai, egész gondolkodása Jézus körül forgott. Senki és semmi sem volt számára olyan fontos. És Jézus Máriáért élt. És vele az egész emberiségért. Még egy kicsit szeretnék elidőzni Jézus és Mária képénél.

Ez a természetes világban is előfordul, hogy valaki mások számára az üdvösség szituációját hozza létre. Ugyanúgy tud az egyes ember sokak számára ennek ellenkezőjét, átkos helyzetet is létrehozni. Gondolják csak meg, mennyi átkot hozott Hitler sok emberre. És a változások a jelenben egyetlen személyhez kapcsolódnak. Gorbacsov nélkül semmi nem lett volna. Sokat kell érte imádkozni. Egyetlen személy tehát rosszat és jót, üdvösséget és kárhozatot is hozhat sok ember számára. Gondoljanak arra a szellemi mozgalomra, mely II. János Pál pápától indult ki. Vagy ugyanígy, amit Fleming a penicillin feltalálásával az emberiségért tett. Így vezeti Isten az emberiséget. És a nagy embereknek ebben a nagy térségében vannak olyanok, akik még jobban kiemelkednek. Ezek a szentek. Mert ők nemcsak az időt, hanem az embereknek az örökkévalóságát is befolyásolják. Azaz Isten terve szerint közreműködnek abban, hogy sok ember az örökkévalóságon át boldog legyen. És közülük Jézus és Mária magasan kiemelkednek. Ők közreműködnek abban, hogy az egész emberiség az Atyához találjon. És gondolhatjuk, hogy nagyon erős kapcsolatban vannak egymással. Jézus az Atya egyszülötte, minden ember feje és a Szűzanya az ő segítője.

A házastársi nemi egység

Egy házaspár hivatása hasonlít Jézus és Mária hivatásához. Mi is arra vagyunk hivatva, hogy gondoskodjunk arról, hogy mások a mennyországba juszanak. Meg vagyunk hívva arra, hogy apostolok legyünk. A szent város egy házát építjük és ezt a házat magunkkal visszük a mennyországba. Ehhez a házhoz a gyerekeink tartoznak, barátaink, akikhez kötődünk, emberek, akikkel a férj együtt dolgozik, a feleség baráti köre, a logopédus, a szomszéd gyermekei... Ezek mind a mi (lelki) gyerekeink. És őket magunkkal visszük az örök Atyához. De a Jézus és Mária közötti benső egység is szeretne nálunk leképeződni, megvalósulni. A kettőnk közötti egység a házastársi nemi egyesülésben kifejezésre jut. Mit jelent ez a jel? Egy tökéletes, kölcsönös önátadást jelent és egy tökéletes, kölcsönös elfogadást. Egészen neked ajándékozom magamat. Egészen elfogadlak. Ez az együttélésünknek, egységünknek a jele. Tökéletes, kölcsönös önátadás, tökéletes, kölcsönös elfogadás. Természetünket persze terheli az áteredő bűn. Ezért mindig bennünk van az is, hogy magunkat keressük. Mégpedig elválasztva a másiktól. Ez is benne lehet a házastársi önátadásban. Ezzel kapcsolatban van egy isteni intézkedés, mely nagyon szép. Nem tudjuk egymást egészen boldoggá tenni, ha nem hozunk egy kis áldozatot. Ezt a Jóisten intézte így nekünk. A férfi szexualitása és a nő nemisége különböző: nem egészen illik egymáshoz.

Most a női nemiségről szólunk. A női szexualitás a másik személyt keresi, ami által szellemi kötődés jön létre. Jónak látja a másikat. Szeretne a másikhoz kötődni. Élő szellemi csere megy végbe a házastársak között. És ebből a szellemi bensőséges kapcsolatból jön létre az a kívánság, hogy örömet okozzon a másiknak. Ez a második fok. Kentenich atya itt Szent Ágoston felosztását követi. Ez a második fokozat az engedelmisségben megmutatkozó szeretet. Szeretnék úgy a másik felé fordulni, hogy az neki teljesen megfeleljen. Az engedelmisségben megmutatkozó szeretetből bizalmasság jön létre, lelki közelség. Közel érzi magát a szeretett személyhez. És nem csak egy rövid ideig. Ez a női nemiségben rejlő nagy erő. Olyan erő van a nőben, hogy ezt a lelki közelséget egész idő alatt fenn tudja tartani. Egy férfi ezt általában nem tudja. Mindenesetre nem olyan erősen. Az asszony itt erősebb, mint a férfi. Ezért mutatja magát a férfi olyan erősnek, hogy leplezze gyengeségét. A harmadik tehát: a bizalmasságban megmutatkozó szeretet. Ebben a bizalmasságban létrejön egy bizonyos érezhető, érzékelhető szeretet. Olyan mint egy áramlás, mely ide-oda áramlik a társak között. Ezt lehet érezni és észlelni. Bekötött szemekkel, a másik érintése nélkül is. Ezt más embereknél is lehet észlelni, nemcsak házaspároknál. Ez nem bűn. Természetesen nem helyes, ha a nő itt is, ott is ilyen lelki közelséget keres. Vagy ha férj létemre másoknál ilyen érezhető szeretetet keresek. Ez nem felel meg a házastársi hűségnek. De nem tekinthető

bűnnek. Nem szoktunk ilyen bűnről beszélni. De az eszményre irányultak vagyunk. Ez az érezhető szeretet fontos a házastársi egyesülés előkészítésében, és fontos, hogy hosszan elidőzzünk benne. És a társunknak jó szavakat mondunk. És ebből az észlelhető szeretetből jön létre az érzéki szeretet. Tehát fölébred a test. Ettől az egész egy sötét színezetet kap, egy erős hangot. Összehasonlítom ezt az érezhető szeretetet és az érzéki szeretetet: Az érezhető szeretet olyan, mint egy szép virág. Az érzéki szeretet olyan, mint a parázs. Az érezhető szeretet olyan, mint egy szép táj. Az érzéki szerelem olyan, mint a föld és földszaga van. Sok asszony fél az érzéki szerelemtől, mert érzi, hogy a test el akar szakadni a lélektől és a saját útját akarja járni. És hibásnak érzik magukat. Pedig semmi köze sincs a bűnhöz. Itt az áteredő bűnt érezzük. Érezzük, hogy a természetünkben hasadás van, nem egységes. Ezt bízzuk a Jóistenre. És az ő szívében nyugalmat találunk. Isten azt mondja: „Gyere, ne félj!” Ne féljünk az érzéki szerelemtől, hanem hagyjuk, hogy létrejöjjön és átéljük egyidejűleg Isten könyörületos szeretetét is, aki azt mondja: „Gyermekem, te az enyém vagy!”

Az utolsó fokozat: Az érzéki szerelemből fakad a másik teste utáni vágy. És a két testnek az egyesülése kifejezése a lelki egymáshoz való kötődéshez. Kentenich atya ezt egy tökéletes, kölcsönös önátadásnak és elfogadásnak nevezi.

A házastársi léthez a Jóisten odahelyezett egy kis áldozatot. A férfinél a nemi izgalom útja más. Benne sokkal gyorsabban feléled a másik teste utáni kívánság. Ez a közbenső sok finom hang szintén jelen van, de először is nagyon gyengén. Kentenich atya a nemi ösztönt háromféle módon ábrázolja. A testi ösztönről beszél, ami a testet a testhez, a lelki ösztönről, ami a lelkeket sodorja egymás felé, és az alkotó, alakító ösztönről. Ez az a kívánság, hogy együtt gyereket hozzunk létre. A férfinél a testi ösztön az erősebb, a nőnél a lelki ösztön. Ezt fontos tudni a házastársi egyesülésnél. A férfinak ezért tekintettel kell lennie a feleségére. Gondoskodnia kell arról, hogy jó lelki közösség alakuljon ki közöttük. És sokáig el kell időznie ebben a lelki közösségben. Másrészt a nő is tekintettel van a férjére. Könnyen előfordulhat, hogy egy nő megveti a férjét. Mert annyira függ a testi egyesüléstől. Sok nő ezért megveti a férjét. És akkor a férj mondhat, amit akar. Sok nő más nővel megbeszéli ezeket az élményeit. Általában az ágyban szerzett élményeiket, tapasztalataikat egy női koszorúcskában kicserélik egymással. És kölcsönösen megerősítik egymást abban, hogy a férfiak megvetendő állatok. Mit kell tennie a férfinak? Meg kell hódítania a nőt. Ki kell vívnia a felesége tiszteletét. Azáltal, hogy tisztelettel közeledik hozzá. És mély lelki kapcsolatot keres. Ez olyan, mint egy kis kereszt, amely a házastársi egyesülésbe belerajzolódik. Jézus és Mária közössége azért volt lehetséges, mert Jézus meghalt Máriáért. Egészen magától értetődő az is, hogy egy férfi áldozatot hoz a feleségeért. Megfordítva: Jézus és Mária közössége azt is jelenti, hogy Mária odamegy fiával a kereszt alá.

És szenved, mert látja az ő szenvedését. És feláldozza őt az Atyának. Ezért fogadja el a feleség a házasságban a férjét olyanak, amilyen. Nem álmodozik mindig valamiféle mennyei lényről, valami isteni küldöttről, aki minden testi kíváncságot lebeg, és nincs rajta mindaz a földhözragadság, ami a férjében található. Abban a nőben, aki a saját eredeti bűnnel terhelt természetét nem fogadja el, könnyen keletkezhet egy „nebáncsvirág”-komplexus. Ezt tévesen tisztaságnak tarthatják. De valójában hiányzik a saját testére vonatkozó igen. Ez a spiritualizmusnak bizonyos fajtája. A valóságnak a hiánya. Az ilyen nők a lelkendezésre hajlamosak. Vallásos lelkendezésre is. Csak azt felejtik el, hogy Mária is ott volt és küzdött a Golgotán. A férfinak pedig fontos feladata, hogy segítségére legyen a feleségének, hogy a felesége el tudja fogadni saját testét úgy, hogy a testét egész személyisége szimbólumának látja. Azáltal, hogy megmondja neki, hogy szép vagy. És azáltal, hogy a személlyel találkozik és nem a testtel. Egy nő egész pontosan érzi, hogy a férje őt magát keresi-e vagy a testét. A férfi tehát azt mondja: Neked ajándékozom magam, mint személy. A nő azt mondja: Teljes egészében elfogadlak téged. Akkor is, ha valami zavar jelentkezik a képben. Ez minket, nőket zavar. Mert intuíciókban gondolkodunk. Mi egy egész képet látunk. És ennek a képnek szépnek kell lennie. Ha egy folt van rajta, az egész kép már nem szép. Ezért zavar a folt. A férfi következtetéseket von le, okokat keres. Azt kérdezi: Miért van ez a folt, mi következik ebből? És ha megérti, már nem zavarja. Elfogadom a férjemet a foltjaival együtt. Ez fontos. Különben nincs semmi esélye a férfinak. Mert valamilyen zavar mindig van a képben. És ha egy nő és egy férfi között mély lelki közösség, személyes kapcsolat van, akkor a nő elfogadja a foltokat. Ez a nő feladata. Mint személy találkozom a feleséggel. Elfogadom a férjemet úgy, ahogy van, mondja a feleség. Befogadlak téged magamba. Ezt mondja a feleség a férjnek. És ami a nemi kapcsolatban történik, ugyanaz végbemegy a szellemi, lelki síkon is. A férfi számára ez nagyon fontos, hogy felesége befogadja, elfogadja. Hogy el tudja mesélni, mit csinált, mit tervez. Az a férfi, aki mesélhet a munkájáról a feleségének, annak jobb ötletei vannak. A szelleme úgy kibontakozik, mint egy vetőmag a termékeny talajban. Mert férfi és nő nem két önálló külön terület, valóság, hanem kölcsönösen átfedik egymást. Ez azt jelenti, hogy minden férfiben vannak női vonások is. És minden nőben férfias vonások is. És egy ember akkor érett, ha mind a kettő kifejlődött benne. A férfinak is szabad a nőies vonásokat saját magában elfogadnia. És a nőnek is feladata az, hogy saját magában a férfias vonásokat is kibontakoztassa. Az ember kettős biológiai nemisége szellemi, lelki vonatkozásban is megtalálható. A mi kultúránkban a nő iránt bizonyos megvetés tapasztalható. Nem csak a marxista kultúrában, ahol minden a férfiasságra állt rá, hanem mindenekelőtt nyugaton. Akkor is, ha sokat beszélnek a nőről. A nőt még nem akarják elfogadni. Jézus és Mária kapcsolatából megtanuljuk, hogy a másik nemet hogyan fogadjuk el.

Máriának nagyon férfias vonásai is vannak. Ő az, aki a kígyót összetapossa. A sátán nagy ellenfele. Az egyház hiszi, hogy a bécsi, kahlenbergi nagy csatában 30.000 törököt agyonütött a keresztény csapat által. És a lepantói tengeri csatánál néhány ezer törököt a tengerbe dobott. A Szűzanyának férfias vonásai is vannak. Ő a nagy menynei királynő, és parancsszavának engedelmeskednek az angyalok. És a démonok minden másnál jobban félnek tőle. Mert Jézus megbízta őt a démonok megsemmisítésével. És Jézusnak nőies vonásai is vannak. Nem kell egyenként körülírnom. Számunkra az a fontos, hogy elfogadjuk. Kentenich atya azt mondta saját magáról: „Bennem sok nőiesség van.” Ha egy férfi magában a nőiességet elfogadja, akkor jó dolga van a feleségének. És ha egy férfi a saját lényében fellelhető nőiességet elutasítja, akkor sajnálunk kell a feleségét. Ha egy nő elfogadja a saját lényében fellelhető férfiasságot, akkor könnyebben el tudja viselni a férjét.

Az apa feladata

A házasságokban érdekes jelenség figyelhető meg. A fiatal férfiak gyakran nem is igazi férfiak. Inkább anyák, mint apák. Ezért mondom nekik mindig azt, hogy egy gyereknek egy apára és egy anyára van szüksége, nem két anyára. Pelenkázni akarják a gyerekeket, etetni, karjukban tartani. Mi a feladata az apának? Kentenich atya azt mondja, egy apának a gyerekeket merészségre kell nevelnie. Gondoskodnia kell arról, hogy a gyermekek akarjanak valamit. Feldobja őket a levegőbe és megy a maga útjára. A gyerekeket merészségre neve-li. Gondoskodik arról, hogy a gyerekek valamit kockáztassanak. Az apa gondoskodik arról, hogy a fiú felmásszon a fára, az anya pedig telefonál a mentőért. Az apa megenged mindent. A fiatal apáink még nagyon aggódnak, mert az eleven élettel nem tudnak bánni. És nem tudják elképzelni, hogy egy csecsemőt meg lehet ragadni a lábánál és felemelni. Azt hiszik, hogy kijön a lába. És ezért páttyolgatják a gyereket. Egy apának merészségre kell nevelnie a gyerekeket. Felülteti a gyereket a szekrény tetejére és a gyerek leereszkedik vagy leugrik a karjaiba. És a többi.

Ha a gyerekek az első dackorszakba érnek, kb. hároméves korban, akkor az apának harcolnia kell velük. Ezáltal elrendezi a gyermekek szívében levő ösztönöket. Különben az ösztönök űzik a gyereket ide-oda. És akkor az apa veszedelmet kezd a gyerekekkel. És akkor a gyerek dühös az apjára. De a lelke békében van. Ha a gyereket vezetni akarom, akkor készen kell lennem arra, hogy néha haragszik is rám. Később már nem haragszik, hanem harci játék lesz belőle. Például ahogyan Gergő csinálta. Ha mi egymásra nézünk, csak így csinálunk. Ez egy kisebbfajta harci játék. Ha holnap dühös lesz rám, nem baj, szeretet. Ez a házastársak közötti szellemi játéknál is fontos, hogy a társunk hódító erejét magunkra irányítsuk. A szeretet nemcsak az odaadás szintjén áram-

lik, hanem a lelki meghódítás síkján is. Ha játszunk a háborút, akkor nincsenek mérges agressziók. Szemeim előtt ott van egy házasságnak a képe. A nő nagyon erős, a férj fegyelmezetlen. És mit csinál? Elmegy. A nő szigorú vagy kedves, de nem csinál háborús játékot. Ezért a férfinak az agressziói ellene irányulnak. És a férfi haragszik a feleségre. És valami olyat csinál, amivel megsérti a feleségét. És mivel ő maga gyenge, a barátaihoz megy. És tudja jól, hogy ezzel megsebzí a feleségét. Tehát nincs mersze ahhoz, hogy a hódító erejét a felesége ellen irányítsa. Hogy lehetne kettejüknek segíteni? Birkózniuk kellene egymással, harcolni, de tréfásan, kedvesen. Ha egymással harcolnak, akkor a szívüknek a hajtóerejét rendezik. Akik barátságos módon küzdenek egymással, azoknak nem kell egymással kiabálniuk. Ez az első. Vajon harcolt-e Jézus és Mária barátságosan egymással? – majd megkérdezzük őket a mennyországban. El tudom képzelni.

Házastársi hűség

Nem csinálunk ebből nagy témát, csak néhány gyakorlati utalást.

Az első. Ha csalódtunk a társunkban, az veszélyes. Veszélyes időszak. És ha olyan emberrel találkozunk, aki megérinti az életünk másik oldalát, ha egészen új érzés éled fel bennünk, az is egy veszélyes időszak. Mi a teendő? Nem álmodozok a másiktól, a másikkal való együttlétről. Mert az álmokkép a kívánságaimnak engedelmessé válik. Nem úgy látom azt a másikat, amilyen, hanem egy képet látok, ami a kívánságaimnak megfelel. Ez nem jó.

A második: Ha a másikkal együtt vagyok, bármikor lefényképezhessenek.

Harmadszor: Úgy beszélünk és úgy élünk, hogy az holnap az újságban megjelenhessen. Akkor észnél maradunk.

A tehéneknek van egy szokásuk. Jóllehet ott van előttük egy egész nagy rét tele fűvel, és mégis a tehén a fejét átdugja a dróton és kívül legel. Mert az mindig érdekes: Kívül legelni. ...Nem kívül legelni!...

Ez öreg fejjel is megeshet, nem csak a fiatal lányokkal. Harminc év házasság után is előfordul. Alattunk a házban egy házaspár lakott, ahol a férj nagyon sokat volt otthon. Sok barátnője volt, akik feljártak hozzá. Egy alkalommal a felesége meghívta a barátnőket, a konyhába állította őket. Megmondta nekik, mi hol van, aztán leült a férjével a nappaliba és várta az ebéd felszolgálatát. Ez sem jó. A legjobb, ha nem kezdjük el.

Kentenich atya a családközösségeknek mondta: Ne legyenek sülve-főve mindig együtt! Könnyen szerelmes lesz az ember a másikba azért, hogy sokat vagyunk együtt. Ez még nem bűn, de nem jó. Mi a társunké vagyunk.

Látják, nincs is olyan nagy különbség a cölibátus és a házasság között. Csak egy dolgot mondom, mely ugyanúgy áll mind a kettő számára: ami nem az enyém, azt nem is akarom élvezni.

Ha mint családoknak dolgunk van egymással, gyakran adunk egymásnak tanácsot. Ha nekünk, mint házaspárnak problémáink vannak, egy másik házaspárhoz fordulunk és beszélgetünk négyesben. Ha nekem, nőnek problémáim vannak, azokat egy másik asszonnyal beszélem meg. Ha nekem, férfinak van problémám, akkor egy másik férfival beszélem meg. Itt most hosszabban tartó lelki beszélgetésekre gondolok, nem úgy, mintha orvoshoz mennék. Ha azonban egy férfi egy másik nővel beszél meg a problémáit, akkor a probléma nagyon sokáig megmarad. Ha nő létemre egy másik férfinál keresek tanácsot – érvényes ez a vallási problémákra, beszélgetésekre is –, akkor egyre újabb problémáim lesznek, amiket megint meg kell beszélni. Aztán se vége, se hossza a problémáknak. Tehát a férfi férfivel, nő nővel beszélje meg a gondjait. Természetesen kereshetek tanácsot a papnál életem nagy kérdésére. Ő egy más szférába tartozik, mert pap. De ez néhány beszélgetéssel le is van rendezve. És ha nem lehet a dolgot néhány beszélgetéssel elintézni, akkor vége, nem folytatom. Akkor minden bizonnyal nem a megfelelőhöz fordultam. Meg kell, hogy legyen az az érzésem, hogy a pap a házasságomba mintegy „visszalök”. Akkor választottam megfelelő tanácsadót. Sokan mégis addig keresnek lelkiatyát, amíg találnak egy olyat, akivel jókat lehet beszélgetni, aki velük „játssza” ezt a terméketlen játékot.

Ma délutánra van elég munkánk. Ha egy kicsit mélyebben egymásra találunk a beszélgetésben, akkor régebbi bűnünket is, hibánkat is néven tudjuk nevezni. Általában a bűn-élményeinket el szoktuk fojtani. De a tudatalatti rétegben tovább élnek és ott „munkálkodnak”. Ezáltal folyamatosan feszültségben vagyunk. Nem tudjuk, hogy ez a feszült állapot honnan jön, de van. Elfojtott bűn-élmények a házasságban is lehetségesek. Ha elkezdenek egymásnak megbocsátani, akkor lehetséges, hogy a közösségük mélyéről olyan dolgok is a felszínre kerülnek, melyet már régen elfelejtettek. Ez a felszabadulás érzését hozza. A közösség, a nép lelke is elfojthat valamit. Például valami nagyon szépet éltünk át Nagy Imre temetésénél. Ez ott élt a nép lelkében és folyamatosan bizonyos nyugtalanságot okozott. Az esemény, melyet a televízió átélhettünk, olyan volt, mint egy szabadulás, felszabadulás. Ilyen van a házasságban is. Tehát hogy a bűnösség egy régi élményét elővesszük és feldolgozzuk. Ez inkább a jövőre nézve fontos. Ez bizonyos érettséget tételez fel és nagy megbocsátás-készséget. Ezt meg lehet tanulni. A Szűzanya segítségünkre van ebben.

Családnapok lezárása és folytatása

Családnapjaink csúcspontjához közeledünk. Mi ez a csúcspont?

Nem szeretnék ma délután összeülni és feltenni a kérdést:

– Mit csináltunk ezekben a családnapokban?

– Mit jelent ez mindkettőnk számára, hogy részt vettünk ezeken a családnapokon?

– Mit fogunk tenni, ha hazamegyünk?

El tudnám képzelni, hogy a válaszaikat, ami jön, az ünnepi, záró szentmisénken kifejezésre juttatják. Nem azt mondom, hogy kell, hanem ez csak egy lehetőség. Például láttam egyszer olyan családokat, akik a családnapok végén gyertyákat díszítettek, és a jelekben kifejezték elgondolásaikat, terveiket. De láttam olyat is, hogy házaspárok levelet írtak Kentenich atyának, borítékba tették és a záró szentmisén mint felajánlási ajándékot átadták a papnak. Mise után visszakapták. Volt olyan is, hogy a házaspárok kis jelképet dolgoztak ki maguknak. Éppen az előbb egy szép hírt kaptam. Miklós az egységkeresztről gipszmásolatokat csináltatott. Ez a feszület eredetileg Chilében keletkezett jóval nagyobb méretben. A Schönstatt-mozgalomban plasztikaként szabadon tovább adható. Ez akkor jött létre, amikor a chilei schönstatti családban nagy vita volt, és nem tudtak egymásra találni a felek. És ez sok éven keresztül így ment. Akkor alkották meg ezt a feszületet. Azt mondták a Szűzanyának: „Nem jutunk előbbre, ajándékozd nekünk az egységet!” És összejöttek a szentélyben mindkét fél képviselői és egy nagy összejövétel volt a szentély előtt. És átadták a feszületet a Szűzanyának és akkor egymásra találtak. Talán számunkra, házaspárok számára is szép jelkép lehet az „egységkereszt” csodája, amelyet a Szűzanya a chilei schönstatti közösséggel tett. Ezt a csodát nálunk otthon is mindig újra megteheti. Azt gondolom, hogy ez egy szép „munkaajándék” lesz a végén. Mi is sokat beszélünk Jézus és Mária közötti egységről is, de ez nem volt ebből a szempontból most szándékos.

Talán már ma elgondolkodnak a családnapok befejezésén. Akkor is, ha holnap lesz még előadás, meg holnap több időnk is van. A szentmise holnap délután lesz. Holnap még a gyereknevelés kérdéseiről szeretnék beszélni egy kicsit.

Még van egy szívügyem. Egész halkan mondom. Nem akarnak elgondolkodni azon, hogyan menjünk majd tovább? A családnapok elején az egyik házaspár megkérdezte, hogy jövök-e majd megint Budapestre? Azt mondtam neki, ez a családoktól függ. Talán meg tudják beszélni, hogyan tovább? Elmesélem, hogyan csinálják ezt Argentínában. Másik országot is mondhatnék, de ott tanultam. Így csinálják: A családnapok után egy évig együtt dolgoznak a házaspárok. És akkor a Szűzanyával megkötik a Szeretetszövetséget. A családok esetében ez azt is jelenti, hogy háziszentélyt hoznak létre. Tehát kéri a

Szűzanyát, jöjjön a házukba. Ennek fejében a Szűzanyának ajándékozzák a munkájukat, melyet a társkapcsolatukon végeznek. És a gyerekekkel való munkájukat is odaajándékozzák. A családi életük alakítását ajándékozzák ezért a Szűzanyának. Az év lejártával a Szűzanyának szentelik magukat és Szeretetszövetséget kötnek vele. Kérik, hogy gyere közénk, és vedd kezedbe a nevelésünket, hogy szent családdá váljunk! Tehát van egy céljuk, amiért dolgoznak. Nem akarom azt mondani, hogy Önök is így csinálják, csak elmondtam, hogy Argentínában hogy megy. Talán megbeszéljük majd, hogyan akarják tovább folytatni? Hogyan alakítják az életüket a schönstatti kegyelmi Anya segítségével, vezetésével?

A Szűzanyával kötött Szeretetszövetség az élet forrása. Ez alakítja az embert nap mint nap. Alakítja a sok-sok apró életfolyamatot. Odajövünk a Szűzanyához a háziszentélybe és megbocsátunk egymásnak. Odaülünk egymás mellé és imadjuk a Jóistent, aki közöttünk van. Szemléljük életünk eseményeit és felfedezzük mögötte a Jóistent, és ezt a háziszentélyünkben a Szűzanyánál tesszük. Kimondjuk, hogy mi minden jót látunk egymásban, mert a Jóistent látjuk egymás mögött. Azaz egész életünk odaadássá válik. Mert Krisztus él a szívünkben, áldássá válunk az egész családuk számára. És áldássá válunk sok más ember számára is, akikkel kapcsolatba kerülünk. Ez annyit jelent, hogy a Szűzanyával kötött Szeretetszövetség életünk alapformájává válik. És a Szűzanya mintegy átvállalja értünk a felelősséget. Gondoskodik arról, hogy Krisztus növekedjék a közösségünkben. Ez lehetne az elkövetkező évben egy cél. Fölkészülünk a Szűzanyával kötendő szövetségre. És az év lejártával kérjük a Szűzanyát, jöjjön a házukba. Kérdezték, hogy jövök-e újra Budapestre. Azt hiszem, kész lennék, hogy ebben segítségükre legyek. Természetesen nem lehet túl sokat segíteni, mert ez az Önök műve, munkája.

Egymás beskatulyázása

Hogyan lehet azokat a megszilárdult szerepeket, melyekbe a társunkat belegyömoszoltuk, feltörni és úrrá lenni rajtuk? Ez a kérdés nemrég válasz nélkül maradt.

Az emberi lélek működésének van egy bizonyos szerkezete. Ha van egy élő felismerése, akkor ennek a felismerésnek formát ad. Például itt van egy orvos. Az egyetemen tanulta, hogy influenza ellen van 17 orvosság. Most jön hozzá valaki, aki influenzás. És valamelyiket a 17 közül felírja neki. Amikor ismét találkozik a beteggel, megtudja, hogy elmúlt az influenzája. Ha ezek után megint jön egy influenzás beteg, nem kezd el azon gondolkodni, hogy a 17 lehetséges gyógyszer közül melyiket válassza, hanem amelyik már egyszer bevált, azt alkalmazza. Pedig lehet, hogy van egy másik, ami még jobban hatna. Dehát mindig azt ismétljük, ami bevált. És az nagyon fontos az életben.

Így erőt nyerünk, tartalékolunk másra. Így tanulunk. Különben állandóan az élet elemi dolgaival kellene küszködnünk. Ez áll arra is, amikor idegen nyelvet tanulunk. Ha például én, aki most tanulok magyarul, azt mondom: „Tessék adni a kenyérnek!” És erre kapok kenyeret, akkor újra úgy mondom. És ha már háromszor kaptam így kenyeret, mindig így fogom mondani: „Tessék adni a kenyérnek!” Tehát létrejön és megszilárdul egy forma. Ez segítség. Már tudom, hogyan kapok kenyeret magyarul, és tanulhatok valami mást. Ez a felismerés és forma azonban tökéletlen volt.

Ez áll a társunkkal való kapcsolatra is. Ismerjük a társunkat és ebből az ismeretből egy szellemi forma jött létre: Ilyen a társam. És amit itt rögzítünk, helyes, de talán nem teljesen. Ezt lehet érezni. Néha megérezzük, hogy ahogy néznek, látnak bennünket, az nem helyes. Amikor aztán egy másik emberrel találkozzunk, aki lát bennünk valamit, amit az előző nem látott, ez jót tesz nekünk.

Ismertem egy fiatal párt. Jegyesoktatáson vettek részt. Az asszony nagyon okos, erős volt. Ő volt a vezető. A férfi nagyon kedves ember volt. Egy olyan férfi, aki a hangulatot szerette. De nem volt olyan képzett, mint a felesége. Nálam voltak és figyelmeztettem őket erre a problémára. Megkérdeztem tőlük, hogy nem nehézség-e ez, hogy ilyen egyenlőtlenek? A lány azt válaszolta: „Természetesen nem.” Mert erős volt. Pedig ez nem megy. Aztán mégis összeházasodtak. Egy év múlva felhívott az asszony, és elmondta, mi történt. A férjének már volt valakije. És ismételten elment a másik asszonyhoz. Egyszer aztán, mikor háromheti távollét után hazajött, a karjába vette feleségét és megkérdezte: „Biztonságban érzed magad nálam?” És persze, hogy a felesége nem mondta erre: „Igen, a Te erős karjaidban biztonságban érzem magam!” Hiszen éppen a másik asszonytól jött. A telefonban erre azt mondtam az asszonynak: „Kár, hogy nem mondta, mert valószínűleg ez volt az utolsó esélye.” A férj a másik nőnél átélt valamit, amit a feleségénél soha nem élt át. Azt mondta neki az a másik: „Én biztonságban, rejtve, otthon érzem magam a karodban.”

Azt hiszem, elmondhatom a következőt: Nemcsak az volt a probléma, hogy a nő erősebb volt, hanem az is, hogy nem volt képes a férje nagyságát felismerni. Ez egy olyan férfi volt, akinek nagy szíve volt. Az asszony pedig nagyon okos volt, de azt nem vette észre, hogy ez a helyzet. A másik asszony viszont meglátta azt a nagyságot, amit a saját feleség nem látott. Ilyesmi előfordul, és akkor hirtelen nem érezzük már jól magunkat. Akkor azt mondjuk: „Igen, ez áll rám, amit ő gondol!” De áll is, meg nem is, mert nem látjuk egymást teljesen. Ezért állandó feladatunk, hogy mindig újra felfedezzük a társunkat. Tehát kitörni a régi formákból, feltörni a beskatulyázásokat és a társunkat új fényben, egyre teljesebben látni.

Ez lehetséges, de a Szentléleknek a segítsége kell hozzá, mert kicsit nehéz. És mit tehetünk, hogy segítsünk a Szentlélek munkájában? Ismételten keressük a társunk jó vonásait. A szenvedést, amelyet a társunk okoz, egyszerűen

elfogadjuk: „Gyere! Gyere, áteredő bűnöm! Gyere, áteredő bűnös asszonyom, férjem! Gyere, kis foltom!”

Ha ilyen nagylelkűen elfogadjuk társunk gyengeségeit, akkor új dolgokat fedezhetünk fel a társunkban. Így segíthetünk egy kicsit a Szentléleknek. Tehát nagylelkűség a társunk gyengeségeivel szemben, és igyekszünk azon, hogy valami új jót fedezzünk fel benne.

Az önmagát is nevelő szülő

Kentenich atya az önmagát is nevelő nevelő elvét hangsúlyozza. Tehát arról a nevelőről van szó, aki saját magát neveli; aki a nevelttel, a gyerekekkel megtalálja a kapcsolatot; aki viszi magával a gyereket az úton. Nem úgy, hogy én kész vagyok, és csináld úgy, ahogy én csinálom. Tehát nem a régi értelemben vett példakép. Nem úgy, hogy „Nézd, gyerekeim, én megmosom a kezemet tisztára, te is így csináld!” –, hanem a saját magán való munkálkodásban példakép. És ez néha úgy történik, hogy a nevelő egy magasabb síkon dolgozik. Például: A gyermekem fellázad a tanítója ellen és nem akar iskolába menni. Mielőtt reagálnék, elgondolkozom és megkeresem magamban a forradalmárt. Néha talán én is lázadok valaki ellen: a főnököm vagy talán a házastársam ellen. Talán lázadozok Isten ellen is, mert elégedetlen vagyok tervével az életemre vonatkozóan... Beleélem tehát magamat a forradalmár szerepbe. És csak utána beszélek a gyerekemmel: „Nézd, én is forradalmár vagyok, gyere...” Vagy egy másik példa: A gyermekem neveletlen. Nem viselkedik rendesen az asztalnál. Mit csinálok most? Nem mondom neki, hogy ne rendetlenkedj, fogd rendesen a kanalat... Hanem megkérdem önmagamtól, mennyiben vagyok én is neveletlen? Talán, ha a társam kérdez tőlem valamit, és én csak röviden, felületesen, újságolvasás közben válaszolok. Ez is neveletlenség. Felveszem tehát a harcot önmagammal és elkezdem magam nevelni bizonyos fegyelemre. Csak ezután, ezzel a háttérrel beszélek a gyerekemmel. Így lelki érintkezésbe kerülök vele. Ez a belső vadhajtás, amit a gyermekemnél tapasztaltam, nálam is megvan, csak nálam más szinten, rejtettebb formában. Az igaz, hogy már nem dobom le az asztalról a sajtot, mint ő. De én meg néha kíméletlen vagyok a társammal a házastársi együtt létben. Ez nem maradhat így. Én is nevelem magamat és így viszem magammal a gyerekeimet. A nevelés döntő kérdése: Hol van nálam egy hasonló probléma, mint amit a gyermekemnél tapasztaltam. A gyermekem nem rakja össze a dolgait, azt keresem, hol vagyok én is rendetlen? Talán az imádkozásnál vagyok rendetlen. Ha a gyermekem nem akar osztozkodni a többiekkel. Hol, mikor, mennyiben vagyok én is egoista? A gyerekem nagy cirkuszt csinál egy kis fájdalomból. Nem csinálok-e én is hasonlót néha? Én is nagy cirkuszt csinálok kis ügyekből, hogy velem foglalkozzanak. Ez egy állandó önnevelő munka. Tehát ha a gyermekemnél egy nevelési fel-

adatra bukkanok, gyorsan keresek magamnál is valami hasonlót. Megoldom magamnál a problémát, és akkor hiteles vagyok a gyermekem előtt. Ez idővel az ember második természetévé válhat. És néha nagyon erőteljesen segít a Jóisten is ebben. Gyakran jönnek problémák, és az ember nem tudja hirtelen, hogy mit akar ez jelenteni. És akkor másnap jönnek a gyerekeim a problémáikkal, melyek egészen hasonlóak. És tudunk segíteni, mert a Jóisten már a megelőző napon felkészített minket. Ha ezt gyakorolom, akkor megszerzem a belső érintkezést a gyermekem életével, akkor könnyen bele tudom élni magamat a helyzetébe. Ezt meg lehet tanulni.

Önállóságra nevelés

Bízunk abban, hogy a gyerekeink képesek valamire, kibírnak valamit. Tegnap este Marci az ablak feletti tetőn volt. A szélén volt, és láttam, hogy le szeretne ugrani. Két és fél méter. És ha egy 12 éves gyerek onnan leugrik, kificamodhat a bokája vagy el is törhet. Azt hiszem, a szülők ezt nem is látták. Egy pillanatig átfutott az agyamon, hogy szóljak vagy ne szóljak. De aztán azt gondoltam, hogy a menyei Atya most a gyereket merészségre neveli. Arra gondoltam, ha leugrik, kificamodik a bokája. De talán mégsem ficamodik ki. És nem csináltam semmit. Marci leugrott. Sikerült. Ez jó volt. Ez a bizalom. Te tudsz valamit. Természetesen, itt vagy ott valami baj lesz. De ez az életben is így van. Az életben is kificamodik a bokája az embernek. Ha nem tanulja meg az ember, hogy mi van akkor, ha kificamodik a bokája, akkor nehéz a helyzete, ha később ilyesmi történik vele.

Előbb Gergővel harcoltam egy kicsit és háborús hangulatunk volt. A pad mögött állt az asztal előtt. Elengedtem a kezét, visszaesett, és nekiütötte a fejét az asztalnak. Nem vettem észre előtte, hogy ebből baj lehet. Tényleg koppant a feje. Egy pillanatra megijedtem. Kérdeztem: „Fáj?” Mondta: „Igen!” – és nevetett. Egy harcos tud nevetni akkor is, ha fáj. Ebben a pillanatban ő egy kis harcos volt. Tehát engedem a gyerekeknek, hogy valamit kipróbáljanak. Olyan hamar nem hal bele az ember.

Egyszer béreltem egy Volkswagen mikrobuszt a fiútáborozáshoz. Az egyik fiatalember éppen akkor kapta meg a jogosítványát (a harmadik nekifutásra). Boldog volt a friss jogosítványával. Egy szűk út vezetett a táborból fel a hegyen át. Mi lent voltunk a völgyben. Öt km-re volt a vasútállomás, és oda kellett menni a fiúkért, akik vonattal érkeznek. A zsebembe nyúltam, a kezébe adtam a slusszkulcsot a többiek előtt, a buszra mutattam, és azt mondtam neki: „Menj el értük!” És elment. Nem magyaráztam, nem mutattam meg neki, hogyan kell a mikrobuszt vezetni. És sikerült, elhozta a fiúkat. Később elmondta nekem, milyen sokat jelentett ez neki, hogy én bíztam benne, hogy fogja tudni vezetni a mikrobuszt és gond nélkül megjárja az utat.

Ha gyerekeink útjából minden nehézséget eltávolítunk, akkor valami nagyon széptől fosztjuk meg őket. Attól az élménytől, hogy ők maguk tudtak valamit elvégezni. Pedig ez a nevelés célja, hogy gyermekeink önállóan úrrá tudjanak lenni a problémákon. Ezért a bizalom a legfontosabb a nevelésben. Bízom abban, hogy te ezt tudod. Bízom abban, hogy te jól fogod csinálni. Természetesen állandóan csalogdom. De egy tömegtársadalomban élünk. Aki nem tud a saját maga erejéből védekezni, azt a tömeg elnyomja. Szívesen mondom, hogy nem báránycákát kell nevelnünk, hanem kis farkasokat.

Elmesélem egy kis farkasnak a történetét. Dávid a neve, kétéves. Az anyák kivitték a gyerekeiket reggel a nagy homokozóhoz. Ott volt Dávid is és ott volt egy másik anya is a négyéves fiával. Ez a fiú egyszercsak ellökte Dávidot. Az anyja nem segített Dávidnak, de ott volt. A „nagyfiút” édesanyja leszidta, de nem használt semmit. Az ügy folytatódott. Egyszercsak a kis Dávid fogott egy lapátot, szembefordult a nagyobb fiúval és nekirontott. A nagyobb fiú erre az anyjához szaladt, hogy: „Dávid meg akar verni!” Az anyja nem segített Dávidnak. Látják, farkasokat kell nevelni, nem báránycákát! Ha Dávid útja később egy közösségbe visz, ahol megvetően beszélnek a Jóistenről vagy egy ronda viccet mondanak, akkor nem fog alkalmazkodva nevetni, hanem tud védekezni. Egy keresztény, aki ma nem tud védekezni, harcolni, az hasonul a tömeghez. A tömeg szellemisége nem keresztény. Nagyon sok esetben nem is emberséges. A tömeg szelleme nagyon erős, ez a tulajdonképpeni tekintély, és ez előtt a tekintély előtt szívesen meghajtjuk a fejünket. Bízunk a gyermekeinkben.

A kis „zsarnok”

Gyerekeinknek megvannak a saját fegyvereik, amikor a szüleiken akarnak uralkodni. Bőgneik. Ha az apa vagy az anya a gyerekének nem teszi meg a kedvét, ha nem „engedelmeskedik” neki, akkor sírással bünteti őket a gyerek. Van sok olyan család, ahol a gyermekek kormányoznak, nem a szülők. És a szülők nem mernek ellentmondani a gyereknek, mert kellemetlen, ha sír. És ha a gyerek valahol átvette az uralmat, és a szülők megpróbálják azt visszaszerezni, akkor az két hónap, de lehetséges, de ez kemény két hónap. Vizsgáljuk meg magunkat! Azért engedek a gyerekemnek, mert amit akar, helyes, vagy mert félek a hisztijétől, a büntetéstől, amit majd kapok, ha nem engedek? Félek attól, hogy a gyerek elkezd ordítani. Ha azért engedek, mert nem akarok „háborút”, akkor rossz szülő, rossz nevelő vagyok. Akkor nem az történik, ami a gyereknek jó; akkor átengedem a nevelést egy olyan kiskorú értelemnek, amely nincs öt éves. Ki engedné át a gyerekének nevelését egy kis butuskának? Amikor a gyermekeinkkel szemben a sarkunkra állunk, nem vagyunk soha hangosak, hanem következtetések. Amit mondtunk, meg kell csinálnia. Ha nem

akarjuk igazán, hogy megcsinálja, akkor ne is mondjuk. Ezért az alapelvünk: Csak kevés parancs és utasítás! De gondoskodjunk arról, hogy azt a kevés utasítást mindig végrehajtsák. Ha eltűröm az engedetlenséget, akkor veszítek a tekintélyemből. Ha egy gyerek ezt vagy azt csinálja, és azt mondom: „Hagyd abba!” – a gyerek tovább csinálja. Még egyszer mondom: „Hagyd abba!” – de a gyerek tovább folytatja. Még egyszer mondom: „Hagyd abba!” – minden eredmény nélkül. Ha akkor elegendő van és nem szólok többet, akkor veszítettem a tekintélyemből. És a gyerek nyert tekintélyt. Mert világossá vált, hogy a gyermek ellen a szülő nem tudott nyerni.

Nem is kezdek kiabálni, hogy hagyd abba! És nem is haragszom. A nevelés egyszerűen munka. Például a gyerekek a szőnyeg rojtjait tépdési. Először is meg kell gondolnom, mondjam-e neki, hogy hagyja abba, vagy ne. Ha elhatározom, hogy szólok neki, és a gyerekek nevetlen, akkor ez kb. tízperces munkát jelent. Az nem baj. Akkor egész nyugodtan azt mondom: „Te, gyerek, azt nem akarom!” A gyerek csinálja tovább. Egész nyugodtan mondom újra: „Légy szíves, hagyd abba, azt nem szeretném!” És még egyszer, és még egyszer. És magamban számolok. Kezdetben kb. ötvenszer el kell mondani. Ez nem baj, ez egy ilyen munka. Tehát nem hagyom abba, míg a gyerek nem fogad szót. Közben szól a telefon, de nem megyek a telefonhoz. Csöngetnek, nem megyek az ajtót nyitni. Ez most éppen egy ilyen munka. Ha a gyerek ezt tudja, és ezt a cselekedeteim által tudja, nem a szavaim által, akkor a harc egyre kevesebb ideig tart. Egyszer egy előadásban is elmondtam egy ilyen esetet. Arról volt szó, hogy a kis Pétert este ágyba kell küldeni. Ez nálunk Ausztriában és Németországban nagy probléma. A gyerekek nem akarnak az ágyba menni. Nem akarnak! Pedig mi igazán akarunk, a gyerekek azonban nem.

Azt mondtam: „Péter, itt az idő, le kell feküdnöd.”

Péter válaszolt: „Mindjárt!”

Mit csinálok erre én?

Újra szólok: „Péter, itt az ideje, hogy ágyba menj!”

– „Péter! Itt az ideje, menj az ágyadba!”

„Nem!” – mondja Péter.

Mire én: „De igen, Péter!”

– „Mindjárt megyek, csak még ezt befejezem!”

– „Péter! Menj az ágyba!”

Most megszólal a telefon.

Péter mondja: „Telefon!”

Hagyjuk, hogy csörögjön a telefon, kitartóan folytatjuk: „Menj aludni!”...

Fél év múlva megint ugyanabban a szülői körben voltam, bár más szülők is jelen voltak. Megint beszéltem erről. És akkor egy fiatal apa megjegyezte: „Az atyának igaza van. Mi ezt kipróbáltuk. És számoltunk. Az első este pontosan ötvenszer el kellett mondani. Ma már harmadikra, negyedikre megy.”

Az ember nem gép. Az embert nem lehet bekapcsolni. Három, négy felszólítás, ez jó. És jó, ha előre figyelmeztetjük is, hogy ez jön: „Péter, 10 perc múlva itt az ideje a lefekvésnek.” Következetesek vagyunk és nem haragszunk. Elég, ha csak kevés ilyen utasítást adunk. De ha utasítunk, gondoskodunk róla, hogy az utasítást végrehajtsák. Ez nem mindig lehetséges ebben a hosszú formában. Például ha a vonathoz megyünk és a gyerek nem akarja a kabátot felvenni. Ha a tekintélyünk idővel elég nagy lesz, akkor ez is gyorsabban megy, rövidebb ideig tiltakozik.

Mindezt nem lehet csak úgy mellékesen csinálni. Ezért mondtam, hogy nem vesszük fel a telefont. Ez egy olyan folyamat, aminek teljesen odaszentelem magamat. Éppen olyan fontos, mint a többi fontos munkám. Vigyázat, a gyerekek a szükséghelyzeteket ki is használhatják. Egyszer találkoztam egy vak fiatalemberrel, aki egészen nevetlen volt. A szülei egy ifjúsági otthont vezettek és az ott megforduló fiatalok mind őt sajnálták. Állandóan központban volt és ez elrontotta a jellemét. Láttam, hogy bánt az édesanyjával. Mint egy utolsó mosogatóronggyal. Szegény volt, mert vak volt, de még szegényebb volt azáltal, hogy a saját önzésének volt a rabszolgája. Az önzés uralkodott rajta. Ha egy gyerek beteg, persze uralkodhat egy kicsit az édesanyján. Ez egy különleges helyzet. És általában élvezik is ezt a gyerekek. Trónolnak az ágyban mint egy király. Ez egy régi elv, hogy a gyerekek, amikor segítségre szorulanak, különösen is uralják a szüleiket. Különösen magukra vonják a szülők segítőkészségét. Ez azzal függ össze, hogy Istenhez hasonlóak vagyunk. Mi is, ha a Jóisten előtt gyengének mutatkozunk, azt mondjuk, ilyen vagyok, akkor mi is magunkra vonjuk Isten irgalmasságát, segítőkészségét. A szülők hasonlóak Istenhez, hasonlóak a reakcióik is, ha átélik gyerekük nyomorúságát, betegségét, akkor ez megindítja a segítőkészségüket, irgalmukat. Isten mindig irgalmas, de ő követel is tőlünk. Mégpedig nagyon sokat követel. A kis Marcitól megköveteli, hogy a rossz látásával éljen és bízik abban, hogy ez megy neki. Erre egyikünk sem lenne képes. Egyikünknek sem jutna eszébe, hogy egy ilyen helyzetet szánjunk neki, hogy ez így legyen vele. A Jóisten ezt megteszi. Azt mondja: te ezt meg tudod csinálni, elég erős vagy hozzá. Megkapod tőlem az erőt ehhez. Hiszek abban, hogy gyermekeimben isteni erő van.

Hogyan bánjunk a gyerekekkel, mikor 3-4 évesek, illetve 14-15 évesek? Az első és a második dackorszakról beszélünk. Ezekben az életszakaszokban a gyerekek ellenállásra van szüksége. Szeretetteljes ellenállásra van szüksége. Az a helyzet, hogy a gyerekben ekkor nagyon sok ösztönző erő jön létre. Most először a 3-4 évesekről beszélek. A nevelőnek ezeket az erőket magára kell vonnia. Gondoskodnia kell arról, hogy a gyerek a haragját őrá, a nevelőjére irányíthassa. Tehát nemcsak kedvesen fordul a gyerek felé, annak ellenére, hogy az kellemesebb, hanem magára vonja a gyerek haragját, mert akkor belsőleg megnyugszik a gyerek. Ha ezt nem teheti vagy nem teszi, akkor ez a

belső ösztönző erő a gyereket összevissza rángatja. Tehát segítenem kell a gyermekemnek, hogy ezt a hajtóerőt magában elrendezze. Egy kis példát mondok: Meglátogattam egy családot. A 3 éves Kristóf a padlón ült és mondta: „Nem!” Édesanyja mondta: „Gyere ebédelni!” – „Nem!” – Ez szép volt. Erős kis ember. Ebéd után a heverőn ültem. Breviáriumot imádkoztam. Kristóf jött és nézte, mit csinálok. És aztán el akart menni. Hátulról elkaptam a nadrágtartóját. Erős nadrágtartó volt. Azt mondta: „Engedj el!” Én mondtam: „Nem!” Kristóf: „Engedj el!” Én: „Nem!” Kb. három percig ment ez így. Amikor az ellenállása gyengült, akkor elengedtem. Öt perc múlva újra itt volt Kristóf. Hátrafelé jött hozzám, a válla fölött figyelt engem. Elkaptam. Akkor mondta: „Engedj el!” Most szépen mondta, már játék volt.

CSALÁDNAPOK

Óbudavár, 1989. június 25 – 30.

Korszellem és a kor szeleme

Kedves Családok! Közöttünk, a népünkben egy bizonyos fölkerekedési, elindulási, újrakezdési hangulat van. Ehhez a hangulathoz egy isteni kezdeményezés is kapcsolódik. A mi feladatunk a szellemek megkülönböztetése. Kantenich atya meg szokta különböztetni a korszellemet és a kor szellemét. Korszellemnek nevezzük azt, ami általánosan elterjedt a sok negatív elemmel együtt. A kor szeleme az, amit Isten a kor által mondani akar nekünk.

Megfigyelhetjük, hogy nagy az érdeklődés minden iránt, ami nyugatról jön. Egyféle messiási várakozás. Ez a várakozás ráirányul a nyugat sokféle szellemi termékére is. Például a „Klinika” („Schwarzwaldklinik”) tv-film sorozatra. Itt a nyugati viselkedést mint nagy példaképet mutatják be. Ahogy beszélnek, ahogy a házasságban élnek, ahogy válnak, ahogy a szabadidejüket töltik, ahogy a hivatásukat ellátják, amilyen a gyerekek iránti beállítottságuk, ahogy a vallásosságukat élik. Talán Isten is ott rejtőzik emögött. De még inkább annak a megérzése, hogy egy új világ született, és nem lehetséges az idő kerekét visszafordítani. Az az érzésünk, hogy a kommunizmus évtizedeken át akadályozott bennünket. Az az érzésünk, hogy nem történt meg, ami megtörténhetett volna. Most bizonyos késztetésünk van arra, hogy behozzuk, amit elmulasztottunk. Ez a jelenség az egyházban is fel fog erősödni. A jelenlegi vallási rendszer alternatívája a múlt egyháza volt. Azt szembesítettük vele, azal hasonlítottuk össze. Az egyházat mint a szabadság fejét tekintettük. Nem sokat gondolkoztunk azon, hogy az egyház föl van-e készülve erre a váltásra. Ha régebben sokan elfordultak az egyháztól, akkor azt mondhatták, a politikai rendszer a hibás, vagy az iskola ateista nevelése a felelős. Ebből a helyzetből nézve kicsit csodálkozunk azon, ahogy kinéz az egyház nyugaton, ahol pedig minden lehetősége megvolt az elmúlt évtizedekben is. Bécsben vannak városrészek, ahol a katolikusok 5%-a jár csak templomba. Ez azt jelzi, hogy az egyház az új, modern világ kérdésére még nem tudja a választ. Ezért sokan visszafelé orientálódnak és azt szeretnék, ha visszaállítanák a zsinat előtti egyházat. Ez nem segít.

Mi Kantenich atyával a legújabb koron tájékozódunk. Egy új világ van születőben és most a változás időszakát éljük. Hogyan néz ki ez az új világ? Egy új ember van és ez az ember szabad. Tud saját magával rendelkezni. Természetesen sok butaságot csinál, de tud magával rendelkezni. Erre az új világra egy új közösség is jellemző, ez az új közösség, társadalom úgy jön létre,

hogy az emberek egymásra találhatnak és egymást elfogadják. A saját eredetiségüket kibontakoztatják és a másik eredetiségét elismerik, értékelik.

Korábban, hosszú korokon át voltak olyan közösségi képződmények, amelyek tartósak voltak. Például a falunkban évtizedeken át nem változott semmi. A családok együtt maradtak, megvoltak a meghatározott munkaterületek. Ma a falubeliek is egyszer itt vannak, máskor ott. Nem számolhatnak már azzal, hogy egy szilárd közösségi képződmény befogadja, hordozza őket. Gyökértelenné váltak, ma itt vannak, holnap máshol.

Fönnáll annak a veszélye, hogy a szilárd, tartós közösségi képződményeket a pillanat élménye váltja fel. Véletlenszerű találkozások, ismeretségek, amelyek jönnek-mennek. Sok gyerek bensőségebb kapcsolatban van sok tv-figurával, mint az élő társaival. Nem mehetünk vissza a háború előtti Magyarországra, hanem egy új Magyarország felé megyünk, és ez a szeretet Magyarországa lesz, ahol az emberek találkozhatnak egymással, ahol a másikat elismerik, ahol barátságokat kötnek, ahol az emberekből közösségek jönnek létre, melyekhez kötődnek. Érzik ugye, családokról beszélek, mert az embernek az a képessége, hogy kötődni tudjon, a családban formálódik. Az eljövendő világ meghív bennünket arra, hogy a családban éljünk, és hogy a családunk sok kicsi és nagy dolgot felfedezzen és örülni tudjunk neki. Mi a teendő? Odafordulunk egymáshoz és egyre inkább bizalmas belső viszonyba kerülünk mindazzal, ami a másikhoz tartozik, ami vele történik. Mint család, a saját tv-regényünket éljük. Az nem elég, hogy együtt vagyunk és néha játszunk egymással, ha nem jön létre az együttélésünk történelme. Ha az élet apró eseményeit megfigyeljük, akkor az élet egy kaland. De ha a kinti életet egyszerűen feldolgozás nélkül beengedjük a családunkba, akkor tönkremegy a családunk. Hány látogatót bír ki a családjuk hetente? Képzeljék el, ha minden nap egy másik család jönne vendégségbe. De ez nem elég, gondoljanak bele, ha minden család új játékot játszana velünk. Az egyik bűnügyi játékot a padlástól a pincéig, a másik melodramatikus színházat veszekedéssel és kibéküléssel, a harmadik azt mondaná: veszek egy házat, a negyedik: most eladom a házam, az ötödik azt mondaná: most valaki beteg lesz és szirénázással a kórházba vinnék, hatodik alkalommal az a téma, hogy a gyerek megbukik, és mindez egy hét alatt. Ez egyheti közönséges tv-program. Közben többször közlik a világ végét. Tudatában vannak annak, hogy az utolsó fél évben hányszor jött a hír, hogy Magyarországot megmentették? Hogy most jön a nagy dolog, valami más jön? Egyik hír ömlik ránk a másik után. Ez mind szép, de közben elfelejtünk élni. Ami a szívünkben történik, azt mások irányítják. Kantenich atya azt mondja, hogy úgy „élnek bennünket”. Élünk vagy élnek bennünket? Egy új Magyarországért élünk, vagy pedig az újdonságok élnek minket? Egy schönstatti család él. Mi élünk.

Mi a szülők feladata? A szülők segítenek a sok benyomás feldolgozásában. Feldolgozzuk a kívülről jövő benyomásokat azzal, hogy beszélünk róla egymással.

Másodszor: egy saját értéktudatot alakítunk ki. Nekünk erre nincs szükségünk, mi itt vagyunk egymásnak. Ne fogadjon be a család több vendéget, mint amennyit meg tudnak emészteni. Ez az emésztő kapacitás kérdése. Emésztés alatt azt értem, hogy beszélünk egymásnak arról a dologról.

Aki az emberi lelket ismeri, az ma a következő folyamatot látja: A nem szeretett zsarnokságot lerázzák és egy új zsarnokságnak hódolnak be. Ez az új sokkal hatalmasabb, mert sikerül neki az emberek szívét megnyerni. Így aztán készségesen követjük őt. Elgondolkodtak már azon, hogy az orosz fiatalok miért akarnak Levis farmert? Ennek semmi köze sincs az anyaghoz, a minőséghez. Miért fontos a magyar fiataloknak, hogy a pulóverükre rá legyen írva: „Boss”? Azért, mert van egy hatalom, mely képes az emberi szíveket irányítani. Van elég pénze ahhoz, hogy tervét megvalósítsa. Ez a hatalom képes elhitetni, hogy a Levis vagy a Boss jobb. Nyugaton ez az elcsábítás már elég nehéz, mert nagyon sok a konkurens. Itt egyszerűbb, mert az emberek olyanok, mint az újszülöttek. Eddig csak a hivatalos propagandát ismerték, és az rossz volt. Nemcsak tartalmilag volt rossz, hanem a reklámszakma szempontjából is gyenge volt. Jó lesz tehát, ha közösségünket kicsit összezárjuk, és gondosan figyelünk arra, hogy miféle befolyások, benyomások akarnak nálunk érvényesülni. Jó lesz tudatában lenni annak, hogy milyen gyorsan függőségbe kerül az ember ezektől a dolgoktól. Azok mögött a szellemi termékek mögött, melyeket nyugatról vásárolunk egy program áll, a fogyasztó ember programja. Ez azt mondja, hogy az az ember, akinek sok dolog van a birtokában, értékeesebb. A modern ember személyes nagysága attól függ, hogy milyen értékek birtokában van. Ez egy új emberkép. Azok az emberek, akik a filmeket írják, ezeken a képeken orientálódnak. A szereplőknek értékes dolgokat adnak a kezükbe. Ez nem más, mint árupropaganda sztoriba öltöztetve. Ezt nem mondják ki. Minden kapható, hiánycikk nincs; aki nem halad a divattal, az nem is ember. A sok anyagi érték birtoklása kötelező. Akinek bizonyos dolgok hiányoznak, a többiek megvetését kapja. Ezt érzi gyereünk is az iskolában, amikor megkérdezik tőle: „Jé, neked nincs?”

Az öröm forrása

Hogyan bánjunk a dolgokkal, hogy alakítsuk az életünket? Hol vannak életünkben az öröm forrásai? Az öröm forrásai bizonyos dolgok birtoklásában vannak, vagy abban, amit cselekszünk? Kint van egy doboz fakockákkal. Ha a gyerekeket odahívják, ők elkezdenek velük játszani. Honnan származik az örömük? Saját magukból. Ha csinálunk valamit az építőkockákkal, akkor az

öröm saját magunkból jön. Honnan jön az öröm a mi családukba? Abból, azáltal, hogy valamit csinálunk, vagy onnan, hogy valamit készen veszünk? Ma mindent meg lehet vásárolni. Aki utazást vásárol, az elmegy a buszig és nincsen semmi tennivalója, mert az utazási iroda mindent megtesz helyette. Egy hét múlva ugyanazon a helyen kiszáll, közben volt repülőgépen, hegyi vasúton, víz alatt, evett és ivott, zenét hallgatott, sok mindent látott, kalandot élt át. Mások megtervezték neki és kézen fogva vezették. Bécsben vannak szabadidőhelyek, ahol sok ember van. Ha száz méterrel odébb megyünk, az erdőben találjuk magunkat teljesen egyedül, mert az erdő nincs a programban. Ha egy nagy táblát csinálunk, amelyre felírjuk, hogy kalandút, menjen száz méterrel előre az erdőben, csodálatos dolgokat fog átélni, de ne szóljon senkinek, akkor mindenki az erdőbe megy. A magyarok vásárolnak nyugaton, amennyit csak tudnak. Honnan jön a mi örömünk? Abból, amit vásárolunk, vagy abból, amit csinálunk? Ezt jó lenne tanulni! Ajánlhatnánk a nyugati turistáknak foglalkozást, hogyan kell a fával dolgozni. Biztosak lehetünk abban, hogy semmi olyat nem fognak csinálni, amit nem mondunk nekik.

Mi saját magunk alakítjuk az életünket. Nem a konzervdobozból vesszük a barátainkat. Tévednek, akiknek maguktól semmi nem jut eszükbe. A gyerekekkel való bánásmódhoz szükségünk van néhány hatásos szóra. Amikor beszélnek a fiatalokkal, akkor ilyen szavak hatásosak lehetnek. Vagy ha azokról a dolgokról van szó, amit meg lehet vásárolni. Azok számára, akiknek saját maguknak semmi nem jut az eszükbe, a megvásárolható dolgok nem rosszak. Nem mindenki olyan okos, hogy tud magával valamit kezdeni. Nekünk nincs rá szükségünk. Hogyan alakítsuk az életünket? Olyan életet éljünk, ahol az alkotó erő nagy, és mi magunk csinálunk valamit, vagy olyat, ahol kész dolgokat vásárolunk? A veszély a következő: A mi generációnk még sok mindent csinál maga. Házakat építünk, vezetékeket rakunk le, ajtókat rakunk be. Nagy örömünk volt ebben, de bele is fáradtunk. Mivel ellátjuk gyerekeinket mindennel, hogy ne legyen semmiből sem kevesebb nekik, mint a többi gyereknek, azt gondoljuk, nekik majd jobb soruk lesz, mint nekünk. És azt gondoljuk, hogy mi is megérdemeljük öreg napjainkra, hogy egy kicsit elengedhessük magunkat, hogy „jobb legyen a sorunk”.

Itt a Szűzanya a háziszentélyben nagy szerepet játszik. Neki ajándékozunk az áldozatainkat. Ha egy utazást tervezünk, azt is neki ajándékozhatjuk. Ha vásárolunk egy utazást, azt nem lehet odaajándékozni. Ha végigjárók egy olyan utat, ahol sok mindent kell csinálni közben, ezt neki ajándékozhatom. Ha főzök, takarítok, ha játszunk egymással, azt neki ajándékozhatom. Ha csak úgy megveszek valamit, nincs mit ajándékozni. A Szűzanya az alkotó emberrel áll kapcsolatban, őt veszi célba. Azt az embert, aki szeret. Ha odafordulunk egy másik emberhez, azt neki ajándékozhatjuk. Ha szakítunk valaki számára

időt, egymásra vagy gyerekeinkre, azt odaajándékozhatjuk. Mindent, amivel a másikhoz fordulunk, amit egymásért teszünk, odaajándékozhatunk.

Két nagy vonalunk van:

– A másikért élünk: érted, a másikért, a közösségért, a barátokért.

– Gondoskodunk arról, hogy önállóan, alkotó módon hozzunk létre valamit, amit a Szűzanyának is odaajándékozhatunk!

Megkérdézzük magunktól, hogy mit jelent a házasság a modern világban? A házasság az a hely, ahol örömet élünk át, örömünk telik egymásban. Te vagy a felelet a szívem vágyódására. Számomra Te az öröm forrása vagy. Ezt a feleletet Isten adja, ezért Isten jó. A gyermekeink jelei ennek az egymásban való örömünknek, és követelik az erőnket. A mi eszményünk: egy kis örömvilág felépítése. Egy olyan világ, melyben az erők alkotó módon kibontakoznak. Olyan világ, ahol a család egyes tagjai örömet lelik egymásban, örülnek, hogy vannak. Az ember örül annak, hogy van. Örül, hogy valami szépet csinálhat. Örül, ha mások örülnek annak, hogy ő van. Örül, ha átéli, hogy Isten örül az ő létezésének. Ezért bízunk egymásban. Ez a bizalom felemel, erőt ad nekünk. A látogatóink, amikor elmennek tőlünk, jobban hisznek magukban, mint előtte, mert mi örömünket leltük bennük. Örülünk egymásnak és hiszünk a másik képességében, és ezért sokat követelünk egymástól. Tudjuk, a másik képes ezt teljesíteni. A követelés a bizalomban gyökerezik. Hiszem, hogy képes vagy erre. Ez a bizalom erőssé tesz minket. Az örömnek egy háza a miénk. Az öröm egész apró dolgokban keletkezik. Ha valami egy személy szívéből jön, az egész apróság is lehet, mégis egy egész személyiség van mögötte. Így van ez a kezünk munkájával. Egész sok apró dologban fejeződik ki a szívünk. Nem csak szóban, beszélgetésben jut kifejezésre a szívünk. Megvan annak a módja, hogy hogyan fordulunk oda egymáshoz. Este odajövünk a Szűzanyához, oda-
hozzuk neki azt a nagyot, amit csináltunk. Ha beteg vagyok és panaszkodás nélkül szenvedek, akkor elértem valamit. Ha gondozóimhoz barátságos vagyok, akkor tettem valamit. Ha petrezselymet szórok a levesbe, hogy szebb legyen és vitamindús, akkor jó dolgot hoztam létre. Odajövünk a Szűzanyához a háziszentélybe és mutatjuk neki: Nézd, ezt csináltuk! Akkor könnyű nekünk az egész életünket isteni fényben látni, mert Ő is örül nekünk. De követel is tőlünk valamit, mert képesnek tart minket rá. Ezért jön sok nehézség, melyek által növekszünk és a házunk sokak otthonává válik. Idejönnek az emberek és egy szépen kialakított világot találnak. Meglátják azt a módot, ahogy érintkezünk egymással, ahogyan ünnepeljük az egyházi évet, amilyen a napirendünk. Mindenütt alkotó módon működő kezeket éreznek. Mindenütt a kis dolgoknak a szeretetét és örömét érzik. Szívesen bízzák rá magukat erre a házra. Mi segítünk nekik abban, hogy ők maguk is az öröm házához hozzák létre. Ahol öröm van, ott közel van a szeretet. Mivel az öröm nem süllyed el a szomorúságban, hanem el tud szakadni a saját maga körüli keringéstől és egy tárgyhöz vagy

egy emberhez fordul oda. Ezért van szüksége az örömnnek a szeretetre, mint állandó forrásra. Vagyis nagy szeretetben él a dolgok és az emberek iránt úgy, hogy a dolgokat alakítja. A fát megmunkálja, az embereket is megmunkálja. Nem hagyjuk őket ott, ahol vannak, az önzésükben, szomorúságukban, felületességükben. Megmunkáljuk őket. Akkor még a tetejére jön egy kis „petrezselyem”.

A tömeggel szemben

A kor eseményein át a Jóisten szól hozzánk. És mit üzen nekünk a Jóisten? Építsük a saját közösségünket, a családunkat és szakítsunk időt egymás számára. Keressük az örömet az egymással és a többi emberrel való találkozásban. Ne azt az örömet keressük, amelyben a tömeg nagy óceánja úszik, különben elveszítjük saját magunkat. Ez a mostani fejlődésben, a dolgok alakulásában a démoni elem, hogy az ember teljesen függővé váljon attól, ami rajta kívül történik. Azoktól az emberektől, akik programokat készítenek a számára. Isten azt mondja ezért nekünk: Az új Magyarország azáltal jön létre, hogy élő közösséget alkotunk a családon belül. Nem is hiszik, hogy milyen erősek a befolyások. Hogy mennyire függővé válunk holnap mindattól, amit a többiek csinálnak. Hogy mennyire fognak a gyerekeink a hatalmasok füttyszavára, sípszavára táncolni. Gyerekeink az akaratuk ellenére orosz tanultak. És sok órán keresztül tették, amit nem akartak csinálni. Mindezt a szabadság hiányának tartották. Holnap azonban a gyerekeinknek a fülében gomb lesz, és órákon keresztül ritmikus mozgásokat fognak végezni. És néhányan még az utcán sem fognak lemondani erről a gombról. Ez lesz az igazi rabszolgaság. És ezt önként, szívesen fogják csinálni. Az életük sok óráját fogják így elveszíteni, melyet valami nagy dologra használhattak volna fel. Az érzelmi életünk külső kormányzása, vezérlése nagyon kellemes, de halálos. A gyerekeink sok más dolgot is meg fognak tanulni, de nem fogják megtanulni, hogyan lehet egy társkapcsolatot létrehozni, folytatni, élni. Meg fogják tanulni, hogyan használják a dolgokat saját szórakoztatásukra, és meg fogják tanulni, hogyan használnak ki más embereket. Ezért mondja nekünk a Jóisten, hogy egy olyan új embert szeretnék, akit nem kívülről vezérelnek, hanem aki azt csinálja, amit személyesen ő akar. Aki személyiségének a magvából cselekszik. Akinek az ösztönei, szenvedélyei egy nagy eszményhez kötődnek. Ez nekünk szól. Ez áll a mi kapcsolatunkra, a dolgokkal való bánásmódra. Tehát nem elég, hogy az önevelésünket az akaratunkkal irányítsuk. Holnap az érzelmi életünket kívülről fogják vezérelni. Ezért meg kell tanulnunk, hogy a bennünk lévő érzelmi mozgásokat magunk vezéreljük, azaz meg kell tanulnunk magunktól kérdezni és felelni: Milyen szeretnék lenni? Keressük a személyes eszményünket. És ez a személyes eszményünk nemcsak a mi programunk, hanem a szívünk vágyódásának a kifejezése is. Nemcsak az értelem és az akarat a fontos, hanem a szí-

vünk is. Milyen szeretnék lenni? Mi szeretnék a többi ember számára lenni? Mi szeretnék Isten előtt lenni? Fogunk egy darab papírt és felírjuk rá a válszokat. És nem kérdezzük meg, hogy ez lehetséges-e? Hanem a vágyainkat kutatjuk. És akkor felfedezzük az ösztöneink indíttatásait. És felfedezzük, hogy mi a Jóisten szándéka velünk, mert őtöle jönnek a szívünk rezdülései, vágyódásai. Ami minket belülről mozgat, az tőle jön.

Hogy kicsit képben fejezzem ezt ki: Előttem az a kép lebeg, hogy anya akarok lenni, sok gyermek anyja. Gondoskodni szeretnék róluk. És egészen az övéké szeretnék lenni. Szeretném az életemet áldozni értük. Minden embert, akivel találkozom, úgy szeretnék befogadni, mint egy anya. Olyan szeretnék lenni, mint a Szűzanya, minden ember anyja. A Szűzanyával a keresz alá szeretnék menni. Az enyéim „papi anyja” szeretnék lenni. Ez azt jelenti, hogy ha direkt nem tudok értük semmit sem tenni, akkor áldozatot akarok értük hozni.

Egy másik kép: Másokat vezetni szeretnék. Papjuk szeretnék lenni. Tartást szeretnék nekik adni. Gondoskodni szeretnék arról, hogy jól tudjanak élni. Időt szeretnék szakítani számukra. Azt szeretném, hogy otthon legyenek nálam. És hogy jól érezzék magukat nálam. Szeretném értük a keresztet hordozni. Mint ahogy Krisztus hordozta a keresztet minden emberért. Királynő szeretnék lenni, aki a fellépésével meg tud változtatni egy miliót, környezetet. Aki a környezetében felébreszti a nemes erőket. És akiből valami kisugárzik Isten örök szépségéből.

Apostol szeretnék lenni, aki egyszerűen elhasználódik Isten országa érdekében. Aki nem kérdezi, jól megy a sora vagy sem. Hanem aki azt kérdezi: Mi jó a szent város számára?

Fény szeretnék lenni, aki ebben a kusza környezetben másoknak mutat utat. Azt szeretném, ha Isten világossága rajtam keresztül világítana, és összekötné az embereket a Jóistennel. Olyan szeretnék lenni, mint a föld, mely hordozza a többieket és maga el van rejtve, nem veszik figyelembe. Mely ismét és ismét alkotó terméket hoz létre. És megajándékozza vele az embereket.

Ketten is kereshetjük az eszményünket. Számunkra, mint házaspár számára. Értik? A tömegember ellenképéről van szó. Arról az emberről, aki saját eredetiségét tudatosan kiműveli. Ezt korábban is tették az emberek. Assisi Szent Ferenc más volt, mint Loyolai Szent Ignác. És Lisieux-i Kis Szent Teréz valaki más volt, mint Árpád-házi Szent Erzsébet. Az egyik élete teljesen rejtett volt, a másik a környezetét a legjobb tehetsége szerint a feje tetejére állította. Hol van ma Kis Szent Teréz, hol van ma Szent Erzsébet?!

Volt, nincs! Minden szent egy eredeti személyiség. Ma az eredetiségnek azonban rendszerré kell válnia, amely minden keresztényre kiterjed. Különböben, akik a tömeget vezérlik, erősebbek lesznek. Jó szándék és akarat önmagában ma már nem elégséges. A harc az ösztönerőkért megy. A tömegek vezérlésének nagy mesterei az embereket ma az ösztöneiknél fogva vezérlik.

Például egy orosz fiatal számára a Louis Jeans farmerral egy ember képe jelenik meg. Annak az embernek a képe, aki meghódította a vadnyugatot. Aki szembeszállt, dacolt minden nehézséggel. Aki egy kocsisor élén lovagolt és harcolt az indiánokkal. Aki a földet termővé tette, aki a farmját felépítette. Tehát amikor egy ilyen Louis Jeans farmert lát, mindez felelevenedik számára. Ő is szeretne ilyen lenni, ilyen nadrágot viselni...

Mi az, ami bennem megmozdul, amikor kimondom: a mi családunk. Kik vagyunk mi? Talán mi is egy új világ telepesei vagyunk...

Az ösztönerők e területéért megy a jövőben a harc. Mi is fel akarjuk fedezni ösztöneinknek ezt a sajátos világát. Milyen szeretnék lenni? Nem arról van szó, hogy milyeneknek kell lennünk. Nem, nem! Hanem, hogy milyenek *szeretnénk* lenni? Mik szeretnénk lenni mi, ketten? Mi után vágyódik a szívünk?

- A mennyei Atya szomorú fűzei?
- A mennyei Atya sas-párja?
- A mennyei Atya farkasai?
- A mennyei Atya szegfűi?

Van talán a Szentírásnak egy képe, amely mindkettőnket megragad:

- Jézus lecsendesíti a háborgó tengert
- Jézus meggyógyítja a vakot
- Jézus megdicsőül a szent hegyen.
- Jézus legyőzi a halált a feltámadásával.

Van talán a Szűzanyának egy képe, mely belülről megragad minket?

- A gondoskodó anya a kánai menyegzőn.
- A Szűzanya úton Erzsébethez.
- A Szűzanya hite életének sötét pillanataiban.
- A Szűzanya, aki szeret, egészen a keresztig.

Szívesebben mondják azt, hogy a Szűzanya a mi anyánk, vagy azt, hogy a Szűzanya a mi királynőnk?

Milyen szeretnénk lenni, mint házaspár? Milyenek szeretnénk lenni a gyermekeink számára? Milyenek szeretnénk lenni a többi ember számára? A Szűzanya a háziszentélyekben eredeti személyiségeket akar nevelni.

Néhány gyakorlati feladat:

- Hol tapasztaljuk magunknál a tömegtől való függőséget? Hol van nálunk erős beállítódás a kész termékekre: a szabadidős programoknál, az áru kínálatban?
- Mit teszünk a saját alkotó erőnkéből? Meg fogják állapítani, hogy nagyon sokat tesznek. Nem új dolgokról beszélek, csak ráterelem a figyelmet. Szeretném biztosítani, hogy alkotó kedvük ne menjen veszendőbe, nehogy holnap a

vett dolgok helyettesítsék. Nekünk van időnk a gyermekeink számára. Mit játszunk velük?

– Mit teszünk emberi kapcsolatainkért? Itt is észlelni fogják, hogy sokat tesznek. Ez a jövő magyarja. A jövő magyarjai alkotó személyiségek, nem pedig beidomított fogyasztók. A jövő magyarja olyan ember, aki barátságokat köt, akinek sok gyereke van.

– Milyen szeretnék lenni? Mi erre az én eredeti, saját válaszom? Talán beülök egyszer a templomba és a csendben megkérdezem magamat. Ki szeretnék lenni mások számára? És a szívemnek a rezdüléseiben, kívánságaiban az eredeti természet mutatkozik meg. Ezért ünnepeljük szívesen a születésnapot. A Jóisten ilyennek teremtett. Merre irányul a vágyakozásom? Ez egy fontos kérdés. És ki a feleségem?

– Milyenek szeretnénk lenni mi ketten együtt?

Kérem szépen, tessék elkezdni itt a családnapokon és nem várni, mert ott-hon nehezebb lesz elkezdni. Így fogjuk megtalálni az eszményünket, a családjunk eszményét. És az fontos. Tudjuk, hogy ez vagyunk mi. Ez különböztet meg minket a többiektől.

Érzik talán már minden egyházi munkának a problémáját? Ha az egyházi munka az embereket tömegként kezeli, befolyásolja, akkor pillanatnyilag nagy sikere lehet. De Kentenich atya azt mondja, hogy a vallásos tömegember olyan, mint a „Galvani békacombja”. Ha nincs áram, már nem rángatózik. És ha van áram, rángatózik. Nem nehéz a békacombokat árammal rángatóztatni, de az nem segít. Mert az élet valóságos problémái a szívünk erejét hívják ki.

Öt feladat elég. Tessék, kezdjenek el újra egymással beszélni. Szakítsanak időt egymás számára. Talán a gyerekek megint egy kicsit a „hűtőszekrényben”. Ugye mindenki tudja, mit jelent ez?

Megtisztulás és engedelmesség

Kedves Családok! Együtt élünk a Szűzanyával. Kérjük, hogy jöjjön a házukba, mire ő azt válaszolja: „Bizonyítsátok be először, hogy valóban szerettek!” És mi bizonyítjuk, hogy szeretjük őt sok apró, kicsi tettel. A munkánkhoz fordulunk és azt jól csináljuk. Gyermekeinkhez fordulunk és szakítunk időt a számukra. A társunkhoz fordulunk és figyelünk rá. Most egy kicsit a házastársi beszélgetésről szeretnék beszélni.

A Jóistent megtaláljuk a Szentírásban. A mindennapi életünkben is találkozhatunk vele. De különösen érezhetően megtalálhatjuk a Jóistent a házastársunkban. Ez egy meghívás arra, hogy szakadjunk el saját magunktól, és Istenhez forduljunk. A lelki életéről szóló tanítás két nagy vonalat különböztet meg. Az egyik a megtisztulás vonala, a másik pedig az Istennel való egyesülés vonala. A kettő összetartozik. Ma a vallásos mozgalmakban van egy bizonyos

tendencia, hogy a Jóistennel szeretnének egyesülni anélkül, hogy megtisztítanák a szívüket. Ez sok szektára is tipikusan jellemző. És sok minden olyanra is áll, ami a katolikus egyházban történik. Nagyon sokat beszélnek az Isten szeretetéről. És egészen az Isten szeretetében élnek, és nem veszik észre, hogy becsapják magukat. Egy asszony azt mondta nekem egyszer: „A férjemet teljesen a Jóisten szeretetére bízta.” És ezt gyakran ismételte. Nem tudtam, mit akar ez jelenteni. Aztán kiderült, hogy mit akar. Kidobta otthonról a férjét, miközben a Jóisten szeretetére bízta. És végre így egészen szabad lett az asszony. Így mondta ő: „Teljesen szabad lettem, és a férjem pedig biztonságban van a Jóisten szeretetében.” Arra a kérdésre, hogy hol van a férje, azt felelte: „Azt nem tudhatom. Otthon van valahol a Jóisten szeretetében.”

Amit ez az asszony a Jóisten szeretetének tartott, az a saját önzése volt és semmi más. Természetesen ez a férj is otthon van a Jóisten szeretetében, a Jóisten szereti őt. Jézus a kereszten is a Jóisten szeretetében otthon volt. De amikor ez az asszony Isten szeretetéről beszél, akkor nem tudja, miről beszél. Hacsak az Istennel való egyesülés vonalát nézzük, és nem látjuk a megtisztulás vonalát, akkor könnyen összecseréljük a saját kívánságunkat a Jóisten kívánságával. A megtisztulás útján a legfontosabb, hogy elszakadjunk a beteges, önfejű akaratunktól. Arra hajlunk, hogy saját magunkat akarjuk. Az akarát egy törekvési képesség, szellemi törekvőképesség. És ez a törekvő erő egy célra irányul. És ez a cél lehet egészséges. Például az eszményünk. A Jóisten adta nekünk az eszményt, amely arról szól, hogy a Jóisten ilyenek és ilyenek akar engem.

De van a beteg akarás is, mely állandóan saját maga körül kering. És ezt nagyon nehéz megkülönböztetni. Büszkeségnek, hiúságnak is lehet nevezni. És ezt a problémát nem tudjuk a saját törekvésünkkel megoldani. Ez a legnagyobb probléma a vallásos életben. Ha a szenvedélyek betegek, lehet rajtuk dolgozni jófeltételekkel. De ha az akarát beteg, rosszra hajló, nem tud az ember semmit sem csinálni. Mert éppen az a szerv, amellyel dolgozni kellene, az beteg. És így az önfejűségből való gyógyítást magának a Jóistennek kell csinálni. Például ünneplem a szentmisét. Mint pap, mondhatom az átváltoztatás szavait. Lehet, hogy büszke vagyok, mert pap vagyok. És ez jó, ez lehet. Büszke lehetek. Hirdethetem az Isten szavát, Isten ígését. És mégis saját magam körül keringhetek.

Apostolkodhatok. Éjjel-nappal dolgozhatok a gyerekeinkért. Így is meglehet, hogy saját magam körül keringek, hogy mindenben saját magamat keresem.

Teljesen önzetlenül bevethetem magam a családi életünkben. És az az érzésem, hogy a legjobb szándékkal teszem. És mégis saját magamat keresem. Érzéseimnek a kibontakozását. Az atyai érzéseim kibontakozását.

Mindig újra becsapjuk magunkat. Például mindenképpen egy videót szeretnék. Akkor azt mondom, hogy az apostolkodáshoz van rá szükség, mert így valamilyen adást bemutathatok, amiről a többiekkel beszélgetni fogok.

Szent Pál azt mondja: Én, szegény bűnös ember. Ki szabadít meg ettől az emberi természettől? A jót, amit akarok, azt nem csinálom, a rosszat, amit nem akarok, azt csinálom (Róm 7,19).

Olvashatok egy vallásos könyvet. És alapjában azt a kellemes érzést keresem, amelyet a lelki olvasmány okoz. És a többi.

És ebben a szituációban küldi Isten nekünk a társunkat. És engedelmeskedünk a társunknak. Hallgatunk rá. És ezáltal elszakadunk saját magunktól. Egy beteg ember erre természetesen nem képes. De mi mindannyian egészségesek vagyunk. Szent Ignác az egész lelakiségét az engedelmességre építette. És Kantenich atya követi őt ebben. Számunkra az engedelmességnek különösen nagy jelentősége van. Feladom a saját akaratomat és engedelmeskedem. És ez a házasember számára is lehetséges. És az engedelmesség kölcsönös. Természetesen a családban kell valaki, akié az utolsó szó. Különben nem független a család. Ha az egyenjogúság elvét következetesen végigvívve például az apa és az anya nem egyeznek meg, hogy melyik iskolába járjon a gyerek, akkor bírósághoz kellene fordulniuk. Tehát ez által a család már nem lenne független, a társadalom egy függvényévé válna. Ezért szükség van arra, hogy a családon belül biztosítva legyen annak a lehetősége, hogy a döntés létrejöjjön. Kantenich atya azt mondja: a férfi, az apa a család feje. Övé a végső szó. Ezzel az apa egyszer egy évben élhet. Különben pedig engedelmeskedik a feleségének. Kölcsönösen engedelmeskedünk egymásnak. És gyorsan rájövünk, mely téren erősebb a társunk, mint mi. Tehát az az alapbeállítottságom, hogy figyelek arra, amit mondasz. És amit mondasz, az fontos nekem. Foglalkozom vele. Elgondolkodom, elidőzők felette. Komolyan veszem óvásodat, ezt nem csinálom. Ezért a beszélgetésben a legfontosabb az odahallgatás. Mégpedig a hívő odahallgatás. A társam mögött Isten van és Ő szól hozzám. Természetesen lehet mondani, hogy ez nem volt teljes, az nem volt teljes. De azután meg kell kérdeznem: Mi mozgatja a társamat, mi az ő célja, szándéka, szívügye? Mi foglalkoztatja őt? És azt befogadni! Nem elég, ha csak azzal foglalkozom, hogy milyen ügyesen mondta, fejezte ki magát. Hanem, hogy mi a szívügye? Ez a kulcskérdés. Meghallgatom a társamat. És meghallom a társam mögött a Jóistent.

Az egyházban néha különös jelenések vannak. Például a Szűzanya megjelent Lourdes-ban. Ez rendben van. Az is rendben van, hogy az emberek oda-mennek. De nekünk is megjelenik a Szűzanya minden nap. A társunk által szól hozzánk. De nagyon halkan beszél. Úgy, hogy elengedhetjük a fülünk mellett. És itt kezdődik a művészet a lelki életben. Annak a művészete, hogy meghalljuk a Jóisten szavát. Most képzeljék el, hogy ez kölcsönös. Ez a folyamat fon-

tosabb, mint minden más cselekvés, amit közösen végzünk. Bízvást félhetünk attól, hogy nem hallottuk meg Isten hangját. Ezért gyakran terméketlen volt a lelki életünk. Mert ugyan sok lelki könyvet olvasunk és sok lelki tanácsot hallgattunk meg, de Istent nem hallottuk meg, amikor hozzánk szólt.

Ezért mondjuk, hogy egyszer egy héten szakítunk időt arra, hogy beszélgessünk. És figyelünk arra, amit a társunk mond, mert akkor a Jóisten beszél velünk.

A beszélgetés nehézségei

Figyelmeztetek egy nehézségre. Vannak emberek, akik először gondolkodnak és utána beszélnek. Vannak emberek, akik előbb beszélnek, aztán gondolkodnak. Pontosabban, akiknek a gondolatai beszéd közben tisztázódnak. És egy olyan gondolat, mely csak azért hangzott el, hogy tisztázódjon, azt a gondolatot ne tekintse a társam Isten akaratának. Mert hiszen azt én sem úgy mondtam, mint megfontolt véleményt, hanem csak azért, hogy jobban megértsem az egészet. Tehát ezt is tisztázni kell, mikor a társunkkal beszélgetünk. Ha a társam olyan, hogy azt szokta meg, hogy a beszélgetés folyamán tisztázódnak a gondolatai, akkor inkább várok, hogy előjön-e ez a gondolat még egyszer. Ha hosszú időn át újra meg újra előjön, akkor valami szívügyről van szó. És ezt a különbséget lehet érezni, hogy a társam valamit ismételten felvet, vagy csak egyszer mondott valamit. Jó, hogyha ezt a szempontot is hozzáadjuk, amikor arról van szó, hogy milyen jelentőséget tulajdonítok a társam szavának. Amikor így beszélünk, hozzámondhatjuk: „Nem vagyok biztos benne, de szükségem van valakire, aki meghallgat. Szeretném a dolgot saját magam számára is tisztázni. Mi a te véleményed erről?” Más esetben pedig hozzámondom, hogy „ezt szívügyemnek tekintem” vagy „számomra ez gondot jelent”, „ez fontos dolog a számomra”.

Egy másik nehézség a beszélgetésnél. Vannak emberek, akik keveset beszélnek. És csak nagyon halkán. Lélektanilag halkán. Kimondják, hogy mi a szívügyük, aztán hallgatnak. Ha egy ilyen ember a házastársam, akkor magamnak is sokat kell hallgatni, különben sohasem értem meg azt, amit a társam gondol. Ha az első megnyilvánulásakor egy beszédfolyam árad ki belőlem, akkor nem tudok meg a társamról semmit. És a társam magányos lesz. Szeretne hozzám jönni, de ahelyett, hogy a kezemet nyújtanám neki, elmosom őt egy zuhataggal.

Egy harmadik probléma. A beszélgetés gyakran bújócska. Elbújunk nagy gondolatok mögé vagy a mindennapi élet problémái mögé. Elbújunk a foglalkozásunk mögé. Sokáig beszélünk arról, hogy milyen problémák vannak a világban, de nem beszélünk magunkról. Példa: Mi megszoktuk már azt, hogy azzal kezdjük a feldolgozást, hogy mi ragadott meg. Ez egy nagyon kemény

módszer, mert lerombolja a bűvőhelyeket. Néha előfordul, hogy valaki jön a körbe és bújócskát játszik. „Igen, lehet ezt így mondani, de nem kellene ezt is meg azt is még figyelembe venni?” Egy értelmző eszmecserénél ez a módszer helyes lehet. Ha disszertációt készítek, akkor sok érvet kell hozni az állítások alátámasztására. Akkor nem elég az, hogy ez megragadott, mert szép. Ezért nem adnak doktori címet. Aki doktori címet akar, annak egy pár ezer érvet meg kell fontolnia. A mi beszélgetéseink azonban mások. Arról beszélgetünk, ami személyesen megérint, és nem bújunk el. Néha a mindennapi élet sok apró problémája mögé bújunk. A beszélgetésnél tehát az az alapmagatartásunk, hogy azt mondom neked, ami engem belülről megérint. Ez is lehet egy kereszt. Ismét és újra bizalmat adok neked. Még akkor is, ha akárhányszor csalódom. A Szűzanya a háziszentélyben segíthet nekem.

Házi feladat: Nem beszélnének egymással a kettőjük közötti beszélgetésről? Beszélgetés a beszélgetésről. Mi a szép abban, amikor beszélgetünk egymással? A gyertya az asztalon? Mit szeretnénk kívánni magunknak a beszélgetésünket illetően? Tessék egyszer kimondani! Nem mindig hallgatni és a szomorú szívben sírni, hanem megmondani: „Szép lenne nekem, ha...” Tessék kimondani! Ez nem egyszerű. Szóljanak a Szűzanyának, hogy segítsen! Ne féljenek! És ne féljenek, hogy megsértik a társunkat. Természetesen megsértjük, fájdalmat okozunk, de az nem baj. Kentenich atya azt mondta: Igazi „knax” nélkül nincs egészséges „pax”. Mi a feladatunk? Knaxolunk (összezsapunk). Ez a fiatalok feladata, mi idősebbek imádkozunk. Tessék megmondani, mit óhajtok a házastársamtól a beszélgetésünk számára? Jó? Ez egy kicsit kemény, és lehet hogy valaki a vacsorára majd kék szemmel jön. És ha a barátaink megkérdezik, mi történt, ezt válaszoljuk: „Semmi különös, schönstatti család vagyunk és tíz perc beszélgetés volt. Nem akartok ti is schönstatti család lenni?” Fontos, hogy a megbeszélés során a lényünkben sok kék folt kijöjjön! Ez jót tesz. És mi van akkor, ha a párom valami olyat mond, ami fáj, amit nem akarok hallani? Én ilyen esetben azt szoktam mondani: „Ó, ez érdekes, tessék erről többet mondani!” Így a beszélgetésben megint a társamon a sor, kis időt nyerek, mi alatt az első ütéstől felocsúdok. Ez a módszer. De ezt be kell automatikusra gyakorolni, különben megráz bennünket.

Az alázat iskolája

Kedves Családok! Hogyha egy nagy eszmény van a szemünk előtt, akkor hamar bűnösökké válunk. Aki Isten előtt áll, kicsinek, gyarlónak érzi magát. Ez volt a Szűzanya életében is az alaphang. Isten nélkül kicsinek, gyarlónak érezte magát. A Magnificatban ezt ki is fejezi:

„...Isten letekintett alázatos szolgálójára... letaszította trónjukról a hatalmasokat, az alázatosokat pedig felemelte.” (Lk 1,46-55)

Mivel az eszményünk a Jóistentől származik, ezért az eszmény fényében gyarlónak látjuk magunkat. Úgy éljük meg magunkat, mint ahogy a Szűzanya élte meg magát a végtelen Isten előtt. Nem bűnösnek, hiszen bűn nélkül volt. De az volt az érzése, hogy minden, ami vagyok, az az irgalmas Atya ajándéka. A fiam is az Atya irgalmas szeretetének ajándéka.

Minél inkább előrehaladunk az életszentségben, annál inkább az irgalmas Atya ajándékának éljük meg magunkat. De egyúttal az Istennel nagynak és gazdagnak éljük meg magunkat, mint ahogy a Szűzanya mondja: „Boldognak hirdet minden nemzedék...” (Lk 1,48)

A lelki élet mesterei az alázat három fokát különböztetik meg. Kentenich atyának persze saját meghatározása van az alázatot illetően. Azt mondja: Nem elég az, mint eddig, hogy az ember kicsinek mondja magát. Azért nem, mert a modern ember nincs saját értékének tudatában. Ezért nem elég, ha azt mondjuk az embereknek: „kicsi vagy, kicsi vagy”, mert akkor hamarosan egy kisebbségi érzésekkel telt ember áll majd előttünk. Egy lelkileg beteg ember, és nem egy alázatos ember.

Ezért ő így írja le az alázatot: Alázatosnak lenni azt jelenti, hogy gyarlónak éljük át magunkat Isten nélkül, és egyúttal gazdagnak és nagynak Istennel. Ezt az alázatot figyelhetjük meg a Szűzanyánál. Isten letekint szolgálójának gyarlóságára. Ez az egyik oldal. A másik oldal: Isten jóságosan néz gyarló szolgálójára, és irgalmas. „...Boldognak hirdet minden nemzedék...” Tehát három fokozata van az alázatnak:

1. fokozat: *Örülünk a gyengeségeinknek.*

Aki bosszankodik a gyengeségén, az nem alázatos. Aki állandóan igazolni akarja magát, az nem alázatos. Az életfolyamat a következő: hogyha gyengeségem világossá válik előttem, akkor tudatosítom magamban, hogy a Jóisten közel van hozzám, és átadom magam Neki. Tudom, hogy az Ő szeretete megtart engem. Ez az alázat első foka.

2. fokozat: *Örülünk annak, ha mások látnak minket gyengeségünkben.*

Ez egy lépéssel előbbre van. Mert, ha mások látják a gyengeségünket, az fáj. És ez áttöri az önámítást. Hiszen sokat ámítjuk magunkat. Nem akarjuk el-

ismerni a gyengeségeinket. Ezért, ha mások látnak minket gyengeségeinkkel, akkor az talál. Akkor kénytelen vagyok elkönyvelni, hogy ilyen vagyok. Az életfolyamat megint ugyanaz: hogyha gyengeségem ilyen módon is világossá válik előttem, akkor tudatosítom magamban, hogy a Jóisten közel van hozzám, és átadom magam Neki. Átéljük a Jóisten szeretetét, amely mélyen behatol a szívünkbe. Ekkor a Jóisten szeretete mélyebben hatolhat be, mint előbb.

3. fokozat: (Azt fogják kérdezni: mi jöhet még?)

Örülünk annak, ha mások, akik látták gyengeségeinket, annak megfelelően is bánnak velünk.

Örülünk, mert ez a bánásmód még mélyebben elvezet bennünket a Jóisten szívébe.

Most látjuk, hogy a Jóisten bennünket házasságunkban az alázat iskolájába járat. A társunk állandóan lát bennünket gyengeségeinkkel. A többi ember előtt jobb színben tüntetjük föl magunkat. A munkatársaink, barátaink előtt a legjobb oldalunkat mutathatjuk, de a társunk előtt nem játszhatunk szerepet. Itt érezzük a Szűzanya kezét, aki nevel bennünket.

Milyen élményt küld nekünk?

A társam lát engem a gyengeségemben, és lehet, a Szűzanya magához hasonlítóvá tesz engem. Olyan emberek leszünk, akik egészen mélyen átélnek a Jóisten irgalmát. A Szűzanya gondoskodik arról is, hogy a társunk ennek megfelelően bánjon velünk. És ismét a mennyei Atyához fordulunk, és mondjuk: „Ilyenek vagyunk!” Az Atya azt feleli: „Ilyennek szeretlek!”

A sok hiba mélyebben vezet be bennünket a Jóisten szívébe. A Szentleckében felolvastuk, amit Szent János mond (1Jn 3,20): „Ha a szívünk elítél is bennünket, Isten nem ítél el minket. Isten nagyobb, mint a mi szívünk.” Ez a mi elmélkedésünkben is a harmadik rész. Gyarlóságunkban az irgalmas Istenhez jövünk.

Nem tudom, hogy ez kettesben is lehetséges-e? Természetesen lehetséges, de nem tudom, hogy ez hogy működik. Talán különbözőféleképpen.

Kettesben odamegyünk a mennyei Atyához, és azt mondjuk: Atyánk, ezek vagyunk mi. Az Atya pedig könyörületesen tekint le ránk. Azt hiszem, hogy ez az alázat nagyon magas foka. Nem tudom, hogy a második vagy a harmadik fokozat-e, mivel két személyről van szó. Kettesben mondjuk, hogy nem vagyunk erre képesek. Isten elé megyünk, és kérjük Őt, hogy irgalmasan nézzen le ránk. Nagyon sok probléma van a házasságban, amiben mindketten hibásak vagyunk, aminél már nem is tudjuk, hogy ki kezdte, mert a kezdet már sokkal előbb volt, gondolatokkal, bosszúsággal, messze a múltban történt eseményekhez kapcsolódóan. Nem mondhatjuk meg azt, hogy ki a hibás, de megállapíthatjuk, hogy itt olyan helyzetben vagyunk, amit átjár a hiányosság, a rossz. Így lépünk Istenünk elé, és azt mondjuk: „Nézd, gyarlók vagyunk!” És a Szűz-

anya hozzánk fordul, és odavisz magával a mennyei Atya elé. Magával visz a Jézus iránti szeretetével, és átéljük Isten megbocsátó szeretetét. És ezt közösen éljük át. És ez egy egészen sajátos életérzést ad. Nem a teljesítményünk talaján állva élünk, nem azért érezzük magunkat biztonságban, mert mi magunk nagyok vagyunk, hanem mert a Jóisten nekünk ajándékozta az irgalmas szeretetét.

És milyen ez a ház? Ez a „Nap Háza”. Az isteni szeretet napja süt ebben a házban. Minden nemzedék boldognak fog minket mondani! – mondjuk ekkor a Szűzanyával.

Az egyházban mindig a személyes bocsánatkérést ismertük és használtuk a gyónásban vagy az imában. Ismerjük az egész közösség vagy az egyházközség bocsánatkérését (pl. a szentmisében). Mi van akkor, amikor férj és a feleség együtt átérzi bűnösségét, amikor rosszul megy a soruk, ha egy nehéz helyzetből nem találnak kiutat. Az már nem fontos, hogy ez halálos bűn-e, vagy bocsánatos, vagy nem is bűn, csak egy tökéletlenség. Például ha túl sokat beszélek, és ezzel a társamnak megnehezítem az életét, és ez azt az érzést kelti benne, hogy szorult helyzetben van. Maga azonban nem tud szólni, ezért visszahúzódik. Ez nem bűn, ez tökéletlenség, vagy annál is kevesebb: természetünk hibája, az átéredő bűn következménye, amit nem kell meggyónni, de átérezzük ezt a rossz (=bűnös) állapotot. Kentenich atya ezt a természet hibájának mondja. Ezért nem vagyunk felelősek, de ahogy Szent Pál mondja: „érezzük tagjainkban a bűn törvényét.” (Róm 7,5) Tehát mindegy, hogy mi az. A Szűzanyához jövünk és azt mondjuk: „Ilyenek vagyunk!” Azzal örülünk a gyengéinknek. Örülünk, mert most a Szűzanya lekérheti számunkra az Atya egész irgalmas szeretetét. Most „az isteni irgalom tengerén úszunk” – mondja Kentenich atya.

Talán van számunkra egy kis lelkigyakorlat. Együtt vagyunk, és a hitünk által felfedezzük, hogy az Isten irgalmasan tekint ránk. Ezt azért teszi – teológiaiilag kifejezve –, mert a házasság szentségében Jézus itt van köztünk. Mint ahogy az Oltáriszentségben is jelen van. Amikor a közösség az Oltáriszentség köré gyűlik, a mennyei Atya irgalmasan néz le rá. Hogyha mi Krisztussal együtt, mint gyarló házaspár az Atya elé állunk, az Atya irgalmasan tekint le ránk is.

Ennek a hitben megélt folyamatnak van egy fontos lélektani következménye: lelkileg elernyedünk, felszabadulunk görccseinkből, és már nem vádoljuk magunkat, a másikat. Itt egy bizonyos belső szabadság jön létre, és könnyebben rá tudunk a másokra mosolyogni. Tudom, hogy Isten nekem ajándékozta az irgalmas szeretetét, és a társamnak is ajándékozta. Ezzel adva van egy új megértés feltétele. Tudjuk a társunknak mondani: „Bocsáss meg!”, és meg tudunk bocsátani a társunknak, mert az Isten is megbocsátott nekünk. Ekkor új módon leszünk a másik számára Isten képmása. Mégpedig annak az Istennek a mása leszünk, aki megbocsát. Minél inkább előrehaladunk az életszentségben,

annál inkább valóság lesz ez. Annál inkább fogunk arra hajolni, hogy együtt álljunk az irgalmas Isten elé, és társunknak irgalmasságot és megbocsátó szeretetet ajándékozzunk.

Tegnap hallottuk: „Mi, öregek, nem sokat beszélgetünk, hanem kérjük az Isten irgalmát.” Ha idősebbek leszünk, megtanuljuk, hogy mi magunk nem sokat tudunk változtatni már. Amilyenek vagyunk, olyanok is maradunk. De egy új kapcsolatba kerülünk a gyengéinkkel. Sokkal inkább a Jóisten elé visszük a gyengéinket, mint korábban. Ezáltal mégiscsak megváltozik valami: a lényünk jószágos lesz és nyugodt. Bölcsék leszünk.

A továbbiakban emlékezzünk arra, amit a megbocsátásról tanultunk. Az előadásunk szívégye az volt, hogy nem akarnánk-e meghódítani egy kérést a Jóistenhez, melyben kérjük az irgalmát. Bűnösök kis közössége vagyunk. Ezért az isteni irgalom kis közössége is vagyunk. Kentenich atya erre egy hasonlatot használ: a nyomorék gyerekek mindig kedvenc (öbéli) gyerekek. Ezt a múlt heti családnapon szépen megfigyelhettük. Volt köztünk egy vak kisgyerek, és láttuk, hogy a szülők különleges szeretettel fordultak felé. Egy nyomorék gyerek, öbéli gyerek. Az öbéli kedvenc gyerekek csodagyerekeké lesznek. Ez is állt erre a kisgyerekre. Az apa ezt így fejezte ki: „Annyi öröm van ebben a kisgyerekekben!” Így van ez a mi Istenhez fűződő viszonyunkban is. Nyomorék gyerekek, öbéli gyerekek, csodagyerekek. Így van ez akkor is, mikor mi ketten Isten elé lépünk. Mi vagyunk a mennyei Atya nyomorék gyerekei.

Most ismét, mint pszichológus szólok. Minden emberi hiányosságnak megvan az emberi következménye. Ez a hiányosság görcsösséghez vezet. Összerándulunk. Azon a helyen, ahol a hiány van, ott megkeményedik az ember, bosszús lesz, elégedetlen. És így az ember saját magát fogja. Ez sokkal rosszabb, mint maga a hiba. Ezért jó, ha az ember szándékosan blamálja magát. Az felszabadít. Minden nap egyszer blamáljuk magunkat!

Egyszer egy nagy tanfolyamra mentem Schönstattba. Több mint ezer ember volt ott, és mind vezető emberek. Az én jelentkezési lapom valahol elveszett. Ez egy kis izgalmat okozott, de aztán mégis beengedtek és kaptam résztvevőkártyát. A szünetben a nagy udvaron beszélgettünk, és jött egy atya és mondta nekem: „A generális atya megkapta az Ön jelentkezését, de ott felejtette az asztalán.” Ugyanis a generálissal nagyon jó kapcsolatban voltam. Írtam neki, és a levélhez csatoltam a jelentkezésemet. Általában a generálist nem használják postásnak. Mindenesetre ő elfelejtette leadni a jelentkezési lapomat. Ez az atya még azt is mondta: „Meglátja, nem nyugszik addig, míg ezt mindenkinek el nem mesélte.” Így is volt. Ahhoz a csoporthoz mentem, ahol a legfőbb vezetők álltak: különböző közösségek legfőbb elöljárói, meg a püspökök. Mikor a generális atya meglátott engem, odafordult hozzám, és jó hangosan mondta: „Ne haragudj a jelentkezésedet az íróasztalomon felejtettem, ezt elhanyagoltam!” Ez szép, ugye?

Egy ilyen személyiségben nagy erő van, mert szívesen blamálja magát. Nem lehet sarokba szorítani, mert minden hibáját szívesen elismeri. Az emberek közötti bánásmódban van egy bizonyos stílus: a másikat sarokba szorítani. Például egy enyhe célzás, és mindenki tudja, hogy az illető mire gondol, és kit szorítanak vele sarokba. A mi generálisunk ilyen helyzetben hangosan mondaná: „Igen, vannak ilyen emberek, én is ilyen vagyok.”

Az alázat nagy erő, a büszkeség gyengeség. A büszke mindig fél attól, hogy észreveszik a gyengeségét: „Remélem, nem veszik észre a többiek” – mondja. Az alázatos örül, ha a többiek látják a gyengéjével. „Remélem, a többiek észre is veszik” – mondja. Naponta egyszer blamálni kell magunkat. Mit csinálunk, ha a társunk észreveszi valamelyik gyengeségünket? Azt mondjuk: „Igen, ilyen vagyok, de szeretlek!” Tessék ezt mondani! Mint pszichológus mondom, hogy akkor egy jó légkör alakul ki az egymással való beszélgetéshez. Nem védekezés és vádaskodás, hanem saját gyengeségeim elismerése, és irgalmasság. A másik alázatát elismeréssel nyugtázom. Minden este, mikor kettesben vagyunk a háziszentélyben, feltételezhetem, hogy a Jóisten a társamhoz az irgalmával fordul.

Különleges jófeltétel, lelki napirend, személyes eszmény, közösség

A tökéletességre való törekvésnek kettős összetevője van: a megtisztulás vonala és az egyesülés vonala. Az egyház nagy szellemi mozgalmaiban egyaránt megtaláljuk mindkettőt: a megtisztulás útját és az egyesülés útját. Vagy pontosabban, kialakultak bizonyos formák, melyekben összeürösödnek ezek a vonalak.

Például a jezsuitáknál is megtaláljuk a megtisztulás és az egyesülés vonalát. A megtisztulás útja náluk az engedelmesség, az egyesülés útja pedig a napi egy óra elmélkedés.

Egy másik modern közösség: Charles de Foucauld: Jézus kistestvéreinek közössége. Egy olyan szerzetesrend, melynek tagjai kint élnek és dolgoznak a világban, de csak a legeslegszegényebb helyeken. Náluk a megtisztulás a teljes szegénységben valósul meg, az egyesülés gyakorlata pedig a napi egy órás szentségimádás.

Kentenich atyát az a kérdés foglalkoztatta: Hogyan néz ki az „új ember”? Milyen az az új típusú ember, akit a szíve ösztönei is a Jóistenhez kötnek? Ezért a fiatal Schönstatt-mozgalomban a lelkiélet sajátos gyakorlata alakult ki. Nem absztrakt, hanem konkrét értelemben. Mégpedig: Meghódítjuk és megneumesítjük a szenvedélyeinket. Szívünk hajtóerőinek megtisztításáról, megneumesítéséről van szó a különleges jófeltételek módszerével. A jófeltételek módszerét mindig is ismerték az egyházban, de Kentenich atya ennek egy sajátos, „különleges” vonást ad. Nemcsak egyszerűen veszünk egy aktuális

jófeltételt (olyasmit, mint például hivatásbeli munkánkat jól csináljuk; jól imádkozunk, reggelente pontosan felkelünk; barátságosak vagyunk a többiekhez...), hanem azt olyan módon formáljuk, motiváljuk is, hogy megérintse szívünk szenvedélyeit.

Kentenich atya számára a két fő szenvedély a lényeges: az odaadóképesség és a hódító ösztön. Ez a két főszenvedély megtalálható minden emberben.

Az odaadóképesség az érzékiségben mutatkozik meg: odaadást szeretnék ajándékozni, odaadást szeretnék kapni. Másoknak otthont szeretnék nyújtani, másoknál otthon szeretnék lenni. Örömet szeretnék ajándékozni, örömet szeretnék átélni. Együtt érzek mások szomorúságával, én magam szomorú vagyok.

A hódító ösztön szintén megtalálható minden emberben: nagy szeretnék lenni. Azt szeretném, hogy elismerjenek. Nagyot szeretnék teljesíteni. Kész vagyok, hogy feláldozzam magam egy nagy dologért. Azt szeretném, hogy csodáljanak. Büszke vagyok. Haragszom.

A két fő szenvedély nem egyformán erősen van meg az egyes emberekben. Mindenki mind a kettő megvan, de nem egyenlő erősen. Vannak emberek, akik inkább hódító típusúak, mások inkább odaadó típusúak. De ez csak hangsúlykülönbség.

Most vizsgáljuk meg, hogy milyen típusú emberek vannak jelen. Vannak itt odaadó típusok, olyanok, akik boldogok, ha másokat boldoggá tudnak tenni. Vannak itt hódító típusok, akik boldogok, ha másokat vezethetnek, ha parancsolhatnak: Az egész nép egy akaratra hallgat, és az az én akaratom.

A szentek közt is megtaláljuk ezeket a típusokat. Két imát mondok Önöknek. A tartalmuk majdnem ugyanaz, de két különböző típustól származnak.

1. „Én Uram, én Istenem! Taníts meg az igazi nagylelkűségre. Taníts meg arra, hogy úgy szolgáljak Neked, ahogy Te azt parancsolod. Hogy adjak, anélkül, hogy számoljak; dolgozzak, anélkül, hogy nyugalmat keresnék; harcoljak, tekintet nélkül a sebekre; odaadjam magam anélkül, hogy jutalmat várnék. Legyen nekem elég az az örömteli tudat, hogy a Te szent akaratodat tettem.”

2. „Uram, tégy engem békéd angyalává, hogy szeretetet vigyek oda, ahol gyűlölik egymást az emberek. Örömet hozzak oda, ahol szomorkodnak. Kibékülést hozzak oda, ahol veszekednek. Add meg nekem Uram, hogy ne azt akarjam, hogy engem vigasztaljanak, hanem vigasztaljak.”

Fölismerték a két típust? Az egyik a hódító természet, a másik pedig egy odaadó típus. Az első Szent Ignác, a második Szent Ferenc imája.

Az ösztöneink megnevelésének schönstatti módszere a különleges jófeltétel és a részleges lelkiismeretvizsgálat. Azaz elgondolodom azon, hogy mi legyen a következő jófeltételem a lelki napirendben, és ezt a jófeltételt a fő szenvedélyemhez kapcsolom. És ez a lényeg. Például megállapítom, hogy nem figyelek oda másokra. Most ezt meg akarom tanulni, tehát egy jófeltételt keresek. Régebben azt mondták, hogy fölteszem magamban, hogy

oda fogok figyelni. És az az erő, amivel ezt végrehajtották, az akaraterő volt. Ez ma nem elég. Be kell fogunk a szenvedélyeinket is. Most mondok néhány átfogalmazást, melyből néhány az odaadó típusoknak, a többi pedig a hódító típusoknak fog tetszeni.

- A környezetemben levő embereknek szükségük van valakire, aki megérti őket. Ezért akarok figyelni rájuk.

- Oda akarok figyelni másokra akkor is, ha az fájdalmat okoz nekem.

- Befogadom magamba a többieket.

- Úgy fordulok a többiekhez, mint egy apa vagy anya, és figyelek arra, hogy mit mondanak.

- Szakítok időt, és figyelek arra, amit más mond.

- A beszélgetés jobb lesz, ha figyelek arra, amit a másik mond.

Találtak maguknak megfelelőt? Addig kell keresni, amíg egy belső öröm nem jön létre. Ha a megfelelő motivációra rátaláltam, akkor igazi öröm telik benne. Akkor a lélekben berezonál valami: igen, ez vagyok, ilyen szeretnék lenni! És ez mindig szép. De ez sok időbe kerülhet. Sokáig tarthat, míg egy jó megfogalmazást találunk, és akkor egy ideig annál maradunk.

A különleges jófeltétel a főszenvédek megnevesítésére szolgál, ez a mi megtisztulási utunk. Tehát fogjuk szívünk ösztönös erőit, és egy nagy céllal kapcsoljuk őket össze.

Kentenich atyának volt egy zseniális tanítványa: Engling József. Ő szent volt. 20 éves korában elesett az I. világháborúban. Az ő élete nagyon fontos számunkra. Engling József így fogalmazta meg a személyes eszményét: „Mindenkinek a mindene szeretnék lenni, és egészen a Szűzanyáé.” Úgy nézett a Szűzanyára mindig, mint aki velük a szentélyéből kiindulva valami nagyot akar létrehozni. „Mindenkinek a mindene szeretnék lenni, és egészen a Szűzanyáé.” Milyen típus volt? Odaadó vagy hódító? Nem nehéz kitalálni. Az egyik utolsó különleges jófeltétele így szólt (nem szó szerint): „Isten, minden ember jóságos atyja, itt van nálam. Nézd engem, ahogy a belém helyezett ösztönt – hogy másoknak segítek – az embertársaim szolgálatára megnevesítem.” Nagyon szép jófeltétel. Az egész léte szeretetté vált.

Egy jól megfogalmazott jófeltételnél az embernek örömet okoz, ha rágondol. Ha idősebbek leszünk, akkor nem változik olyan gyakran a jófeltételünk. Addig maradunk egy gondolatnál, amíg az hat.

Engling József bevezette a csoportjában ezt a különleges jófeltételt és a részleges lelkiismeretvizsgálatot. Ez a csoport a fronton volt, tehát csak levelezni tudtak egymással. Írt egy csoportlevelet és elküldte a csoport első tagjának. Az elolvasta, és maga is hozzáírta egy másik papíron a véleményét arról, amit olvasott. Majd mindkettőt betette a borítékba és küldte tovább az egészet a következőnek. Így Franciaországtól ment a levél egészen Oroszorszáig.

Minden csoporttag olvasta, vett egy új lapot, hozzáírt, borítékba rakta, és küldte tovább. Ez volt a csoportmunkájuk. Heten voltak Engling csoportjában, a hét ember mind gyenge volt. Ez jó, mert így állandóan írt, és rengeteg levelünk van tőle. Sokat imádkozott, sok áldozatot hozott, és szentté lett. Ha a levél újra visszaért Englinghez, akkor kivette a sajátját, a többiekét elolvasta, egy új levelet írt, és az egész csomagot megint küldte az elsőnek. Az is kivette a saját levelét, és így tovább. Így mindenki mindenkiét olvasta. Ha egy téma kész volt, az egészet elküldték Kentenich atyának.

Talán hatvan vagy nyolcvan schönstatti fiatal volt akkor. A két év alatt a háborúban 18 ezer levelet írtak. Így jött létre Schönstatt, és elsőként Engling József vezette be a csoportjában a különleges jóféléltét. De egy sajátos formában. Mert mindig mindent elfelejtünk, és a hangulat egyszer fenn van, egyszer lenn, ezért írásban ellenőrizték magukat.

Hogy történt ez? Volt egy lap, napokra felosztva: július 1., 2., 3... És a napok felosztva napszakokra: délelőtt, délután, este. Este vették a lapot és ellenőrizték magukat. Délelőtt: igen, délután: nem; este: igen. Ennek megfelelően jelet tettek a rubrikába. Ennek nincs semmi köze ahhoz, hogy saját magunkat csodáljuk. Ez csak azért van, mert az ember feledékeny, és hangulati hullámok alatt él. És ha lent van, akkor minden abbamarad.

Engling József ezt bevezette a csoportjában, és saját magának szintén. A hónap végén a számadásokat elküldték Kentenich atyának.

A második vonal az Istennel való egyesülés útja. Itt azt mondta Kentenich atya, hogy nem elég nekünk egy évben egy lelki gyakorlat, ahol együtt vagyunk Istennel, mert nap mint nap sok esemény zajlik, izgulunk és feszültségek vannak. Ezért a mi újfajta egyesülési vonalunknak a hétköznapiakban, egész napon át kell húzódnia. Mint egy napirend, ami a nap folyamán minket Istennel összekapcsol: a lelki napirend.

Engling József napirendjében életének vége felé körülbelül 20 pont volt. Reggeli ima, közösségi ima, néhány Üdvözlég, a rózsafüzér tizedei, egy lelki olvasmány stb. És ezt este ellenőrizte. Az írásos ellenőrzés védekezés a feledékenység és hangulat hullámmzásai ellen. A végén mind a kettőt (különleges jóféléltét és lelki napirend) egyetlen oldalon vezették.

Még van itt valami eredeti. A mi schönstatti módunkban nincsenek kötelező előírások, hanem mindenki maga határozza meg, hogy miből áll a különleges jóféléltéte és a lelki napirendje. Ez az „új ember”, látják? Aki saját maga határozza meg, hogy hogyan lép a megtisztulás útjára. Csak a keret adott, hogy egy különleges jóféléltét választhok, hogy megtisztítsam a szenvedélyeimet. Tehát az én különleges jóféléltétem mindenki másétól különbözni fog. Az egység abban áll, hogy mindenki tesz fel magának ilyen különleges jóféléltét. Hogyha lelki napirendet készítünk, az is mindenkinél más lesz. Ebbe mindenki azt a gyakorlatot veszi be, ami neki örömet okoz. Ez az új ember, aki nem azt te-

szi, amit előírnak neki, hanem aki önállóan keres egy eszményképet, azon tájékozódik, és az életét ehhez alakítja.

Eredetileg nem volt most célom, hogy a különleges jófeltételtől és a lelki napirendről ilyen részletesen beszéljek Önökkel. Schönstatt történelméről akartam beszélni. De most így adódott. És akkor talán jó, ha a képet kicsit lekeressük. Általában a családi munkánkban a férj és a feleség közötti egységet hangsúlyozzuk. De kell, hogy legyen egy ellensúly is. Egy egészen személyes életszentségre való törekvés. És ez a személyes eszményben jut kifejezésre. A személyes eszmény a kegyelemmel eltelt léleknek az alaphangja, alaprajza. Az alaprajzból egyre inkább alap lesz, és akkor már elég, ha azt mondjuk, hogy a személyes eszményemből élek. Ha valaki az eszményének a lelkiségével, szellemével egészen el van telve, akkor önkéntelenül helyesen cselekszik. Akkor már nem kell neki jófeltétel. De mi gyarló emberek vagyunk. Ezért szükségünk van egy pótlólagos eszközrendszerre. Ezért keressük annak a módját, hogy a személyes eszményünket a fő szenvedélyeinkkel összekapcsoljuk. A szívünk törekvéseit igyekszünk megtisztítani. Ez áldozatokkal jár. Törekszünk arra, hogy a Jóistennel való viszonyunknak az egész nap folyamán egy konkrét formát adjunk. Ez a mi lelki napirendünk. A különleges jófeltételnél, a lelki napirendnél és a személyes eszménynél minden esetben a mi egészen személyes vallásosságunkról van szó. A szívünknek arról a mélységéről van szó, ahol egyedül vagyunk a Jóistennel. Ahol végső soron egyedül vagyunk, magányosak vagyunk a Jóistennél. Egyetlen ember sem tudja a te utáni vágyódásunkat egészen kitölteni, kielégíteni. A tulajdonképpen te mindenki számára a Jóisten. Ha egy házaspár egy közös jófeltételt választ, ez nem az a bizonyos különleges jófeltétel, amely a részleges lelkiismeretvizsgálathoz tartozik. A részleges lelkiismeretvizsgálatot a különleges jófeltétellel magunkban, személyesen végezzük, a személyes sajátosságunknak megfelelően. Ha a házasságunk eszményét keressük együtt, akkor azt mindegyikünknek össze kell kötni a személyes eszményével. Fel kell tenni a kérdést, hogy mit jelent a házasság eszmény az én személyes eszményemben. Mit jelent a házasság eszmény számomra, egészen személyesen?

Erre azért van szükség, mert különben holnap tömegemberré leszünk. Amikor azt mondjuk, közösség, elveszítjük saját magunkat. Kentenich atyának a közösségképe, a társadalomképe: *„tökéletes közösség tökéletes személyiségekből, melyet a szeretet alapvető ereje mozgat”*. Vagyis a házasságban két eredeti személyiség találkozik egymással. Nem hasonul az egyik a másikhoz, hanem két eredeti ember találkozik. És egész életünk folyamán az eredetiségünket bontakoztatjuk ki. Egész életünkön át úgy fordulunk a társunkhoz, mint eredeti személyiség.

Saját idő, hely, pénz

Szükségünk van arra, hogy magunk számára is időt szakítsunk. Azt most nem tudom megmondani, hogy mikor és mennyit. De szükségünk van időre, amikor együtt vagyunk a Jóistennel. Ez az egész munkánk célja.

Nem a háziszentély, hanem a szívünk szentélye. A háziszentély, a házasság, a családnapiak ebben segítenek. Szükségünk van rendszeresen időre, amikor egyedül együtt vagyunk a szívünk szentélyében a Jóistennel.

Arra is kell idő, hogy tegyünk valamit a természetes adottságaink kibontakoztatására.

Szükségünk van továbbá olyan időre is, amikor ketten együtt vagyunk, egy este egy héten, és akkor a gyerekeket a „hűtőszekrénybe” tesszük és beszélgetünk. Valami szép dologgal töltjük el ezt az időt ketten együtt.

Szükségünk van helyre is, ahol mindez lehetséges. Nincs mindenkinek saját szobája. De szükségünk van egy olyan helyre, ahová visszahúzódhatunk. Talán egy fotel. Talán amikor az apa ebben a fotelben ül és a piros sapkát a fejére teszi, akkor mindenki tudja a családban, hogy most egyedül akar lenni. És akkor senki sem szólítja meg. Szükségünk van egy helyre, ahová visszahúzódhatunk.

Saját pénzre van szükségünk. Ha mindketten keresünk, az nem probléma, mert mindenkinek van saját pénze. És mindegyik tesz valamit a közös kasszába. De ha csak az egyik keres, akkor nem elég csak a közös kasszába tenni, hanem annak is kell adni saját pénzt, aki nem keres. Nemcsak egy közös kasszára van szükség. Mert ha egy keresetünk van és egy közös kasszánk, akkor teljesen világos a lélektani helyzet. Aki nem keres, függő helyzetben érzi magát. Ha az asszony állásban van, és a házi munkát bejárónő végzi, azért a férjnek sokat kell fizetni. Ezért az anya saját pénze, ami az övé, amivel azt csinál, amit akar, nem a férj nagylelkűségének a kérdése. Ez megilleti őt. És most beszélniük kell egymással. Milyen nagy összeget teszünk a közös kasszába és mennyit a magánpénztárakba. Nálunk, schönstatti atyáknál is így van. Más szabályzatunk van, mint a régebbi rendeknél. Ott csak közös tulajdon van és minden mindenkié. Ha valakinek új öltönyre van szüksége, megy a főnökéhez, és mondja, hogy szüksége van egy új öltönyre. És kap egy új öltönyt. Kente-nich atya azt mondja, hogy ez a mai korban nem megfelelő. Mindent meg kell tennünk ugyanis, ami támogatja a személyiséget. És ehhez szükség van a tulajdonra. És arra a lehetőségre, hogy szabadon rendelkezünk pénzzel. Ezért kapunk a közösségtől saját pénzt is. Ezzel a saját pénzzel a szükségleteink egy részét kell fedeznünk. Például a ruházatunkat, a fogkrémet stb. Ezért nekem itt kedvezőbb, mert Magyarországon minden olcsóbb. Minden schönstatti atyának tehát két pénztára van: az egyikben a közösség pénzét tartja, amire például az utazásokhoz, a munkájához, ellátásához szüksége van, a másik meg a saját

magánkasszája, melyből vehet magának például egy új kalapot, vagy ha egy könyv megtetszik, a magánpénztárból is megvehetem. A munkához szükséges könyveket a közösségi pénztárból veszem. A magánkasszámból ajándékokat adhatok.

Ha tehát a családban az asszonynak van saját pénze, nem kell a férjét megkérdeznie, hogy mit vehet belőle. És ez fontos. Meg kell gondolják, mennyi legyen ez.

A gyerekeket illetően a következőket szeretném ajánlani. Ha eljön az ideje, akkor legyen nekik is saját pénzük. De ne csak az édességekre. Legyen egy bizonyos terület, amiről ők gondoskodnak a saját pénzükből. Például az iskolai felszerelések, kiadások, vagy ha moziba akarnak menni. A nagyobb gyerekeknél ki lehet szélesíteni ezt a területet. Akkor a szünidei utazásaikat és a ruháikat is a saját pénzükből fizethetik. Ha egy 15 éves lány havonta egy bizonyos összeget kap, ez nem annyi, ebből nem vehet mindjárt egy új ruhát. Tehát takarékoskodnia kell. Összeköttetéseket kell magának megszerveznie, és meg kell magyaráznia a nagymamájának, hogy ne ajándékozzon neki bonbont, hanem pénzt adjon vagy mind a kettőt. Így alakul ki a realitásérzéke.

A régi patriarchális időkben az asszonynak meg kellett kérdeznie a férjét, elmehet-e fodráshoz és pénzt kellett rá kérnie. Ez a rabszolgaság egy formája.

Tehát saját idő. Ha lehet, saját terület, hely, és arról tud az egész család. Ez az apának az íróasztala. Nem nyúlhat oda senki. Ha az íróasztalon kaotikus rendetlenség van, a feleség akkor sem csinál ott rendet. És ha egy papírhalmaz alján, egészen alul egy rózsaszín papír látszik ki, melynek ibolyaillata van, az asszony akkor sem csinál rendet az íróasztalon. A feleségnek szintén szüksége van egy saját helyre, egy sarokra. Egy helyre, ahol néhány könyve lehet. Egy asszonynak könnyebb, hogy az egész lakást sajátjának érezze, mert nagyon sokszor van ott egyedül. De ezen belül szüksége van neki is saját helyre is.

Saját idő, saját hely, saját pénz. Ha megegyezünk abban, hogy a piperedolgokat mindenki saját maga veszi magának, akkor már tudjuk, hogy mit kívánunk magunknak karácsonyra a nagyszülőktől. Amikor megkérdezik a nagyszülők a fiuktól: Mit szeretnél karácsonyra? Az erdőmérnök fiuk akkor azt mondja: „Két tubus fogkrémet.” Meg fogják találni a megfelelő utat. A saját pénzből vehetünk ajándékokat. A társamnak is vehetek belőle ajándékot. Akkor az az én ajándékom. Az az ajándék, amit a közös kasszából vásároltam, nem olyan szép.

Schönstatti közösségek

A schönstatti történelmet szeretném folytatni. Ez nem érinti a közvetlen cselekvésünket, inkább az információt szolgálja.

Kentenich atya először az apostoli szövetséget alapította. Egy megújulási mozgalmat akart, és azt, hogy a világi keresztények, vagy pedig a világban élő papok hordozzák ezt a mozgalmat. De egy valódi megújulási mozgalmat akart.

Az egyházban csak az tud hatásosan működni, aki embereket nyer meg, és aki egészen Istennek ajándékozza magát. Tehát egyfajta szerzetesrendet akart alapítani, de szabad emberek rendjét, nem pedig szerzetet fogadalommal, sok előírással és kolostorral. Egy olyan rendet, amely a világban él. Olyan embereket keresett, akik tökéletességre törekedtek. Miért? Mert apostolokat akart. Mindig azt mondta: „Jégcsappal nem lehet tüzet gyújtani”. Tehát aki apostolként akar ténykedni, egészen el kell tennie Istennel.

Most Schönstattot szociológiai összefüggésben nézem.

Kentenich atya tehát egy apostoli mozgalmat akart az egyházban és ahhoz vezéregyéniségekre volt szüksége. Azt a szintet célozta meg, amelyen a nagy szerzetesrendek álltak. A tökéletes életre való törekvésnek sajátos formát akart adni. Azzal kezdte, hogy az eszményre való törekvéshez bevezette a különleges jófeltételt és a lelki napirendet. De ez még nem volt így elég. Mert így holnap száz tagból már csak hárman teljesítik a követelményeket. Ezért hamar hozzájött az, hogy a fiatalok havonta egyszer írtak egy beszámoló jelentést. Beszámoltak arról, hogyan haladnak az eszményük felé, hogy sikerült a különleges jófeltételt és a lelki napirendet megtartani.

A háború után jelentkeztek újabb fiatalemberek Kentenich atyánál. Ők nem a schönstatti kollégiumban laktak, hanem szerte az országban. A háborúban ismerkedtek meg a schönstatti fiúkkal, és általuk jelentkeztek. Mi legyen velük? Nekik is volt különleges jófeltételük, lelki napirendjük, és havonta írtak beszámolót Kentenich atyának. De ők is akartak közösséget. És miután folyton ezt sürgették, ezért aztán összegyűltek Hördeben. A hördei találkozó fontossá vált, mert ott alkották meg a közösség szabályzatát. És itt kapott nevet a „gyerek”: „Apostoli szövetség”. Ennek a szövetségnek az volt a célja, hogy vezéregyéniségeket adjon az egyház szolgálatára. Az apostoli szövetség követelményeit már ismerjük: különleges jófeltétel, lelki napirend, számadás a gyóntatónak, nemcsak Kentenich atyának, hogy mire jutottak a jófeltételükkel, lelki napirendjükkel. Egy pont még hozzájött: híradás a csoportvezetőnek. Ez azért van, hogy a közösség is tudja, mi van az egyesekkel. Nem arról adtak hírt a csoportvezetőnek, hogy hogyan jutottak dűlőre a feltételeikkel. Az egy személyes ügy, azt a gyóntatóval beszélték meg. A csoportvezetővel csak azt közölték, hogy megtörtént a gyóntatónak való beszámolás. A csoportvezető, ha ezt a hírt nem kapta meg, az jelzés volt számára, és rákérdezhetett, hogy mi

van az illetővel: „Nem kaptam meg a jelentésedet! Mi van a te beszámolóddal, amit a gyóntatónak kellett tenned?” Akkor az illető talán azt mondja: „Akadályoztatva voltam, de már pótoltam.” Tehát a közösség segíti az egyeseket az életszentségre törekvésben. Ez az Apostoli szövetség. És ez a szerzetesrendekhez hasonló közösség, mely a tökéletességre törekszik.

A világban élve a tökéletességre törekedni, ez Kentenich atyának tartósan, hosszú távon nem volt elég. Azt mondta, hogy egy nagy apostoli mozgalomra van szövetség. Az Apostoli szövetségben mindig kevesen lesznek, mert ott egy zárt közösségben az életszentségre törekvés a cél. Akkor létrehozott valamit, amit ligának nevezett, azok számára, akik szintén tökéletességre törek-szenek, de nem akarnak olyan szoros közösséget. Ez a kör, a liga tagjai, lényegében ugyanazokat a célokat és feladatokat látták maguk előtt, mint a szövetség: tehát az eszményre törekvés a különleges jófeltétel, és a lelki napi-rend segítségével rendszeres gyónás, melyben erről is beszámolnak, de nincs semmi kötelezettség, tehát itt nagyobb a szabadság. A ligán belül létrejött egy tágabb kör: a *munkatársak*, és egy szűkebb: a *tagok*. A tagokkal szembeni kö-vetelmény: alkalmoszerű apostolkodás; imádkozás, segíteni a plébánosnak; törődés a gyerekekkel, vagyis a jó kereszténynek megfelelő élet. Bizonyos kapcsolat Schönstatthoz azáltal, hogy eljárnak lelki napokra (családnapokra). A liga folyóiratát olvassa. A liga munkatársairól alkotott kép még tágabb. A li-ga munkatársa tehet azt, amit akar, úgy törekedhet, mint valaki a szövetség-ben, vagy úgy is élhet, mint egy másik keresztény. Egyedül élhet vagy pedig csoportba tömörülve, akár minden héten csoportösszejövetelt tartva.

Ez, ahogy most mi vagyunk, a liga munkatársi részlegének felel meg. De kicsit többet teszünk, mint amit a munkatársaknak kell tenniük. Például min-den héten „csoportösszejövetelt” tartunk. Ez nem más, mint a társunkkal való beszélgetés. A családoknál a báziscsoport a házaspár. A liga munkatársai álta-lában erre nem vállalnak kötelezettséget. Mondok egy példát, kik tartoznak a liga munkatársi körébe. Jönnek ketten és azt mondják: „Mi keresztény ház-aspár vagyunk. Jó keresztény módjára élük. Senkit meg nem ölünk, nem lopunk, gondoskodunk a gyerekeinkről és vasárnap megyünk a templomba. És néha szentáldozáshoz is járulunk. Húsvétkor, karácsonykor és születésnapkor. Sze-retnénk a liga munkatársai lenni, mert alkalmanként szeretnénk apostolkodni. Például jó intelmeket adunk a gyerekeinknek, imádkozunk az emberekért, fel-ajánljuk az imáinkat azokért, akik bajban vannak. De csak egyénenként, sze-mélyesen imádkozunk, nem együtt. Nem hozunk sok áldozatot, de néha igen. Például vasárnap reggel legszívesebben sétálni mennénk és mégis a misére megyünk. A férfi azt mondja: Néha legszívesebben megverném a feleségemet. De nem teszem. A feleség azt mondja: Legszívesebben elszaladnék tőle, de otthon maradok. Ezt akarjuk felajánlani a Szűzanyának a kegyelmi tőkébe.

Szeretnénk a liga munkatársai lenni! Befogadnak bennünket?” „Igen! Pont ilyeneknek való.”

Schönstatt tehát először mint apostoli szövetség jött létre. De már egy évvel később hozzájött a liga. Az Apostoli szövetségben és a ligában is voltak egyedülálló, nem házas emberek. Mindenekelőtt fiatalok, diákok. A teológiai tanulók Schönstatt-papok lettek és ők az Apostoli szövetségben mint szövetségi papok vettek részt. A nők részére is nagyon hamar létrejött a szövetség és a liga. Schönstattban hamarosan hatféle közösség alakult ki: papi szövetség, papi liga, férfi szövetség, férfi liga, női szövetség és a nők ligája.

A nők szövetségében az elején még nem volt egyértelmű, hogy szüzi életet élő emberek legyenek, de a legtöbben nem voltak házasok. És akkor jött néhányuknak az indítás, hogy minden időnket és minden erőnket a Schönstatt-mozgalomnak akarjuk szentelni. Néhányan a nők szövetségéből (szövetséges nővéreknek is nevezték őket) közösségi életet kezdtek. Aztán később azok a nővérek, akik közösségi életet éltek, együtt is laktak és egy nővér-közösséggé alakultak át (schönstatti Mária-nővérek néven), egy ún. „kötelék” lett belőlük. Nem akartak szerzetesek lenni a szó megszokott értelmében. Több, szorosabb közösséget akartak, mint ami a szövetségben volt. Később az egyház az egyházjogot megváltoztatva a szerzeteseknek ezt az új típusát is „világi intézet” néven elismerte tökéletességi állapotnak. Tehát utólag az egyházjogi forma is létrejött, ami megfelelt a nővérekre. Természetesen a Mária-nővérek léte is befolyásolta a jogalkotás létrejöttét. E nővérközösség létrejötté 1926-ban volt. A papoknál ez a világi intézet valamivel később alakult meg. Még egy második világi intézet is létrejött a nők körében: a Schönstatti nők intézete, akik nem közösségben éltek, hanem egyedül voltak a világban, de a szervezetük összefogottabb volt, mint az apostoli szövetségben.

Schönstatt most így néz ki szociológiailag: Van hat világi intézet, ún. „kötelék”: Mária-nővérek, Schönstatti nők, világi papok, Mária-fivérek (férfiak), Schönstatti atyák (nekik különleges helyzetük van Schönstattban, direkt azért alapították őket, hogy a schönstatti mozgalomban működjenek), és a hatodik a családok világi intézete. (Ez utóbbi jogilag így még nem lehetséges. Azt, amit a tökéletesség állapotának neveznek az egyházban, ezt eddig csak a szüzi élet-hez kötötték. Ebben a pontban meg fog majd változni az egyházjog, és akkor a családok egyházjogilag is ide tartozhatnak.) Más szempontból osztályozva:

A *nők* számára van: két kötelék, két szövetség: a fiatal nőknek és az anyáknak, három liga: az anyáknak, az egyedülálló nőknek és a leányifjúságnak.

A *férfiak* számára: Mária-fivérek köteléke, férfi szövetség, férfi liga, fiúk ligája; a schönstatti atyák köteléke, a világi papok köteléke és ligája; valamint azoknak a ligája, akik papi hivatásra készülnek.

A *családok* számára: kötelék, szövetség és liga.

A schönstatti atyák tulajdonképpen mindenhová tartoznak.

Minden közösség önálló. Az egésznek a tulajdonképpeni vezetését a Szűzanya és Kentenich atya végzi. Nincs az egésznek más főnöke. Szabadság van. Van egy legfelsőbb „szovjet”, egy tanács, ahol összejönnek és egymással beszélnek. Minden országban, minden egyházmegyében megvan ez a tanács. Az én egyházmegyémben 7000 schönstatti van. Van pár száz nővér, családok stb. És a közösségek vezetői összejönnek. Ha nem akarnak összejönni, nem jönnek össze. Szabadság van, de egy nagy családot képezünk. Együtt élünk, egy nagy családban, ahol mindenki szabad. Tehát ezért szívesen összejönnek. Általában a schönstatti atyák viselik a felelősséget a közösségekért. Gondoskodnak arról, hogy összejöjjenek a vezetők. Senkit nem utasíthatnak jogilag. Ha azt mondják, gyertek, ülünk össze, akkor összeülnek. Ez egy erkölcsi tekintély. De ez elég. Egészen más ez, mint egy püspök tekintélye. Schönstattban a legfelsőbb tanács, amiben a legfőbb vezetők vannak, az Általános Elnökség (Generalpraesidium).

Tehát a kötelékek és a szövetségek képezik a Schönstatt-mozgalom magvát. A liga pedig maga a mozgalom, vagyis inkább a mozgalom „teste”. A ligának saját vezetősége van. A ligának (mozgalomnak) van egy országos vezetője, az egy pap. Hozzá tartozik az anyák ligája, a férfiak ligája, a papok ligája, a fiatal férfiak, lányok ligája, a családok ligája. De az egyházmegyékben van mindegyiknek saját vezetője is. És van még valaki, aki az egyházmegyében az egész ligát vezeti. Neki vannak munkatársai. Az otthoni egyházmegyémben kb. 15 fő (nemcsak papok, hanem nővérek is). Az a dolguk, hogy lelki napokat, heteket tartsanak, meglátogassák a csoportokat, a családokat, nevelési munkát végeznek stb. Az Általános Elnökségben ott van a liga országos vezetője is. Az Általános Elnökség választja meg a liga vezetőjét, aki általában egy schönstatti atya. A liga vezetője aztán munkatársakat keres magának vagy kapja őket. Fizetni nem fizet nekik. És vezeti a liga ágazatait.

Az én munkám Németországban 1968-tól 1974-ig az volt, hogy én voltam a felelős a fiúk és fiatal férfiak ligájáért Németországban. Volt az egyes egyházmegyékben önálló, saját ligaközössége a fiúknak, és mindegyik önálló volt. A feladatom az volt, hogy az egységről gondoskodjak, és hogy apostolokká neveljem őket. A végén 10 főállású munkatársam volt: 5 pap és 5 világi. Nekik ez volt a fő tevékenységük. Mellette még kb. 30 pap közreműködött az egyházmegyéből mint munkatárs, akik velem együtt tartották a nyári táborokat, lelki napokat stb.

De legfontosabb a Szűzanya működése. Ő vezeti a mozgalmat. Talán jó azért, ha látjuk, hogy egy nagy szociológiai képződményről van szó. Ez kezdett el itt is növekedni, ez a mi feladatunk. Nem tudom pontosan, hány ember tartozik Schönstatthoz a világon. A ligában nehezen megkülönböztethetők a határok, hogy ki tartozik ide még és ki már nem. De a számok nem fontosak, a szentek számítanak. Azokat viszont csak később lehet összeszámolni.

Az egész schönstatti mozgalomban van mindig hierarchikus mozzanat is. Például mi, schönstatti atyák, azért működhetünk, mert a pápa elismert minket. Tehát a mi tekintélyünk a pápától van. De a Schönstatt-mozgalommal szemben nincs utasítási lehetőségünk. Csak az a lehetőségünk van, hogy felajánljuk a szolgálatunkat. Konkrétan átéltem, hogy a schönstatti fiúk egyik ligaközössége egy munkatársamat, egy schönstatti atyát, aki ott dolgozott, kidobott. De aztán nem is kaptak mindjárt egy következőt. Várniuk kellett egy kicsit. Akkor is, ha nincs hatalma valakinek, azért máskor jobban meggondolják, hogy kidobnak-e valakit. De azt lehet. Ez meg is történt.

A mozgalomban egy-egy vezető mellett működő (pap) munkatársak vezetése is hierarchikus. Például ha az én beosztott munkatársaimról van szó, akik tehát velem dolgoznak, természetesen nem fogom azt mondani, hogy csinálja ezt vagy azt. De van lehetőségem, hogy szóljak neki. Például családnapiakat tartok és meghívhatom őket. És akkor hallják, amit mondok. Ez a szó hatalma, nem a parancs hatalma. Úgy gondoljuk, hogy ez a jövő tekintélye. Mert így lesz ez az élet más területén is. Annak, aki azt akarja, hogy a jövőben tekintélye legyen, első osztályúnak kell lennie. Ez vonatkozik az egyetemi tanárra is. Egy cégnél a főnök, ha azt akarja, hogy az emberei többet dolgozzanak, nem éri el azzal, hogy sokat kiabál. Először is belső tekintélyre kell szert tennie. Az élet növekvő demokratizálódása hangsúlyeltolódást hoz a vezetésben: a külső tekintélyétől a belső kapcsolat, kötődés tekintélye felé. Tehát az egyházat is így kell holnap kormányozni. Ha egy plébános nem nyer meg magának munkatársakat, akkor nincsenek. Nem mondhatja, hogy én vagyok a plébános és te ott a harmadik padban, te átveszed az anyák egyesületének a vezetését, vagy pedig az énekkart fogod vezetni. Ha megrázzák a fejüket, nem tehet semmit sem a plébános. És a plébánián – jóllehet a plébánosé minden hatalom – a tényleges élet attól függ, hogy az emberek szívét meg tudja-e nyerni vagy sem. Különbözik nincsenek munkatársai. És ez a püspökre is áll. Egy püspöknek nagy a hatalma, de meg kell nyernie az embereket. Schönstattban nem sok pap van, de kevés az olyan pap, aki olyan hatalmas, mint egy schönstatti pap. És ugyanakkor kevesen vannak a papok közt, akiknek olyan kevés a külső hatalmuk, mint egy schönstatti atyának.

Ez az utunk. Ez érvényes számunkra a családban is. Önmagában mondhatom, hogy te a házastársam vagy, köteles vagy szeretni. Ezt megígérted az oltárnál! Tehát szeress! Próbálják ki, hogy működik-e? Mindig újra meg kell nyerni a társuk szívét. És ha megnyeri a társát, akkor van nála tekintélye. Akkor minden kívánságot leolvass a szeméről. De ha nem nyeri meg, akkor nem olvassa le a szeméről a kívánságát. A felnövekvő gyermekekre is áll ugyanez. Hangsúlyeltolódás van ma minden vonalon a tekintélyben.

Az Opus Dei mozgalom szervezete is sok közösségből álló nagy család, de annak jobban tekintélyelvű szerkezete van. Az egész képződmény élén van egy jogi vezető prelátusi rangban.

A Fokolare mozgalmat, amíg az alapító él, addig nehéz ilyen szempontból megítélni, mert minden tekintély az alapítónál van. De azt hiszem, nálunk olyan családias szerkezet van, mint nálunk. Nagyobb az egyes közösségek önállósága.

Nálunk a ligaközösségek végső felelőse a püspök. Tehát a liga egy egyházi közösség. Schönstatt szabályzata a következő: A ligaközösség a püspöknek vagy a plébánosnak az apostoli munkához rendelkezésre áll. Például X. Y. schönstatti személy a plébánia gondnoka. Vagy az öt Schönstatt-család vezet a plébániai munkát. Vagy egy Schönstatt-családnak van egy családköre, amelyet vezet a plébánián. Vagy pedig a püspök megbízottjával együttműködnek az egyházmegyei családpsztorációban. A lelki nevelésben, a lelkiségük alakításában a Schönstatt-mozgalom tagjai függetlenek. Tehát a saját lelkiségükből élnek. Ez nem mindig egyszerű. Sok pap nem akarja megérteni, hogy a világiaknak önállóvá kell lenniük.

Volt Bécsben egy fiatalokból álló csoport. És a plébános hetente el akart menni az összejövetelükre, hogy imádkozzon velük és lelki beszélgetést folytasson velük. Azt mondtam neki: Ezt ne tegye, én sem teszem! Azt mondtam neki, hogy ha egy pap ott van a fiatalemberekkel, akkor neki túl nagy a súlya, és akkor soha nem lesznek a fiúk önállóak. Ez nem a hierarchia kérdése, hanem pedagógiai kérdés. Ha egy pap világiakkal összejön és mindig ott van, amikor összejönnek, milyen emberekké lesznek? Mindig nála van a súlypont. És ha százszor is mondja, hogy testvéreteknek érzem magam, ez értelmetlenség. Őt hat éven át képezték, a többieket nem. Olyan ez, mint amikor valaki matematikát tanult, megvan az államvizsgálója, és gimnazistákkal összejön egy matematikai szakkörben, és azt mondja nekik, hogy én egyenlő társatok vagyok. Ez ugyanúgy nem igaz. Nálunk a csoportok önállóan dolgoznak. Képzeljék el, ha mindig ott lennék Önöknél a csoportban. Estéről estére csak egyet tennék (hallgatnék), az ötödik este már nem is tudnák, hogy ott ülök. A családnapokon más van. Akkor én tartom a családnapokat. Aztán az Önök dolga, hogy mit csinálnak belőle. Ha nem lesz belőle semmi, elmegyek máshová. Hogy a Schönstatt-családokból mi lesz, az az ő dolguk.

CSALÁDNAPOK

Óbudavár, 1990. június 10 – 15.

Beszélgetés, odafigyelés

A beszélgetésről szeretnék Önökkel beszélni. A beszélgetés Magyarországon a jövőben fontos lesz. Eddig ritka volt a párbeszéd a társadalomban. Néhány felelős beszélt, a többieknek pedig hallgatniuk kellett. Aztán mindenki – lehetőség szerint – azt csinált, amit akart, de nem volt egymással párbeszéd.

Az egymással való párbeszéd az egyházban is fontos lesz a jövőben. A múlt egyházában is egyszerűen minden felülről lefelé folyt. Hogyha a tekintély kinyilvánította álláspontját, akkor azzal el is volt a dolog intézve. De ez változik. Ha a tekintély egyedül kinyilvánít valamit, és ha csak egyedül beszél, akkor nem fognak rá hallgatni. Most itt Magyarországon mindannyian felelősek lettünk a jövő alakításáért. De ha sokan beszélnek, akkor tudniuk kell egymással beszélni.

A párbeszédnek van egy iskolája: a házasság.

Beszélünk egymással. Egységre jutunk. Nem a tekintély által jön létre az egység, hanem azért, mert tudunk egymással beszélgetni. A Szűzanya Schönstattban keresi az emberekkel való párbeszédet. A közte és köztünk lévő kapcsolat egy szövetség, amelyhez mindegyik részről hozzájárulnak. A Szűzanya azt mondja nekünk: „Szükségem van rátok. Szükségem van rátok, hogy létrejöjjön Magyarországon egy új társadalom. Szükségem van rátok új családoknak a létrehozásában. Ajándékozótok nekem a megújult házasságért és a családját folyó munkátokat. Akkor szívesen jövök hozzátok, és ott lakom veletek.”

Látják, ez egy szövetség. Nem állunk egyszerűen a Szűzanya elé, és kérjük: „Segíts!” Hanem jön és ő is kér: „Segítsetek nekem!” Isten előtt felelőséggel tartozik Isten népéért. Azt szeretné, hogy Krisztus Magyarországon újólág megszülessen. De munkatársakat keres. És ezért jön hozzánk.

A mi házastársi kapcsolatunk is egy szövetség. A beszélgetésben találunk egymásra. Mi a fontos a beszélgetésben? Az nagyon egyszerű. A beszélgetésben az a fontos, hogy találjak valamit a másokban, ami tetszik nekem. A kommunizmusban nem volt beszélgetés, hanem egyirányú beszéd, fölülről lefelé. A beszélgetésnél a következő történik: hallom, ami tetszik nekem és örülök neki. Ha ez mindkét részről megvan, akkor jól érezzük magunkat a beszélgetésben.

Sejtik, hogy e mögött egy probléma húzódik meg. A magyar férfiak pátriárkák. Így van. Nem baj, de így van. Most jön a schönstatti Szűzanya és azt mondja: „Magyar férfiak, tanuljatok meg figyelni a feleségekre; hogy meg-

halljátok, amit mond! Én segítek nektek ebben. Segítek nektek, hogy oda tudjatok figyelni, hogy meg tudjátok hallani.”

Ez az új gazdaság számára is fontos. Aki egy modern gazdaságban vezetni akar, annak tudnia kell odafigyelnie a munkatársaira. A gazdaságban is elmúlt a pátriárkák ideje. Ezt a modern vezetés minden elmélete kifejezésre juttatja. Ezért a schönstatti Szűzanya a gazdaság számára is képez vezetőket.

Megtanuljuk a társunkra való odafigyelést. Kérdezzék meg egyszer a feleségeiket, hogy megtanultak-e már odahallgatni? Akkor azt a választ kapják: „Hát!” Ez az élet, ugye? „Hát... igen.”

Hogyha odafigyelünk a társunkra, akkor a Jóistenre figyelünk oda. Mit jelent ez, hogy Isten a társunk által szól hozzánk? Ebben nincs semmiféle titokzatosság. Isten egynek akar bennünket látni. Ő vezetett egymáshoz bennünket. A házasság: a férj és feleség egysége. Ő egymás számára teremtett bennünket. A férjemet számomra teremtette. Azt szeretné, ha ez az egység ismételten mindig újra létrejönne. A beszélgetésben egymásra találunk.

Más utakon is egymásra találunk, nemcsak a beszélgetésben. Megtaláljuk egymást a gyengédségben, egymásra találunk a közös munkában, az együttműködésben. Megtaláljuk egymást, amikor együtt imádkozunk; hogyha az életünk szenvedéseit együtt a Szűzanyának ajándékozzuk. De most a beszélgetésről akarunk beszélgetni.

Itt arról van szó, hogy hallgatlak és jónak találom mindazt, amit mondasz. Ma sok neveletlen gyerek van. Olyan gyerekek, akiket az anyjuk elkényeztetett, vagy elkényeztetet. Elkényeztetett gyerekek nem tudnak egymásra odafigyelni. Mindig a középpontban szeretnének lenni. Azt várják, hogy amit otthon átéltek, az történjen egész életük folyamán. Az anya elkényeztette őket és most minden embernek az a feladata, hogy őket kényeztesse. Ezért nem tudnak odafigyelni. Megkérdezzük magunktól: Elkényeztetett gyerek vagyok? Vagy megkérdezzük a társunktól: „Szerinted én elkényeztetett gyerek vagyok? Azok közé tartozom, akik mindig a középpontban akarnak lenni?”

Mit teszünk, hogyha megállapítjuk, hogy egy elkényeztetett gyerekkel házasodtunk össze? Hogyha az elkényeztetett gyerek eljön a családnapokra, akkor ez azt jelenti, hogy dolgozni akar saját magán. Különben nem jött volna el.

Van az elkényeztetett gyereknek egy másik változata is: a megsértődött gyerek. Vannak olyan emberek, akik abban tetszelegnek, hogy méltánytalanság történik velük. Ez a fájdalmak anyja vagy a fájdalmak férfia. A fájdalmak anyja vagyok? Vagy a fájdalmak férfia? Nyugaton sok olyan ember van, aki szereti a betegségeit, és nem akar meggyógyulni. Egyik orvostól mennek a másikhöz, és ha az orvos azt mondja, hogy nincsen semmi komoly baj, akkor az nem jó orvos. Az orvosnak orvosságot kell írnia. Nagyon sok olyan orvosság van (placebo), amelynek nincs semmi értéke, csak lélektanilag van jelentőségük. Akkor az orvosok ezeket az orvosságokat írják fel, és boldogok ezek

a betegek, mert jó orvost találtak. De ha az orvos azt mondja, hogy ne igyon olyan sokat, vagy azt, hogy többet mozogjon, tornázzon, akkor azt mondják, hogy ez az orvos nem jó, és keresnek egy másikat. Aki a fájdalmaiban tetszeleg, az olyan, mint egy neveletlen gyerek. Azt akarja, hogy mindenki sajnálja őt. A félrenevelt gyerek mindenkitől elvárja, hogy vele törődjön. A fájdalmak férfira vagy anyja pedig mindenkinek a sajnálatát, együttérzését keresi.

„A szeretet fájhat.” Ez egy nagyon fontos mondat. A szeretet fájhat. Aki meg akar tanulni szeretni, annak nem szabad félnie a fájdalomtól. A házasság szentség, vagyis kötődik Krisztushoz. Krisztus keresztye jelen van a házasságban. Ez egyszerűen hozzátartozik. Az egyik schönstatti atya nyavalygott egyszer Kentenich atyának. Kentenich atya akkor már 80 év fölött volt. Azt válaszolta: „Nekem valahol mindig fáj valami.” A házastársam is mindig fájdalmat jelent valahol. Mindig fáj valami, de ez nem baj! Így van. Szerzetesek is lehettünk volna, vagy papnak is mehettünk volna. De Önök a házasságot választották. Tehát a házasság keresztyét választották. A papoknak is megvan a keresztyük. A szerzetesnővéreknek is. A mi keresztyünk a házastárs. S ha egyszer nem keresztyünk a házastársunk, akkor az csak szünet. De a kereszty a szeretethez vezető út. Egyszerűen: szeretlek téged.

Mi teszi széppé a házasságot? Valaki azt mondta egyszer: „jónak lenni”. A másikkal jónak lenni. Ez a „jónak lenni” az ember egész lényére vonatkozik. Odafordulok a másikkal és nagyvonalú vagyok. Nem haragszom meg, ha egy kicsit fáj, akkor is örülök neki. Ez a beszélgetés háttere, hogy jók vagyunk egymáshoz. Sőt örülünk annak, amit a másik mond. Itt egy bizonyos alapbeállítottságról, bizonyos alapmagatartásról van szó. Ez pedig a jóság. Néha ordít a társunk, mint egy baba. Ordít, és ez azt jelenti, hogy szükségem van a szeretetedre. Ordít, és azt mondja, hogy most nincs erőm, most nem tudok élni, most szükségem van rád. Akkor odamegyek és jó vagyok hozzá. Ez váltakozik. Egyszer a férj a csecsemő, aki ordít, máskor a feleség. Hogyha egyszerre ordítunk, hogyha egyiknek sincs ereje, hogy jóságosan odaforduljon a másikkal, akkor megfogjuk egymás kezét és bemegyünk a háziszentélyünkbe a Szűzanyához és azt mondjuk: „Mi most mind a ketten ordítunk.”

Mielőtt idejöttem volna, volt egy beszélgetésem egy házaspárral. Két ilyen „kisbaba” ők. Nagyon okos emberek, jelentős gazdasági beosztásuk van, de mint házastársak csecsemők. Veszekszenek és mindig a másik a hibás. Mint a gyerekek, akik azt mondják: „Tanító bácsi! Ő kezdte!” Azt mondtam nekik, hogy üljenek be minden nap negyed órára a Szűzanyához. Ne beszéljenek, mert ha elkezdenek beszélni, akkor csak rossz lesz. Legyenek csöndben és üljenek ott a Szűzanyánál. Ez fontos. Mindketten gyermekek vagyunk a Szűzanya előtt, és a korlátainkat elismerjük. Erős egyéniségeknek ez különösen nehezükre esik. Erős egyéniségek nehezen találhatnak a Jóistenre, mivel ők maguk ülnek a trónon. Számukra kegyelem, hogyha átélhetik a korlátjukat, ha va-

lamit nem tudnak. A Jóisten ezeket a gyengeségeket elvehetné. De a Szűzanya szereti, ha érezzük a korlátainkat, mert akkor odatalálunk a Jóistenhez. Talán meg tudjuk szervezni a családnapiakon, hogy ebben a helyiségben nyugalom legyen, s akkor itt imádkozhatnánk. Odaülünk egymás mellé a Szűzanyához, és nem szólunk semmit. Ott vagyunk egymás mellett a Szűzanyánál, az Úr Jézusnál, és egymásra nézünk. Ahogy az ember kiül a napra. És kérjük: „Add, hogy megértsük egymást!”

Vissza a beszélgetéshez. A legfontosabb az, hogy érdekesnek találjuk, jónak találjuk, amit a másik mond. Barátaim, ez nehéz! Hogy jónak találjuk, amit a másik mond. De ez tesz egy beszélgetést széppé. Ezáltal megadjuk a társunknak azt az érzést, hogy ő értékes. Ha egymásnak megadjuk azt az érzést, hogy értékes vagy a számomra, akkor erőt adunk egymásnak. Vizsgálják ezt meg. Hogyha valaki engem értékesnek talál, az nekem erőt ad. Erősebb leszek ezáltal. Ezért a másikra való odafigyelés, hogy jónak tartjuk azt, amit a másik mond, és őt magát is, ez a szeretet műve. Ezáltal megmutatjuk a társunknak, hogy milyen a Jóisten. A Jóisten ránk néz és jónak talál bennünket. Ez így van rendjén, hiszen ő teremtett bennünket. Saját művét nem tarthatja rossznak. De ez munka. Hallgatni, figyelni, jónak találni. Ez olyan kemény, mint egy vizsgára fölkészülni. Megerőltető. Néha nem erőltet meg, de ez csak szünet.

A beszélgetés gyakorlati megvalósítását illetően egy sajátos módszert ajánlok. Mondjuk egymásnak: „Érdekes, kérlek, beszélj még erről!” Mindekelőtt akkor hasznos ez a módszer, ha valamit nem értek, ha valami nem stimmel. Nem könnyű megbarátkozni valamivel, ami idegen a számunkra. De ez egy szép munka. Hogyha velem beszélgetnek, gyakran megtörténhet, hogy azt kérem: mondjanak erről még többet. Ezt gyakran kérem. Egyszerűen oda-fordulok ahhoz, amit a másik mond. Ha törődnek azzal, amit a másik mond, akkor nem elég csak azt meghallgatni, amit a másik éppen elmond, hanem még többet akarnak tudni. A társuk, mint egy végtelen. Isten olyannak teremtette, hogy csak ő maga, a Jóisten tudja őt egészen megérteni. Mi a társunkat soha nem értjük meg egészen.

Egyszer házaspároknak beszéltem, akik 25 éve voltak házasok. Utána vita volt. Az egyik férfi azt kérdezte: „Mi van akkor, ha az ember jobban érti a társát, mint a társa saját magát?” Akkor azt mondtam: „Na, nézzétek meg ezt az álszentet!” Aki így kezdi válaszát: „Hiszen úgyis tudom, hogy mit akarsz ezzel mondani!” –, aztán amikor a társa még valamit mondott: „Igen, de...” –, az mindig rossz. Ha azt mondom, hogy „igen, de”, akkor nem azt mondom, hogy igen, hanem azt mondom, hogy én jobban tudom. Érdekes, ugye? De így van. Tehát jobb, ha azt mondjuk: „Igen, érdekes, beszélj még erről!”

Ez annak a kérdése is, hogy mennyire becsülik meg önmagukat. Csak buta emberek házasodnak össze olyan valakivel, aki nem tud semmi érdekeset

mondani. Mivel okos emberek, ezért olyan társat választottak, aki tud érdekeset mondani. *Minél okosabb egy asszony, annál érdekesebb, amit a férje mond.* Ezt egy kicsit gonoszkodva mondtam, de ez örömet okozott nekem.

A második házi feladat: Valami érdekeset hallok a társamtól. Nem kell, hogy a társam valami figyelemre méltót mondjon, hanem hogy valami figyelemre méltót halljak. Még soha életemben nem beszéltem emberrel, aki olyan okos lett volna, mint Kentenich atya. És még nem találkoztam emberrel, aki azt, amit mondtam, olyan figyelemreméltónak találta volna, mint ő. Pedig már sok ilyen emberrel találkoztam. Ez nála az odafigyelésnek egy egészen sajátos módja volt. És nem volt színház. Azt mindjárt lehet érezni. Egyszerűen fontos volt számára, amit mondtam. És ezt meg lehet tanulni. Úgy odafigyelni, hogy az embert tényleg érdekelje az, amit a másik mond. Ezért hagyják, hogy csak beszéljen a társunk, ahogy szokott. És ugyanúgy beszéljenek Önök is. Csak figyeljenek oda jobban. És néha kérjék, hogy mondjal még többet erről. Gyakran csak egész halkán mond valamit a társunk arról, amiről többet is szeretne mondani.

Jók vagyunk egymáshoz

Hozzá voltunk szokva ötven éven át ahhoz a megállapításhoz, hogy amit a kormány csinál ebben az országban, az rossz. Tudtuk, hogy a kormány egy istentelen rendszert képvisel. Ezért a bírálatot Isten nevében is mondhattuk. Ha pedig igazunk van, akkor könnyen túlzásba esünk. Így azután jogosnak tűnhetett bizonyos nem jó mozdatóerőink szabadjára engedése is.

A rendszerváltással mindez megváltozott. Hogyan beszélnek a magyarok most egymásról? Örülnek egymásnak? Itt a szabad nyugaton van egy nagy probléma. Általános, hogy mindenki mindenkit szid és kritizál. Mindenkinek megvan az oka arra, hogy bíráljon. Egy olyan világban, ahol mindenki részt vehet a felelősségben, ezek a dolgok eléggé összefüggnek. Hogyan beszélünk a szomszédjainkról, a papjainkról vagy egymásról?

Ezen a téren van egy nagyon szép feladatunk: meglátni a jót bennük. Meglátni a jót, melyet a Jóisten a másiknak ajándékozott. Ez a másikkal szemben egy bizonyos magatartást tételez fel. Ezt a magatartást így írhatjuk körül: Jók vagyunk a másikkal.

– Hát most éppen nem könnyű, hogy a magyarok az oroszokhoz jók legyenek. De miért ne?

Ha sikerül meglátni a jót a másiban, akkor megszereztük azt a látásmódot, ahogy Isten látja az embereket. Isten nézi az embert és örül neki. Én is nézem a társamat és mögötte látom a Jóistent. Látom, ahogyan a Jóisten nézi a társamat, ahogy örül neki. Most vele együtt nézem a társamat és vele örülök neki. Ez egészen egyszerű. Ez a hit. Hiszek az Istenben, a mindenható Atyá-

ban. Istenben, aki nézi a társamat és örül neki. Ebben az Istenben hiszünk. Ez a házastársak Istene, a mi Istenünk. Mi, ugye, az anyyi, mint mi hárman: Isten és mi ketten. Ő a mi Istenünk, a harmadik a közösségünkben. Hiszek a mi Istenünkben. Ránézek és tudom, hogy ő az, aki a páromat készítette, teremtette a számomra. És azt mondom, kérdezem:

– Jóisten, mit csináltál!? – És Ő azt válaszolja:

– Én jobban tudom.

Hát igen, ezt elhinni, ez a keresztény hit!

Utána azt mondom: Atyám, jól csináltad! Talán ezt megmondom a társamnak is, hogy Isten jól kitalált, megalkotott téged a számomra. – És ezt kölcsönösen, mind a ketten együtt hisszük egymásról. Nem csak abban hiszünk, ami Jézussal és általa történt, hanem abban is, amit a Jóisten velünk tett. És abban is hiszünk, amit a Jóisten a gyermekeinkkel csinált. És később abban, amit a Jóisten a többi emberrel tesz. És amit a népünkkel tesz. És látjuk Isten kezét a népünk fölött. És amit senki sem tartott lehetségesnek, megtörtént, bekövetkezett: szabadok vagyunk.

De először is az a fontos, hogy Istent látom a társam mögött. És hogyha látom Istent mögötte, akkor nem láthatom őt olyan negatívnak.

Van a mennyországban is negatívum? A mennyországban van behatároltság, de ez a behatároltság nem zavaró. Azt, hogy a behatároltság nem zavar, itt a földön is érezhetjük. Ezt nem egy józan logikus értelemben gondolom. Logikai értelemben a behatároltság sosem zavar. Például ez egy szép magnó, de ezzel nem lehet borotválkozni. Ez a korlátoltsága ennek a készüléknek. Írni sem lehet vele. De ezért nem haragszunk a készülékre. Az embernél ez egy kicsit másképp van. Például ha a házastársunknál észlelünk korlátoltságot, akkor megharagszunk ezért. Ez a mennyországban másképp van. Ha ott valaki látja a másik korlátait, akkor mosolyog. Ezt már ebben a világban is gyakran tesszük. Ha látunk egy kölyökkutyát, akinek a fülei még nem állnak fel – ha egy pár napos ilyen kölyökkutya bejön ide, és a jobb füle a jobb szemére lóg, és körbebotorkál itt a szobában –, akkor mosolyognunk kell. Pedig a fülnek nem a szemén van a helye és egy kutya nem botorkál. Ha viszont egy nagy kutya jönne be, akinek a jobb füle a jobb szemébe lóg és úgy botorkál itt mint egy kölyökkutya, akkor ezt nem néznénk megértéssel.

– Érdekes, ugye?

Isten úgy néz ránk és a társunkra, mint mi a kölyökkutyákra. És nekünk is így kell egymásra néznünk. A mennyországban is így nézik egymást. Vannak angyalok, akik nagyok és hatalmasak. Nem tudom pontosan, de talán van elég intelligenciájuk ahhoz, hogy egy bolygót egészen az atomokig átlássanak; és vannak kis angyalok a hároméves gyerek intelligenciájával. Csakhogy ha ezek az intelligenciák a Szűzanya előtt állnak, akkor ugyanaz a helyzet, mint itt. Ő

az anya, és ezek pedig a gyerekek, mindannyian a saját korlátjaikkal körülvéve, a Jóisten pedig mosolyog rajtuk és a korlátjaikon.

Hogyha jó vagyok valakihez, akkor csak mosolygok a korlátjain. Akkor szabad neki korlátozottnak lennie. Abba, apu vagyok a számára, vagy pedig anyu vagyok és ő a gyermekem. És most kérjük azt a kegyelmet, hogy nagynak lássuk egymást, és hogy örömünk teljen egymásban. Azt a kegyelmet kérjük, hogy a hit fényében láthassuk a társunkat.

– Mondjuk: Jóisten, Te alkottad őt.

Alkalmazzuk a Szentírás üzenetét, evangéliumát a házasságunkra. A teremtéstörténetben ismétlődnek ezek a szavak: „Isten látta, hogy amit csinált, mindez jó.” És ez érvényes ránk és a társunkra is.

Először is rám. És akkor teremtett Isten engem. Engem, nem a világot, hanem engem. És ő látott engem, és látta, hogy ez jól sikerült. Itt van egy ellentmondás. Sok mindent rosszul csinálunk, pedig jók vagyunk. Sokunk lelkiismerete úgy alakult, hogy fontosabbnak vesszük azt, amit csinálunk, mint amik vagyunk. Ez ott kezdődött el, amikor a szülők a gyermekeiket nevelik. Ha mindig a mutatóujjunkat emeljük és állandóan bíráljuk a gyerekeket, akkor az az érzésük lesz, hogy fontosabb az, amit csinálnak, mint saját maguk. Ezért mi másképp csináljuk ezt. Éreztetjük a gyermekeinkkel, hogy örülünk annak, hogy ők vannak. Ez lehet egy kérdés–felelet játék.

– Ki vagy Te? – És a gyerek válaszol:

– Az apa kedvence.

– Ki vagy Te?

– Anya édes-aranyos kedvence.

Ez nagyon fontos. Fontos, hogy a gyerekek meglegyen az az életérzése, hogy anyám, apám örülnek annak, hogy én vagyok. Talán más tapasztalatokra tettem szert, és így viszont nehezemre esik, hogy elhiggyem azt, hogy Isten szeret engem. Lehet, hogy Istent olyannak látom, aki először azt akarja, hogy ezt és ezt megtegyem, és nem olyannak, aki először is örül annak, hogy vagyok. Nem tudom, hogy felfedezték-e már azt, amit most egészen halkan közöltem Önökkel? Azt, hogy gyermekünk istenképét mi, szülők alakítjuk ki. Az az istenkép, amit mi adunk a gyermekeinknek, mélyen bevésődik, megmarad. Azon nem tudnak a papok sem változtatni, vagy ha esetleg igen, akkor legalább öt év kell hozzá. És öt évvel nem is mondtam sokat, tarthat tíz évig is. A Szentírás sem segít. Amit a gyermek anyjánál, apjánál megél ezen a téren, az a döntő az ő istenképe számára. Ha egy gyerekek olyan szülei vannak, akik örülnek annak, hogy ő van és jók hozzá, az tud abban hinni, hogy Isten szereti őt. Egy gyerek, akit állandóan bírálnak, kritizálnak és állandóan figyelmeztetnek, az ilyen gyerek Istent is egy szigorú tanítónak látja.

De azért vannak lehetőségek a helytelen istenkép kijavítására, korrigálására. Egy ilyen lehetőség a társunkhoz fűződő kapcsolatunk. A társam megmu-

tathatja nekem, hogy „örülök, hogy vagy”. „Olyannak tetszel, amilyen vagy.” És ekkor a társam mögött átélem az Istenemet, aki azt mondja nekem, hogy örülök, hogy olyan vagy, amilyen vagy. Majd átéljük együtt, hogy Isten azt mondja nekünk: „örülök, hogy vagytok”. Így valódi istenképet közölhetünk egymással. Ennek az üzenetnek az ereje így sokkal erősebb, mint ugyanennek az üzenetnek az ereje egy prédikációban. A prédikációban ugyanis csak akkor tudjuk elfogadni, ha megvannak a megfelelő lélektani előélményeink.

Amikor egymásra nézünk, akkor úgy nézünk egymásra, ahogy a nagy angyal a kis angyalra, vagy ahogy a kölyökkutyát nézzük: *mosolyogva*. Tudjuk, hogy mind a ketten az Atya gyermekei vagyunk; vagy a Szűzanya karján vagyunk. Így nézünk egymásra és nem csinálunk cirkuszt a lekonyult jobb fül miatt.

Valaki azt mondta: A társamnak öt ilyen jobb füle van, nem csak egy. Milyen esetben cirkuszoszlhatsz?

Kentenich atya szerint húsz ilyen tökéletlen vonása vagy bogara lehet valakinek. Ha kevesebb van, az nagyon kedvező eset, ha több, az nem olyan jó, akkor tennünk kellene valamit. Nem szeretnék a társuk bogarait összeszámlálni, hogy tudják, hol az a határ, amikor megharagudhatnak? Ez fontos! Először ne mondjuk meg a társunknak a bogarait, csak csendben számolgassuk és aztán nézzük meg a Jóisten előtt közösen.

És akkor mondhatjuk: Jóisten, mit csináltál?! De Neked szabad, mert szeretlek! Azután beszélgetek Istennel a társamról. Ha pedig a nagylelkűségnek erre a magatartására szert tettem, akkor könnyebben fogom tudni jónak látni a társamat. Ha nagylelkűen tudok a társam felé fordulni, akkor könnyebben látom őt nagyinak.

Házi feladat: Tegnap egy kis feladatot adtam Önöknek, ez mára is áll.

– Beszéljenek egymással, mi volt szép nálunk, kettőnkénél. Mi szépet élünk át együtt? Akkor a gyereket a hűtőszekrénybe tesszük és beszélünk, beszélgethetünk egymással, jó? Nem kell, de szabad. Mindenkinek szabad, ugye? De amit mondok, nem kell, de... Beszélgessenek egymással arról a szépről, amit együtt átéltek. Ez az első.

– A második: Beszélgessenek arról a szépről, amit egymás által éltek át. Arról a szépről, amit a másikban megtapasztaltunk, aminek örültünk. Arról, amit a másik jól csinált. Amikor például a férjem az anyjával szemben megvédett. Talán valami más is: amikor a feleségem szép volt. Láttam, hogy szép volt. Amikor észrevesszük, hogy különösen szép, akkor azt mondjuk is meg neki. Mi, asszonyok, ezt szívesen halljuk, ha azt mondják, hogy szépek vagyunk.

A szépség nem más, mint a személyiség középpontjából való kisugárzás. Egy kirakati baba nem lehet szép, mert nem sugárzik, nem fénylik ki semmi sem belülről. Felfedezem a társam szépségét és ezt megmondom neki. Ez nem magától értetődő. Kedves asszonyom, ha most ezután azt mondja a férje, hogy

jól nézel ki..., ne kérdezze meg, hogy ezt csak Tilmann atya miatt mondod? Mert máskor azután nem mondja.

– Mi szépet éltünk tehát át együtt és milyen szépséget láttam a társamban, milyen örömet okozott nekem? Mikor csinált jól valamit? Mi az, ami nekem rajta tetszett? Mikor ezen gondolkodnak, imádkozniuk kell a Szentlélekhez is. És ne hagyják a „lekonyult fülektől” zavartatni magukat, gondoljanak a kiskutyára! Legyenek nagylelkűek!

– Ha egy harmadik feladatot is szeretnének még, akkor számolják meg a társuk bogarait.

Ha pedig jó a kapcsolatuk a Jóistennel, akkor a szép élmények mögött felfedezik a Jóistent, aki mindezt Önöknek ajándékozta. Így jön létre a saját szentírásunk. A Szentírás arról szól, hogy mi mindent tett Isten az emberekkel. Az emberek megértették a Jóisten tetteit és ezt összegyűjtötték és leírták. Ha mi is megéljük a Jóisten tetteit az életünkben, akkor azokat mi is összegyűjthetjük, leírhatjuk. Nem feltétlenül papírra, ezt megtehetjük a szívünkben is. Létezik olyasmi, mint egy házaspárnak a „saját” szentírása, házasságuk szent történelme. Tehát Isten és közöttünk történik valami. Isten valami szépet éltet meg velünk. Ezt nem kell már ma megtenni, de azok, akik állandó kapcsolatban vannak a Jóistennel, ezt könnyen meg tudják tenni.

A házasság mint szentség és nemi közösség

Kedves Családok! Kentenich atya egy új embert akart létrehozni, és amitől új ez az ember, az a szabadság. A szabadság azt jelenti, hogy rendelkezem saját magam felett. És most meg fogják érteni, hogy a házasságot a szabadság térségének nevezhetjük.

A házasság abból áll, hogy kölcsönösen egymásnak ajándékozzuk magunkat. És amikor egymásnak ajándékozzuk magunkat, akkor Isten (aki a szeretet) harmadikként jelen van a szövetségünkben. Együtt (hármásban) vagyunk a mennyei Atya gyermekei. Krisztus, Isten fia közöttünk van.

A házasság szentség, Krisztus jelenlétének a jele ebben a korban, a mai világunkban. Ezt tudjuk a katekizmusból. De még el fog tartani egy-két évszázadig, amíg ez átmegy az egyház életézésébe.

Az Oltáriszentség már otthonossá vált az egyházban. A vallásos életnek van egy sor kialakult formája, amelynek az Oltáriszentség a középpontja. Ma reggel a szentmisét ünnepeltük együtt. Sok ember van, aki az Oltáriszentség imáadásából nyer valamit a lelki élete számára. Vannak vallási közösségek, akik számára az Oltáriszentség az életük középpontja, ilyenek például a benecések. Vannak közösségek, akik nagy hangsúlyt fektetnek az eucharisztia imáadására. Úrnapiján az egész egyház tiszteli az Oltáriszentséget.

De ismernek-e egyetlen olyan formát is, amelyben Krisztust tiszteljük a házasság szentségében?

Majdnem úgy van, mintha Krisztus jelenléte a házasság szentségében csak a tankönyvekben lenne meg. Ez nem baj. Az egyház a titkokat, melyeket Krisztus ráhagyományozott, csak lassan, évszázadok folyamán ismerte meg. Például az Úrnapja a XIII. századból származik.

Nem lenne szép, ha mi pedig felfedeznénk Krisztus jelenlétét a házasság szentségében? Nem akarnának egyszer időt szakítani maguknak, és imádni Krisztust, mint aki a házasság szentségében jelen van? Nem ülnének össze imádni a házasság szentségében jelenlevő Krisztust? Például: „Krisztus, Isten fia, Benned néz bennünket az Atya. Benned vagyunk mi a mennyi Atya gyermekei. És Benned vagyunk mi egyek.” Ehhez nem szoktunk hozzá, és ezt még nem ismeri az egyház. De ez fontos az egyház jövője számára.

Krisztus jelenléte a házasság szentségében az egyháznak egy sajátos külön létét, formáját hozza létre. A ház, amelyben így Krisztus jelen van, templommá lesz. Tehát a háznak a közössége az egyház kicsiben. Így kezdődött az egyház egyáltalán. Az apostolok mentek házról házra. Az Úr jelenléte a házakban megszentelt térséget hozott létre és itt valami új kezdődött. Az emberek egymáshoz való viszonyának egy új módja. És a pogányok látták ezt, és mondták: „Nézzétek, hogy mennyire szeretik egymást.” Holnap egy teljesen pogány környezetben fogunk élni, egy tömegtársadalomban. És itt az egyház jövője a házakban van. Nemcsak szociológiai értelemben véve, hanem főleg az által, hogy a házasság szentségében az Úr köztünk lakik.

Nem szeretnék megpróbálni, hogy megtalálják az Urat a házastársi közösségükben? Nem szeretnék imádni őt? Egyszerűen imádni az Urat, aki ott van velük. Az elkövetkezendő évtizedek és évszázadok ezen a téren változásokat fognak hozni az egyházban. Még nem tudjuk, hogyan fog ez kinézni. Úgy, ahogy 1000-ben még nem tudták az emberek, hogyan fog kinézni az Úrnapja. De az afeletti öröm, hogy Krisztus jelen van a házasságban, meghatározó lesz az egyház képe számára.

Az Oltáriszentségben a jel a kenyér. A kenyér nagyon értékes valami. Életem jelent, és azt jelenti, hogy meg lehet enni. Hogyha az Úr a kenyérben jelen van, akkor ezzel azt mondja, hogy neked akarom magam ajándékozni. Van a magyarban ez a kifejezés: „zabálnivaló”. Nekünk Jézus „zabálnivaló”, mert kenyér. A házasságban az Úr más módon van jelen. Azáltal van jelen, hogy férj és feleség egymásnak ajándékozzák magukat. A férfinak és a nőnek ez a kettős egysége Krisztus jelenlétének a jele. Mi ketten egy nagy „ostya” vagyunk. De csak azért, mert a szeretetben egymásnak ajándékozunk magunkat és így jellé leszünk. A kenyér is jel, és mi is jelek vagyunk. A kenyér azt jelenti, hogy az Úr oda akarja ajándékozni magát az embereknek. Mi pedig azt jelentjük, hogy az Úr egészen az embernek akarja magát ajándékozni. Ahogy mi

teljesen odaajándékozuk magunkat egymásnak, úgy ajándékozza oda magát az Úr is az embernek. És nem veszi vissza a szeretetét, mint ahogy mi sem vesszük vissza a szeretetünket. És akkor jöhet, ami jönni akar. Nem vesszük vissza a szeretetünket. És bármi is jöhet. Az Úr nem veszi vissza a szeretetét. Ez nagyon fontos üzenet a ma embere számára. Mert sok emberben él az a gondolat, hogyha már nem vagyunk elég jók, akkor a Jóisten visszahúzódik. A házasság szentsége valami mást mond. A házasság szentsége azt mondja, hogy az Úr szeret, mégpedig véglegesen. Így mi magunk leszünk az ő jelenlétének jelévé, és üzenetté válunk, üzenet leszünk az emberek számára.

Nem szeretnének egy kicsit elidőzni és a köztük lévő Urat imádni?

Persze ez nem megy gyorsan. Ez több évszázadon át tartó út, míg az egyház mindezt felfedezi. Felfedezi, mit is jelent az, hogy az Úr jelen van a házasság szentségében. Hogyha néhány évtizedig működünk, lehet, hogy létrejönnek az életnek az első formái, szokásai. És lassan észreveszi az egyház, hogy a házasság egy szentély. És a schönstatti kegyelmi Anya feladata, hogy Krisztus újrászülessen a házainkban.

Teljesen egymásnak ajándékozuk magunkat. Ez a teljes odaadás kifejezésre jut a házastársi együttélésben. A két személynek az egysége, amely a házasság szentségét kiteszi, kifejezésre jut a házastársi együttélésben. Mit jelent a házastársi együttélés? Egy tökéletes, kölcsönös odaajándékozás és elfogadás. Neked ajándékozom magam, elfogadlak téged. Tehát két személy közötti esemény. Nem elsősorban két test közötti folyamat, hanem két személy közötti történés. Neked ajándékozom magamat, elfogadlak téged. Ezért nagyon fontos, hogy a kölcsönös, személyes odaadás lelkiisége hasson át itt mindent. Éreztetem a társammal, hogy „te értékes vagy nekem”, és ezt meg is mondom neki, és hosszasan elidőzünk egymás kölcsönös nagyra értékelésében. Tehát a kettőnk egész közössége készíti elő a házastársi együttélést. Éreztetem a társammal, hogy értékes a számomra. És hagyom, hogy ezt a társam is megmondja nekem. Különböző formái vannak annak, hogyan lehet ezt kifejezésre juttatni. Egy nő szívesen hallja ezt direktben. Szeretné hangosan kimondva hallani, hogy ő szép és értékes a férje számára. Egy férfi jobban átéli ezt, gyakran azáltal, hogy közösen néznek egy dologra. Talán amikor Rita segít Róbertnek a házépítésben, akkor Róbert lelkiileg nagyon közel érzi magához Ritát, akinek nem telik különösebb öröme az egészben. Azért Róbert egy idő múlva azt mondja: „Rita, most szünetet tartunk!” Majd azt mondja: „Örülök, hogy te az enyém vagy!” Akkor Rita erre azt válaszolja: „Szép lesz a házunk.” A férfi szívesen dolgozik együtt a társával. A férfi számára a szeretet azt jelenti, hogy egy irányba néz a szeretett emberrel. Feladatközösséget jelent.

A nő számára szeretni annyit jelent elsősorban, hogy egymásra nézünk. Mind a kettőnek mindkettőjükénél növekedni kell. A férfinak is meg kell tanulnia ezt a direkter szeretetet, amellyel egymás szemébe nézünk. A nőnek is

meg kell tanulnia felfedezni és megélni a szeretetet a közösen végzett feladatban, abban hogy egy irányba nézünk. Másképp kifejezve: a szeretet a nők számára inkább a szívek közösségét jelenti, míg a férfiak számára inkább a feladatok közösségét jelenti. De később meg kell tanulni a nőnek a feladat közösségben is meglátni a szeretetet. A férfinak pedig meg kell tanulnia a szeretetet a szívek közösségtételében is.

Kedves Férfiak! Mikor mondták a feleségüknek utoljára, hogy szeretik őt? Hogyha régebben volt ez, mint egy hete, akkor az baj.

Kedves Asszonyok! Mikor mondták utoljára a férjeiknek, hogy szívesen tesznek vele együtt valamit? Látják, a lényeg ez, hogy együtt csinálnak valamit. És ebben az együttes cselekvésben él meg a férjük egy egészen különleges lelki közelséget. Egy nő számára ez először még nem különösebb élmény, de majd idővel megtanulja.

A lelki egymáshoz kötődés megtalálja kifejeződését.

A lelki egymáshoz kötődés testi kifejeződését gyengédségnek nevezzük. Ha egy gyereket gyengéden megsimogatok, azzal kifejezem lelki közelségemet. És itt van a kölcsönös gyengédségeknek egy egész világa.

A természetes adottságban, a férfi és a női nemiségben különbség van. A női nemiség más, és ezt egy férfinak meg kell tanulnia, különben nem teszi boldoggá a feleségét. Tehát a nőben először a lelki-szellemi kötődést kell kiváltani. Ebből a lelki kötődésből jön létre a kívánság, hogy közeledjen a szeretett személyhez. Tehát annak a kívánsága, hogy engedelmeskedjen neki. Vagyis a szeretett személyhez való lelki odafordulásban benne él a másik kívánságaival való törődés is. Ez egy lelkileg művelt férfinban szintén megvan, de nincs olyan erőteljesen kifejlődve. A férfiak egy kicsit primitívebbek ezen a téren, de ezt meg lehet tanulni. Tehát ezt a kívánságot: törődni, odafordulni a másikhoz. Úgy is mondhatjuk, leolvasni szerelmese szeméről annak kívánságát.

A következő lépcsőfok: bizonyos bizalmasság, belső közelség jön létre. Érezzük a másik közelségét. A másinak a közelségét lehet érezni, ez egy ideoda áramlás kettőnk között. Van valami, ami összekapcsol bennünket, valami van köztünk. „Szeretet áradjon köztünk, szeretet gyűljön bennünk.” Ez még nem jelenti azt, hogy megérintjük egymást. Ezt a közelséget, egymáshoz tartozást, áramlást testi érintés nélkül is lehet érezni.

Következő lépcsőfok: ez az áramlás fokozódik, elemi erővel, sötétebben, és magával ragadja az egész testet. Itt beszélünk érzéki szeretetről. És ez is még érintés nélkül lehetséges.

A kezdő lépcsőfokokon a gyengédség azt jelenti, hogy lelkünkben egymáshoz kötődünk, és itt elidőzünk sokáig. Néha eleinte nem egyértelmű, hogy gyengédségről van itt szó, vagy bizonyos zavarban levésről. Majd kiderül.

Később az érzéki területen a szenvedélyes szerelem jelenti a gyengédséget.

És most valami nagyon fontos: A testi egyesülésnek egész lassan kell felépülnie! Különben a nő a végén csalódott lesz, és az lesz az érzése, hogy őt csak használják. Tényleges különbség áll fenn a férfi és a nő szexuális ösztöneiben. A férfinél nagyon gyorsan jön létre a testi felgerjedés. A nőnél az ösztön először inkább a lelki kötődés irányába hat. Ez egy nagy terület, amit Kentenich atya lelki ösztönnek nevez. Természetesen megvan ez a férfiaknál is, de a nőknél erősebb. Ezért a férfinak meg kell tanulnia, hogy itt tekintettel legyen a feleségére.

Ha most azt mondom, hogy a feleség is legyen tekintettel a férjére, akkor ezt a férfiak ne hallják meg, mert ők általában keresztülviszik az igényüket, ne legyen nekik még egy elméleti önigazolásuk is. De ez a feleség számára gyakran azt jelenti, hogy tekintettel kell lennie férjére. Miért van ez így? Mert amikor a házastársak testileg egymásnak ajándékozzák magukat, akkor ebben az is benne van, hogy áldozatot is hoznak egymásért. Mondtuk, hogy a szeretet fájhat. „Tekintettel vagyok Rád. Krisztus köztünk van, de ő mindig a keresztre feszített Úr is.”

Beszéljenek erről egymással! Mondjanak a társuknak egy kívánságot! Mondják meg a kívánságaikat a házastársi együttlétükre vonatkozóan. De gondolják meg azt is, hogy a testi önátadás egyúttal lelki önátadás is.

Házi feladat: Mondják meg egymás számára, hogy mikor szép a házastársi együttlét. És ne haragudjanak meg, hogyha a társuk egy kicsit bírálóan mond valamit. Felnőtt emberek közt ez lehetséges. Tehát lehetséges kell, hogy legyen, hogy megmondjuk egymásnak a kívánságunkat. És ne mondják rá mindjárt, hogy ezt tudom, vagy hogy ez lehetetlen! Hanem csak egyszerűen hallgassák meg egymást.

Meg kell gondolni, amit mondtam, ami nagyon-nagyon fontos: Nagyon fontos a lelki kapcsolat, és nemcsak a testi kapcsolat. Nagyon fontos: Beszélgetni, hallgatni, együtt maradni, elidőzni. Az idő nagyon-nagyon fontos!

Személyes eszmény

A családnapok munkát is jelent, de azt hiszem, hogy ezt közben már észre is vették. Ez még csak a kezdet, még az elején tartunk. Most megint egy munka következik. Azt hiszem, hogy ez így helyénvaló. Csak el kell képzelniük, hogy milyen terv van az egész mögött. Ezt az egészet most nem lehet egy hét alatt elintézni. Ez egy hosszú időre szóló munka. Amíg megtanulunk a másikkal igazán törődni a nemi kapcsolatunkban, az sokáig tart. Amíg megtanuljuk, hogy jól mondjunk a társunknak, az sokáig tart. És a többi.

De azért most a családnapok idején is tehetnek valamit, például szerkeszthetnek egy kis programot. Tehát megbeszélik egymással, hogy a jövőben mi-nek akarnak nekilátni, és akkor azt lépésről lépésre megközelítik. És hogyha

azt, amit most elterveznek, néhány év múlva tudni is fogják, az jó lesz. Néhány év nem sok idő ilyesmire.

Segíthet, ha együttműködünk egy családközösséggel. Egyszer egy hónapban összeállítjuk a tervüket. De a tulajdonképpeni csoport, a bázisközösség az maga a házaspár. Tehát a férj és a feleség összeülnek és beszélgetnek egymással, egymásról.

Talán a családnapiak végén rendezünk egy kis ünnepséget. És addigra összeállítják a tervüket. Ezt a tervet egy levél formájában szerkesztik meg, levelet írnak Jézusnak, mint a közösségükben a harmadiknak. Vagy a Szűzanyának írt levél formájában, amelyben nevelőjüknek választják őt. Vagy a tervüket úgy szerkesztik meg, mintha levelet írnának Kentenich atyának és őt választják a házasságuk nevelőjévé. És ezt a tervüket, jófeltételüket, elhatározásukat elhelyezik az oltáron a záróünnep alkalmából. Talán az ünnepi szentmisén a felajánlásnál, és én majd a szentmise végén visszaadom Önöknek: „A szentmise véget ért, menjetek és dolgozzatok!” Miért ne?

Amögött, amiről beszélek, egy kép van, amelyet Kentenich atya a ma emberéről alkotott, aki egy tömegtársadalomban él. Nemcsak egyszerűen keresztények vagyunk, nemcsak arra vagyunk hivatva, hogy egy jó házasságot, családot felépítsünk, vagy hogy szent házaspárok legyünk, annak ellenére, hogy ez valóban igen nagy dolog lenne.

Az egyháznak kb. négyezer szentje van. De hány szent házaspárt ismernek?

– A názáreti Szent Család: József, Mária, Jézus;

– Szent István, Boldog Gizella.

És ki van még? Néhány vértanú házaspár...

Nem ismerjük őket, de talán van húsz házaspár. Ezzel szemben négyezer szent egyedül! Amiről beszélek, az valami új az egyházban. És ki akar szentté válni? Másként mondvá: aki nem, az elmehet! Jó? És miért nem? Mert ez nagyon nehéz. Mert egyedül is elég nehéz, ugye? De ketten, mind a kettő! És együtt!? Erről szeretnék Önökkel beszélni.

Egészen eredeti hivatása volt Szent Pálnak is és Loyolai Szent Ignácnak is. Vagy Jeremiás prófétának. Ez mindig is volt az egyházban, mindenekelőtt a nagy személyiségeknél. Kentenich atya azt mondja, hogy ma ennek másként kell lennie. Mivel tömegtársadalomban élünk, ahol minden eredetiséget bedöngölnek, ezért mindenki arra van hivatva, hogy fölfedezze a saját eredetiségét. Nemcsak egy egészen saját arcom van, nemcsak a lelki jellegzetességem eredetien sajátos, hanem a hivatásom is teljesen eredeti. Isten ránk tekint és azt mondja: „Ilyennek akarlak!” Mindegyikünk a saját szerzetesrendjének az alapítója, saját szabályzattal. Ezt most jelképesen mondom, hogy az érzelmvilágunkba beleoltódjon. Tehát mindenkinek megvan a saját személyes eszménye. Itt csak eredeti személyek vannak.

Hogyan tudom megtalálni a saját személyes eszményemet? Hogyan jöhetünk rá arra, hogy milyennek akar bennünket a Jóisten? Megkérdézzük a vá-

gyódásunkat. Hogyha egy kis almafát megnézek, ebben a kis almafacsemetében benne van a vágyódás, hogy nagy almafává váljon. Ez egy erőt jelent, amely a növekedését irányítja. Nem farönk lesz belőle, hanem egy nagy almafa. A kis csemetében van egy erő, amely a törekvését egy bizonyos alak irányába vezeti. Ilyen erő az emberben is van. Ezt lehet érezni és néven nevezni.

Vegyenek egy papírlapot és írják föl: Milyen szeretnék lenni? És megkérdezik egyszerűen a szívüket vagy a törekvésüket. És a törekvésük elárulja Önöknek Isten tervét. Nagy embereknél, nagy személyiségeknél ez mindig adva volt.

Schlieman tízéves korában tudta, hogy ki fogja majd ásni Tróját. És kiásta. Haleber Péter már tízéves korában tudta, hogy hegymászó lesz. És korunk egyik legnagyobb hegymászója lett. Werner von Braun is tudta gyerekkorában, hogy rakétát fog építeni. És megépítette azokat a rakétákat, amelyekkel a Holdra repültek. Tehát a nagy személyiségeknél mindig így volt ez. Kentenich atya pedig azt mondja, hogy ma minden kereszténynek meg kell találnia a személyes eszményét.

Megkérdezzük magunktól, hogy milyen szeretnék lenni. Vegyenek egy pár melléknevet:

– Nagy szeretnék lenni!

– Szép szeretnék lenni!

Például jön egy fiú és azt mondja: „Atya, most megtaláltam az eszményem! Szép akarok lenni!” Hát akkor mondom: „Az érdekes! De még talán gondolkodni kell, jó?”

– Erős szeretnék lenni!

– Világítani szeretnék!

– Vezetni szeretnék!

– Otthont szeretnék ajándékozni!

Keressenek egy képet, egy csillagot, egy virágot!

Kérdezzék meg: mi szeretnék mások számára lenni?

Mi szeretnék Isten számára lenni?

És ezt megtehetik együtt is, mint házaspár. Egy házaspárnak is megvan az eredeti küldetése. Nevezzék néven magukat és álmodjanak! És fedezzék fel közös vágyódásukat.

Ez nagyon fontos, mert különben most a tömegtársadalomban az erőinket kívülről irányítják. Az embert ma manipulálják, tehát irányítják. A saját képüket kívülről kényszerítik rájuk. Mégpedig úgy, hogy az akaratukat is fölkeltsék, hogy azt tényleg akarják is. Nem buta kommunista módon. Az tényleg buta volt, nem okosan csinálták.

Ezért nekünk magunknak kell felfedeznünk a közös eszményünket.

Mik, milyenek szeretnénk lenni?

Néhány képet nevezek meg a Szentírásból:

– Tábor hegye szeretnénk lenni. A tanítványok ott voltak a Tábor-hegyen és azt mondták: Itt jó lenni, itt akarunk sátrat felállítani (Mt 17,1-13). Tábor hegye vagyunk. Az Úr nálunk van. Érezzük az Isten szeretetét. És az emberek, akik hozzánk jönnek, azt mondják, hogy itt jól érezzük magunkat. És a gyermekeink jól érzik magukat nálunk. És egy nagy küldetésünk van az egyház számára úgy, mint a nagy prófétáknak: Mózes, Illés, akik Istenről beszéltek a Tábor-hegyen.

– Kána szeretnénk lenni, ahol a Szűzanya egyik csodát a másik után teszi, és ahol egy nagy ünnepség van.

– Golgota szeretnénk lenni, ahol a keresztt szeretetté lesz és megváltja az embereket...

Vagy néhány képet nevezek meg:

– Az öröm háza.

– Az önzetlen szeretet háza.

– Az erő és a mások vezetésének a háza.

Egy királyi házat képzeljenek el maguknak, ahol egy egész népet vezetnek.

Föltételezem, hogy a keresztény házaink a környezetüket befolyásolják. És egy ház nagyon erős, egy ház sokkal erősebb, mint az egyes személyiség. Legegyen bár még olyan okos is az a személyiség. Mert egy házban nemcsak ketten vannak, plusz a gyerekek, hanem ott millió van. Tehát hogyha valakit mint apostol egy ilyen házba meghívok, akkor nem az én szavam hat, hanem a háznak a légköre, az élet a házban. Egyszer egy pappal beszéltem itt Magyarországon. És ő elmondta, hogy ennél és ennél a családnál voltam. És akkor este elkezdtek imádkozni. A gyerekek megköszönték a Jóistennek azt, ami napközben történt velük. A mennyben voltam! Ott éreztem a mennyországot!

A modern apostolkodás problémája nem az eszmék problémája, nem a gondolkodás problémája, nem az érvelés problémája, hanem az életé. A modern ember az életet akarja megfigyelni, észlelni.

Németországban évente körülbelül százezer könyvet írnak. Nem tudom, hogy most évente írják-e ezeket vagy a frankfurti könyvvásáron kiállított könyveknek a számáról van-e szó. És sokmillió újság- és folyóiratoldalt írnak és nyomtatnak. Egy pályaudvari újságárusnál 3-400 újság, folyóirat kapható. Talán a testépítésről szól tíz folyóirat, és az egészséges táplálkozásról szól további öt. Vagy a divatról ötven.

A modern embert szavakkal nem lehet meggyőzni, hanem étellel lehet meggyőzni. Hogyha én beszélek, akkor utána mindenki lelkesedik. Ez nem nehéz! De az nem segít, az nem ad erőt!

Az élet az étellel való érintkezésből fakad. Így jött létre a kereszténység. A keresztény családok, a keresztény házak másként éltek. És a többiek kapcsolatba kerültek velük és lelkesítette őket az életnek ez a módja. És így nőtt az egyház. És így fog majd újra növekedni az egyház.

Nem szeretnék egy kicsit megfontolni, hogy milyenek szeretnénk mi ketten lenni? Mit szeretnénk a gyermekeink számára jelenteni? Mi akarunk mi egymás számára lenni? Mi akarunk lenni a többi ember számára? Mi akarunk lenni Isten számára? Írják föl mindezt! Ez egy feladat! Kell, szabad! Tessék, szabad tenni, ugye?

És akkor írjanak egy imát, a mi imánkat. Az imát, amelyben a Jóistennek megmondjuk, hogy ilyenek szeretnénk lenni. Keressék meg az Úr Jézusról az eredeti képüket. Kicsoda Jézus Krisztus a számunkra? Az Úr, a Barát, a Jó Pásztor, a Tanító, a Próféta, a Szeretet, az Atya gyermeke.

Van egy szentírási jelenet, amely különösen tetszik nekünk? A háborgó tenger? A kenyérszaporítás? Krisztus feltámadása? A Szentlélek kiáradása?

Hogyan szólítjuk meg szívesen a Jóistent? „Jó Atyánk, Apu...?” Úrnak, Királynak szólítjuk a Jóistent? Keressék azt, ami Önöket a vallás területén egészen eredeti módon megragadja.

Azt hiszem, megértették, hogy amit egészen a kezdetben csináltunk, ezzel összefügg. Hol éltünk át együtt valami szépet? Ahol együtt valami szépet átélünk, ott van nekünk a közös befogadókészségünk az értékek iránt. És erről olvashatjuk le az eredeti küldetésünket. És az egyes háznak egészen sajátos képe van. Ismerek házakat, amelyek a segítő szeretet házai. Hogyha az ember odamegy, akkor mindig van néhány beteg. Vannak házak, amelyek segítenek a plébánosoknak és vele együtt hordozzák a plébániai eseményeket. Vannak házak, amelyek az imádság házai. Jönnek oda az emberek, és ott imádkoznak. Vannak házak, amelyek a hitetleneket szeretik. Néha jönnek hozzám és akkor kérik, hogy: „Atya, el tudna jönni újra hozzánk?” És akkor én megkérdezem: „Vannak már megint néhányan, akik nem hisznek?” Akkor azt mondják nekem: „Igen.” Mire én azt mondom: „Akkor jövek.” Vannak házak, amelyek szívesen vannak összeköttetésben vezető személyiségekkel. Ha az ember odajön, akkor erős személyiségek ülnek körben a közösségben. Emberek, akik bizonyos cégeknél vezető helyeken ülnek, vagy az egyházban vezető szerepet töltenek be. És akkor a művészek! Jó Istenem! Ez valami különös! De vannak művészek is, akik hisznek. És a többiek? Eredeti apostolkodási stílus.

Ez a Schönstatt-család értelme, jelentősége: ilyen apostoli házat fölépíteni. Egy ház, ahol mindenesetre sok barátja van embernek. A barátság a kezdet, az apostolkodás kezdete. És még a barátság előtt vannak a gyerekek. Egy család első apostoli területe a gyerek. És még az előtt is van egy apostolkodási terület a házasember számára. Mi a legfontosabb apostolkodási terület a házasember számára? Ha most ezt nem tudják!...

Nem szeretnék ma délután együtt ülni és föltenni a kérdést, hogy milyenek szeretnénk lenni, és ebből egy imádságot formálni? És a családnapokból ennek kapcsán egy eredeti programot készíteni? Ezt és ezt akarjuk a következő időkben elérni... Hallok néhány hangot: Ez szép lenne, de a férjem nem teszi

ezt velem. Ez nem igaz! Ő is szívesen velem csinálja! „Á, szívesen? Csinálja!” És hogyha nem akaródzik neki, akkor ragadja galléron és hozza ide hozzám. És akkor majd ő teszi.

Hogyha ilyen beszélgetéseket még nem gyakran folytattak egymással, akkor eléggé nehéz lesz. Ha Önök fiatalok és gyámoltalanok, akkor csinálják a következőt: vegyenek elő egy kis papírt és írják le: Mi lenne szép nálunk? És akkor mindenki mond valamit: sok pénz, új lakás, Mercedes...

Néha én mondok valamit, és a párom is mondja, hogy mi lenne szép. Például hogyha „Gyakrabban itthon lennél!”...

És egyszerűen csak írják, hogy mi lenne szép, ha lenne. És ne vitatkozzanak! Ne vitatkozzanak! Ne mondják: Hát azt aztán nem!

De néha észre fogják venni, hogy a társam kívánsága nekem is tetszik. És aztán azt meg is mondom: „Azt én is gondoltam.” És már van valami közös. És ez nem megy öt perc alatt! Gondolják meg együtt, hogy mi lenne nálunk szép! És fontos, hogy ezek olyan dolgok legyenek, amelyek Önöket tényleg belülről megragadják. És nem olyan dolgok, amelyek valamiféle elméletekből vagy meggondolásból kifolyólag lennének fontosak. Tehát nem keresztény elmélet, hanem az, amit igazán szeretnének. Abból írjanak egy imádságot. És ezzel kezdik meg házas eszményük megtalálását.

Beszélgetés

Kedves Családjaim! Ha beszélgetünk egymással, akkor időre van szükségünk egymás számára. Fontos, hogy egyszerűen legyen időnk egymás számára. Nem olyan fontos, hogy állandóan beszéljünk, mikor együtt vagyunk, hanem az a fontos, hogy egymással vagyunk. Amikor együtt vagyunk, akkor nemcsak szavakkal beszélünk egymással, hanem a magatartásunkkal, a gondolatainkkal is. Beszélünk egymással azáltal is, hogy a szívünkkel keressük a másikat.

A beszélgetés szempontjából különböző típusok vannak. Vannak, akik szívesen és sokat beszélnek. A lélektanban ezeket kifelé forduló típusoknak nevezik. És vannak emberek, akik keveset beszélnek, akik inkább befelé forduló természetűek. Itt most van egy probléma. Általában az ellentétek találhatnak egymásra a házasságban, mivel az ellentétek vonzzák egymást. De ellentéteknek nem könnyű egymással beszélgetni. És így adódhat, hogy egy olyan valaki, aki állandóan beszél, olyannal házasodik össze, aki leginkább hallgat. Ez még önmagában nem baj. De hogyan beszélgessenek egymással? Akkor a sokat beszélő félnek meg kell tanulni hallgatni. És ez a magyar szó szép, mert azt is jelenti, hogy valaki nem beszél, és azt is, hogy odafigyelni. Hallgatni! Ha hallgatag a házastársam, én pedig szívesen és sokat beszélek, akkor be kell fogynom a szájamat. Különben sose fogom megtudni, amit a másik mondani akar.

Persze vannak emberek, akik ilyenkor azt mondják: „Tudom én, hogy mit akarsz mondani. Nem is kell kimondanod. A válasz ez és ez arra, amit mondani akarsz.” Ha egy ilyen házastársuk van, akkor mondják meg neki most itt, a családnapokon: „Te állandóan beszélsz és mindent jobban tudsz. Ez baj! Mindig beszélsz. Mindent jobban tudsz. De meg lehet tanulni hallgatni.” Meg lehet tanulni azt, hogy odafigyelünk a másokra.

A második. Nem lehet mindig személyes dolgokról beszélni. Ki kell várunk a megfelelő jó időszakot erre. És lehet azt mondani, hogy most nem megy. Egy férfi számára fontos lehet, hogy legyen valami a kezében a beszélgetésnél, például a törölgetésnél egy tányér. Ezért fontos, hogy törölgessenek a férjek, mert ilyenkor könnyebben beszélnek. Mi, asszonyok, könnyebben beszélünk akkor, ha kellemes, szép légkör van körülöttünk. Gyertya, háttérben zene... Egy férfi pedig szívesen tart valamit a kezében, de ez kellemetlen is lehet az asszony számára. Például autózás közben a férfi kormánykerékkel a kezében beszélget a feleségével:

„Nézd, ott megy egy új Lada, ez már majdnem olyan jó, mint a nyugati kocsi. – Emlékszel? Kék ruha volt akkor is rajtad és én nagyon félénk voltam. – Na nézd már ezt, a jogosítványát a lottón nyerte. – De már akkor teljesen világos volt számomra, hogy Te, vagy senki más. – Ennek fogalma sincs a sebeségkorlátozásról. – De én tényleg azóta is szeretlek, Édes!”

Így van. Ilyenek a férfiak. Ez egy asszony számára nem egészen könnyű. De jobb így, mint sehogy. Egy asszony számára fontos a beszélgetésnél, hogy szép környezet, jó hangulat legyen. És ha nekem, mint férfinak, van ehhez erőm, akkor hozzájárulok, hogy ilyen légkör létrejöjjön. Tekintettel vagyunk egymásra.

Van a beszélgetésnek egy módja, mikor egyszerűen csak együtt vagyunk. Mondjuk egymás mellé ülünk és elképzeljük, hogy a Jóisten ránk néz. És akkor az egyik mond valamit, vagy a másik mond valamit, de lehetnek hosszú szünetek közben. Keresünk valami szépet a másokban.

Megbocsátás

Mivel emberek vagyunk, hibásak leszünk egymással szemben. Bűnösök vagyunk, és a természetünk az áteredő bűn miatt megromlott. És ezért ismételten előfordul, hogy megbántjuk egymást, és hogy a társunk megbánt bennünket. Mi a teendő? Megbocsátunk egymásnak. Ez történhet apróságokban vagy nagy eseményekre vonatkozóan is.

A kis dolgokban: például megbántjuk a másikat egy szóval. Egyszerűen átmegyünk rajta, keresztül megyünk rajta. Vagy nem figyelünk rá, nem törődünk vele. Foglalkozunk valamivel és nem vesszük észre, hogy a másik hozzánk akar fordulni. Van a kis megbocsátásnak egy útja: amikor észleljük,

akkor rögtön mondjuk, hogy sajnálom. Vagy talán van valamilyen jel közöttünk. A focistáknak van ilyen jelük. Meg lehet gyakran figyelni, hogy amikor valamelyik szabálytalankodott, akkor kezét nyújt a másiknak. Ez egész gyorsan megy. Nincs ünnepélyes kibékülés. Nem szakad meg azért a játék, mert ketten ki akarnak békülni. Gyakran történik ez futás közben, az egyik oda nyújtja a kezét, a másik megfogja és már el is van intézve. Egy ilyen kis megbocsátásra szükségünk van nekünk is otthon.

Van nagy megbocsátás is, ha megbántottuk a másikat és komolyabb a dolog. Akkor kivárjuk azt az időt, amikor nyugodtan, zavartalanul tudunk egymással beszélgetni, és bocsánatot kérünk a másiktól. Ez hozzátartozik a szeretethez. Mondjam azt, aki ezt nem tudja, annak nem szabad megházasodnia?! Nem szabad! A papnak először meg kellene kérdeznie: Hányszor bocsátottatok meg egymásnak? És ha azt mondanák, hogy mi sohasem veszekszünk, hát akkor két lehetőség van. Vagy még nem tudnak kibékülni, s akkor nem szabad megházasodni, vagy pedig már szentek, és akkor Rómába kell menni, hogy szentté avassák őket.

A megbocsátást meg kell tanulni. Először kivárjuk a jó alkalmat, amikor tényleg tudunk egymással beszélni. Vagy megvárjuk azt az alkalmat, amikor időt tudunk szakítani egymás számára. És ennek olyannak kell lennie, amikor nem hagyjuk magunkat zavartatni. Szép, hogyha bármikor hozzánk jöhetnek a gyerekek, mert a gyerekek fontosak. De a gyerekeknek is tudniuk kell, hogy nem jöhetnek mindig. És emiatt nem haragudhat meg egy gyerek. A Jóisten is mondja néha nekünk, hogy most nem. Ő ugyan mindig hall minket, de néha elrejtőzik előlünk. Ha tehát néha komolyan egymáshoz fordulunk, akkor nyugodtan félretolhatjuk egy időre a gyerekeket, meg a telefont is. Például tíz percig nem vesszük fel a telefont. Tehát keresünk egy jó alkalmat és megkérdezzük a társunkat: Van egy kis időd a számomra? A következő pedig, hogy bocsánatot kérünk.

S itt van egy nehézség. Vannak lassan reagáló és gyorsabban reagáló típusok. A gyorsan reagálók már 5 perc után jönnek bocsánatot kérni, a lassan reagáló pedig ennyi idő alatt még meg sem haragudott. Neki több időre van szüksége. Vagyis nem jöhetnek rögtön. Akkor várok. Egyébként is az egy kicsit olcsó megoldás, ha mindjárt szaladunk. Megbántjuk a másikat és azonnal jövünk bocsánatot kérni. Általában azt mondják, hogy ne nyugodjék le a nap a haragunk fölött. De ha este veszekedtünk? Csinálják, ahogy akarják. De aztán bocsánatot kérünk, és a másik megbocsát. És akkor megünnepeljük a kibékülést, például Tokajival.

Amikor bocsánatot kérünk, ne gondoljunk arra, hogy a másik is hibás. Hiú emberek, akiknek rossz a jellemük, mindig ezt gondolják, mert nem látják a saját hibájukat. Az már magában is elég ok bocsánatot kérni, ha azt hisszük, hogy nincs hibánk. Nem tudom, mit mondjak, mit csináljunk az olyan embe-

rekkel, akiknek nincs hibájuk. Rómába kell küldeni... Jóisten, ezek igazán szegény emberek. Imádkozzanak talán egy kicsit: Jóisten, mutasd meg a gyengeséget! Vagy jöjjenek ide hozzám, majd megnevezem néhány hibájukat. Ez az élet.

Van arra is lehetőség, hogy a megbocsátást egész csendben lebonyolítsuk. Akkor nem mondunk semmit, hanem valamilyen jellel kérünk bocsánatot. És ugyanígy van jele a megbocsátásnak is, amit a társunk ajándékoz nekünk.

Amikor megbocsátunk a társunknak, akkor hasonlóak vagyunk a Jóistenhez, mert irgalmasak vagyunk. Azt mondjuk a másoknak, hogy elfogadjak olyannak, amilyen vagy. Önök mind nagyon fiatalok, azaz Önök még most gyűjtik a tapasztalataikat. Akkor lesz majd nehéz a megbocsátás, amikor a társunk tizedszer áll előttünk ugyanazzal a hibával. Nem fog megváltozni. Önök itt a családnapokon sem fognak megváltozni. De a családnapok az Önök kapcsolatán fog valamit változtatni. Meg fognak tanulni egymással élni. Nem az a döntő, hogy a társ megváltozzon, hanem hogy megtanuljak vele élni. Nem akarom a társamat megváltoztatni, hanem magamat akarom megváltoztatni, hogy tudjak vele élni. És itt a megbocsátásnak nagy szerepe van. Tudom, hogy van neki ez a hibája. Ezek egész kis dolgok lehetnek. Például ismerek egy házaspárt, akinek volt egy problémája. A probléma a következő volt: Rá kell-e csavarni a kupakot a fogkrémes tubusra vagy sem. Az egyik azt akarta, hogy mindig rajta legyen a kupak, a másik azt mondta, az nem számít, úgy is lehet hagyni. Erre az egyik azt mondta, hogy akkor beszárad a szája, a másik meg azt, hogy: Na és? Ez volt a problémájuk és ez nagy probléma volt.

Ha az ember cipőjében egy szög van, mely fölfelé kiáll, akkor egy fél centi éppen elég ahhoz, hogy boldogtalanná tegyen valakit. Azért nem mondjuk azt, hogy na és? Hogy az nem baj. Hanem megállapítjuk, hogy ezzel fájdalmat okozok a másoknak. És nem kérdezem: Miért fáj ez neked? Egyszerűen megállapítom, hogy ezzel fájdalmat okoztam. Majd azt mondom: Sajnálom.

De számolnunk kell azzal, hogy az ilyen hibák megismétlődnek. Újra és újra megbocsátok neki, és ezáltal növekszem a szeretetben. A szeretetem így lesz hasonló Isten szeretetéhez, aki sütni hagyja a napot gonoszok és jók fölött és esni hagyja az esőt gonoszok és jók fölött, mint ahogy Jézus mondja (Mt 5,44-45). Istenhez hasonlóvá válunk. Azért adott a Jóisten nekem olyan társat, akinek hibája van, hogy ezáltal növekedjek a szeretetben. És én megbocsátok, megbocsátok és megbocsátok. És így növekszem. De ez kölcsönös. Ezáltal egy nagyon szép légkör jön létre közöttünk. Mosolygunk a hibáinkon. Ez olyan, mint amikor a kiskutya bejön és a füle a jobb szemébe lóg. Nekünk, magyaraknak, nagy szívünk van. És a szívünknek meg kell tanulni szenvedni. Különbösen nagyon önző lesz és mindig csak saját maga körül kering. Számunkra a megbocsátás fontos. Ha nincs megbocsátanivalójuk, akkor imádkozzanak azért, hogy hibázzon már egyszer a társuk, különben nem tudnak a szeretetben

növekedni. Mindezt könnyű mondani és nagyon barátságosan hangzik, de valójában ez kemény munka.

Van a Schönstatt-mozgalomban egy kis szokás. Egyes házaspárok esténként imádkozzák a Miatyánkot, és amikor az jön, hogy „bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek”, egy kis szünetet tartanak. Ez alatt a kis szünet alatt mondja az egyik a másiknak egész halkán: sajnálom. Mire a másik válaszolja: Most megint minden jó. És megfogják egymás kezét vagy a kibékülés más jelét adják. Próbálják meg ezt talán egyszer, imádkozzák a Miatyánkot így, egy kis szünettel.

Társunk hibáinak megnevezése

Együttélésünk során még tehetünk valami mást is. Megkérhetjük a társunkat arra, hogy nevezze meg a hibáinkat. Ne szemrehányásként soroljuk fel egymás hibáit, ez sohasem jó, ez megbánt és nincs semmi haszna. De megkérdezhetjük a társunkat: Mondd, mit csinálhatnék jobban? És itt valami nagyon fontos, ez erős jellemet igényel: ha a társunk olyan valamit mond, ami áll is, az nagyon fáj. Az fáj. És nagy a kísértés, hogy azt mondjuk: Nem, ez nem így van. Vagy azt mondjuk: Hiszen ez nem is olyan nagy baj. Ha a társam megnevezi valamelyik hibámat, akkor időre van szükségem.

Tehát először is tudunk megbocsátani. Ez az elemi iskola. Hogyha nem tudunk megbocsátani, akkor állandóan fájdalmat okozunk egymásnak, és csupa „záptojás” hever szanaszét a lakásban. Tehát ez az első: megbocsátani tudni kell, azt meg kell tanulni.

De megnevezni a másik hibáit, ahhoz már több szükséges. Hogyan csináljuk ezt? Megkérjük a társunkat: Mondd már meg, mi az, amit jobban csinálhatnék! És szép lenne egy kis gyertya és egy kis tokaji bor. Szép lenne. Nem muszáj. De ehhez olyan légkör szükséges, amelyben nagyon jól érezzük magunkat, és az egymás iránti jóindulat uralkodik köztünk. És akkor felsorolom a társam hibáit. Mire ő megijed: Istenem, hát ilyen vagyok?! Hogyha a társam megnevezi a hibáimat, akkor nem mondom: Nem igaz! A szívem persze nemet akar mondani.

Az ember képes belátni, hogyha valamit jól vagy rosszul tesz. És ha egy dolgot már többször megtettünk és az mindig sikerült, akkor azt hisszük, hogy az a dolog jó. Például ha én, Tilmann atya, rossz magyarsággal így szólok: „Tessék becsukni a rádiót!” Mire Ön elhallgattatja a rádiót. Ha ez háromszor sikerült, akkor egész életemben úgy fogom mondani, hogy tessék becsukni a rádiót. Tehát, ha hibázunk és nincs neki negatív következménye, akkor idővel azt hisszük, hogy az jó volt. Van egy belső óránk, és ez az óra nem csak a tízparancsolathoz igazodik, hanem nagyon sok gyakorlati dologban a sikeren orientálódik. A mindennapi életünk problémái nincsenek a tízparancsolatban. És ezért a sikeres magatartásunkat helyesnek tartjuk.

Ezért aztán, ha most jön a társunk és azt mondja, hogy ez vagy az rossz volt, akkor önkéntelenül is jön a belső indíttatás, hogy védekezzünk. Ez a probléma. Tehát csak akkor kérem: „Mondd meg, mit csinálok helytelenül!” –, ha tényleg kész vagyok arra, hogy elfogadjam, amit majd mond a másik.

Az édesapám orosz fogságban volt, és ott nagy termekben aludtak. Egyes emberek horkoltak. Édesapám azt mondta, hogy kétféle horkoló van: az egyik-fajta elismeri, hogy horkol, a másik nem. Az ember ugye nem hallja, ha saját maga horkol, mert alszik, és amikor felébred, akkor már nem horkol. Amikor nekem először mondták, hogy horkolok – a schönstatti fiatalok egy ifjúsági hetén –, már akartam mondani, hogy ez lehetetlen. De akkor eszembe jutott, hogy kétfajta horkoló van, és akkor azt feleltem: „Tényleg? Nem is tudtam!”

Tehát ha megkérem a partneremet, hogy nevezze meg a hibáimat, akkor kész kell legyek arra, hogy tanuljak.

Van itt valami más is. Nemcsak az az érdekes, hogy valamit objektíve hibásan vagy rosszul teszek, hanem egy olyan kapcsolatban – mint a házasság – az is fontos, hogy hogyan hat a viselkedésem a másikra. Például talán az a szokásom, hogy „malmozok”. Ez nem bűn. Ez nem rossz. De lehet, hogy ez a társamat idegesíti. És ha a társam azt kéri, hogy hagyj abba ezt a malmozást, akkor vitába szállhatok vele. Mondhatom, hogy miért, hiszen ez nem rossz; nem bűn; ez szép...

Nézzék, én kedvemre malmozhatok, én nem vagyok házas. De Önök csak akkor malmozhatnak, ha ez a társuknak is tetszik. Barátaim! Igazán szép egyedül élni. Nekem szabad kedvemre malmozni.

Néha jönnek a munkatársaim, hogy megmondják, hogy mi nem tetszik nekik bennem. Ilyen esetben mindig azt mondom: „Ó, ez érdekes, tessék még többet is mondani erről!” Ezzel egy kis időt nyerek, hogy fölcsődjak és magamhoz térjek.

Gyakran egyszerűen az a kérdés, hogyan hatunk a másikra vagy másokra. És ha a társam örül annak, ha a hajamat zöldre festem, akkor megteszem neki ezt szívességből. Akkor aztán majd azt kéri, hogy kézen járjak, akkor nem lesz piszkos a padló...

Ha egymásnak megnevezzük a hibáit, akkor azt nagyon gyakorlatiasan tesszük. Például volt egyszer egy fiatalasszony, aki úgy járt, mint egy kacsa, de észre sem vette. Ilyen volt a járása. Megegyeztek egy jelben, melyet a férj adott, ha elfeledkezett magáról. Ezt alkalmazhatta akkor is, ha mások jelen voltak. Csak azt mondta: „Háp-háp. És akkor a feleség észbekapott, és úgy ment mint egy királylány.

Segíthetünk így egymásnak. Ezt most elmeséltem a kacsával, hogy érezzék, hogy egy kis humort is bele lehet vinni; nem kell mindig lelki drámát játszani. De felkészülünk arra, hogy készségesek legyünk a segítség elfogadására. Előfordulhatnak kellemetlen dolgok is. Például egy férfi mindig a nők után for-

dul. Hogyha ezt állandóan csinálja, amikor egyedül van, akkor persze a felesége jelenlétében is megteszi. Szokásává válik. Aztán szóvá teszi ezt neki a felesége. Ez már egy kicsit más, mint a malmozás. És akkor azt mondja a férje: „Igazad van!” És megkéri, hogy figyelmeztesse rá. Megegyeznek egy jelben. Akkor az asszony majd azt mondja: szép az idő; vagy ha esik az eső: rossz az idő, vagy beszéljünk az időről. És senki se tudja, hogy ez mit jelent, de ők tudják, és ez a fontos.

Hagyom, hogy segítsen nekem a társam. Engedem, hogy segítsen a jellemem kiformálásában.

Vagy itt van valaki, aki sértődékeny. Az ember tetszeleghet a saját szomorúságában. Azt is lehet. Akkor megkérem a társamat: „Vezessél ki ebből az állapotból!” És ha a Jóisten meg akar szabadítani ebből a sértődött szomorúságból, akkor lehet, hogy a társam által akar megszabadítani. Mint házasság, számolnunk kell azzal, hogy a Jóisten nagyon sokszor, amikor valamilyen kegyelmet akar adni, azt egyedül és csakis a társunk által akarja adni és senki más által. A házasság szentség, és Isten Önöket kettős egységnek tervezte, és nagyon gyakran a társunk által akar nekünk valamit adni és nem más úton. Isten nem a piacra rakja ki a kegyelmeit, hogy válogathassunk, hogy innen akarom, innen meg nem akarom. Hanem néha azt mondja, hogy így vagy sehogy.

Könnyen lehet, hogy a Jóisten a társam által akar megszabadítani a szomorúságtól, talán egyszerűen úgy, hogy a társam azt mondja: „Gyere, szeretlek.” Én pedig megyek és kiszabadulok abból a börtönből, hol saját magam körül keringek. Tehát ha a Jóisten a társam által akar engem ebből a börtönből kiszabadítani, akkor mehetek minden héten a pápához gyónni, az nem segít. Hagyom tehát, hogy segítsél rajtam. Elfogadlak mint kiegészítést, saját magam kiegészítéseként. Mondd hát, hogy mit tegyek másként, és akkor együtt megyünk. Nem kell aztán mindent egyszerre végérvényesen jól csinálni. Magunkat is mindig tovább kell vezetnünk és így a társunk is újra és újra segíthet, irányíthat bennünket.

Házi feladat: 1. Van-e valami, amiért bocsánatot szeretnénk kérni? Csak akkor, ha ezt merik.

2. Nem akarják megkérni a társukat, hogy mondd meg, mit csinálhatnék jobban? De akkor nem haragudhatnak meg!

De a második el is maradhat. Szép lenne, szabad, de igazán nem kell. Ha ez egy éven belül sikerül, az is jó. Van, aki ezt soha nem tanulja meg.

Imádkozás, szentmise

A házasságban lévő önnevelési feladatok mellett ott van a szokások nagy és tágas világa. Most egész különösen az imádságaink szokásrendjére gondolk. Jó, hogyha egy házaspár naponta imádkozik együtt. Az imádkozás különböző útjai:

1.) Van az imádkozásnak egy módja, ahogy azt otthon tanultuk. Egy meghatározott, megfogalmazott imát mondunk. Tehát a reggeli ima vagy az esti ima, ahogy azt a gyerekekkel imádkozzuk. A gyerekekkel való imádkozás segít sok szülőnek abban, hogy egyáltalán imádkozzon. Talán kíséreljék meg azt is, hogy kettesben imádkoznak. Annak más jellege van. Akkor nem bújunk el a nevelői szerepünk mögött. Egymásra nézünk és a Jóistenre nézünk. Nemde jó lenne, ha lenne egy közös időszakunk, amikor együtt, kettesben imádkozunk? Talán a Miatyánkot vagy az Üdvözlégyet? Vagy szakítunk egyszer egy nap időt arra, hogy együtt a Jóisten elé álljunk? Amikor Isten előtt hallgatunk. A szerzeteseknek a kolostorokban könnyű. Amikor szól a harang, összejönnek és imádkoznak. Az egyház sok imádsága a szerzetesektől származik. Az volt az elgondolásuk, hogy háromóránként imádkoznak. Ma már nem csinálják így a szerzetesek, de megkísérlik, hogy egész nap kapcsolatban legyenek a Jóistennel. Gondolják meg, hogyan tudnának itt valamit csinálni!

2.) Szabadon is lehet a Jóisten előtt beszélni, imádkozni. Ehhez nincs mindig az embernek kedve vagy megfelelő állapota. És nem is jut az ember eszébe mindig valami új. Mégis nagyon szép lehet, hogy a Jóisten előtt állunk, és szabadon mondunk valamit. Hogyha a Jóistennek elmondjuk, hogy mit gondolunk róla, vagy mit gondolunk a társunkról, vagy hogy mi történt velünk, mit éltünk át aznap.

3.) Van egy heti ritmus is. Ehhez tartozik a vasárnapi szentmise. Mit jelent számunkra a szentmise? Fontos, hogy a mindennapi életünket összekössük, kapcsolatba hozzuk a szentmisével. A szentmisében vannak olyan apró életfolyamatok, amelyek a mindennapi életben is gyakran előfordulnak.

Az elején bocsánatot kérünk a Jóistentől. Feltehetjük a kérdést, mi az, amiért a Jóisten bocsánatát kérjük.

Halljuk az olvasmányokat és a prédikációt. Hogyha együtt készülnek fel a szentmisére, akkor olvassák el a szentmise olvasmányait, és kérdezzék meg maguktól, hogy mit mond nekem a Jóisten? Ez áll a prédikációra is. A prédikációnál a hallgatóság is számít. Hogyha feltesszük a kérdést, mit mond nekem a Jóisten, akkor jöhet egy önmagában véve rossz prédikáció, mégis szól hozzám a Jóisten. Ez jobb, mint hogyha valaki egy jó prédikációt mond, de nem halljuk meg a hozzánk szóló Jóistent. A prédikációnál a hallgatók leg-

alább olyan fontosak, mint a prédikáló. Néha beszélnek az emberek egy-egy prédikációról. És lelkesen mondják, hogy ez milyen szép prédikáció volt. Tettszett nekik, szívesen hallgatták. De hogyha a Jóisten üzenetét nem hallották meg, akkor nem volt jó prédikáció. Mit akarsz nekünk mondani? Talán megtanuljuk ezt egyszer: prédikációt hallgatni, vagy az evangéliumot hallgatni, vagy az olvasmányokat. És aztán közöljük egymással és megmondjuk egymásnak, hogy mi az, ami megérintett minket, ami megragadott.

A könyörgések: Mit kérünk mi, ketten?

A felajánlás: mit ajánlunk fel a Jóistennek?

A nagy hálaima: Mit köszönünk meg? Hogyha a megváltásunk titkait köszönjük meg, ez szép, de gyakran ez nem nyúl be mélyen a lelkünkbe. Tehát hisszük ugyan, hogy az Úr Jézus megváltott bennünket, de nem vagyunk különösebben hálásak ezért. Talán van valami más, amiért sokkal hálásabbak vagyunk. Behozzuk a szentmisébe az egészen személyes köszönetünket. És akkor megköszönhetjük a megváltásunk titkait is.

Hogyha áldozunk, magunkhoz vesszük az Úr Jézus testét, akkor ő nálunk van. És mert a házasság szentsége a szentáldozás által felelevenedik, nem vagyunk soha máskor olyan közel egymáshoz, mint amikor együtt áldozunk. Nem értjük még mindig egymást. De az Úr megért bennünket, és ő megért mindkettőnket. Benne kötődünk egymáshoz, ő összekapcsol bennünket akkor is, ha lelkileg nincs is meg ez az egység, de a hitben egység van.

A családjaink Ausztriában egyszer egy egész éven keresztül azzal foglalkoztak, hogy a vasárnapi szentmisét az élet miséjévé tegyék, azaz a mindennapi életet újra és újra kapcsolatba hozzák a vasárnapi szentmisével. Talán egyik-másik pontnál érzik, hogy ez Önök számára is érdekes lehet. A hét megszokott dolgaihoz hozzátartozik a vasárnap megünneplése. Nemcsak a szentmisének az ünneplése. A vasárnap kiemelkedhet, itt lehetséges „valami különös”. Gondolják meg, hogy mi az, amit otthon megszoktak. Hogyan csinálják azt, hogy a vasárnap egy kis ünnep legyen.

Egyéni szabadság a házasságban

Saját hely

Néha jól jöhet az is, hogyha szabadságot hagyunk, biztosítunk egymásnak. Ezt gyakran akadályozza a kis lakás. E tekintetben is fontos, hogy legyen egy saját helyünk. Egy szék, egy íróasztal. Ez az én sarkom. És akkor a társam nem törődik azzal, hogy mi van ott. És hogyha az íróasztalomon káosz van, akkor sem rak ott rendet a feleségem. És ha a káosz közül kikandikál egy rózsaszínű levélpapír sarka, akkor sem. Rózsaszínű levélpapír, aminek ibolya illata van. A feleségem hagyja azt a papírt ott, ahol van. Mert az az én asztalom. A nők

számára ugyanez áll. Szép, ha van egy kis hely, ami a miénk. Hogyha tehát nem minden közös. Némely férj azt mondja, hogy az asszonynak nincs saját helyre szüksége, hiszen neki ott van a konyhája. De ez nem elég.

Saját idő

Jó, hogyha van az embernek külön saját ideje is. Amikor egymástól is visszavonulhatunk. Ezt mindenkinek magának kell kitapasztalnia, hogy mennyire van szüksége. Vannak, akiknek nincs rá szükségük. Mások számára viszont nagyon fontos. Beszéljenek erről egymással. Egyszer beszélgettem egy párral, ők túl közel voltak állandóan egymáshoz. És ha az egyik házastárs visszavonult, akkor a másik minden öt percben jött és kérdezett tőle valamit. Ez nehéz volt. Beszéljenek egymással arról, hogy mennyi egyedüllétre van szükségük. És egyezzenek meg néhány jelben. Például ha én az én sarkomban ülök és a lámpa pirosra van kapcsolva az asztalom fölött, akkor nem lehet hozzám szólni. Ez azt jelenti, ha kigyullad a ház, akkor hívja a társam a tűzoltókat, anélkül, hogy engem zavarna. Tehát saját időre van szükségünk. De ez különböző. Lehet, hogy valakinek nincs is rá szüksége, de általában jó.

Saját pénz

Szükségünk van saját pénzre. Szükségünk van közös pénzre, ez a nagy „fazék”. Ha a feleség otthon van, és nem keres, csak a férj keres, akkor azt a pénzt, amit a férj keres, közös tulajdonnak kell tekinteni. Ez a mi pénzünk. Ehhez a pénzhez kell, hogy mind a ketten hozzányúlhassunk. Mindenki vehet ki a bankszámláról. Hogyha a férj a feleségnek csak háztartási pénzt ad, ez a rab-szolgásként egy formája. De ezek a patriarchális idők elmúlnak. A mi pénzünk, ez az egyik. A másik pedig, hogy mindegyiknek szüksége van saját pénzre. Ami nem a másiké. Mindegyik kap a közös fazékból egy bizonyos összeget az ő saját dolgaira. Különbözik nem mer az asszony sose fodrászhoz menni, hogyha pénzt kell a férjétől kérni erre. A saját pénzből vásároljuk meg azokat a dolgokat, amikre nekünk személyesen van szükségünk. Ez fontos a személyiség számára. Például a ruházat, a borotva és minden, ami a személyes használatra van. Egy nő adhat ki a szépségére is pénzt. A feleség szépsége kerülhet pénzbe. Annyiba, amennyibe a férj autója. Ha valaki most erre azt mondja, hogy a feleség is jár az autóval, akkor a válasz erre az, hogy a férj is ráér a szép feleségére. Ez tréfa volt. Fontos, hogy mindegyiknek legyen saját pénze. És az én pénzből ajándékozhatok is valamit a társamnak. A nagy fazékból nem ajándékozhatok a társamnak, hiszen az az övé is. Hogyha függetlennek érzem magam, akkor könnyebb. Könnyebben esik a szeretet. A saját pénz hozzásegít a függetlenséghez. De tervezzék el saját maguk, hogy fogják csinálni. Hogyha egy más beosztásuk van, és ebben jól érzik magukat, akkor úgy is jó. De jó, ha van mindenkinek saját pénze, amelyre vonatkozólag a má-

sikat nem kell megkérdezni. Ha mind a ketten keresnek, akkor automatikusan megvan mindkettőnek a saját pénze. És létrehozunk egy közös kasszát a közös ügyekre. Beszéljük meg egymással, hogy hogyan osszák be a pénzüket.

Hivatásunk

A Jóistennek mindig eszközökre van szüksége. Mindig eszközöket használ. Tud Ő közvetlenül is hatni, sőt, angyalt is küldhet. De általában nem ez a szokása. Legalábbis Schönstattban nem. A Jóisten eszközöket használ. Gondolják csak meg, hogy a Jóisten hány eszközt használt fel ahhoz, hogy egymáshoz vezesse Önöket. Vizsgálják csak meg a kis eseményeket, amelyeken át egymásra találtak. Ez nagyon fontos, hogy meglegyen az érzésünk, felfedezzük, hogy a Jóisten vezetett össze minket. Mert krízisek jönnek és nehézségek. Ez természetes. De ha hiszek benne, hogy a Jóisten vezetett össze minket, hogy Ő egymásnak teremtett bennünket, akkor ez még plusz erőt ad a nehézségekben. Talán van az otthonukban is egy kis jel, ami emlékezteti Önöket a találkozásukra. A pusztában vándorló zsidó népnek a szövetség sátora volt egy ilyen jel. A szövetség sátora emlékeztette a népet mindig a szövetségre, amelyet Isten kötött velük. Nekünk is van valamilyen kis tárgyunk, ami emlékeztet minket a mi szent történetünkre. A sátorból egy darab. Vagy egy dal, amit akkor énekeltünk, amikor egymásra találtunk. Fontos, hogy mindig újra és újra gondolkodunk a mi történetünkön. Ez fontos. Nekünk is van egy szent történetünk. Ezen a történetünkön is ott van a keresztt, de a feltámadás is. Mind a kettő ott van. És az az Isten, aki minket egymáshoz vezetett, továbbra is vezet minket. Szeretnénk, ha olyan erős lenne a szeretetünk, hogyha nagy nehézségek jönnének, akkor is kitartanánk. Nem a nehézség a döntő, hanem a szeretet.

Ha a Szűzanyát arra kérjük, hogy: „Gyere, költözz ide a mi házukba!”, akkor elkezdünk ajándékokat gyűjteni neki. A szeretet jeleit ajándékozzuk neki. És mit vár ő? Elsősorban a társunk iránti szeretetet. Szűzanya azt mondja: Szívesen eljövök hozzátok, de ennek ára van, várok tőletek valamit. Akkor megkérdezzük: Mit kívánsz? – Mire ő: „Egy pusztit a társadnak! Szeretném, ha a szereteted jelét adnád a társadnak.” És amikor így viselkedik, így beszél velünk a Szűzanya, akkor azért teszi, mert nevelni akar bennünket. Tehát nemcsak úgy lesz nálunk jelen, mint egy anya, akihez odamenekülünk és elmondhatjuk, hogy nincs több borunk. Az is jó természetesen, de a schönstatti Szűzanya egy megerőltető asszony, ha a háziszentélyünkbe jön.

A schönstatti szentély az a kis kápolna, ami Schönstattban van, és aminek hasonmásai felépültek sokfelé a világban. Talán 100 ilyen kis schönstatti kápolna van. És ezeket mindig egészen pontosan ugyanolyanra építik. Ezért aztán bármelyikbe is lépünk be, otthon érezzük magunkat. Amikor belépünk, mindig ugyanaz a kis tér fogad. Ezenkívül vannak még háziszentélyek az

egy-egy családot otthonaiban, amikbe szintén a Szűzanyát hívjuk. Ha mi a Szűzanyához odamegyünk, akkor rögtön azt kérdezi: Mit hoztál? Ő azt szeretné, hogyha Krisztus növekedne a szívünkben. Mindig ezen van, de egyeseket ebben még el is kényeztet. Például Kentenich atya három és fél évet volt a koncentrációs táborban. És így emlékezett vissza rá: Dachau úgy él az emlékezetemben, mint egy darab mennyei boldogság.

Ha Krisztus közöttünk lakik a házasság szentségében, akkor Ő életszentséget ad a családnak. Vagyis ugyanolyan megszentelt életet, mint a szerzetesrendekben, a Kármelben vagy másokban. A házaspárokat, minket Édesanyánk erre akar nevelni. Te jó Isten! Gondolkodjunk csak! Ez szép lenne! A Jóisten nagyon jó. És nemcsak jó, hanem kedves is. És lehet Vele együtt élni, a Jóistennel együtt, ez lehetséges. És az nagyon fontos ma, hogy érezzük, hogy közel van. Hát ugye milyen szép ez a házassági hármasság?! Nagyon szép dolog. De ez nem sikerül mindjárt, nem megy azonnal. Dolgoznunk kell rajta, érte. És azt lehet.

Ezzel az egyházzal a tekintélynek egy új kezdete valósul meg. És ez az atyai-anyai tekintély. Szent családokra van szükség. Hogy a püspököknek legyen hol tanulniuk, hogy a papok tájékozódhassanak. De nem elég csak nagy szavakat mondani. Amit én most mondok, azok nagy szavak. Ez nem elég. Ha nem a családi életnek kell olyanná válnia, hogy az élet forrásává legyen az egyház számára. Hogy az egyház egy nagy családdá legyen. Ez Kentenich atyának a nagy álma. Például hogy egy plébánia egyetlen nagy család legyen. De ehhez sok példakép kell. Sok-sok és szent példakép. Nagyon fontos, amit teszünk. De még egészen az elején vagyunk. A kezdetek kezdetén vagyunk, hogy felismerjük Krisztust a házasság szentségében.

Arra ösztönözöm Önöket, hogy a hivatásukról elmélkedjenek. Milyen család is vagyunk mi? A „nagy háborúk” családja, vagy a „háború és béke” családja, vagy az öröm családja, a Szentlélek családja? Élő eleven tűz vagy fény vagyunk-e?

Talán nem megszokott Önöknek ez a gondolat, hogy nekünk küldetésünk van. Tehát nem csak az a dolgunk, hogy szépen, jól éljünk. Nekünk küldetésünk is van! Isten általunk adni akar valamit a többieknek.

Korunkban Isten egy család által többet tud tenni, mint egy-egy személy által, mivel a családnak közösségteremtő ereje van, és ez nagyon fontos. A modern ember egyedül van a tömegben. Nem nehéz a mai embert rávenni valamire, mivel a személyisége gyenge. És abban a pillanatban, amikor elengedik, másvalaki veszi rá valamire. Ezért az apostolkodás akkor jó, ha tartást tud adni egy kis közösségben. Ha ma az embereket belelakosítom, holnap más fogja őket belelakosítani. Ma 10 000 ember kiáltja: „Jézus!”, holnap pedig talán: „Adidas!” Ezért a jövő apostolkodása abban áll, hogy egy kis közösséget hozunk létre, ahol az egyének szeretik egymást és szeretik a Jóistent. Egy olyan

kis kört, mint amelyet az apostolok alkottak pünkösdkor a Szűzanyával. Erre a kis közösségre leszállt a Szentlélek, és innen sugárzott ki Krisztus lelke a világra. Ez az Egyház jövőbeni apostolkodásának is a képe.

Istenképünk alapjai

Tehát mi, mint család, kis közösséget alkotunk a Szűzanyával együtt. Olyanok vagyunk, mint pünkösd előtt az apostolok voltak. Aztán leszáll ránk a Szentlélek, és általunk sugározza szeretetét először is a gyermekeinkre. Gyermekeink megtapasztalják a szeretetünket. Ebben a szeretetben tapasztalják meg Isten szeretetét. Isten szeretetének másolatai vagyunk a gyermekeink számára.

Ha az ember azt mondja: „Isten”, akkor e mögött van valami elképzelése. Nekünk mi jut eszünkbe Isten említésekor? Ami ekkor eszünkbe jut, az lényegében a szüleink lelki képe. Rajtuk múlik, hogy az Isten szigorú-e vagy kegyetlen, vagy meleg és jóságos, odafigyelő vagy távolságtartó. Különösen a jó katolikus családokból származó embereknek van Istenről szigorú képük, a mutatóját örökké felemelő istenképük. Mi történik ezekkel az emberekkel? Ők maguk is kemények lesznek. Kegyetlenek lesznek másokkal szemben, és saját magukkal szemben is. Gyomorfekélyt kaphatnak így. Akiben egy szigorú Isten képe él, az könnyen válik érzékennyé. Másokkal szemben keményen reagál. Aztán egy idő után mindent elvet az illető, nem tudja már elviselni ezt a szigorú képet, és azt mondja: „Már minden mindegy, nem érdekel!” Kivonja magát a felelősség terhe alól. Már nem tud semmire sem emlékezni, elfelejti azt, ami kellemetlen a számára, menekül előle. Nem tud visszaemlékezni a hibájára, a bűnére sem, csak egy rossz érzése van. Gyakran előfordul, hogy aki nek ilyen szigorú istenképe van, az könnyelművé válik. Egyszerűen azt teszi, ami tetszik neki. Aztán koldulja a mások kedvességét. Ha két ilyen szigorú típus összeházasodik, akkor gumiból kell a házuknak lenni! De van rá lehetőség, hogy a szigorú istenképet megváltoztassuk magunkban.

A harmadik és legfontosabb gondolat, hogy irgalmas és könyörületes legyen a gyerekekkel szemben. Az az általános, hogy ugyanolyan szigorú vagyok a gyermekeimhez, mint amilyenek voltak a szüleim hozzám. Gyakran hallani: „Engem is vert az apám, és jót tett!” Nem szükséges, hogy ez így legyen. Ha elkezdünk jók lenni a gyermekeinkhez, akkor megélünk egy új anyai, apai mivoltot. Átélem, hogy jóságos lesz a szívem. Ezáltal az élmény által újra megismerem a Jóisten szívét. Mindannyiuknak vannak élményeik kisgyermkekkel. Ez azzal kezdődik, hogy várjuk a gyermekünket. Beszélgetünk vele és szeretjük. Létrejön köztünk a szeretet élő áramlása. „Szeretet áradjon köztünk...” Ezt a tapasztalatot átviszem a Jóistenhez fűződő kapcsolatomra. Azaz a gyermekemhez fűződő kapcsolatom által közli velem Isten az ő hozzám fű-

zódó kapcsolatát. Ha tehát apaként vagy anyaként egy gyermeket tartok a karomon, akkor megtapasztalom azt, hogy miként érez Isten is velem szemben. Amikor a gyermekem a karomon van, többet tudok meg Istenről, mint ezer teológiai műből. Ilyenkor helyesbítődik az Istenről alkotott szigorú képem. Hiszen azt az apát vagy anyát szeretném én látni, aki a karján ülő gyermekhez így szól: „Na, majd most megmutatom én neked!” Ez egyszerűen nem megy! Szép, hogy a Jóisten újra és újra lehetőséget ad nekünk, hogy újrakezdjünk.

Korunkban sokan szexuális problémákkal küzdenek. A szexualitás az emberek szeretetöszöne. Az ember szeretné, ha szeretnék. De ha kemény a szíve, mert a szülei olyanok voltak, hogy nem tapasztalt tőlük meleg szeretetet, vagy nem volt idejük a számára, akkor a szeretet részére nincs hely a szívében. A szexualitás pedig járja a saját útját. Akit szigorúan neveltek, az veszélyeztetett ezen a téren. Ilyenkor a karunkra vesszük a gyermekünket és újra tanuljuk a szeretetet. Aztán a „karunkba vesszük” a társunkat, és észre fogjuk venni, hogy létrejött közöttünk valami új. Nem elsősorban a szexualitás terén – a szó szűkebb értelmében –, hanem egy meleg, szívélyes kötődés alakult ki köztünk. Ha a lelki kötődésnek ezt a részét engedjük növekedni, akkor a testi kapcsolat problémái csökkennek. Tehát a szexuális problémákon azáltal leszünk úrrá, hogy szeretünk. Szeretjük a gyermekeinket, a társunkat, a Jóistent.

Mindehhez időre van szükség! Ezért fontos, hogy legyen időnk a gyermekeink számára. Legyen időnk velük játszani. Ne csak a „fölös időt” szánjuk rájuk. Ha például valaki telefonál: „Sürgősen szükségem van Önre!” Talán a főnök, a pap, vagy a püspök... Akkor azt mondom:

- Nem, püspök úr, most nem érek rá!
- De sürgősen szükségem van Önre! – mondja erre ő.
- Nem, tényleg nincs időm, nekem fontos dolgom van most.
- Miért, mit csinál?
- Csúszkálók a gyerekekkel a padlón. Viszontlátásra!...

Jó közérzet

Ha a Jóisten megajándékozott minket a szeretet kegyelmével, akkor a férfiak is szeretik a gyermeküket már megszületésük előtt is az anyjuk méhében. Ezt a feleségük iránti jóságukkal fejezik ki.

Az ember közérzetét hormonok irányítják. Ha például túl meleg van, és rosszul érzi magát az ember, akkor azt nem közvetlenül a forróság teszi, hanem a forróság által keletkezik az agyalapi mirigyünkben egy jelzés, ennek hatására egy hormon termelődik, amely a vérkeringésbe kerül. És akkor rosszul érezzük magunkat a forróságtól. Mellesleg ez a mirigy a lelki ingerekre is reagál. Ha például megsértenek bennünket, akkor észlelve a „támadást”, küld egy bizonyos hormont a vérbe, és akkor megint rosszul érezzük magunkat. Sa-

ját magam is befolyásolhatom az agyalapi mirigyet. Például ha nagy a hőség, azzal nyugtatom magamat, hogy „ez olyan szép”, akkor a mirigy azt fogja hinni, hogy jól érzem magamat, és másikat fajta hormont küld a vérbe. Erős jellemek, ezért általában tényleg jobb a közérzetük. Ez jó dolog! Mi, keresztények, boldog emberek vagyunk. Jól érezzük magunkat!

Most visszakanyarodunk a gyermekekhez. Ha tehát a férj jó a feleségéhez, akkor a felesége jól érzi magát. Ez az érzés az áteresztő tulajdonságú méhlepénnyel keresztül – hormonok által – a gyerekhez is eljut. Ezért így az apák gondoskodhatnak arról, hogy a gyermekük jól érezze magát. Ha jószágosak a feleségükhöz, ha segítőkészek, ha szépen beszélnek velük, ha van idejük a számára. Az asszonyok számára sokat jelent, ha érzik, hogy szeretik őket és szeretethetnek. Ettől jól érzik magukat, és ez kihat a gyermekükre. Ez akkor is fennáll, ha már megszületett a gyermek. Ha jók vagyunk egymáshoz, akkor jól érzi magát a gyermekünk. Ez nem csak a hormonokon keresztül érzékelhető. Mi, emberek, érzékeljük a többi élőlény kisugárzását is. Önök is érzik ezt, ha olyan közösségbe érkeznek, ahol haragszanak egymásra, veszekszenek. Ott nem érezzük jól magunkat. Vagy ha olyan közösségbe érkezünk, ahol szívélyesség és szeretet uralkodik, akkor nekünk is jobb lesz a közérzetünk. És ez fontos a gyermek számára! Ha a szülők szeretik egymást, akkor a gyermek számára süt a nap.

Ezért ügyelnünk kell arra, hogy ne engedjünk meg magunknak negatív gondolatokat! Például a férjem megbántott, és elment dolgozni. Most nehezteljek rá és megengedek magamnak negatív gondolatokat. Ezt megérzik a gyerekek, ezért nem olyan jó a közérzetük. Vagy ha a munkahelyi főnök éppen veszekedett a feleségével mielőtt dolgozni jött, azt a munkatársai rögtön megérzik. Azt mondják: „Ma sűrű a levegő”. És elővigyázatosak. Ha fizetése mellést akarnak kérni, akkor egy másik napot választanak. Így van. Ez az élet. Érezzük a másokból áradó kisugárzást. Tehát a negatív gondolatokat vagy megengedjük magunknak, vagy nem. Ha a társunkra gondolunk, sohasem engedünk meg magunknak negatív gondolatokat! Ha bosszant a társunk, akkor atyai vagy anyai szeretettel gondolunk rá. „Elfogadlak olyannak, amilyen vagy!” Már hallom is, hogy azt mondják: „És ha én ebbe belehalok?” Akkor a sírkövekre azt fogják írni: A szeretetbe halt bele. És ez jó dolog. A társammal szemben tehát atyai vagy anyai szeretettel reagálok.

A házastársi kapcsolat síkjai

A házastársi kapcsolatban három sík létezik:

Társ – Társ (Ez egyenrangú viszony.)

Gyermek – Anya

Ha a férjnek fáj valami, azt mondja: „Segíts!” Minden férj egy kicsit gyermek is. És ez szép! Ezek az „erős” férfiak! Kentenich atyánk is azt mondja, hogy minden jó és erős férfi mindig gyermek is, az anya gyermeke. A nyilvánosság előtt nem, de otthon igen.

Atya – Gyermek

Mind a háromféle síknak, kapcsolatnak működni kell a házasságban. A feleségem gyermeke vagyok, rábízom magamat, engedem, hogy megvigasztaljon... (Van olyan férjelmélet, hogy ezt így nem szabad! Ez hibás elképzelés.) A feleség is mindig gyermeke is a férjének. (A férj ezt az apai magatartást a gyermekeivel való kapcsolatában tanulhatja meg.) Vagy pedig mint társak találhatnak egymásra. Társak, amikor a szerelemben találkoznak, vagy amikor a gyermekeiket nevelik, vagy pedig amikor a férj tartja a lapátot és a feleség rásöpri a szemetet. Tehát mint társak együttműködnek.

Ha a társunk megbánt bennünket, akkor viselkedhetünk úgy, mint egy gyerek és megsértődünk. De úgy is viselkedhetünk, mint apa vagy anya, akkor jószágon válaszolunk. Tehát, ha a feleségem megbánt engem, akkor apaként kell reagálnom, és akkor nem sértődött leszek, hanem jószágon. Ha a férjem sért meg engem, akkor pedig anyaként reagálok. De ez így mindig egy keresztrefeszített szeretet! Azaz küzdünk azért, hogy a társunkkal szemben ilyen helyzetben anyaként, ill. apaként viselkedhessünk.

Ha olyan társam van, aki ezt a magatartást gyakorolja, akkor feléje nyugodtan gyermek módjára is fordulhatok, mert tudom, hogy mindent irántam való jószággal fogad és tesz. Vele szemben itt tehát egy bizonyos elvárásom van.

Nem tudom, észrevették-e, hogy most a nevelésről beszéltem. A legfontosabb, amit a nevelésben teszünk, hogy szeretjük egymást. Ha szeretjük egymást, akkor olyan légkör jön létre, amely „felfelé húzza” a gyermekeket. Jól érzik magukat és erősekké válnak. Ebben az a döntő, hogy meglegyen bennünk a képesség, hogy szeretetet ajándékozzunk, vagy szeretetet-áldozatot hozunk. Tehát készség arra, hogy áldozatot hozunk egymásért.

A szeretet áldozatait ajándékozzuk a Szűzanyának!

Pontosan ez az elvárása a Szűzanyának, amikor a háziszentélyünkbe jön. Ez volt a szándéka, amikor 1914. október 18-án Schönstattban letelepedett. Mi, keresztények, az imáinkkal és áldozatainkkal segíthetjük egymást. Képzeljük el, hogy mi itt ebben a közösségben azt mondjuk, hogy imádkozunk

egymásért. A schönstatti Szűzanyához megyünk, és azt mondjuk neki: „Neked ajándékozunk az imáinkat, az áldozatainkat. Áldd meg a többieket!”

A bécsi Schönstatt-szentélyünkben van egy korsónk. Hátról cédulák vannak. Rájuk van nyomtatva: „Schönstatt kegyelmi Anyja, ezt kérem tőled...” Oda lehet írni a kéréseket. Utána pedig ez áll: „Ezt ajándékozom Neked...” Mi pedig odaírjuk például: nagyon kedves leszek a társamhoz, türelmes leszek hozzá, a hibáit nagyvonalúan kezelem és elviselem, mindig újra kezdem vele. Képzelnék el, hogy áldozatokat hozunk egymásért, a Szűzanyának ajándékozunk ezeket, és azt mondjuk: „Kérjük, áldd meg a többieket!” Ily módon egy kegyelmi közösséget alkotunk. Ez Schönstatt titka. Gondolják el, hogy mi itt szentélyt építünk a Szűzanyának. Tehát nem csak a kép van itt – amely egészen olyan, mint a schönstatti szentélyben –, hanem egy helyet is keresünk, ahol a Szűzanyának ajándékozhatjuk a házastársi szeretetben hozott áldozatainkat, és kérjük őt: „Telepedj itt le, hozzád létre egy kegyelmi teret a családok, az ifjúság számára, az új keresztény emberek számára.” Ekkor nemcsak magunknak élünk, hanem családunk keretein kívülre is hatolunk. Ezt a folyamatot Schönstattban úgy nevezzük, hogy „szeretetszövetséget kötünk a Szűzanyával”. A Szűzanyának ajándékozunk a több és nagyobb szeretetért hozott áldozatainkat. Ő pedig megkéri számunkra az Úr áldását. Csak azt mondja neki: „Uram, nincs boruk...”

Ezt lehet az otthonukban is így csinálni. Vegyenek egy kegyképet, kereszenek egy megtisztelő szép helyet neki, és mondják a Szűzanyának: „Gyere, telepedj le nálunk, köréd gyűlünk, mint az apostolok a pünkösdi teremben. Imádkozzál velünk a Szentlélekért!”

Akkor mit mond majd a Szűzanya? „Hát nem figyeltetek oda rendesen a Tilmann atyára? Hiszen azt is mondta, hogy először tenni kell valamit.” Tehát először a Szűzanyának ajándékozunk a szeretetünk sok-sok tettét. A szeretet fájhat, és ez szép. Mert az ilyen szeretet nagyszívű. Jézus szeretete segít. Nem volt könnyű a kereszten, de szép volt, nagy volt, a Jóisten akarata volt. És Krisztushoz hasonlónak válnunk, ezt akarja a Szűzanya. Azt szeretné, ha mi ketten Krisztushoz hasonlónak válnánk. Tehát ha szövetséget kötünk a Szűzanyával, akkor az azt jelenti, hogy azon fáradozunk, hogy Krisztushoz hasonlónak váljunk. A Szűzanya ezt a kegyelmet ajándékozza nekünk, azaz hasonlónak tesz minket Krisztushoz. Mi pedig együttműködünk vele. Más szóval, ha a szeretet tetteit ajándékozunk neki, akkor felkészülünk a Szentlélek eljövételére. Azt nem lehet „csinálni”, hogy a Szentlélek lejöjjön, de megszüntethetjük az akadályokat. És mi az, ami akadályozza? Az önzésünk, a büszkeségünk, a saját magunk körül keringésünk, önmagunk keresése. Ilyenkor a Szentlélek nem tud lejönni. Ilyenkor bezárjuk magunkat. És ekkor a Szűzanya azt mondja: „Ajándékozd nekem az áldozataidat!” Én azt felelem: „De az fájt!” Azt fogja mondani: „Nekem is fájt, amikor a kereszt alatt álltam! Ez a keresztény élet!” És

akkor azt mondjuk: „Jó, akkor neked ajándékozom!” És kitágul a szívünk. Ez ugyanaz, amint az előbb, csak lélektani oldalról.

Jóságosan fordulok a másikhoz abban a helyzetben is, amely nekem fájdalmat okoz. Ezáltal Krisztushoz hasonlóvá válok. Ha háziszentélyt létesítenek otthon, akkor az egészen egyszerű, hogy minden nap adnak valamilyen ajándékot a Szűzanyának. Milyen ajándékot? Valami jóság a társunkhoz. Egy ilyen jócselekedetet. Az a nap, amikor a szeretet nem fáj, az a kegyelemnek egy külön ajándéka, vagy csak egyszerűen lusták voltunk! Így van, és ez szép.

A Szűzanya schönstatti kegyelmei

A Szűzanyától Schönstattban háromféle kegyelmet kérünk. Ezt háromféle zárándokkegyelemnek hívjuk:

- a lelki otthonosság kegyelme,
- a lelki átalakulás kegyelme,
- az apostoli küldetés kegyelme.

A lelki otthonosság kegyelme

Együtt otthon érezzük magunkat Istennél. Átéljük és megtapasztaljuk, hogy Isten azt mondja nekünk: „Jöjjetek, gyermekeim!” Életünk sok problémája válik ezáltal kicsinnyé. A lelki otthonosság kegyelmének másik értelme, hogy a társunk szívében érezzük magunkat otthon. Olyannak éljük át a társunk szívét, mint a mennyei Atyáét. Azaz rábízhatjuk magunkat a társunkra és jól érezzük magunkat nála. Ha csalódott vagyok a társamban, akkor ez lélektani szempontból lehetetlen. De ha Isten megajándékoz a lelki otthonosság kegyelmével, akkor lehetséges. Az otthonosság kegyelme a háziszentélyünkben azt jelenti, hogy a társunk szívében megéljük az „otthont”.

A lelki átalakulás kegyelme

Ez az a kegyelem, hogy jobban tudjuk szeretni egymást, hogy nem félünk már egymástól, hogy nagynak látjuk egymást. Mondhatom magamnak százszor is, hogy nagynak akarom látni a társamat, de ha megvetés van iránta a szívemben, akkor azon nagyon nehéz úrrá lenni. De Isten tudja ezt, és megajándékoz ezzel a kegyelemmel, hogy nagynak lássam a társamat. Úgy, mint akkor, amikor megismertem. Ez a *szív átalakulásának* kegyelme. Gondolkozzanak el azon, hogy a szív átalakulásának melyik kegyelmét kéri maguknak? Talán a nyelv kegyelmét? Hogy ki tudjam mondani azt, ami a szívemen van. Vannak, akiknek nagyon gazdag a szívük, de nem tudják kimondani, mit éreznek.

Vagy a türelem kegyelmét? Hogy nyugodtan el tudjam viselni a társam 20 bogarát. Ezt könnyű és vidám kimondani, de ha a társam ismétlődő hibái állandóan kínoznak, akkor belefáradok. Most fiatalok vagyunk még, de ha 40 évig

tart még az együttélésünk – ha nem hal meg valamelyikük előbb –, akkor nehéz lesz! Tehát a lelki átalakulás kegyelme a türelem kegyelmét is jelenti. Melyik kegyelmet kívánjuk magunknak?

Az apostoli gyümölcsözőség kegyelme

A harmadik kegyelem, amit a Szűzanya a szentélyben ajándékozni akar, az apostoli gyümölcsözőség vagy apostoli küldetés kegyelme. Ennek a kegyelemnek az első célja a saját családjunk! Az a kegyelem, hogy a szeretetünket érzékeltetni tudjuk a társunkkal és a gyermekeinkkel. De ezen túl hivatásunk van, mint házaspárnak, mint családnak a környezetünk számára is! Természetesen, amíg fiatalok vagyunk, addig az első feladat a saját család.

Saját ház, sok gyerek és az anya otthon

Saját ház. Van itt két fontos dolog: A sok gyerek és a saját ház. Így mondja Kantenich atyánk. Mert ha saját otthonunk van, akkor más a mi és a gyermekeink életérzése. Megvan az az érzésünk, hogy ez a mienk. Akkor is, ha az otthonunk szerény, szép, ha a sajátunk. Az a tudat, hogy az otthonunk a sajátunk, erőt ad. A gyermekeinknek is erőt ad, és akkor tanulhatnak, mert senkit sem zavarnak. Hát akkor OTP-részlet!...

Ausztráliában van egy közmondás: „Inkább egészséges és gazdag légy, mint szegény és beteg.” A saját ház vonatkozásában ez így hangzik: Inkább sok gyermek, saját ház és a feleség otthon, mint kevés gyermek, bérlakás és az anya dolgozik.

De hát ez lehetetlennek hangzik! Sőt a lehetetlenségek halmozódnak. Fontos mégis, hogy a vágyainkat ebbe az irányba igazítsuk!

Bécsben, a schönstatti családjainknál van egy művész. Sőt mind a ketten művészek, az anya otthon van. És a művésznek egy kicsit nehéz takarékoskodnia. A férj azt mondta nekem, hogy spórolni akar egy saját házra. Azt mondtam neki: „Maguknál ez nem fog menni. Az ilyen típusok nem tudnak takarékoskodni, hanem ajándékba kapják a házat.” Ezt a beszélgetést aztán el is felejtettem. Néhány év múlva jött újságolni, hogy tényleg kapott ajándékba egy házat egy óriási műteremmel. Csak a műterem még egyszer olyan magas és hosszú, mint ez a helyiség (Óbudaváron az előadóterem). Honnan jött?...

Tehát inkább sok gyermek, az asszony otthon és saját ház, minthogy az asszony dolgozzon, kevés gyermek legyen és bérlakásban éljenek.

Az anya otthon. Igen! Az nem kell, de fontos és szép. Miért? Az asszonyoknak erős adottságuk van arra, hogy lélekkel hassák át a dolgokat. Ez az erő egy házból otthont alkot. A műszaki civilizációból kultúrát teremtet. Ez napjaink nagy problémáinak egyike. Ugyanis a nőknek ez az ereje már nem a lélekkel való áthatást szolgálja, és ezért ilyen rideg ez a mai világ. Ha egy nő

otthon van, akkor egy kicsit nehéz, mert gyakran van egyedül. De az ereje felszabadul arra, hogy a házat lélekkel áthassa. Van ereje a férje számára. Szabad az ereje arra, hogy az otthon erőssé váljon. Egyszerűen azt mondjuk, hogy az ereje felszabadul a szeretetre! Nem a napi otthoni tevékenységről van szó, ezeket fel lehet osztani. Amíg nincsenek gyerekek, addig ez helyes is. De azután az a helyes, ha a feleség a gyerekeknek és az otthonnak szentelheti magát. És így akkor a férj hivatásában is részesülhet. Hozzájárulhat a férj hivatásának is lélekkel való átítatásához. A férj elmeséli a dolgait, és az asszony hordozza magában.

Meséltem már Önöknek Berger Erichről, aki csapatával, 30-40 emberrel a Philips videorekordert megalkotta. Teljesen magától értetődő, hogy ebben a sikerben a felesége is benne van. Különben nem is tudta volna ezt csinálni. A fejlesztés ideje alatt egyszer odajött hozzám.

- Hány órát dolgozott Kentenich atya? – kérdezte.
- 18–20-at – mondtam. Erre ezt mondta:
- Én ezt nem bírom, csak napi 15-öt.
- És az oda-vissza utazását beszámítja? – kérdeztem.
- Nem.
- Azt is beszámíthatja!
- Ó, akkor már jobb a helyzet!

Ezt csak akkor bírja az ember, ha a felesége „hordozza” őt.

Ha minden problémával hozzá fordulhat. Berger úrnak is sok problémája volt a munkatársaival, és ezeket elmondta a feleségének, aki befogadta azokat. A feleség részesedése a Philips videorekorder létrehozásában óriási, persze ez sehova sincs leírva, de fontos. Van egy lényeges rész ebben a szerkezetben, ahol a mágnesszalagról egy fej leveszi az impulzusokat. Ez a lelke az egésznek. Ez olyan jól sikerült, hogy ezt az alkatrészt még a japánok is a Philipstől vásárolják és építik be a saját videóikba. Ez pedig a szórakoztató elektronikában nem szokványos, mert ott a japánok általában jobbak, de ezt mégis a Philipstől vásárolják. És otthon a feleség csak mosolyog. Történhet bármi, befogadja és hordozza a szívében. Egy ilyen feleséggel létrehozhat ilyesmit az ember. Tehát nagyon fontos, hogy a feleség otthon legyen. Hogy szabad legyen és segíthessen. Persze ismerem a családok gazdasági problémáit. Ezt nehéz megoldani!

Sok gyerek. Ha a gyerekek egy egész csapatot alkotnak, az nagyon szép. Az egy egészen más szituáció. Ha a két szülőnek csak két gyereke van, akkor a gyerekek mindig két hatalmas alakot látnak maguk előtt, de ha például már négyen vannak, akkor az már egy „MI”. Kettőnél is meg lehet ez az érzés, de nem olyan erős. A gyerekek „falkában” lesznek naggyá és erőssé. Ha a gyermeküknek ajándékozni akarnak valamit, akkor testvért ajándékozzanak neki. Ha megvan a „MI”-élményük, akkor az nagyon sok szükségletüket kielégíti.

Nem lesz szükség olyan sok dologra, mert ott lesznek a testvérek egymásnak. Ahol van egy ilyen falka, oda még a szomszéd gyerekek is jönni fognak. Szép a gyerekeknek, ha nagy közösségben nőhetnek fel.

Ismerek családokat, akik egész sor kiváló apostolt neveltek. Talán nézzük példának a Muha családot. Az első fiúk schönstatti pap lett, a második fiú schönstatti családot alkotott és mindig vezető. Most éppen családnapiakat vezet. A harmadik egy lány, szintén schönstatti családot alkotott. A férjét „nyakoncsípte”. Erős egyéniség. Ennek a családnak van egy speciális területe, amiről előadásokat is tartanak: „Hogyan veszekszünk a házasságban?” Ehhez értenek! Hogyan kell kezdeni; hogyan kell csinálni; hogyan kell befejezni. Szép előadások.

Van még a Muha családban két gyermek, akik nem házasok, de az egyik természetesen óvónóként csoportokat vezet Schönstattban, a legkisebb, 20 éves fiú pedig a bécsi Schönstatti Fiúk vezetője. Én mindig kicsit arra gondoltam, hogy szép lenne, ha ő is pap lenne. És mi van most? Jött egy lány. Nem volt schönstatti lány, de most már az.

Hát ez egy olyan család, ugye? Ez az élet. Öt ilyen család, és a plébániának nincs is már gondja. Ez elég. Ez jó és szép dolog. És ha nagy családunk lesz, akkor talán Édesanyánk is segít, amikor építjük a házat... Így van.

Tehát inkább egészségesek és gazdagok legyünk, mint betegek és szegények. Mi pedig azt mondjuk, hogy inkább házunk legyen és sok gyerekünk és az asszony otthon legyen, mint kevés gyerekünk, az asszony a munkahelyen és bérlakásban éljünk és kutyánk legyen.

Kiegészítjük egymást

Emlékeznek arra, hogy mi mindent hallottunk az egyes házaspárok beszámolójában? Láthattuk, hogy a Jóisten mindig egy kiegészítésről gondoskodott. Vannak olyan párok, akik úgy egészítik ki egymást, mint a hajó és a vitorla. A hajó nagyon nehéz és lassú, a vitorla pedig mozgékony és a szélre fordul. Ha két hajó lenne, az nagyon lassú lenne. Ha két vitorla, akkor pedig egy kicsit túl mozgalmas. Van néhány törvényszerűség a kiegészítésben. Az első: az ember érzi, hogy a másik kiegészíti és lelkesen feléje fordul, elfogadja azt. A második: harcolnak egymással. Mindegyik azt akarja, hogy a házastársa és a házassága olyan legyen, mint amilyennek ő akarja. Ezt a fázist hatalmi harcnak nevezzük. Ez nem baj. Jó, ha a házasság előtt lezajlik. De nem kell, hogy így legyen, lehet az esküvő után is. Ez az élet. A harmadik: megismerjük a másikat a maga mivoltában. Felismerjük a kiegészítést és egymásra találunk. És azután bizonyos nyugalom jön létre.

Meséltem az egyik Muháról, akik veszekedésről szoktak előadást tartani. Most 3-4 év után kicsit szomorúak lettek. Jöttek hozzám: „Már nem harco-

lunk” – mondták. Ez a nyugalom fázisa. Látnunk kell, hol tartunk mi. Első, második, harmadik fázisban? Érdekes, ugye?

De nem marad a harmadik fázis sem. Újra kezdődik az elejétől. Újra felfedezzük egymást, megint beleszeretünk egymásba, különösen amikor már gyermekeink vannak. Ilyenkor megváltozik a család szociálpszichológiai állapota, mert a nők hatalma növekszik. A nő növekszik. Szép ez a magyar nyelv. És a szegény férfi látja, hogy ez az új egység, az anya-gyermek egysége, hatalmas, erős dolog. Napjainkban ezért sok férfi inkább anyaszerepet játszik, és így sok gyereknek két anyja van és nincs apja. Igazán. Miért? Mert az anya és a baba egysége igen erős. És mikor jön a második vagy a harmadik gyermek, akkor jön a férfi és kérdezi: És ki vagyok én? A család feje? Ezért az anyának az a feladata, hogy a gyermekeit az apjukhoz vezesse. Az apának nem kell azon fáradoznia, hogy második anyuka legyen, neki megvan a saját feladata. Neki merészségre kell a gyerekeit nevelnie. Földobni a levegőbe. Lehet olyat látni, hogy az apa föltartja a gyermekét a levegőbe, a gyerek lenéz és boldog. Bátor gyerek. Az apáknak ezt meg kell tanulni. Az apák inkább néha anyák, és félnek, hogy hátha valami baj lesz. Nem merik a gyereket a lábánál fogva lógatni, mert azt hiszik, kiszakad a lába. Manapság ez sokfelé így van, hogy a férfiak anyák akarnak lenni. És ez nem jó. Az anya az anya. És az anya az apához vezet a gyermekeket, és az apa elfogadja őket. Gondoskodik róla, hogy a gyermekeket merészségre nevelje.

Ezt nem azért mondtam, hogy nevelési tanácsokat adjak, hanem a párkapcsolatról akartam beszélni. Arról beszélek, hogy az első és a második gyermek születésével új kapcsolatrendszer alakul ki a családban. Újrakezdődnek azok a bizonyos törvényszerűségek.

Először lelkesedünk a gyermekért. Nézzük: Ez a mi gyermekünk! Aztán jön a konkurencia. Elkezdődik a hatalmi harc. Ennek nem a morálishoz, hanem a lélektanhoz van köze. Végül újra felismerjük, hogy ki kell egészítenünk egymást. De nem két anya konkurenciájában, hanem felismerjük, hogy a gyermeknek van egy anyja és egy apja. Az anya nem használja ki a hatalmi pozícióját, hanem megnyitja ezt a kört és az apához vezet a gyermeket. És ez ismétlődik, ez a természetes. Mindig eljön az idő, mikor egymás felé fordulunk, aztán van egy kemény konkurenciaharc, és aztán jön, hogy felismerjük: ki kell egészítenünk egymást.

Előtte van egy 25 éve házaspár. A gyerekek már kiröpültek, és most új lakásba költöztek. Egyszer csak most a férj akarja berendezni a lakást. Eddig sosem akarta, mindig az asszony csinálta. A nők ehhez általában jobban értenek. De most a férfi akarta. Ez megint a hatalmi harc szituációja. Majd holnap újra felismerik. Ez szép! Ez a kapcsolat élő.

Mi most itt mit csinálunk? Azon fáradozunk, hogy felismerjük: Miben értékes a társunk? Miben egészít ki engem? És ennek örülünk! És ezt a kiegészítést

szítést „vegyük igénybe”! Iskola végén általában vizsgát tesznek. Ez is egy iskola most. Ne tegyünk mi is egy vizsgát?

Az egyik kérdés: Miben egészít ki a társam? Mi az, amit jobban tud, mint én? Ha ezt nem tudják megmondani, akkor megbuktak. Akkor nem lett volna szabad megházasodniuk. Vagy addig, amíg ezt meg nem tanulják, kolostorba kell vonulniuk...

Nem akarnak egy levelet írni a társuknak? „Itt úgy érzem, kiegészítesz: Ezt jelentetted nekem: ...” Nem kell ezt mindjárt megírni. Mély lelki dolog ez, amihez idő kell. A tömegember mindent mindjárt tud és tesz. Mi majd később, de talán karácsonyra, vagy a házassági évfordulóra. Ezt jelentetted nekem: ... Úgy érzem, ebben kiegészítesz: ... Ha ezt meg tudja írni az ember, akkor már a harmadik fázisban van. A második fázisban ezt még nem tudja, csak azt, hogy mit csinál rosszul a másik. Az első fázisban, amikor szerelmes, akkor pedig buta az ilyesmihez.

Kiegészítjük egymást. Két típusa van a kiegészítésnek. Létezik kiegészítő szeretet „a fő szerkezetben”. Például így: Egy melankolikus típus mély érzésekkel, sokat gondolkodik, lassan reagál, keveset beszél. A társa szangvinikus típus: eleven, eszméi vannak, mozgalmas, energikus, nem vár sokáig. Ilyenek vonzzák egymást, és kiegészítik egymást. Gondolják el, ha két melankolikus lenne együtt! Hova jutna az a házaspár? De két szangvinikus együttléte sem jobb. Tehát fontos a kiegészítés. Persze elnagyoltan mondtam. Létezik aztán kiegészítés a finomabb szerkezetben is. A Muha házaspár kolerikus típus. De az egyik egy kicsit flegmatikus, a másik pedig inkább kicsit szangvinikus. Ez így megy. Ez egy finomabb kiegészítés. Az élet sok apró dolgában általában mind a kétféle kiegészítési forma előfordul.

Tehát létrejön a „nagy egész”, de ugyanakkor több síkon is kiegészítik egymást. Elég nehéz megtalálni, hogy milyen a társam, megtalálni, hogy hol, miben szép, miben gazdag. Nehéz. Sok házaspár csak egymás mellett él, nem harcol, de szenved. Gondoljanak a szüleik, a rokonaik életére. Gyakran nem is ellenkeznek egymással, de nem is egymásért élnek, csak egymás mellett. Nem haragszanak, mert keresztények, de nincs köztük valami mély egység. Pedig ez a feladatunk.

Ha érezzük a második fázist, ha bosszant a másik, akkor ez érdekes. Mert akkor megtanuljuk megismerni egymást. Nem szabad ilyenkor visszavonulni és egy lusta békét kötni, hanem törekedni kell megismerni a másikat. Ezért szabad kérni a Szentlelket. Ha bennem valami a társam idegeire megy, az nem nehézség, hanem feladat. Akkor kezdődik valami szép. Valami mélyebb kapcsolat. És ez szép.

Ha már 20 éve házasok vagyunk, és mindig mélyül a kapcsolatunk, akkor ez szép. Idős embereknél lehet látni, akiknél a partneri kapcsolat egyre mélyebb lett, hogy még 70 évesen is tudnak gyengédek lenni egymáshoz. Barát-

ságosan és szeretettel viselkednek egymással. Amikor sétálnak, kéz a kézben mennek, mint a fiatal szerelmesek. Ez nagyon szép.

A lélek a testben is kifejeződik. Ezért tudom az arcukról olvasni a jellemüket. Ez nem nehéz. Ha nézem Önöket, szinte mindent tudok a jellemükről. Idős házaspároknál, akik sokáig éltek együtt, előfordul, hogy egészen hasonlóvá lesznek egymáshoz, mert a lélek eggyé teszi őket, sőt itt a lélek a testet is hasonlóvá teszi. Ezek titokzatos és nagyon szép dolgok.

Most az a feladatunk, hogy meglássuk, kiegészít minket a társunk. És ne szomorkodjanak, hogy van egy második fázis is. Azon se szomorkodjanak, ha ez nem jön. Azt is lehet. Vannak olyan emberek, akik egyszerűen mindig egymásra találnak és mindig újat fedeznek fel. De ez ritkaság. De van ilyen. Százból három, tapasztalatom szerint.

Tehát azt akartam mondani, hogy levelet lehetne erről írni egymásnak. Nem kell, de szabad, mondjuk karácsonyra.

Erős gyermekeket nevelünk

Kedves Családjaim!

Gyermekeink Isten ajándékai. Ezt tudjuk. De jó, ha ezen néha elelmélkedünk. Ránézünk gyermekünkre és meglátjuk mögötte a Jóistent. A gyermekek nevelésével kapcsolatban szeretnék most néhány dolgot mondani.

Már beszéltem a szeretetről. Ha szeretem a gyermekemet, akkor el tudok érni vele, nála mindent. Ehhez persze az is kell, hogy el akarjak érni valamit. Nem csak a gyerek szeretetét kell akarnom, mert ha csak ezt akarom, akkor nagyon nehéz élet vár rá, akkor nem tanulja meg, hogyan legyen úrrá a nehézségeken. Az élet ugyanis nem sok szeretetet tartogat számára. Az élet ismételten nagy feladatok elé állítja az embert, és a gyermeknek meg kell tanulnia nagy feladatokat vállalni és úrrá lenni azokon.

Az első életévben nem lehet egy kisgyermeket elkényeztetni. Egyszerűen jónak kell lenni hozzá. Akármilyen jók is vagyunk hozzá, az nem kényeztetés. Később azonban már szükséges, hogy a gyermek megtapasztalja ellenállásunkat, és ettől kezdve lesz minden szépsége mellett nehéz feladattá a nevelés.

Ha a gyermek eléri a két-hároméves kort, kutatni kezdi környezetét: kihúzza a fiókokat, lerántja az asztalterítőt, és amit talál, szétszórja maga körül a padlón. Tulajdonának tekinti a világot, az őt körülvevő dolgokat, mindent magának akar, és ha nem kapja meg, nem lehet az övé, akkor ellopja, elveszi, vagy nagyon boldogtalan lesz, és azokra figyel, azokat nézi, akiknek van az, ami neki nincsen. Még nem tanulta meg, hogy vannak dolgok, melyek a másoké.

Néhány napja egy gyermek az oltárhoz jött és az égő gyertya felé nyúlt, hogy levegye onnan. Tetszett neki. Azt mondtam: „Ez az enyém!” Ő nézett rám egy ideig, aztán megfordult és elment. Megértette.

Ha gyermekem már mászkál a lakásban, meg kell tanulnom használni ezt a könyörtelen szót: Nem! Természetesen olyan helyzetet célszerű teremteni, melyben nem kell állandóan a tiltást fűjni. Ajánlatos úgy átrendezni a lakást, hogy a kicsi ember abban a lehető legnagyobb szabadsággal mozoghasson. Akkor nem kell folyton nemet mondanom. Tehát a gyermek megtanulja, hogy az a dolog apáé, tehát nem az övé. Ez nagyon lényeges. A gyermeknek azt is tudnia kell, hogy aki ezeket a határokat meghúzza, az szereti őt: „Apám szeret engem, anyám szeret engem, és ők mondják, hogy nem.” Akkor az emberke néz, és még egyszer odanyúl. Az apa megint mondja: „Nem!” – és nincs alku. Addig ismételjük a nemet, amíg a gyermek abba nem hagyja a tiltott tevékenységet. Lehetséges, hogy hússzor kell elmondani. Nem baj. Meg fogja tanulni, és később már öt „nem” is elég lesz, míg végül egyetlen egy. Ez a cél, és ezt csak szigorú következetességgel lehet elérni. Ha egyszer nemet mondtunk, akkor nemet mondtunk. Akkor az akaratunkat keresztül kell vinni akkor is, ha ég a ház. Akaratunk keresztülvitele ne méreggel, ne dühösködve történjen! Ahogy nem méregből mosogatunk és nem haragból főzünk. A nevelés munka, melyet szeretettel kell végeznünk.

A gyermek lelke szempontjából a lehetőségek határainak megtapasztalása rendkívül fontos. Ha erre a tapasztalatra nem tesz szert a maga idejében, akkor később nem tudja, hogyan viselkedjen olyan helyzetekben, melyek meghaladják lehetőségeit, nem lesz magatartásmintája azokra az esetekre, melyekben a lehetetlennel kényszerül szembenézni. Szerencsétlen emberré válik, irigykedővé, aki szidja azokat az embertársait, akiknek több jutott az életben. Elégedetlen lesz és keserű. Vegyük rá a gyermeküket valamire, adjanak neki indítást, hogy csináljon valamit: de szeretettel, kedvesen. Ha valamit el akarok érni, azt kedvesen mondom, kérem, és addig ismétlem, ameddig szükséges.

Ez a jó módszer akkor is, ha felnőttekkel van dolgunk. Gondolják végig, mennyi mindent hányszor elmondtam Önöknek! Gondolatban vegyük elő valamelyiket és számolják meg, hányszor mondtam Önöknek. Némelyiket ötször, tízszer is. Kiindulhatnak abból is, hogy az első ötöt meg sem hallották, tehát nem is emlékeznek rá. Ezt az ötöt adják hozzá nyugodtan. Így van ez, de nem baj, hogy így van: ez munka!

A nevelő feladata, hogy övéit valahová elvezesse. Ezt nagy szeretettel tegye, és jó előre tervezze be az időt, melyet erre a munkára majd fordítani kell. Ahhoz, hogy egy gyermeket valamire rávezessen, mindenekelőtt idő szükséges. Idő kell, hogy megérezze a gyerek: komoly dologról van szó, nem lehet nem engedelmeskedni, vagy pedig most szabad teret kapott. Nagyon fontos, hogy a gyermek a szüleitől tapasztalja meg az ellenállást, és hogy egyáltalán megtapasztalja azt.

Voltam egy családnál, nagyon jó emberek. Gyermekük valamivel idősebb volt kétévesnél, három felé közeledett, de szülei csak szeretettel fordultak fe-

léje. A szülői szívben mindig szeretet van, de ezeknek a szülőknek az esetében a megnyilvánulások is csak a szeretet körében maradtak. Pedig kell néha egy kis háború. Mindjárt nagy háborúval nem szabad kezdeni, mert akkor megijed a gyerek, félni fog. Megmutattam a szülőknek, hogyan gondolom. Egy kis háborúba kezdtem: ujjammal megbökttem a gyereket és azt mondtam: „Tit!” A kisfiúnak tetszett, holott ez neki „nagy háború” volt, hiszen még nem tapasztalta meg, hogyan kell harcolni. Nemsokára újra odajött hozzám a gyerek, és nekem ismét így kellett tennem: „Tit!”

Ez nem kedveskedés, ez kis háborúzás volt. Érzik, hogy ezek milyen közel vannak egymáshoz? Kedveskedés és háborús játék? Azért kedveskedés is volt, de nem a legfinomabb. A gyerek akkor látott engem először. Másnap, mikor megint elmentem hozzájuk, a gyerek azt mondta: „Tilman atya, tit!” Örült és szép volt a mi harcunk. De ez nem elég. Amikor a gyermek már erősebb és Tilman atya igazán harcol vele, ez az igazi, ez a szép. És akkor megtanulja, hogy az élet nehézségei a barátai!

Egy másik családban rendszeresen játszottam háborút a gyerekekkel. Ennek a fiúnak nagyon jó szíve volt. Egy példát mondok: előfordult néha, hogy a szentmisén a gyerekek elveszik egymástól a játékokat. Volt ott egy erős gyerek, aki mindenkitől elvette. Lett erre nagy kiabálás. Mit tett az én kis barátom? Odament ahhoz az erős gyerekhez, és odaadta neki a saját játékát. Érzik ennek a gesztusnak a nagyságát, szépségét? Ez a kisfiú kimondottan boldog emberke volt. Édesapja otthon sokat játszott, sokszor mérkőzött és birkózott vele játékból. Egy alkalommal a gyerek tönkretett valamit, az apja mérges lett rá és jól megszidta. Ő csak állt és mosolygott, nevetett. Azt gondolta, ez egy új játék, és olyan szép, amit apa most csinál.

Ez a viselkedés egy jel: ez a gyerek háborúban nőtt föl, de olyan emberekkel harcolt, akik szerették. Képzeljék el, amikor később majd ez a gyerek az igazgatója előtt áll, aki mérgesen megszidja valamiért. Akkor természetesen már nem fog nevetni, de a szituáció ismerős lesz számára, és nem ijed meg, hanem felveszi a harcot, mert ezt lehet, ez szép: szeretettel harcolni szép, és nagyon fontos. Ha tehát így neveljük a gyereket, akkor erőssé neveljük, olyan erőre tesz szert, amilyen az élethez kell.

Egyik családban él egy Kristóf nevű kisfiú. Egy alkalommal anyja azt mondta neki: „Gyere enni!” Kristóf a padlón feküdt és azt mondta: „Nem!” Anyja újra szólt: „Kristóf, gyere enni!” Kristóf megint csak azt mondta: „Nem!” Én a heverőn ültem és a breviáriumomat olvastam. Kristóf odajött hozzám, s nézte, mit csinálok. Kis idő múlva rájött, hogy a breviárium nem érdeklí igazán, megfordult és el akart menni. Pántos, erős kertésznadrág volt rajta, elkaptam a pántjánál fogva és nem engedtem elmenni. Kristóf mérgesen kiáltotta: „Engedj el!” „Nem!” Ez így ment vagy tízszer-tizenötször, ellenállása akkor gyöngülni kezdett, végül megszűnt. Akkor elengedtem. Ha egy hábo-

rúba belekezek, akkor meg is nyerem. Imádkoztam tovább. Néhány perc múlva jött ám Kristóf újra, de most farolva közeledett, és a vállán át nézett rám. Világos volt, hogy mit akar. És akkor ismét játszani kezdtük az előbbi játékot, de most már valóban játék volt. Már nem méregből kérte, hogy engedjem el, én pedig kedvesen mondtam, hogy nem. Most lett szép a dolog. Egy ilyen játék erőt ad a gyerekeknek, és ez három év körül, az első dackorszakban nagyon lényeges. Ilyenkor állandóan hallja az ember a nemet a gyerektől, amelyre csak a de igen lehet a válasz, ötször, tízszer, hússzor, amíg csak meg nem szünetlik az engedelmesség és játékká nem szelődül a küzdelem. Mi történik ilyenkor? Segítek a gyerekeknek, hogy a benne lévő ösztönökkel bánni tudjon. Az első dackorszakban azok az erők alakulnak ki a gyerekekben, melyek az ő személyiségi jogait hivatottak védeni, s melyekkel uralni akarja a helyzetet. Belső van az az erő, mellyel az akarat keresztülvihető. Már nem csupán a szülőkre támaszkodik, saját akarata, önálló ereje van. Az erejével való bánásban azonban még gyámoltalan, érzi, hogy ez az önállósodás zavarja a szülőkkel kialakult egyiséget, s emiatt büntudata van. Ha az apa vagy az anya ebben a helyzetben megsértődik, akkor még bűnösebbnek érzi magát. Az öntudathoz tehát büntudat kapcsolódik. Sok ember érzi úgy ez okból, hogy az öntudatosság bűnös dolog. A tucatembereknél sajnos így van, és ők képezik az úgynevezett tömeget. Az ilyen emberek gondolják, hogy mindig a többségnek van igaza, ezért véleményüket a többségi véleményhez igazítva lassan elveszítik sajátosságaikat, egyéniségüket, eredetiségüket. Nézzük meg ezt az erőt még egyszer, mely az önállósághoz és az akarat keresztülviteléhez szükséges.

Meg kell értetni a gyermekkel, hogy nekem ez az erő ismerős, ezt az erőt szeretem. Játsszuk ezt a gyerekkel: nem – de igen (nem – de igen) és így tovább. Most érzi a gyerek, ebből a játékból megtudja, hogy én az ő erejét tudomásul veszem, szeretem, elfogadom. Nem baj az, ha időre van szükségem ahhoz, hogy a gyereket rávegyem az engedelmességre! Erős gyerekeket kell nevelni, kis farkasokat és nem birkákat. Figyelem! Nem erőszakos, hanem erős gyerekeket!

Néha kísértésbe kerülünk, hogy haragra gerjedjünk. Egyszer egy kislánynak, aki mindenre nemet mondott, cselt vetettem, mert már nem bírtam türelemmel a sok nemet, s azt mondtam neki: „Szép vagy!” Ez volt az a pont, ahol a nemek kifogytak. Azt akarta mondani, hogy nem, de nem tudta. Ez persze csak tréfa volt, ez nem nevelési módszer.

A hároméves gyerek már elég érett ahhoz, hogy felfogja a határokat, melyeket vontunk, s melyeken nem léphet át: bizonyos dolgokhoz nem nyúlhat, ez vagy az nem az övé, megfelelő időben le kell feküdni, evés előtt kezet kell mosni. Mindezek megértéséhez persze idő kell. Hagyjanak időt a gyerekeknek, hogy valamire beállítsa magát, hogy ráálljon valamire. Ez érvényes a felnőttek közötti kapcsolatra is! Ha valamit el akarok érni a munkatársamnál, akkor időt

kell szánnom rá. Ha nagyon fontos dolgot akarok elérni, akkor még több időt. Fölvetek valamit és megkérdezem, meg tudnánk-e ezt oldani? Mindjárt hozzáteszem: Nem kell azonnal dönteni, de talán érdekes lenne. És hagyom annyiban. Hadd barátkozzon a gondolattal. Egy idő múlva újra szóba hozom a dolgot, mintha most emliteném először. Később ismét megemlítem, s akkor már lesz véleménye a munkatársamnak. Elkezdhetjük az együttgondolkodást és lassan kiérlelődik a dolog.

De ha este a gyereket ágyba akarjuk küldeni, erre nem adhatunk természetesen fél év gondolkodási időt, de az fontos, hogy egy ilyen folyamat is érni tudjon. Tehát először bejelentem a drámát:

– Péter, tíz perc múlva az ágyba megyünk.

– Nem.

Tíz perc sok idő. Péter nem tudja, mennyi a tíz perc. És akkor kezdődik a dráma:

– Péter, most elmegyünk aludni.

– Mindjárt!

– Péter, ágyba megyünk!

– (Csend, hallgatás)

– Péter, elmegyünk aludni!

Mindig nyugodtak maradunk eközben. Nyugodtak. Hangunkból nem érződik türelmetlenség, mert ez e gyengeség jele lenne. Kivéve, ha ezt a türelmetlenséget szándékosan visszük bele. Akkor csak a hangunkban van, mi indulattalanok maradtunk, így érünk el erőteljesebb hatást. Általában azt mondjuk, itt az ideje, megyünk az ágyba. Ezt talán ötvenszer elmondjuk. Számolják, akkor nyugodtak maradnak, és ne hagyják magukat zavartatni senkitől és semmitől. Ne vegyék fel a telefont, ha csörög, ne nyissanak ajtót, ha csöngetnek. A szeretet ünnepe van: most alkalmat adnak gyermeküknek arra, hogy megérlelje magában s aztán meghozza a döntést.

Próbálják meg, kedves felnőttek, egymás között is így! Van olyan házastárs, aki megsértődik, ha a másik nemet mond, és nem hagy a másinak időt. Kivételesen erős személyiségek képesek egy pillanat alatt dönteni sorsfordító helyzetekben. Ők azonban kevesen vannak. Egy átlagosan erős egyéniségnek idő kell, két perc alatt nem tud felelősen dönteni. Sok dologra még jó egyet aludni is, másokat meg egyszerűen pihentetni kell. Ha munkatársaimnak egy új ötlettel jövök elő, megnevezem a témát, de mindenki tudja, hogy most még nem döntünk. Csak gondolatokat gyűjtünk. Bemelegítettük a témát, és most hagyjuk pihenni. Sok egymás közötti súrlódás elkerülhető így. Az érlelődés idejét ki kell várni.

Például: Egyik este átszól hozzánk anyám telefonon, hogy másnap át tudnánk-e menni hozzá vacsorára. Most kezemben a kagylóval forduljak társamhoz, s kérdezzem meg, hogy el tudnánk-e menni? Ez helytelen lenne. Ezért azt

mondom édesanyámnak: Ez jó gondolat, de meg kell beszélni a társammal, hogy megfelelő-e az időpont. Édesanyám erre azt feleli: De nekem most azonnal tudnom kell, mert még be akarok szerezni egy-két dolgot. Én erre azt választom: Ha most azonnal tudnod kell, akkor köszönjük, nem megyünk.

Játsszuk azt, hogy én most egy ifjú asszonyka vagyok és nagyon szeretnék egy bundát. Elsétálok férjemmel az üzlet előtt, ahol a kirakatban ott a bunda, és azt mondom: „Nem tudom, milyenek ezek a férfiak. Vannak, akik azt gondolják, másra sincs a feleségüknek szüksége, mint egy ilyen bundára. Nekem az is elég, ha szeretsz.” Később találkozunk az utcán egy asszonnyal, aki bundát visel, s akkor újra megjegyzem: „Ennek is olyan férje van, aki azt hiszi, köteles a feleségét feldíszíteni. Különbözik egész szép ez a bunda.” És így tovább. Legalább húsz ilyen érintkezés kell a témával. A férjem persze már az első mondat után tudja, hogy miről van szó, bundát szeretnék. De hagyok neki időt arra, hogy alaposan meggondolja a dolgot.

Ha valakinek van ideje arra, hogy lassan megérlelhesse a döntést, az örömet szerez neki. De ha sürgetjük, az rossz érzés.

Ez ott kezdődik, hogy a kis Péternek le kell feküdnie. Először ötvenszer elmondom, másnap már csak negyvenötször, egy hét múlva háromszor. A gyerekek így van ideje foglalkozni a gondolattal.

Persze vannak esetek, amikor ezt így nem lehet. Például amikor kora reggel el kell mennünk, és felöltöztetem a gyereket. Olyankor előkészítés nélkül kérés nélkül kell vinnem az akaratomat. Ez sem baj. Isten is csinál ilyesmit, mondjuk amikor váratlan betegséget küld ránk. A gyerekek tudnia kell, hogyha a szülők nem is hagynak neki időt egy dologra, akkor is ezt jó szándékkal teszik, hiszen szeretik őt.

Néha a társammal való kapcsolatomban úgy érzem, hogy most nincs időm megbarátkozni a problémájával, és akkor inkább megcsinálom azt, amit pillanatnyilag talán nem tartok helyesnek, hogy meglegyen az öröme. Jó, ha vannak ilyen esetek, amikor megteszek a másikért valamit akkor is, ha annak helyességét pillanatnyilag nem látom be. Ha valakit szeretek, akkor tehetek ennyi engedményt. Nem hozhatom mindig tető alá a drámai kifejlődést. Jó, ha van egy jelrendszerünk, amellyel ki tudjuk fejezni, hogy ez vagy az most nekünk különösen fontos. Talán például, ha azt mondom: „Kérlek!” Akkor a másik tudja, ez most nagyon fontos, most nincs gondolkodási idő. Később ő mondja: „Kérlek!” És akkor én engedelmeskedem. Ez természetesen csak nagyon ritkán alkalmazható. De jó tudni, hogy ha szükséges, kérhetek társamtól olyasmit is, ami szinte lehetetlen. Ez a gyerekekkel való kapcsolatunkban szintén megengedhető kivétel, mely a pedagógiai egység magas szintjét feltételezi. Talán jön a gyerek valamiért, és én azt mondom neki: „Kedvesem, most nem!” Ilyenkor a gyerek tudja, hogy szeretem, de most nem lehet, és elmegy. Ezek a dolgok a kapcsolat kifinomultságára utalnak. Ha van ilyesmi között-

tünk, az szép. Tehát általában engedjünk időt egymásnak, de ha észrevesszük, hogy itt most komoly dologról van szó, akkor megteesszük, amit a társunk vár.

Egy szó az imádságról. Van egy nagyon kedves útja annak, hogyan tanítsuk a gyereket imádkozni. A szülők imádkozzanak. Ténylegesen, ne csak színből, és ne törődjenek a gyerekekkel. Ha megkérdezi, mit csinálunk, mondjuk azt, hogy a Jóistennel beszélgetünk és folytassuk az imádkozást. Meg fogják látni, mit csinál a gyerek. Egyszer csak ott áll mellettünk és ő is beszél a Jóistennel. Egy gyermek tud imádkozni, mert Jézus a szívében lakik. Ismerek egy kislányt, családjában a negyedik gyerek, nagyon későn született, de a szülei elfogadták őt. A hegyekben voltunk családnapokon, és a szabad délutánokon túráztunk. Egy ilyen túra alkalmával találkoztam a családdal. Egyikük ezt a kislányt a hátán vitte. Megkérdeztem tőlük, átvehetem-e egy kicsit a gyermeket tőlük? Aztán a hátamra vettem és én vittem tovább, egy tizenkét kilós élő tabernákulumot, aki Jézust hordozta a szívében. A gyerek egyetlen szót tudott még csak, melyet otthon, a háziszentélyben hallott a szüleitől – nyilván nagyon gyakran –, és ezt az egy szót énekelte a fülembe egész úton, különböző szabad dallamokban: „Alleluja!” És ezt zengte végig: Alleluja, alleluja! Gondolják el, milyen érzések töltöttek el engem akkor. A Szentlélek az ilyen kicsi szívekben lakik! Érezhető volt, hogy ennek a kisgyermeknek szép imádkozni. Nemcsak a nagy szentek érzik ezt, a kisgyermek is.

Azért, hogy a gyermek imádkozzon, nem magyarázni kell, hanem imádkozni. Ő odamegy majd akkor Önökhöz és imádkozni fog együtt.

Beszéljenek a gyermeknek Istenről, de ne azt mondják, amire a könyvtárunk megtanította Önöket, hanem arról beszéljenek, amit Isten az életükben jelent. Ha az anya például azt mondja: „Tudod, a Jóisten édesapádat ajándékozta neked...” Ha megköszönik azt, amit a nap folyamán átéltek, akkor a gyermek megérzi, hogy szülei a Jóistennel élnek, és ez szép. Ez igazán szép.

CSALÁDNAPOK

Óbudavár, 1990. június 17 – 23.

Kentenich atya szexualpedagógiája

Az első feladat, hogy kipihenjük magunkat. Jézus azt mondta tanítványainak: Jöjjetek, és pihenjétek ki magatokat. Ezekben a napokban azon igyekszünk, hogy belső nyugalomra tegyünk szert, és ezt a nyugalmat a Jó Istenben találjuk meg. Ő ránk néz, és mi ránézünk.

A családnapi képzési részében a szexualpedagógiával fogunk foglalkozni. Ezen a téren Magyarországon a nyilvánosságban sok minden megváltozott. Megfigyelhető, hogy a folyóiratok hasonulnak a nyugati folyóiratokhoz. A nemiség piacra került, hasonlóan az ennivalóhoz, a ruházathoz, és egyéb fogyasztási cikkekhez. Az emberek részéről nagy éhség tapasztalható az anyagi dolgok iránt, mivel ezekhez a dolgokhoz sokáig nem jutottak hozzá megfelelő módon.

A szexualitás problémája és a házasság problémája között összefüggés van. A házasság problematikája ugyanaz Magyarországon, mint Ausztriában, vagy Németországban. A válások aránya hasonló az egyes országokban. Megállapíthatjuk, hogy a magyar fiatalság a nyugatihoz hasonlóan viselkedik. Az egyház ugyan megőrizte a jó erkölcsöket, de itt is találkozni fogunk az új eszmeáramlatokkal. A helyzet nem teljesen új, de a hangsúly eltolódott a testiség, a szexualitás irányába. Tehát beszűkült mindaz, ami valaha az egész szexualitást jelentette. Szeretném ábrázolni ezt a hangsúlyeltolódást a szexualitásban, és megmutatni, mit jelent ez a házasságban.

Először is megállapítható, hogy a nemek lelki játéka veszendőbe ment. Nemrég Bécsben az autóbuszon megfigyeltem néhány fiataalt. Oroszok voltak, két fiú és két lány. A lányok egymás mellett ültek és a fiúk is. Tréfás szóváltás folyt köztük, a fiúk közeledni próbáltak a lányokhoz, ők pedig „szégyenlősen” viselkedtek. Ennek láttán azt hittem, múzeumban vagyok. Évtizedek óta nem tapasztaltam ilyen reakciót, pedig állandóan van dolgom fiatalokkal. Ezekben a fiatal oroszokban volt valami, ami Nyugaton már elveszett. Az a képesség, hogy egy ilyen játékra lelkiileg reagálni képesek. Nyugaton ez másképp történik. Egy lány az igenlő válaszát testi megnyilvánulással fejezi ki, tárgyilagosan és szárazon. A visszautasítást pedig úgy, hogy a közeledés szándékát fel sem veszi. Az a képesség, hogy lelki játék formájában reagáljon, teljesen elveszett.

A tudományban még megkülönböztetik a szexualitást és a szexust, vagy az eroszt és szexust. Az erosz, erotika szó jelentése ma Nyugaton egyértelműen a szexualitás felé tolódott el. A szerelem szó jelentése hasonlóan. A szerelem is a nemi aktusra vonatkozik. A dolgok ez irányú alakulását a házasságban is ta-

pasztalhatjuk. A férfi és a nő nemi kapcsolata messzemenően redukálódik a szexualitás területére. Ma, ha a fiatalok házasodnak, nem rendelkeznek a lelki kapcsolat gazdagságával. Ez a helyzet az egyházba is változást hozott. A modern lelkipásztorok a házastársak igényét próbálják támogatni a szexualitással kapcsolatban. Azt mondják egyesek, hogy nem lehet megkívánni a házaspároktól az időleges önmegtartóztatást az asszony fogamzóképes napjaiban. Ez túl nagy követelmény lenne a házaspárral szemben, és ez így esetleg veszélyeztetné a házasságot. Nincs a köztudatban az, hogy van a házastársak közötti kapcsolatnak olyan útja, amely nem vezet szükségszerűen a nemi aktushoz. Itt az Egyházról, és nem a pápáról van szó. Egyes plébánosok és püspökök szemléletére gondolok, ahogyan ők látják e tekintetben a világot: korlátozás nélküli szexualitás a házasságon belül vagy semmi. Úgy akarnak segíteni, hogy minél több szexuális lehetőséget adnak a házaspárnak, hogy a házastársi hűség emiatt ne kerüljön veszélybe. Ausztriában évente 15 000 válás van, de ezek között nincs tíz, amelyet az önmegtartóztatás miatt kezdeményeztek volna. A válás problémáját nem itt kell keresni, hanem a nemiség elszegényedésében.

Említettem, hogy a legszebb az egység Jézus és Mária között. Önök ezen csodálkoztak, és kettejük kapcsolatát nem hozták volna összefüggésbe a nemiséggel. Ha ezt elmondják egy jámbor embernek az egyházban, az elájul. Mert az említett változás minden emberben végbement, és a nemiség a beszűkült értelmezésben pusztán a testi kapcsolatra vonatkozik.

Kentenich atya szerint a nemi ösztönnek háromirányú kihatása van, három életterületet érint.

A testi ösztön

A testet testhez készíti. Álmodtat velünk a testtel kapcsolatban, mert testre gondolunk. Ez ösztön, és az ösztön vak. Amikor ma szexualitásról beszélnek, erre az ösztönre gondolnak. Lényeges, hogy a kielégülés testi kapcsolat révén jöhet létre. Ez érvényes akár egy képre is. Ha valaki egy pornó folyóiratot néz, akkor nincs személyes kapcsolat a néző és az ábrázolt személy között. Ha csak a testi ösztön működik, akkor az ember egy tárgy, és nem személy. Ebben rejlik a dolgok jelenlegi alakulásának a problémája. Ha a házastársak tárgyként kezelik egymást, akkor ez a tárgy cserélhető.

Vizsgáljuk meg a fogyasztói társadalom hátterét. A szocialista társadalmakban örültek az emberek, ha meg tudtak vásárolni valamit. Egy szabad piaci társadalomban az eladó örül, ha az emberek nála vásárolnak, mert mindig benne van a félelem, hogy a vevő a versenytárshoz megy. Kialakult az a szemlélet, hogy a vevő a király, és ez így is van. Ez hamarosan itt is így lesz. Ez egy életérzést ad: választhatok. És mindenki örül, ha kínálhatja magát az árujával. A politikában választjuk a kormányokat, és közben versenyeznek értünk. Egy

nagy ember, aki az egész országot szeretné kormányozni, kéri a szavazatomat, udvarol érte. Ígéri, hogy jól fogja végezni a dolgát. Meggondolhatom, hogy neki adom-e a szavazatomat vagy a versenytársának. Az életérzésünk is ehhez idomul. Nem kell hálásnak lennünk azért, mert van valamink, hanem a többiek lesznek nekünk hálásak, mert valamit veszünk tőlük.

Sok esetben a házastársak közötti kapcsolat pusztán testi. Mindegyikük abban a tudatban él, hogy a másiknak örülnie kell, hogy én használom. Ha ketten kölcsönösen használják egymást, és kölcsönösen örülnek ennek, akkor ez jól működik. Ez úgy is nevezhető: „önzés kettesben”, kölcsönösen sikeresen használják egymást. Ha időközben a szükségletek megváltoznak, változtatnak partnerükön. Ezt nevezik egymást követő poligámiának. Az irodalom pedig idealizál egy ennek megfelelő magatartást. Peter Handke kb. 20 évvel ezelőtt novellát írt erről „Rövid levél a hosszú búcsúhoz” címmel. Egy házaspárt ábrázol, akik az 1. szakaszban haragszanak, gyűlölik egymást, a 2. szakaszban újólag egymásra találhatnak, a 3. szakaszban megérlelődik bennük az elhatározás, hogy békésen elválnak. Az író ezt úgy ábrázolja, hogy ez az igazi emberi érettség. Nem kínozzuk egymást tovább, hanem kedvesen elbúcsúznak egymástól. Ilyen kihatásai vannak a szexualitás területén bekövetkezett hangsúlyeltolódásnak.

Egy fiatallemberről, ha egy kapcsolat sikeres, gyakran a testi kapcsolattal kezdődik, mivel mindenki ezt csinálja, és csak később kezdik el szeretni egymást. Ezt is lehet, de a Jóisten nem így gondolta. És ha az elején mindjárt nem sikerül, akkor utána nagyon nehéz. A testi ösztön uralja a teret. Van tudomány, amely ezzel foglalkozik. Milliós példányszámú folyóiratokban orvosok adnak tanácsokat. Tehát nem csupán a pornográfiának egy szűk területéről van szó, hanem egy széles néptömeg alapmagatartásáról. Ez az alapmagatartás azt jelenti, hogy minél kifinomultabbá válik egy testi kapcsolat, az ember annál boldogabb lesz. És ehhez ezernyi tanácsot adnak. Ma egy átlagpolgár annyit tud ezen a területen, mint régen egy orvostanhallgató.

A lelki ösztön

A lelki ösztön a szexualitás másik területe. Ez az ösztön működött az orosz lányoknál. Ez ma messzemenően ismeretlen terület. Ösztönről beszélek, és nem egy szellemi kapcsolatról, mert az valami más. A nemi ösztönről beszélek, amelynek van egy lelki összetevője is. Régen ezt nevezték erosznak, de így már nem használható, mert a szó jelentése mára megváltozott, a testi ösztön irányába tolódott el.

Az ösztönöknél olyan erőkről van szó, amelyek testi változásokat hoznak létre. Például a táplálkozási ösztön: a szépen elkészített étel láttán összefut a nyál az ember szájában. (Ezért fontos, hogy a háziasszony az ételt szépen tá-

lalja. Ha szebb, jobban ízlik.) Az ösztönök tehát testi változásokat idéznek elő. Ez vonatkozhat az örömről – beszélünk örömteli izgalomról –, és vonatkozik a szomorúságra is: valami nyomja a szívünket, vagy könnyekre fakadunk. Ha-sonló a helyzet a lelki ösztönnel is, de itt elsődlegesen nem a nemiség terén tapasztalható az elváltozás. Megkülönböztetjük a lelki ösztönt általánosságban, és a lelki ösztönt a nemi ösztönnel kapcsolatban.

A lelki ösztön általánosságban: Figyeljük meg a nézőket egy futball-stadionban. Összetartozónak érzik magukat. A csapatuk gólt lő, és erre egymás nyakába borulnak olyan emberek, akik nem is ismerik egymást. Ez egy ösztönös cselekedet, és nem személyes megfontolás eredménye. Az ösztön hajtja őket egymáshoz, a lelki ösztön. A lelki ösztönnek nagy ereje lehet. Ég egy ház, és a házból egy gyermek kiabálása hallatszik. Valaki berohan a lángok közé, hogy megmentse a gyermeket. A lelki ösztön vezérli, nem a józan megfontolás, és nem a nyugodt döntés, hogy: „Szabad ember vagyok, mit kiabál ez a gyerek? Segíteni kell, de itt van egy tűz, és ez veszélyes. Talán meghalok? 50 éves vagyok... bemegyek.” A valóságban az ember berohan a lángok közé, és kihozza a gyereket, különben a gyerek meghal. A lelki ösztönben benne van, hogy feláldozom magam a másikért, azt szeretném, hogy jó legyen neki. Megtalálható a lelki ösztönben az egymás iránti nyugodt közeledés is. Például az előző héten a családnapokon sokat énekeltek modern vallásos énekeket gitárkísérettel. Gördülékenyen ment. Volt olyan ének, amelyet csak néhányan ismertek, a többiek csendben hallgatták. Nem akart senki felállni, és a következőnél ismét mindannyian énekeltek. Egy egészen nyugodt együttlét volt. Jól érezték magukat a közösségben, egymás iránti csendes öröm töltötte el őket. Nem akarom mondani, hogy ez csak ösztön volt. Ez személyi történet is volt, tudták, hogy a másik értékes ember, és kölcsönösen szellemileg is észrevették egymást. És isteni történet is volt, a Szentlélek lélegzése. Örültek Istennek és egymásnak. De egyben egy ösztön-cselekmény is volt, a lelki ösztöné.

Megismertük a lelki ösztönt néhány példán. Ahogy a futball-stadionban idegen emberek megölelik egymást, ahogy valaki idegen gyermeket kiment a lángokból, vagy ahogy a közösségben egyesek örülnek egymásnak.

Ez megtörténik akkor is, ha egyes emberek találkoznak. Ha egy gyermekre nézünk, vagy ha egy gyermeket a karunkra veszünk. Ekkor egy nagy öröm jelentkezik nálunk.

A testi ösztön is más, mint a nemi ösztön. Például ha egy gyermeket fogunk a karunkban, a testi ösztönünket is érezzük. A testi ösztönnek is vannak olyan területei, amelyeknek nincs közük a nemi ösztönhöz. Tehát testi ösztönről, mint nemi ösztönről akkor beszélünk, amikor az a szexualitásra irányul.

Egy szép példát mondhatok erre. Azazhogy a példának csak az egyik oldala szép, de ezt megfontoltan mondom. Egyik asszony a családmozgalmunkból Ausztriában eljárt egy közösségbe, ahol egy pap is volt. Ez a pap úgy gondol-

ta, hogy úgy mutathatja meg az Isten szeretetét az embereknek, hogy megöleli őket. (A dolognak ez a teológiai megfogalmazása tőlem származik.) Az asszony az ölelésben érezte a másik testi közelségét is. Mikor én egy előadásban egyszer azt magyaráztam, hogy van olyan testi ösztön, ami nem nemi ösztön, akkor utána odajött hozzám, és azt mondta: „Most értettem meg, mi történt akkor velem. Amit én éreztem, az nem nemi ösztön volt, hanem testi ösztön.” És ez lehet, igazán lehet. De azért azt gondolom, hogy általában ne ölelgessük a papjainkat. Ennek az okát később meg fogják érteni. Még van egy pár nap előttünk.

Most másodszor a lelki ösztönt, mint nemi ösztönt figyeljük meg. A lelki ösztön most valakire irányul lelki szempontból. (Az azonos nemű kapcsolatot most figyelmen kívül hagyom, de formálisan nézve ugyanazok az elemek állnak fenn ott is. Tehát a más nemű partnerkapcsolat vonatkozásában maradunk.) A lelki ösztön kifejlődik és növekszik. Most leírom, hogy hogyan bontakozik ki a nőnél a lelki ösztön. Ezt azért teszem, mert a nőnél a lelki ösztön erőteljesebben megjelenik. Utána leírom a folyamatot a férfiakra is.

Először bizonyos lelki kötődés van. A szeretett személy felbukkan a gondolataimban, és egy ösztönzést érzek, hogy tegyek érte valamit. Valamit ajánlani szeretnék neki. Gondoskodni szeretnék róla. Vagy szeretné az ember azt tenni, amit ő mond. Ez egy nagyon erős erő, amely egységet hoz létre az emberek között.

Ezzel a lelki kötődéssel, és azzal a belső ösztönzéssel, hogy tegyem azt, amit mond – hogy engedelmeskedjek –, létrejön az a kívánság, hogy enyém legyen az illető személy. Ebből pedig egy bizonyos bizalmasság alakul ki. A bizalmasságot most csak olyan értelemben használom, hogy hozzászokom, hogy ő van, és hozzá tartozom. A hétköznapi dolgaim közepette előfordul, hogy rá gondolok. Jelen van az életemben.

Ehhez kapcsolódik egy bizonyos kizárólagosságra való törekvés. Ha azt látom, hogy ez az ember máshoz fordul, az fáj nekem. Nem vagyok féltékeny, hanem fáj. Ez valami más. Tehát ebből kialakulhat a féltékenységi, de az elején, amikor fáj, akkor az még nem féltékenységi, hanem csak fáj. De ezt nekem, mint férjnek tudnom kell. *A feleségem lelki ösztöne kizárólagosan akar engem.*

Kedves asszonyok! Sok férfi ezáltal úgy érzi magát, mint egy börtönben. Hogyha egy asszony ennél a pontnál mindig kiabál, akkor a férfi mindig börtönben érzi magát. Ilyen esetben az asszonynak értelmével és akaratával kell ellenőriznie a lelki ösztönét. Mert ez egy ösztön, és az ösztön vak. Ezért ellenőrizni, vezetni kell. Ha a férj azt mondja, hogy ez egy csinos, szép asszony, akkor azt válaszolom: Igen, én is úgy látom, szép bundája van..., szép gyűrűje is van..., neki nagyon kedves férje kell, hogy legyen... Így működik az értelem kontrollja.

A lelki ösztön tehát magának akarja a szeretett személyt, és nagyon erős az egyesülésre irányuló ereje. Ebből a közeli kapcsolatból jön létre az érezhető szeretet. Ez az érezhető szeretet kiterjed már a testünkre is. Tehát érezzük, hogy valami van közöttünk. Ez egy áramlás, ami kettőnk között ide-oda áramlik. Mintha bele lehetne ebbe az áramlásba kapaszkodni. Ehhez még nem szükséges, hogy megérintsék egymást. Egynek érzik magukat a szeretett személlyel.

Lehetséges, hogy a lelki ösztön által a kötődés olyan személlyel is létrejön, aki nem a házastársunk. És ez még nem bűn. De ha ezt keresem, akkor kívándorlok a házasságomból. Akkor ez nem a tisztaság elleni bűn, hanem a hűség ellen követtem el valamit.

A nemiség lelki kultúrája

Gyengédség

Pozitívan kifejezve: a lelki ösztönnek van olyan ereje, hogy embereket összekapcsoljon. Föl lehet ezt erősíteni egy kis gyengédség által. Kentenich atya azt mondta: A gyengédség a lelki kötődés kifejeződése. A lelki kötődés itt most nem szellemit jelent, hanem ösztön-kötődést. Lehet, hogy van benne szellemi is, de a lényege az, hogy itt működik a lelki ösztön. Ennek a területére tartozik a nemek játéka. Itt egy egész kultúra lakozik.

A mi feladatunk, hogy egy ilyen kultúrát megalkossunk.

Például: Figyelmességet ajándékozok a szeretett személynek.

Kifejezésre juttatom a figyelmességem.

Észlelem, hogy segítségre van szüksége a társamnak.

A férj kinyitja az ajtót a felesége előtt.

Odaugrik, mikor valami nehezét visz, és közben egy rövid pillantást vet a kék szemekbe.

Észreveszi, hogy szomorú és ott van a közelében.

Pillantást váltanak, és ez elég.

Egy asszony a férjének öltözködik, és ezt a férjnek észre kell vennie.

Nem lehet egész nap gyengédséget cserélni. A figyelmesség azonban nagyon fontos.

Udvarlás

Ez a kultúrált országokban a nemek játéka. Tehát az egész nyugati világ ki-esett ebből, és a kelet hamarosan ki fog esni. De a Schönstatt-családoknál nincs így. Mi udvarlunk a feleségünknek. Meg akarjuk nyerni a kegyét. Ki adja a kegyét? Egy királynő. Ez fontos. Ezt nem csak egyszer csináljuk, hanem mindig újra. Nálunk nem úgy van, hogy ha megszereztük a nőt, akkor dolgoz-

zon otthon. Próbálom ismételten megnyerni a feleségem kegyeit. Udvarlok neki. Az udvarlásom pedig viszonzásra talál.

Egy mással, együtt, egy irányba tekintünk

Ez nagyon fontos. Itt a férfi lelki ösztöne más, mint a nőé.

A nő lelki ösztöne arra irányul, hogy vele foglalkozzanak, hogy udvaroljanak neki. A figyelmességre, gyengédségre irányul. Kedvese közelében szeretne lenni és vele együtt szeretetben elidőzni. Ez szép a férfi számára is. A férfi lélekben van azonban még egy összetevője ennek. A férfi számára a szeretet azt is jelenti, hogy egy irányba nézünk. Ha a férfi a feleségével együtt dolgozik, vagy van egy közös szívégyük, akkor sajátos lelki közösséget él át. Közel érzi magához a társát anélkül, hogy egymásra néznének. Számára itt minden beszéd fölösleges. Ez a közelség azt jelenti, hogy a közös ügyünkön együtt dolgozunk, és te értékes vagy a számomra, minden áldozatot megérsz nekem.

Szokások

Létrejönnek közöttünk bizonyos szokások a lelki ösztön kultúrájában; az egymással való lelki játék kultúrájában; a kérés és adás kultúrájában; az udvarlás és annak elfogadása kultúrájában; az együttműködésben létrejövő közelség kultúrájában.

Háziszentély

A schönstatti házastársaknál a lelki ösztön kultúrája összefonódik a háziszentéllyel. Érezzük, hogy közel kerültünk egymáshoz, egymásra nézünk – egy pillantás elég –, és együtt ülünk a háziszentélyünkben. A háziszentély az a hely, ahol észlelem a házastársam lelki kisugárzását. Észlelem és élvezem. De élvezem azt is, hogy viszonzom.

A nemiségben a lelki ösztön más. Különbözik a testi ösztöntől. A testi ösztön viszonylagosan durva szerkezetű, és a feszültség feloldódásával el is múlik. Ismét újra éledhet, de itt minden durvább szerkezetű.

A lelki ösztön, amely engem a másikhoz vonz, sok különböző finom formát is nyújt. Ebben szinte tetszőleges ideig el lehet időzni. Ezen a területen is van egy feladatunk: a lelki játék kultúráját ki kell fejleszteni.

Képzeldék most el, hogy ebben a pillanatban Jézus és Mária hallgatnak minket. Nincs két másik ember, akik úgy szerették egymást, mint ők. Mert nincs két másik ember, akinek olyan szeretetképessége lenne, mint nekik. És ők hallgatnak bennünket. Egymásra néznek, a Szűzanya mosolyog, és amint rólunk tárgyalnak, szeretik egymást. Összeköti őket az egymást kedvelésének áramlása. Ők meg is tudják egymást érinteni, mert a testükkel is a mennyországban vannak. A test a Szentírásban valami mást jelent, mint nekünk. Ha mi

azt mondjuk: test, akkor kiterjedésre és tömegre gondolunk, formára, kinézet-re és mozgásra. A szemita népek, amikor testet mondtak, valami másra gondoltak. Például ha egy asszony azt mondja: főzőkanál vagy leveses kanál, akkor nem nagyságra és súlyra gondol. Ki gondol a kanál súlyára és az alakjára? Akkor a levesre gondolunk. Így van a Szentírás is, amikor testről beszél. A test a lélek eszköze a világ megérintésére. Persze hogy lehet az embernek a teste eszköz arra, hogy egy másikkal való kapcsolatba lépjen.

Most ezzel összekapcsoljuk Kentenich atya gondolatát, hogy a gyengédség az egymáshoz való kötődés kifejeződése. Tehát Jézus és Mária is gyengédek voltak és lehetnek egymáshoz.

Kis Szent Teréz életében volt egy nagyon fontos élmény. Ezt Kentenich atya az ő központi élményének nevezte. Ez az élmény a mosolygó Madonna volt. Gyerekkorában idegbetegsége volt, az orvosok tanácsstalanok voltak. A nővére odaállította az ágya mellé a Szűzanya szobrát. Egyszer csak Teréz azt látta, hogy a szobor megelevenedik, és a Szűzanya rámosolyog. Ez az élmény volt a gyógyulásának kezdete. A Szűzanya gyengédsége által kezdett újra élni. A mosoly az egy gyengédség, azaz egy lelki kötődés testi kifejeződése.

Elképzeljük, hogy Jézus és Mária hallgatnak bennünket, egymásra néznek és mosolyognak.

Kérjük, ajándékozza nekünk a Jóisten a lelki ösztön új kultúráját!

Alkotó ösztön a nemiségben

Számolnunk kell azzal, hogy a most következő időkben, itt Magyarországon, a nemiség területén is még több zűrzavar keletkezik.

Kentenich atya a korunkat mint egy nagy átalakulás időszakát jellemezte. Ezzel együtt jár egy általános elformátlanodás és újjáformálódás. Mélyen meg vagyunk arról győződve, hogy itt Isten cselekszik. Ő az élet Istene, és ahol valamit összeomlani enged, azt azért teszi, hogy helyet készítsen az új életnek. Csodálatosan szép új világnak kell következnie, amely megéri ezt a nagy pusztulást.

Tegnap már láthattunk valamit ebből az új világból. A házasság lelki egységéről, a lelki ösztönről volt szó. Ez biztosítja, hogy a nemiség lelki összetartozást is jelentsen, ahol figyelmesek vagyunk egymás iránt, és ahol észrevesszük a figyelmességet, ahol udvarolgatunk egymásnak és ezt elfogadjuk; ahol elidőzünk egymással a gyengédség légkörében.

A nemi ösztön harmadik összetevője az *alkotó ösztön*. Ez serkent arra, hogy valamit létrehozzunk, alakítsunk magunk körül. Létezik ez az ösztön a nemiségen kívül is. Például amikor egy szép asztalt terítünk, amikor elmagyarázunk valamit a gyerekeknek, a kezünk munkájával alkotunk, vagy valami szellemi munkát végzünk. Örömet okoz az alkotó tevékenység. A nemiségben is jelen van ez az ösztön. Szeretnénk, ha a szerelmünkben egy gyermek születne.

A korunk el van telve az új technikai vívmányaival. De léteznek ennél nagyobb alkotások is. Sok technikai alkotás célja nem más, mint kiküszöbölni egyes emberi gyengeségeket. Vagyis a mennyországban nem lesz szükség rá. Ilyen például az autó is. Az örök életben nem probléma a helyváltoztatás. El tudom képzelni, hogy az angyalok csak mosolyognak az autóinkon. Talán úgy, ahogy mi is mosolygunk gyermekeink homoképítményein. Egy angyalnak nem jelent távolságot 10 000 km. Ugyanez a helyzet a számítógéppel is. Olyan nagyra tartjuk ezt a találmányt, hogy sokan ma számítógép-korszakról beszélnek. Természetesen szükségünk van itt rájuk. Önöknek is be kell hamarosan szerezni egy személyi számítógépet. Ausztriában a családok ilyen személyi számítógéppel szerkesztik az újságjukat. Sőt Tilmann atya előadásait is számítógéppel írják le és sokszorosítják. De az angyalok ezen is csak mosolyognak. Nekik nincs rá szükségük. Ha egy angyal ki akar valamit számolni, akkor csak megkérdezi a szellemét vagy egy másik angyalt.

Vannak azonban olyan alkotásaink is, melyek az angyalokban is tiszteletet ébresztenek. Ilyen egy *gyermek*. Mert az ember örökké él. Vele az égi táj is meg fog változni. Akkor is így van ez, ha az a gyermek nyomorék. A halála után Isten ugyanis neki ajándékozza a dicsőséget. Gyermekeink akkor is még élni fognak, amikor már az összes mai technikai eszközön csak mosolyogni fogunk. A gyermekeink mindig velünk fognak élni, és nekünk köszönik meg létüket. Boldogok lesznek, mert Isten szereti őket. Természetesen ők elsősorban a Jóisten alkotásai, de mi is közreműködtünk benne, mint eszközei. Ha a gyermekvállalásra gondolunk, akkor legyen a szemünk előtt a mennyország és az örökkévalóság, és ne csak arra a néhány, talán nehezebb évre koncentráljunk!

Az alkotó munka egy másik maradandó területe a nevelés és az önnevelés. A bennünk növekedett szeretet is örökké megmarad, vagyis most alakítjuk ki örökkévaló személyiségünket. Természetesen Isten könyörületes és jóságos, és a latornak is megbocsát. Mégis ennek a világnak a sajátos feladata, hogy ki alakítsuk magunkat. Ezért kerülünk gyakran olyan helyzetbe, hogy elfogy a szeretetünk, amikor igény van még több szeretetre.

Az alkotó munka maradandó eredményei közt ott van a családuink valósága, mely körülöttünk létrejött, és állandóan alakul a családi szokások, a napi-
rend, az éves ritmus, az ünnepek, az egyházi év ünnepei által. Mindez a nemiséghez kapcsolódó alkotó ösztön kibontakozásának területe is.

A nemiségben Isten terve szerint harmonikusan összekapcsolódik a lelki, a testi, és az alkotó ösztön. Így ajándékozzuk oda egymásnak magunkat, ami által létrehozuk a családukat és benne magunkat is.

A test átlelkesítése

A személyek közötti teljes odaadás fejeződik ki a testi odaadásban. A test itt szimbolikus jelentést kap: a lelki egység kifejezése lesz. Ez volna az eszményi állapot. De az eredeti bűn szétszakítottságot eredményez. Hasadék tátong az eszmény, Isten terve, és az emberi valóság között. Ebbe azonban nem nyugszunk bele, hanem Isten kegyelmi segítségével, teljes erővel az eszményre törekszünk.

A házastársi odaadás egy tökéletes és kölcsönös odaadás és elfogadás, melyet egymásról, a családról, a gyermekekről való gondoskodásban élünk át. A mai általános felfogással szemben a házastársi nemi egyesülés egy jel, mely a lelki összetartozásra utal. A Jóisten egészen gondosan tervezte meg az ember testi és lelki valóságát, és ez különösen is áll a nemiségére.

Ki kell szélesítenünk a testről alkotott mechanikus felfogásunkat. A test több mint a szervek halmaza, több mint súly és kiterjedés. A test a személyiségünk eszköze. Be kell ezt a látásmódot gyakorolni. A test jelenti a személyiség számára a lehetőséget, hogy kapcsolatba lépjen a világgal, emberekkel. Ez az egész testre vonatkozik. A lábunkkal mozgunk a világban, a kezünk, a fülünk, az orrunk, az emésztőrendszerünk, a tüdőnk..., mindenünkkel kapcsolatot tartunk fenn a környezetünkkel, vagyis mindez jele lehet az ember személyiségének, valamilyen szellemi valóságának. Egyetlen testrészünket sem szabad csak önmagában tekinteni.

Például vegyük a légzést. Kilégzés = egy kő esett le a szívünkről. Belégzés = szeretnénk befogadni a Jóistent. Kentenich atya így tanít imádkozni: „Belélegezzük Isten szeretetét és kilélegezzük saját nyomorúságunkat.” A testünkkel is imádkozhatunk. A keleti egyházban ezt gyakorolják is, mint a Jóistennel való elidőzés imádságát. Belélegzésre ezt mondják: „Jézus Krisztus, Isten Fia”, kilélegzésre pedig: „Könyörülj rajtam!” És ezt ezerszer egymás után, egész nap.

Gondoljunk csak az esti elmélkedési módszerünkre is!

Emésztés: Szellemi értelemben is szükségünk van minden új dolog megemésztésére.

Lábak: Odamegyünk lélekben a Jóisten, a Szűzanya elé...

Kezek: Megragadjuk szellemünkkel az igazságot. Felfogjuk...

A test minden tagja jelképként is használható és használatos

Vagyis átalakítjuk rövidlátó szemléletünket, és testünk minden részét és tevékenységét mint személyiségünk megnyilatkozásának szimbólumát látjuk. Áttetszővé tesszük a szellemi tartalom felé.

A nemiség és a nemi közösség személyiségünk kiemelt területe és megnyilvánulási formája. Itt nyilvánul meg talán legközvetlenebbül belső mivoltunk, hivatásunk és eredetiségünk.

A nemi együttlétben kifejezem, hogy neked adom magamat, hogy befogadlak téged, hogy te is befogadsz, elfogadsz engem. Ebben az a lényeg, hogy átéljük a másik testének szimbólum jellegét és meglássuk a teste „ruhájába” öltözött személyiségét. Most különösen is a nő testének áttetszővé tételére helyezzük a hangsúlyt, mivel manapság a nő testét annyira csak tárgyként elkülönítve kezelik. Mindenekelőtt tehát a nemi sajátosságok átvilágítását tartja Kentenich atya nagyon fontosnak.

A női mell

Ez azt jelenti, hogy táplálékot adok a gyermekemnek. Egyúttal azonban a nő lényének a szimbóluma is, mert az ajándékozás, az odaadás jelképe. Ahogy az anya szoptatja a gyermekét, ebben a képben sűrítetten szimbolizálja a nő mindazt, ami az Istennel szembeni, ill. emberrel szembeni odaadást jelent. Tehát a mell nem a nemi izgalomért van, hanem annak érintése a nő személyiségének legmélyebb valóságával való találkozást jelenti. Arra utal, hogy a nő hivatása az odaajándékozás.

A nő öle

A női öl a befogadás és a termékenység szimbóluma. Befogadlak és magamban hordozlak. Ahogy a nő az ölében hordozza a férfi magját, ugyanúgy hordozza a lelkében az egész családját, környezetét. Például ha a gyerek vizsgára készül, vagy a férjének fontos munkája van, ha beteg valaki... Ha egy nő így hordoz magában valakit, akkor ez termékenységet is jelent. Különösen is vonatkozik ez a nő és férfi lelki kapcsolatára. Ha a feleség érdeklődéssel tartja számon a férje munkáját, akkor ezzel sokat javít annak minőségén. Például a stuttgarti főpályaudvar tervezése. Bonatz, a tervező építész mesélte el a terv megszületését. Egy nagy tervezőiroda alkalmazottjaként dolgozott, és egy alkalommal késő estig ott ült a rajzasztala mellett. Valami fantáziás, szép épületet szeretett volna tervezni, de nem jutott eszébe semmi. Az is zavarta, hogy az emeleten buli volt. Egyszer csak lejött hozzá a főnökének a lánya. Beszélgetni kezdtek, és elmondta a lánynak, hogy milyen nehéz helyzetben van. Beszélgetés közben hirtelen eszébe jutott a megoldás.

A folyamat egyértelmű: ha egy nő érdeklődéssel befogad egy férfit, akkor a férfi termékennyé válik.

A nő méhe ezt jelenti: Befogadlak, és termékeny leszel. Ez a nő számára egy nehéz munkát jelent! Ki kell hordani a gyereket! És egy nő mindig hordoz magában valakit, és sok nehéz szülése van.

Kentenich atya így mondta: Minden teremtményt és a nemiséget áttetszővé tenni! – Így kiemelte a teremtett dolgok között a nemiséget. Ez érdekes és szép munka!

Áldozatkészség

Kedves Családok!

A házastársi nemi egyesülés a tökéletes, kölcsönös ajándékozás és elfogadás aktusa. És ebben a világban, ahol az áteredő bűn terhel bennünket, az ajándékozás egyúttal áldozatot is jelent. Azaz a szeretet fájhat. A másikért vagyunk, hogy őt boldoggá tegyünk. Az ajándékozásnak ezt a magatartását a háziszentélyben is gyakorolhatjuk. A háziszentély a kölcsönös találkozásnak a helye. A Szűzanyának ajándékozzuk áldozatainkat, szeretetünk jeleit, és Ő eljön hozzánk, és nekünk ajándékozza magát.

Kérem, gondoljanak arra is, hogy a háziszentéllyel kapcsolatos tapasztalataikat gyűjtsék össze, hogy ezekből egy kis összeállítást készíthessünk a fiatal családok számára!

A Jóisten a házaseletet, a nemi együttlétet, találkozást olyanná alakította, hogy mindig van benne áldozat is. Mert ebben a testi találkozásban különbözőek vagyunk, úgy is mint férfi és nő, és mint személyiségek is. Ami a testet illeti, nem ugyanazok a kívánságaink. De ennek nincs olyan nagy jelentősége, ha a nemi életünket szeretet hatja át, ha a testi találkozásunk a szeretet jele, ha azzal a belső beállítottsággal veszek részt benne, hogy boldoggá akarom tenni a páromat. Ekkor nem olyan nagy baj, ha a másikért áldozatot is kell hozni.

A továbbiakban a nő és a férfi közötti élettani különbözőségekről tipizáltnak beszélünk. Konkrét esetekben éppenséggel másképp is lehet.

A helyzet általában az, hogy a nő testi izgalma egész lassan kezdődik és erős lelki felindulással jár együtt. Lassan fokozódik és a csúcspont után lassan csendesedik el. A férfinél ez mind sokkal rövidebb: gyors a felizgulás és gyors a lecsengés is. Ez az adottság jóra is készíthető: tekintettel kell lennünk egymásra! Áldozatot hozhatunk egymásért, de ez a szeretet áldozata lesz. Természetesen, ha józanul mérlegeljük a dolgokat, látjuk, hogy a házasságban sok asszony kielégületlen marad. Sokan érzik úgy, hogy a férjük csak használja őket. S ha ez így van, akkor az asszony visszahúzódik, azaz elveszíti a kedvét. Ez addig mehet, hogy frigiddé válik. A frigid nők száma növekszik, mégpedig olyan korban, amikor a szexuális technikákról többet tudunk, mint az előző korok. Az ok látható: a nőnél a lelki ösztön sokkal nagyobb teret foglal el és igényel. Ezzel szemben mindaz, amit manapság a szexualitásról mondanak és írnak, az mind a testi ösztönre épül. És a kifinomult testi ösztön légkörében egy nő nem érzi igazán jól magát.

Gondoljanak most a háziszentélyükre! Mit jelent a háziszentély? Azt mondhatjuk, hogy a háziszentélybe áldozatokat hozunk, hogy másokat (a tár-sunkat, gyerekeinket...) boldogítsunk. Tehát ha a háziszentélybe egyszerűen sok áldozatot hozunk, és felajánljuk egymásért szeretetünk jeleként, ha ez ma-gatartássá, belső tartássá válik, akkor sikerülni fog a nemi életben, a házastársi nemi találkozásban is boldoggá tenni a másikat.

Általában, ha a lelki erőről van szó, az asszony erősebb a férfinél. Tehát a férfinak jobban kell igyekeznie, hogy feleségét boldoggá tegye!

Az asszonynak sem könnyű, mert a nemi élménynél gyakran érzi az átere-dő bűn okozta szakadást. Érzi, hogy itt valami nem tökéletes egész, nem illesz-kedik az egészbe. Természetesen a házastársi nemi együttlét nem bűn, de a bűnös természet jelentkezik. És a nőnél olyan tendencia léphet fel, hogy visszahúzódjon, és hogy elutasítsa a testiséget. Mit tegyen ilyen esetben az asszony? Emlékeztesse magát arra, hogy a teste a szeretet eszköze, és azért kapta, hogy ajándékozzon.

A férfi számára pedig fontos, hogy gyakorolja a lemondást, hogy egy mé-lyebb lelki kötődést nyerjen ezáltal.

A házastársi nemi találkozás egy tökéletes, kölcsönös ajándékozás és elfo-gadás. Egymásnak ajándékozzuk magunkat és a szeretet fájhat. És ha áldoza-tot hozunk egymásért, mosolyogva tegyük és ne szenvedő arc kifejezéssel. Nem szabad, hogy észrevegye rajtam, hogy áldozatot hoztam érte.

Házi feladat: Mondják meg egymásnak, hogy mi teszi széppé együttlétü-ket! Fontos, hogy ezt megmondják egymásnak. Eszembe jutnak az articsókák. Ez egy tévéjáték volt. A férj és a feleség egymástól függetlenül a bizalmába fogad egy vendéget, egy idegent. A feleség azt mondja: „Minden olyan szép nálunk, kivéve az articsókát! A férjem mindenekfölött szereti, én meg ki nem állhatom. Esküvőnkön is az volt, azt mondta, hogy ez a kedvenc étele, és azóta is nagyon örül, ha csinálok neki. Én pedig csak az ő kedvéért eszem, de ször-nyű!” Később a férj is azt mondja a vendégnek, hogy csodálatos közösségben élnek, amit csak az articsóka keserít meg! Szerinte ezt felesége nagyon szereti, már az esküvőjükön is ezt ették. „Hogy örömet szerezzek neki, azt mondtam, hogy az articsóka a kedvenc élelem. Ragyogtak a szemei a boldogságtól, és az-óta mindig azt főz. Ilyenkor örülnöm kell és ezáltal ő olyan boldog. Nekem meg szörnyű!”

Ilyesmi előfordulhat. Vannak dolgok, amikről valamilyen okból nem be-szélünk egymással. És ez a házastársi együttlétre vonatkozóan nagyon könnyen előfordulhat. Mert itt általában nem beszél az ember az egyes mozza-natokról. Egy bizonyos szégyenlősség akadályoz ebben, különösen akkor, ha az a törekvésünk, hogy lélekkel áthatva történjen a házastársi együttlétünk. És nem is kell, hogy állandóan a beszélgetésünk tárgya legyen, de néha lehet.

Ezért házi feladat: Mondja meg társának, mikor szép az Ön számára az együttlét! Mégpedig a legtágabb értelemben, nemcsak a közvetlen testi együttlét, hanem általában.

Második házi feladat: Kíváncsi vagyok valamit maguknak a társuktól!

Ha társuknak egy kívánságot mondanak, ne várják el, hogy azt mindjárt végre is hajtsa! Hagyjanak időt egymásnak! Hagyják az ügyet nyugodni, hadd érjenek a dolgok!

Beszélgetéseinknél is sok hasonló helyzet adódhat. Nagyon erőteljesen a határozott igen vagy nem irányában vitatkozunk. Ez nem jó, mert a dolog nem azonnal lesz, hanem növekszik. Nagyon fontos, hogy tudjunk egyszerűen elbeszélgetni. Mondjuk el egymásnak, amit gondolunk, és próbáljuk megérteni azt, hogy mit gondol ő. Ilyenkor befogadjuk azt, amit gondol, és elkezdjük magunkban hordozni. Befogadjuk, felfogjuk és elidőzünk annál. Általában sok eldöntetlen ügylet van feldolgozás alatt. Normális dolog, hogy nyitott kérdések vannak közöttünk, és ezért nem haragszunk egymásra. Hagyjuk érni a dolgokat!

Egy tréfás házi feladat: Írják egyszer össze, hogy hány olyan kérést vetettek már fel, ami még nem nyert elintézését! Ha kevesebb tíznél, akkor nem beszélgetnek egymással, hanem alszanak. De figyeljenek arra is, hogy a tíz kérés némelyikére bizonyára érdemes időt hagyni!

Előfordulhat, hogy hibáztatják a másikat azért, mert a véleménye eltér a mienkétől. Vagy mert mást akar. Abban is, ahogy a nemi élet történik, és ahogy azt megélik, lehetnek nyitott kérdések.

Eredetiségünk

Házi feladatok az előadás kapcsán:

1. Írjuk le társunknak az eredetiséget, ahogy a Jóisten azt látja. Így segíthetünk egymásnak abban, hogy eredeti személyiségekké váljunk. Mondjuk is meg a társunknak, hogy miben fedeztük fel, láttuk meg az eredetiségét.

2. Beszéljünk egymással gyermekeink eredetiségéről. Lássuk nagynak a gyerekeinket! Ha meglátom egy gyerekben azt, ami nagy, akkor az ki is bonthatkozik benne.

3. Keressék eredeti házas eszményüket. Van-e valami, ami mindkettőnknek tetszik? Milyenek látjuk a Szűzanyát? Milyenek látjuk Jézust? Milyenek látjuk a mennyei Atyát? Milyenek szeretnék mi ketten együtt lenni? Mit szeretnék a többi ember számára jelenteni? Mit szeretnék, hogy jelentsünk a Jóistennek?

Talán nem jutnak el ezeken a családnapokon addig, hogy egy nevet találjanak maguknak. De ha nem kezdik el, sohase jutnak el odáig. Hogyha még nem találtunk nevet magunknak, készítsünk egy imát.

Eredetiség és közösség

Hogyan látja Kentenich atya az egyes embereket? Minden embernek van személyes eszménye. S hogyan látja Kentenich atya az emberi közösség eszményét? Azt mondja: „Tökéletes személyiségeken alapuló tökéletes közösség, amelyet a szeretet hordoz, mint alapvető erő.”

Tehát nem középuitt találunk egymásra! Szokták ugye mondani, hogy mindenki enged egy kicsit és középuitt egymásra találunk. Mi a végsőkiig kiélezzük a saját eredetiségünket. S azt kívánjuk, hogy a többiek ugyanígy tegyenek. Aztán pedig szeretjük a többieket. Szerethet egy elefánt egy hangyát? Szerethet egy nyuszi egy bálnát? Schönstattban ez lehetséges. Tökéletes személyiségeken alapuló tökéletes közösség, melyet a szeretet mint alapvető erő hordoz. A szeretet ebben az összefüggésben azt jelenti, hogy nagynak látjuk a másikat akkor is, ha idegen a számunkra.

Eredetiség és ökumenizmus

Látják, ilyen az ökumenizmusra vonatkozó elvünk is. Ne „kommunizmus” legyen, ne legyen egyenlődsdi valahol középuitt, ne valamilyen minimumot keressünk, amit mindenki el tud fogadni, hanem legyen minden fél veretes kiképződése annak, ami keresztény. Most azt fogják mondani: „Dehát a többiek nem hisznek mindent!” Ezen a téren a katolikusoknál is különbséget kell tennünk. Nézzük csak meg, hogy ebből a hitből mennyi az, ami a katolikusoknál az életben jelentőséggel bír. A többit „csak” hisszük. Kinek jelent az valamit például, hogy Jézus alászállt a poklokra? A Hiszekegyben imádkozzuk ezt! Ki mindenkinek jelent az valamit, hogy Jézus föltámadt? Hol észlelhető ez az emberek életérzésében? Van, akinél igen, van akinél nem. Kinek van személyes kapcsolata Istenhez, mint Atyához? Kinek van személyes kapcsolata a Szentlélekhez? Ki az, akinek a vallásosságában szerepet játszik az Egyház? Vagy a teremtés dogmája?...

Ha van személyes eszményem, akkor a teremtés dogmájához is személyes kapcsolatom van. Isten olyannak teremtett engem, amilyennek akart. Így vagyok számára értékes. Örül nekem. Már látja a jövőmet. Mindannyiunk jövőjét látja. Szép lenne, ha kétszáz év múlva találkozhatnánk és beszélgethetnénk erről: „Mit is mondott akkor Tilmann atya?” Mindenki azt mondaná 200 év múlva: Hát Tilmann atya, kedves ember voltál, de nem sokat tudtál...

A hit nagy teljességét az életünk folyamán csak lépésről lépésre közelítjük meg. És az eredetiségnek ez a mozzanata az egyházban még szervezetiileg is megvan. Katolikusok akkor vagyunk, ha bizonyos igazságokat élünk és szeretünk, a többiek felé pedig nyitottak vagyunk, úgy, hogy mindig tovább növekedhetünk. Eretnek akkor valaki, ha bizonyos dolgokat visszautasít. Ez a különbség. Az életünkben nem érvényesül több hit, mint sok protestánsnál, de

mi nyitottak vagyunk. Vannak katolikusok, akik nem nyitottak. Háborút folytatnak más katolikusok ellen. Ők a lelkükben eretnekek, akkor is, ha a fellépésük egész modern, vagy ha azt állítják, hogy: „Mi őrizzük meg az igaz hitet!”

A jellegzetesség abban van, hogy a másikat az ő eredetiségében elfogadjuk. Kérem, olvassák el az első korintusi levél 12. fejezetét. Szent Pál azt mondja, hogy a kegyelmi adományaink terén mindannyian különbözünk egymástól. Majd talál egy képet, mely kifejezi az egységet a különbözőségben. Ez a kép a test. Itt a kéz, a szem. Mennyire különbözőek, de együttműködnek. Itt vannak a protestánsok. Nincs meg a nyitottságuk az egész tanítás irányában, de nagyon sokszor igazi élet van bennük. És ezt az életet élhetnék az egyházban is, ha nyitottak lennének. Hogyan viszonyuljunk a protestánsokhoz? Úgy, mint eredeti katolikusokhoz: Örülünk mindannak, ami él náluk. De hogy náluk valami hiányzik? Jó Isten! Nálunk is hiányzik sok minden... Tehát: látjuk az eredetiségüket és örülünk neki. Az egyházi vezetők pedig azon legyenek, hogy megegyezzenek.

Vannak olyan protestánsok is, akik szintén inkvizitorikusak. Nem bírnak elviselni bizonyos, más közösségeknél meglévő dolgokat. Mit mondunk egy protestánsnak, aki fölizgatja magát azon, ami nálunk van? Például: „Miért van nálatok a Szentlélek vagy a Szűzanya?” Azt mondjuk neki: „Örülünk, hogy nem te vagy a pápánk! Te újra bevezetnéd az inkvizíciót. Hagyjál bennünket, mi is hagyunk téged!”

Talán nem is hiszik el: nem csak a kommunistáknál volt az a beállítottság, hogy az eltérő tanítást üldözzék; vagy hogy jobboldali és baloldali elhajlók voltak. És nem csak a középkori egyházban volt. Ez ma is van, minden csoportban. Vannak olyan emberek, akik a másképpen gondolkozókat a pokolba kívánják, akik sohasem tanultak meg örülni a tőlük idegen eredetiségnek. Ezt sok protestáns sem tanulta meg sohasem. És egymás között elég szigorú kormányzás van. Ha egy protestáns lelkész olyasmit prédikált, akkor leváltották. Ilyenek az emberek.

Mi azon fáradozunk, hogy a tőlünk idegen eredetiséget fölfedezzük és örüljünk neki. A protestánsoknak mindig örülhetünk, mert szeretik Jézust. Ha együtt vagyunk velük, beszélgessünk velük Jézusról. Ez elég. Elismerjük az eredetiségüket, örülünk annak és kitartunk az eredetiséghez való jogunk mellett, mert nem kérünk a protestánsokkal való egyformaságból. Ez nem a jövő egyháza, és ezt meg is kell mondani.

A harmadik: imádkozzunk együtt Jézushoz és az Atyához.

Ez nem az egyházak ökumenikus problémája, de az ökumenikus vitában van egy nagy hiba: egyfajta új egyöntetűséget keresünk. Ez rossz. Ez a múlt egyháza. Nálunk mindenkinek megvan a személyes eszménye, személyes viszonya Istenhez, személyes, Istenről alkotott képe, személyes, Jézusról alkotott képe, melyet szeret. Egy normális házasságban nálunk szükség van az

ökumenére, hogy ők ketten egymásra találjanak, hogy az egyik örüljön a másik eredetiségének. Tehát örülünk! Ez a feladatunk, mert Tilmann atya mondta. És mivel feladatunk, tehát örülünk. Barátaim, ez munka! Ez szellemi munka és a szívünk munkája. És a Szentlélek munkája. És akkor a házasságon belül ökumenizálunk. Ne csináljunk a házasságban inkvizíciót! Tehát családmozgalmunk az ökumené iskolája is. Mert megvan az emberben az a tendencia, hogy amit az életében értékesnek talált, azt abszolutizálja.

A másik oldal, ami ma nyugaton van, a tökéletes közömbösség. Azt mondják, hogy pluralisztikus társadalomban élünk. Mindenkinek szabad azt hinni, amit akar, tenni, amit akar stb. Pluralisztikus társadalomról beszélnek. A végén azt jelenti, hogy nincsenek már értékek. Vagyis nem ismerik el a másokban az értékeket. És saját magukban sem.

Ez Svájcban egy kicsit szép. A svájciak már hosszú idő óta demokraták. A kormánynak nincs ellenzéke. Minden párt bent van a kormányban. Ez szép. A svájciaknak egész vidám kapcsolatuk van az igazsághoz. Ők az egyházban is valami különlegeset jelentenek. Ők úgy választják a plébánosokat. A katolikus plébánost is, mert a Vatikánnak adósságai voltak a svájciaknál. A svájciak állították a hadseregét. A pápa privilégiumokkal fizetett. És a svájciak most választhatják a plébánosukat. Ha valaki azt mondja, hogy a püspöknek kell a plébánost beiktatni, igaz. Őneki kell bevezetnie a hivatalába, de Svájc előtte választhatja a plébánosát. Mindent kompromisszummal oldanak meg. Igazi demokraták. Ez szép.

A szabad világ többi részében sokkal nehezebb a probléma, mint Svájcban. Fő ok az értékek elvesztése. Mivel a saját értékeket nem abszolutizálhatjuk, mert nem szabad senkit elítélni, a végén nincsenek már értékek. A személyes eszményünk értékét nem azon ismerjük fel, hogy az egy olyan igazság, melyet mindenkinek hinnie kell, hanem az Istennel való egészen személyes találkozásból. Nem az a fontos, hogy okosak vagyunk. Kentenich atya számára egyáltalán nem volt fontos, hogy valaki okos-e, hanem az volt a fontos számára, hogy volt-e szíve, mellyel szeretni tudott. Nem fontos, hogy valaki gazdag-e, hanem az a fontos, hogy van-e egészen személyes viszonya Istennel? És örülünk, amikor látjuk, hogy valakinek egészen személyes kapcsolata van a Jóistennel. Nem kell tehát félnünk az értékek elvesztésétől, mert hiszünk abban, hogy sok eredeti értékmegismerés van, és mert egészen nyitottak vagyunk az egész igazság felé. Mozgalmunknak nem egy bizonyos igazság a sajátossága, hanem az igazságnak az életbe való átvitele.

Eredetiség és szexualitás

A gondolatot még a szexuális problémára akarom irányítani. Minden ember eredeti és a nemiség területén is megvan az eredeti sajátossága. A társkapcsolat akkor szép, ha tisztelettel keressük a másik eredetiségének a megismerését, és ha megnyílunk, közöljük magunkat a másikkal.

A házastársi nemi találkozásban van erre vonatkozóan egy nagyon szép jel. Megengedjük a társunknak, hogy úgy lásson minket, ahogy senki más nem láthat. Ezt jelnek kell tekintenünk. A társam úgy láthat engem, ahogy más senki. Teljesen megmutatom, közlöm magam vele. Kinyílok, megnyilatkozom. Ez érvényes az egész kapcsolatunkra is. Mit feltételez ez? Hiszem, hogy a társamnak jószágos szeme van. Olyannak láthat, amilyen vagyok, mert hiszek a szeretetében. Vagyis, ha testileg megnyilatkozom a társam iránt, akkor ez azt jelenti, hogy hiszek a szeretetében.

Másrészt viszont ez azt is jelenti, hogy úgy öltözködöm, hogy annak jellege az eltakarás. Mert csak a társam és közötttem van ilyen kapcsolat. Ezek nagyon finom folyamatok. Ma a nő messzemenően játékszerré vált. A férfi szemének és mohóságának a játékszere. Gyakran nem is tudja ezt. Gyakran szeretne a testével minél több férfira hatni. Így van ez, és nem tudja, honnan jön. Azt hiszi, hogy ez az ő természete, mint ahogy a fiatalok Budapesten nem tudják, hogy miért akarnak Lacoste pulóvert hordani. A manipulációt, ha sikeres, nem veszik észre az érintettek. Nagyon sok nő áldozata ennek a manipulációnak, mert egy olyan világban élünk, ahol csak a férfi értékek érvényesülnek. Így a nő a férfi szükségleteire „van szabva”, úgy, hogy szórakoztatja a férfit, hogy játékszerévé válik. Emlékszem arra, amit egy fiatalember a vonatban mondott. Ketten voltak, két fiatalember. A lányok ruházatáról beszélgettek, konkrét példákkal. Hallhatóan okosak voltak. Az egyik azt mondta, a saját barátnőjénél az ember ezt nem szereti, a többieknél viszont szívesen látja. A ruhánk tehát az eltakarás jellegét hordozza. Van egy egész egyszerű belső ismérv. Mint nő, megkérdezem magamtól, hogy öltözne-e így a Szűzanya, ha itt lenne a körünkben, vagy nálam otthon lenne? Mi, férfiak, azt kérdezhetjük magunktól, illik-e ez az öltözködés Jézushoz? Ha igen, igen, ha nem, nem. Ez egészen egyszerű.

Végezetül még egy tréfás megjegyzés. Amikor a bíboros nálunk volt a Kahlenbergen, és a Schönstatt-mozgalom vezetőit meg akarta ismerni, akkor az egyes vezetők bemutatták a közösségüket. A lányok vezetője persze a legjobb öltözkékében volt, modern, fekete ruhában, kis piros mintával; piros csizmában, minden illett. Aztán, amikor rákerült a sor, azt mondta: „A mi eszményünk a kis Mária, és azt kérdezzük, hogy hogyan viselkedne Mária, hogyan öltözködne, hogyan viselkedne a beszélgetésnél, hogyan viselkedne a férfiakkal.” A végén így válaszolt a bíboros (aki nagy Mária-tisztelő, a Mária-

légiót vezette): „Számomra most valami egészen új volt, hogy a Szűzanyát mint a magatartásuk közvetlen példaképét keresik. Hogyan öltözködne a Szűzanya ma? Talán ő is piros csizmát viselne.”

A nemiség értelme: a szeretet

A szexualitás problémáiról beszélgetünk. Talán fölébredt bennünk egy bizonyos vágyakozás, hogy a házastársi nemi találkozásunkat az egymás iránti tiszta szeretet jeleként tudjuk megélni, hogy a nemiség ne lefelé, hanem fölfelé húzzon minket, hogy a társunk és Isten felé vonjon minket, mert a nemi erő igen nagy erő. Vannak lélekbúvárok, pszichológusok, akik azt mondják, hogy a legnagyobb erő az emberben és ezért uralja a térséget. Arra vágyunk, hogy ezt az erőt ne csak uraljuk, hanem áttetszővé tegyük. Ez a nemiségnél nehezebb, mint az egyéb dolgoknál, mert a nemiségben egy nagyon nagy saját erő működik. Hogyan kapcsolhatjuk össze nemiségünket személyiségünkkel? Mi a nemiség végső értelme, célja? Ez nagyon fontos kérdés. A nemiség kötődik személyiségünk magvához. A választ Kentenich atya így adja meg:

„A nemiség értelme a szeretet.” Ez ránk, mint személyiségekre is áll. A személyes életünknek is a szeretet az értelme, mert Istenhez hasonlóak vagyunk, és Isten a Szeretet. A nemiség tehát arra szolgál, hogy megvalósítsuk személyes életcélunkat, életünk értelmét. A házastársi nemi találkozás, együtt-lét értelme, hogy kifejezője legyen a társunk iránti tiszta szeretetnek. Azt mondjuk általa a társunknak: Szeretlek, neked ajándékozom magam egészen, elfogadlak olyannak, amilyen vagy. Egészen egy szeretnék veled lenni. Veled együtt megtalálom az életem értelmét, feladatát az emberek nagy családjában, melyet mi ketten szolgálunk. És úgy, ahogy mi magunkat egymásnak ajándékozunk, úgy fordulunk az Isten felé is.

Kentenich atya segítséget ad ahhoz, hogy ezt a magaslatot elérhessük. Ez a szeplőtelenység. Mit jelent az, hogy a Szűzanya szeplőtelen? Azt jelenti, hogy a Szűzanya egészen Krisztusra irányult volt. – Ha azt mondjuk: szeplőtelen, akkor ez egy negatív megfogalmazás. Tehát hogy nem volt szeplő, hiba rajta. Ezt pozitívrá is lehet fordítani: Ő kezdettől fogva Krisztushoz tartozott, ezért nem fordult el Krisztustól soha. Bűn vagy hiba Isten előtt azt jelenti, hogy elfordulok Tőle. A Szeplőtelennél ez másként van. Őt Isten kezdettől fogva Jézus anyjának gondolta ki. Egész léte azt mondja: Én hozzád tartozom, a tiéd vagyok. Az ő életének értelme a Krisztus iránti szeretet. Ezért ő az erős szeretet embere. Erős szeretet köti Jézushoz és mindkettőjüket erős szeretet köti a mennyei Atyához.

Ha az Örök Atya a fiához fordul, akkor ez egy rendkívüli szeretet-indítástól ered, és ez a hozzáfordulás olyan erős, hogy személyllyé lesz, a Szentlé-

lek jön létre. Tehát az Atya szeretetének és a Fiú szeretetének találkozása hozza létre a Szentlelket.

Amikor a Szűzanya az Úr Jézushoz fordul, igent mond Isten tervére, igent mond Jézusra, és igent mond Isten szeretetére. Ezért van eltelve a Szentlélekkel. Egész léte azt jelenti, hogy „szeretlek”, és mi ennek alapján tájékozódunk, tehát a Szeplőtelen által hagyjuk magunkat irányítani, amikor a nemiségünket nemesíteni akarjuk.

Elsődlegesen ez nem azt jelenti, hogy nem akarunk rosszat tenni (bűnt elkövetni), hanem azt jelenti, hogy szeretni akarunk. Azt akarjuk, hogy az egész létünk váljék szeretetté. Most gondoljunk személyes eszményünkre: milyen célra vagyunk teremtve? Arra vagyunk teremtve, hogy szeressük Isten tervét, azt a tervet, amit rólunk alkotott. Máriával igent mondunk Istennek erre a tervére. Azért vagyunk, hogy mi ketten Jézusnak ajándékozzuk magunkat és egymásnak ajándékai legyünk. Isten egymásnak gondolt ki minket és mint egység válunk jellé, mint ahogy az ostya is jel.

A házasság is szentség. Azt hiszem látják, hogy ezzel a nagy képpel a nemiség problémáját messzemenően megoldottuk.

Azért vagyunk, hogy szeressünk, és ehhez az áldozat hozzátartozik. Magától értetődően mondjuk a másoknak: „Nem haragszom rád, ha fájdalmat is okozol nekem, mert szeretlek, és mert segítesz, hogy önzésemtől megszabaduljak.” Szívesen megfelelek kívánságaidnak, mert a Szeplőtelen lelkisége él bennem, az önzetlen szeretet lelkisége. Szép lenne, ha gyakrabban néznének együtt a Szeplőtelenre és mondanák együtt: „Szűzanya, hadd szeressünk úgy, ahogy Te! Add, hogy a világ dolgait ne tartsuk olyan fontosnak, és a társunkat tartsuk fontosnak!” Aki szeret, nem tekinti saját magát olyan fontosnak.

Számolniuk kell azzal, hogy Isten neveli Önöket, hogy ott találja el Önöket, ahol az önzés a szívükben van. A saját szívünk önzése gyakran talál magának igazolást, tehát az önzésünk mindig valamivel megokolja – és gyakran keresztény módon – saját létezésének jogosságát. Például felelősségről vagy szülői szeretetről, vagy igazságról, igazságosságról beszél. Valahol persze hogy igaz ez, de gyakran az önzésünk eszközévé válik, vagy azzá tesszük. Itt jófeltétellel nem lehet elérni semmit. Itt Istennek kell cselekednie, és ebben Szűzanyánk a nevelőnőnk. Ki kell ugrassza önzésünket a búvóhelyéről, és itt segít nekünk, ha Szűzanyánkra nézünk. Ő egyszerűen szeretett.

Mit jelent ez a gyakorlatban? Újra és újra egymás mellé ülünk, nézzük a Szűzanyát. Ülünk a háziszentélyünkben és hagyjuk, hogy ő is nézzen bennünket.

Érzik, hogy mire helyeztem a hangsúlyt? Először is nem a következő jófeltételünkre, hanem a Szűzanyára nézünk. Lelki életünkben mindannyian eljutunk egy pontig, ahol a Jóisten tesz valami erőteljeset velünk. Ez nem vagy-vagy, hanem inkább hangsúlyeltolódást jelent. És ha jól látom, akkor közeledik az az idő, amikor az áldozatot a szeretet jelenti. Azaz egyszerűen azt

mondjuk a Szűzanyának, hogy szeretlek, és a szívünkben ezt mondjuk a többi embernek is. Természetes, hogy ekkor áldozatot hozunk, de az már nem olyan fontos. Ezért az áldozatot nem is tudjuk már úgy számolni – azt a fiatalok tudják –, ha a szeretet minden gondolatát beszámítjuk áldozatként, akkor az egész életünk egy könyvelés lenne. Az életünk ne váljon könyveléssé, hanem szeretetté!

A Szűzanyát nézem, és hagyom, hogy ő is megnézzen minket, akkor egyszer csak újra elfogadjuk a társunkat és mondjuk: „Szeretlek, te buta!” Tehát egy megismerési folyamatról van szó. Amikor gondolkodom, akkor a gondolkodás eredménye az én művem, de nem erről van itt szó, hanem arról, hogy valamit lássunk, meglássunk. A Szűzanya felénk fordul, hozzám fordul, ő az én anyám. Jézus azt mondta, hogy legyen az embereknek az anyja, és ha most azt gondolom: a Szűzanya velem szemben áll, akkor azt nemcsak gondolom, hanem látom is a hitemmel (de nem a szememmel). Rágondolni nyitottan, hogy szinte már ott van. De a háziszentélyben a kép csak jelkép.

A Szűzanya mindenkinek az anyja, nem csak a keresztényeké, és nem csak a schönstattiaké. Minden ember láthatja őt, de mert nem mindenkinek van hite, nem mindenki látja. Hogyha háziszentélyem van, akkor az egy különleges kapcsolatot jelent: a Szűzanyának szenteltük magunkat, azt mondtuk, hogy a munkatársai akarunk lenni, áldozatainkat neki ajándékozzuk. A Szűzanya azt mondta: Elfogadlak benneteket. Ez is egy szent történelem, ami történik 1990. június 22-én. Tehát egy mai szent történelem van folyamatban közöttünk. Ez szép.

Az Úr Jézus a keresztről azt a feladatot adta anyjának, hogy legyen az emberek anyja. Tehát a Szűzanya, aki nemcsak minden ember anyja, hanem együttal szabad ember is, eljön Magyarországra, és azt mondja ennek a házaspárnak: „Ti tetszetek nekem. Szeretnék veletek egy különleges kapcsolatot, de ez a kép nem kell. Kép nélkül is lehet!” Természetesen személyes kapcsolatról van szó, de ez a kép segít, mert emberek vagyunk. Amikor azt mondom, hogy ránézek a Szűzanyára, nem azt mondom, hogy ránézek a Szűzanya képére – azt is megtehetem, nem erről van szó –, hanem hogy a hit szemével látom, hogy ő felénk fordul.

Ülünk a háziszentélyünkben és hisszük, hogy a Szűzanya néz bennünket, de itt nem áll meg a dolog, mert édesanyánk és Jézus szeretik egymást. Ahol ott van édesanyánk, ott Jézus is mindig közel van. Tehát nemsokára, amikor ülünk a háziszentélyben, mindketten néznek bennünket. Az én szívügyem az volt, hogy ezt a nézést gyakoroljuk és tanuljuk. A hitben való nézést és látást, és ez megváltoztatja az életünket. Hogyha a Szűzanya negyedórán keresztül nézett engem és mosolygott, és én is néztem őt, így akkor, amikor fölállok és valamibe kezdek, érzem, hogy valami megváltozott, más lett bennem. Vagy hogyha nem értjük meg egymást és a Szűzanya elé ülünk, talán megváltoztat-

hat bennünket. Ha valami nagy szenvedés ér bennünket és nézzük a Szűzanyát és ő néz minket. Látjuk őt fiának a kereszttútján, ő pedig lát minket a mi kereszttutunkon. Így talán könnyebben felfedezzük a Jóisten tervét bennünk, vagy erőre teszünk szert a következő időre. Ez különösen fontos akkor, amikor a nemiség van jelen.

Fontos, hogy a Szeplőtelenet nézzük, akinek egész léte Krisztus iránti szeretetté vált.

Gyermekével Szűzanyánk, szent áldását adja ránk!

Adjunk a gyerekeknek feladatot

Ma van családnapiaink utolsó napja, és elvégezzük az aratást. Beszéljünk egymással, tegyük fel a kérdést: Mit hoztak ezek a napok? Jó, ha újra és újra megállunk és visszanézünk. Visszanézünk és kiértékeljük az élményeinket. Fennáll az a veszély, hogy minket, modern embereket, a pillanatnyi események határoznak meg.

Még néhány megjegyzést a gyermeknevelés témájához. Péntekenként mindig ezt szoktuk.

Először: Adjanak a gyerekeiknek feladatokat

A gyerekek sok mindent meg tudnak tenni. Olyasmit, amit az anya jobban tud. Az anyák, akik nagyon sok mindent tudnak jól csinálni, elrontják a gyerekeiknek a jellemét, mert mindig mindent ők maguk csinálnak. És ez az apáknál sincs másként. Természetesen gyorsabban megy, ha az ember saját maga csinálja. Az embernek, ha gyerekekkel van dolga, akkor mindjárt lehet látni, melyek azok a gyerekek, akik kapnak feladatokat, és melyek azok, akiket „ellátnak”. Azok, akik kapnak feladatokat, azok önállóak. Beszéljenek erről egymással. Mit tud ez a gyerek? Ez az öltözködésnél elkezdődik. Talán föl szokták húzni a gyerek zokniját, harisnyanadrágját. Pedig ezt a gyerek saját maga is tudja. Nem tennének egy próbát? Van gyerek, aki meg tudja teríteni az asztalt; vagy el tudja rakni az elmosogatott edényt; vagy ki tudja vinni a kukába a szemetet. Persze közben valami veszélybe kerülhet, tönkremehet. De a gyermekek önállósága kerülhet egy kis pénzbe is. Ha eltörik egy tányér, hát eltörik. Mi is tönkreteszünk bizonyos dolgokat, meghúzzuk az autó oldalát. És az autójavítás sokkal többbe kerül, mint egy tányér. Ehhez időre van szükség. De megéri ezt az időt.

A második: Ismerjék el a gyermekek teljesítményét

Az a fő kérdés, hogy mi az, amit értékelek? Mert annak megfelelően reagálok a gyermekeimmel szemben is. Nem kell sok szó. Emlékszem egy helyzetre a sátortáborban. Általában a fiatal vezetők ellenőrzik a tábort. Elmentem egy-

szer én is velük körbe. Az egyik sátornál láttam valami szép kis barkácmunkát. Az ellenőrzésnél a sátorhoz tartozó fiúk mind ott voltak. Csak annyit kérdeztem: „Hát ezt ki csinálta?” És a csoportvezető mondott egy nevet. És akkor az egyik fiú 2 cm-t nőtt. És ez elég.

Örömet lelek-e abban, ha egy gyerek valamit saját maga csinál? Gyakori reakció az első gyerekeknél, mikor kis testvérei születnek. Mikor látják, hogy a szülők a kisebbeket ellátják, akkor kisgyerekeset játszanak, hogy ők is kicsik. Esetlennek mutatják magukat. Ezt megelőzhetjük ill. leszerelhetjük, ha értékeljük az önálló tevékenységet. A magatartásomból sugárzik, hogy „te ezt már tudod, a másoknak még segíteni kell.” Csakhogy ezt nem szabad mindig mondanom, hanem így kell gondolkoznom. És van itt egy probléma. Mi, mint anyák vagy apák, szívesen vesszük, ha szolgálhatunk, ha szükség van ránk. Nem is örülünk annak igazán, ha nincs ránk szükség, mert egy nemes lélek szívesen segít. Ezért rossz a legkisebb gyerekeknek. Nekik nem engedik meg az anyák, hogy nagyobbakká váljanak, mert az anyák szeretnék, hogy legyen valakijük, akiről gondoskodhatnak. Ez nem katasztrófa, hanem rossz nevelés. Örülök annak, amit a gyermekeim csinálnak.

Ez így van az egyházban is. A régi stílusú papok maguk akarnak mindent csinálni. Nem tudják elképzelni, hogy egy családcsoport pap nélkül dolgozik. És mindenütt ott akarnak lenni. Ezért nem történik sok minden. Mert a pap napja is csak 24 órából áll.

A sírás lehet fegyver is

Van, amikor a sírás nem a fájdalom kifejezésre juttatása, hanem egy eszköz arra, hogy saját akaratukat keresztülvigyék. És akkor sír a gyerek. A süketnémák gyerekei hang nélkül sírnak. Csak az arcukat torzítják el, és a könnyük ömlik, mivel a hangot, az ordítást nem hallják és nem tartják hatásosnak. Vannak gyerekek, akik a sírást úgy kapcsolgatják ki-be, mint egy lámpát. Mit csinálunk, ha egy gyerek így sír? Azt mondjuk: „Ne csinálj cirkuszt, szeretlek!” Persze észre kell vennünk, meg kell különböztetnünk, ha a sírás fájdalomból van vagy csak eszköz az akarat véghezvitelére. Vannak olyan emberek, akik ezt felnőttként is csinálják. Ha nem tudják az akaratukat véghezvinni, éreztetik a másikkal: „Ha nem csinálod azt, amit én akarok, fájdalmat okozol nekem!” Hát ez szép volna, de csak néha. Így meg lehet kísérelni a házastársat terrorizálni azzal, hogy mindig szomorú arckifejezéssel mászkálunk, aminek csak az a szerepe, hogy a saját akaratunkat keresztülvigyük. Mikor gyerekek voltak, sírtak, most pedig szomorú arcot vágnak.

Éreztetem a gyerekekkel tehát, hogy szeretem, de nem szabad engedni, különben bolonddá teszem magam, és rossz jellemet nevelek.

A gyerekek előtt legyenek egységesek!

Ne előttük veszekedjenek, mert a gyerek azt nem tudja megérteni, és kijátssza Önöket egymás ellen. És ez elrontja a gyerek jellemét! Rafinálttá válik, aki a céljait praktikák segítségével igyekszik érvényesíteni. Beszéljék meg egymással, hogy mi a teendő! Ha nem tudnak megegyezni, akkor azt tanácsolom, a kisgyerekeknel az anya szava legyen a döntő, a nagyobbaknál (12 év fölött) az apáé. De ez csak a hangsúly. Az utolsó szó az apáé. Ő a család feje. De az utolsó szó jogával csak ritkán éljen! Mert mindent megbeszél a feleségével és a nagy gyerekeivel (16 év), és bevonja a döntésekbe őket. Az utolsó szó jogával egy évben egyszer élni! Ha többször él vele, akkor rossz vezető. De az utolsó szó az apáé. Ezt mindenki tudja. És az asszonyoknak úgy kell vezetni a férfiakat, hogy azt higgyék, ők irányítanak! Ne veszekedjenek a gyerekek előtt! Sokkal jobb, ha egy nevelési döntés helytelen, mint ha nem egységesek a gyerekek előtt!

Az apa a gyerekeket merészségre nevelje!

A mai korban fönnáll egy nagy veszély. A nemek közelednek egymáshoz. Az asszonyoknak férfias vonásaik vannak és fordítva. Ez nem baj, mert minden ember lényében van mindkét vonásból. A gyerekek számára van itt probléma, mely abból áll, hogy sok gyereknek két anyja van és nincs apja. Az apa merészségre kell, hogy nevelje gyerekeit. Gondoskodnia kell arról, hogy merjenek valamit. Ez azt jelenti, hogy ösztönzi őket, hogy másszanak föl a fára, háztetőre stb. Az anyának ez szenvedést okoz. Piszkos lesz a ruha, elszakad a nadrág, megsebesülnek a gyerekek. Emlékszem egy sátortáborra. A záró nap délutánján, amikor a szülők is eljöttek, bemutattuk a sebesülteket. Azokat a sebesüléseket mutattuk csak be, amelyekkel orvoshoz kellett menni. És csináltunk egy kis játék színházat. Ott volt az orvos, az asszisztense, és akkor jött az első sebesült. Eltört a keze. Az orvos begipszelte (már be volt gipszelve), megkérdezte, hogyan történt. Azt mondta, hogy a schönstatti fiúk táborában volt és leesett a fáról. A következőnek a hüvelykujja tört el (a valóságban is), a harmadiknak a bokája ficamodott ki, a negyedik a mellén sérült meg. Kilencen voltak. Mindenkitől megkérdezte: Te is a schönstatti fiútáborból jössz? Mi történt? Verekedtünk, volt a válasz. Az utolsó után felhívta játékból a rendőrséget, jöjjenek, küldjék a rohamosztagot a schönstatti fiútáborba, mert ott terroristákat képeznek ki! A természetünk mindig abba az irányba hajlik, hogy túlzottan őrizzük a gyerekeket. Főleg az anyák. Ezért az apának kell bátorságra tanítani! Mert ha a gyerek nem tanul meg kockáztatni, nem is lesz bátor. Ha egy sátortáborban olyan játékot játszanak, ami a mezőre való, akkor tudom, hogy sérültek lesznek. A fáramászásnak megvannak a szabályai. Felelőtlenül nem kell, de egy kis veszély szép. Olyan korban élünk, amikor a keresztény-

nek bátornak kell lenni, hogy erősebb legyen a tömegnél. Akinek ma gyerekei vannak, arra a többiek azt mondják: „Bolond vagy!” A kereszténynek merésznek kell lenni! Kis farkasokat neveljünk, ne bárányokat! Hát ez az életünk.

Este az otthonosság légkörét teremtsük meg

Este, amikor a gyerekek ágyban vannak, egy jó alkalom a szeretet ünnepére. Szakítsunk időt rá akkor is, ha egy érdekes tv-műsor megy. Olvassanak vagy egyszerűen meséljenek, mi volt a mai napon.

Önálló döntés

A vallásos nevelésnek a legfontosabb eleme a döntés. Aki ma nem tud önállóan Isten mellett dönteni, azt elsodorja a tömeg. Akkor abból a döntésből él, amit a tömeg eléje tár. Egy zárt keresztény rendszerben, mint a középkor, elég volt a gyakorlás. A döntést a társadalom hozta. Csak erős személyiségek tudtak ezzel szembefordulni. A normális középkori ember vasárnap templomba ment, ahogy mindenki. Ma döntenie kell minden embernek, hogy más tudjon lenni, mint a többiek. Schönstattban minél nagyobbak lesznek a gyerekek, annál több önálló döntéshozatalra kell beiktatni az életükbe. Ha a gyerek a kamaszkorba kerül, akkor teljes szabadságot hagyunk. Akkor megtanulnak a szabadsággal élni az én közelemben. Ha 19 évesek lesznek, elmennek majd valahová. És ha addig nem tanultak meg önállóan dönteni, Budapesten nem fognak már a szentmisére menni. Akkor majd azt csinálják, amit másoktól látnak. Egy családban egy két éves kislány látta, hogy a szülei a háziszentélybe mennek, és ott álltak és imádkoztak, és ő is jött, pedig nem is hívták. Sok minden van, amit már a kisgyerekek is tudnak csinálni, dönteni. Mi most imádkozunk, a gyerek meg dönt. Nehéz azt tétlenül nézni, ahogy a gyerekek élnek a szabadságukkal. Talán már nem mennek el a templomba, de más társaságokban a mi érveinket használják. A kamaszkorban ellenünk vitatkoznak, de mi nyugodtak maradunk és vitatkozunk és vitatkozunk! Ha igazi vad kérdésekről van szó, azt gondoljuk: „Istenem, mi lesz ebből a gyerekből!” De amikor a gyerekünk a társaival vitatkozik, azokat az érveket használja, amelyeket tőlünk hallott. Meg kell engedni neki, hogy minél többször maga döntsön. Adjának neki saját pénzt, amit maguk kezelnek. Nem zsebpénzről beszélek – az is jó, ha van neki –, hanem arról a pénzről, amelyből a szükséges kiadásokat kell fedezni. Például füzetek, írószerek, kirándulás költsége, ha nagyobbak, az öltözködés. Tehát pénzt adok nekik, hogy saját pénzként kezeljék. Kölcsönt is kaphatnak tőlem, hogy egy kis pénzgazdálkodást folytassanak. Ez erősíti a személyiségüket. A lányom egy földig érő fehér-piros csíkos inget vesz, miért ne? Van, aki földig érő feketében főz, és van Rómában valaki, aki földig érő fehér ruhában közlekedik (a pápa). Fontos, hogy beszélgetés folyjon közöttünk.

TARTALOMJEGYZÉK

A TÖMEGEMBER (Veszprém, 1983. március 2.)	5
Személyes eszménykép	6
A házaspárok életszentségre törekvése	7
KIS CSALÁDNAPOK (Óbudavár, 1984. november 9 – 11.)	9
I. A családok hivatása	9
II. A gondviselésbe vetett gyakorlati hit	14
III. Korfordulón élünk	19
IV. Családi szokásrend	24
A szentmise mint életmise	25
Gyengédség, szerelem	27
V. Schönstatt történelme	29
ELSŐ CSALÁDNAPOK (Óbudavár, 1985. június 22 – 28.)	31
A családnapokról és elvárásainkról	31
A házasság, a család: feladat	33
Gyengédség és szerelem	34
A családok helye a múlt, a jelen és a jövő egyházában	35
A családok meghívása	37
Ráhagyatkozás a Szűzanyára	37
Az előadások feldolgozása	39
Bizalom	39
A házasság három szakasza	40
Bizalom Istenben	42
A hiba, a bűn és a gyengeség	44
Az örömhöz vezető utak a családban	48
Schönstatt felépítése	50
CSALÁDNAPOK (1986. június 20 – 26.)	55
Mária működése a háziszentélyben	55
A csoportösszejövétel menete	58
Mária a családok nevelő anyja	59
A kilenc órai áldás	60
Az új ember és az új közösség	61
Házunk eredetisége	67
A büszkeség és infantilizmus gyógyítása	70

Érzékeléskapcsolatban gyermekeinkkel	75
Egymással és a gyerekekkel való bánásmód és a háziszentély	79
CSALÁDNAPOK (Óbudavár, 1987. június 27 – július 2.).....	87
Schönstatt alapítása.....	87
Az alapítás.....	89
Az érett és éretlen gyermekség	91
A mennyei Atya vezet bennünket.....	94
Megbocsátás	98
Házasságunk ünneplése	102
A család: az egyház és a társadalom alapsejtje	105
Házaspári beszélgetés	110
CSALÁDNAPOK (Óbudavár, 1988. június 20 – 24.).....	115
Részesei és közvetítői vagyunk Isten emberszeretetének	115
Istennek terve van a házasságunkkal.....	119
A schönstatti közösség és a kápolna	123
A családok hivatása	125
Eredeti eszményképünk.....	126
A házasságunk ápolása	129
Áldozatkészség.....	129
Van időnk egymás számára.....	130
Nehézségek merülhetnek föl a társam és énközöttem	130
A házastársi beszélgetés	131
Megbocsátás, kibékülés	132
Háziszentély Máriával	132
Összetartunk a gyereknevelésben	133
Az önmagát is nevelő nevelő	134
CSALÁDNAPOK (Óbudavár, 1988. június 26 – július 1.).....	137
Itt az ideje, hogy jobban szeressünk!.....	137
„Az emberi nem jövője a családtól függ”	
(II. János Pál: Familiaris Consortio).....	139
Családunk küldetése	143
Az Evangélium hirdetése	148
Ösztöneink megnevelése	153
CSALÁDNAPOK (Óbudavár, 1989. június 18 – 24.).....	157
Hazánk az angyalok üdvözlő óráját éli.....	157
Isten a teremtményeken keresztül szól hozzánk.....	159
Szeretetszövetség Máriával.....	161

Neveljük önmagunkat és egymást.....	165
A Szűzanya a lényéből ad nekünk valamit.....	169
Az önálló személyiség.....	172
A családok hivatása	173
Az előadások feldolgozása.....	176
Mária és Jézus egysége	177
A házastársi nemi egység.....	178
Az apa feladata	181
Házastársi hűség	182
Családnapi lezárása és folytatása.....	184
Egymás beskatulyázása	185
Az önmagát is nevelő szülő.....	187
Önállóságra nevelés	188
A kis „zsarnok”	189
 CSALÁDNAPOK (Óbudavár, 1989. június 25 – 30.).....	193
Korszellem és a kor szelleme	193
Az öröm forrása.....	195
A tömeggel szemben.....	198
Megtisztulás és engedelmesség	201
A beszélgetés nehézségei	204
Az alázat iskolája	206
Különleges jófeltétel, lelki napirend, személyes eszmény, közösség...	210
Saját idő, hely, pénz	215
Schönstatti közösségek.....	217
 CSALÁDNAPOK (Óbudavár, 1990. június 10 – 15.).....	223
Beszélgetés, odafigyelés.....	223
Jók vagyunk egymáshoz.....	227
A házasság mint szentség és nemi közösség.....	231
Személyes eszmény.....	235
Beszélgetés	240
Megbocsátás.....	241
Társunk hibáinak megnevezése	244
Imádkozás, szentmise	247
Egyéni szabadság a házasságban	248
Saját hely	248
Saját idő	249
Saját pénz.....	249
Hívásunk.....	250
Istenképünk alapjai	252

Jó közérzet	253
A házastársi kapcsolat síkjai	255
A szeretet áldozatait ajándékozzuk a Szűzanyának!	255
A Szűzanya schönstatti kegyelmei	257
A lelki otthonosság kegyelme	257
A lelki átalakulás kegyelme	257
Az apostoli gyümölcsözőség kegyelme	258
Saját ház, sok gyerek és az anya otthon	258
Kiegészítjük egymást.....	260
Erős gyermekeket nevelünk.....	263
 CSALÁDNAPOK (Óbudavár, 1990. június 17 – 23.)	271
Kentenich atya szexualpedagógiája	271
A testi ösztön	272
A lelki ösztön.....	273
A nemiség lelki kultúrája.....	276
Gyengédség.....	276
Udvarlás	276
Egymással, együtt, egy irányba tekintünk.	277
Szokások	277
Háziszentély	277
Alkotó ösztön a nemiségben.....	278
A test átlelkesítése	280
A test minden tagja jelképként is használható és használatos	280
A női mell.....	281
A nő öle.....	281
Áldozatkészség	282
Eredetiségünk.....	284
Eredetiség és közösség.....	285
Eredetiség és ökumenizmus	285
Eredetiség és szexualitás.....	288
A nemiség értelme: a szeretet	289
Adjunk a gyerekeknek feladatot	292
Előszőr: Adjanak a gyerekeiknek feladatokat	292
A második: Ismerjék el a gyermekeik teljesítményét	292
A sírás lehet fegyver is.....	293
A gyerekek előtt legyenek egységesek!	294
Az apa a gyerekeket merészségre nevelje!	294
Este az otthonosság légkörét teremtsük meg.....	295
Önálló döntés	295

TÁRGYM TATÓ

(a tartalomjegyzék alapján)

- alázat iskolája 206
- áldás 60
- áldozatkészség 129, 282
- alkotó ösztön a nemiségben 278
- apa feladata 181
- beskatulyázás 185
- beszélgetés 110, 131, 223, 240
- beszélgetés nehézségei 204
- bizalom 39
- bizalom Istenben 42
- bűn 44
- büszkeség 70
- család: mint alapsejt 105
- családok helye 35
- családok hivatása 9, 125, 173
- csoportösszejövétel menete 58
- életszentségre törekvés 7
- engedelmesség 201
- eredetiség 284
- erős gyerekeket nevelünk 263
- érzékeléskapcsolat 75
- eszménykép 6, 126
- Familiaris Consortio 139
- feldolgozás 39, 176
- gondviselés 14
- gyengédség 27, 34, 276
- gyengeség 44
- gyereknevelés 133
- gyermekség 91
- házasság három szakasza 40
- házasságunk ápolása 129
- házasságunk ünneplése 102
- házastársi kapcsolat síkjai 255
- házaszentély 55, 79, 132, 277
- házunk eredetisége 67
- hiba 44
- hűség 182
- imádkozás 247
- infantilizmus 70
- Istenképünk alapjai 252
- jók vagyunk egymáshoz 227
- kibékülés 132
- kiegészítjük egymást 260
- korforduló 19
- korszellem és a kor szelleme 193
- közérzet 253
- különleges jófeltétel 210
- lelki napirend 210
- lelki ösztön 273
- Mária és Jézus egysége 177
- Mária, a családok nevelője 59
- megbocsátás 98, 132, 241
- megtisztulás 201
- nemi egység 178
- nemiség értelme 289
- nemiség lelki kultúrája 276
- nevelt nevelő 134
- odafigyelés 223
- önállóságra nevelés 188
- öröm forrása 195

örömhöz vezető utak 48
összetartunk 133
ösztöneink megnevesítése 153
saját idő, hely, pénz 215
Schönstatt alapítása 87
Schönstatt felépítése 50
Schönstatt történelme 29
schönstatti kegyelmek 257
Schönstatti közösségek 217
szabadság a házasságban 248
személyes eszmény 6, 210, 235
szentmise mint életmise 25

szentség és nemi közösség 231
szerelem 27, 34
szeretetszövetség Máriával 161
szexualitás 288
szexuálpedagógia 271
szokásrend 24
test átlelkesítése 280
testi ösztön 272
tömegember 5
tömeggel szemben 198
új ember és az új közösség 61
zsarnok 189